

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Liber thopicorum - Cod. Ettenheim-Münster 460

Johannes <Magistri>

[S. l.], [15. Jahrh.]

Questiones admodum magistri. Johannis de magistris explanative nove
logice Arestotelis

[urn:nbn:de:bsz:31-138466](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-138466)

• Questiones admo/
dū vriles magistri.
Johānis de magi/
stris explanatiue no
ue logice aristotelis

1225
φ

3

1225
φ

Quelques années
de l'année 1225
de l'année de l'année
de l'année de l'année
de l'année de l'année

Liber.

Handwritten notes at the top of the page, including 'De...', 'Et...', and 'Sic...'

Vertical handwritten notes on the left margin, including 'De...', 'Et...', and 'Sic...'

Vertical handwritten notes on the left margin, including 'De...', 'Et...', and 'Sic...'

Vertical handwritten notes on the left margin, including 'De...', 'Et...', and 'Sic...'

Vertical handwritten notes on the left margin, including 'De...', 'Et...', and 'Sic...'

Main body of handwritten text, starting with 'impfectus sunt eius pres subiectie. Et dici de omni et dici de nullo sunt principia regulativa sillogismi: p q sillogismi pfecti habet necessitate et euidenā illatōis pclusiōis: Lōsequē in secūdo capitulo determinat de pibus materialib' sillogismi. et pnet septe pclusiōes. Quaz pma tagit diffinitōes ppositiōis. et est hec: Ppositiō ē oratio affirmatiua vel negatiua alicuius de aliquo. Secūda cōclusiō tangit diuisionem ppositiōis. et est hec. ppositiōnum alia vniuersalis alia est picularis. alia indefinita. ppositiōes autē singulare nō enumerat. s; ppendit ib' indefinita. Tertia cōclusiō tangit diffinitōes mēbroꝝ pdicte diuisionis. et est hec. ppositiō vniuersalis ē illa q' omni aut nulli inesse significat. s; picularis est illa q' alicui aut alicui nō: aut nō omni inesse significat. s; indefinita est q' inesse aut nō inesse significat. sine vli' aut piculari signo. vt p'iorū causa est discipula voluptas nō ē summū bonū: Et hec diffinitio. similis cōpetit p positioni singulari q' inesse aut nō inesse significat sine vli' aut piculari signo. Quarta cōclusiō tangit vna pueniētiā et duas oras in ter ppositiōes: demonstratiua et diallectā. P'ia ora est hec. quia ppositiō demonstratiua ē sup'io alterius p'is p'itionis: hoc est sūt detersmiate alteram p'tem p'ditionis: nō enim interrogat vtrāq; partem p'ditionis: sed sūt altera; determinate q' demonstrat. P'opositiō dyalectica est interrogatio p'ditionis. i. interrogat vna p'tem p'ditionis sub diuisione ad aliam. Lōueniētia est hec. q' vtrāq; p'te est p' sillogismi. nā ille qui demonstrat et etiam interrogat sillogizat: ideo p'positiō sillogistica est affirmatiō alicui' d' aliq' vel alicui' ab aliq' Secūda differētia ē. q' p'positiō demonstratiua est vera et sumpta. i. cōclusa p' p'ositiones p'mas id est imediatas: Sed p'positiō dyalectica p' cōtanti. i. q'renti ē interrogatio p'ditionis Sed sillogizanti est sumptio p'is apparentis et pbabilis: hoc est p'positiō demonstratiua ē sumptio veri et necessarij. Sed dyalectica est sumptio pbabilis. Quinta cōclusiō tagit diffinitiones termini et est hec. Terminus est in que resoluit p'positiō vt p'dicantū: vel illud de quo p'dicant: scilicet subiectū: ap' vel diuisio esse vel nō esse. Appositio ē: hoc est copula affirmatiua vel nō esse. i. copula negatiua. Sexta cōclusiō tangit diffinitōes sillogismi et ē h'c Sillogismus est oratio in q' p'positis quibusdā aliud q'dem ab his q' p'posita sunt de necessitate accidit in eo q' hec sunt. Hanc vltimā p'iculam declarat dicens: Q' cōclusiō dicitur cō

Vertical handwritten notes on the right margin, including 'De...', 'Et...', and 'Sic...'

Main body of printed text on the right page, starting with 'tingere id ē sequi eo q' hec sunt. i. ppter p' miffas exp'ffas: quādo talis sillogismus nullius termini indiget extrinsecos pter terminos sumptos vt fiat necessarius et necessariō infrens cōclusiōe. Septima conclusio tangit diffinitōes sillogismi pfecti et imperfecti. et est hec. Sillogismus pfectus est qui nulli' indiget pter ea q' sumpta sunt vt appareat. necessari' Sillogismus vero imperfectus est q' indiget v' nius aut plurius q' sunt necessaria p' sumptos terminos nō autē p' sumptos p'positiōes. Sciendus tertio q' circa hūc textum incidunt sex difficultates. P'ima est Quare in p'hemio ponit illa p'icula et de demonstratiua disciplina: cū tamen in hoc libro nō determinet de sillogismo de monstratiuo. Respōdet p' diffinitōes. q' sillogismus demonstratiuus p' duplicif' p'iderari. Uno modo quantum ad rationē ē cōmāne: in q' cōuenit cū alijs sillogismis demonstratiuis: q' quidem ratio cōmūnis est necessitas illatōis p'clusiōis ex p'missis et p'mo et adēq' q'si ex sillogismo simpliciter. et sic in isto libro determinat de sillogismo de monstratiuo. Alio mō p'iderat sillogismus de monstratiuo quantum ad eius rationē p'etialem: q' est necessitas et euidētia p'missarum: ppter q's necessitate et euidētia cōclusio efficit necessaria et euidēs. Et de ipō vt sic de terminat aristoteles in libro p'teriorū. ppter tñ magnā p'nerionē istis libri cū libro posteriorū simul p'hemiat in isto libro p' ambobus. nā p' hoc q' dicit circa demonstratiōe: tagit necessitatem illatōis p'clusiōis de qua p'ncipaliter intēdit in hoc libro: Per hoc autē q' dicit r' d' demonstratiua disciplina tagit necessitate et euidētia p'missarum: de qua p'ncipaliter tractaturus est in duob' libris posteriorū: Secunda difficultas quare iste liber h' p'neriōes cū libro posteriorū magis q' cū libro thopicōꝝ vel elencōꝝ. Respōdet egidius de roma q' ideo est. q' sillogismus de quo p'ncipaliter determinatur in hoc libro in mediate ordinatur ad sillogismum demonstratiuum: ad que maxime requirit bonitas et p'fectio sillogismi simpliciter Item etiam (vt prius patuit) in hoc libro de terminat de resolūtiōe p'sequētie. et in libris posteriorū de resolūtiōe p'sequētis. cū q' vtriusq; libri scientia sit resolūtiua: ideo maximas cōnexionē habere vident. Tertia difficultas q' sit diffinitio p'positionis prius data. Respondeat q' illa diffinitio nō debet p'prie dici diffinitio nec descriptio: eo q' nullum genus diffinitur p' suas oras diuisiuas. mō affirmatiuum et negatiuum sunt orē diuisiue p'pōis.

Vertical handwritten notes on the right margin, including 'De...', 'Et...', and 'Sic...'

ideo convenientius posset dici quodam notifica-
 tio explicata diuisionis propositionis. quod notifica-
 tio tantum uenit propositioni categorice: eo quod
 propositio proprie nec est affirmata nec negati-
 ua. Quarta difficultas quare demonstrator non
 interrogat sic dialectice. Respondet egidius quod
 demonstrator procedit ex ueris et necessariis. non
 curando de consensu ratiis. oportet enim discere
 tem credens. id est assentire principis demonstrati-
 onis. Sed dialectice est obiectiuus. et ideo querit
 sensum ratiis: ut ex concessis ulterius valeat ar-
 guere. Et de hoc latius tractabit in primo poste-
 riorum. Causa autem quare propositio dialectica sunt
 utraque premissa dictionis potest esse ex eo quod nihil pro-
 hibet quodam scilicet ueris esse probabiliora ut dicitur
 octauo thopicorum. Et quod dialectice procedit ex pro-
 babilibus: id assumit utraque premissa dictionis
 cum ambe partes dictionis sint probabiles. Quin-
 ta difficultas quare sillogismus dicitur oratio et non
 oratio. Respondet boetius quod dicitur sic est intelligenda
 da: Sillogismus est oratio id est generis orationum
 In quibus quibusdam scilicet duabus premissis positis: id est
 dispositis. accidit id est sequitur de necessitate: eo quod
 hec sunt id est propter debitam dispositionem premissarum
 farum. Sexta difficultas quod est substantiuum
 istorum duorum adiectiuorum scilicet alius et unus aut al-
 terius: positum in dictione sillogismi perfecti et im-
 perfecti. Respondetur quod illorum adiectiuorum varia sunt
 substantia secundum quod duae possunt diuisum dices
 exponi. Nam uno modo sic exponitur diffinitio sil-
 logismi imperfecti. Sillogismus imperfectus est ille sil-
 logismus qui indiget unius id est uno scilicet quaestione
 vel transpositione. aut plurimum id est pluribus scilicet
 quaestione et transpositione simul. Alio modo sic po-
 test exponi. Sillogismus imperfectus est qui indiget
 unius id est quaestione unius propositiois: aut pluribus.
 id est quaestione plurium propositiois et transpositione
 simul: quod quidem sunt necessaria id est quod sillogismi habent
 euidentiam necessitatis illationis: per sumptos ter-
 minos id est quod maneant idem termini: non autem
 per sumptas propositiones.

Conclusio responsalis: Ad
 hunc primum libri noue logice spectat determi-
 nare de sillogismo simpliciter id est in contructo: per
 de communioribus et magis uelibus primum est deter-
 minandum. Sed sillogismus simpliciter est com-
 muniior et magis uelibus quam de monstratio: cum
 omnis demonstratio sit sillogismus: sed non e-
 traque. Quod est philosophi in principio primi capituli ses-
 cundi tractatus huius libri quod conclusio uera.

Dubitatur primo utrum sil-
 logismus simpliciter sit subiectus huius libri

horum. Et videtur quod non. quia sillogismus simpli-
 cif est subiectus totius logice. quod non est subiectus
 istis partibus. tenet quia quod nihil idem est subiectus
 totius et partium. Secundo sic. Sillogismus simpli-
 cif transcendit metas huius scie. quod non est sub-
 iectum huius scie. tenet consequentia quia subie-
 ctum debet esse adequatum scie. anteceditur per quod
 sillogismus simpliciter se extendit ad sillogismum
 dialecticum et demonstratum: de quibus non agi-
 tur in hoc libro: sed in libro thopicorum et posteriorum.
 quod sillogismus simpliciter non est subiectum
 huius libri. Tertio sic. Sillogismus simpli-
 cif non verificat de principalibus consideratis in hoc
 libro. quod non est subiectum. tenet quia per conditiones
 subiecti attributis. Anis patet quod in hoc libro
 principaliter considerat de quatuor speciebus argum-
 tationis: quae sunt inductio enthimema sillogis-
 mus et exemplum. modo sillogismus non verificat
 de aliis speciebus quod est. In oppositum est aresto-
 tiles et omnes sui expositores. Ad dubium res-
 pondeat per duas distinctiones et uno dicta. prima
 distinctio est hec. Sillogismus simpliciter id est non pro-
 ceptus siue sine addito potest duae considerari. uno
 modo secundum rationem eius generalem praesens: non descendendo
 ad aliquam eius rationem specialem: et tunc sillogismus dicitur
 esse quia suae rationis uel illationis. Alio modo considerat
 sillogismus secundum rationem eius generalem non praesens: et
 tunc sillogismus est quia suae rationis uel illationis
 uel uel apparentur probatiua. Tertia distin-
 ctio est hec. sillogismus simpliciter potest dupliciter con-
 siderari. uno primum intentionalis: et tunc est quodammodo
 ratio per se ante et postea. Alio modo potest capi per
 intentionalis: et tunc est quodammodo respectus rationis fundat
 super habitudine antecedentis ad postea: primum
 dictum est istud. Sillogismus simpliciter primum intentionalis
 aut etiam quantum ad rationem eius generalem
 non praesens considerat: non est subiectum libri per
 orum. prima pars per quod sillogismus sumptus per se est
 quod complexum quod non est subiectum. Secunda pars per
 quod sillogismus considerat quantum ad rationem eius ge-
 neralis non praesens transcendit metas huius scie-
 entie: sicut primum deducit in secundo argum-
 to. Secundum dictum. Sillogismus simpliciter
 sumptus secundum intentionalem et quantum ad eius
 rationem generalem praesens est subiectum li-
 bri priorum: patet quia sillogismus sic conside-
 ratus habet partes subiectiuas: cuiusmodi sunt
 sillogismi facti in barbara et alijs modis: ut in
 fra patebit habet etiam principia: quae sunt in tri-
 plici differentia. Nam quodam sunt materialia:
 sicut termini et propositiones: quodam uero forma-
 lia: sicut modus et figura: et quodam regulatiua
 siue probatiua: sicut sunt dicta de omni et dicta de
 nullo: huius etiam passiones de ipso demonstrabiles

per se
 per se
 per se

per se
 per se
 per se

per se

cuiusmodi sunt iste constare ex tribus terminis
constare ex duab' ppositioib': concludere vlr:
concludere particularit: concludere affirmative: vel
negative: et sic de alijs q' est subiecti. Ad ra
tiones dubij. Ad primam dicit q' sillogism' sim
plicif considerat' quantum ad ratione ei' gene
ralem no' pscisam est subiectu' toti' logice. S;
ipe consideratus quantum ad ratione eius gene
ralem pscisam est subiectu' hui' libri. et p idē
Respondet ad secundam. Ad tertiu' dicit q' sil
logismus simplicif q' ponit esse subiectu' hui'
libri no' est species argumentationis: s; cu' ipa
argumentatione puerit. quia habet eandē rati
onem formale pscise. Na' argumentatio in sua
omnitate sumpta no' videt includere in sua
rōe formali nisi hanc illatua; quaz pscise in
cludit sillogism' simplicif vt patuit. Et sic acce
pit ysidorus libro etimologiaz dicens q' sillo
gism' grece idem est qd' argumentatio latine:
ideo sicut argumentatio est verificabilis de en
thememate inductōe et exemplo: ita etiam sil
logismus simplicif de esse verificatur.

Dubitat'ur secūdo vtrū sil
logismus simplicif sit gen' respectu sillogis
mi dyaletici demonstrati et sophistic. Et videt
q' sic p aristotele pmo thopicoz correlarie in
ferent: spēs igitur vt figuratif sit plecti sunt
q' dicte sunt: In q' videt innuere q' sillogism'
demonstratiu' dyaletic' et sophistic' sunt spēs
sillogismi simplicif. q' sillogism' simplicif est
genus eoz. Secūdo sic. Sillogism' simpli
cif vere p dical in quid de his trib' tanquā de
differētib' spē. q' est gen' eoz. psequētia tenz
p diffinicoe; generis: Ans p pria pte patet.
quia si q'rat'ur quid est sillogism' dyaletic': cō
ueniēter respōdet q' est sillogism' et sic de a
lijs. Secūda ps patz qz sillogism' dyaleticus
z sillogism' demonstratiu' pl' differūt qz duo
sillogismi dyaletici inf se: aut duo sillogismi
demonstrati inter se. S; duo sillogismi dya
ab inuicem differunt numero. ergo sillo
demonstratiuus z dyaleticus differunt plusqz
numero: z p psequētib' differūt specie. Tertio
sic arguit qz sillogism' simplicif se habet ad
illos tres sillogismos sicut gen': vel totum in
modo vt videt a sufficiente diuisioe. no' secu
dum. quia totū in mō est termin' sumpt' sine
addito respectu sui ipsius supri cū addito. S;
sillogism' simplicif no' est termin' sumpt' sū
addito: sed poti' euz addito: vtputa cum illo
addito simplicif: quare relinquit q' erit gen'
In oppositum arguit quia si sillogismus sim
plicif sit genus ad illos sillogismos: sequetur
q' ad librū prior' simul spectaret determinare

de sillogismo simplicif z de sillogismo dyaletico et demonstratiuo. qd' falsum est. Respon
detur ad dubiū p quinq; dicta. Primū est
q' genus debet contrahi ad suas spēs p diffe
rentias formales z essentielles: no' autē p ma
teriales. p; qz q' sunt diuersarū specie; bene
habēt eandem materiā: vt homo et asin'. S;
nūquā possunt habere eandē formā. vltima
tam et eis adequatā. Ideo d'ra materialis no'
facit differentia specificā: sed potius materia
lem. Ideo si gen' contrahat' ad aliq' inferiora
sua p differētiā materiales: tunc p huiusmo
di differentias talia inferiora d'nt materialif
tantū et no' specificē. Secūdu' dictū q' ex
pte forme simplicif vel cuiusq; alteri' psequē
tie formalis quoz videt se tenere. Primum
est q'ntitas ppositionū. rōe cuius sillogismi fa
cti in barbara et in d'arij non sunt eiusdē for
me: eo q' pmissē nō sunt eiusdē q'ntitatis. Ter
tium est q'ntitas ppositionū. rōe cuius sillo
gismi facti in barbara et sillogismi facti in ce
larent non sunt eiusdē forme: eo q' pmissē nō
sunt eiusdē q'ntitatis. Tertiu' est copula tam p
cipalis q' minus principalis: cuiusmodi sunt
modi: tempus: ampliatioes: aut restrictōes co
pularum. rōe cuius sillogismi pstituti ex p
positionibus de in esse et sillogismi pstituti ex
ppositionib' modalibus nō sunt eiusdē for
me. Quartū est situs et ordo terminoz et ppo
sitionū: veritate cuius ordinis conclusio sequit
formalis ex pmissis. defectu cui' sillogismi p
figure nō sunt eiusdē forme nū sillogismis se
cunde aut tertie figuraz. S; ex parte materie
sillogismi se tenent termini et pmissē: et etia;
pditiones earundē: cuiusmodi sunt veritas: fal
sitas: necessitas. pbabilitas: nocetozitas et sic
de alijs. Tertium dictū. Sillogismus dicit'
demonstratiuus ppter necessitate pmissaz. qz
scilicet pmissē sunt necessarie. Et sillogismus
d' dyaletic' ppter pbabilitate pmissaz: quia
scilicet pcedit ex pmissis pbabilibus. sicut vt
debanur aristoteles innuere in secūda differē
tia quā possuit inf ppositionē demonstratiuz
et dyaleticā. Ex qbus correlarie sequit q' esse
demonstratiuum et esse dyaleticū sunt differē
tie materiales sillogismi. quia sillogism' dicit'
tur demonstratiuus (vt patuit) ppter neces
sitate pmissaz. Et d' dyaletic' ppter pbabili
tate earundē. mō necessitas et pbabilitas sunt
pdirōes seitenētes ex parte materie. q' esse de
mōstratiuū et eē dyaleticū sūt d're materiales
sillogismi. Quartū dictū. Sillogism' simpli
citer nō ē gen' respectu sillogismi dya
z de
mōstratiuū. p; qz gen' debz sibi ad suas spēs
p d'ras formales z nō materiales. S; sillo

26

Q

3

10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

per differentias formales et non materiales. Si fillogismus simpliciter dicitur ad illos fillogismos per duas materiales: dicitur enim per illas differentias que sunt esse dyalectici esse demonstratiui. Si iste sunt duae materiales fillogismi. Quintum dictum fillogismus simpliciter est totus in modo respectu fillogismi dyalectici et demonstratiui. patet quia fillogismus simpliciter est terminus sumptus sine addito. Si fillogismus dyalecticus aut demonstratiuus est terminus sumptus cum addito. Et si obicitur quod totus in modo debet vniuersaliter verificari de suis partibus: sicut ista est verba: omnis homo albus est homo. Si fillogismus simpliciter non verificatur vel de fillogismo dyalectico aut demonstratiuo. nam iste sunt falsae: Sillogismus dyalecticus est si non sumptus: fillogismus demonstratiuus est fillogismus tractatus ad materiam probabilem demonstratiuum hoc ad materiam necessariam: Sed fillogismus simpliciter est fillogismus non tractatus modo ista est falsa: fillogismus tractatus est fillogismus contractatus. Si fillogismus ista erit falsa. Sillogismus dyalecticus est fillogismus simpliciter. Respondetur quod fillogismus simpliciter est fillogismus non tractatus id est in sua ratione formali prescindit a quocumque materia determinata sic a probabili vel necessitate. Sillogismus hoc dyalecticus sic non prescindit. sed in ratione sua formali includit materiam probabilem. Et fillogismus demonstratiuus materia necessaria. Et ideo huiusmodi contractio non impedit verificationem vnius de alio. Ad rationes dubij. Ad primam dicitur quod aristoteles cepit speciem large per quam quod minus est respectu magis est: siue illud minus esse fuerit species vel pars in modo. Ad secundam dicitur quod fillogismus dyalecticus et demonstratiuus essentialiter non potest dari in genere fillogismi simpliciter quod duo demonstratiui inter se: vel duo fillogismi dyalectici inter se: licet tamen plus differant in genere fillogismi probati. sic homo albus et homo niger essentialiter non plus differunt in genere animalis quam duo boves nigri: quod tantum numero differunt: quis tamen in genere colorati plus differunt quia differunt specie. Ad tertiam dicitur quod ista dictio sumptus non est determinatio huius termini fillogismi sed est determinatio huius modi precipiendi. ut sit sensus fillogismus simpliciter id est fillogismus consideratus simpliciter: sed cum prescindit a quocumque materia. et ideo cum dicitur fillogismus simpliciter non ex primis terminis cum sua terminatio: sed tantum terminus per se sumptus. ideo bene dicitur esse totus in modo respectu fillogismi demonstratiui.

Dubatur tertio. Que sunt spes fillogismi simpliciter: et cuius generis fillogismus

logismus demonstratiuus et dyalecticus sunt species. Ad primam partem potest responderi quod species fillogismi simpliciter non sunt nomina imposita: sed si imponeret ad significandum fillogismum habet ordinatioem premissarum penes quantitatem et qualitatem et penes subiectioem et predicatioem suorum terminorum: veritate cuius ordinatioem sequitur formaliter conclusio in prima figura: tunc a esse una species simpliciter: et si imponeret ad significandum dispositioem premissarum secundum exigentiam secunde figure tunc b esset una alia species fillogismi simpliciter. et sic diceret alia species si imponeretur ad significandum fillogismos ordinatos impermissis secundum dispositioem tertie figure. vel etiam possit dici quod isti modi. barbara. celaret sunt species fillogismi simpliciter. quod d talibus predicatur eentaliter et in quid fillogismus simpliciter: et dicitur ad illas species per duas probabiles formam fillogisticam. Et ita respectu illorum modorum possit dici genus. quod ulterius possit sic declarari. quod materia si simpliciter dicitur esse tres termini et tres propositiones. Si forma eius est in de ordinatioem trium terminorum et duarum propositionum: huius cuius ordinatioem conclusio sequitur forma ex premissis. et quia isti modi barbara celaret includit eentaliter huius debita ordinatioem trium terminorum et duarum propositionum. id possunt dici duae formales respectu fillogismi simpliciter. Et fillogismi facti in illis modis dicitur formaliter et specificiter distingui: ideo possunt dici species fillogismi simpliciter. Ad secundam partem dubij respondetur per duo dicta. Primum quod materia fillogismi probati sunt termini et propositiones: sed eius forma dicitur esse notioem premissarum respectu conclusioem: ratione cuius notioem premissarum huius virtute probandi conclusioem. Et ideo ex quo iste dicitur quod sunt esse dyalectici et esse demonstratiui includit essentialiter huius notioem premissarum: ideo possunt dici duae formales respectu fillogismi probati habentes ipsius ad istas species que sunt fillogismus dyalecticus et fillogismus demonstratiuus. Secundum dictum. Sillogismus probatiuus est genus respectu fillogismi dyalectici et demonstratiui. patet quia fillogismus probatiuus predicatur in quid de ipsis: et probatur ad ipsos per duas formales eius: que dicitur sunt esse demonstratiuus et esse dyalecticum. quibus tamen huiusmodi differentie sunt materiales respectu fillogismi simpliciter. Si fillogismus probatiuus est genus fillogismi demonstratiui et dyalectici.

Rationes ante oppositum solvantur ex primo notabili.

Queritur secundo utrum dici

primi dicitur

secundi dicitur

De omni & dicto de nullo sunt sufficientia principia regulatia sillogismorum. Et videtur quod non quod per regulatia sillogismorum debet esse dea et necessaria. Sed iste dicitur de omni et dicto de nullo sunt vere et necessarie: cum non sint enuntiationes que non sunt sufficientia per regulatia sillogismorum. Secundo autem. Sillogismus expositus est bonus sillogismus: cum eo utat aristoteles tanquam bono sillogismo: et tamen non regulatur per dictum de omni vel dictum de nullo cum neutra premissa nisi sit veritas que est. Tertio autem sic. Sillogismi regulati per dictum de omni vel per dictum de nullo sunt perfecti. Sed multi sunt sillogismi imperfecti. Et per hoc modo per non sufficienter probatur omnes sillogismos. Quod patet quod aristoteles dicitur sillogismos per se esse perfectos: eo quod regulantur per dictum de omni et dictum de nullo. Sed patet quod sillogismi secunde et tertie figurarum sunt imperfecti: ut patet per aristoteles quod ad eos perfectos dicitur eos reducere ad modos per se figure. In oppositum est aristoteles.

Liber.

de omni & dicto de nullo sunt sufficientia principia regulatia sillogismorum. Et videtur quod non quod per regulatia sillogismorum debet esse dea et necessaria. Sed iste dicitur de omni et dicto de nullo sunt vere et necessarie: cum non sint enuntiationes que non sunt sufficientia per regulatia sillogismorum. Secundo autem. Sillogismus expositus est bonus sillogismus: cum eo utat aristoteles tanquam bono sillogismo: et tamen non regulatur per dictum de omni vel dictum de nullo cum neutra premissa nisi sit veritas que est. Tertio autem sic. Sillogismi regulati per dictum de omni vel per dictum de nullo sunt perfecti. Sed multi sunt sillogismi imperfecti. Et per hoc modo per non sufficienter probatur omnes sillogismos. Quod patet quod aristoteles dicitur sillogismos per se esse perfectos: eo quod regulantur per dictum de omni et dictum de nullo. Sed patet quod sillogismi secunde et tertie figurarum sunt imperfecti: ut patet per aristoteles quod ad eos perfectos dicitur eos reducere ad modos per se figure. In oppositum est aristoteles.

secunde et tertie figurarum: cum sint imperfecti: soli regulantur indirecte et mediate: sed post reductionem ipsorum ad modos per se figure. Secundo dicitur ista oratio dicitur de omni circumlocutio nobis vnam propositio de materia vna et evidenter: scilicet ista quod dicitur de subiecto distributo: de de quibus dicitur sub eo. per quam maximam regulam dicitur sillogismi affirmati. ut si quis negat hanc premissam factam in barbara potest sic probari. Quod quicquid de de subiecto dicitur de de quibus dicitur sub eo. Sed barbara maior extremi de de medio dicitur in a propositio dicitur de quibus dicitur sub eo sed de quibus dicitur sub eo dicitur de medio extremi est addita supposito medio. modo minor extremi est addita supposito medio. in delectatione a extremis de de minori. et similiter posset dicitur de omnibus alijs sequentijs affirmatiuis. Eodem modo etiam ista oratio imperfecta dicitur de nullo equaliter isti maxime quitur remouet ab alia subiecto dicitur de quibus dicitur sub eo in qua maximam regulantur omnes sillogismi negatiui: ut facillime patere potest inueniri.

Sciendum primo. quod pro de

claratione terminorum ponunt tres difficultates. Prima est. ex quo quilibet sillogismus petit diffinitionem sillogismi simpliciter: quare de aliquo sillogismo imperfecto. Respondetur per distinctionem. quod sillogismi duo sunt perfecti. quod est perfectio essentialis: que consistit in debita dispositione trium terminorum et duarum propositionum. et tali perfectione quilibet sillogismus cuiuscumque figure est perfectus. Alia est perfectio accidentaliter que consistit in euidenti illatione conclusiois: que euidenter uenit in sillogismo eo quod immediate regulatur per dictum de omni: si sit affirmatiuus: aut dictum de nullo si sit negatiuus. Et tali perfectione accidentaliter dicitur sillogismus per se esse perfectus. Sillogismi vero secunde et tertie figurarum dicitur imperfecti. quod ut perficiantur indigent reductione ad sillogismos per se figure. Unde reducere sillogismos imperfectos ad perfectos est ostendere illationem necessariam unius sillogismi que est in euidens per aliam necessariam illationem que est euidens. Secunda difficultas quod est sillogismus regulari per dictum de omni aut per dictum de nullo: Respondetur quod tres terminos in debita forma sillogistica formaliter ordinare secundum exigentiam maioris in que est dictum de omni aut dictum de nullo. Tertia difficultas quare dicitur de omnibus dicitur de nullo dicitur esse principia regulatia sillogismorum. Respondetur per duo dicta. Primum: Nullus sillogismus est bonus nisi regulatur per dictum de omni si sit affirmatiuus: aut dictum de nullo si sit negatiuus: sed hoc est different. quod sillogismus per se figure immediate regulatur per hoc modo per se: Sillogismi duo

Sciendum secundo quod in hoc

capitulo tertio determinat aristoteles de principijs regulatis sillogismorum: que sunt dicta de omni et dicta de nullo. et inuenit duas conclusiones. Prima est hec. alterum esse in toto altero: alterum predicari de altero omni. id est idem est. id sufficit finire alterum illo. Secunda conclusio tangit diffinitionem eius quod est dictum de omni. et est hec. dicitur autem de omni predicari quando nihil est subiectum subiecti de quo alterum predicari non dicitur. Et addit quod si accipi dicitur huius quod est dictum de nullo: sic scilicet. Est quod nihil est sumere subiectum a quo non remoueat predicatum. Et dicitur eundem quod aristoteles dicit subiectum et non sub subiecto ut concludat tamen pres subiectis que etiam pres integrales que licet pres subiectie proprie sunt sub suo toto: quod est totum subiectum: tamen pres integrales non proprie dicuntur esse sub suo toto tanquam sub subiecto: vterque tamen pres sunt totius ut subiecti. Et si dicatur in hac propositio sortes currit: nihil est sumere sub subiecto de quo non dicitur predicatum: eo quod sub sorte nullum sit inferri. et tamen ibi non est dictum de omni que est. Respondetur quod ista oratio non debet intelligi pure negatiue: sed equaliter isti affirmatiue. dicitur de omni est propositio veritas in que predicatum denotat accidentem que nire quilibet supposito subiecti. Et si sit expolit posset dicitur quod est dictum de nullo: sic scilicet dicitur de omni est propositio veritas negatiua in que predicatum denotat actum aliter remoueri a quibus supposito subiecti. Sciendum tertio quod circa hunc textum inueniunt tres difficultates. Prima

per difficultas

Sciendum primo

Sciendum secundo

Sciendum tertio

Sciendum quarto

Sciendum quinto

est. Utrum dici de omni et esse in toto sint
 p̄scise synonyma. Respōdetur q̄ lz sint idē s̄z
 rē: dicit̄ tñ fm rōnē: q̄rē nō sūt synonyma. Nā
 ēē in toto est p̄ditio respectiua sbiecti in ordi-
 ne ad p̄dicatū: q̄r p̄dicatū p̄inet totū sbiectū
 sicut sup̄i s̄uū inferi. Sed dici de oi ē p̄di-
 tio respectiua p̄dicatū in ordine ad sbiectum
 q̄r. s. p̄dicatū d̄: de oib⁹ suppositis sbiecti.
 Scōda difficultas. Vtrū in hac ppōne hō ē aial
 fit dici de oi. Et videtur q̄ sic. q̄r p̄dicatū d̄: de
 de q̄libet supposito sbiecti ḡ zc. In oppo^m
 tñ arguitur q̄ p̄dicatū nō denota^r actua^r in
 ēē cui libet sup^o sbiecti ḡ zc. Rñ² per vnam
 distinctionē. q̄ du² ē dici de oi. Quoddā est
 pozitivū: z ē p̄dicatū dici affirmatiue de sbi-
 ecto d̄: ut ois hō ē aial. Aliud est dici de oi
 posterioriticū q̄d ē p̄dicatū affirmare de sbi-
 ecto p̄ q̄libet ei⁹ supposito z p̄ q̄libet tpe. sic ī
 q̄libet ppōe directa de materia naturali. Lic
 d̄: q̄ in hac ppōne hō ē aial est dici de oi po-
 sterioriticū: nō autē pozitivū. Tertio disti^o
 q̄libet pueniūt z d̄: fit dici de oi pozitivū z dici de
 oi poste^m. Rñ² q̄ du² pueniūt z tripli^r d̄: fit.

Conueniūt enī p̄ q̄r repeririunt in eadē ppōne
 vt in ista: ois hō est aial. Ibi enim ē dici de oi
 pozitivū: eo q̄ p̄dicatū d̄: affirmative de sbi-
 ecto d̄: z etiā ē dici de oi poste^m. q̄r p̄dicatū d̄:
 de z affirmative de sbi-ectō p̄ q̄libet suppositō
 to z p̄ q̄libet tpe. Scōdo pueniūt. q̄r q̄nq̄ in p-
 positione puenibili rep̄it dici de oi p̄uo^m vel
 poste^m. q̄d tñ nō inuenit̄ in sua cōuertēte. sic
 in ista hō est aial: est dici de oi poste^m: q̄d tñ
 nō inueni^r in sua p̄uertente. s. in ista q̄tā aial
 ē hō. Silt̄ in ista: ois hō currit ē dici de omni
 pozitivū: z tñ in sua cōuertente: q̄ ē ista. q̄tā
 currēs ē hō: nō ē dici de oi pozitivū. D̄: fit autē
 sic. q̄r dici de oi pozitivū rep̄it̄r solū ī p̄-
 positione vlti: Sed dici de oi posterioriticū: p̄r
 rep̄iri tā in ppōne vlti vel p̄i^r vel īdefinita
 Scōdo d̄: fit. q̄r dici de oi pozitivū rep̄i^r tāz in
 ppōne vtra q̄ falsa z imp̄y. Sed dici de oi
 posterioriticū rep̄i^r solū in ppōne v̄a z n̄cia
 Tertio d̄: fit. q̄r ad dici de oi pozitivū: sufficit
 vltas suppositōrum: Sed ad dici de oi poste-
 rioriticū regri^r vltas suppositōrum z ipm sil^r.

Conclusio responsalis. Dici
 de oi z dici de nullo sūt sufficitia p̄n^a regu-
 latia fillogisimoz. Patet. q̄r p̄ illa duo p̄n^a p̄
 z directe p̄nt probari fillogisimi p̄^o fi^o: z me-
 diate vlt̄ indirecte probāf fillo^m z^o fi^o z etiā
 3°: puta p̄ reductionē eoz ad fillo^m p̄me fi^o:
Dubitatur primo. Vtrū ne-
 cesse sit cōclusio ēē aliā a p̄missis. Respō-

detur q̄ cōclusio d̄: ēē aliā a p̄missis copulati-
 ue sup̄is: z a q̄libet p̄missari seorsū sumptā.
 Et illud inēdebat are^o p̄ illā particulā posi-
 tā in definitiōe fillogisimi. s. aliud quiddā. Per
 quā p̄ticularz excluduntur argumētatiōes siue
 p̄ne quib⁹ ar² a tota copulatiua ad alterā ei⁹
 partē: z ab exponētib⁹ ad expositā. q̄r in talib⁹
 p̄missis cōclusio semper ē eadē cū antē: vel cum
 altera pte ei⁹. Aliter respōdetur per 3° distin-
 ctiones z sex dicta. Prima distinctio ē hec.
 Terminoz positōrum in fillogisimo q̄dā vocant̄
 ppōnales: cui⁹ modi sūt sbiectū z p̄dicatū.
 Quidā hō vocant̄ sil^o: cuiusmōi sūt a^o exte-
 mitas: b^o extremitas: z mediū. Scōda distin-
 ctio. Propositionū in fillogisimo positāz q̄dāz
 dicuntur p̄nales. Et tales in fillogisimo tñ lut
 due. s. aīz z p̄is. Accipiēdo aīz p̄o copulati-
 ua p̄stituta ex maiori ppōne z minori. Et acci-
 piēdo p̄is p̄o cōclusiōe. q̄dā autē dicunt̄ sil^o.
 Et iste sūt 3° in fillogisimo. s. maior ppō: mior
 z cōclusio. Tertio distinctio. Terminoz z p̄-
 positionū fillogisimi du² ē alicetaz. quedā ē vo-
 calis: q̄n. s. vox vni⁹ ē aliā nō solū numeraliter
 a voce alteri⁹. sicut kimerā z hircocerū sūt di-
 uerse voces. Aliā ē alicetas officij: q̄n. s. vnayor
 gerit aliquod officium quod nō gerit alia. cu-
 iusmodi sūt vox sbiecti z vox p̄dicatū.
 Primum dictum est istud. In quolib⁹ t̄ bono
 fillogisimo sūt sex termini fm vocē nūera^r di-
 stincti. Patet q̄r in q̄libet fillogisimo sūt 3° p̄-
 positōes: q̄rū q̄libet p̄stinuit̄ ex duob⁹ termis
 ḡ zc. Scōz dictū. In q̄libet bono fillogisimo
 tñ sūt duo termini ppōnales z officialiter di-
 stincti. Patet q̄r q̄libet termin⁹ positus in fillo-
 gisimo vel ē sbiectū vel ē p̄dicatū. Tertio
 dictū. In q̄libet bono fillogisimo tñ sūt 3°
 termini sil^o z officialiter distincti. Patz q̄r q̄-
 libet termin⁹ posit⁹ in fillogisimo: vel ē maior
 ext^rmitas vel mior vel mediū. Quarta d̄:
 ctū. Et si ī q̄libet sil^o sūt tñ due ppōes p̄na-
 les: tñ regunt^r 3° ppōes sil^o. Pr̄ia ps pz qz
 in q̄libet sil^o suffiūt aīz z p̄is: q̄ dicunt̄ ēē
 ppōnes p̄nales. Scōda ps patet q̄r in q̄libz sil^o
 logisimo regri^r a^o ppō: b^o z cōclusio. Quīta
 dictū. Ad bonū sil^o suffiūt 3° tmi sil^o offi^r
 distincti: z 3° ppōes sil^o offi^r distincte. Patz
 q̄r hō bon⁹ fillogisim⁹. Ex op^o in cesare: nul-
 la d̄: sil^o ē sophia. oia d̄: sil^o est sophia. ḡ nulla
 d̄: sil^o ē d̄: sil^o: z tñ sūt tñ duo termini vocaliter:
 z fm significatum distincti. s. disciplina z so-
 phia: Et sūt tres officialiter distincti. q̄r vn⁹ ge-
 rit officijū maioris: aliū minoris: z ali⁹ mediū.
 Et similiter tñ sūt due ppōnes vocaliter di-
 stincte: sed tñ sūt 3° officialiter d̄: sil^o. Quaz
 B 4

Handwritten marginal notes in Latin script, including terms like 'ab', 'quidam', 'alio', 'quidam', 'alio', 'quidam', 'alio', 'quidam', 'alio'.

Bona est...
Mala est...

Primo...
Secundo...

Primo

z alia modalit: cui^o oppositum dicitur infra.
Ad rationes ante oppositū
Ad primā parit solutio in p notabili: quō p
dici de oi z per dicit de nullo intelligunt due
ppōnes vere z manifeste: q̄ sunt p̄n^o cōplexa
regulatiua sillogismoz. Ad 2^{am} dicitur: q̄
dici de oi z dicit de nullo sunt principia regu
latiua sillogismoz quoz mediū ē termin^o cō
munitis: nō autē illoz quoz mediū est termin^o
discret^o. Potest tñ dicit q̄ nullus fillo^m expo
sitorius tenet gra forme: nisi virtute dicit de oi
z dicit de nullo. Et iō oportet vna^o premissaruz
equipollere vni vlt: in qua sit dicit de oi vel di
ci de nullo. Ad 3^{am} pceditur q̄ illi fillogis
mi sunt perfecti que regulant immediate p dicit
de oi vel dicit de nullo: Illi vō qui mediate et
indirecte regulantur dicuntur imperfecti.

Queritur tertio. Vtrū con
uersio in terminis sit p̄na formalis: ab argumē
tatione distincta. Et videtur q̄ nō. Primo con
tra primā parit. q̄ conuersio est mutatio p̄ in
subiectū z eōtra: q̄ nō est p̄na. Et p̄tur. q̄ in
conuersiōe nō est nisi vni^o anis. q̄ conuersio nō est
p̄na. tenet p̄na q̄ ex vno nihil se². Scōdo sic 3°
z^{am} parit. q̄ conuersio non tenet in oib^o terminis
retenta fil^o forma arguēdi. q̄ non est p̄na for
malis. Anis parit. q̄ nō tenet in terminis obligis:
nec in terminis ampliatis. Tertio sic 3° parit.
q̄ conuersio est p̄na entib^o. q̄ nō est p̄na di
stincta ad argumētationē. Anis parit. q̄ conuersio
est p̄na: z nō est p̄na sy^{ca}: nec exemplaris: aut i
ductiua. q̄ est entib^o. p̄na tenet a sufficitē di
uisione. In oppositū est aristotiles.

Sciendum primo. q̄ pro de
claratio. z terminoz po² vna distinctio z vni
dictū. Distinctio est hec. Cōuersio pōt capi
du². Vno^o pro mutatiōe locali sit p̄ in situ
subiecti z eōtra. z sic conuersio ē passio termino
rū z nō ppōm. Alio^o ca² conuersio p̄ nōa hī^o
ppōnis conuertētis ad conuersas: z sic ē passio p
positio^m q̄ itez ē du². Nā q̄dā ē q̄ causa² ex p
te mutatiōis q̄litarē cui^o modi ē conuersio in op
positā q̄litarē. Alia vō causa² ex mutatiōe p̄
in subiectū z eōtra. z illa vocat^{ur} conuersio in ter
minis: que sic cōiter disti². Cōuersio in terminis
ē duarū ppōm kathegoricarū vtroq̄ termino
p̄cipantū vni^o ad alterā formalis p̄na. Di
ctū est istud. Argumētatio in sua cōitate sum
pta sic pōt diffiniri. Est p̄na nōa in cuius ante
po² mediū nō positū in p̄nte. Ex q̄ diffinitioe
elitūm² due p̄ditiones requisite ad B q̄ aliqd
sit argumētatio p̄na cōditio q̄ sit p̄na nōa.

Scōda est q̄ in ante talis p̄ne ponatur vn^o ter
minus nō possit in p̄nte: q̄ termin^o o² esse me
diū in reductiōe talis argumētatiōis ad sillo
gismū. Et per B excludit^{ur} conuersio vbi tā in an
tecedere q̄ in p̄nte sunt p̄cise idē termini.

Sciendum secundo q̄ in hoc

4° capitulo determinat are^{1o} de p̄ncipio p
fectiuo sillogismoz. s. de conuersione. z continet
duas pres p̄ncipales. In q̄ru^o prima determi
nat de conuersione de sim^o inesse. z continet
tres conclusiōes p̄n^o. In quaz prima tāgit tres
diuisiōes valētes ad cognoscendū q̄ ppōnes
debet cōverti. Prima diuisiō est h^o. Proposi
tionū alia ē de sim^o inesse. Alia ē de nōio ince
Et alia ē de p̄tingēt inesse. Scōda diuisiō p
positionū fm vnaquāq̄ locutionē. Alia ē affir
matiuā z alia ē negatiua. Tertia diuisiō est h^o
Propositionū tā affirmatiuarū q̄ negatiuarū
Alia est vltis: Alia p̄cularis: Alia indefinita.

Scōda conclusio tāgit 4° regulas de conuer
sione ppōm de inesse. Prima regula est hec.
Necesse est vltē negatiuarū de inesse conuert
sim^o in terminis. vt si nulla voluptas ē bonū:
nullū bonū erit voluptas. Scōda regula. Nō ē
necesse vltē affirmatiuarū conuert^{ur} vlt^o. Sed necesse est
eā conuert^{ur} in p̄cularē. vt si ois voluptas sit bo
na: necesse est q̄tā bonū esse voluptatē. Tertia re
gula. Necesse ē p̄cularē affirmatiuarū cōverti
p̄culariter in terminis. vt si quedā voluptas sit
bona: quonā bonū erit voluptas. Quarta re
gula. Nō est necesse p̄cularē p̄uatiuarū conuert^{ur}
simpliciter in terminis. q̄ non ē necesse q̄ si bō
nō insit alicui aiali: q̄ etiā aial nō insit boi.

Tertia conclusio tāgit p̄bationes p̄dictarū 4°
regulaz per rōnes formatas in terminis nō si
gnificatiuis. Primā regulā pbat sic. q̄ bñ se
quitur: nullū b est a: q̄ nullū a erit b. q̄ ex op
posito p̄ntis. s. aliqd a est b: infer^{ur} oppositum
antecedētis. s. aliqd b est a. Hoc pbat aristoti
les p̄ fillo^m expositoriū. q̄ si ista quonā a ē b:
que ē p̄na p̄ntis: sit vera: tunc erit aliqd vni^o z
idē qd erit a z b: z sit c. Tūc arguitur sic p̄ sil
lo^m expositoriū: c est a: c est b: q̄ quonā b est a.
z illa ē p̄dictoria anis. Scōda regula pbat sic
q̄ bene sequit^{ur}: oē b est a: q̄ quonā a est b. q̄
ex opposito p̄ntis infer^{ur} p̄ntis antecedētis
vt si nullū a sit b: tūc nullum b erit a: qd est p̄
rium istius: oē b est a. Tertia regula pbat. q̄
bñ se² q̄tā b ē a: q̄ q̄tā a est b. P̄r. q̄ ex op
positis. s. nullū a ē b: infer^{ur} oppo^m anis. s. nul
lū b ē a. Quarta reg^a pbat sic. q̄ nō se²: q̄tā
b nō est a: q̄ q̄tā a nō ē b. Par. q̄ ponat^{ur} q̄ b
sit aial: z a sit bō: tūc nō sequitur si aial nō sit
bō: q̄ bō nō sit animal.

Primo quod sit...
Secundo quod sit...

Primo quod sit...
Secundo quod sit...

Primo quod sit...
Secundo quod sit...

Primo quod sit...
Secundo quod sit...

Primo quod sit...
Secundo quod sit...

Primo quod sit...
Secundo quod sit...

Primo quod sit...
Secundo quod sit...

Concedo quod...
addendo...
Libet.

Libet.

Sciendū tertio: q̄ circa hūc
textū incidunt quinq; difficultates. Prima
difficultas. Quare in prima diuisione propo-
sitionis non enumerat propositionem de im-
possibili: nec illas de possibili. Rō est. qz pro-
positiones de possibili conuertuntur sicut ille
de contingenti: Et ille de impossibili sicut ille
de necessario: vt infra patebit. Secūda dif-
ficultas. Utrū per idem principium ad equa-
te possint probari quatuor predicte regule. Re-
spondetur q̄ non. Sed principium probandi
propositionem vniuersalem negatiuā est sil-
logismus expositorius. Principium vō pro-
bandi vniuersalem affirmatiuā est ista ma-
xima: ad quodlibet sequitur quodlibet vel eius
oppositum stat. Principium autem probandi
conuersionem particularis affirmatiue ē ista
maxima: Omnis illa consequētia est bona in
qua ex opposito consequentis inferitur oppo-
siti antecedentis. Tertia difficultas. Quare
particularis negatiua non conuertitur sim-
pliciter in terminis. Ratio duplex est. qz ex ve-
ris sequeretur falsum. Secūda qz argueret
a non distributo ad distributum. hoc totū pa-
ter conuertendo istam quottam animal non ē
homo: in hanc quiddam homo nō est animal.
Quarta difficultas. Quare aristotiles non fe-
cit mentionem de conuersione per contrapo-
sitionem. Respondetur q̄ ratio est: qz aristotiles
determinat de conuersione prout est prin-
cipium perfectiuū sillogismorum. Sed in re-
ductione sillogismorum imperfectorum non
debent accipi noui termini: sed in conuersione
per contrapositionem capiuntur noui termini.
Mutantur enim termini finiti in terminos in-
finitos. Ex quo sequitur q̄ sūt nō due species
conuersionis. s. quersio simplex et per accidēs.
Est enim conuersio simplex mutatio predica-
ti in subiectum et e contra: manente eadē qua-
litate et quantitate. s. in quam conuertunt vni-
uersalis negatiua in se: et particularis affirma-
tiua in seipsam. Sed conuersio per accidēs
est mutatio predicati in subiectum et e contra:
manente eadem qualitate sed mutata quanti-
tate. Et s. in hanc conuertitur vniuersalis affir-
matiua in particularē affirmatiuā. Quin-
ta difficultas vtz ista ppositio hō albus ē al-
bus: sit contingēs vel nēcia. Respondet p̄ duo
dicta. Primū dictum. Est vna regula q̄ pot
elici ex textu. s. q̄ quelibet ppō particularis af-
firmatiua inferit duas pmissas sillogismi ex-
positorii: in q̄rū prima predicat subiectus de
pnoie demonstratiuo demonstrante aliq̄ sin-
gulare: Et in 2^a predicat predicatū de eodē

pnoie demonstratiuo. vt ista q̄tam a est b: in
fert istas duas singulares b. s. c est a. et hoc. s. c
est b. Secūm dictū. Ista ppositio hō albus
est alb^o: probabiliter dicit esse ptingēs. Pars
qz inferit duas pmissas ptingēs. q̄ ipsa ē co-
tingens. tenet p̄na. qz ex nēcio non sequit nisi
nēciu. An̄s patet. supposito q̄ b pronome de-
monstratiuū p se sumptū possit solū demon-
strare suppo^m termini absoluti: q̄ si debeat
demonstrare suppositū termini pnotati: oportet
sibi addere pnotatū p talē terminū. vt si di-
cat b albū solū demonstrat subiectum albē
dinis. Sed si dicat b album ē albū: tūc demō-
strat suppositū albi.

Conclusio responsalis. Con-
uersio in terminis ē formalis p̄na: ab argumen-
tatione distincta. patet satis ex dictis.

Dubitatur primo. Vtrum ad
saluandū formalitātē p̄ne in quersioib^o sit cō-
ueniens ponere ad subiectū quertentis istud
additū q̄ est. Respondet q̄ illud q̄ est subie-
ctum p̄scise in quersa debet eē predicatum
in quertēte et e contra. Et ex b multotiens cōtin-
git error: nō sumēdo debite subiectū et predi-
catū p̄scisum in propositionibus. Ideo ad
euitandū istū errorem ponunt quatuor regule.
Prima ē. Quicūq; in aliqua propositione ponit
verbū prime vel 2^e personay: aut verbū
exēpte actiois sine supposito: tūc illud suppo-
situm q̄ dāt intelligere debet eē subiectū. vt
dicendo sum in studio: li ego q̄ intelligit in
b verbo sum: est subiectū. Secūda regula. Quicūq;
in aliqua propositione ponit verbū ad-
iectiuū: tūc illud resoluendū est in suū partici-
piū: et istud verbū sum es est. Et sic totū illud
quod sequit hoc verbū est: erit predicatū. vt
dicendo fortes videt equū: d; sic resolutū: for-
tes est videns equū: Et tūc hoc totum: vidēs
equū: erit predicatū. Tertia regula. Si in ali-
qua propositione ponat obliqu^o: hoc pot eē
dupliciter. qz vel talis obliqu^o ponit a pte sub-
iecti: vel a parte pdicati. Si a pte pdicati: vel
p^o cū recto: vel sine recto. Si sine recto tūc re-
soluendū ē verbū in suū p̄cipiū: et sic aggre-
gatū ex obliq; et p̄^o erit pdicatū. vt dicēdo
panis ē in furno: vbi b totū: exis in furno est
predicatū. q̄ patet resoluēdo ipsay: panis est
exis in furno: vbi li exis in furno p^o p̄
dicato. Si autē obliqu^o sumat cū recto: tūc to-
tū aggregatū ex tali recto et obliq; ē pdicatū.
vt dicēdo prunellus est azin^o fortis. Si hō ta-
lis obliquus ponat a parte subiecti: hoc ē du-
pli^o: vel p^o cū recto vel sine recto. Si ponit

Prima de...
Secunda de...
Tertia de...
Quarta de...
Quinta de...
Prima de...

siue recto tunc obliquus debet resolui in ista
 tria: scilicet in suu rectum: in illud verbum est: et
 in illud pronome quis vel q eiusde casus cu;
 obliquo. z tuc suus rect^o erit subiectu: et illud
 verbu est erit pncipalis copula: z totu sequens
 h verbu e erit pdicatu. vt dicedo regis interest
 o; sic resolui: rex e cui^o interest. vbi iste rectus
 rex est subiectu: z h verbu est dicit e copula
 pncipalis: z hoc totu cuius interest est predi
 catu. Si ho obliquo ponat cu recto: hoc e du
 pliciter. vel rectus precedit obliquo: z tunc ag
 gregatum ex recto z obliquo e subiectum. vt
 dicendo cappa fortis est alba: h totum cappa
 fortis est subiectum. Sed si obliquo precedat
 rectum: tuc talis obliquo resoluenus e in suu
 rectu z in istud verbu est: z etia; in istud pro
 nomen quis vel qui eiusde casus cu obliquo
 qua resolutione facta: suus rect^o erit subiectu
 z illud verbu est in ipso inclusum erit copula
 z totum residuu erit predicatu. vt dicendo ho
 minis oculus e dexter: debet resolui in istam
 ho est cui^o oculus e dexter: vbi in pmo homo
 est precise subiectu z totu sequens hoc verbu
 est. s. hoc aggregatu cui^o oculus est dexter est
 predicatu: Quarta regula. Si aliqua deter
 minatio addat predicato puerse: debet illud
 totum poni pro subiecto couertens: vt nullus
 ho false est aial: totu hoc eris false aial: de
 bet esse subiectu couertentis. Ex quib^o patet
 q ad saluandu pfectione z totalitate subie
 ctu vel predicatu debet addi ad subiectum co
 uertentis illud additu quod est. Na hoc ad
 ditum couertibi^o equipollet pri^o isti^o verbi e.
 Et qz participiu isti^o verbi est predicaf vel est
 ps predicatu: io adhuc cum illo addito fit de
 pfectio predicato pfectum subiectu.

Dubitatur secundo. Vtru ad
 saluandu formalitate cosequente in quersioni
 bus sit necesse ponere in couertente aliquod
 dictum: quod fatiat terminos eode modo sup
 ponere sicut in couersa. Respondet per vna;
 distinctione z quatuor dicta. Distinctio est
 hec. Duplices sunt suppositiones quedam sunt
 omnino repugnates: z sunt ille que sic se ha
 bent: qz talis terminus suppones fm vna sup
 positionem no potest inferre seipsum suppo
 nentem fm aliam. Alie sunt parum couerien
 tes z partim differetes: qz. s. talis termin^o sup
 ponens fm vna suppositionem inferre seipsum
 supponentem fm alia sed no e contra. Pri
 mu dictum. a suppositione simplici ad perso
 nalem non valet cosequentia: nec e contra. vt
 non sequitur homo est species: ergo aliquis

homo est species. **Secundu dictum.** A sup
 positione materiali ad personalem vel simpli
 cem non valet consequentia nec e contra. vt no
 sequitur homo e dicitio bisyllaba: ergo aliqs
 homo est dicitio bisyllaba: nec e contra. Ter
 tium dictum. A suppositione determinata ad
 distributam non valet consequentia: sed bene
 e contra. qz tunc argueretur a non distributo
 ad distributum. **Quartum dictum.** A sup
 positione confusa tm ad determinata non va
 let consequentia: remanente sinkarhegreuma
 te confundente: sed bene e contra. Ex quibus
 patet qz ad saluandu formalitatem coseque
 tie in conuersionibus necesse e ponere in co
 uertente aliquod dictum qd faciat terminum
 supponere eodem modo sicut in conuersa. vt
 ad conuertendum istam: homo est dicitio bis
 syllaba: debet aliquid addi: dicedo ergo que
 dam dicitio bisyllaba est ista dicitio homo.

Dubitatur tertio Vtrum ad
 saluandu formalitatem cosequente in puer
 sionibus sit ponendum aliquod additu in co
 uertente quod fatiat terminos teneri eque am
 ple: z eque restricte: z eque appellate sicut in
 conuersa. Respondetur qz sic. vt ista nullu mo
 tum est homo: debet sic conuerti: ergo nihil
 quod est homo est mortuu. Et ista nullus ho
 mo est mortuus: debet sic conuerti: ergo nul
 lum mortuum e vel fuit homo. Similiter ista
 nullus homo est mulier: debet sic conuerti: er
 go nulla mulier est aliqs homo. Sed ista: for
 tes promittit tibi denarium: debet sic conuer
 ti: ergo quod est promittens tibi denarium e
 fortes. Ex his tribus dubijs possunt elici qua
 tuor regule requisite ad conuersionem: que si
 obseruentur in consequentijs conuersionum
 non erit dabilis instantia. Prima est qz debi
 te sumatur subiectum z predicatu: z illud qd
 precise est subiectum in vna: sit predicatu: in
 alia z e contra. Et hoc fm artem datam in pri
 mo dubio. Secunda regula qz non arguatur
 a suppositione repugnante ad suppositiones
 repugnantem. z hoc fm artem datam in scdo
 dubio. Tertia regula qz termini teneantur eq
 ample z eque restricte in conuersa z puer
 te. Quarta regula qz non fiat variatio appel
 lationis. sicut patuit in tertio dubio. Ratio
 nes ante oppositum soluntur ex dictis.

Queritur quarto. Vtru om
 nes propositiones de necessario z omnes af
 firmatiue de contingenti eodem modo con
 uertantur sicut ille de inesse: Negatiue vero

Nota ad habend[um] p[ro]p[ri]et[ate] m[od]alib[us] non des[er]t aliq[ue] r[ati]o e[st]...

Secunda regula... de p[ro]p[ri]et[ate] p[er]tinet ad p[ro]p[ri]et[ate] m[od]alib[us]...

Quarta regula... p[ro]p[ri]et[ate] m[od]alib[us] p[er]tinet ad p[ro]p[ri]et[ate] m[od]alib[us]...

Prima distinctio... p[ro]p[ri]et[ate] m[od]alib[us] p[er]tinet ad p[ro]p[ri]et[ate] m[od]alib[us]...

Prima distinctio... p[ro]p[ri]et[ate] m[od]alib[us] p[er]tinet ad p[ro]p[ri]et[ate] m[od]alib[us]...

Prima distinctio... p[ro]p[ri]et[ate] m[od]alib[us] p[er]tinet ad p[ro]p[ri]et[ate] m[od]alib[us]...

Prima distinctio... p[ro]p[ri]et[ate] m[od]alib[us] p[er]tinet ad p[ro]p[ri]et[ate] m[od]alib[us]...

Prima distinctio... p[ro]p[ri]et[ate] m[od]alib[us] p[er]tinet ad p[ro]p[ri]et[ate] m[od]alib[us]...

Nota ad habend[um] p[ro]p[ri]et[ate] m[od]alib[us] non des[er]t aliq[ue] r[ati]o e[st]...

Secunda regula... de p[ro]p[ri]et[ate] p[er]tinet ad p[ro]p[ri]et[ate] m[od]alib[us]...

Prima distinctio... p[ro]p[ri]et[ate] m[od]alib[us] p[er]tinet ad p[ro]p[ri]et[ate] m[od]alib[us]...

Prima distinctio... p[ro]p[ri]et[ate] m[od]alib[us] p[er]tinet ad p[ro]p[ri]et[ate] m[od]alib[us]...

Prima distinctio... p[ro]p[ri]et[ate] m[od]alib[us] p[er]tinet ad p[ro]p[ri]et[ate] m[od]alib[us]...

Prima distinctio... p[ro]p[ri]et[ate] m[od]alib[us] p[er]tinet ad p[ro]p[ri]et[ate] m[od]alib[us]...

Prima distinctio... p[ro]p[ri]et[ate] m[od]alib[us] p[er]tinet ad p[ro]p[ri]et[ate] m[od]alib[us]...

Liber

Vertical marginal note on the left side of the page.

Vertical marginal note on the left side of the page.

Primo

Prima regula... Secunda regula... Tercia regula... Quarta regula...

esse alba. z vtraq; illaru repugnat antecedenti: .s. huic: pingit nulla tunica esse albam. Et ad vit aristoteles q; picularis negatiua de cotin genti alto non puerit sim' p'p'pter cam pxi dicta. Quarta conclusio. Propositioes negatiue de cotingenti ad vtrilibet no couertunt simpliciter sicut ille de inesse. q; vniuersalis negatiua de cotingenti ad vtrilibet no conuertit simpliciter sed p accidens tui: vel in opposita gilitate. Sed picularis negatiua bn' quertitur simpliciter in particulari negatiua: vt inferi' videbit capitulo de cotingenti. Sed q; prius dixit istas ee' negatiuas: pingit nullu boiem esse albu: necesse e' nullu boiez esse equu: crederet aliqs q; ipsi' simpliciter sint negatiue. id ad h' remouendu p' onit aristoteles quinta conclusioe dicens q; ppositioes in quib' modus affirmat' z verbu negat' no sunt negatiue: imo habet affirmatiua figuram. i. sunt de ipc ppositioe affirmatiuaru. Patz q; sicut se habet esse z no esse in illis de in ceta se bz modus in modalib' Sed in illis d. inesse ille dicunt simpliciter affirmatiue in quib' affirmat' b' verbu est: q; in modalib' ille sunt si' simpliciter affirmatiue: in quib' affirmatur modus. Dicoz patet. q; iste su' simpliciter affirmatiue: e' no bonu: est no albu: z vniuersaliter q; ppositio e' de est no hoc. Et q; no fecit m'ctione de couersione ppositioe de p' in finit' cui' modi sunt iste est no bonu: est no albu: crederet aliqs q; affirmatio couerteref qm' dicitu e'. Hoc remoues dicit q; huiusmodi ppositioes eode mo' couertuntur sicut alie affirmatiue de quib' dicitu est.

Sciendus tertio q; circa huc textu incidit quoz difficultates. Prima difficultas. Utru sit vtz illud qd dicit in textu. s. q; in oibus affirmatiuis de cotingenti similiter se habebit q; q; fm' couersione sicut in illis de inesse. Et videt q; no. q; no sequitur: cotingit ad vtrilibet ce' ens esse deiu: ergo pingit ad vtrilibet quenda deiu esse ens: cum ans sit vru z pns falsum. Respodetur p' duo dicta. Primu dictu q; in b' capitulo pncipaliter inie dit are' de modalibus in sensu coposito q; couertuntur sicut ille de inesse quaz couersio pot' probari p' illud pncipium. Si ans est necessariu pns erit necessariu: z si antecedens sit cotingens z pns erit cotingens. Scdm dicitu: q; predicta conclusio text' debet intelligi de ppositioib' de pingenti in sensu coposito: z capiedo cotingens pro pingenti neces sario vel p' cotingenti alto: q; ppositio de cotingenti ad vtrilibet no conuertitur in aliam

de eode modo: sed in vna de cotingenti alto: q; no sequitur cotingit ad vtrilibet. o'e aial esse boiez. q; cotingit ad vtrilibet quendam homine esse aial: cum ans sit vtz z pns sit falsum. Sed si in antecedente capiat cotingens p cotingenti ad vtrilibet z in pnti pro cotingenti alto tuc bene valet pna. Scda difficultas quare vniuersalis negatiua de cotingenti no couertit simpliciter. sed bene picularis negatiua. Ro' pami est q; vniuersalis negatiua de cotingenti ad vtrilibet equipollet vniuersali affirmatiue: que no couertitur simpliciter: sed tui p accidens. id neq; vniuersalis negatiua si bi equipollens pot' couerti simpliciter. Ro' secundi e' q; particularis negatiua de cotingenti ad vtrilibet equipollet vni piculari affirmatiue que pot' couerti simpliciter. Tercia difficultas. qualiter e' saluabile ppositioes modales in qb' vbi negatur solu z no mod' ee' affirmatiuas: cum tui in z' peribermenas tales dicte sint negatiue. Respodet per vna distictione z duo dicta. Distinctio e' b'. P'p'positioes modales in quib' verbum negat' z no modus sunt duplices. quedā sunt de sensu diuiso. alie sunt de sensu coposito. Primu dicitu est istud. P'p'positioes modales de sensu diuiso in quib' dicitu negatur solu z no modus dicunt simpliciter negatiue. q; in talibus ps pncipalioz copule negat' vt deducebatur in z' peribermenas. Scdm dicitu Modales coposite in quib' solu verbum negat' z no modus sunt simpliciter affirmatiue Patet p' ratione text' adducta ad hac conclusionem. Patet etiā aliude. q; nuq; ppositio red dicitur negatiua nisi copula pncipalis negetur Sed in modalib' copositis modi includit b' verbu est: quoa dicitu dicitu ee' copula pncipalis in ipsis: non cotingenti tantu valet sicut cotingens e'. tale autē verbu in ipsis inclusum non pot' negari per sola negatione lata ad dictum. Sed cu' b' requiritur q; negatio feratur ad modu includente tale copula verbalē. Ultra dicitur q; in modalibus copositis si preter modum ponat explicite b' verbu e' indicatiu modi: tuc ad dandum negatiua sufficit negatione ferri ad illud verbu est: licet no feratur ad modu. vt ista e' affirmatiua necesse e' nullu b' esse a: z tui ista e' negatiua: necesse non est b' esse a: in q' tui negatio no cadit supra modum similiter ista dicitur negatiua: cotingens no est b' esse a: no q; negatio cadat supra modu: Sed q; cadit supra copula iplicitaz in b' vbo pingit. Quarta difficultas. vtz idē regraf z sufficit ad vitate ppom de oib' mo'is p' i'

Prima regula... Secunda regula... Tercia regula... Quarta regula... Quinta regula... Sexta regula... Septima regula... Octaua regula... Nonna regula... Decima regula...

Respondetur qd nō: S; ad veritatem ppositiōnis de contingēti alto requirit et sufficit qd ita possit esse sic significat p eius dictum. id ad cōtrariam eius dāda; oportet dare vnam negatiuā de possibili. S; ad veritatē ppositiōnis de contingēti necessario requirit et sufficit illud idē; qd verificat ppositiōnē de necesario. Et silr dare cōtradictoria eius sicut dā ref cōtradictoria de necesario. Ad veritatem autē ppositiōnū de contingēti non necessario requirit veritas vniū copulatiue: cuius pma pars sit negatiua de necesario: et 2^a sit negatiua de impossibili. et ideo ad dandū eius cōtradictoria oportet dare vnam disiunctiuam de ptribus cōradicentibus.

Conclusio responsalis: omnes ppositiōes de necessario vel de cōingēti necessario: tam affirmatiue q̄ negatiue: et omnes affirmatiue de contingēti et oēs affirmatiue de cōingenti alto: quertunt eodē mō sic ille de inesse. S; negatiue de contingēti non necessario opposito mō quertunt. qz vniuersal' negatiua cōuertit p accidēs: et picularis negatiua simpliciter. Conclusio quātū ad oēs suas ptes satis p bata est in tertio.

Dubitatur primo: Vtrū modales ppositiue possunt querti q̄ ad se totas: et modales diuise possunt querti, quo ad dictum. Ad primā prem dubij respōdet p duo dicitur vna distinctionē. Primū dicitū est istud. modales querti fm se totas est modū q̄ directa p dicatione p̄dicat de dicto fieri s̄biectum: et dictum fieri p̄dicatū. Secundū dicitū. modales ppositiue v̄ vi fermonis sunt simplicif ka^{ce} de inesse et singulares: vt alias patuit. Distinctio est. Duplices sunt modales. q̄dam sunt in q̄bus ponit modus designat^o aduerbialif q̄ pprie dicunt modales diuise. et ille nō p̄t couerti fm se totas: cum aduerbiū non possit subici per se: nec p̄dicari. Alie sunt modales in q̄bus mod^o designatur nominalif: et tales pprie vocant^r modales cōposite. et iste possunt querti fm se totas. quia ista est bona cōuersio hominē esse animal est nec. q̄ nec est hominē esse animal. quia oppositiū psequentiū scz non necesse est hominē esse animal: nō potest stare in veritate cū antecedente. Et licet modus semp debeat p̄dicari directa et ordia ta p̄dicatiōe. p̄t tamē s̄bici in p̄dicatiōe indirecta. Et omnes tales quertiōes sunt cōuersiōes simplices. Ad secundam prem dubij respōdet p vna distictōe: et est hec. modales diuise couerti quo ad dictū potest du^r intel

ligi. Uno mō put quertere idē; est qd de p̄sciso subiecto dicti facere p̄scisus p̄dicatū dicti et ecōtra. et hoc mō solet communit capi conuertere in modalibus. neq; hoc mō modales diuise p̄t formalif querti i modales diuise quia nō sequit creatū esse deū est necesse. q̄ deum esse creatū est necesse. quia in sensu diuiso antecedens est verū et cōsequens falsū. Alio mō possunt modales diuise querti capiendo quertere put ē idē; qd facere illud p̄riomen hoc demonstrans idē; p q̄ supponebat s̄biectū dicti: et p̄dicatū dicti et ecōtra. et sic modales diuise formalif cōuertunt in modales diuise: vt bene sequit creatū esse deū est necesse. q̄ deum esse hoc est necesse: demonstrando p̄ hoc id pro quo supponebat creatans in subiecto dicti.

Dubitatur secūdo Vtrū propositiōes de possibili quertant eodē modo sic ille de cōingenti: et ille de impossibili conuertantur eodē mō sicut ille de necessario. Responset p̄ba^r q̄ sic. Prima ps patz. quia ppositiōes de necessario cōuertunt eodē modo. S; ppositiōes de i possibili inesse equalent illis de necessario nō in ec. q̄ ppositiōes de impossibly eodē mō cōuertunt sicut ille de necessario. Nec est intelligendū qd affirmatiue de impossibili cōuertantur eodē mō sic affirmatiue de n̄cio. et negatiue de impossibili sic negatiue de n̄cio. qz bene sequit omnē hōiez eē animal est necesse. q̄ q̄dam al' esse hōiez est necesse: et tamē nō sequit oē animal eē hōiez est impossibile. q̄ quēda; hōiez eē aial est impossibile. S; est intelligendū qd ppōes de impossibly quertunt eodē mō sicut ille de n̄cio q̄bus equalent. Et qz ista oē aial esse hōiez ē impossibile: equalent vni p̄iculari negatiue de necessario: scz isti q̄dam aial nō esse hōiez ē necesse: q̄ nō potest querti: ideo nec p̄cedens vniuersalis potest conuerti.

Dubitatur tertio Vtrū propositiōes de necessario negato quertant eodē mō: sicut ille de n̄cio affirmato. et ille de contingēti negato sicut ille de contingēti affirmato. Respondetur p tres suppositiōes et duo dicta. Prima suppositiō ppositiōes dicuntur de contingēti negato in q̄bus fertur negatio ad cōingens. vt dicēdo hominē eē aial nō est cōingens: et ille dicuntur de necessario negato in q̄b^o negatio fert sup modū. vt dicēdo oē al' eē hōiez nō est necesse. Secūda suppositiō ppositiō de mō negato nō amplius meretur

dici de illo modo: si de alio modo cui equaliter sic
 distinctiva negatiua si pprie dicitur distinctiua
 sed magis copulatiua de pibus contradicentibus
 Tertia suppositio ois ppositio e necessario ne
 gato egpoller vni de ptingenti affirmato de di
 cis pdicentibus. Similif omnis ppositio de
 cotingenti negato equipollet vni de necessario
 affirmato. Primum dicitur est illud. Proposi
 tiones e necessario negato debet pueri sicut
 ille de ptingenti affirmato gbus equalent. vt
 qdam homine esse albu no est necesse: sic co
 uertit: q qdam albu esse homine no est necesse
 qz sua equalens de ptingenti affirmato: scilz
 ista: nullu homine ee albu est ptingens couer
 titur simplicif. Ex q sequit q ista de aial esse
 homine no est necesse: no debet sic pueri: q que
 dam homine ee aial no est necesse: cu antee
 dens sit veru et pns falsus: falsu in sensu ppo
 sito. et B est ideo. quia equiualeat vni piculari
 affirmato de ptingenti: scz isti qdam aial non
 esse homine est ptingens: q no potest pueri
 ideo nec pcedens vltis poterit pueri. Secu
 dum dicitur ppositiones de cotingenti negato e
 odc mo pueritur sicut ille de necessario af
 firmato gbus equaler. vt ista queda hominez
 esse animal no est ptingens: sic pueritur: q
 qdam animal esse homine non est ptingens.
 qz sua equalens de necessario: scz ista nulluz
 hominez esse animal est nec puerit sum.

Ad rationes ante opposituz
 Ad pnam de q si in illis tribus puerionibus
 ar. a sensu pposito ad sensu copositu tunc co
 sequentia erit bona: s; sic pns est falsum ita et
 antecedens. Si ho ar. a sensu diuiso ad sensu
 diuisum etiā pna erit bona: tam antecedens qz
 psequens erit vera: si autē alif argueret co
 mitteret fallacia ppositionis et diuisiois. Ad
 secundā ratione: de p similit. Sed ad tertiā fa
 ctam contra tertiā prem de q pdicta ppositio
 est de cotingenti alto: et no de cotingenti non
 necessario. qz quandociqz in aliq ppo acci
 pitur ptingens sine addito tunc de vi sermonis
 in illa ppoe stat p cotingenti alto. Ad cofir
 matōes de q in illis de inesse semp est in con
 ueniens arguere a no distributo ad distributu
 no autē semp est in coueniens in modalib.

Queritur quinto vtru com
 binatōes viles pme figure sint formales pme
 Ervidet q non. quia no sequit omnis eentia
 diuina est paf. omnis filius in diuinis est es
 sentia diuina. q omnis filius in diuinis e pater:
 et tamen ibi est dispositio pme pbinatōis. q
 in pma pbinatōe no est cosequentia formal

Secundo sic. No sequit nullu viuens gnabit
 omnis ho est viuens. q nullu ho generabitur
 et tamen est dispositio secunde pbinatōis q zt.
 Tertio arguit sic. No sequit omne es est na
 turale. statua est es. q statua est naturalis q z
 pbinatio no est formalis. Quarto sic no seg
 tur. Nullu dexteru e finitru. alicuius homis
 oculus e dexter: q alicuius bois oculu no e fini
 ter: et tamen ibi est dispositio 4ta pbinatōis
 In oppositu est aristoteles

Sciendum primo qz pro de
 claratōe terminoz ponuntur due dios: et vna
 distinctio. Prima distinctio e hec. Figura
 est possibilis trium terminoz ordiatio penes
 subiectōes et pdicatoes. et diuidit in tres figu
 ras: qrum distinctōes patebūt in textu. Se
 cunda dio est hec. Combinatō siue modus (qd
 idem est) est duay ppositionu fm debita qn
 titate et qlitate possibilis dispositio. Disti
 ctio Triplex est distributō. qdam est distribu
 tio in termino: q fit quando singularis alicu
 ius vniuersalis sumitur: et no sumit aliqs ter
 minu extrinsec: s; subiectu ppois vniuersalis
 singularisat p B pnomez demōstratiu scz B
 vt singulares istius vniuersalis omne aiatum
 est corp: si fiat distributio in termino: debe
 rent sic dari: hoc aiatum est corp: Et hoc aia
 tum est corpus: et no est aliqd aiatuz quin sit
 corpus. Alia est distributō extra terminu: qn
 singulares explicatur addendo aliqd extrinse
 cum. vt singulares pdicte ppositōis sic expli
 cantur: hoc qd est aiatum est corp: Et hoc qd
 est aiatum est corpus: nec est aliquid qd sit a
 nimatum quin sit corpus: Tertia distribu
 tio est extra numeru: et fit quando singulares
 alicuius vniuersalis explicant p alium nume
 rum a numero subiecti vniuersalis. sicut sin
 gulares dicte vniuersalis sic explicat: hec vl
 illa q sunt animata sunt corpus: Et per h^{ec} illa
 demōstrando ptes corporis aiatu scz manū et
 pedem: et non sunt aliqua q sunt aiatu quin
 sint corpus. Ex ista distinctōe elicif tale docu
 menti. Si in maiore pdictariū pbinatōis sit
 distributio tam in termino qz extra terminu
 et extra numeru tales combinatōes erunt for
 males psequētie. Si autem in ipis solū sit di
 stributio in termino tunc non erunt psequen
 tie formales.

Sciendus secundo qz in hoc
 secundo tractatu determinat aristoteles de for
 matōe sillogismi ex ppositionib de inesse. Et
 cotinet quoz capitula. In quoz pmo docet
 formatōes sillogismoz ex ppositionib de
 5 1

Fig. sic. 5ta
 Secundo pueritur

imo p[ro]p[ri]e et p[ri]ma fig[ur]a q[ui] mod[us] sub[ie]c[t]i p[ri]ma[ri]o[rum] x
Dea fig[ur]a p[ri]ma d[icitur] m[od]o
h[ab]et p[ri]ma d[icitur] m[od]o
p[ri]ma d[icitur] m[od]o
p[ri]ma d[icitur] m[od]o
p[ri]ma d[icitur] m[od]o

Liber.

h[ab]ere in p[ri]ma figura. Et continet decem p[ro]p[ri]o-
siones. In quarum p[ri]ma p[ro]ponit intencum
suum et est hec . bis determinatis que supe-
rius sunt declarata : iam dicendum est p[er] q[ui] s[ed]
q[ui] ad terminos et p[ro]p[ri]os : q[ui] s[ed] q[ui] ad figu-
ras et quom[od]o s[ed] admodum fiat ois fillogism[us]
Et postea dicendū est de demōstratōe : cuius
causam assignat . q[ui] fillogism[us] est vniuersali-
or[um] q[ui] demōstratio q[ui] p[ro]p[ri]e determinatū est de
fillogismo simpliciter q[ui] de demōstratōe . An
patet . quia omnis demōstratō est fillogism[us]
sed nō ecōtra . **Secunda p[ro]p[ri]o tangit dices**
p[ri]me figure . Et est hec . quando i[tem] tres termi-
ni sic se habent adinuicē vt postremus . i . mior
extremitas sit in toto medio . i . subiecta vniuer-
salit[er] a respectu mediū : Et mediū sit i toto p[ri]mo
vel sic vel non sic . i . subiecta vlt[er] affirmat[i]e vlt[er]
negat[i]e respectu maioris extremitatis : tūc ne-
cesse est eē fillogism[us] p[ro]fectū extremitatū : id ē
p[ro]cludentē extremitatē de extremi . Et decla-
rat terminos dices . q[ui] mediū est q[ui]d et ip[s]m est
in alio id est in maiori extremitate : et aliud ē
in ip[s]o id est in mior extremitate ē in medio . Et
extrema sunt q[ui]um vni[us] est in medio et in alio
est medium . Et in hac cōclusiōe continent[ur] due
cōbinatōes vtilis q[ui] faciunt scōdas et tertiā cō-
clusiōes . **Prima p[ro]binatio est hec .** ex duob[us]
vniuersalibus in p[ri]ma figura sit bonus fillogi-
sim[us] : puta in barbara . p[er] q[ui] si a de omni b :
et b de omni c p[ro]dicet : necesse est a de omni c p[ro]-
dicari : q[ui] talis fillogism[us] regulat[ur] p[ro] dicit de o[mn]i
Secunda cōbinatio ex duobus vniuersalib[us] q[ui]
zum vna est negat[i]a et scōda est affirmat[i]a sit
bonus fillogism[us] : vt in celaret . patet q[ui] si a de
nullo b : et b de omni c p[ro]dicet : necesse est a de
nullo c p[ro]dicari . quia talis fillogism[us] regulat[ur]
per dicit de nullo . **Quarta cōclusiō maiorē v-**
niuersali affirmat[i]a vel miorē vlt[er] negat[i]a nō
sit bonus fillogism[us] in p[ri]ma figura . patet quia
in tali cōbinatōe sunt dabile termin[us] i q[ui]bus o[mn]i
et in q[ui]bus nulli . Termin[us] i q[ui]bus omni . vt a
nimal homo equus . Termin[us] i q[ui]bus nulli : vt
animal homo lapis . **Quinta p[ro]p[ri]o ex am-**
babus vlt[er] negat[i]is in p[ri]ma figura nihil
sequit[ur] . patet q[ui] in tali dispositione seu cōbina-
tione sunt dabile termin[us] i q[ui]bus omni et in
q[ui]bus nulli . Termin[us] i q[ui]bus omni vt scia li-
nea medicina . Termin[us] i q[ui]bus nulli sunt sci-
entia linea vnitatis . **Sexta p[ro]p[ri]o maiorē v-**
niuersali affirmat[i]a et miorē p[ro]p[ri]a affirmat[i]a
tūc sit bonus fillogism[us] in d[icitur] . **Septima**
conclusio maiorē vniuersali negat[i]a et miorē
p[ro]p[ri]a affirmat[i]a sit bonus fillogism[us] :
puta in ferio . **Octava conclusio ex vna vlt[er] et**

altera particulari dispositio al[ter] q[ui] duobus p[ro]-
dicatis modis nunq[ui] sit bonus fillogism[us] : sed
est cōbinatio inutilis . Et ad declaratiōes ter-
minor[um] addit q[ui] maior extremitas est termin[us]
in quo est mediū . Et minor extremitas est ter-
minus q[ui] est in medio . **Consequenter p[ro]bat p[ro]p[ri]-**
ctas tres cōclusiōes scz sexta septima et octa-
uam . p[ri]mo p[ro]bat sextam . quia s[ed] . in sit omni
b : et b alicui c : tunc necesse erit a alicui c inē
quia talis fillogism[us] regulat[ur] p[ro] dicit de omni
Septima p[ro]p[ri]o p[ro]bat[ur] . q[ui] si a nulli b in sit :
et b alicui c : tunc necesse est a alicui non inē .
quia talis fillogism[us] regulat[ur] p[ro] dicit de nullo
Et addit q[ui] siue mior fuerit p[ro]p[ri]a sive in-
definita : dūmodo tamē fuerit affirmat[i]a : sep[er]
sit bonus fillogism[us] .

Sciendū tertio q[ui] circa hūc
textum incidit vna difficultas . Utrum scz o[mn]es
fillogismi p[ri]me figure sint p[ro]fecti . Et videt[ur] q[ui]
non . q[ui] fillogism[us] p[ro]fectus de necessitate et
evidenter inferit vna p[ro]p[ri]o cōclusiōe . Sed in p[ri]ma
figura m[ul]ti sūt fillogismi q[ui] de necessitate nul-
lam p[ro]p[ri]o inferunt : sicut illi in quor[um] di-
spositione inueniunt[ur] termini in q[ui]bus omni et
in q[ui]bus nulli . **Pro respōsiōe est supponendū**
q[ui] aristoteles in hac p[ro]p[ri]o p[ro]bat octauā p[ro]p[ri]o
nem : q[ui] cōtinet sex cōbinatōes inutilis . **P[ri]ma**
est hec . maiorē affirmat[i]a p[ro]p[ri]a et minorē
vniuersali affirmat[i]a . **Secunda ē maiorē p[ro]p[ri]a**
negat[i]a et minorē vniuersali affirmat[i]a .
Tertia est maiorē p[ro]p[ri]a affirmat[i]a et miorē
vniuersali negat[i]a . **Quarta est maiorē p[ro]p[ri]a**
negat[i]a et minorē vniuersali negat[i]a .
Quinta est maiorē vniuersali affirmat[i]a et miorē
p[ro]p[ri]a negat[i]a . **Sexta est maiorē vlt[er]**
negat[i]a et minorē p[ro]p[ri]a negat[i]a . **Quas**
p[ri]mas cōbinatōes simul p[ro]bat octauā p[ro]p[ri]o
nem . q[ui] si a alicui c in est vel nō in est : et b omni c in est :
non sequit[ur] cōclusiō : Sed sunt dabile termin[us] i
in q[ui]bus omni et in q[ui]bus nulli . Termin[us] i q[ui]bus
omni sunt bonam habit[us] prudentia : Ter-
mini i q[ui]bus nulli sunt bonum habit[us] indi-
sciplina . Est enim indisciplina habit[us] o[mn]is p[ro]-
dentie . **Tertia et quarta p[ro]binatōes simul p[ro]bat**
quia si b nulli c in est a vero alicui b in est vlt[er]
non in est : non erit fillogism[us] . quia dabile
sunt termini i q[ui]bus omni vt album equ[us] dig-
nus : Et etiam termini i q[ui]bus nulli vt album
equ[us] coru[us] . Et addit siue maior fuerit p[ro]p[ri]a
ris vel indefinita idē erit iudiciū . **Quinta cō-**
binatio p[ro]bat . q[ui] si a quidē omni b in est : et b
alicui c non in est . vel nō omni in est : non erit
fillogism[us] : sed erunt dabile termini i q[ui]bus
omni . vt animal : homo : albus , et termini i q[ui]

Prima fig[ur]a sic dicitur

Quinta
M[od]o dicitur
M[od]o dicitur
M[od]o dicitur

Nota qd pto & Baralipon no p gdi p aano sed ad p fmad illo pmi
 opp pto p aano pto & barbara: Twa qd pto ad gnd alioz bone
 qnta pto ad eis ad and et ad at p fmad as go p at go
 quosda p fmad p go

Primo

Primo

quibus nulli. ut animal. cignus: et nix. Sex-
 ta combinatio pbat. qz si a nulli b infir: et b ali-
 cui c infir: no erit sillogism: s; inueniunt ter-
 mini in qbus omni. ut in aiatum: ho: nix: et
 termini in qb: nulli. ut in aiatu: homo: cign-
 Secudo pbat vltime due combinatões: scz qz
 miore pticulari negatia: et maiore vniuersali
 siue affirmatia siue negatia no erit sillogism^o
 quia miore vli negatia nihil sequitur. g etiam
 minore existere pticulari negatia nihil sequitur
 tenet psequencia p indefinitu. qz qd non seqt
 ad antecedens non sequitur ad psequens. s; vli
 negatiua est ans ad pticularē negatiua vli in-
 definita. g si ad vniuersalē negatiua non se-
 clusio: nec ad pticularē negatiua sibi sub-
 alternatam. Et ex hac ratione elicif ista regu-
 la pna: qd no sequitur ad antecedens no se-
 ad psequens. Prima conclusio. ex duab: pticu-
 laribus: vel altera indefinita et altera definita
 i. pticulari: et etiā ex ambabus indefinitis
 qlitercuq; dispositis no fit sillogism^o: sed dā-
 tur termini in qbus omni: ut aial albu homo:
 et termini in qbus nulli: ut aial albu lapis. De
 cima conclusio oēs sillogismi facti in hac figura
 fm dispositionē qtuor combinatōnū vtiliū sunt
 pfecti. patet qd omnes tales regulā imedia-
 te p dici de omni: si sint affirmati: et p dici de
 nullo si sint negatiui. Concludit vltim^o correla-
 rie qz p hanc figurā ostēdunt oia genera p
 pleumati. scz vniuersale affirmatiuū: vli ne-
 gatiuū: pticularē affirmatiuū: et particulare
 negatiuū.

Conclusio responsalis qua.
 tuor sunt combinatões vtilis pme figure: q sūt
 psequēte formales. trib: cōditōnib: ob sex-
 uatis. Prima p dicit qz semp in maiore fiat
 distributio in termino: extra terminū: et extra nu-
 mex. Secunda qz illud qd pscise ē subiectus
 vel pdicantū in vna: sit subiectū vel pdicantū in
 alia. Tertia qz termini teneant vni: formis sū
 variatōe passionū logicaliū. scz suppositōis:
 ampliatiōis: appellatiōis et de alijs.

Dubitatur primo vtrū con-
 cedens pna: esse bonā in qua dant termini in
 qbus omni et in qbus nulli: possit deduci ad
 aliqd incōueniēs. Rñ: p quatuor dicta. Pri-
 mum dicit in formatōe sillogismozū pme fi-
 gure vtrū aristoteles istis tribus literis a b c
 p a intelligēdo maiore extremitatē: p b medi-
 us: et p c minore extremitatē. Secudu dicitur
 In qbuscuq; terminis datis trib: sillogisabi-
 libus in pma figura debet capi pmo p maiori
 extremitate: scd p medio: et 3 p minori ex-

tremitate. Tertiu dicitur. termini in qbus omni
 sunt tres termini ex qbus pstitui possunt due
 pmissae: cu qbus stat in veri vna vli as-
 firmatia pposita ex extremitatib: pmissar. s;
 termini in qbus nulli sunt tres termini ex qb: psti-
 tui pnt due pmissae: cum qb: stat in veri vna
 vli negatia q ex extremitatib: illarū
 pmissar. Quartu dicitur: pcedēs pna: in qua
 inueniuntur termini in qb: omni et in qb: nulli
 ee bonā: deducit ad alterz istoz incōueniētiū
 vel qz ex veris sequitur falsū: vel qz due pnae sūt
 simul ve.

Dubitatur secūdo vtrū per.
 aliqz maximā possit re pbari pna in q dantur
 termini in qbus omni et in qbus nulli. Rñ de-
 tur p duo dicta. Primo dicitur ois combinatō in
 vtilis im p generaliter: eo qz in ipa dant ter-
 mini in qbus omni et in qbus nulli. Et ecōtra
 ois combinatō vtilis p ee bona: eo qz ipa regu-
 latur p dici de oi vel p dici de nullo. Secun-
 dum dicitur combinatō ad quā dant termini in qb:
 omni et in qb: nulli p ee mala pna per istaz
 maximā: qz ad aliqz ans nūq; se aliqz pna:
 cū quo ante stat aliqd imp: q psequēti: iō
 ad pmissas de oi non sequitur cōclusio de oi. qz
 cū illis pmissis stat cōclusio de nullo: q est pto
 incōpossibilis de omni.

Dubitatur tertio vtrū pro-
 batio p i definitū teneat i virtute alicuius mar-
 ime. Rñ de f p duo dicta. Primo dicitur quia
 p i indefinitū est ostēdere aliqū p pōz si
 seq ad pticularē vel indefinitā. eo qz no seqt
 ad suā vniuersalē: q est antecedēs ad pticula-
 rē vel indefinitam. Secudu dicitur p batio p
 indefinitū teneat pmo in virtute isti psequēte
 qd no sequitur ad ans bone pna: no sequitur ad
 eius pna. Secudo tenz in virtute isti: quitq;
 hō sequitur ad ans cū aliq addito: no sequitur ad
 cōsequēs cū illo addito.

Rationes ante oppositum.
 soluiuntur ex pmo notabili.

Queritur sexto vtrū sint.
 tantū qtuor combinatões vtilis scōe figure. Et
 videt qz non quia due pme combinatões soluz
 differit penes trāspōitiōne pmissar: g no sūt
 distincte. Secudo sic. minore negatia in pna
 figura nihil sequitur. q neq; in scōa. Tertio sic.
 Non sequitur qlibet singularis alicuius vli est
 vera. sed ista ppositō singularis fortis est a
 sinus non est vera ergo ista propositio non ē
 singularis alicuius vniuersalis: et tamē argui
 B z

... in qbus nulli.
 Regula pto de pto istaz pto in
 alio latere

... prima pna
 ... maxima

aa	ll	al	la	ambo p
ee	oo	eo	oe	ambo p
ae	io	ao	ia	ambo p
ea	oi	eo	oe	ambo p

... pna
 ... pna
 ... pna

*Nota ad verendum hinc est quod nulli. In figura. Sed aliquid regule
Dua Regula tenentur amba pmissa sunt. Sed quod nulli. Sed quod nulli. Sed quod nulli.
alterna q possint q sambus vacuanti. Sed quod nulli. Sed quod nulli. Sed quod nulli.*

*Nota ad verendum hinc est quod nulli. In figura. Sed aliquid regule
Dua Regula tenentur amba pmissa sunt. Sed quod nulli. Sed quod nulli. Sed quod nulli.
alterna q possint q sambus vacuanti. Sed quod nulli. Sed quod nulli. Sed quod nulli.*

Liber.

*De
P
V
S*

*Nota ad verendum hinc est quod nulli. In figura. Sed aliquid regule
Dua Regula tenentur amba pmissa sunt. Sed quod nulli. Sed quod nulli. Sed quod nulli.
alterna q possint q sambus vacuanti. Sed quod nulli. Sed quod nulli. Sed quod nulli.*

In quarta combinatione g' zc. In oppositus est aretoteles:

Sciendum primo q' pro de-
claratōe terminōz ponitur quinqz dicta. **Pri-**
mū dictū valet ad cōgnoscēdū dīspositōez de
bitā z' figurē. et est istud. quicūqz mediū p' 2
in utraqz pmissaz: talis sillogis'm' est in scōda
figura. Alia dicta valet ad p'gnoscēdū debitā
q'ntitatē et q'litatē pmissaz scōde figurē. quozū
secundūz dictū ē istud. maiore p'culari in se-
cūda figura nihil se' 2. p' 3. 4. 5. p'rio qz ex bo
seqref falsū. z' qz argueret a nō dāti' ad
distributū. 3 qz in tali dīspositōe sunt da
100
termi in qbus oi et in qbus nulli. Et ex B dicto
infert aliud dictū: scz q' i scōda figura a' 02
ēē semp v'is. Tertiū dictū ex puris affirma-
tiuis in scōda figura nihil seqref. patz tñ pmo
qz ex bo sequit falsū. tñ z' qz in tali dīsposi-
tione sunt dābiles termini in qbus oi z in qbus
nulli. tñ 3 qz ppf quēntitā: i aliqz extremozū
in aliq medio coi: nō sequit quēntitā illorūz
extremoz inter se. Quaru' dictū. In scōda fi-
gura semp p'cludit negatiue: patz qz in scōda fi-
gura semp altera ē affirmatiua et altera nega-
tiua. s; si altera pmissaz fuerit negatiua p'clusio
debet ēē negatiua. g' in scōda figura semp p'clu-
ditur negatiue.

Sciendus secundo q' in hoc
secūdo capitulo determinat aretoteles de sillo-
gismis z' figurē. Et diuidit in tres pres. q'ū
p'ma p'inet quinqz p'clusiones. Prima tagit
duos scōde figurē. z' ē b'. Qn' vō idē hūic
quidē oi: illi vero nulli in est vel vtrūqz oi vel
nulli figurā qdez b' mōi vōco secundam. Se-
cūda p'clusio tagit duos mediū: et est bec. me-
diū in scōda figura est qō p'dicat de vtraqz ex-
tremi' 2: et ponit foras exte' 2: et ē p'm' ter-
min' positioe. Tertia cōclusio tagit duos ex-
tremitatū z' ē b'. Extremi' 2: sūt de qb' p' dica-
tur mediū. Quarta p'clusio tagit duos a' 2 2
mioris extremitatis z' ē b'. maior extremitas
est q' iuxta mediū poita ē: z' est medi' termi-
positioe. s; mior extremitas ē q' lōgi' sita est a
medio: z' vltim' termin' positioe. Quinta cō-
clusio tagit duo correlariā: p'rim' ē. u' s; h' 2
scōde figurē ē p'fect'. z' m' q' in hac figura p' fi-
eri sillo' v'is z' p'ri' v'it textū ponit duo
dicta. p'rim' dictū. q' aretoteles in formatōe
sillogismoz scōde figurē v'it istis trib' lris scz
m: n. z' x. p' m' i'clūgēdo mediū: p' n' maiore ex-
tremitatē: z' p' miorē. Secūda dictū q' me-
diū d' cē foras extremitatū: eo q' ē ext' abutūz
extremoz. iō etiā d' p' termi' positioe: eo q' d'

alijs p' 2. s; maior extremitas dicit' sita iuxta
mediū: q' p'dicat de miorē extremi' 2: sic me-
diū: Et d' medi' termi' positioe 2: q' sicut res-
pectu mediū: z' p'dicat respectu mioris. s; mior
d' cē lōgi' sita a medio: q' mediū semp p'
dicat: z' mior nūq' p'dicat: s; semp sicut. Et
q' p' q' abutūz trib' termis d'atis ex qb' d'z
fieri sillog' istm' in z' figura: p' termi' debet
capi p' medio: z' p' maiore z' 3 q' p' miorē

Sciendus tertio q' in hac se-
cūda pte p'n' h' ca' doc' aretoteles forma-
re p'binatōes scōde figurē. Et p'inet se x p'cl'oes
p'ria p'clusio ē h'. qn' cūqz ambe p'misse sūt
v'it: dūmō altera ē affirmatiua z' altera negatiua
ind'nter erit bon' sillo' m'. et i hac p'cl'oe tagit
duas p'binatōes v'ites. p'ria ē a' 2: v'it nega-
tiua z' miorē v'it affirmatiua erit bon' sillogis'm'
p'z qz b'n' sequit si m' de n' qdē n' p'dicabit. p'z qz cō-
uersa maiore sum' h'ebif' scō' mod' p'me f' ē.
Secūda p'binatō ē ista. A' 2: v'it affirmatiua z'
miorē v'it negatiua fit bon' sillo' m'. v'it si in p'di-
cet de oi: n' z' de nullo: t'nc n'cē ē n' de nullo x
p'ri'. nā miorē uersa sum' 2: p'missis n' r' s'pōitis
h'ebif' sillo' m' in z' p'me. Tertia p'clusio tagit
p'fectōez talū p'binatōnū. z' est h'. tales p'binā-
tiōes p'nt reduci p' imp' ad p'mā figurā. nā
ex opposito p'dictōrie p'clusiōis: cū p'missaz af-
firmatiua: seq' oppositū p'misse i d'arij. Quarta
p'clusio tagit p'mā p'binatōez inutitē. et ē h'. qn'
ambe p'misse sūt v'it affirmatiue: tūc nō erit sil-
logis'm'. qz ibi sūt dābiles termini in qb' oi. v'it
sb' aial. hō. Et termini in qb' nulli. sb' al' lap'
Quinta p'clusio tagit aliā p'binatōez inutitē. z' ē
hec. Qn' ambe p'misse sūt v'it negatiue: tūc nō
fit sillogis'm' qz sūt dābiles termini i qb' oi: scz
linea aial hō. et termini in qb' nulli: scz linea al'
lap'. Sexta p'clusio tagit q'ntā correlariū. Si
in scōda figura debeat fieri h' m' v'is n'cē ē ter-
mios sic se habere vt dictū est.

Conclusio responsalis tantū
sūt quoz p'binatōes v'ites in scōda figura: scz
due v'it z' due p'culares. de duab' v'itibus
patuit in 3 nōbili. de duab' p'n' b' patuit in
dubio sequēti.

Dubitatur primo vtrū alte-
ra v'it tānū: vel amba v'it' 2: q' cūqz d'i-
spōitis: semp valeat si m' in z' fi' 2. p' soluti-
one supponit q' aretoteles in tertia pte b'
ca' d'eterminat d' formatōe sillogismoz p'icu-
lariū. Et p'inet octo p'clusiones. qz p'ria ē q' cū-
qz maior ē vniuersalis et mior p'cularis: dūmō
sint oppositē q'litatis: semp erit bon' sil'

Nota ad verendum hinc est quod nulli. In figura. Sed aliquid regule

Nota ad verendum hinc est quod nulli. In figura. Sed aliquid regule

Nota ad verendum hinc est quod nulli. In figura. Sed aliquid regule

Nota ad verendum hinc est quod nulli. In figura. Sed aliquid regule

Nota ad verendum hinc est quod nulli. In figura. Sed aliquid regule

Nota ad verendum hinc est quod nulli. In figura. Sed aliquid regule

Nota ad verendum hinc est quod nulli. In figura. Sed aliquid regule

Nota ad verendum hinc est quod nulli. In figura. Sed aliquid regule

Nota ad verendum hinc est quod nulli. In figura. Sed aliquid regule

Nota ad verendum hinc est quod nulli. In figura. Sed aliquid regule

Nota ad verendum hinc est quod nulli. In figura. Sed aliquid regule

Nota ad verendum hinc est quod nulli. In figura. Sed aliquid regule

Nota ad verendum hinc est quod nulli. In figura. Sed aliquid regule

logism^o. In hac conclusioe tagunt due pbina-
 tiones viles. qm pma e. maiore vli negatia
 et miore pri^o affirmatia fit bon^o fillo^o. vt si
 m insit nulli n: z m isit alicui x: nce e n alicui x
 no inee. pz qz si puertat a^o q e vli negatia
 tuc erit fillogism^o pme figure. Secuda cobin-
 nato. maiore vli affirmatia et miore pri^o ne-
 gatia fit bon^o fillo^o. vt si m insit oi n: et ali-
 cui x no insit: etiā nce e n alicui x no inee. pz
 reducdo tale fillogismū ad barbara: ca^o op-
 positū conclusiois cū a^o inferedo oppositū mi-
 noris i barbara. Secuda conclusio tagit duas
 pbinatōes inuiles. p^o e. a^o pri^o negatia
 et miore vli negatia no fit si^o. qz in tali dis-
 positioe sūt dabile termi i qb^o oi. sic aial sb^o
 coru^o. et termi in qb^o nulli. s. aial albu coru^o.
 Secuda pbinatō e h^o. maiore pri^o affirmati-
 ua z miore vli negatia no fit bon^o fillogism^o
 Termi in qb^o oi sūt aial sb^o lap^o termi in qb^o
 nulli sūt aial sb^o scia. Tertia conclusio tagit v-
 nā regulā gñalē. z e h^o. Ex vna vli z alia pti-
 culari: ābab^o exntib^o affirmatis vel negatis:
 no fit fillogism^o. Ista regula pñt 4° pbina-
 tōes inuiles. p^o e h^o maiore vli negatia z
 miore pri^o negatia nihil se^o. pz du^o. p^o qz
 dabile sūt termi in qb^o oi et termi in qb^o n^o
 Termi in qb^o nulli sūt nigz nix aial. s. termi
 in qb^o oi n sūt dabile si miore pparat sua sb^o
 p^o e. qz ex i^o conclusioe de oi cū maiore inferē
 p^o dicitōriū sbcōtrarie miore: et sic due p^o dicitō-
 rie eēt sil vere. z p^o p indefinitū. quia qm
 miore e vli negatia nihil seq^o. g neqz qm ipa
 e pri^o negatia. Quarta conclusio tagit scda^o
 pbinatōez inuile. Et e h^o maiore vli affir-
 matia z miore pri^o affirmatia no fit fillogism^o.
 termi in qb^o nulli sūt albu cign^o lap^o. s. termi
 in qb^o oi n sūt dabile si miore secū pparatur
 suā sbcōtrariā ppter causā pus dicta: Ubi sū
 dicta miore no ppareret suā sbcōtrariā bñ pos-
 sunt dari termi in qb^o oi: sic sb^o aial hō. p^o e
 etiā talis pbinatō. p^o bari i utilit p indefinitū. qz
 ex duab^o vli^o affirmatis no fit fillogism^o. g
 neqz ex maiore vli z miore p^o dicitōriū affirma-
 tis fiet etiā fillogism^o. Quinta conclusio tagit ter-
 tiā pbinatōez. z e h^o maiore pri^o z miore v-
 niuersali: ābab^o exntib^o negatis no fit fillo-
 gism^o. Termi in qb^o oi sūt: aial albu coruus.
 Termi in qb^o nulli sūt albu lap^o coru^o. Sexta
 conclusio tagit qrtā pbinatōez. est h^o maiore
 pri^o affirmatiua z miore vli affirmatia nihil
 seq^o. Termi in qb^o oi sūt: albu al cign^o. Ter-
 mi in qb^o nulli sūt: albu aial nix. Septima con-
 clusio q e correlaria ex p^o dicitō e h^o. altera p-
 ticulari tāū z altera vli ābab^o exntib^o silis

figure non fit fillogism^o. pater ex dictis. De
 ctava e h^o. g ābab^o p^o dicitōriū: qūtercūqz
 dispositis penes qualitātē no fit fillogism^o
 Et illa conclusio tenet quatuor cobinatōes i vti-
 tiles. quas declarat aristotiles. qz in tali di-
 positioe sūt dabile termi in quibus oi. vt al-
 bu aial hō. Et termi in quibus nli. vt albu al-
 inaiatū. Losequēter epilogat dicta maif. sū
 e ex p^o dicitō qm si termi sic se habeat adin-
 vicē vt dictū est: tūc fit fillogism^o de neces-
 sitate. postea in fert duo correlaria: primū e
 qz oēs fillogism^o huius figure sūt imperfecti
 p^o dicitō autē per reducoē ad p^o dicitō figurā. scz
 p^o p^o dicitōez vel per impossibile. Scdm corre-
 laria qz in hac fi^o no fit fillogism^o affirmati^o
 s. oēs sūt negati: p^o dicitōez conclusioez negatia^o
 Ex qb^o oib^o pz qz in hac fi^o no fit fillogism^o
 affirmati^o: s. oēs sūt negati p^o dicitōez conclusio-
 nē negatia^o. Et sūt sedeci pbinatōes: qz quatuor
 sūt viles: et duodecim inuiles.

Dubitatur secūdo. Vtz redu-
 ctio fillogismoz imperfectoz ad perfectos p^o
 p^o dicitōez aut p impossibile teneat in virtute
 alicui^o maxie. Ad dubiū rñdet per duas
 p^o dicitōez z duo dicta qz p^o dicitō suppositio. ad re-
 ducoē fillogismoz secūde figure ad fillogi-
 smoz p^o dicitō per impossibile. opozz: acci-
 pere maiore p maiore: z oppositū p^o dicitōriū
 p^o dicitōis p miore: inferedo oppositū miore. Se-
 cūda suppositio ad reducoē h^o tertiē figu-
 re per impossibile ad p^o dicitō opozz capere mio-
 re p miore z p^o dicitōriū p^o dicitōis p maiore et in-
 ferre oppositū maiore. Primū dictū redcoē
 fillogismoz p^o dicitō ad p^o dicitō p^o dicitōez
 tenz vtute ist^o regule. quicqz seq^o ad p^o dicitō bo-
 ne p^o dicitō: seq^o ad aīis eiusdē: mō puertēs e cō-
 sequēs puerte. g illa p^o q seq^o ad puertē in
 si^o p^o dicitō: seq^o ad puertē in si^o imp^o p^o
 cto. Secūdu dictū. Redcoē p impossibile fil-
 logismoz p^o dicitō ad p^o dicitō tenz vtute ist^o
 maxie: ois illa p^o dicitō e bona in q exo^o conclusio
 nis cū altera p^o dicitō inferē oppositū alterius
 p^o dicitōe.

Dubitatur tertio Vtruz ma-
 iore vli et miore p^o dicitōriū similis si^o: sūt da-
 bile termi in qb^o oi. Rñdet p duo dicta. Pri-
 mu dictū vbi miore no pparat suā sbcōtrariā:
 tūc in tali dispositioe bñ p^o dicitō dare termios in
 qb^o oi. sicut lap^o aial hō: sic argu^o: nullū al-
 est lap^o: qdā hō no est lap^o. cū illis duab^o veris
 stat illa affirmatia: ois hō est aial. Si hō am-
 be sūt affirmatie: tunc termini in quibus omni
 sūt. sbtātia aial hō: arguēdo sic: De aial est

Libet.

Substantia: qdem hō ē substantia. cū illis stat vltis affirmata: ois hō ē aial. Secūdu dictū quō cūqz mior secū pparit suā s̄bōtraria: tūc in illi dispositōe nō sūt da^{tes} termi in qb^{us} oī. qz tūc duo s̄dictoria simul statēt in veritate. patet qz ex maiore vlti negatia z conclusōe q̄ ponit vltis affirmatia conclusō p̄ terminos in qbus oī: conclusō dicitur vltis negatia s̄dictoria s̄bōtrarie mioris mō ista s̄dictoria stat in veritate cū ista p̄missa de oī. et illa p̄missa de oī stat in veritate cū s̄bōtraria mioris: q̄ de p̄mo ad vltimū vltis negatia q̄ dicit s̄bōtraria mioris stabit in veri^{tate} cū illa s̄bōtraria. q̄ zc. verbi gratia arguēdo sic. nullū n̄ est m: omne x ē m: et ista sit conclusō affirmatiua de oī: ex istis duab^{us} seq̄ in celaret: q̄ nullū x est m mō ista conclusō vltis negatia s̄dictoria est p̄ticulari affirmatiue q̄ta x est n: q̄ ponit esse s̄bōtraria mioris. et vltra ista conclusō stat in veritate cū mioris: scz ista: omne x ē m: q̄ sit conclusō d oī: et q̄ stabit cū illa s̄bōtraria: q̄ tam x est m. q̄ de p̄mo ad vltimū: Ista vltis negatia: Nullū x est m: stabit in veritate cū ista p̄ticulari affirmatiua sibi s̄dictoria: q̄ta x ē m.

Ad rationes ante oppositū.

Ad p̄mā dicit qz licz sola trāspōitio p̄missaz nō variat figurā: bene tamē variat modū. Ad secūda negat p̄mā: qz nō ē silē: eo qz in secūda figura illa p̄missa debz eē affirmatiua q̄ p̄ reductōez ad p̄mā efficiat b^o. cū mioris p̄ticulari negatia in p̄mā figura nihil sequit. Ad tertā dicit qz bene sequit: s̄z sicut conclusō est fallax: ita et maior.

Septimo queritur vtrum in tertia figura mioris negatia et conclusōe vlti valeat formalis p̄mā. Et arguit qz sic. qz bene sequit. ois sol est lucidissim^{us} planctia. n^o sol ē luna. q̄ nulla luna est lucidissim^{us} planctia. Se cūdo sic arguit bene sequit aliqz hō ē fortis nullus hō est asinus. q̄ null^{us} asinus est fortis. Tertio sic bene sequit ois hō est aial. nullus homo est asinus. q̄ null^{us} asinus est idē animal. Quarto sic. plus d̄nt due vltis q̄ vna vltis et alia p̄ticularis. sed vna vltis et vna p̄ticularis concludit p̄ticularis. q̄ due vltis p̄nt inferre vna vniuersalē. Et p̄firmat qz conclusō s̄p̄ d̄z eē cā sibi silē alicui p̄missaz. In oppositū ē are^{tes}.

Sciendum primo qz pro de claratōe terminoz est supponēdu qz aristoteles in tertio capitulo determinat de ḡnatōe sillogi smozū in tertia figura. Et p̄tinet tres pres p̄ncipales. In q̄tū p̄mā ponit qdā p̄ ambula: q̄ cōtinentur in sex conclusōib^{us}. P̄mā conclusō si autē eidē bōt qdē omni: illudero nulli in est:

Tertia fig^{ura} sic s̄z p̄mā p̄tinet

vel ambo nulli vel oī: figurā qdē huiusmodi voco tertiā. Secūda conclusō. Medii i tertia figura est de q̄ p̄dicat ambo extrema: et ē foras extremitati. et ē vltim^{us} termin^{us} positōne. Tertia conclusō. Extremi^{us} sūt q̄ p̄dicat de medio. Quarta conclusō. Maior extremitas est q̄ lōg^{is} sita est a medio. Quinta conclusō mioris extremitas est q̄ iuxta medium sita est. Sexta conclusō tangit duo correlaria q̄ ex p̄dictis inferunt. Primus correlariū qz in 3^a si nulli sūt sillogismi p̄fecti. Scdm correlariū. In tertia figura p̄t fieri si^{us} vltis ex p̄missis vltibus: et etiā ex p̄missis nō vltibus: s̄z altera exite p̄t^{er}. p̄terea vltra tertū ponit tria dicta p̄mā dicit. qz in tertia figura vlt aresto istis lris. p. r. s: ita qz p̄ ē maior extremi^{us}: z r ē mior: et s est mediū. idē q̄buscūqz terminis tribus datis ad sillogisandū in tertia figura. d̄z p̄m^{us} termin^{us} capi p̄ maiore: z^o p̄ mioris. z s^o p̄ medio. Scdm dictū q̄scūqz mediū s̄bit in vtraqz p̄missaz tūc ē dispositio 3^a si^{us}. Tertia dicit arguere a nō distri^{ctio} ad distributiōē ē arguere ab vno terminio nō distri^{ctio} in ante: ad eidē terminū distributiō in p̄ntē. Et illis argumētatō nō v̄z. qz termi^{us} si distri^{ctio} se h̄z vlt p̄ntis respectu termi distri^{ctio}. idē ar^{tes} a nō distri^{ctio} ad distributiō ar^{tes} a positōne p̄ntis ad positōez antis. q̄re p̄mittit fallacia p̄ntis.

Sciendus secundo qz in secūda

da p̄t p̄ncipali docz aresto^{tes} formare sillogismos in 3^a si^{us}. Et p̄tinet duas p̄t^{er} p̄mā docz formare si^{us} ex ambab^{us} vltib^{us}. Et p̄tinet quicqz p̄t^{er}. P̄mā conclusō est b^o. ex ambabus vltib^{us} affirmatis se^{ntentia} p̄t^{er} affirmatiua in darapti. vlt oē s est p. oē s est r. q̄ q̄ta r. ē p. p̄mā p^{er} tri^{ctio}. p̄mo p̄ p̄uertōez. qz p̄uertendo minore p̄ accēs fit sillogism^{us} i tertio p̄me. Secūdo p̄bat p̄ impossibile capiēdo oppositum cōclusionis p̄ maiore: et minorem p̄ minore: Ad inferendum oppositum maioris in celarent. Tertio patet idem p̄ expositionem idē p̄r sillogismum expositiōem: nam si p̄misse illius sillogismi sint vere: tunc erit aliq̄ suppositum mediū de quo p̄dicantur ambe extremitates: et sit n: et arguitur sic: hoc scilicet n ē p: hoc scilicet n est r: ergo q̄tam r est p. Ista conclusō sequitur ad p̄missas sillogismi expositiōem. ergo etiā sequitur ad p̄missas vniuersales. quia quicquid sequitur ad consequens sequitur ad antecedens. modo due vniuersales sunt antē ad duos sillogismos expositiōem. Secūda cōcl^{usio} tāgit z^{am} cōbatiōez vtilē. z est bec. Maiore vlti negatiua z mioris vlti affirmatiua sit sillogism^{us} cōcludens p̄ticularis

una breuiter na p' duri ab modis p' fano p'io fige
Sema et sic p'ozat p' g'ozic et p' p'ozazioy : no
fuz q' p' m'io p'ozat p' m'io no d'io q'oz m'io
axi p'ozia fuz m'io q' no p' duri p' p'ozazioy p' m'io
N' o' p'ozazioy q' huc m'io p'ozat m'io p'ozazioy
Sed ex p'ozio p'ozazioy m'io p'ozat m'io p'ozazioy

Primo Priorum

re negatiua in se lapton. vt nullu s est p: oes s e
r. ergo r no est p. Et tot modis potest probari
ista cosequencia sicut precedens. Potest eni p:
mo probari reducendo ad ferio: minore couer
sa per accidens. Et 2° reducendo per imposs
bile ad barbara: capiendo oppositu p'radicto
riu cōclusionis cū minore ad inferendum con
nariu maioris. Sed tertio mō. s. per expositio
ne nō probat aristoteles. posset tñ probari si
cut precedens. Tertia cōclusio tagit primā
cōbinationē inuulē: z ē hec. Maiore vlti affir
matiuā z minore vlti negatiua nō fit sillogis
mus. qz in tali dispositiōe sunt dabile termin
ni in quib^o oi: vt aial equus hō. Et termini in
quib^o nulli. vt aial inaiati hō. Quarta con
clusio tangit 2^{am} cōbinationē inuulē. z ē hec.
Ambab^o p'remissis vniuersalib^o negatiuis nō
fit sillogism^o. qz dant termini in quib^o oi z in
quib^o nulli. Termini in quibus oi sunt aial
equi inanimati. Termini in quib^o nulli sunt
hō equus inaiati. Quarta conclusio epilo
gat oēs cōbinationes pri^o dicitas. Consequen
ter in scōa p'icula dicit formare sillogismos
ex altera p'iculari. Et continet sex conclusiones
Prima cōclusio. Ex duab^o affirmatiuis quarū
vna ē vltis z alia p'icularis fit bon^o sillogism^o.
Et illa cōclusio continet duas cōbinationes vti
les. quaz prima est. Maiore particulari affir
matiuā z minore vniuersali affirmatiua sequit
conclusio particularis affirmatiua in disamis
vt quottā s est p. oes s est r. ergo quottā r est p.
Na maiore z cōclusionē couersis simpliciter:
z p'remissis transpositis: fit sillogismus in ter
tio p'ime. Scōa cōbinatio est hec. Maiore vlti
affirmatiua z minore p'ri^o affirmatiua fit sil
logism^o concludens particulare affirmatiua in danti. vt
oes s est p. quottā s est r. ergo quottā r est p. qz
minore puerfa simpliciter fit sillogism^o in da
rij. Et addit are^{1^o} q' iste cōbinationē sicut et
due precedētes p'nt tripliciter probari. s. p con
uersionē: per impossibile: z per expositionē.
Scōa cōclusio tagit tertiā cōbinationē vtilem
z ē hec. Maiore particulari negatiua. Et mino
re vlti affirmatiua fit sillogism^o concludens p'ri
cularē negatiua in bocardo. vt quottā s non ē
p. oes s est r. g' quottā r nō est p. Istam cōbina
tionē p'bat aristoteles dy^o. P'rio reducendo p
imp^o. qz ex opposito cōtradictorio cōclusio
nis cū minore inferit oppositu p'dictorio mai
oris. Scōo pōt probari sine reductione per im
possibile. s. p expositionē: sumēdo aliqō p'icu
lare sub s. s. m: z arguendo sic: hoc. s. m nō est
p: b est r: g' quottā r non est p.

Scienduz tertio q' circa hūc
textū incidunt due difficultates. Prima dif
ficultas. Utz maiore vlti z minore particulari
vel ecōtra diuerse qualitatis indifferenter va
leat sillogismus in tertia figura. Repōdet are
stoteles per tres conclusiones. Prima est hec.
Maiore vniuersali affirmatiua z minore par
ticulari negatiua nō fit sillogism^o. qz sunt da
biles termini in quibus omni. vt animatū ho
mo animal. Sed termini in quibus nulli non
sunt sumendi qñ minor secum compatē suaz
subcontrariam. qz ex maiore z illa subcontra
ria inferitur cōtradictorium cōclusionis de nul
li. vbi tñ minor non cōpatitur suam subcontra
riam. Dabile sunt termini in quibus nulli. s.
animatū lapis aial. Scōo patet idē p: r indefi
niti. qz maiore vlti affirmatiua z minore vniuer
sali negatiua nulla cōclusio sequit. g' neqz ma
iore vlti affirmatiua z minore particulari nega
tiua. Scōa conclusio. Maiore vlti negatiua
z minore particulari affirmatiua fit sillogism^o
concludens particulare negatiua in ferison.
vt nullu s est p. aliqō s ē r. g' aliquod r nō ē p.
Patet qz minore couersa simpliciter fit sillo
gism^o in ferio. Tertia cōclusio. Maiore par
ticulari affirmatiua z minore vniuersali negatiua
nō fit sillogism^o. qz sunt dabile termini in q
bus oi. vt aial hō vez. z termini in quib^o nulli
vt aial scia vez. Scōa diffi^o. Vtri ex puris
parti^o vel ex puris negatis alteri particulari
tñ valeat sillogismus in 3ª figura. Repōdet
are^{1^o} per duas cōclusiones. P'ria cōclusio.
Ex duab^o negatiuis altera vniuersali z altera
p'ri^o nō fit sillogism^o. Istā cōcl^o continet duas
cōbinationes inuiles. P'ria est h^o. Ex duab^o ne
gatis maiore p'iculari z minore vniuersali nō
fit sillo^o. Termini in quib^o oi sūt aial hō vez.
Termini in quib^o nulli sūt aial scia vez. Scōa
cōbinatio inuilis ē hec. Ex puris negatis ma
iore vniuersali z minore p'iculari non fit sillo
gism^o. Termini in quib^o nulli sūt coruus nix al
bū. Sed termini in qb^o oi nō sunt sumendi si
minor cōpatiat suā subcontraria. qz ex illa cō
clusionē de oi: z illa subcontraria minoris se²
p'dictorium maioris in darij. Potest etiā dicta
cōbinatio p'bari inuilis per indefinitū. qz ex
duab^o vltib^o negatis nō se² aliqua cōclusio. g'
nec qñ maior ē vltis negatiua z minor p'ri^o ne
gatiua. Scōa cōclu^o. Ex puris p'ri^o vel inde
finitis nō fit sillo^o. z p'inet 4° cōbinationes
qs are^{1^o} fit p'bat ec inuiles dādo terminos in
quib^o oi. vt aial hō album. z terminos in qb^o
nulli. vt aial inaiatū albū. Consequenter inferit
epilogationē p'dictorū vt patet in textū.

Conclusio responsalis. in ter
 tia figura minore negatia pti¹ nihil sequit :
 nec etiā pot in ea cōcludi vlr. Tū pmo. qz ex
 veris sequeret falsū. Tū 2°. qz multotiens ar
 gueretur a nō distributo ad distributū: vel ex
 pte maioris extremitatis q̄ i maiore nō distri
 buitur z in p̄lone distribuit: z si h b² fuerit
 negatia. vel ex pte h² extremitatis que in
 h² nō distribuit z in cōclusionē distribuit si
 conclusio fuerit vniuersalis.

Dubitatut primo vtrū om
 nes sillogismi triū figurarū reducātur ad mo
 dos vles p̄ figure. Pro dubio supponendū
 est qz are¹ in hac 3^a pte ex oib⁹ figuris in
 fert quinq; correlaria. Primū correlariū. qz
 ex puris pti¹ siue affirmatiuis siue negatis i
 nulla figura aliquid sequit. Scdm corē m.
 Maiore affirmatiua siue vlr siue pti¹ z mi
 ore vlr negatia valet sillo¹ in oī figura ad cō
 cludendū indirecte miore extremitate de ma
 iori. Et in B tangit duos modos generales ad
 quālibet figurā. s. fapesmo z frisesmo. de q;
 bus exemplificat z eos p̄ficiat per quertionē sim
 plicē z trāspōitiōnē premittaz. Tertū cor
 relariū. De pti¹ z indefinitis ē idē iudiciū q̄
 ad sillo¹. Quartū correlariū. Oēs sillo
 gismi imp̄fecti p̄ficiuntur p̄ p^{am} figurā. Patz.
 qz oēs sillogismi imp̄fecti aut p̄ficiunt ostē
 siue. s. p̄ quertionē: aut p̄ impo¹. Et vtroq; mō
 p̄ficiuntur per reductionē ad p^{am} fi^{am} ḡ zc.
 Quintū correlariū. Oēs sillo¹ triū figurarū
 reducun² ad modos vniuersales p̄ fi^c. Patz
 qz oēs sil¹ z^c fi^c reducūt ad mōs vniuersa
 les p̄ ḡ zc. Anis p̄ p̄ patz. qz sil¹ vniuersales
 z^c figure reducun² ad mōs vniuersales p̄me
 figure p̄ cōuersionē vniuersalis negatiō: Et
 mōi p̄ticulares scōe figure reducunt p̄ impo
 sibile. Scōa ps anis patet. qz mōi p̄ticulares
 p̄me figure reducūt p̄ ipossibile ad mōs vni
 uersales z^c figure. Sed modū vles z^c figure
 reducūt² ad mōs vles p̄ ḡ zc. Maiore p̄ are
 stoniles reducendo varij ad camestres p̄ ipo¹
 ca^o p̄dictorii p̄clonis p̄ miore z inferēdo p̄
 dictorii minoris. Et sil¹ ferio reducūt ad cesare
 ca^o p̄dictorii p̄clonis p̄ miore: ad inferendū
 p̄dictorii minoris. Tertia ps anis patz. qz sillo
 gismi vles z^c figure reducunt ime^c per im
 po¹ ad mōs vles p̄ fi^c: z modi p̄ticulares in
 quib⁹ altera p̄missariū ē particularis reducun²
 ime^c ad mōs p̄ticulares p̄ p̄ cōuersionē: Et
 mōi pti¹ p̄ reducun² ad mōs vles eiusdē
 ḡ zc. Et ex oib⁹ illis p̄cludit are¹. qz oēs sillo
 gismi triū figurarū reducun² ad mōs vles p̄

Sil¹ extra textū patz. qz are¹ nō vnt¹ duobus
 mōis reducēdi sillogismos imp̄fectos ad p̄fe
 ctos. s. quertionē z deductionē p̄ impo¹. p̄batio
 ne per indefinitū vel expositiōnē nō vnt¹ are¹
 reducēdo sillogismos imp̄fectos ad p̄fectos:
 q̄uis tū ea vnt¹ ad p̄bādū boitatez alic⁹ p̄ne.

Dubitatut secūdo vtrū sillo
 gism⁹ expositiō⁹ sit v̄e sillogism⁹: inferēs for
 maliter de n̄itate suā p̄clusionē. Rū¹ per 4°
 dicta. Primū dictū. Sillogism⁹ expositiō⁹
 ē sillogism⁹ in aliq̄ triū figurarū dispositiō: p̄ce
 dēs ex altera p̄missariū affirmatiua cui⁹ mediū
 ē termin⁹ singularis singulariter z vni⁹ tē⁹.
 Ex ista dione elitiunt tres p̄clōnes regule ad
 bonū sillogismū expositiō⁹. Prima p̄clō
 qz talis sillogism⁹ sit dispositiō in aliq̄ triū figu
 rarū. Scōa cōditio. qz altera p̄missariū sit af
 firmatiua. qz ex puris negatis nihil se². Ter
 tia p̄clō. qz mediū sit termin⁹ singularis sin
 gulariter z vni⁹ tē⁹. Et d̄ termin⁹ singularis
 ad d̄raz sillogismoz qz mediū ē termin⁹ cōis
 Di² etiā singulariter tē⁹ ad d̄ram termi
 singularis eq⁹ tē⁹. Scdm dictū. Mediū sillo
 gismi expositiō⁹ di² teneri singulariter z vni
 uoce: q̄n sibi pot addi B totū oē q̄ō ē. Et q̄ in
 runf 4° correlaria. Primū correlariū. qz
 ois sillogism⁹ expositiō⁹ d̄ se ē ip̄fect⁹. Se
 cundū correlariū. qz talis sillogism⁹ ois p̄fici
 addēdo termin⁹ singulari oē q̄ō est: ita qz sp̄ a
 termin⁹ discreto ad vnā de oī si sit affirmatiū
 valeat p̄na: vel si sit negatiū qz a termino dis
 creto ad vnā de nullo valeat p̄na. Tertium
 correlariū. qz ois sillogism⁹ expositiō⁹ ois me
 diate regulari p̄ dici de oī z dici de n^o: s. non
 imediate. Quartū correlariū. Ois sillo¹
 expositiō⁹ reductie est in aliq̄ triū figurarū.
 Tertū dictū. Sillogism⁹ expositiō⁹ ē v̄e sillo
 gism⁹. Probat dupl. P̄mo qz ois sillogism⁹
 regular⁹ p̄ p̄ n̄cia z p̄ maxias p̄ se notas est
 v̄e sillogism⁹. S; sillogism⁹ expositiō⁹ ē h²
 ḡ zc. B² patz. qz ois sillogism⁹ expositiō⁹ af
 firmatiū regular⁹ p̄ istā maxiaz. Quēcūq; vni
 z eidē fin¹ sūt eadē illa inter se sūt eadē. Et B
 intelligēdo de fin¹ fin¹ z vniuoce tēto. Sed
 oēs sillogismi expositiō⁹ negatiū regular⁹ per
 istā maxiaz: q̄rūq; duoz vniū ē alicui fin¹
 idē cui alterz ē diuersū illa inter se sūt diuersa
 Scōa p̄ idē. qz sillogismo expositiō⁹ quē
 cōpleta dio sillogismi: cū hēat duas p̄missas i
 mō z fi^o dispositas. q̄ō patz h̄do mediū B to
 tū oē q̄ō ē. Quartū dictū. Sillogism⁹ expo
 sitiō⁹ ē p̄na formalis. qz tenet in oib⁹ termis
 p̄sili forā retēta. Et si obitiaz qz sil¹ expo¹

26
 27
 28

Handwritten marginal notes in Latin script, including phrases like 'Sicut in p̄clōne', 'Nōtra oēs', and 'fere possit'.

non tenet in terminis cõib: sed solū in terminis
fin^o g non est pna formalis. Negatur pna:
qz termin^o cõis variat fil'em formā arguendū:
cū variet quantitātē propositionis.

Dubitatū tertio: Vtrū omnes sillogismi tertie figure possunt pbari per
expositionē. **¶** sillogismū expositōriū. Respō
des p 4° suppositiones z vni dicitū. **Præ**
suppositio. Quicqd se^o ad pns bone p̄se seq̄
tur ad ei^o añs. **Scõda** suppositio. Quelibet
p̄icularis affirmatiua p̄t inferre duas p̄mis
sas sillo^m expositōrij: vt p̄auit in 3° nõbili 3^e
qõnis hñ^o p̄imi. **Tertã** suppositio. Nulla
p̄icularis negatiua p̄t inferre gratia forme
duas p̄missas sillogismi expositōrij: qz sem
per altera p̄missaz sillogismi expositōrij ē af
firmatiua: Sed nõq̄ ex negatiua sequit̄ affir
matiua. **Quarta** suppositio. P̄missæ cuiusli
bet sillogismi tertie figure p̄t inferre duas p̄
missas sillo^m expositōrij: vt bñ sequit̄: ois hõ
est aial: ois hõ est risibile. ḡ aliq̄d ē aial z illõ
quidē est risibile. Et q̄ sequit̄ qz in p̄cessu p̄ba
tionis p̄ expositionem debet esse 3° p̄cessus.
¶ Un^o est a p̄missis sillogismi p̄bandi ad p̄mis
sas sillo^m expositōrij. Scõda est a p̄missis sillo
gismi expositōrij ad cõclusionē p̄bandā. **Ter**
tius ē a p̄missis sillo^m p̄bandi ad cõclusionē
p̄bandā. **¶** Primus p̄cessus tenet in vir^o 4^e
suppositōis: z in v̄tute sillogismi expositōrij.
z 3° in v̄tute p̄ime suppositōis. **¶** Primū
dictū ē illud. Omnes z soli sillogismi tertie
figure possunt probari per expositionē. **¶** Pars
qz ad hoc qz aliquis sillogismus possit proba
ri per expositionem requiritur qz p̄missæ ta
lis sillogismi sint eiusdē subiecti: z hoc conue
nit omnib^o z solis sillogismis tertie fi^e ḡ zc.

Ad rationes ante oppositū.
Ad tres primas dicitur qz ille cõsequētie sunt
bone gratia materie: z nõ gratia forme argu
endū: qz in simili forma vabilis ē instantia.
Ad quartam dicitur qz vniuersales plus pos
sunt q̄ altera tantū: vniuersalis quantum ad
euidentiā illationis: z non quo ad quantitātē
cõclusionis illate. Ad cõfirmationē dicitur:
qz cõclusio semper debet esse similis alicui p̄
missarum in qualitate: nõ autem in quantita
te ergo zc.

Nota. No tractat̄ de p̄missis nõ p̄ccet
Queritur octauo. Vtrum ex
puris de necessario: vel altera de inesse: z alte
ra de necessario eodē mō sit sillogisandus: si
cut in illis de inesse. Et arguit qz nõ: qz nõ se^o
cõ albū de n̄itate ē coloratū: oē album de ne

cessitate ē substantia. ḡ quedā substantia de ne
cessitate ē colorata. ḡ zc. Et cõfirmat. qz nõ
sequit̄: ois hõ alb^o de necessitate est albus: z
ois hõ albus de necessitate ē hõ: ḡ quidaz hõ
de n̄itate ē albus. z tñ arguit ex puris de ne
cessario. Scõda sic. Nõ sequit̄: ois hõ de ne
cessitate ē aial: oē gr̄maticus: de necessitate ē
hõ: ḡ oē gr̄maticus de necessitate ē aial. Et
cõfir^o. qz nõ sequit̄ ois gr̄matic^o de necessi
tate ē gr̄matic^o: ois gr̄matic^o ē homo: ḡ ali
qs hõ de n̄itate est gr̄matic^o: z tñ arguit ex
vna de n̄cio z altera de inesse ḡ zc. **Tertio** sic
Nõ sequitur: nullus hõ de n̄itate ē asin^o. oē
currēs est asin^o. ḡ nullū currēs de n̄itate ē hõ
qz p̄missis ex h̄ibus veris: cõclusio p̄t esse
falsa. Itē nõ sequit̄ in p̄ma figura: oē aial cur
rit: ois hõ de n̄itate ē aial. ḡ ois hõ de neces
sitate currit ḡ zc. In oppositū ē arestotiles.

Sciendum primo: qz pro de
claratione terminoz ponit vna diuisio: quam
ponit arestotiles in 2° tractatu: vbi determinat
de generatione sillogismoz ex illis de n̄cio. ḡ
quidē tractat̄ p̄inet duo ca^o. In quoz p̄ de
terminat de generatōe vniuersali sillogismoz
de n̄cio: z cõtinet octo cõclusiones. **¶** Quaz p̄
tāgit illā diuisiōez: propositionū quedā sūt de
sim^o de inesse: qdā hõ de n̄cio de inesse: z alie de
cõtingētē de inesse. z iste sunt diuerse. Quod
p̄bat. qz quicqz p̄t a seinuicē separari sunt di
uerse. sic ē de p̄dictis. qz aliq̄d cõtingit inesse
homini quod tñ non inest sibi. sicut contingit
hominē esse album: licet actu non sit albus. z
etiam aliquid inest homini: puta esse album:
quod tñ nõ inest de necessitate. **Scõda** con
clusio. Ex p̄missis de inesse de necessario aut
cõtingenti diuersi sunt sillogismi. **Tertã**
cõclusio. Ex puris de necessario fere eodē mo
do sillogisatur sicut ex puris de inesse. Est tñ in
hoc differentia. qz propositiones de necessa
rio addunt supra illas de inesse istum modū
necesse. **¶** Quarta cõclusio. Sicut sillogism^o
ex ambabus de inesse inferri cõclusionem de
inesse: ita sillogismus ex ambabus de neces
sario inferri conclusionem de necessario. Et si
militer regulatur talis sillogismus de necessa
rio per dici de omni si sit affirmatiuus: vel di
ci de nullo si sit negatiuus. **¶** Quinta conclu
sio. In sillogismis de necessario similiter con
uertitur propositio negatiua: sicut in illis de in
esse: z etiam eodē modo sumitur dici de ois
dici de nullo sicut in illis de inesse. **¶** Sexta cõ
clusio. Sillogismi de n̄cio p̄firiūt p̄ uersionē
sicut illi de inesse. **¶** Septima conclusio. Nõ
est idem modus p̄bandi sillo^m de n̄cio

factos in baroco z in bocardo sicut in illis de inesse. qz in illis de inesse pfitiunt fillo^m facti in illis duob⁹ modis reducendo p imp⁹ ad p³ figurā. Sed fillo^m de necessario pfitiuntur per expositionē. i. per sillogismū expositiui. Sicut enī sillogismi de inesse facti in istis modis sūt p⁹ pbari p sillogismū expositiui. Ita faciliter pbari pnt sillogismi de necessario vt patet practican.

Sciendum secundo. qz secundu capitulū in q determinat are¹⁰⁰ de generatione difformi seu mixta sillogismozū ex altera de necessario z altera de inesse: p̄inet 4⁰² pres. Prima ē de formatōe taliū sillogismozū in p³ figura. z p̄inet 4⁰² cōclusiones. Prima cōclusio ē hec. In modis vltibus p³ figure ex maiori de nōio z minori de inē: sequit cōclusio de nōio. Probat are¹⁰⁰ exēplificādo i istis trib⁹ lris a:b:c. Et qz tales sūt p̄fecti p̄z. qz imediate regulāt p̄ dici de oī z per dici de nullo. Scda cōclusio. In eisdē modis ex maiore de inē z minore de nōio nō sequit cōclusio de necessario. Patet du⁹. Primo sic. qz si sic nō ex cōclusionē de nōio minore de nōio sequeretur subalterna maioris de necessario: que tñ plerūqz est cōingēs. Secundo sic. qz si ad talē dispositionē sequeretur cōclusio de necessario: tūc ex veris sequeret falsū: sic arguēdo: Omne aīal mouet. oīs homo de necessitate est aīal. ergo oīs homo de necessitate mouetur. Et sicut idē sequeretur arguēdo inēlarē maiore negatiua ex eisdē termis. Tertia cōclusio. In modis p̄icularibus p̄missa vniuersali existēte de necessario: sequitur cōclusio de nōio. Probat are¹⁰⁰ restoriles arguēdo ex istis trib⁹ litteris a:b:c. Et qz tales sūt p̄fecti patet. qz regulantur p̄ dici de omni z dici de nullo. Quarta cōclusio. In sillogismis p̄icularibus si p̄missa p̄icularis fuerit de necessario nō sequit cōclusio de necessario. vt posset deduci sicut deductū ē in modis vniuersalibus. In 2^a parte docet formare sillogismos ex vna de inē z alia de necessario in secunda figura. z cōinet 4⁰² cōclusiones. Quaz prima ē hec. In sillogismis vniuersalib⁹ scde figure negatiua existēte de necessario cōclusio erit de necessario. Probat are¹⁰⁰ fillogisando ex istis terminis a:b:c. Et p̄futiendo tales sillogismos p̄ cōuersionē vniuersalis negatiue. Scda cōclusio. In modis vniuersalibus 2^a figure si affirmatiua fuerit de necessario: nō erit cōclusio de necessario. Patet tripliciter. Primo qz modi vlt⁹ z^a figure p̄futiunt reducdo ad p³ per quersionē simpli

cō vlt⁹ negatiue: q̄ post quersionē efficit maior in p³ figura. mō maiore de inē z minore de necessario nō sequit cōclusio de nōio in p³ figura. Scdo qz si sequeret cōclusio de necessario: tūc ex illa cōclusionē z p̄missa affirmatiua que ponit de necessario: inferetur subalterna maioris de necessario: que vt in plurib⁹ est cōingens. Tertia rō. qz si sic tūc ex veris sequeretur falsum: arguēdo sic: Annullum alibum est aīal. oīs homo de necessitate est aīal. q̄ nullus hō de necessitate est alb⁹. Tertia cōclusio. In modis p̄icularib⁹ z^a figure vniuersali negatiua existēte de necessario: sequitur cōclusio de necessario. Patet arguēdo ex his terminis a:b:c. Et p̄futiendo tales sillogismos p̄ cōuersionē vniuersalis negatiue de necessario. Quarta cōclusio. In baroco q̄ cūqz p̄missari fuerit de necessario nō est necesse cōclusionē esse de necessario. qz sic ex vero sequeret falsum: arguēdo in istis terminis: hō albi animal. In tertia p̄e docet idē in 3^a figura. z p̄inet 4⁰² cōclusiones. Quaz prima ē hec. Si ambe p̄missa sūt vlt⁹: tūc altera indifferenter erit de nōio: sequit cōclusio de necessario. Patet arguēdo in istis terminis a:b:c. Et p̄futiendo tales sillogismos p̄ cōuersionē. Scda cōclusio. In sillogismis vniuersalib⁹ z negatiuis si negatiua sit de necessario cōclusio erit de nōio: si affirmatiua sit de necessario nō oportet cōclusionē esse de necessario. Prima ps patet exēplariter. Scda ps probat tripliciter. Primo sic. qz sillogismi tertiē figure vniuersales negatiui reducunt ad primā p̄ cōuersionē per accidens vniuersalis affirmatiue: que post reductionē efficitur minor in primā figura. mō minore de necessario. Scdo sic. qz ex illa cōclusionē de necessario z p̄missa affirmatiua que ponitur de necessario: inferetur subalterna maioris de necessario: que plerūqz est cōingens. Tertio sic. qz tūc ex veris sequeret falsum: sic arguēdo: null⁹ equ⁹ est bonus. omnis equus de necessitate est animal. ergo quottā animal de necessitate est bonum. Et similiter idem sequeret si capiatur illi termini vigilans animal equ⁹. Tertia cōclusio. In modis p̄icularibus tertiē figure: si p̄missa vniuersalis sit de necessario: cōclusio erit de necessario. Sed si p̄icularis fuerit de necessario: nō oportet cōclusionē esse de necessario. Prima ps p̄z arguēdo ex eisdē terminis sic p̄z. Et p̄futiendo tales fillo^m p̄ cōuersionē. Scda ps patet du⁹. Primo qz post reductionē taliū sillogismozū ad p³ figuram

pmiffa particularis efficit minor: et non maior. modo
 maiore de nōio in p^o figura nō se^o conclusio
 de nōio. Scōdo sic. qz tunc ex veris seqre^o flm:
 arg^o sic. Quomā; aial de nōitate ē bipes: oē
 aial vigilat. q̄ q̄ntā vigilans de nōitate ē bipes
 Quarta cōclu^o. In sillo^o pti^o b^o z negatis
 3° figure si vltis negatiua sit de nōio: cōclusio
 erit de nōio. S; si vltis affirm^o vel pti^o nega^o
 fuerit de nōio: nō se^o cōclusio de nōio. Ex q̄ se^o
 q̄ i bocardo q̄ntā; pmiffaz fuerit de nōio: nō
 sequit cōclusio de nōio. Prima ps cōclusiois
 patet arguēdo ex eisdē termis sicut p^o. Scōda
 ps patet. qz tūc ex veris seqref flm. Arguēdo
 p̄ q̄ vltis affirmatiua ē de nōio. vt qdā hō nō
 vigilat: ois hō de nōitate ē aial. q̄ q̄ntā; aial de
 nōitate nō vigilat. Scōdo q̄ntā pti^o affirmatiua
 ē de nōio: arguēdo sic. Nullū albū vigilat: ali
 qd albu; de nōitate ē aial. q̄ aliq̄d albū de ne
 cessitate nō vigilat. Tertio patet idē q̄ntā pti^o
 ē negatiua de nōio. vt q̄ntā aial de nōitate nō ē
 bipes: oē aial moue^o. q̄ aliq̄d qd moue^o de ne
 cessitate nō ē bipes. In 4° pte p̄nt^o infert tria
 correlaria q̄ sūt 3° cōclusioes. Quaz p^o ē. sillo
 gism^o nō ē de inēē nisi vt i q; pmiffaz sit de
 inēē. S; sillo^o bñ ē de nōio si altera pmiffaz
 nō sit de nōio: vel pōt sic formari cōclusio. Lon^o
 nō ē de inēē nisi ambe pmiffaz sint de inēē. licz
 ipsa cōclusio possit eē de nōio si altera pmiffaz
 sit de nōio. Scōda cōclu^o. In oib^o sillo^o si
 ue affirmatiuis siue negatis nō ē cōclusioes
 eē sillem alicui pmiffaz: ita qz si cōclusio sit de
 inēē altera pmiffaz o; eē de inēē: et si cōclusio
 sit de nōio: nō ē altera pmiffaz eē de nōio.
 Tertio cōclusio. Nūq; conclusio est de nōio si
 nulla pmiffaz sit de nōio: nec pōt seq cōclusio
 de inēē si neutra pmiffaz fuerit de inēē. Lon
 sequēter epilogat de oib^o prius dictis.
Sciendū; tertio qz circa hūc
 textū incidūt 4° difficultates. Prima diffi
 cultas. Quare are^o determinat de generatio
 ne sillogismoz ex ppōnib^o de nōio z ptingen
 ti: cū in sillo^o sum^o abstrahat a materia tā ne
 cessario q̄; pbabili. Rñ^o p vnā distinctionē qz
 nōiū z ptingēs p̄nt du^o cōsiderari. Vno^o p^o
 vel karbe^o. et isto mō sūt p̄ditioes materia
 les ppōnō. Alio^o p̄nt capi linka^o vel z^o. et
 sic sūt qdā determinatiōes addite ppōnib^o p̄
 scindētes a materia ppōis vel sillo^o. qz ppō
 de nōio z ptingētī pōt eē vā z falsa: p̄nt^o z im
 p̄nt^o. nōia z ptingēs. Scōda diffi^o. Quare i
 diuisiōe posita in p̄nt^o hui^o tractatus non fecit
 are^o mētionē de hō qd ē possibiliter inesse z
 impossibiliter inēē. Rñ^o p duo dicta. Pri
 mu dictū. Qz possibiliter inēē p̄ntif eum eo

qd est ptingētī inēē. Adō de eqpollētib^o idē
 ē iudiciū. iō nō fecit aristotiles mētionē de eo
 qd ē possibiliter inēē. Scōm dictū. Quēst
 bet ppō de imp^o in q̄ mod^o nō ne^o eqpollz
 vni de nōio. iō eodē mō sillogizandū ē ex illis
 de impossibili sicut ex illis de nōio qd eqpol
 lent. Et inde ē qz aristotiles nō fecit mētionē
 de eo qd ē im p̄nt^o inēē. Tertio difficultas.
 Utz sit eodē mō sillogizandū ex ambabus de
 nōio sicut ex ambab^o de inēē. Et vi^o qz non qz
 nō se^o in bocardo: q̄ntā aial eē albū non ē nōe
 oē aial de nōitate est sensitiuū. q̄ quomā sensi
 tiuū nōe est non esse albū. Respondet p duo
 dicta. Primū dictū. Qz ppō de nōio oī^o eē
 illa ppō: in q̄ ponit ille mod^o nōe nō negat^o.
 Sed illa ppō in q̄ ille mod^o necesse ne^o nō ē
 ampli^o de nōio: sed de cōtingētī. Scōm di
 ctū. Ex ambab^o de necessario eodē mō sillogi
 zandū est: sicut ex illis de inesse obseruato qz
 nō arguatur a sensu diuiso ad compositū vel
 ecōtra. Ad obiccionē dicitur qz nō arguaf
 ex puris de necessario: sed maiore de ptingē
 ti z minore de necessario inesse. ad quā dispo
 sitionē non sequitur cōclusio de necessario. vt
 patebit in tractatu sequēti. Quarta difficul
 tas. Utz maiore de inesse: z minore de neces
 sario: in prima figura sequatur aliqua con
 clusio. Respondetur pbabiliter qz in quolibz
 modo trium figurarū ex vna de necessario et
 alia de inesse. quēcūq; sit illa indifferenter se
 quitur cōclusio de inesse. Patet. qz quicquid
 sequit ad consequēs bonē psequente sequi
 tur ad ei^o antecedens. Sed propozitio de ne
 cessario infert suā p̄iacentē de inesse. modo
 ex ambab^o de inesse semper sequitur cōclusio
 de inesse. ergo etiā ex vna de inesse: z alia de
 necessario semper sequitur cōclusio de inesse.
Conclusio responsalis ex am
 babus de necessario sit eodem mō sillogism^o
 sicut ex ambabus de inesse i qualibet figura.
 Sed maiore de necessario z minore de inesse
 sequitur cōclusio de necessario in prima fi
 gura. z nūq; aliter salte gratia forme. Sed in
 scōda figura vniuersali existente negatiua de
 necessario. z alia de inēē sequitur formaliter
 cōclusio de necessario z nunq; aliter. In 3° hō
 figura vlti existēte de necessario quo ad mo
 dos affirmatiuos: et vlti negatiua existe d nōio q̄
 ad modos negatiuos semper sequitur cōclu
 sio de necessario z nunq; aliter. Ex quo sequit
 qz in baroco z bocardo: ex vna de necessario
 z altera de inēē nūq; sequitur cōclusio de ne
 cessario. Et conclusio q̄ ad oēs suas ptes satis
 patet ex p^o z 2° notabilibus zc^o

Dubitatur tertio. Vtrū ma-
loze de necessario et minore de inesse sequat
formas conclusio de necessario in p̄ma figura.
Et videtur q̄ nō. q̄ nō sequit̄ in barbara ne-
cesse est oēm hominē esse aial: oē currens est
hō: q̄ necesse est oē currens esse aial: q̄ ambe
p̄misse sunt vero supposite q̄ solus hō currat
et tū conclusio erit falsa ergo etc. Respondetur p̄
duo dicta. Prīmū dictum q̄ in hoc 2° capi-
tulo hui⁹ tractatus loquit̄ aristoteles de pro-
positionib⁹ de necessario in sensu cōposito.
Scōm dictum. Arguēdo ex mixtis de necessa-
rio et inesse debet capi p̄positio de inesse sim-
pliciter et nō p̄positio de inesse ut nunc. Uo-
catur autē p̄positio de inesse simpliciter illa
cui⁹ predicatū semper puenit subiecto: et ē ve-
ra semper. Sed p̄positio de inesse ut nūc ē
p̄positio in q̄ predicatū puenit subiecto ali-
quā et aliquā non: et ē vera p̄nunc: sed non sit vera
pro semp: sicut sunt p̄positiōes de materia
contingenti. Ad obiectionē respondet q̄ mi-
nor ē de inesse ut nūc: ideo nō valet p̄na. Sed
aliter respondetur ad dubiū et pbabili⁹ p̄na
dicta. Prīmū dictum. q̄ aristoteles loquit̄
in 2° capitulo huius tractatus de p̄positio-
nibus de nōio in sensu diuiso. Patet tripli⁹.
Prīo sic. q̄ nisi sic seq̄ret q̄ p̄ma conclusio hui-
us capituli in q̄ dicit aristoteles q̄ maiore de
necessario et minore de inesse cōiter: siue sit de
inesse simpliciter siue de inecē ut nūc: esset fal-
sa: cōsequēs est falsum q̄ etc. Lōsequētia patz.
q̄ maiore de nōio in sensu cōposito ut dice-
bat p̄cedēs opinio. q̄ debet capi maior in sen-
su diuiso. Q̄ autē in illa conclusioe aristoteles
intendebat de p̄positiōe illa de inesse. cōiter
patzbit in 2° dicto. Scōdo arguitur ad idē. q̄
in h̄ capitulo intēdit aristoteles de sillogismis
p̄stitutis ex p̄positiōib⁹ de necessario ut di-
stinguat ab ipsis de inesse. Sed p̄positiones
de nōio in sensu cōposito nō distinguunt ab
illis de inesse: ut patuit in 2° peribermēias.
ergo intēdit de p̄positionibus de nōio in sen-
su diuiso. A^o patet per aristotēle circa p̄nci-
piū primū capituli hui⁹ tractat⁹ dicentē: mani-
festū q̄ sillogismus vniūquēq; horū diuersus
erit et nō similiter se habentib⁹ terminis. sed h̄
quidā necessarius ille hō ex his q̄ simpliciter
insunt illi: aut ex p̄tingētib⁹ et sequitur. q̄ in ne-
cessariis quidā fere sūt se h̄z: et in his q̄ insūt.
Ex q̄ textu videt̄ satis notū. q̄ aristoteles in h̄
tractatu intēdit de istis sillogismis p̄stitutis ex
p̄positionib⁹ de necessario q̄ distinguuntur
ab illis de inecē. Tertio sic. q̄ in tractatu sequē-
ti determinat aristoteles de sillogismis cōsti-

tutis ex p̄positionib⁹ de cōtingenti in sensu
diuiso. q̄ a simili in h̄ tractatu intēdit de sillo-
gismis factis ex p̄positionib⁹ de necessario
in sensu diuiso. A^o patet per aristotēle in p̄
capitulo sequētis tractatus: vbi intēdit de pro-
positionib⁹ de contingenti quaz subiecta ampli-
antur: sed tales sunt de sensu diuiso: ut patuit
in 2° peribermēias. q̄ etc. Hoc q̄ intēdit
cū dicit. Quā autē p̄tingere h̄ quidā inesse hui⁹
dupliciter ē accipere. Aut enim cui inest h̄: aut
cui p̄tingit ipsum inecē. Scōm dictum. In h̄
2° capitulo capit aristoteles p̄positiōes de in-
esse cōiter: ut se extēdit ad p̄positiōes de in-
esse simpliciter. Et ad p̄positiōes de inecē ut
nūc. Patz tripliciter. Prīmo sic. q̄ aristoteles
nō videt̄ equi⁹ capere p̄positiōē de inecē
in p̄ capitulo et in 2° hui⁹ tractatus. Sed in p̄
capitulo capit p̄ponem de inesse cōiter. q̄ et in
2°. B^o patet per aristotēle ibi dicentē sic. nam
multa sūt nō t̄ ex necessitate. Scōdo sic repro-
bando combinatiōes inutiles accipit aristoti-
les p̄positiones de inesse ut nūc: ut satis patz
in 2° notabili. Sed talis improbatio nō videt̄
sufficere nisi ex illa de inesse ut nūc: cum alia
de necessario possit fieri combinatio utilis.
Tertio sic. Quēcūq; conclusio sequit̄ ad aliquā
p̄positiōē iunctā cū alia videt̄ eadez sequi
ad aliā p̄positiōē s̄ilis forme iunctā cū ea-
dē p̄missa. Sed p̄positio de inesse ut nūc
et p̄positio de inecē simpliciter sunt s̄ilis for-
mē. q̄ si ad p̄missas de inesse simpliciter euz
vna de necessario sequat̄ cōclusio de necessa-
rio: ita similiter ad p̄missam de inesse ut nūc
cū vna de necessario d̄z sequi cōclusio de ne-
cessario. Tertū dictum. q̄ maiore de neces-
sario minore de inesse: siue de inesse simpli-
citer: siue de inesse ut nūc: sequitur formali-
ter cōclusio de nōio in p̄ma figura: dū t̄ sub-
iectum cōclusiōis restringat̄ p̄ illud additum
q̄ ē: ne arguat̄ a min⁹ amplo ad magis am-
plum cū distributione magis ampli ex parte
subiecti cōclusiōis q̄ nō ampliatur in minore
cū sit subiectum p̄positiōis de inesse de pre-
senti et in cōclusiōe ampliā rōe modi deter-
minantis copulā. Dicitū probatur. q̄ nūq; in-
uenitur instantia. Ad obiectionē duby respon-
detur sic: in sensu cōposito nō valet p̄na. sed si
hō fuerit in sensu diuiso p̄cō bene sequit̄.

Dubitatur secundo. Vtrū ex
vna de necessario in sensu cōposito: et alia de
inesse valeat sillogism⁹. Respondet per vna⁹
distinctionē et duo dicta. Distinctio. Modā
les cōposite possunt dupliciter cōderari. Vno

modo fm se totas. Alio mo quatu ad sua di-
 cia tantu. Tertiu dicitu e istud modales co-
 pofite pmo mo capie sunt finglares. io ex ip-
 fis fit h^{mo} expositozi tantu: sicut ex ppositoi
 b^o fingularib^o de ncio. vt bii fequr in p^{ma}
 fi^a oez boiez esse aial est nce. aliqd vezu est
 omne boiez esse aial. q^o aliq^o vezu est necessa-
 riu. Similit bene se² in z^a figura q^{ta} pⁱⁿ-
 gens e omne boiez currere. q^{ta} vezu e omnez
 boiez currere: q^o q^{ta} vezu e p^{ing}es. In tertia
 ho figura bene fequit: Omne boiez currere
 est coinges. omne homine currere e p^o le. q^o
 q^{ta} p^o le e coinges. Secudu dicitu si mo-
 dales pofite p^o siderat^o quatu ad sua dicta tan-
 tum: nuc ex ipis fit fillo^o ex altera dencio et
 altera de inec: sicut ex illis de ncio de fesu di-
 uifo: B addito q^o p^o miffa de inec debz capi de
 inec simplicif: et no de inesse vt nunc.

Dubatur tertio Vtrum ex:
 altera de ncio et altera de inec: vel ex puris o
 necessario valeat si^o in baroco vel bocardo
 Et videt q^o no. qz illa p^o na no est bona ex cu-
 ius o^o p^o sequens no pt inferri oppositu ante
 cedentis. Sz ex opposito p^o clufiois de baraco cu
 altera p^o miffaz no pt inferri oppositu alterius
 p^o miffe: vt vult arestotiles in textu q^o tales p^o ne
 no fut bone. R^o idet q^o ex puris de ncio bene
 fit si^o in baroco et bocardo. Et pt talis p^o na
 p^o pari ee bona reducdo p imp^o le ad barba-
 ra. Sz qz intali reductoe debz capi oppositu
 p^o clufiois q^o e de p^o ngenti: et arestotiles non
 du de terminauit de formatoe fillogifmoz ex
 p^o pofitionib^o de p^o ngenti: io ne peteret p^o m^o :
 no p^o bauit eos reducdo p imp^o le ad p^o mam
 figurā: sz p^o bauit eos p ex pofitoez. p^o bare au
 te p ex ponentē fm aliq^o e p^o bare p fillo^o ex
 pofitozi: accipiedo scz aliq^o fingulare sb me-
 dio: et de illo enu ntiare ambas extrema^o
 fm qlitates p^o miffaz: vt satis patuit in p^o no-
 bili. Alif d^o q^o p^o miffa negatia de ncio egpol-
 let vni vll negatie: ideo in fillogifmo p^o claris
 negatia pt pon loco fue vllis et e^o. et ideo p^o-
 bare p exponētē e loco p^o claris negatie fac-
 cipere sua vlem negatiua. Adhuc alif d^o q^o
 p^o bare p exponētē est loco p^o claris negatie
 accipe sua vlem negatiua: i q^o subicif aliq^o in
 ferius ad tale sbiectu p^o miffa negatie: cu; isto
 addito q^o est. vt si fiat fillo^o in baroco. oē b
 de nciatē e a. q^o tam. c. de nciatē no est: a. q^o
 q^o tam c. de nciatē non est b: nuc debet sumi a
 liq^o suppositu sub c: puta d: sic arguedo. oē b
 de necessitate e a. nihil q^o est d de nciatē est
 a. q^o nihil q^o est d de necessitate est b. et sic in
 feruz: ex ponēs p^o clufiois o baroco. Et iste se

cund^o fillogifm^o potest p^o fieri reducdo ad ce-
 larēt: mioze et cōclufioe p^o uerfis sum^o: z p^o miffis
 trāspofitis: et sic arguendo in celarēt. nul-
 lū a de nciatē e d. omne b de necessitate est a
 q^o n^o b de necessitate d. Ad quā p^o clufionē se-
 quif p^o uerfionem simplicē: nihil q^o est b. o
 necessitate est a. et illa est exponēs p^o clufiois.
 Ad q^o (cum d. fit suppositu ipi^o) fequr q^o sic
 de nciatē no est d: et p^o miffis de p^o mo ad vltim
 ista cōclufio fequit ad p^o miffas de baroco.

Ad rationes ante oppositu.
 Ad p^o m^o d^o q^o si ambe p^o miffis sumat in sensu
 p^o pofito: vel ambe in sensu diuifo p^o clufio b^o
 fequit: sz sicut q^o fit falsa: ita aliq^o p^o miffaz.
 Si ho altera p^o miffaz sumat in sensu p^o pofito
 et alia in sensu diuifo no v^o p^o na: sz p^o miffitur
 fallaria p^o pofitois et diuifiois. Et similit d^o ad
 p^o firmatōez. et etiā ad scdaz rōem. Et ad eius
 p^o batōez d^o q^o si maior fit in sensu p^o pofito no
 valz p^o na: eo q^o mioz est de inec vt nuc. Si ho
 maior fit de sensu diuifo: nuc bene se² et sicut
 q^o est falsa: sic etiā maior. Et similit dice-
 retur ad tertiā.)

Queritur nono. Vtrum dif-
 finitio p^o ngentis fit sufficiens in q^o d^o p^o ngēs
 est quo non exiftēte necessario: pofito esse vel
 no eē: nullū fequit impossibile. Et videtur q^o
 non. qz ista diffinitio non puenit omni p^o tēto
 sub diffinitio. no eni cōuenit p^o ngenti no ncio q^o
 rē. Secūdo sic deum esse est p^o ngens. z m
 deū eē e ncm. q^o male d^o p^o ngēs est quo non
 exite necessario. A^o patet qz deū eē e p^o le.
 q^o e p^o ngēs qz p^o le p^o ngēs p^o uerit. 3° c. Si i^o
 dio esset bona feqref q^o boiez eē afinu est: cō-
 tingens. p^o sequēs est falsum: cū sit impossibi-
 le. patet tamen p^o sequētia. qz homine eē afi-
 num pofito in eē nullū se² impossibile: vel ho-
 mine non esse afinu non pofito in esse nullūz
 fequit impossibile. cū ista sit vna diffinitia e^o
 z^a ps est vera. In oppositu est arestotiles
 in textu.

Sciendum primo: qz pro de-
 claratōe terminoz ponūtur due d^o ftinctōes.
 quaruz prima est hec. du^o est difiunctum. q^o
 tam est difiunctum p se. vt fortes currit vel non
 currit. Et ad veritatē talis difiuncti requirif
 sufficit veritas vni^o ptis. Aliud est difiunctum
 cōditionatum Et ad veritatē talis difiuncti re-
 quirif veritas vtriusqz ptis. Et tale difiunctū
 egpoller copulato. vt si dicat siue fortes sit siue
 no: ipse est homo. et ad veritatē istius difiuncti
 p^o ditionati requirif veritas illi^o copulatiue: si
 fortes sit ipse e bō: et si fortes non sit ipse e bō

quod
 habet

Libet.

Secunda distinctio. Ista propositio scilicet contingenti posita inesse vel non in esse. nulli sequitur imp^o le. habere duplicem sensum. Quia uno modo potest esse una distinctio. cui^o utraque pars sit condicionalis: tunc e^o sensus: si contingens ponatur inesse nullum sequitur imp^o le: vel si contingens non ponatur in esse nullum sequitur imp^o le. qz tunc sortem esse asinum est contingens, qd patet p sua exponem^o sic enim exponit. sorte esse asinum posito inesse nullum sequitur impossibile: vel sorte esse asinum non posito inesse nullum sequitur impossibile. Illa distinctio e^o vera: cu^o secunda pars est vera. q^o ista erit vera sorte esse asinum e^o contingens. Alio modo potest e^o conditionalis e^o ans est verus distinctum: ita qz sit sensus: si contingens ponatur in esse vel non in esse nullum sequitur imp^o le. Ad veritatem illi^o requiritur veritas istius copulatioe si contingens ponatur inesse nullum sequitur impossibile. et si contingens ponatur non in esse etiam non sequitur impossibile. quia qdlibet distinctum conditionatum egpolleret conditionatum qm^o alicuius conditionalis ans est unum distinctum. ut si sortes sit vel non sit ipse est homo.

Sciendum secundo qz iste est

q^o tractatus in quo determinat aristoteles q^o generatioe sillogismoz ex propositioib^o de contingenti. Et p^ont decem capitula que inveniuntur transposita non in epi^o aut sine causa. Nam ppter materie p^otinuatoe^o z figuraz ordines factu^o reo^o ut in p^ossu patebit quoz p^omu est de qbusda^o pambulis valentibus ad sui p^oposiu^o. et cotinet sex p^oclusiones. q^o p^oma tangit determinanda. et est hec. Post formatioe sillogismoz de necessario: nuc dicem^o de contingenti: qm^o quo ad figuram: quomodo quo ad modum: et per q^o quomodo ad terminos et propositioes crit sillogismus de contingenti. Secunda conclusio tangit distinctione^o contingetis. Lo^otingens est quo non existeret necessario: posito aut esse aut non esse: nullum sequitur impossibile. quasi dicat contingens est qd neqz est necessarium: nec e^o impossibile. Ista dicit pbat aristoteles supponedo pmo qz contingens equo^o est contingens necesse^o z contingens non necessarium. hoc supposito pbat sic. qz non contingens e^o imp^o le esse: et necessarium non e^o egpolleret in 3° ordine modalium: vel se inuicem psequunt. q^o sue o^oles z contingens esse. non impossibile e^o. et non necesse non e^o egpolleret: et p^osequens contingens nec est necessarium nec impossibile. Prima conclusio pbat aristoteles. qz de q^olibet affirmatio vel negatio ha. Tertia conclusio oes p

Secunda distinctio. Ista propositio scilicet contingenti posita inesse vel non in esse. nulli sequitur imp^o le. habere duplicem sensum. Quia uno modo potest esse una distinctio. cui^o utraque pars sit condicionalis: tunc e^o sensus: si contingens ponatur inesse nullum sequitur imp^o le: vel si contingens non ponatur in esse nullum sequitur imp^o le. qz tunc sortem esse asinum est contingens, qd patet p sua exponem^o sic enim exponit. sorte esse asinum posito inesse nullum sequitur impossibile: vel sorte esse asinum non posito inesse nullum sequitur impossibile. Illa distinctio e^o vera: cu^o secunda pars est vera. q^o ista erit vera sorte esse asinum e^o contingens. Alio modo potest e^o conditionalis e^o ans est verus distinctum: ita qz sit sensus: si contingens ponatur in esse vel non in esse nullum sequitur imp^o le. Ad veritatem illi^o requiritur veritas istius copulatioe si contingens ponatur inesse nullum sequitur impossibile. et si contingens ponatur non in esse etiam non sequitur impossibile. quia qdlibet distinctum conditionatum egpolleret conditionatum qm^o alicuius conditionalis ans est unum distinctum. ut si sortes sit vel non sit ipse est homo.

Conclusio. Ista regula si in p^o d^o potest poni. Et tunc quod p^omu e^o formalis e^o pugnans sub^o hic p^ont. Et mutari p^omu e^o modum sic supponit p^omu. Et quo p^omu supponit d^o ab^o contingit esse negem^o. Et sic e^o negem^o.

Prima regula si in p^o d^o potest poni. Et tunc quod p^omu e^o formalis e^o pugnans sub^o hic p^ont. Et mutari p^omu e^o modum sic supponit p^omu. Et quo p^omu supponit d^o ab^o contingit esse negem^o. Et sic e^o negem^o.

Contingens non est in se ipso contingens. Et hoc e^o d^o ab^o.

Contingens sit d^o ab^o.

Ista regula si in p^o d^o potest poni. Et tunc quod p^omu e^o formalis e^o pugnans sub^o hic p^ont. Et mutari p^omu e^o modum sic supponit p^omu. Et quo p^omu supponit d^o ab^o contingit esse negem^o. Et sic e^o negem^o.

Nova illa p^omu g^omu g^omu d^o ab^o p^omu sic p^ont e^o m^oca.

posiciones de contingenti dantes solum penes affirmationem et negationem dicitur quertunt adinuenire patet dicitur. Primo inducendo affirmationem et negationem tam in vltibus qz i particularibus vel in definitis. qz ista contingit esse: quertit cu^o ista: contingit non esse. de vltibus ut ista contingit o^o inesse quertit cu^o ista: contingit nulli inesse. de particularibus etiam. ut ista contingit alicui inesse: quertit cu^o ista: contingit alicui non inesse. 2° pars idem rone sic. qz illud qd contingit esse non e^o necesse e^o: qz non e^o necesse esse: est p^o le non esse. Et si contingat ipm non esse: se^o qz illud qd contingit esse contingit non esse. Ex h^o remouet q^onam dubium. qz dicitur qz p^opositioes q^o opponit penes affirmationem et negationem dicitur quertit ad inuenire: poss^o alius credere q^o ille essent sim^o negatione. Illud dubium remouet dicitur qz p^opositioes negatione de dicto h^oit affirmatiua figuram. i. sim^o affirmatiue. qz contingens sit se h^o in illis: sic e^o in illis o^o inesse.

Sciendum tertio qz circa huc

textum incidit due difficultates. Prima difficultas: Utri ad necessitate propositiois oportet semper subiectum manere. Secunda difficultas: Utrum casus et fortuna contingat in contingenti ad vtrumlibet. p^o solutio istarum difficultatum supponendum est qz aristoteles in 4° p^olutione b^o capitulo tangit vna diuisione^o contingetis. et est hec. Lo^otingens de duob^o modis. qz q^onta e^o contingens nati^o et est illud qd plerumqz fit et aliq^o deficit: i. o^o non est necesse. ut h^oies canescere: augeri: vel minui. Et qz tale contingens non sit necessarium p^o aristoteles. qz h^oies canescere non e^o necesse: eo qz h^o non semper est: imo interdum corrumpit. t^o qm^o h^o e^o aut in pluribus aut ex necessitate sibi p^ont canescere. Aliud est contingens infinitum: qd semper fit e^o et non esse: fieri et non fieri. ut aial ambulare vel aial ambulare fieri terre motu: et g^onalif q^o qz fuit a casu dicunt fieri contingit ad vtrumlibet qz nullum tale e^o magis dicitur esse qz e^o contrario. Quia conclusio tangit vna p^ouenientia^o et duas oras inter ista contingenti. et est h^o: vtrumqz contingens quertit in opposita q^olitate: s^o no^o e^o de modo. qz p^opositioes de contingenti nato quertunt in p^opositioes de contingenti raro: ut h^oies contingit canescere. qz h^oies contingit non canescere: conuertita est de contingenti nato: et quertens de contingenti raro. Similif contingens raro quertitur in contingens nati^o: qd euenit ut in pluribus ut ista contingit mater odire filiu^o: q^o est de contingenti raro: quertit in ista de contingenti nato: contingit mater non odire filiu^o. S^o contingens infinitum quertitur in idem gen^o contingentis. 2° differunt. qz ex contingenti infinitis non fuit o^o

mōstratōes: S; ex cōingenti nato bene sūt
 demōstratōes. quia pene omnes oya
 lence et argumētatōes fiunt ex ptingēti nato.
 Et licet ex cōingenti infinito nō fiat sillogism^o
 demōstratiuus: tamē ex ipō fit bona forma si
 logistica. Et fiunt boni sillogismi formales: li
 cet tamē nō ponāt aut ferāt in scia demōstra
 tiua. iō ad pfectā sciaz habedā de forma si^{ca}
 et de mōis formalib^o sillogismoz: pgrue de
 termiat h de si^{mo} pstituitur ex ppositōibus o
 cōingenti nato. Sexta pclusio tangit duos
 sillogismos ppois de ptingēti. Et est hec. p
 positio de cōingenti p^o du^o exponi. qz vel p^o
 p^odicati in eē ptingēf illi cui in est sbiectū: aut
 p^o p^odicati in esse ptingēf illi cui cōingit in
 esse sbiectū. vt ita ppo q^o tam b ptingit eē a.
 equalet isti dilitiue: qd est b ptingit eē a: vt
 qd ptingit eē b ptingit esse a. L^o ratōez innuit
 talē. qz ppositio de p^o habet duos sillo^o
 g^o et ppositio de ptingēti habz duos sillo^o
 tenet pna qz in ppositōe nihil oit ponere cō
 tingēs aut possibile. Aliis patet. qz ista ppo.
 omne b possibile est eē a: equalet isti dilitiue
 oē qz est b possibile eē a: vel oē qd p^o eē b.
 possibile est eē a. addit pmi modū pce^o in
 gnatione sillogismoz de ptingēti. qz pmo de
 termiandū est de generatōe sillogismoz de
 ptingēti sub ista acceptōe: qd ptingit eē c con
 tingit eē b: et qd cōingit eē b cōingit eē a.
 Et psequēter determinat de gnatōe sillogismo
 rū de ptingēti: In qb^o accipit sbiectū p pnti
 bus: videlicet p ista acceptōe: qd eē b cōingit
 esse a. Et ratio ordīs ē. qz sicut in gnatōe sillo
 gismoz de necessario pus detiatū est de gnā
 tōe sillogismoz vniformi qz o gnatōe mixta:
 ita asili pus de terminādū ē de gnatōe vnifor
 mi sillogismoz de ptingēti qz de gnatōe mix
 ta. Sed in gnatōe vniformi qz ē ex ambabus
 de ptingēti accipit ptingēs pnt facit sbiectū
 teneri nō solū p pntib^o: S; etiā p futuris z
 p^o b^o: videlicet in isto sensu: qd ptingit eē b cō
 tingit esse a. Sed ex gnatōe mixta ex vna de
 in esse z alia de ptingenti accipit ptingēs fm
 qz facit sbiectū accipi p pntib^o qz zc. Hoc sup
 positio dr ad pnam difficultatē qz ad necessi
 tatē ppositōis affirmatiue nō requirit sbiec
 tum manere semper: nisi forsan in ppositiōi
 bus accidētalib^o: ideo ista ppositio homo ca
 nescit non est necessaria: sed ptingēs. Ad se
 cundā difficultatē d: qz casus fit in cōingenti
 ad vtrumlibet: vt patuit in pma pclusiōe hui^o
 notabilis. L^o tamen oppositū cōmuntē tenet
 in secundo phisicoz: vt ibidem patebit.

Conclusio responsalis diffi
 nitio ptingentis intertu posita est sufficiēs. Lō
 clusio satis patet p ratōez ad ductā ad secūdā
 conclusionem hui^o capituli.
Dubitatur primo Vtrum so
 lum negatō lata ad verbū dicti faciat ppositi
 onē modale negatiuā. Et videt qz nō. p are
 stonile in textu qui dicit qz iste ppositōes pting
 git q^o tam b nō eē a: et ptingit nullū b eē a: si
 nt simplicif affirmatiue: et tamē in ipsis negat
 verbū dicti qz zc. In oppositū arguitur p ea q
 determinata sūt pns in secūdo peri hermenias
 Rūdef p duas distinctōes et tria dicta. Pri
 ma distinctō. ppositiōni modalii qdā sunt o
 necessario. alie de impossibili. et alie de pting
 genti. et qlibet haz ad huc est du^o. qz qdāz ē
 de sensu pposito. et alia de sensu diuiso. Pri
 mum dictū nulla ppositio modalis de sensu
 cōposito est negatiua: nisi mō^o aut negatio in
 clusa in modo ne^o. Secūdū dictū ois ppo
 modalis de sensu diuiso alia ab ea in qz ponit
 tur ptingentis nō necessariū cēset negatiua per
 solam negatōez latā ad verbū dicti: Ista duo
 dicta satis patet ex 3° nobili 4° cōclusiōis
 huius pmi. Tertium dictū sola negatō lata
 ad verbū dicti nō sufficit reddere ppo^oez de
 cōingenti nō necessario negatiuā. p cui^o p
 barōe ponunt due suppositōes. Pna suppo
 sitio. Due pditōes necessario requirit ad hoc
 qz aliqd sit cōingens non necessariū. Pna
 est qz ipsum non sit necessariū. Secūda qz ex
 ipso nullū sequat impossibile id ē qz ipsuz
 non sit impossibile. Ex ista suppo^o sequit se
 cundū: Dis ppositio de cōingenti non neces
 sario equalet vni negatiue: cui^o pma ps est ne
 gatiua de necessario: et scda negatiua de ipossi
 bili. Et ista coplatiua p equipollentiā in fert v
 niam aliam copulatiuā. cuius pma ps ē de cō
 tingenti: in qua ponit nulla negatiua: z alia ē
 etiam de ptingenti: in qua ponitur negatō la
 ta ad verbū: vt ista q^o tam b cōingit esse a
 (accipiendo cōingit pro cōingenti nō ne
 cessario) equalet isti copulatiue: quōitā b con
 tingit esse a: et q^o tam b cōingit non esse a.
 Similiter ista q^o tam b cōingit non esse a: eg
 pollet isti copulatiue: q^o tam b cōingit nō eē
 a: et quōtam b cōingit esse a. Istis supposi
 tis pbat dictū sic. Nulla ppositio est negati
 ua nisi cuius copula pncipalis negatur. Sed
 cuiuslibet ppositiōis de cōingenti non ne
 cessario copula pncipalis est cōiunctio copu
 latiua: ex quo equialet vni copulatiue. qz nul
 la talis est negatiua nisi cōiunctio copulatiua
 L z

negetur. modo coniunctio copulativa nō negatur nisi per solaz negationē latā ad modū cum in eo recipiat huiusmōi cōiunctio copulativa. q̄ sola negatio lata ad modū in p̄positiōibus de p̄tingēti nō necessario sufficit red- dere propositionē negatiuā.

Dubatur secūdo. Vtrum ab

prima suppo

secunda suppo

tertia suppo

quarta suppo

inesse ad p̄tingere in esse valeat p̄sia. respon- detur p̄ tres suppositōes: et vni dicitū. Pri- ma suppositio est hec. arguere ab in esse ad contingere inesse est arguere a p̄positione d̄ inesse ad propositionē de cōtingenti: manēte eodem s̄biecto eodē p̄dicato et eadem copla dicitū. vt a est b: q̄ a contingit esse b. Secun- da suppositio. In propositione de cōtingenti s̄biectum ampliā ad ea q̄ sunt et possunt eē sub forma termini supponētis. Sed in illis d̄ inesse restringitur s̄biectū ad standū pro his que sunt sub forma termini supponētis: sal- tem si copula sit p̄sentis t̄pis. Tertia suppo- sitio est hec. in propositione vniuersali de s̄bi- ecto ampliāto sillogisim⁹ debet dari copula- tiue vel copulati. Sed in p̄positiōe p̄ticulari vel indefinita sillogisim⁹ debet dari disiunctiue vel disiunctim. Dicitur est istud in propo- sitionibus indefinitis vel p̄ticularib⁹ ab inec̄ ad cōtingere inesse est formalis p̄sequentia: et nō econtra. sed in p̄positionibus vniuersa- libus a contingere in esse ad inesse est forma- lis consequentia: saluata copula de p̄senti: et capiēdo cōtingens pro contingenti alto: sed non econtra.

Dubatur tertio Vtruz con

tingens in ista cōmunitate sumptū sit p̄scisus et adequatum diffinitū predicte diffinitionis Respondetur p̄ vnam distinctionem et tria di- cta. Distinctio est hec: Contingens potest capi tripliciter. Primo potest capi pro contin- genti alto. Secundo pro contingēti necessa- rio: tertio pro contingēti non necessario. Pri- mum dicitur est illud: quodocunq; aliqd ē cōmune pluribus: et alteri illorum non est no- men impositum: tunc ex vsu et modo loquen- di illud cui non est nomen impositum vocat̄ nomine illius cōmunis. sicut contingēs altum est cōmune ad cōtingens necessarium et non necessarium. modo cōtingenti necessario est nomen impositum: vocatur enim necessariū Alteri vero non est nomen impositum. Ideo quodocunq; ponitur contingens sine addi- to ex modo loquendi et p̄ restrictionem vsua- lem contingens capitur pro contingenti non non necessario. Ideo licet in rigore sermōnis ista sit concedenda: deum esse est contingēs

tamen ex vsu et modo loquendi est neganda Secūndum dictum. p̄scisum et adequatū dif- finitum predicte diffinitionis non est contin- gens acceptum pro contingenti alto. quia t̄ie diffinitio nō competeret cuilibet contento s̄bi- diffinitio. Tertium dicitur. P̄scisus et ad equatum diffinitum est contingens nō neces- sarium. qd̄ licet ponatur sine addito: tamen p̄ restrictionem vsualem restringitur ad standū p̄scise pro contingenti non necessario.

Ad rationes ante opposituz

Prima et secunda soluntur ex vltimo dubio Et tertia soluitur ex primo notabili.)

Queritur decimo Vtrū solū

in p̄tia et tertia figuris fiat sillogisim⁹ ex am- babus de contingenti non autem in secunda figura: Et arguitur q̄ non. quia non sequitur Omne album esse hominem est contingens. omne risibile esse album est contingens. q̄ eē risibile esse hominem est contingens. Et con- firmatur quia ad premissas esse contingētes non sequitur conclusionem esse contingētes ergo in p̄tia ex ambab⁹ de cōtingenti non sequitur conclusio de cōtingenti. Secundo sic arguitur. Vniuersalis negatiua de cōtingē- ti bene conuertitur simplicif q̄ in secunda fi- a ex puris de contingenti fit bonus sillogisim⁹. antecedens patet quia bene sequitur nullum hominē contingit currere. q̄ nullū currens cō- tingit esse hominem. quia ex opposito conse- quentis: qd̄ est: aliquod currens necesse ē eē hominem inferitur oppositum antecedens: qd̄ est: aliquem hominem necesse est currere Tertio arguitur sic. non sequitur in tertia fi- a omnem hominem contingit esse coloratum. omnem hominem contingit esse album. ergo quottam album contingit esse coloratus. et t̄i arguitur ex puris de contingenti. In opposi- tum est aristoteles.

Sciendus primo qd̄ illud est.

secundum capitulum: in quo docet aristote- les formare sillogisimos ex puris de cōtingen- ti. continet sex conclusiones. quarum prima ē hec. Ex duabus vniuersalibus affirmatiuis d̄ contingenti fit sillogisimus perfectus ad con- cludeudum vniuersalem affirmatiuam de cō- tingenti in barbara. patet quia bene sequitur Omne s contingit esse a. omne c contingit eē b. q̄ omne c contingit esse a. q̄ autem sequat̄ p̄bat aristoteles. quia imediate regulatur p̄ dici de omni. quia si maior resoluatur fm mo- dum p̄us dictum sic: omne qd̄ cōtingit esse

primus

Prion.

b contingit esse a. sub b sumitur directe c: cum dicitur: omne qd contingit esse c contingit esse b. g. conclusio directe sequit p dicit de omni. Secunda conclusio est hec. maiore vli negatia z minore affirmatiua de contingenti fit sillogism^o pfectus ad pcludendū vniuersalē negatiuam de contingenti in celarent. patet qz talis sillogism^o imediare regularur p dicit de nullo: sicut exemplaris pbari possz: sicut et pcedens. Tertia conclusio ex puris de contingenti maiore vli affirmatiua z minore vli negatia fit bonus sillogism^o in pma figura: licet imperfectus. qz p sumptas ppoēs nulla sequit conclusio vi patet si p^o i gnatioe sillogismoz de inesse: puerfa tū miore i oppositā qūitate et conclusioe fit bon^o sillogism^o ex ambab^o affirmatis in barbara. Quarta conclusio ex ambabus de contingenti affirmatiuis fit bon^o sillogism^o pcludens vlem negatiuam de contingenti. patet quia puerfa minore in oppositā qūitate fit bon^o sillogism^o in secundo pme. vel conuersis vtriusqz in oppositam qūitatem fit sillogism^o in pmo pme. Concludit ex dictis. qz minore negatiua vel ambabus negatiuis non fit sillogism^o pfect^o sed bene imperfectus: qui pficitur p puerfionez in oppositaz qūitatem. Quinta conclusio maiore existente vniuersali et minore particulari: siue ambe sint affirmatiue siue negatiue: siue altera fit affirmatiua et altera negatiua semper valet ex puris de contingenti. hanc conclusionem pbat aristoteles exemplificando in istis literis a b c. Addit tamē. qz quando minor est affirmatiua sillogismi sunt perfecti. sed quādo ipsa minor est negatiua tales sunt imperfecti: pfituntur autem per conuersionē in oppositaz qūitatem. Sexta conclusio maiore particulari qualitercunqz pmissa disponuntur penes qūitatem non fit sillogism^o ex puris de contingenti. patet tribus rationibus. Prima ratio est h^o quia si maior fit particularis: possibile est subiectum maioris transcendere et esse in plus qz predicatum: et ideo minor ppositio potest esse vera qūtum ad id in quo subiectum maioris excedebat: et sic nulla esset cōnexio extremorum in medio: et per consequens nulla conclusio sequitur: quia conclusio non sequit nisi in virtute vniōis et connexionis extremorum in medio. Secunda ratio. quia in tali vōpōitione sunt reperibiles termini in quibus de necessitate omni z de necessitate nulli. Termini in quibus de necessitate omni sunt: aial album homo: sic arguendo quottam albi cōtingit esse animal: omnem hominem contingit esse album: cū illis stat illa vniuersalis af-

firmatiua de necessario: omnis homo de necessitate est animal. Et similiter posset exemplificari in eisdem terminis faciendo ambas pmissas negatiuas. Sed termini in quibus de necessitate nulli sunt: animal album vestis arguendo sic quottam album contingit nō esse animal. omnem vestem contingit non esse album: cum illis duabus veris: stat vniuersalis negatiua de necessario illa: vestis de necessitate est animal. Tertia ratio. quia omnis sillogism^o vel ē de in esse vel de necessario vel de contingenti. sed maiore particulari non fit sillogism^o de inesse vel de necessario: vt sup^o ostēdit: nec de contingenti: quia (vt dictū est) in tali dispositione sunt vabiles termini in quibus de necessitate omni z in quibus de necessitate nulli. Consequēter ex dictis infert duo correlaria. Primum est. maiore non existente particulari ex puris de contingenti siue ambe sint affirmatiue siue negatiue sēper sequitur conclusio de contingenti in pma figura: licet differenter. quia si minor fit affirmatiua fit sillogism^o perfectus: quando vero ē negatiua est imperfectus. Secundum correlarium est qz in istis sillogismis debet capi cōtingens fm qz p^o est diffinitum: scilicet p^o contingenti non necessario.

Sciendū secūdo qz quintuz
capitulū huius tractatus in quo docet aristoteles: generationem sillogismozum ex ambab^o de contingenti in secunda si^a continet sex conclusiones. Prima conclusio ex duabus de contingenti siue sint affirmatiue siue negatiue: siue vniuersales siue p^oiculares non fit sillogism^o in secunda figura. Secunda conclusio ex affirmatiua de inesse et altera de contingenti nunquam fit sillogism^o in secunda figura. Tertia conclusio ex negatiua de inesse et altera de contingenti semper fit sillogism^o in secunda figura. Quarta conclusio In secunda figura eodem modo sillogisandum est ex vna de necessario et altera de contingenti sicut ex vna de inesse et alia de contingenti: ita qz loco eius de inesse ponatur p^opositio de necessario. Quinta conclusio eodem modo debet capi contingens in sillogismis secunde figure sicut in illis prime. Ille conclusiones posterius declarabuntur. Sexta conclusio tangit vnum qd est supponendū ad generationem sillogismozum de contingenti in secunda figura. et est hec. vniuersalis negatiua de cōtingenti non conuertitur in vniuersalem negatiuam de terminis transpositis. vt non sequitur nullum b contingit esse a. g. nul

lum a contingit esse b. capiendū semp cōtin-
gens p contingenti non necessario. pbat aresto-
teles tribus rōibus. Prima ratio est hec. qz si
vltis negatiua de contingenti cōuerteret sum^r
in terminis: etiam vltis affirmatiua de cōtingenti
pverteretur in terminis: qd est falsum. patet qz
vniuersalis negatiua de contingenti z vltis affir-
matiua de cōtingenti eodē mō pvertunt. qz si
vna cōuerteretur sum^r in terminis ita et alia.
Secunda ratio est. ois illa pna est mala in q
aliquid repugnat cōsequenti qd non repugnat
antecedenti: s; cum eo stat in veri^{te}. s; quādo
vniuersalis negatiua de cōtingenti pvertit sum-
pliciter in terminis aliquid repugnat psequen-
ti qd stat cum antecedente qz. Mior patet sic
arguendo. Nullum hominē cōtingit esse al-
bum. qz nullum album ptingit esse hominē.
nam ista necesse est aliquid album nō esse homi-
nem: stat in veritate cum isto antecedente: n^m
hominem contingit esse album. et tñ repug-
nat isti consequenti: nullū album contingit esse
hominem qz. Tertia ratio in omni bona cō-
sequentia ex opposito pntis potest inferri ali-
quod impo^{ss} antecedenti: s; in cōsequentiā
qua vltis negatiua d contingenti pvertit sum-
pliciter: ex cōtradictorio psequenti nō infer-
tur aliquod impossibile antecedenti. qz tñ mi-
nor patet quia in ista conuersione nullū b cō-
tingit esse a. qz nullum a cōtingit esse b: oppo-
situm consequentis est: non ptingit nullum a
esse b: ex qua non sequitur ista: aliquid a necesse
esse b. quia illa non ptingit nullū a esse b ha-
duas causas sue veritatis: scilicet vel aliquid
a necesse est esse b. vel qz aliquid a necesse est
non esse b. Sed a ppositione habente plures
causas veritatis ad vnam illarū non valet cō-
sequentia qz. Ex quo inferri arestoteles qz
dicatoria huius: contingit omne b eē a est ista
disiunctiua: necesse est aliquid b esse a: vel ne-
cesse est aliquid b non esse a. et illa eadē di-
siunctiua cōtradicit isti: nullū b contingit eē
a. Consequenter repetit vnam prem̄ conclusi-
onis prime scilicet: qz ex puris vniuersalibus
de contingenti non fit sillogismus in secunda
figura. qd probat duabus rationibus. Pri-
ma est hec. vel tales sillogismi perficiuntur p
conuersionem vel per impossibile. nō per cō-
uersionem. quia vniuersalis negatiua de con-
tingenti non conuertitur in terminis: vt pro-
barum ē. nec per impossibile. quia conclusio
de contingenti habet pro cōtradictorio vnā
disiunctiuam cui⁹ vna ps est affirmatiua de ne-
cessario et alia est negatiua de necessario. mō
talis disiunctiua non potest esse pmissa in sillo-

gismo kategoriale de q pncipaliter intendit
arestoteles in hoc libro. Secunda rō est hec qz
in scōa figura ex ambab⁹ de contingenti vel se-
quit^r conclusio de inec vel de cōtingenti. nō pmi-
tū cura pmissaz sit de inec. neqz scōm: quia
in tali dispositione sunt vabiles termini in qbus
oi. vt animal hō albi. et termini in qbus nulli.
vt equ⁹ hō albi. Cōsequenter repetit pma con-
clusioes q ad vnā prem̄: videlicet qz ex ambab⁹
bus de ptingenti siue ambe sint pti^{re} siue alte-
ra tantū: nūq; fit sillogism⁹ in 2^a figura quia
in tali dispōe sunt va^{les} termini in quibus oi et
termini in qbus nulli vt dati sunt in vltibus.
Sciendū tertio qz octauum
cāpitulū in quo docet arestoteles formatōes sil-
logismozum ex puris de ptingenti in tertia fi-
gura decem plos. quaz pma ē. Ex ambab⁹
de cōtingenti vel altera tñ fit sillogism⁹ in 3^a
figura. ista cōclusio patebit in sequentib⁹. Se-
cūda conclusio si vtrazq; pmissaz est de cōtingenti
vel altera de ptingenti et altera de inec se^r cō-
clusio de ptingenti. Tertia cōclusio ex vna de
necio et alia de ptingenti si illa de necio sit affir-
matiua se^r conclusio de ptingenti. s; si sit negatiua
se^r du^r conclusio: scz negatiua de ptingenti: z ne-
gatiua de inec. Quarta conclusio ptingētis caput
in hac fi^g sic in figuris pcedētib⁹. Quinta cō-
clusio ex duab⁹ vltibus affirmatis de ptingenti
se^r conclusio de ptingenti i darapti. p3 qz miore
pueria p accūs fit sillogism⁹ in tertio p^o. Sex-
ta conclusio ex duabus de ptingenti maiore vlti
negatiua et miore vlti affirmatiua se^r conclusio de
ptingenti in selapton. p3 qz miore cōuersa p
accūs fit si^m in 4° p^o. Septima conclusio ex
ambab⁹ negatis de ptingenti fit bon⁹ si^m. hēz
impfct^r. qz vtriq; pueris in oppositā qlitate
fit si^m in darapti. Si hō miore tñ puerat fiet
fillo^m in selapton. Octaua cōclusio in mōis
picularibus ex ambab⁹ de cōtingenti valz sil-
logismus vel non valet sicut in illis de inesse
Et debet intelligi ista similitudo quantum ad
quantitatem ppositionum: non autē quan-
tum ad qualitatem. quia in illis de in esse in
tertia figura miore negatiua non fit sillogis-
mus: sed in illis de contingenti miore nega-
tiua bene fit sillogismus: eo qz potest conuer-
ti in oppositam qualitatem: hanc conclusionē
pbat arestoteles pmo quantum ad datū p con-
uersionē simplicē mioris. Secundo quantum ad
disiunctiuam p uersionē simplicē maioris et conclu-
sionē cu tñ ppositōe pmissaz: 3° quantum ad feri-
sonē p pueriōes sum^r mioris fit si^m i fe-
rio. d bocardo nō scit are^{le} mēscōes p tñ p
bari qz a^{re} z plos pueris in oppo^sitā qlita

tem fit sillogism^{us} in disamis. Nona conclusio
 In modis particularib^{us} 3 figure ex puris ne
 gatiuis de contingenti no fit sillogism^{us} pfectus
 sed vtrifq^{ue} couersis vel altera quersa p accis
 fit sillogism^{us} in aliq^{uo} predictoy modoy. De
 cima conclusio. ex puris particularib^{us} vel indefini
 tis no fit sillogism^{us}. Patz qz in tali dispositioe
 sunt dabilis termi in quibus de nitate oi: vt
 aial ho albi. z termini in quib^{us} de nitate nul
 li: vt equ^{us} ho albi.

Conclusio responsalis. Ad
 questu. Ex puris de contingenti fit bon^{us} sil^{ogism} in
 p^{ri}ma z 3^{ia} figuris: duab^{us} conditionib^{us} obseruatis
 sed nuq^{uam} in 2^a figura. Prima p^{ri}ma e q^{uod} in p^{ri}ma
 figura maior fit semp vltis. Secda q^{uod} in 3^a figu
 ra altera premissaru fit semp vltis. Lon^{gum} p oi
 sua pre satis patet ex dictis.

Dubitatur primo. Vtru con
 binationes inutiles ex puris de contingenti suffi
 cter possunt reprobari dādo terminos: in qb^{us}
 oi z in quib^{us} nulli. Respondet per duas sup
 positiones z vnu dictu. Prima suppositio e
 hec. Ad B q^{uod} aliq^{uod} combinatio inutilis reprobet
 p terminos in quib^{us} oi z in quib^{us} nulli regrif
 q^{uod} conclusio de oi ex sua natura repugnet con
 clusioni de nulli. Secda suppositio. Vltis as
 firmatiua z vltis negatiua de contingenti ex sua
 natura no repugnat: imo ex natura sua quert
 unt z sil^{ogism} stant. Ex quib^{us} se^{quitur} q^{uod} ad dandū ter
 minos in qb^{us} oi z in quib^{us} nulli in combinatio
 nib^{us} de contingenti non sufficit dare vlem affir
 matiua z vlem negatiua de contingenti. q^{uod} ille
 ex natura sua no repugnat. Sed ad dandū ter
 minos in quib^{us} oi oportet dare 3os terminos in
 quib^{us} fiat due ppōnes de contingenti he: cu q^{uod}
 bus stat in veritate vna vltis affirmatiua de ne
 cessario. Ad dandū autem terminos in quib^{us}
 nulli oportet dare tres terminos ex quib^{us} fiut
 due premissae vere de contingenti: cu quib^{us} stat
 in veritate vna vltis negatiua de necessario.
 Dicitur est istud. Combinatioes inutiles ex puris
 de contingenti sufficter reprobant dādo ter
 minos in quib^{us} oi z in quib^{us} nulli. qz si cu ali
 quib^{us} premissis stet vltis affirmatiua de nōio:
 impossibile e ad illas premissas seq^{uatur} quacūq^{ue}
 negatiua: siue illa negatiua fuerit de inesse si
 ue de nōio siue de contingenti: cu quelibet alia
 repugnet z fit impossibilis affirmatiue de ne
 cessario. Si ho cu aliquib^{us} premissis stet vltis
 negatiua de nōio: tūc ad illas premissas nulla
 pot sequi conclusio affirmatiua: cu quelibet af
 firmatiua de inesse de nōio aut de contingenti
 fit impossibilis illi negatiue de nōio vt patebit.

Impo^{ssibile} eni est aliquod ans sequi ad aliquod
 pns: si cu illo antecedere stet aliquid qd fit in
 possibile pnti.

Dubitatur secūdo. Vtrum ne
 gatiua de contingenti no necessario possit con
 uerti simpliciter in terminis. Respondet per
 tres suppositiones z vnu dictu. Prima sup
 positio. Vltis negatiua de contingenti habet cu
 plicē sensum. s. copositu z diuisum. Secda sup
 positio. Si vltis negatiua de inesse fit ptingēs
 etiā vltis negatiua de terminis trāspōitis erit
 contingens. Tertia suppositio. Cuiuslib^{et} ne
 gatiue vltis de contingenti subiectū ampliatur
 ad supponendū pro his que sūt z pnt esse sb
 forma termini supponētis. Dicitur est istud.
 Vltis negatiua de contingenti no necessario
 bene pot couerti simpliciter in terminis: dua
 bus conditionib^{us} obseruatis. Prima e. q^{uod} in ta
 li couersioe arguat a sensu coposito ad sensū
 copositū. qz arguēdo a sensu diuiso ad sensū
 diuisū no est formalis pntia. vt no sequit: oem
 boiem ptingit no esse albi: ergo oē albi con
 tingit no esse boies; qz aliqd albi puta cign^{us}
 necessario no est ho. Secda conditio q^{uod} non ar
 guat a magis amplo ad minus amplum sine
 distributione: vel ecōtra cu distributione. ma
 gis ampli. vt bene sequit: hec est contingens:
 nullus homo currit. ergo hec est contingens:
 nullū curres e ho: cu; non fit dabilis instātia.

Dubitatur tertio. Qualiter
 debet dari contradictorium de contingenti no
 necessario. Respondetur per duas suppositio
 nes z vnum dictum. Prima suppositio. Il
 la sola propositio dicitur de contingenti non
 necessario: in qua non negatur cōtingens no
 necessarium. Secunda suppositio. Queli
 bet propositio de contingenti non necessario
 equipollet vni copulatiue cuius vna pars est
 negatiua de impossibili: habens pcesise idē
 dictum sicut illa de contingenti: z alia pars e
 negatiua de necessario habens etiā idē dictū
 sicut illa de cōtingenti. Dicitur est istud. Cui
 libet propositioni de contingenti non necessa
 rio in qua modus no negatur tradicit pmo
 z imediate vna propositio de contingenti no
 necessario in qua modus negatur. vt isti forte
 contingit currere: contradicit ista: forte non
 cōtingit currere. Sed quelibet propositio de
 cōtingenti no negato equipollet vni copulati
 ue: ideo sua contradictoria de contingenti ne
 gato equipollet vni disunctiue: cui^{us} vna pars
 est affirmatiua de nōio itz de dicto q^{uod} de mō:
 z alia e negatiua de necessario q^{uod} ad dictū tū.

is talis officina potest dari per dictionem prime.
Ad rationes ante oppositum:
 Ad primam distinguitur maior. quia vel ambe premissae sunt de sensu composito: et sic non sequitur conclusio. Nam si antis est falsum: non oportet quod sit et falsum. sed potest esse verum conformiter quod si premissae sunt contingentes conclusio sit contingens. Vel ambe premissae sumuntur in sensu diuiso. et sic bene sequitur sed sicut conclusio est falsa ita etiam maior. Et per hoc patet solutio ad confirmationes. Ad secundam rationem patet solutio in 2o dubio. Ad 3am dicitur. quod si conclusio sit de sensu composito: et premissae de sensu diuiso non sequitur conclusio: sed committit falsam compositionem. Si vero premissae et conclusio sumantur in sensu diuiso tunc valde consequentia.

Queritur undecimo. Vtrum
 in omni figura ex altera de inesse et alia de contingenti valeat sillogismus. Et videtur quod non. quia non sequitur omnem hominem contingit ridere: esse currens est homo. ergo esse currens contingit ridere. Secundo sic arguitur. Quod si sic: tunc argueretur a minore amplo ad magis amplum cum distributione magis amplum. Patet prima. quia cum in prima figura minor sit de inesse: subiectum stat pro premissa: et in conclusione quod est de contingenti illud idem subiectum stat pro presentibus et futuris quod est. Tertio sic arguitur. Non sequitur esse albam contingit esse animalis homo est albus. quod est omnem hominem contingit esse animalis. Quarto sic arguitur. Omnis homo est risibilis: quendam hominem contingit non ridere. ergo quendam hominem contingit non esse boiem. In oppositum est probatum.

Sciendum primo. quod istud tertium capitulum in qua re determinat de formatione sillogismorum ex vna de inesse et alia de contingenti in prima figura. et continet quatuordecim conclusiones. Prima conclusio. Maiore de contingenti et minore de inesse fit sillogismus perfectus concludens conclusionem de contingenti ad vtrumlibet. et sic intelligendo quod maior capiat de contingenti cuius subiectum restringitur ad supponendum pro his que sunt. Hanc conclusionem probat aristoteles exemplificando in barbara et celarent per istos terminos a: b: c. et regulando sillogismum factum in barbara per dici de omni. Sillogismum autem factum in celarent per dici de nullo. Secunda conclusio. Maiore de inesse et minore de contingenti fit bonus sillogismus imperfectus concludens conclusionem de contingenti capio per possibilem. Quod autem talis sillogismus sit imperfectus patet. quia ex opposito conclusionis cum altera premissa inferendo op-

positum alteri premissae perficit. Tertia conclusio tangit vnum premissarum supponendum in b ca 1o: et est b. Cuiuslibet bone premissae si antis est per se premissae etiam est per se. Patet quia si non sit illud: tunc deest oppositum. s. quod antis sit per se. Hinc exite impossibile: tunc ar' sic. Si antis est possibile premissae impossibile: quod antis potuit fieri sine premissae. et per premissae antecedens poterit esse sine premissae. quod est falsum. quia si antis est: oportet necessario premissae esse. Secunda conclusio sequentia patet. quia de quod fit: quod factum est. Quarta conclusio. In preposito non solus capio possibile per possibilem distante ab actu: sed pro per se iuncto actu. Quinta conclusio remouet quoddam dubium. Dicitur est enim quod ad a sequitur b: et quod si a sit possibile quod etiam b est per se. Posset aliquis intelligere quod per a intelligitur vna sola premissae que debeat esse antis. Respondet aristoteles quod non. quia ex vna nihil sequitur: sed sillogismus. sed semper debet esse ad minimum due propositiones. ideo per a non intelligitur vna propositio categorica: sed vna propositio prothetica copulatiua constituta ex duabus premissis: sicut quae copulatiua sequitur formaliter conclusio. Sexta conclusio. Ex antecedente falso et non impossibile nunquam sequitur impossibile: licet bene sequitur falsum. Patet quia si antecedens non sit impossibile tunc ipsum erit possibile: et si sit possibile: consequens etiam erit possibile. et per consequens si ex possibili licet falso sequatur impossibile: idem erit simul possibile et impossibile. Septima conclusio tangit probationem conclusionis. s. quod maiore de inesse et minore de contingenti sequitur conclusio de contingenti per possibilem. quia licet minor sit falsa: non est tamen impossibile. modo ex falso et non impossibile quod sequitur non debet esse impossibile. Octava conclusio. In combinatione illa in qua maior est de inesse et minor et de contingenti debet capi maior de inesse simpliciter et non de inesse ut nunc. Patet. quia si maior caperetur de inesse ut nunc in tali dispositione essent vales termini in quibus omni: ut mouens homo animal. Et termini in quibus nulli: ut mouens homo equus. Non conclusio. Maiore de inesse et minore de contingenti semper sequitur conclusio de contingenti per possibilem. Patet quia in tali dispositione non sequitur forma conclusio de contingenti ad vtrumlibet: nec per se de contingenti nullo: sed aliqui sequitur vna et aliqui alia: s. formaliter

sequit illa de cōingenti alio siue de ptingēti capto p p^o. Anis pro pma pre par; sic ar^o: nullū intelligēs ē corū: oēm boiez ptingit eē intelligentē. g nullū hominē ptingit eē corū. Ista pclusio non est de ptingenti ad vrūlibet sed de ptingēti necessario. Scda ps patet sic arguēdo. Nullū sciens mouet: oēm hominez ptingit esse scientē. ergo nullū boiem ptingit moueri. Ista cōclusio nō est de ptingēti neces sario: sed de ptingenti ad vrūlibet. Decia cōclusio. Minore negatiua de cōingenti vel ambab^o negatiuis in pma figura fit sillogis mus imperfect^o. Et debet pfici per conuersionē minoris in oppositā qualitātē. Undecia cō clusio. Minore negatiua de inesse nō fit sillo gism^o. qz sunt dabile terminū in quib^o oī. vt aial albū nix. z termini in quibus nulli: vt aial hō albū. Ex pdictis infert arestotiles qz in mo dis vltibus maiore de inec z minore de ptingenti semp fit sil^o. Duodecima conclusio. Maiore vlt de ptingenti siue affirmatiua siue negatiua: z miore piculari affirmatiua de in eē fit sil^o perfect^o in darij vel in ferio. Parz qz talis sil^o regulat per dici de oī si fit affir matiū: vel p dici de nullo si fit negatiū. Tredecima pclusio. Maiore vlt de inec z mi noze piculari de ptingēti siue ambe affirma tiue siue negatiue: siue vna sit affirmatiua z alia negatiua semp fit sil^o imperfectus. qui pōt eodem mō perfici sicut dictū est de vltibus. Decimaquarta pclusio. Minore negatiua de inesse z maiore piculari qlitercunqz premisse disponant nō fit sillogism^o. qz in cōbinatiōi bus talibus sunt dabile terminū in quib^o oī z in quibus nulli. De prima cōbinatiōe termi ni in quib^o oī sunt: albū aial nix. termini in q bus nulli sunt: album aial pīx. De 2^a cōbina tione termini in quib^o de necessitate oī sunt: aial albū homo. Et termini in quib^o de neces sitate nulli: aial album tunica. Preterea addit arestotiles qz si ambe premisse sunt picularēs vel indefinite nō sequit conclusio. Sed dabi les sunt termini in quib^o oī z in quibus nulli qui dati sūt in precedēti cōbinatiōe: in q ma ior ponebatur particularis.

Scienduz secundo. qz sextuz capitulum in quo arestotiles agit de genera tione sillogismozū ex vna de inesse et alia de ptingenti in 2^a figura cōtinēt nouē cōclusio nes. Prima cōclusio. In modis vltibus se cūde figure negatiua exite de ptingēti z affir matiua de inec: nō fit sil^o bon^o. Patet qz in tali dispositiōe dabile sūt termini in quibus de necessitate oī: vt aial asin^o hō. z termini in

quibus de nēitate nulli: vt sanū equus hō. Scda pclusio. In modis vltibus z^o figure vni uersali negatiua exite de inec: z altera de cō tingenti sequit cōclusio de cōingenti. Patet qz bñ sequitur in cesare. nullū b est a: oē c con tingit eē a. g nullum c cōtingit esse b. Patz qz maiore cōuersa simpliciter fit sil^o in celaret. Et silr exemplificaret in camestres quertēdo minore z cōclusionē simpliciter z pmissis trās positus fit sillogism^o in celaret. Tertia con clusio. Ex ambab^o negatiuis altera de inesse z altera de ptingēti fit sillogism^o imperfect^o: qui perficit pueria illa de cōingenti in oppo sitā qualitātē. Quarta conclusio. In modis vniuersalib^o vtrūqz premissis affirmatiis vna de cōingenti z altera de inesse nō erit sillo gismus. qz dabile sunt termini in quibus de necessitate oī: vt sanū aial hō. z termini in qui bus de necessitate nulli: vt sanū equus hō. Quinta cōclusio. Eodē modo fit sil^o in mo dis picularib^o sicut in modis vniuersalibus. Nā in modis scde figure affirmatiis exite de inesse siue vniuersalis siue picularis z nega tiua de cōingenti nō fit sillogismus. qz inue niunt termini in quib^o de necessitate oī: z ter mini in quibus de necessitate nulli: sicut dati sunt in pma cōclusiōe. Sexta pclusio. Uni uersali negatiua de inesse z piculari affirma tiua de cōingenti fit sillogism^o cōcludens cō clusionē de cōingenti pro possibili. Patet qz cōuersa simpliciter vniuersali negatiua fit sil logism^o in ferio. Septima pclusio. In mo dis particularib^o si ambe pmissis sint negatiue: z vniuersalis fuerit de inec fit sillogism^o im perfectus: qui perficit per puerionē in oppo sitā qlitatē pmissis de ptingēti. Octaua p^o. Si pmissa de inec fuerit pti^o negatiua z alia de ptingēti: siue affir^a siue negatiua nō se^o p^o. qz ē iuenire terminos in qb^o de nēitate oī: vt sanū aial hō. z terminos in qb^o de nēitate nulli: vt sa nū equ^o hō. Nonā p^o. Si ambe pmissis sint pti^o vel indefinite. vna de inec z altera de cō tin^o: qlitercunqz se hēant penes affirmationē z negationē nō se^o p^o. p^o sicut pcedēs dādo terminos in qb^o oī z in qb^o nulli. Lōsequēter nomī caplin in q pbs determinat de gīa^o sil logismozū in 3^a fi^a ex vna de cōtin^o z alia de inec pnt octo pclusoes. Prima. In 3^a fi^a ex vna de inesse z altera de ptingēti sequit solum p^o de ptingēti z nūqz de inec. Scda p^o. In tali mixtiōe de inec z ptingēti erit vel nō erit sil^o sicut in illis de inec. Intelligēdo de silv tudine q ad qnitate z nō q ad qlitatē ppōm. qz b^o negatiua de ptingēti fit sil^o in 3^a fi^a:

nō autē si fuerit de inesse. Tertia conclusio
 Ex duab⁹ vltibus affirmatiuis quecuq; fuerit
 de ptingenti: tūc minore cōuerfa per accis fiet
 fil^m in darij. Si hō maior fuerit de inē tunc
 p conuerfionē ei⁹ per accidēs cū trāspōfitione
 premiffaz fiet fillo^m in darij. Quarta con-
 clufio. Ex ambab⁹ vltibus maiore negatiua et
 minore affirmatiua quecuq; illaz fuerit de; cō-
 tingenti se² cōclufio de contingenti. qz si ma-
 ior fuerit de cōtingenti minore pterfa p accis
 fiet fil^m in ferio. Si hō ecōuerfo minor fue-
 rit de ptingenti ipsa cōuerfa p accidēs fiet fil-
 logifm⁹ in ferio. Quinta cōclufio. Ex ambab⁹
 vltibus z minore negatiua de ptingenti si-
 ue maior fuerit affirmatiua siue negatiua fit
 fillogifm⁹ imperfect⁹: qui pficif per puerfio-
 nē minoris in oppositā qualitātē. Sexta cō-
 clufio. Ex vna vlti z alia particulari: siue ambē
 sint affirmatiue: vel si vltis fit negatiua: fit fillo-
 gifm⁹ p reductionē ad primā figurā. Sep-
 tima cōclufio. Maiore pti⁹ negatiua z minore
 vlti affirmatiua fit fillogifm⁹. Probaf sicut p
 batū est in illis de inesse. f. capiēdo oppositūz
 cōclufionis cū minore ad inferendū oppositū
 maioris. Octauo cōclufio. Ex puris partib⁹
 vlti indefinitis nō fit fillogifm⁹. qz dabilez sūt
 termini in quibus de necessitate oi. vt aial hō
 albu. z termini in qb⁹ de nēitate nulli. vt equ⁹
 hō albus.

Sciendū secūdo. qz circa hūc
 textū incidit⁹ difficultates. Prima diffi⁹.
 Quid requirit ad possibilitatē pntis. Respon-
 detur p vna suppositionē z vnu dictū. Sup-
 positio ē hec. Ex p nobili pnt elici 4⁹ regule.
 quaz prima ē. Si aīis est: pntis est. que sic non
 oī intelligi qz si ppositio q est aīis fit: qz etiāz
 illa que ē pntis fit. Sed sic oī intelligi qz si fit ita
 in re sicut per aīis significat: sic etiā ē in re si-
 cut significat per pntis. Scda regula. Si aīis ē
 possibile: pntis est p⁹. i. si possit ita eē sicut si-
 gnificat p aīis: pōt etiā ita eē sicut significa-
 tur per pntis. Tertia ex aīis p⁹ nūq; se² con-
 clufio impossibilis. Quarta regula. Si aīis est
 necessariū: pntis ē necessariū. i. si fit necessariūz
 ita eē sicut significat p aīis: etiā necessē est ita
 esse sicut significat per pntis. Dictū est istud
 qz ad possibilitatē pntis requirit qz ipsū signi-
 ficatū fm se totū sit p⁹. ita. f. qz si pntis cōpo-
 nat ex plurib⁹ ppositiōib⁹: requirit qz ambe
 sint posibles z adinuicē cōpossibiles. Et iō
 ad impossibilitatē pntis sufficit vel qz vna ps
 sit impossibilis: vel qz vtraz sit impossibilis:
 vel qz vna sit incōpossibilis alteri. Scda dif-
 ficultas. Utz in mixtis de cōtingenti z inesse

si maior sit de inesse debeat esse de inesse sim-
 pliciter. Et videt qz non. qz arestotiles ad pro-
 bandū octauā cōclufionē positam in pmo no-
 tabili vti⁹ isto fillogifmo. nullum sciēs moue-
 tur: omnē hominē contingit esse sciētē. ergo
 nullum hominē ptingit moueri. vbi tū maior
 est de inesse vt nūc. Respōdet cōmentator qz
 maior est de inesse simpliciter: ad hūc sensūz.
 qz nullum sciēs mouet in sua scia: eo qz sci-
 ens habet habitū firmū z imobilē. Tertia
 difficultas. Utz z⁹ cōbinatio tacta in z⁹ con-
 clufionē scōi notabilis possit pfici per pntis fit
 gurā. Et videt qz non. qz talis perfectio fiere
 per cōuerfionē simplicē cōclufionis de came-
 stres: que nō potest conuerri simpliciter: cū sit
 vniuersalis negatiua de cōtingenti. Respon-
 detur qz sicut in pma figura maiore de inesse
 z minore de cōtingenti sequit cōclufio de cō-
 tingenti pro possibili: ita in z⁹ figura vniuer-
 sali negatiua de inesse aut vniuersali de con-
 tingenti p possibili sequitur cōclufio de pntis
 genti pro possibili. mō vniuersalis negatiua
 de ptingenti pro possibili conuertit codē mō
 sicut illa de inesse: vt patuit versus pncipium
 huius pmi.

Conclusio responsalis. ex al-
 tera de inesse z alia de cōtingenti est forma-
 lis pntis ad concludendū in omni figura cōclu-
 sionē de cōtingenti. Quo ad prima figuram
 patet quatuor conditionibus obseruatis. Pri-
 ma qz maior sit vniuersalis. Scda qz minor nō
 sit negatiua de inesse. Tertia qz maior de in-
 esse sit de inesse simpliciter. Quarta qz si mi-
 nor sit de inesse subiecti qd est de cōtingenti
 debet restringi fm exigentiā copule minoris
 Et generaliter in prima figura si maior sit de
 cōtingenti tunc fillogifmus est perfect⁹: con-
 cludens cōclufionē de ptingenti non necessa-
 rio. Si hō minor fuerit de cōtingenti fillogif-
 mus est imperfect⁹: z cōcludit cōclufionē de
 cōtingenti pro possibili. Quo ad z⁹ figuraz
 patet duab⁹ pditionib⁹ obseruatis. Prima qz
 maior sit vniuersalis. Scda qz illa de inē nō
 sit affirmatiua. Quo ad z⁹ etiāz p⁹ duabus
 pditionib⁹ obseruatis. Prima qz altera pntis
 fit vniuersalis. Scda qz minor nō sit nega-
 tiua de inesse.

Dubitatur primo vtrum et
 vna de cōtingenti z altera de nēio valeat fil^m
 in prima figura. Pro dubio supponēdū ē qz
 are¹⁶ in b 4⁹ ca¹⁰ determinat de generatiōe
 mixta fillogifmoy ex vna de contin⁹ z altera
 de necessario. z continet quatuordecī conclones.

Quam septē p modū quartidā regulāz gene-
 raliū. Primo pmitit p ordinem. Et pter q̄s
 dam relinquendo notatos alias probat.
 Scda cōclusio. In mixtione de nōio z ptingē-
 ti fit sil^m in oib⁹ modis in qb⁹ fiebat in mix-
 tione de inec z de ptingēti: ouz tñ loco pmissē
 de inec ponat illa de nōio. Cui⁹ rō extra textū
 pōt assignari. qz illa de inec (cū sit nōia) clau-
 dit in illa de nōio z ipsā infert. iō q̄qd pōt il-
 la de inec. etiā pōt illa de nōio. Scda cōclu-
 sio. Maiore de ptingēti z minore de nōio fit sil-
 logisim⁹ perfect⁹: dñi tñ maior fuerit vltis z mi-
 nor nō fuerit negatiua. Quod p̄z. qz regulāz
 p̄ dicit de oi: aut dicit de nullo. Tertia p̄clu-
 o. Si ambe pmissē sint affirmatiue cōclusio erit
 de p̄tin⁹ z nō de inec: z p̄ p̄is neqz de nōio.
 Diuersimode tñ. qz si a⁹ sit affirmatiua de cō-
 tingēti ad vtrūlibet se² cōclusio ad vtrūlibet
 de cōtingēti. Si b⁹ a⁹ fuerit de nōio z b⁹ de
 ptingēti ad vtrūlibet se² cōclusio de cōtingē-
 ti p̄ possibili. Quarta conclusio. In modis
 negatiuis si illa de necessario sit affirmatiua se-
 quit⁹ p̄clusio de ptingēti z nō de inec vel nōio
 Quinta cōclusio. In negatiuis si illa de nōio
 sit negatiua pōt seq̄ cōclusio de cōtingēti pro
 p̄p⁹: z etiā negatiua de inesse. Sexta p̄clu-
 o. In hac mixtione conclusio de ptingenti eodē
 modo debet capi sicut in p̄cedēte mixtione. s.
 In modis p̄fectis p̄ cōtingēti ad vtrūlibet. z in
 alijs imp̄fectis p̄ cōtingēti pro p̄p⁹. Sep-
 tima cōclusio. In hac mixtione nō sequit⁹ cō-
 clusio de nōio negatiue postposita: sed bñ se-
 quit⁹ conclusio p̄posita inō. Hāc autē septē cō-
 clusionum tñ 4⁹ probat are⁹ s. z⁹ am 4⁹ am
 5⁹ am z 7⁹ am. Et p̄ probat septimā. Nā si p̄miss⁹
 se sint vltis affirmatiue z maior sit de nōio: mi-
 nor bō de cōtingenti: sequitur cōclusio nō de
 necessario: sed de contingenti pro possibili. vt
 bene sequitur: oē b de necessitate est a. oē c cō-
 tingit esse b. ergo oē c contingit esse a. Nō au-
 tē talis sillogisim⁹ sit imper̄fectus concludens
 conclusionem de cōtingenti pro possibili pa-
 tet. qz ex opposito cōclusionis cū minore po-
 sita inesse infert oppositum maioris in vocat
 do. Scdo declarat scdam cōclusionē. qz bene
 sequitur: omne b ptingit esse a: omne c de ne-
 cessitate est b. ergo omne c cōtingit esse a. qz
 regulatur p̄ dicit de omni. Tertio declarat q̄n-
 tam conclusionē. Et primo qz sequat⁹ cōclusio
 negatiua de inesse. vt bene sequit⁹: omne b de
 necessitate nō est a: omne c cōtingit esse b. er-
 go nullum c est a. qz ex opposito conclusionis
 cū conuersa maioris infertur oppositū mino-
 ris. Sed qz sequat⁹ conclusio de cōtingenti p̄

possibili patet. qz quicquid sequitur ad conse-
 quēs sequitur ad antecedens eiusdē. Sed ad
 banc dispositionē sequitur negatiua de inec
 ad quam sequitur negatiua de cōtingenti p̄
 possibili. ergo ad talem dispositionē bene se-
 quitur cōclusio negatiua de contingenti pro
 possibili. Quarto probat quartā conclusionē
 que cōtinet duas partes. Prima ps qz in mo-
 dis negatiuis affirmatiua existente de neces-
 sario z negatiua de cōtingenti semper sequi-
 tur cōclusio de cōtingēti ad vtrūlibet. Patz. qz
 in prima figura negatiua de cōtingenti z af-
 firmatiua de inesse sequitur cōclusio de con-
 tingenti ad vtrūlibet. ergo eadem cōclusio se-
 quitur si loco affirmatiue de inesse ponat af-
 firmatiua de necessario. p̄sequētia tenet p̄ p̄i-
 mā conclusionem. Scda pars cōclusionis est:
 qz in tali mixtione nō sequit⁹ conclusio de in-
 esse vel necessario. Quam probat dupliciter.
 Primo qz talis negatiua de cōtingenti ē ma-
 ior. modo maiore de contingenti in prima fi-
 gura semper sequitur cōclusio de cōtingenti
 z nūqz de inesse. Scdo sic. qz si sequatur con-
 clusio de inesse: tūc talis modus arguēdi non
 posset deduci per impossibile. Nā si ex oppo-
 sito cōclusionis cum maiore sumatur opposi-
 tum minoris: erit cōbinatio inutilis in scda fi-
 gura. Sed si capiatur oppositum cōclusionis
 cū minore ad inferendū oppositū maioris fi-
 et cōbinatio inutilis in tertia figura. Octa-
 ua conclusio. Minore negatiua de cōtingen-
 ti fit sillogisimus imper̄fectus: qui perficitur p̄
 conuersionē in oppositā qualitatem. Nonā
 conclusio. Minore negatiua de nōio q̄liscunqz
 sit maior nō valet sillogisimus. qz sūt dabile
 termini in quib⁹ de necessitate oi. vt aial albū
 nix. Et termini in quib⁹ de necessitate nulli. vt
 aial album pix. Decima p̄clusio. In modis
 p̄cularib⁹ p̄me figure negatiua existe de ne-
 cessario pōt sequi du² p̄clusio: scz tā de inesse
 qz de cōtingenti pro possibili. Probaf ista cō-
 clusio sicut quinta prius probata ē. Undeci-
 ma cōclusio. In modis p̄cularib⁹ negatiuis
 si illa de necessario sit affirmatiua: z illa de cō-
 tingēti negatiua: sequit⁹ cōclusio de cōtingē-
 ti ad vtrūlibet. Probaf eodē mō sicut 4^a.
 Duodecīa cōclusio. Si vltis affirmatiua sit de
 necessario z p̄cularis affirmatiua de ptingēti
 se² p̄clusio de cōtin⁹ pro p̄p⁹. Et posset p̄ba-
 ri sicut in modis vltib⁹. Tredecīa p̄. A⁹ oē
 p̄ti⁹ vel ambab⁹ p̄ti⁹ b⁹ q̄litercūqz disponant⁹
 nō fit sil^m. qz sūt da⁹ termini i qb⁹ oi z i qb⁹
 nulli. Nam qñ minor est contingens z vltis z
 maior particularis de nōio: termini in quibus

omi sunt. aial albu bō. Et in quib^o de necessitate nulli. aial album tunica. Quā autē maior ē particularis ptingens z minor vniuersalis negatiua de necessario: termini in quib^o de necessitate oī sunt. animal albu curuus: z termini in quib^o de necessitate nulli. aial albu pīr. Si hō minor fuerit vniuersalis affirmatiua de necessario z maior particularis de ptingenti: termini in quib^o de necessitate oī sunt. album cignus aial. z termini in quib^o nulli sūt. albu nix aial. Si hō ambe sint particulares termini in quib^o omni sunt. aial album hō. termini in quibus nulli sunt. aial album inaiatum. Decimaquarta cōclusio epilogat predicta: z ē hec. Omnes cōbinationes vtilis in mixtione de inesse z cōtingenti sunt vtilis in mixtione de necessitate z contingenti: dū tñ illa de necessario ponat loco illi^o de inesse. Est tñ differentia in hoc. qz si illa de necessario sit negatiua z alia de cōtingenti affirmatiua sequit duplex cōclusio. s. negatiua de inesse z negatiua de contingenti p possibili. sic autē non erit in mixtione de inesse z ptingenti.

Dubitatur secūdo. Vtrum ex vna de necessario z alia de cōtingenti valeat sillogismus in 2^a figura. Pro rīssione supponendū est qz in B nono capitulo determinat arestotiles de mixtione sillogismoz ex vna de necessario z alia de cōtingenti in 2^a figura. z cōtinet duodeci cōclusiones. Prima cōclusio. In 2^a figura vniuersali affirmatiua de cōtingenti z vniuersali negatiua de necessario sequit duplex cōclusio. s. de inesse z de cōtingenti pro possibili. Probat arestotiles arguendo in cesare: z reducēdo ad primaz figuram per cōuersionē simplicem illi^o de necessario. Sed qz sequatur cōclusio de inesse pbat arestotiles. qz ex opposito conclusionis cū maiore infertur oppositū minoris. Dicit preterea qz dicta cōclusio similiter posset probari arguēdo in camestres. Scda cōclusio. In modis vniuersalib^o 2^a figure ex affirmatiua de necessario z negatiua de cōtingenti nulla sequit cōclusio. Primo qz nō sequat cōclusio de cōtingenti. Patet. in tali eni dispositione stat cōclusio de necessario que opponitur cōclusioni de cōtingenti: arguēdo in istis terminis: albu hō cignus. Scdo qz nō sequat cōclusio de necessario. Probat duab^o rationibus. Prima ē. qz in scda figura nō sequitur conclusio de necessario nisi ambe premissē vel saltem vniuersalis negatiua fuerit de necessario. Sed neutru^o horū est in ista mixtione g^o zē. Scda ratio. qz cū tali dispositione stat vniuersalis affirmatiua de necessario: arguēdo in istis terminis: mouens aial vigilans. Et capit hic mouēs p motu sensus vel imaginariōis. qz oē vigilās mouetur quātum ad spiritus missos a corde ad sensus exteriores. iō reputat arestotiles istaz verā: oē vigilans de necessitate mouet. Tertia cōclusio. In tali mixtione ex ambab^o negatiuis fit sillogismus. qz illa de contingenti conuersa in oppositā qualitātē fit sillogismus in cesare vel camestres. Quarta cōclusio. In tali mixtione ex duab^o affirmatiuis nulla sequitur cōclusio. Primo qz nō sequit de inesse vel necessario. Patet qz in scda figura semp concluditur negatiue. Modo cōclusio negatiua de inesse vel necessario nō sequitur nisi altera pmissarū sit negatiua de inesse vel necessario. Sed qz nō sequat cōclusio de cōtingenti siue affirmatiua siue negatiua. Patet qz in tali dispositione stat vna vniuersalis negatiua de necessario que interrimt cōclusionē tā affirmatiua qz negatiua de ptingenti arguēdo in istis terminis: albu cignus hō. Quinta cōclusio. In modis picularib^o scde figure si maior fuerit negatiua vtilis: z minor particularis affirmatiua: sequit cōclusio de cōtingenti p possibili. Patet qz conuersis illis de necessario simpliciter fit sillogismus in ferio. Sexta cōclusio. In modis picularib^o scde figure affirmatiua de necessario z negatiua de cōtingenti nō fit sillogismus. probat sicut precedēs cōclusio. Septima cōclusio. In modis picularibus secundē figure affirmatiua de necessario z negatiua de cōtingenti: vel ambab^o affirmatiuis nō sequit conclusio. probatur sicut 4^a: z posset probari etiā p indefinitū. Octaua cōclusio. Ex ambabus negatiuis illa tñ de necessario existēte vniuersali fit sillogismus imperfect^o: qui pficit cōuertēdo in oppositā qualitātē illa de cōtingenti. Nonā cōclusio. Ex ambabus picularib^o vel indefinitis nō fit sillogismus. Termini in quib^o de necessitate oī sunt. albu aiatū aial. Termini in quib^o de necessitate nulli sunt. albu inaiatum aial. Decima cōclusio epilogat pdicta: z ē hec. Ex predictis manifestū est qz vniuersali negatiua de necessario fit sillogismus cōcludens duplicē cōclusionē. s. de inesse z contingenti pro possibili. Undecima cōclusio. In mixtione de contingenti z necessario eodē mō sillogifanduz est sicut ex mixtione de inesse z contingenti. intelligēdo qz semp loco illius de inesse ponat illa de necessario. Duodecima cōclusio. Palā ē ex dictis qz oēs sillogismi hui^o figure sunt imperfecti. pfittunt autē p reductionē ad p^{am} fi^{am}.

ua de necessario: arguēdo in istis terminis: mouens aial vigilans. Et capit hic mouēs p motu sensus vel imaginariōis. qz oē vigilās mouetur quātum ad spiritus missos a corde ad sensus exteriores. iō reputat arestotiles istaz verā: oē vigilans de necessitate mouet. Tertia cōclusio. In tali mixtione ex ambab^o negatiuis fit sillogismus. qz illa de contingenti conuersa in oppositā qualitātē fit sillogismus in cesare vel camestres. Quarta cōclusio. In tali mixtione ex duab^o affirmatiuis nulla sequitur cōclusio. Primo qz nō sequit de inesse vel necessario. Patet qz in scda figura semp concluditur negatiue. Modo cōclusio negatiua de inesse vel necessario nō sequitur nisi altera pmissarū sit negatiua de inesse vel necessario. Sed qz nō sequat cōclusio de cōtingenti siue affirmatiua siue negatiua. Patet qz in tali dispositione stat vna vniuersalis negatiua de necessario que interrimt cōclusionē tā affirmatiua qz negatiua de ptingenti arguēdo in istis terminis: albu cignus hō. Quinta cōclusio. In modis picularib^o scde figure si maior fuerit negatiua vtilis: z minor particularis affirmatiua: sequit cōclusio de cōtingenti p possibili. Patet qz conuersis illis de necessario simpliciter fit sillogismus in ferio. Sexta cōclusio. In modis picularibus secundē figure affirmatiua de necessario z negatiua de cōtingenti nō fit sillogismus. probat sicut precedēs cōclusio. Septima cōclusio. In modis picularibus secundē figure affirmatiua de necessario z negatiua de cōtingenti: vel ambab^o affirmatiuis nō sequit conclusio. probatur sicut 4^a: z posset probari etiā p indefinitū. Octaua cōclusio. Ex ambabus negatiuis illa tñ de necessario existēte vniuersali fit sillogismus imperfect^o: qui pficit cōuertēdo in oppositā qualitātē illa de cōtingenti. Nonā cōclusio. Ex ambabus picularib^o vel indefinitis nō fit sillogismus. Termini in quib^o de necessitate oī sunt. albu aiatū aial. Termini in quib^o de necessitate nulli sunt. albu inaiatum aial. Decima cōclusio epilogat pdicta: z ē hec. Ex predictis manifestū est qz vniuersali negatiua de necessario fit sillogismus cōcludens duplicē cōclusionē. s. de inesse z contingenti pro possibili. Undecima cōclusio. In mixtione de contingenti z necessario eodē mō sillogifanduz est sicut ex mixtione de inesse z contingenti. intelligēdo qz semp loco illius de inesse ponat illa de necessario. Duodecima cōclusio. Palā ē ex dictis qz oēs sillogismi hui^o figure sunt imperfecti. pfittunt autē p reductionē ad p^{am} fi^{am}.

Dubatur tertio Vtrum in.

tertia figura valeat si^{mo} ex mixtione de ptingenti et necio. p solutioe supponit q arestoteles in decimo ca^{lo} de terminat d gnatore mixta sillogismoy de necessario et ptingenti. in 3^a fi^a. in quo intrat duodeci conclusioes. Pr^{ia} conclusio in tertia figura et mixtis d necessario z co^otingenti ambob^{us} affirmatis se² conclusio de ptingenti et no^o de inec. Sec^{da} conclusio in mo^{is} vlibus negatis tertiae figure illa d necio ex^{te} affirmata se² conclusio de ptingenti et no^o de inec. Tertia conclusio: In mo^{is} vlibus negatis si illa de necessario sit negata se² du^o conclusio scz de inec et ptingenti p p^o. Quarta conclusio ex mixtis de co^otingenti et necessario in 3^a figura nuqua se² conclusio de necio. Quinta conclusio. In 3^a figura miore negata de ptingenti fit si^{mo} impfect^o: q pficit p^o p^ouerfioez ei^o in opposita qlitate. sz si dicta miore fuerit negata de necio no^o fit si^{mo}. qz sit dabile termi in gbus de necessitate oi. vt somn^o: equ^o doz mics: ho. capi^odo ly ho p medio: z ly somn^o p maiore: et ly equ^o doz mics p miore: Ter^{ti}mi in gbus d necitate nulli sit somn^o: equ^o vigilas: ho: Sexta conclusio in mo^{is} p^o affirmatis 3^a figure vna de necessario et alia d ptingenti sequit^{ur} conclusio d ptingenti solu. Septima conclusio i mo^{is} p^o tertiae figure affirmata ex^{te} necio z negata de ptingenti sequit^{ur} conclusio de ptingenti solu. Octava conclusio patz ex eisd^{em} mo^{is} si illa de necio fuerit negata sequit^{ur} du^o conclusio: scz de inec et ptingenti p possibili. Nona conclusio ex vna vli z altera p^o et miore negata d ptingenti fit sillogism^o impfect^o: qui pficit p^o p^ouerfioez miore in opposita qlitate. Decia conclusio in p^o dicta dispositioe si fuerit negata de necessario nulla se² conclusio. pbat sic de mo^{is} vlibus. Undecia conclusio epilogat p^o dicta. ex predictis manifestu e qn et quo erit si^{mo} in tertia figura: et quado sequit^{ur} conclusio de ptingenti et qn d inec. Duodecia conclusio oes si^{mo} h^o fi^a sit impfecti. p^o tunc aut^{em} p^o reductioez ad p^oma figuram. Lic r^ondet ad dubia p^o ad p^o qz semp valet si^{mo} ex altera de necessario et altera de ptingenti duab^{us} p^oditionib^{us} obfuatis. p^oma e qz maior sit vli. z qz miore no^o sit negata de necessario. Sec^{do} r^ondet ad z^o dubiu qz in sec^{da} figura valz p^odicta mixtio duab^{us} p^oditionibus obfuatis. p^oma qz maior sit vli. sc^{da} qz illa de necio sit negata. Tercio r^ondet ad terciu dubiu qz i tertia figura valz p^odicta mixtio duabus p^oditionibus obfuatis. p^oma qz altera p^o

missaz sit vli. sc^{da} qz miore no^o sit negata de necessario.

Ad rationes ante oppositu

Ad p^oma z ad sc^{da} sil r^ondet qz no^o debite ar^o eo qz in tali mixtione p^omissa de inec debz ee de in ee sim^o: hic aut^{em} ponit miore de inec vt nuc Ad tertia d: qz s^obiecti conclusiois debz restrin^{gi} ad standum p^oscise p^o eisd^{em} sic s^obiecti miore. Ad q^ona d: qz no^o sequit^{ur} eo qz miore negata i tertia figura nihil sequit^{ur}. Si vo miore q est de co^otingenti negata p^ouertat in opposita qlitate nuc bene sequit^{ur} conclusio. no^o qd^o negata: sz p^octularis affirmata de ptingenti. qz zc.

Queritur duodecimo Vtrum

ois si^{mo} sit in aliq^o triu figuraz. Et vi^o qz no^o. qz iste e bon^o sillogism^o. ois ho est aial. oc aial e sb^o. qz ois ho est s^obiectia. et mi no^o est in aliq^o triu figuraz. qz no^o ois si^{mo} est in aliq^o triu figuraz. Sc^{do} ex p^ooib^{us} exclusiuis reduplicatis et infinitis fit bon^o sillogism^o: et hi non est in aliq^o triu figuraz. Tercio ar^o sic iste est bon^o si^{mo}. sortes vidz oez equu. prunell^o est equ^o. qz sortes vidz prunellu: et mi no^o est in aliq^o triu figuraz. qz zc. In oppositu e arestoteles.

Sciendu primo qz pro decla

ratioe terminoy q^ostiois ponit^{ur} quoz distinctio nes et vna supposito. Pr^{ia} distinctio est h^o du^o e si^{mo}. qd^o est ka^o: cuius vtraqz p^omissa rum est ka^o. Ali^o est ypo^o: cuius vtraqz vlt altera p^omissaz est ypo^o. Sec^{da} distinctio. Du^o e si^{mo} ka^o. qd^o est cui^o mediu est termin^o cois coiter ten^o. Ali^o est cui^o mediu est termin^o singularis sin^o tentus. sic si^{mo} expositio^o. Tercia distinctio si^{mo} ka^o itez e. du^o qd^o est p^ostitut^o ex rectis quida vo ex obliqs. Quarta. Si^{mo} ka^o est du^o. qd^o est ostensiu^o qui assumit duas p^omissas in mo z figura dispositas: h^ont^o e dispositio infer sua p^oclodes. Ali^o est si^{mo} ex ypothesi: qui ex p^ocesso a r^ont^o infer aliq^o conclusioez: ex cui^o interemptioe infer sua conclusioez pbanda. Et ille iteru est du^o. qz qda e ad iposibile: de quo dicit in sc^{do} h^o. Ali^o est si^{mo} ad trasumptum: qz se trasfert ad ypoth^osim pbanda: ex ypothosi pcludit ppositu. vt si oppones velit pbare qz aia hois est in mortalis: nuc petito co^osensu r^ontis: qz id^o est iuditiu de aia equi et hois: et transfert oppones ad pbandu qz aia equi e in mortalis: quo pbato infer pncipale ppositu: scz qz aia hois est imortalis. et p p^ocessione r^ontis. sibi data. Suppositio est bec. Alique sillogismu esse in aliq^o

Handwritten notes in the right margin, including a drawing of a hand pointing to the text. The notes discuss logical concepts like 'aial', 'sb', and 'si mo'.

trium figurarū est ipsum habere duas pmissas: in quibus extremitates conclusionis ununt in alio medio dispo^o fm exigentiā dispositionis alicuius figure.

Sciendus tertio q^o quintus.

tractat^o in q^o aristoteles declarādo qdā p^o supposita in gnatione sillogismoz tā vniformi q^o vniformi docet resolutionē sillogismoz in sua pncipia. Et p^omet quoz capitula. quoz p^omuz in quo ostēdit numer^o figuraz sillogisticaz cōtinet p^on^o duas conclusiones. P^oria oēs si^o im pfecti p^oficiūt p^o reductionē ad modos v^oles p^o figure. Quā conclusionē relinquunt nonā tā ex dicitis q^o ex dicendis. nū q^o dicitū est si^o imp^ofectos p^ofici p^o reductionē ad p^omā figurā. Tū q^o statim p^obabif q^o oēs sil^o sunt in aliq^o triū figuraz. Scda conclusio q^o est pncipalis h^o ca^o est hec. ois sillogism^o est in aliq^o triū p^odicatū figuraz. p^oter q^o ois si^o siue affirmat^o siue negatiuus: siue v^ol^o siue p^oclāris ē ostēsiu^o l^o ex p^opotest. s^o ois talis est in aliq^o triū figuraz s^o t^o Arist^o p^obat aristoteles. p^omo quāntū ad ei^o p^omā p^ore: scz q^o ois si^o ostēsiu^o est in aliq^o qua triū figuraz. cui^o p^obatōz innuit in quā q^o conclusionibus. P^oria q^o tangit in illa p^ore ter^o si q^o oporteat a de b sillogisare: est hec. ad sillogisandū aliquā p^opōz nō est sumere v^onas p^opositiōnē si p^oncipantē v^oroq^o termino cū p^opositiōne sillogisāda. vt ad sillogisandū istā cōclusionē: b est a: nō oportz accipe ista; eandē p^opōz p^o ante a est b. S; v^onā aliā q^o tūc p^ote ref p^on^o: ex quo p^opō assumpta est eadē cum p^opōe sillo^o. Scda conclusio q^o tangit ibi. si autē a de c est hec. ad sillogisandū aliq^o p^opositiōz nō sufficit cape v^onā p^omissam etiā in q^o bet figura. q^o ex vnica p^omissa nihil sequit for malit^o z sillo^o. Tertia conclusio que tangit ibi Si autem a sumat de alio: est hec. ad sillogisandū aliq^o conclusionē: nō sufficiūt q^ocunq^o due p^omissē: si oportet quālibet illaz p^oncipare v^ono termino cū p^opōe sillogisāda. intelli^o q^o si v^onā p^omissaz p^oncipet v^ono termino et altera p^oncipet altero termino: et ambe nō p^oncipēt eodē termino. patz q^o si ad sillogisandū istā conclusionē: b est a: sumat aliq^o p^opō nō p^oncipat aliq^o termino cū ista p^opōe sillogisāda: nihil p^ohibet fieri sillogismū. ad b autē non erit nisi p^o ea q^o sumpta sūt. b est q^o talis sillogism^o nō p^ocludz istā b est a: eo q^o altera p^omissaz semp erit imp^otinēs et nō p^oncipat in altero termino cū conclusionē. Quarta q^o tangit ibi omio eni dicim^o est hec. ad sillogisandū aliquā p^opōz oportz accipe terminū mediū q^o aliq^o modo se habeat sbiciēdo vel p^odicādo in ordie ad terminos p^oro

positiōis sillogisande. patz q^o sic sillogism^o simplicif q^o est in p^otractis ad aliq^o conclusionē: p^ocedit ex p^omissis sim^o et nō p^otractis seu copulatis ad aliq^o conclusionē: sic et sillogism^o p^otract^o ad hāc conclusionē vel illā debz p^ocedere ex p^omissis copulatis ad talē conclusionē. s; p^omissas copulari p^o aliq^o conclusionē est ipas p^ouenire in aliquo termino medio p^o illas p^omissas se habēdo sbiciēdo et p^odicādo in ordie ad terminos conclusionis sillo^o. Et q^o p^ocludit aristoteles q^o nec ē mediū eē cōe v^oriq^o extremitatū. nō qdē p^omutate p^odicatiōis. s; p^omuti^o cop^ol^oatiōis extremitatū conclusionis. Quinta conclusio q^o tangit ibi q^o sit nec: est hec. omnis sillogism^o est in aliq^o triū figuraz. q^o in oī sillogismo ostēsiu^o sumitur aliq^o mediū cōe v^oriq^o extremitatū. Et n^o p^odicat de alio: et est p^omā figura: vel sbiciatur v^oriq^o et est tertia figura. vel p^odicat de v^oroq^o: sic ē scda. Et licz aliq^o conclusio possit sillogisari p^o v^ono mediū vel p^o plura: semp t^o redibunt eodē figure. quia si mediū variatur variabitur et sillogism^o. Etiā q^oliterariq^o mediū variat necesse est ipm se h^ore ad extrema altero terminū p^odicatōz mōdū. s; ois talis sillogism^o erit in aliq^o qua triū figuraz. Et his quiq^o conclusionibus p^oset formari talis rō ad p^obandū p^omā p^ore p^odicatē minoris. q^o in oī sillogismo ostēsiu^o nec ē accipere aliq^o p^opōz p^o quā ostēdit p^odicatū conclusionis de sbiciēdo. vel q^o illa p^opō sumit sola: et sic nō fit sillogism^o: vt dicebat scda conclusio vel illa p^opō sumit cū v^onā alia: et b ou^o. Ille due p^opōes cōicāt v^oroq^o termino cū conclusionē sillogisande: et sic nō fit sillogism^o: s; p^oter p^oncipiū. vt dicebat p^omā conclusio. vel in nullo termino p^oncipat: et sic itē nō fit sillogism^o: quia sunt in p^oncipēs respectu conclusionis sillogisande: vt dicebat tertia conclusio. vel participat in altero termino tantū. et b ou^o. vel ille due p^opositiōes copulāt sbiciēdo vel p^odicādo v^onū terminū mediū cū extremis sillogisande vt tangebāt in 4° conclusio: vel nō et sic nō fit sillogism^o. Si sic b est triplicif sic dicebat quinta conclusio. q^o vel ille termin^o medi^o sbiciatur in p^omā et p^odicat in scda. et sic est p^omā s^o vel p^odicat in v^oraaq^o: et sic est scda. vel sbiciat in v^oraaq^o et sic est tertia. Et cū non sint plures habitudies mediū ad extrema p^opōis sillogisande: seq^o q^o ois sillogism^o ostēsiu^o est in aliq^o qua triū figuraz. Lōsequē p^obat z^o p^ore p^odicatē minoris: scz q^o ois sillogism^o ex p^opotest est in aliq^o triū figurarū. p^o cuius p^obatōe ad ducit duas conclusiones partiales. P^oria cōclusio omnis sillogism^o ad impossibile est in ali

Handwritten marginal notes on the left side of the page.

Handwritten marginal notes on the left side of the page.

Handwritten marginal notes on the left side of the page.

Handwritten marginal notes on the right side of the page.

Primo Prior.

Primo Prior. Prima figura. Secunda figura. Tercia figura. Quarta figura. Quinta figura. Sexta figura. Septima figura. Octava figura. Nona figura. Decima figura.

qua triu figuraz p qz ois si^m onfio^o e in ali qua triu figuraz. s; ois si^m ad imp^o q ad eius pmu pcessus e onfio^o q zc. Adior patz qz si^m ad impossibile ex pcesso ab adbfario cu vna maifeste va onfioe fillogisat aliqd fl'm : ex c^o falsi^o ifert falsitate ppois pcesse a rite vt si qs pponat ista ppoes. diamif e assimif: et rns ea; negauerit: tuc acci^o d dctoria illius scz q diamif est simif. ex q infert q inbabu daria erit eqlia pfectis .i. q numer^o ipar erit eqlis pari: qd est imp^o : ex c^o imp^o in fer tur flitas ppois assumpte. diamif est simif: z tande pcludit veri^o sue dctorie: diamif est assimif: q erat pclusio pbada. Scda pclusio Alij si^m snt in aliq triu figuraz. patz qz in oi b^o alijs si^m ex ppotheti fit fillogisim^o ad tra sumpi: s; ois si^m ad trasumptu est in aliq triuz figuraz: cu ondat ex aliq trasumpto vna pldes vel aliqua pldes. q oes si^m ex ppotheti sunt i aliq triu figuraz. Infert vltari^o q ois si^m pfi cif p pma figura reducdo ad mos vles pri me figure.

Sciendū tertio q circa hunc textū incidit vna difficultas. Vtrū ista sit va l' fl'a. diamif e assimif. Rndes p quoz suppo sitoes z duo dicta. Pria suppo quadratus e figura hns quoz latera eqlia. Scda suppo. Diamif est linea logissima in qdrato diuides qdratu in duas ptes eqls pcedes ab vno co no qdrati ad aliuz sibi dctoriu. Tertia sup positio costa qdrati est linea q claudit qdratus e moi snt quoz linee ex qbus constituit qdra tu. Quarta suppo. Simif e ide qd pmetura bile coste qdrati. Prim dictu ad b q aliq qn titates sint pmetura^o opoz: q beant vnam metura^o coez q aliqnes supra reddat pma qn titate pscise: et illa eade aliqnes supra reddat scdas qntitate pscise. vt numer^o par et numer^o impar sunt qntitates pmetu^o. qz hnt metu ras coez s; vnitates. vnitas eni bis supra red dit pscise qntitate numeri paris. Et ena vnitas ter supra reddit pscise qntitate numeri imparis. Scdm dictu ista ppō diamif e coste simif est fl'a. p; qz diamif e assimif .i. nō pmetura^o coste qdrati. Licē scdm capitulu sequēs ori tur vna difficultas. qd sit angul^o egcur. Rndes tur p duas suppoes et vnu dictu. Pria sup positio. A cetro circuli ad ei^o circūferētia pren dant due rcti diametri: pcludē vna portioez circuli: q scz diametri pcedē ab: ex ductu autē istaz duaz diametroz ab a cetro circuli ad e^o circūferētia causat triagul^o q vōl triagul^o se mi circuli. Et anguli causati ex incidētia lineaz ab sup circūferētia circuli vocāt agli seicirculi.

Scda suppositio a pūcto a ad pūctū b pcedat linea recta pcludēs vna portioez circuli q linea vocet basis tuc angli causati ex incidētia ba sis sup circuli ex vtraz pte vocāt anguli isci siois signa^o p istas lras c d. S; triagul^o cau sat sup lineas a b vocat triagul^o egcur^o siue egubeaz: e^o anguli cāri ex ptractoe ipi^o basis sup lineas a b vocat eq anguli ad basim: sig nables p istas lras e f. Dicitū e istō triagul^o egcur^o est triagul^o pstitur^o ex trib^o rectis line is equalibus.

Conclusio responsalis omnis fillogisim^o e in aliqua triu figuraz. pclusio sa tis p; p rōez text^o. intelli^o tamē pldes: de fil logisimo ka^o. qz ois fillogisim^o ka^o est for malit vel reductie in aliqua triu figuraz.

Dubitatur primo vtrum in oi fillogisimo nce sit aliq pmissaz eē vles z ali qua eē affirmatiua. p dubio suppoit q aresto teles in z^o ca^o onf aliqna ncio requisita ad b qz aliq fillogisim^o dispōat fm aliq figurā. et cō tiner quiqz pldes. Pria est in oi fillogisimo nce est aliqna pmissaz eē affirmatiua. Scda pclusio in oi fillo^o nce e aliqna pmissaz esse vles. qz si neutra pmissaz eē vles seqret aliq illoz duoz incōueniētiū: vel q nō ostēdat pzo positū: vel q peteret pncipiū. qz qlibet im pedit qualitatē fillogisim^o: saltē pbatū. Pna p; quatuor exis. Quoz pmū e morale. nō eni te quif. voluptas est studiosa. S; musica est vo luptas. q musica est studiosa. qz vel in maio re sumit voluptas p musica voluptate: et e petitō pncipiū. vl sumit p aliqua alia volup tate: et nō ondit ppositū nisi ad sbiectū ma ioris addat signū vl'e. Alia tria exēpla. sunt mathe^o. qz pmū e. anguli semi circuli sunt equales. s; a c z b d sūt aguli semi circuli. q inf se sūt equales. Scdm exēplū. anguli isci siois sūt equales. s; anguli c d sūt anguli isci siois q anguli c d sūt equales. Tertiū exēplū: si ab equalib^o equalia demāt que manebūt erunt equalia. S; anguli isci siois sūt equales. q ip sis dēpis anguli semi circuli z aguli semi cur ri erūt equales. isti fillogisimi nō valēt nisi sbie ctio maioris addat signū vl'e. Tertia pclusio Lōclusio vlis nō fillogisat nisi ex duab^o vlibus s; pūcti aris in dnt p pcludi vel ex duab^o vl' bus: vel ena altera vl' nū. Quarta pclusio si pclusio sit vl'is opoz: ambas pmissas eē vles Si nō ambe pmissae sint vles nō opoz: pclusio onē eē vles. Quia pclusio in oi fillogisimo necesse e aliq pmissaz esse fil'cm pclusioi: nō solū quantū ad negatiōez et affirmatiōez: S; D z

Primo Prior. Prima figura. Secunda figura. Tercia figura. Quarta figura. Quinta figura. Sexta figura. Septima figura. Octava figura. Nona figura. Decima figura.

igitur quibus
 hic apparet distinetur et intelligitur quod per se habet quod dicitur
 secundum medium

Liber.

quanti ad B quod est esse de in esse vel contingenti vel
 necio. non tamen oportet huiusmodi sititudo antequam
 re ex parte quoniam in propriis. Locusque epilogat omnia
 prius dicta.

Dubatur secundo utrum om-
 nis si tres terminis ex tribus terminis et duabus pro-
 positionibus. per se solutio supponit quod aristoteles
 in B 3° ca^o docet resolvere si tres in sua prin-
 cipia materialia. Et pertinet septem conclusiones.

Prima conclusio. omnis si tres terminos et non
 plures. per se quod omnis si unus habet unam conclusionem
 aut plures non plures quod tunc non esset unus. sed habet tantum
 unam. vel si illa conclusio ostendit per unum medium
 vel per plures. non per plures. quod tunc si non esset unus. sed
 per unum tantum: et per unum est tamen unum medium: et
 duo extrema: et non erunt nisi tres termini. quod au-
 tem si sit unus si conclusio ostendit per plures media
 partes. Supposito quod conclusio syllogistica sit e^o q^o
 debet concludi per ista quatuor media a. b. c. d. tunc
 oportet quod a et b se habeant ut totum et pars: et si aliter
 se habeant ex eis nihil concluderet. Si vero se ha-
 beant ut totum et pars. nec ex ipsis concluditur e^o vel ali-
 quod aliud. Si primus tunc erunt tres termini. et sic ea-
 dem conclusio ostenditur per plures si scilicet secundum tunc
 frustra assumebatur ille premissa. Secunda conclusio

omnis si tres terminos et non plures. per se quod omnis
 syllogismus habet tres terminos. sed syllogismus habet
 tamen duas propositiones. patet quod ex tribus terminis non
 fiunt nisi due propositiones: prima omnes: et per se veni-
 entes. Tertia conclusio si in aliquo demonstratio
 premissa non sunt pares. i. sunt plures vel pauciores
 duabus: tunc necesse est quod omnia talis demonstratio
 non sit syllogismus: vel quod aliquid sunt supra quod nihil faci-
 unt ad illationem conclusionis. Quarta conclusio nu-
 merus propositionum si est perfectus: quod est par. sed nu-
 merus terminorum si est habundans: quia est numerus
 impar. Quinta conclusio numerus terminorum syl-
 logismi semper excedit numerum propositionum in uno
 quod propositiones sunt due: et termini sunt tres. Sexta
 conclusio in si augmentatis aliqui termini sunt
 pares: et aliqui impares: semper tamen excedit
 propositionum in uno: Septima conclusio numerus pro-
 positionum semper excedit numerum conclusionum in uno.

Dubatur tertio utrum uni-
 versalis affirmativa sit difficilia ad concludendum.
 per solutio supponit quod aristoteles in B 4° ca-
 pitulo determinat quod conclusio est facilis ad syllo-
 gifandum et quod difficilis. Et pertinet octo conclusiones
Prima conclusio illa conclusio est facilis ad syllogi-
 fandum que concluditur in pluribus figuris et per plures
 casus. i. modos. et illa est difficile sillogismo quod in pau-
 cioribus figuris et per pauciores modos concluditur.
Secunda conclusio velis affirmativa solum concluditur in

prima si et in uno solo modo. velis autem negativa
 in uno modo per se: et duobus scilicet. Sed per se aris af-
 firmativa concluditur in uno modo per se: et in tribus. et
 per se aris vero negativa per primam figuram concluditur in
 uno per se in duobus modis: per tertiam nisi in tri-
 bus modis. Tertia conclusio velis affirmativa est
 difficilia ad concludendum. Quarta conclusio velis
 affirmativa est facilissima ad destruendum per suam prin-
 cipalem dictionem que est facile sillogismo: Quinta con-
 clusio facilius est destruere principalem que destruere
 quod per se non potest destruere nisi per destructionem
 velis dictionis: que est difficilia ad concludendum. Ser-
 ta conclusio quatuor genera propositionum destruit per se
 inuicem: scilicet velis affirmativa per principalem negativa:
 et e contra. per affirmativa per velis negativas: et
 e contra. Septima conclusio pro velis nunquam con-
 struit per propositiones principalem sibi subalterna: sed bene
 e contra. Octava conclusio facilius est destruere
 que destruere. quod velis destruere uno modo: sed duobus
 modis destruit.

Ad rationes ante oppositum.
 Ad primam dicitur quod ille sillogismus est unus in prima figura
 2a. quod non dicitur a prima si nisi per transpositionem premissarum.
 Ad secundam dicitur tertiam dicitur quod tales si sunt for-
 maliter vel reductivae in aliquam tertiam figuram.

Queritur tredecimo utrum.
 ad scias libri per principalem dare artes invenien-
 di medium. Et ar^o quod non quod scia libri per se reso-
 lutoria. Sed si daretur arte inveniedi medium esset
 inveniendum. quod tunc. Secundo ista scia tractat de reso-
 lutione que et non per se. quod non habet resolvere si
 in sua propria materialia: et per se nec habet dare
 arte inveniedi medium. Tertio in hac scia dicitur
 terminatur de syllogismo non tracto. sed regle ar-
 tis inveniedi medium solum per se applicati ad istam
 tractatum: cui ibi solum sunt antia et scia. quod ad istam
 sciam non pertinet dare arte inveniedi medium. In
 oppositum est aristoteles.

Sciendum primo quod pro decla-
 ratione terminorum quibus videtur aristoteles in textu po-
 nunt sex suppositiones. Prima quod omnes propositiones
 sunt tamen utiles que inutilis. sicut per dictos preter-
 itas in his verbis. faciana cageni daffenes be-
 bare gedaco. Hebali stat: sed non stat febas be-
 das et becas. Secunda suppositio predictarum novem
 dictionum sex per se trisillabe representat binarum
 utiles: et alie vero trisillabe representat binarum
 tates inutilis. Tertia suppositio quod ante ad sub-
 iectum vel predicatum conclusionis est terminus quod vere vel
 et affirmative nat^o est sibi in prope respectu
 sibi vel predicati conclusionis. sed sequens ad sibi
 iectum vel predicatum est terminus quod vere vel et affirmativa

Handwritten marginal notes on the left side of the page, including the number 3.

Handwritten marginal notes on the right side of the page.

Primo

Primo

Consequens est magis quod dicitur...
Affertur ad quod dicitur...
Consequens est magis quod dicitur...
Affertur ad quod dicitur...

due natus est predicari de subiecto vel predicato conclusionis. Extraneum vero ad subiectum vel predicatum conclusionis est terminus qui vere vel et negatiue natus est subiecti vel predicati de subiecto vel predicato conclusionis. Quarta suppositio in predictis sex dictionibus vltima vobis de signat qualitatem et quantitatem conclusionis sillogizande. ita quod si in vltimo modo ponatur a designat conclusionem vltimam affirmatiuam. Et e designat vltimam negatiuam. Tercio designat particularem affirmatiuam. s; o de signat conclusionem particularem negatiuam sillogizandam. Quinta suppositio predicandi dictionis vocata representat totam conclusionem sillogizandam. Sed prime vobis que sunt a et e nuntiat extrema ipsam conclusionem: ita quod a representat predicatum: et e nuntiat subiectum conclusionis sillogizande. Sexta suppositio in predictis dictionibus iste tres lre f g b denotant binudietz medij ad predicatum conclusionis. ita quod b denotat medium esse pns ad predicatum conclusionis: et c denotat medium esse ans ad predicatum conclusionis o vero denotat medium esse extraneum ad predicatum conclusionis. Et iste tres lre f g b denotant habitudinem medij ad subiectum conclusionis: sic scilicet quod f denotat quod medium debet esse pns ad subiectum conclusionis. g vero denotat esse ans ad subiectum conclusionis: s; b denotat quod medium debet esse extraneum ad subiectum conclusionis. Ista suppositio patet per bos vsus. Predicatur a b sequens: c pcedit: d sit extra. E subit: f sequit: g pcedit: h sit extra.

Sciendus secundo quod in sexto tractatu dicitur are^o artem inueniendi medium ad quilibet genus conclusionis si concludendum. Et dicitur tria ca^o. in qua primo determinatur b^o modi artem inueniendi medium. Et dicitur duas partes primo tenet. et e bec: Hic dicitur est quo erim^o ydo nei ad sillogizandum ad ppositum: et p qua vias sumat p^o ad inferendum qualibet conclusionis. quia non solum oportet considerare gradus sillogizandorum s; etiam oportet habere promptitudinem faciendi eos. Alie quique conclusiones sequentes tagunt quique considerationes generales. Quare prima e. eorum que sunt quedam sunt talia que de nullo se et vlt^o predicant. vt cleon et callias: et cuius b omne que est singulariter et sen^o. na pene vniuersaliter sensibiliu est b^o modi vt de nullo predicet nisi z^o accns. vt dicitur do album est fortis: veniens est callias. Alia sunt que predicantur de istis: et etiam alia predicant de ipsis vt aial predicat de boie et homo de callia. Alia sunt que de alijs predicant: et de quibus nec p^o ora predicant nisi fm oppinionez. i. denomiante quod alias est; pcessus in infinito: quod est fl m: quod insursu pccib^o quique stat: vt patebit primo positione. Secunda consideratio est bec. data aliqua

conclusionis oportet considerare illa que sunt pueribilia cuius terminis illius conclusionis: sicut sunt dices et proprie passionis eorum. Tercia consideratio. oportet considerare autem dicitur pna et extranea: conclusionis pbase. Quarta consideratio. oportet considerare que sunt illa que consequuntur echnalif in eo quod quod est et que accidit alie. Quinta consideratio. oportet considerare illa que consequuntur fm veritatem: et illa que fm oppinionem. quod quanto aliquis plura talium poterit inuenire: tanto magis erit ydoneus. ad sillogizandam conclusionem ppositam. Et quanto talia erunt veriora: tanto efficacius demonstrabit. Alie quique conclusiones tagunt quique considerationes viles. Prima e b^o ad vadam consequens alicui oportet dare illud quod se^o ad ipsum totum: i. quod predicat vlt^o de ipso. Et ad sumendum autem dicitur oportet accipere illud quod antecedit vniuersaliter. i. subiectum vlt^o: non tamen quod signum p^o ponatur ad predicatum. vt dicitur homines esse oem animal: vel musicam esse oem disciplinam. quia illa ppositio in qua signum vlt^o ponitur ad predicatum est inutilis et impossibilis. vt ois homo e omne animal: vel iusticia est oem bonum. Secunda consideratio ad dandum pna alicuius oportet sumere pna p^oria et non eia ad vtriusque extremi conclusionis. Tercia consideratio ad dandum vel ad sumendum extranea alicui extremi conclusionis oportet sumere extranea p^oria et non eia subiecto et predicato. Quarta consideratio oportet sumere pna que semper vel vt in pluribus consequuntur. Quinta consideratio non oportet sumere p^o conuertibilis illa que sequuntur ad oia. In scda parte declarat artem inueniendi medium. Et continet duo puncta. qz pmo continet octo conclusiones. Prima adcludendum vlt^o affirmatiuam oportet capere medium quod sit consequens ad subiectum conclusionis: et illud idem sit antecedens ad predicatum eius: et sic fiet si^o in barbara. Secunda conclusio. adcludendum particularem affirmatiuam oportet capere medium quod sit antecedens ta subiecto que predicato conclusionis: et sic fiet sillogism^o in darapti. Tercia conclusio adcludendum vlt^o negatiuam in scdo p^orie et in p^o z^o oportet capere medium quod sit pns ad subiectum et extraneum ad predicatum. Quarta conclusio adcludendum vlt^o negatiuam in scdo scdo oportet capere medium quod sit pns ad predicatum et extraneum ad subiectum. Quinta conclusio ad sillogizandam particularem in z^o s^o tunc sumendum est medium quod sit antecedens ad subiectum et extraneum ad predicatum. Has quinqz conclusiones declarat p ordine aristoteles in vno notabili: supposito scilicet quod predicatum conclusionis significet p^o a: et p b consequens ad ipsum: et p c ans: p d vero extraneum ad predicatum conclusionis. Si

Nota ad dandum ordinand...
Nota ad dandum ordinand...
Nota ad dandum ordinand...

Nota ad dandum ordinand...
Nota ad dandum ordinand...
Nota ad dandum ordinand...

Nota ad dandum ordinand...
Nota ad dandum ordinand...
Nota ad dandum ordinand...

Nota ad dandum ordinand...
Nota ad dandum ordinand...
Nota ad dandum ordinand...

Libet.

Barbara ad dicitur voluit per secula claudere
 Et per ratiocinationem dicitur dicitur
 De ista sententia fatione claudere fatione claudere
 Intellectus ratiocinationis claudere ratiocinationem claudere
 Debeo claudere fationem claudere fationem
 Intellectus fationem ratiocinationem fationem
 Debeo claudere ratiocinationem fationem

prima gto pba p secula
 gto gto probatur per ratiocinationem
 et gto gto probatur per dicitur
 et gto gto probatur per debeo
 gto conclusio pbat per debeo

e sit subiectus conclusiois. et f sequens ad ipm. g
 anis. et b extraneu ad subiectus. h supposito p
 bar pma conclusioes. na si quis velit pbare istaz
 conclusioes. oē e est a: debet p medio capere e
 f: sic arguēdo in pmo prime. oē e f est a. oē c
 est e f g omne c est a. Declarat scdo scdas con
 clusione. na si quis velit pbare istam conclusio
 ne: quotta e est a: debet pro medio cape. f c
 arguēdo sic in pmo. 3. omne f c est a. oē f c
 est e. g quotta e est a. 3. declarat tertiam co
 clusione. na si quis velit pbare istam conclusio
 nem. nullu c est a: debet p medio cape: d f
 arguendo in scdo pme. nullu d f est a. oē c est
 d f: g nullu c est a. 4. pbando istam: nullu
 c e a. in pmo scdo debz p medio capi b h arguē
 do sic. oē a est b h. nullum c est b h. g nullum
 c est a. Ultimo pbat quinta conclusioes. na ad
 cludendū in scdo. 5. ista picularē negatiāz
 quottam e non est a: debet pro medio capi d
 g: sic arguendo: nullu d g est a. omne d g est
 e. ergo quottaz e non est a. Sexta conclusio
 ad sillogisandū picularē affirmatiāz in di
 recte debet capi p medio h g: arguēdo sic. oē
 b g est a. omne c est b g. g omne c est a. q co
 clusio si couerfat: tunc sequetur illa conclusio
 picularis affirmatiāz: quotta a est c. Septia
 conclusio. volenti pbare aliquā conclusioes in spi
 ciēdū ē ad antecedētia pna et extranea pdicari
 et subiecti conclusiois. Et ad ea p spiciendū est
 per q pbatur omne genus conclusiois. hoc au
 tem fit p predicta g rē. Octava conclusio q
 inspiciedo ad pna et antecedētia oportz cape
 antecedētia et pna magis vta: quia cuiusqz
 in est minus vniuersale: etiā eidem in est ma
 gis vniuersale.

Sciendū tertio q in secūdo
 puncto pbat aristoteles pbinatiōes inuitiles.
 Et pnet quinqz conclusioes. In quaz prima
 resumit pbinatiōes prius enumeratas. Et sub
 dit vnum documētū q nō oportz capere illa
 q sequuntur ad omnia. i. tam ad subiectum qz
 ad pdicatum conclusiois. quia ex ipsis nō pot
 fieri sillogism: necqz affirmati cū argueret
 ex puris affirmatis in scda figura: nec negati
 tus cū ipsa de nullo possunt negari. Scda
 conclusio tangit pnam pbinatiōē inuitiles qn
 medium est consequens ad vtrumqz: scilicet
 ad subiectū et pdicatū conclusiois tunc talis
 cōbinatio est inuitilis. quia in tali dispositioe ar
 gueretur ex puris affirmatiuis in scda figura
 Tertia conclusio tangit scdas pbinatiōem in
 uilem qn medium est antecēdēs ad pdicatū
 et extraneum ad subiectum: talis dispositio ē
 inuitilis: qz in tali dispositione ar 2 minore ne

gatiua in pma figura. Quarta conclusio tangit
 tertiam pbinatiōē inuitilem: scz quando medi
 um est extraneu ad vtrumqz: pbinatio est in
 uilis. quia ar 2 ex puris negatis. Quinta co
 clusio recitat vnam pbinatiōē antiqz quaz
 ponebat valere ad cludendū negatiā. et ē
 bec. data aliq ua cōclusioe negatiā oportz vi
 dere ad antecedētia subiecti z pdicati: et videre
 an illa pna sint subiuuicē ptraria: et si sic tunc
 sunt cōuenientia media ad cludendū plica
 tum non inesse subiecto. Et de hoc exempli
 car in terminis non significatis. s; extra textū pt
 poni tale exemplū interminis fcaūs. vt si illa
 conclusio nulla iustitia est iniustitia sit sillogisa
 da: tunc sequens ad subiectū est vna: et pna
 ad pdicatum est vnum. id vtrumqz pot sumi
 p medio ad ostendendū illā conclusioes. na p
 qō ē vtu s potest accipi p medio in scdo pme
 arguendo sic. nulla virtus est iniustitia: omis
 iustitia est virtus. g nulla iustitia est iniustitia
 Et similiter poss; exemplificari in primo scdo
 etiā vitii pt sumi p medio in 2. 2. arguēdo
 ois iustitia est vitii. n. iustitia ē vitii g nulla
 iustitia est iniustitia. Istam pbinatiōē repro
 bat aristoteles. qz vel ad cludendū talē con
 clusioes oportet sumere vtrumqz p medio: vt
 alterum tantū. nō vtrumqz qz talis sillogism
 haberet plura media. non alterū tantū. qz al
 terū non habz vtiem cludendi ratōē dicte
 pbinatiōis. S; pmo habet vtiem cludendi
 ratione tertie regule superiō date: et etiā rōē
 qre regule superius datē.

Conclusio responsalis. Ad
 istaz sciētiā pnet dare artē inueniēdi medi
 um. parz qz finis hō scie est pfecta pgnitio sil
 logismi: q nō pt bre nisi sciam prompte z fa
 cile pponere si mō. g ista ars est nccia in ista
 sciētia.

Dubitatūr primo vtrū pre
 dicta ars inueniēdi medium valeat in si mō
 ex ypothesi. p dubio supponēdū ē qz are
 in B z ca 1. oñdit artē eē sufficiētē ad oēs si mō
 et pnet sex conclusioes. Pna pdicta ars ē ge
 neralis ad oēs si mō p impo. 1. parz qz ipa ē ge
 neralis ad oēm si mō oñitiū: vt patuit ca 1. p
 denū. g est gnalis ad omne si mō p impo. 1. pna
 patet qz qeāt sillogisaf oñitiue: sillogisaf p im
 possibile: et econtra g rē. qz autēz conclusio si mō
 oñitiue possit sillo. 1. p impo. 1. probat aristote
 les in conclusioe pti 2. affirmatiā et vli negatiā
 et sit bec conclusio: nullu c est a: ostēsiue sillo
 in camestres p mediū b. b. g nullu c est a. ista
 conclusio p eosdē terminos sillogisatur p impo. 1.

20
 R
 21
 D
 22
 23
 24
 25
 26
 27
 28
 29
 30
 31
 32
 33
 34
 35
 36
 37
 38
 39
 40
 41
 42
 43
 44
 45
 46
 47
 48
 49
 50
 51
 52
 53
 54
 55
 56
 57
 58
 59
 60
 61
 62
 63
 64
 65
 66
 67
 68
 69
 70
 71
 72
 73
 74
 75
 76
 77
 78
 79
 80
 81
 82
 83
 84
 85
 86
 87
 88
 89
 90
 91
 92
 93
 94
 95
 96
 97
 98
 99
 100

Et illa pnet ad arguēdo pna pba
 gto gto probatur per debeo

prima gto
 gto gto
 gto gto

... primo per se arguitur quod si aliquid est nullum lapsum est quod...
 ... primo per se arguitur quod si aliquid est nullum lapsum est quod...
 ... primo per se arguitur quod si aliquid est nullum lapsum est quod...

Primo. Primus

capiendo dictionum conclusio cum maiore ad inferendum prius minoris arguendo sic in dario. oē a est b b quonā e ē a g quonā e est b b. conclusio est falsa. g aliq̄ pmissaz. non maior. g minor q̄ est dictiona conclusiois poris si^m ostensui. Et tunc ultra ista minor scz quonā e est a est falsa. g sua dictiona: nullū e est a est b a. et illa fuit conclusio p̄cis si^m ostensui q̄ mō sillogisat p̄ impossibile. Sicut q̄ illa conclusio sillo^{ca} p̄ impossibile possit ostensue sillogisari p̄bat arestoreles. quia ex oppositō conclusiois sillogismi p̄ impossibile cum p̄missa q̄ manet eadem in sillogismo ostensuo et p̄ impossibile. inferunt oppositum illius qd̄ fuit ostensū p̄ impossibile. Et similis potest declarari de p̄clari affirmatiua. in b̄ tamen est ora inter sillogismum ostensuum et p̄ impossibile. quia in sillogismo ostensuo necesse est q̄ ambe p̄missae su manf̄ tanq̄ vere. z in sillo^m p̄ impossibile necesse est q̄ altera p̄missarum sumaf̄ quasi si a sc̄da conclusio ars predicta generalis ē ad omnem sillogismum ad transumptū. quia licet sillogismus ad transumptū nō ostendat p̄ncipale conclusioē p̄ hanc artem: tamen ostendit conclusionem ad quā se transfert. id̄ quo ad illam conclusioem indiget ista arte. Tertia conclusio ista ars est generalis ad omnes sillogismos fm̄ q̄litate in subiectis: et etiā ad sillogismum fm̄ inspectione p̄culariū. cōtingit enim et alio modo sillogisare quedā hoz vt̄ vniuersalia p̄ particularē inspectione ex p̄p̄t̄: b̄ est sumpta p̄ueritilitate terminoz. vt̄ determinat arestoreles p̄ terminos nō sc̄atos tā de vlt̄ affirmatiua q̄ negatiua. qz talis si^m sillogisat vlt̄ p̄ p̄clare. g in tali sillogisatōe in vlt̄z arte p̄clata. Quarta conclusio p̄ arte dicta sunt si^m de mō. qz in talibz oportet asp̄icere ad antecedētia p̄na z extranea sicut in illis de inec̄. g ista ars est eis ḡnaral̄ sicut i illis de in esse. Est tamen in b̄ ora. qz in sillogismis de inec̄ oportet capere antecedētia p̄na et extranea q̄ fm̄ in sum vel nō insunt. Sicut in illis de cōtingenti oportet capere antecedētia p̄na et extranea q̄ p̄tingunt vel possunt inec̄. ex qb̄ inferunt arestoreles q̄ nō ē p̄^{le} aliq̄ sillogismū fieri nisi fm̄ arte datā. patz qz nō ē p̄^{le} aliq̄ sillogismū q̄ nō sit in aliq̄ triū figuraz. Sicut talis fit fm̄ arte dicta ḡ tē. Infert z q̄ p̄clata ars inueniendi mediū est cois ad omnem p̄biaz: disciplinā: et artē. p̄ p̄biaz intelligit scientias speculatiuas. p̄ artē scias p̄cticas. Et p̄ disciplinā: scias morales siue actias. Quinta conclusio tangit regulas qbus promptū erim̄ qd̄ quemlibz sillogismū. P̄na est ad sillogis

andū oportet habū dare in cōmunitatibz ante cedētibz et extraneis: et ista p̄stituere per tres terminos q̄ sunt mediū et duo extrema cōclusiois. qz sic maxime sillogisat p̄positū: z regula alif̄ p̄siderandū est ad sillogisandū cōstructie et alif̄ ad sillogisandū destructie. qz destructie oportz asp̄icere extraneus subiecti aut p̄dicati: nō autē p̄struentē. Tertia regula alif̄ est p̄siderandū ad sillogisandū fm̄ veritatem. i. demōstratie: et alif̄ ad sillogisandum fm̄ opinionē. i. thopice et oya^{ca}. qz ad sillogisandum demōstratie oportz cape p̄p̄ōes veras s̄ ad sillogisandū dialectice sufficit cape p̄p̄ōes p̄ba^{le}. Sexta conclusio remouet q̄nā dubiū dictū est eni ista artē eē methodū: Lū etiā dicitur sit q̄ sit necia et vtilis ad inueniēdū mediū in q̄libz sc̄ia: ideo posset aliq̄s credere q̄ p̄ ista artē possint sillo^{ca} p̄n^a sc̄iaz. b̄ remouet dicens q̄ nō. qz p̄n^a q̄ sunt circa singulas scientias p̄gnoscūt p̄ exp̄igentia sicut p̄n^a astro nomie habēt p̄ sensū memoriā et exp̄igentiaz. Nā p̄bi frequēt p̄siderātes in motibz astroz de nocte apparētibz inuenerūt p̄n^a astronomie ex qbus p̄ncipis facile formauerūt rōes z demōstratōes. et sicut est de astrologia: ita ē de alijs sc̄is. fm̄ tamē licet illa ars non sit vtilis ad sillogisandū p̄n^a: tamē est vtilis ad sillogisandū et demōstrādū ex ip̄is. qz hita cogitōe ip̄oz p̄ncipioz p̄ exp̄igentia tunc p̄tinet ad istam artem ponere ista p̄n^a in forma si^{ca} et ex his formare demōstratōes: nā si nihil obmittatur fm̄ historiā. i. sensū eoz q̄ fm̄ veritate dicta sunt de p̄n^a ante b̄ z extraneis subtilif̄ et v̄ poterem^o formare si^m de his quoz potest esse si^m. p̄gnoscim^o etiaz faci^o quoz nō p̄t eē demōstratio aut si^m. Lōicquēter epilogat de omnibz p̄us dictis.

Dubitatur secundo vtrū ars:
 diuidēdi sit vtilis ad inueniēdū mediū si^m vel demōstrati. Et vi^o qz nō: qz arestoreles re. p̄bat antiq̄s vtrū diuisione ad sillogisandum. p̄ dubiū solutōe supponit q̄ arestoreles in b̄^o ca^o reprobat q̄sdaz opp̄ōes si^{as} antiq̄z circa artē inueniendi mediū: dixerunt enim qdā qz diuisio esset necessaria et sufficiens ad inuētōes mediū si^{ca}: eo qz valet ad demōstrandū diuisione de v̄to: inq̄ demōstratōe saluat potissima rō si^m sum^o. Et cōtinget quoz conclusioes. qz. P̄na est qz talis via sillo^{ca} p̄tinet aliq̄ mō sb̄ arte inueniendi mediū p̄us data. qz diuisio. i. si^m diuisum^o est velut infirm^o si^m. i. si^m quo ad p̄cessum sed est infirm^o. i. indebite dispositū quo ad z^m eius p̄cessum. Sicut b̄ latuit antiq̄s v̄tēs

V. arg. inueniendi modum sic dicitur ad sillogizandum...
Sed arg. inueniendi modum sic dicitur ad sillogizandum...
Pbat. sic qd ista ars est data...
Vnde illa pars qd sillogizabitur...

Liber

Quid sit syllogismus...
Syllogismus est...
Syllogismus est...
Syllogismus est...

V. in omni parte...
Vnde illa pars qd sillogizabitur...

Vnde illa pars qd sillogizabitur...
Vnde illa pars qd sillogizabitur...
Vnde illa pars qd sillogizabitur...
Vnde illa pars qd sillogizabitur...
Vnde illa pars qd sillogizabitur...

Vnde illa pars qd sillogizabitur...
Vnde illa pars qd sillogizabitur...

via diuisua ad pcludendum diffinitioes de dicitio
q sunt decepti qz no intellexerit q no conin
git sillo^{te} p viam diuisua: neqz intellexerit
quo ptingit sillogizare p arte pus data. Se
cunda pclusio p sillogizandu diuisiu no pclu
di dicitio de diffinitio. pater qz null^o si^o capiēs
mediu p munius maiori^{te} extremi^{te} sillogizat
vles affirmatiua. Sz si^o diuisiu est h^o mo^o
no sillogizat vles affirmatiua. et p^o p^o non
valet ad sillogizandu dicitioes de diffinitio: q de
bet v^o sillo^{te}. Secda ro. iste sillogism^o est in
vtilis ad pcludendu dicitioes in quo pnt p^o m^o.
Sz in sillogismo diuisiuo pnt pncipiū g^o rē.
Adiore vniu^o ratiōis pbat ducb^o exemplis
Prim. oē aial est mortale vel imortale. Sz ois
hō est animal. q ois homo est mortalis v^o im
mortalis. Sz null^o hō est imortalis. Sz ois hō
est mortalis. in illa miorē est pntio pncipiū.
qz deberet eam pbare scz ista null^o hō est im
mortalis: et tamē assumit eam tanquā verā.
Item illud mediū qd est aial est p muni^o p dicitio
caro pclusionis qd est mortale et sic est p muni^o
us maiori extremiati. Scdm exemplus. oē
animal mortale est habens pedes vel nō ha
bens pedes. sed omnis homo est aial morta
le. Sz omnis homo est habens pedes vel non
habēs pedes. Sz non est nō hñs pedes. Sz ē ha
bens pedes. In isto exemplo est pntio pnci
piū ex pte mioris q est eq^o dubia sicut conclusio
pncipalis: r^o accipitur mediū p muni^o maiori
extremiati. Tertia pclusio p si^o diuisiuū si
pntit demonstrare ad aliqd alioz p dicitio
toz: puta neqz p pncipiū neqz accidēs. pbat
vnicō exemplo. vi si qs velit pbare q diamet
est simif: r^o argueret sic. ois lōgitudo est simif
vel assimiter: sed diamet est lōgitudo. Sz dia
mter est simiter vel assimiter. et est bon^o sillo
gismus. sed si vltius inb sumatur ista mi
nor: diamet non ē simiter: inferendo: Sz dia
mter est assimiter: ibi est pntio pncipiū. quia
ista minor sumpta est vque dubia sicut cōclu
sio pncipalis. Quarta cōclusio tangit duo
correlaria. Primum est q per diuisioem nō
est sillogizare affirmatiue vel negatiue p p
tium. pater qz p eam nō ptingit sufficient sillo
gizare diffinitioes de diffinitio q nec aliqd p dicitio
catozum. Scdm correlariū mō^o diuisiuū nō ē
vtilis ad sillogizandu dicitioes de dicitio: ad qd m^o
maxime v^o esse vtilis. Lōsequen^o epilogat
oia determinata in pcedentibus capitulis.

Dubitatur tertio vtru om
nis sillogismus ex yporthesi si fiat. fiat fm il
lam artem pus data. p responsioe ponit due
difficultates. Prima est ista. Vtru p idē medi

um possit pclusio sillogizata per impossibile:
sillo^{te} ostensiu: et contra. Responde^o p tres
supposet et vnu dicitū. Prima suppositio. in
sillogismo p imp^o sunt tres pcessus. quoru
pm^o pcedit ex opposito dicitioe p pōis ne
gate a respōdente: q vocatur yporthesis: cum
vna manifeste ha ad inferendu vna pclusio
nem manifeste falsam. et illum pncipum pro
cessum vocat aretoteles sillogismus menda
tū. Secundus processus procedit a falsitate cō
clusionis primi processus ad falsitatem vni
us pmissio. Tertius procedit a falsitate illi^o
pmissio ad veritatem sue contradictioe: que
fuit yporthesis negata a respōdente. Secū
da suppositio. Conclusio sillogismi mendatiū
conuenit in vno eius termino cum conclusioe
sillogizanda per impossibile: et in alio termi
no differt ab eadē. Tertia suppositio est ille
terminus in quo puenit pclusio sillogismi mē
datū cum conclusione sillogizanda p impossi
bile debet capi p medio. ad sillogizandā di
citiā pclusionē ostensiuam. Dicitur est illud
Lōclusio sillo^{te} p imp^o sillogizat ostensiu: ca
piendo dicitio: si m^o medatiū cum pmissio
vera: inferendo dicitio: et alteri^o pmissio. Ex
quo pater q non p idem mediū pclusio si^o
p impossibile sillogizat ostensiu. patz q: me
diū p qd sillogizat aliqua pclusio p imp^o nō
ingredit pclusioes sillogismi medatiū: et nō p
qd sillogizat ostensiu eades pclusio pus sillo^{te}
p impossibile ingredit conclusioes sillogismi
mendatiū. Sz rē. Exemplū hui^o poss^o sic forma
ri. hec pclusio nullum est a. sillogizata p im
possibile sic: omne a est b b. q tam e ē a. Sz q
tam e est b b. pclusio est falsa: Sz aliq pmissio:
scilicet: minor et vtra minor est falsa: scilicet
q tam e est a. Sz sua dicitio: scz ista: nō ē a:
erit ha. ista v^o negatiua ē p imp^o si^o p i^o
mediū a: q nō ostensiu sillo^{te} p mediū b b: sic ar
guē^o i camelles. oē a ē b b. nō ē b b. Sz nō
ē a. Secda difficultas qd ab inuicē differit
si^o ad trāspōsi: si^o fm qlitate in sbiectis: r^o
si^o fm inspectioes pncipaliū. Rfides q^o oēne
qz si^o ad trāspōsi ē q se trāsfert ad a^o ma
gis. noni pbadū: Ex q p bato ifert p n^o inten
tus: hūte pcessi a rite. vi si qs velit pbare q
aia fortis ē imortalis: r^o heāt pcessus a rite q
ē file de aia fortis r aia ptonis. mō si oppo
nēs trāsfert se ad pbadū q aia ptonis ē im
mortal: q p bato hūte pcessi ifert q aia fortis
ē imortal: ibi ē si^o ad trāspōsi. Sz si^o fm
qlitate in sbiectis ē q se trāsfert ad pbadū ali
quā pclusioes: q ē silis qd^o i. veri^o vel fal
sua^o cū p dicitio p n^o. r^o silis trāsla^o du^o p fieri

Uno mō qñ fit translatio ad aliā ppōnē q̄ cū
 pñ¹¹ ē eadē fm q̄litate. i. fm affirmationē z ne
 gationē: z fm subiectionē. i. fm terminos con
 clusiois. vt siqs velit pbare aliquā ppōnē vni
 uersalē: z se trasserat ad pbandū vnā p̄cula
 rē ex q̄ inferat suā vlem: sil¹¹ vocat fm q̄lita
 tē in subiectis. Et alio noie pōt vocari sil¹¹ fm
 inspectōe: articulatū. Alio mō fit translatio ad
 aliā ppōnē q̄ cū p̄lone pñ¹¹ nōn puenit nec
 in q̄litate nec in termis. vt siqs velit pbare q̄
 nullū aial ē egrū: z se trasserat ad pbandū q̄
 oē aial ē sanū: q̄ pbato inferat p̄ locū a p̄iis: q̄
 nullū aial ē egrū: ibi ē sil¹¹ pp̄ie fm q̄litate
 in subiectis. Et generaliter pōt vocari sil¹¹ fm
 q̄litate in subiectis ille q̄ se trāffert ad pbādū
 aliquā cōfōnē q̄ cū p̄lone p̄ncipali h̄s babi
 tudinē localē: Virtute cui¹¹ bitudinis ē illa p̄
 bāta: z p̄tingit inferre p̄lone p̄ncipalem. vt si
 qs velit pbare q̄ domificator ē bon¹¹ z se trāf
 ferat ad pbandū q̄ dom¹¹ ē bona: q̄ pbato p̄
 locū ab effectu ad cām inferat q̄ domificator
 ē bon¹¹: ibi ē sil¹¹ fm q̄litate in subiectis. Et
 his p̄t̄ r̄fio ad dubiū q̄ ois sil¹¹ ex p̄pothe
 si vel ē sil¹¹ per impo¹¹: vel ad transp̄p̄nū: vel
 fm q̄litate in subiectis: vel fm inspectōe p̄
 culariū: aut p̄t̄nē sub aliā illoz. sed q̄libet ra
 lis q̄ ad p̄mū p̄cessū ei¹¹ vñ arte p̄dicta. q̄ ois
 sil¹¹ ex p̄pothesi si fit fit fm arte p̄dicta.

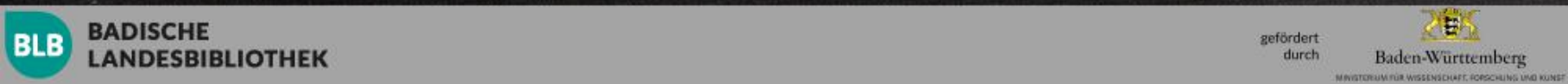
Ad rationes ante oppositūz
 Ad p̄mā dicit q̄ sicut dicitū ē vsus p̄n¹¹ h¹¹
 ista scia nō solū ē inuētūa vt sit ibi solus itar¹¹
 sed vt cōponat sillogisimū: q̄ cōposito re soluat
 ipsū: z sic finaliter vocatur resolutoria. Ad
 z^{am} negat p̄nā. q̄ mediū nō solū est p̄ncipiū
 p̄nē. sed etiā p̄ntis. Ad tertiā r̄f̄ p̄ tres dis
 tinctōes z tria dicta. Prima distinctio. Du
 plex ē materia sil¹¹. q̄dā ē materia generalis
 cuiusmōi sūt termini z pp̄des. Alia ē sp̄ialis
 q̄ magis pp̄ie ois dicit p̄ditio materic: cui¹¹ mo
 di ē pbabilitas. Secōda distinctio. Du¹¹ ē p̄
 babilitas. q̄dā est pbabilitas generaliter dī
 cta: q̄ nō ē aliud q̄ generatio credulitatis ali
 cui¹¹ p̄nē. Alia ē pbabilitas sp̄ialis: cuiusmo
 di ē pbabilitas demonstratiua: pbabilitas
 t̄ho¹¹: z pbabilitas so¹¹ siue app̄rēs. Ter
 tia distinctio ē hec. Du¹¹ ē sillogisimus p̄tract¹¹
 q̄dā ē p̄tract¹¹ ad materia generaliter dicitā. z
 sic ois sillogisim¹¹ p̄stat ex trib¹¹ termis z dua
 bus p̄positionibus. Alius est cōtractus ad
 conditionem materic: scilz ad pbabilitatem
 z ille iterum est duplex. q̄ quidā est p̄tractus
 ad pbabilitatē in genere. ali¹¹ est cōtract¹¹ ad
 pbabilitatē in sp̄ie. Primū dicitur. Ista
 scia de sillogisimo p̄tracto ad materia gene

rale determinat de sillogismo cōstituto ex tri
 bus terminis z duabus p̄positionib¹¹. Sz
 cundum dicitur. Ista scia cōsiderat de sil
 logismo cōtracto ad pbabilitatē in gene
 re. q̄ docet inuenire mediū ad quālibet p̄
 positionem sillogisandam. Ex qua arte habe
 tur q̄ nō quilibet terminus potest esse mediū
 ad concludendum quālibet conclusionem. q̄d
 non esset nisi in ista arte consideraretur de sil
 logismo probatiuo: z sua conclusione. Ter
 tium dicitur: Ista scia non cōsiderat de sil
 logismo cōtracto ad materia sp̄ialiter dicitā:
 q̄ illud videt repugnare ratioe subiecti hui¹¹
 scientie: que est incontractio. Et per hoc patet
 solutio ad tertiā rationē.

Queritur decimoquarto:

vtz omnes orationes reduplicatiue: similiter
 omnes consequentie nō sillogistice: sint ad sil
 logisimū reducibiles. Et videtur primo q̄ non
 p̄rio p̄ p̄mā p̄em. q̄ orones reduplicatiue nō
 sūt sil¹¹. q̄ nō reducunt ad sil¹¹. Alis p̄t̄ q̄ si
 eēt sil¹¹ h̄ eēt potissime addēdo reduplica
 tionē a¹¹ extremitati: sic deducit are¹¹ i ter
 tu. sz b nō. q̄ reduplica¹¹ denōt cām inherētie
 p̄¹¹ ad subiectū. Sz talis cām atēdit ex p̄e s̄cti
 ḡ p̄n¹¹ ois reduplica¹¹ fieri ad miore extremitate
 vel ad mediū q̄ ad maiore extremitatē.
 Secōdo sic p̄ scōdam p̄t̄. q̄ quersioes sūt p̄nē nō
 sil¹¹. z nō reducunt ad sillogisimū. q̄ non
 ois p̄nā ē sil¹¹ vel ad sillogisimū reducibilis.
 B¹¹ p̄¹¹ q̄ in quersione sūt tr̄s duo termini.
 Tertio sic. Ista ē bona p̄nā nō sil¹¹. dom¹¹ est:
 ḡ paries ē: z nō pōt reduci ad sil¹¹ q̄ zē. B¹¹
 p̄t̄. q̄ in ea sūt tr̄s duo termini. Et p̄firmat in
 loco a cōiugatis z a casibus vbi ē bona p̄nā.
 sūt 4¹¹ termi q̄ iste loc¹¹ nō pōt reduci ad sil¹¹.
 In oppositū est are¹¹.

Sciendum primo. q̄ pro de
 claratiōe terminoz ponit̄ due sup̄pōnes et 3¹¹
 distinctōes. Prima sup̄pō. In quibz ppōnē
 reduplicatiua 4¹¹ p̄n¹¹ regunt. i. signum redu
 plicatiuū: termin¹¹ sup̄ quē cadit illud signū re
 duplicatiuū: p̄n¹¹ p̄n¹¹: z subiectum p̄ncipale.
 Secunda sup̄positio. Reduplicatio nunq̄ est
 addenda p̄dicato: sic q̄ p̄dicatū sit termi
 nus supra quē cadit reduplicatio. Patz q̄ ta
 lis p̄positio ē falsa z in intelligibilis: z ideo
 esset causa inherētie suiip̄s. vt ista est in in
 telligibilis: homo ē rationalis inq̄tum ratio
 nalis: si exponat causaliter. Prima distinctio
 Reduplicatiū potest dupliciter capi. Uno mō

Handwritten notes at the top of the page, including 'Duplicatio' and 'tripliciter'.

Handwritten notes on the left margin, including 'Duplicatio' and 'tripliciter'.

proprie: et sic est terminus supra quem cadit immediate signum reduplicatiuum. Alio modo capitur cõter pro aggregato ex signo reduplicatiuo et termino supra quem cadit tale signum et sic capitur pen^o hispan^o in textu. Secõda distinctio. Reduplicatiuum addi medio pot^o dupliciter intelligi. Uno modo tanq^o constructibile alteri constructibili: et sic reduplicatiuum bene potest addi medio. Alio modo tanq^o pars mediũ: ita q^o ipsum medium et ipsum reduplicatiuum fatiant totum medium: et sic reduplicatiuum non additur medio. Tercia distinctio. Duplex est consequentia. quedam est sillogistica: in qua ponunt^{ur} due premissæ in modo et figura dispositæ: et talis nõ est reducibilis ad aliam consequentiã. sed de se est euidentis. Alia est consequentia nõ sillogistica: in qua. s. ponit^{ur} antecedens nõ dispositum in modo et figura: et tñ ex eo sequit^{ur} necessario consequens: et ois talis pñia est mediate vel immediate ad sillogismũ reducibilis. Ex quo sequit^{ur} q^o si sit aliqua pñia que nullo modo sit ad sillogismũ reducibilis ipsa nõ est nãia. Sequit^{ur} etiã q^o ois consequentia tenet in virtute alicui^{us} pñie sillogistice.

Sciendũ secundo: q^o in hoc septimo tractatu determinat^{ur} are^{ntes} de reductione sillogismoz in modos et figuras: et etiã pñiaz nõ sillogisticaz ad pñias sil^{ogisticas}. Et cõtinet quinque capitula. In quoz p^{ri}mo determinat^{ur} de reductione sillogismoz ex propositionib^{us} de inesse: et ex terminis finitis: rectis: et simplicibus. Et pñinet duas ptes. Prima pars pñinet quinque cõclusiones. Prima cõclusio. Post ea q^o dicta sunt in generatione sillogismoz: nũc dicẽdũ est quõ reducemus sillogismos in pñictas figuras. Et hui^{us} rõnem assignat. q^o ista cõclusio restat de sua tota intẽtione. Nã si inspexerimus generationẽ sillogismoz habebim^{us} potestatem inueniẽdi mediũ ad quãlibet cõclusionẽ nõ ppositã: et si p^{ri}mo reduxerim^{us} sillogismos in pñictas figuras habebim^{us} finẽ illi^{us} qd est ppositũ in pñiõ. Et etiã per illa firmabunt^{ur} pñiõ dicta et apparebit manifesta. Alie tres cõclusiones sequẽtes tangũt tria dicta siue docu^{ntur}.

Primũ est istud. Data aliq^u ppositiõ sil^{ogistica} pñiõ oportet tẽptare. i. resolvere sil^{ogismum} in duas ppositiones. q^o facili^{us} est diuidere aliquid in maiora q^u in minora. sed ppones sunt maiores terminis: eo q^o cõposita semp sũt maiora bis ex quib^{us} cõponunt^{ur}. Scõdam documentũ habitis duab^{us} ppositionib^{us} oportet videre: q^u illarũ se habeat ut totũ. i. ut maior: alia ut ps. i. minor. Uel forte intelligit p totum premissam vlem: et per pte pmissaz pñicularẽ. q^o si neutra

Handwritten notes in the left margin, including 'pñiõ' and 'pñiõ'.

est vltis nõ erit pñia sillo^{gica}. Tertiu^m documẽtu^m. Oportet videre vtrũ in sil^{ogismo} sit sumptũ aliq^uid supflui: vel obmissum aliq^uid necessariũ et tunc remouendũ est supflui. et suscipiendũ necessariũ. Quinta cõclusio remouet vnũ impediẽtũ. q^o eni dictũ est sillogismũ reduci ad duas ppones: crederet aliq^uis q^o ois orõ reduta ad duas ppones esset sil^{ogistica}. hq^o remouẽs dicit q^o nõ. Et pbat duob^{us} exẽplis. Primũ nõ substãtis interẽptis nõ interimif substãtia: s. pñiõ substãtie interẽptis interimif substãtia. s. pñes substãtie sunt substãtie. Licet ista pñia sit nãia et reducta ad duas ppones: non tñ est sillogistica: nisi saltẽ maior: ponat^{ur} vltis sic ar^{bitraria}. Quibuscũq^{ue} nõ substãtis interẽptis nõ interimif substãtia. sed pñiõ substãtie interẽptis interimif et substãtia. s. partes substãtie sũt substãtie. Scõdam exẽplum. Si hõ est: aial est: et si aial est: substãtia est. s. si hõ est: substãtia est. ista pñia est nãia et reducta ad duas ppones: nõ tñ est sil^{ogistica} propter inordinatũ situm terminoz fm subiectionẽ et pñicationẽ: pot^o tñ sic ad sil^{ogismum} reduci. Qd illud q^o posito ponit^{ur} aial est substãtia. sed hoic posito ponit^{ur} aial. s. hõ est substãtia. Et addit are^{ntes} q^o in talib^{us} decipiuntur credentes tales orõnes eẽ sil^{ogisticas}: eo q^o videm^{us} cõclõnẽ nãio seq^u. Nã licet ois sil^{ogismus} pñcludat de nãitate. nõ tñ eõtra. Non eni eõ illud qd concludit de nãitate est sillogismus.

Sciendũ tertio q^o in hac secõda pte docet^{ur} are^{ntes} reducere orationes nõ sil^{ogisticas} ad sil^{ogisticas}. Et cõtinet quinque cõclusiones. Prima pñiõ est hec. Habita aliq^u pñia non sil^{ogistica}: et ipsa reducta ad duas ppones: reducẽda est ad 3° terminos: quoz vn^{us} pñedice^t in vna et sbitia^t in alia. et tñ erit p^{ri}ma figura. Uel vn^{us} illoz pñdicabit^{ur} in vtraq^{ue}: et sic est 2ª figura. Uel sbiticetur in vtraq^{ue}: et sic est 3ª figura. Et rõ hui^{us} est. q^o nisi vn^{us} illoz terminoz sumeretur bis: orõ nõ posset reduci ad sil^{ogismum} cũ in ea nõ esset mediũ. Scõda pñiõ. Habita aliq^u pñia non sil^{ogistica} reducta ad 3° terminos et duas ppones oportet videre ad pñclusionẽ si est vltis aut pñiõ. Nam multi in qñ^{ibus} vel qñ^{ibus} pñclusionis cogitunt sillogismi. Nã si pñiõ sit vltis affirmatiã reducẽda est ad pñmã figurã: ad quam si nõ possit reduci nõ valet sil^{ogismus}. Si hõ pñiõ fuerit vltis: nunq^u reducẽda est pñia ad tertã figurã. Si etiã fuerit affirmatiã nõ o^{portet} reduci ad scõdam figurã. Addit pñerea pñes q^o si aliq^u pñiõ possit sil^{ogismum} in diuersis figuris tñ nõ solu oportet aspiciere ad pñclõnẽ: s. ad dispositionẽ mediũ. fm eni variã dispositõẽ mediũ variã et figurã. Alie 3° pñclões tangunt tria impediẽta. Primum est. quia

Handwritten notes in the right margin, including 'pñiõ' and 'pñiõ'.

Primus Priorum

frequenti coringit falli circa sit... alijs ee fil... q no sunt: eo q in tali pna est dispositio triu terminoy z ouay ppom in fi... z hui dat duo exepa. Primu aristomies intel... sp e: sz aristomies e aristomies intel... g aristomies sp e. Ista pna e no fil... tum qz neutra premiffay sumit vlr tu qz pmissa sunt de z coclu... fla: cu aristomies fit corruptibil... Si vo a... sumeref vlr sic di... ois aristomi... nes intel... sp e: tuc ipfa erit falsa sicut pclu... Scdm exempli micalus musicus corrupetur eras: sed micalus e mical... mificus: g micalus corrupet cras. ista pna non valet propter cas pri... dicitas. Et subdit q ista deceptio puenit: eo q no putam... differre ppositione pricula... re a ppoe vlr. Scdm impedimtu fit eo q in resolutione talis oronis in tres terminos ca... piunt p concretis termini abstracti. qd decla rat trib... exepis. Primu e. In pma figura. vt de nitate nulla egritudo e sanitas: ois ho est eger: g de necessitate null... ho est sanus. Se cundiu exemplum e in z... figura. nulla egritu do de nitate e sanitas: oem boiem ptingit ce sanu: g nullu boiem nce est esse egru. Tertiu exempli e in z... figura. oi boi ptingit inee fa nitate: oi boi cotingit inesse egritudine: ergo alicui egritudine ptingit inesse sanitate. prop ter in debita; mutatione terminoy concretoy in abstractos no sequit pclusio: eo q pmissis existentib... veris coclusio e falsa. Na z si pna oia pnt eidem inesse saltem successiue: non tñ pnt sibiinuicē inesse. Tertiu impedimentu est eo q ad resoluendū sillogismos in tres termi nos no oportet iēptare. i. accipe tres terminos simplices: sed aliqñ debem... accipe terminos copleros. cui... cam assignat duplicē. Prima e qz qñq; termin... q est mediū in sillogismo no est nomē simplex impositi: iō tunc nimis dif ficile cēt resoluere talē sillogismuz in nomen simplex. Scda ca. qz qñq; extrema coclusiōis se hnt adinuicē imediate per puationē termi ni simplicis. vt si qs velit demonstrare q trian gulus eglater... heat tres angulos: poterit ca pi illud mediū simplex qd est triangul... Sed ad demonstrandū istā: ois triangulus bz tres angulos no pōt capi aliquod mediū simplex sed coplexu qd e dio trianguli. Et si extra tex tu obitat q in duob... exepis datis in p impe dimēto sit bona pna: cu in eis dē mediū sit ter min... discret... discrete tentus. qre videt coclu sio sequi de necessitate p sillogismū exposito riu. Potest dici q illozum exeplozum non requirit verificatio vt patebit infra. Aliter di cit q forte ista noia aristomines intelligibis

lis vel micalus musicus no sunt noia pna: sed forte incōcreto sunt noia cōia. Vel potest dici tertio q lz sequat pclusio de necessitate expo sitorie: no tñ sillogistice z fm artē pri... datam. Quarto pōt dici sicut videt sentire are... q lz mediū sit terminus discret... discrete tentus: no tñ est bon... sillogism... expositozi: nec seq tur coclusio de necessitate. Primu patet. qz non est reducibilis maior ad vnā de oi: quod tñ de necessitate requirit ad bonū sillogismū expositozi prime figure. Scdm patet. qz añ cedens pōt esse vey pnte existente falso. Na; si nunc mical... sit musicus z cras destruat sua musica: tuc ista maior erit vera micalus musi cus corrupet cras. qz no erit cras micalus mu ficus. Et sil e minor e vera z coclusio falsa. s. mi calus corrupet cras. qz cras adhuc erit mica lus. Et inde e q conclusio no sequit de neces sitate. Sed si maior reducatur ad vna; de oi sil logism... erit bon... sic arguēdo. Oē qd est mi calus music... corrupet cras. Sed micalus est micalus music... g micalus corrupet cras. sicut coclusio e falsa: ita z etiā maior. Non eni oē quod e micalus music... corrupet cras: sed sola musica micali ergo zc.

Conclusio responsalis. omnes pnae no sillogistice: z oēs orationes reduplicatiue sunt ad sillogismū reducibiles. Pri ma ps patet ex dicitis. Et scda pars patebit ex dubijs.

Dubitatur primo. Vtrum ex obliquis possit fieri sillogismus in oi figura. Pro responsione e supponendum q aristoteli in b z... capitulo determinat de resolutione sillogismoy ex obliquis. z intēdit octo conclu siones. quarū prima e. In sillogismo no sem per oportet capere terminos in recto: sed qñ qz sumunt in obliquo. vt dicēdo pntoy no est eadē disciplina: z no dicitur q pntaria no sunt vna disciplina. Scda coclusio. In pma figura maiore de recto z minore de obli quo sequit coclusio de obliquo: vt ois sophia est disciplina: boni est sophia: g boni est disci plina. Tertia coclusio. In prima figura ma iore de obliquo z minore de recto sequit coclusio de obliquo: vt cuiuslibet qualis. i. cōtra rij est disciplina. sed bonum est quale: ergo boni est disciplina. Quarta coclusio. In pma figura vtraq; de obliq sequit p... de obliq z qñq; de recto. Et... pmi: vt cui... cuq; e dis illi... e gen... sz boni e disci... g boni e genus. Exempla z: vt cuiuscūq; e disciplina illud est genus. Sed boni e disciplina: g bonum e ge

Conclusio prima... Pro responsione... Aristoteles in b z... capitulo determinat de resolutione sillogismoy ex obliquis. z intēdit octo conclu siones. quarū prima e. In sillogismo no sem per oportet capere terminos in recto: sed qñ qz sumunt in obliquo. vt dicēdo pntoy no est eadē disciplina: z no dicitur q pntaria no sunt vna disciplina. Scda coclusio. In pma figura maiore de recto z minore de obli quo sequit coclusio de obliquo: vt ois sophia est disciplina: boni est sophia: g boni est disci plina. Tertia coclusio. In prima figura ma iore de obliquo z minore de recto sequit coclusio de obliquo: vt cuiuslibet qualis. i. cōtra rij est disciplina. sed bonum est quale: ergo boni est disciplina. Quarta coclusio. In pma figura vtraq; de obliq sequit p... de obliq z qñq; de recto. Et... pmi: vt cui... cuq; e dis illi... e gen... sz boni e disci... g boni e genus. Exempla z: vt cuiuscūq; e disciplina illud est genus. Sed boni e disciplina: g bonum e ge

Scda p... Tertia coclusio... Quarta coclusio... Et... pmi: vt cui... cuq; e dis illi... e gen... sz boni e disci... g boni e genus. Exempla z: vt cuiuscūq; e disciplina illud est genus. Sed boni e disciplina: g bonum e ge

Handwritten notes at the top of the page, including 'Duplication' and other terms.

Quinta conclusio. In 2a figura negativa... Sexta conclusio. In 3a figura... Septima conclusio. In 4a figura... Octava conclusio. In 5a figura...

Dubitarur secundo: Vtrum reduplicatio debeat addi ad mediū.

Pro resolutione supponendum est quod... Reduplicatio debeat addi ad mediū... Quarta conclusio. In 4a figura...

corruptibilis in eo quod sensibilis. Locus 2us... Non est eadem dispositio mediū ad sillogisandum... Reduplicatio debeat addi ad mediū...

Vertical marginal note on the left side of the page.

Vertical marginal note on the left side of the page.

Quinta reduplicatio...

Sexta conclusio...

Septima conclusio...

Octava conclusio...

Quarta conclusio...

Quinta conclusio...

Handwritten notes at the bottom of the page, including 'Reduplicatio de addi' and other terms.

Handwritten notes at the bottom of the page, including 'Reduplicatio de addi' and other terms.

Primum Priorū

q̄ ad videndū in q̄ figura d̄z poni sil^m mul-
tū d̄fert aspicere ad p̄l'oez. Et si 2° fuerit vlis
nō p̄t eē in tertia figura. Si h̄o fuerit affir^{ma}
nō p̄t esse in 2^a. Si h̄o fuerit vlis affirmatiua
tū p̄t eē in p̄^o. Septimū documētū. Ad
interimēdū vna dionē non oportet destruere
totā dionē; s; sufficit vna prem̄ interimere: ad
cui⁹ interēgionē tota d̄io destruit. Sic ad de-
struēdū ista dionē: aq̄ ē pot⁹ humid⁹: sufficit
destruere q̄ aq̄ non est pot⁹: sic ar⁹. Dis po-
tus ē trāsmutabilis in substātia bibētis. Sed
aq̄ nō ē h⁹. q̄ aq̄ nō est pot⁹. z p̄ p̄is nō ē po-
tus humidus.

Dubitatur tertio. Vtrum sil-
logismi expositioz possunt reduci ad aliqua^z
triu figurarū. Pro solutiōe supponēdū ē q̄ i
bac 2^a p̄tula p̄hs ponit aliq̄ documēta p̄ re-
ductiōe sillogismoz ex p̄p̄tēsi. Quoz p̄mū
ē q̄ sil^m ex p̄p̄tēsi q̄stū ad totū sui non re-
ducunt ad aliqua figurā. qz in eis nō sillogi-
sif. p̄positū ex terminis positus. Sed solū v̄tute
p̄cessiōis ip̄s r̄ndentis. quā qdē p̄cessiōē vo-
cat are^o ad placitū. qz r̄ndēs ad placitū p̄ces-
dit illā p̄p̄tēsi datā. vt si qz velit p̄bare q̄
p̄ioz nō sit eadē disci^o: z petat sibi cōcedi a
r̄ndēte q̄ sil^m sit de p̄tēte z d̄ disci^o: z se trāf-
ferat ad p̄bandū q̄ p̄ioz nō ē eadēz p̄tās: sic
ar⁹: sanati z egrotati nō est eadē p̄tās. Sed
sanati z egrotati sūt p̄tā. q̄ p̄ioz nō ē eadē
p̄tās. Nā h̄ ista 2° sit sil^m onsa: z possit ille sil-
logism⁹ resolui in tres terminos z duas p̄p̄-
nes. tū nodū ē sillogisati p̄positū. s; q̄ p̄ioz
nō sit eadē disci^o: nisi v̄tute p̄p̄tēsi p̄cessē
a r̄ndēte. Sil^m sil^m ad imp⁹ nō sillogisat
p̄in^o p̄positū: sed sillogisat aliq̄ imp⁹: ex
cui⁹ imp⁹ c̄stendit veritas p̄positū. Scōz
documētū ē. Nā h̄ sil^m ad imp⁹ z sillogis-
mus ad trāsumptū p̄ueniāt in h̄ q̄ nō sillo-
gisati p̄n^o p̄positū: tū d̄nt in h̄ q̄ in sillogis-
mo ad trāsumptū p̄cludit p̄n^o p̄positū ex con-
cessiōe r̄ndētis: vt p̄cessa ista p̄p̄tēsi. s; q̄ si
fuerit p̄batū p̄ioz nō ē eadē p̄tās: sil^m erit
p̄batū q̄ p̄ioz nō ē eadē disciplinā. S; in sil-
logismo ad imp⁹ nō cōcludit p̄n^o p̄positū
v̄tute p̄cessiōis r̄ndētis: sed p̄pter positionēz
z cōcessiōē falsi a r̄ndēte. vt si qz p̄cedat q̄
diameter ē sumiter: h̄z concedere nēio illud ex
necessitate sil^m q̄ iparia sunt eq̄lita parib⁹. Ex
h̄ patet respōsio ad dubiū.

Ad rationes ante opposituz
Ad p̄imā d̄z q̄ reduplicatio d̄z poni ad ma-
iore extremitatē tāq̄ ps extremi illi⁹ cui⁹ ma-
ior extremitas ē ps: nō autem tāq̄ reduplicas

maioze extremitatē. Ad scōam d̄z q̄ cōuct-
sio p̄t reduci ad sillogismū p̄ additiōē vni⁹
p̄missē in q̄ idē p̄dicat de seipso: sic q̄ p̄uer-
sio p̄positiōis affirmatiue d̄z reduci ad tertiā
figurā. Sed p̄uersio negatiue ad scōam figu-
rā. Ad tertiā d̄z: q̄ illa p̄tā debet sic reduci
ad sillogismū. q̄ntiq; dom⁹ ē: p̄aries ē: s; do-
mus ē: q̄ p̄aries ē. Ad cōfirmationem dicit q̄
loc⁹ a p̄iugatis z si nō possit reduci ad v̄z sil-
logismū: eo q̄ ibi sūt 4° termini: p̄t tū redu-
ci ad duos sillogismos vt patet p̄acticanti.

Queritur decimoquinto:
v̄z ex p̄p̄tēsi de terminis infinitis eodem
mō sit sillogisandū sicut ex p̄p̄tēsi de termi-
nis finitis. Et videt p̄ q̄ nō. qz p̄p̄tēsi affirmati-
ua de p̄dicato infinito z negatiua de p̄dicato
finito expollēt. q̄ ex eis nō p̄silr est sillogisan-
dū. Nā patet qz inferit se mutuo vt patet in
p̄uersiōe p̄p̄ositionē. q̄ adiuicē expollēt.
Scōo sic. Propositio affirmatiua de p̄dicato
infinito ē sim⁹ negatiua: ex q̄ inferit vna nega-
tiua. q̄ ex eadē non ē sillogisandū eodē mō si-
cut ex affirmatiua de p̄dicato finito. Tertio
sic. Termini finiti z infiniti p̄dicūt. q̄ p̄p̄ones
ex eis p̄tute silr p̄radicūt: z p̄ p̄is nō est ex
ipsis eodē sillogisandū. In oppositi ē p̄hs.

Sciendum primo. q̄ quartū
capitū in q̄ arestoteles determinat de redu-
ctiōe figuraz ad seiuices: q̄ reductio sit q̄n ea-
dē conclusio in vna figura p̄clusa: ondit pos-
se p̄cludi in alia p̄ sillogismū ostensiuū: nō au-
tē per impossibile cōtinet ser p̄clusiōes. Qua-
rū p̄ma ē. Nā eadē p̄clusio p̄t p̄cludi in dua-
bus figuris: sillogism⁹ p̄cludēs talē p̄clusiōē
in vna figura p̄t reduci ad aliā figurā vbi cō-
cludit eadē cōclusio. sicut sillogism⁹ negatiu⁹
p̄^o reducit ad sillogismū negatiuū z^o: z econ-
tra. Scōa cōclusio. Nā oēs sillogismi p̄me-
figure p̄t reduci ad scōam figurā. Patet qz
barbara z darij nō reducunt ad scōam figu-
rā: eo q̄ in ipsa solū concludit negatiue. Sed
celarēt z ferio reducūt ad cesare z camestres
maioze v̄tiusq; p̄uersa sim⁹. Tertia cō. lu-
sio. Cesare camestres z festino reducunt p̄ cō-
uersiōē ad celarēt z ferio. baroco autē nō re-
ducit per p̄uersiōē. Quarta cōclusio. Nā
oēs modi tertie figure reducunt ad p̄imam
nec econtra. Scōa pars patet qz licet darij et
ferio reducuntur ad datisi z ferison p̄r con-
uersiōem minoris: tamen barbara z celarēt
nō reducunt ad tertiā figurā p̄ p̄uersiōem:
eo q̄ in 3^a sil^m solū cōcludit p̄t⁹. Scōo p̄bat

Handwritten marginal notes in Latin script, including:
- "vno q̄ vna d̄z p̄p̄tēsi"
- "p̄p̄tēsi affirmatiua de p̄dicato infinito"
- "p̄p̄tēsi negatiua de p̄dicato finito"
- "p̄p̄tēsi affirmatiua de p̄dicato finito"
- "p̄p̄tēsi negatiua de p̄dicato infinito"
- "p̄p̄tēsi affirmatiua de p̄dicato infinito"
- "p̄p̄tēsi negatiua de p̄dicato finito"
- "p̄p̄tēsi affirmatiua de p̄dicato finito"
- "p̄p̄tēsi negatiua de p̄dicato infinito"
- "p̄p̄tēsi affirmatiua de p̄dicato infinito"
- "p̄p̄tēsi negatiua de p̄dicato finito"
- "p̄p̄tēsi affirmatiua de p̄dicato finito"
- "p̄p̄tēsi negatiua de p̄dicato infinito"

p^a ps p^onis. qz bocardo nō reducif p^o uer
 fionē ad p^ma figurā: sed oēs alij mōi tertie ft
 gure reducunt ad p^ma figurā vel per uer
 fionē p^o accidēs vel simplicē. Exquo infert vni
 correlariū qz p^ma figura z^a tertia adinucē re
 ducunt per conuerfionē minoris: z hoc intel
 ligendo de cōuerfionē illi^o que d^o esse minor
 in p^ma figura. Et iō licz difamis reducāf per
 uerfionē maioris: oportet tñ p^miffas trāspo
 ni: z tūc illa maior uerfa fiet minor in p^ma
 figura. Sil' iter p^ma figura z^a reducunt ad
 inuicē p^o uerfionē maioris ad fensum iā da
 tū. *Conclufio quinta. Modi vles z^a figure*
 nō reducunt ad tertiā figurā: cum in tertia ft
 gura folum pcludat p^oiculariter. nec etiā mōi
 affirmati z^a fi^o p^oit reduci ad fcdam figurā:
 eo qz in z^a fi^o nūqz pcludi^o affirmatiē. S; fe
 ftino reducif ad ferifon p^o uerfionē simplicē
 vtriusqz p^miffis. Et fil' felapton z ferifon p^o cō
 uerfionē vtriusqz p^miffis reducunt ad feftino.
 baroco autē z bocardo nō reducif. *Sexta*
 pcludio tāgit tria correlaria. Primū ē qz baro
 co z bocardo nō p^oit reduci p^o uerfionem ad
 z^a m^o vel z^a m^o figurā: fic neqz reducunt ad p^a m^o
 Scdm cor^ore^m qz folū duo mōi qz fūt baroco z
 bocardo reducif p^o impo^o. Ex dictis manife
 ftū ē q^oliter oportet fillo^o z figurāf reducif
 ad feinuicē: Non gde vt vna p^o aliā p^otrial: qz
 p^a p^o z^a m^o aut z^a m^o nō hz p^ofici: Sed vt ostendat
 q^oliter eadē p^o pōt pcludi in diuerfis figuris.
Sciendum fecundo: qz illud
 gnū z vltimū capitulū in q^o intēdit de refolu
 tione fillogifmoz ex termis infinitis p^oinet z^a
 ptes. In quaz p^o ondit qz negatiua de p^o fini
 to nō egpoller affirmatiē de p^o infinito. z cō
 tinet duas p^olones. *P^oia con^o.* Affirmati
 ua de p^o infinito et negatiua de p^o finito:
 cuiusmōi fūt ifte due ē nō albu: z nō ē album
 nō f^o idē. Patet qz ifti^o affirmatiōis ē albu:
 negatiua p^oia ē ifta: nō ē albu. nō autē ifta: est
 nō albu. g nō fignificāt idē. Anz patz trib^o rō
 nib^o. P^oia ē. Silē ē de iftis p^oponib^o ē albu: ē
 nō album. ficur de iftis: pōt ambulare: pōt nō
 ambulare: fcit bonū: fcit nō bonū. Sed iftius
 pōt ambulare p^odictoria nō ē ifta: pōt non am
 bulare. fed ifta: nō pōt ambulare. Nec etiam
 ifti affirmatiue fcit bonū: p^odicat ifta: fcit nō bo
 nū: fed ifta nō fcit bonū. g a fil' ifti affirmatiue
 ē albu: nō p^odicat ifta: ē nō albu: fed ifta nō est
 albu. Adnoz patz qz p^odictorie nō p^oit fil' ftare
 in vitate. fz ifte due: pōt ambulare: pōt nō am
 bulare: fil' ftāt in veritate. nil emi refert dicere
 pōt ambulare: z pōt nō ābulare. et dicere po
 tēs ē ambulare: et potēs ē nō ambulare. Sed

ifte due fil' ftāt. g z fue egpollētēs. z p^onis nō
 p^odicunt. Et fil' p^offer p^obari de iftis: icit bonū
 fcit nō bonū: qz fūt fil' be. qz ifte due qb^o equi
 pollētē fcies bonū: ē nō fcies bonū fūt fil' be.
 cū idē fit fcies bonū z fcies nō bonū. Scda rō
 qz eē nō eqle: z nō eē eqle nō fignificāt idē.
 g a fil' nec ifte: nō ē albu: z ē nō albu. Anz pz
 qz ifta affirmatiua de p^odicato infinito nō ē eq
 le aliqd ponit: negatiua vō nil pōit: g nō fignifi
 cāt idē. Sed qz ifta ē nō eqle aliqd ponat.
 Probat are^o. qz ad ipfā fequit aliqd. i. sub
 fectio illi^o p^oponit aliqd fubiactet: de q^o vey est
 dicere qz ē ineqle. Alias de qlibet diceret qz
 ē eqle vel nō ē eqle: qd ē flm. qz kimera neu
 trū hoy ē. Sed ifta negatiua nō ē eqle nō in
 diger tali fubiecto. g affirmatiua de p^odicato in
 finito z negatiua de p^odicato finito non fignifi
 cāt idē. Tertia rō. Ad affirmatiua z de p^odicato
 infinito fe^o aliqd qd non fe^o ad negatiua de
 p^odicato finito. g nō funt idem. Anz patz qz
 ifta ē lignū nō albu: fe^o ifta: g ē lignū. nō aut
 fe^o ad ifta: nō ē lignū albu. Scda cōclufio
 tāgit tria correlaria. Primū ē ifti^o affirmatiōis
 ē bonū: negatiua p^odictoria nō ē ifta: ē nō bonū
 fed ifta: nō ē bonū. Patz qz de qlibet affirma
 tio vel negatio vā z de nullo ambo fil': fed de
 eodē: vputa de kimera vel de illo qd vlr nō
 ē: falum ē dicere qz ē bonū z qz ē nō bonum
 Scdm correlariū. Ifta ppō: ē nō bonū ē affir
 matiua. Patet qz ois oro ē affirmatiua vel ne
 gatiua. fed ipfa nō ē negatiua: cū non fit nega
 tiua ifti^o: ē bonū. g ipfa ē affirmatiua. Tertius
 correlariū ifti^o affirmatiōis ē nō bonū: nega
 tiua ifta: nō ē nō bonū. Patz qz cūlibet affirma
 tiōis ē negatio oppofita. fed ifta ē affirmatiua:
 cui^o non pōt assignari alia negatio g zē.
Sciendū tertio: qz circa hūc
 textū incidit due difficultates. P^oia diffi
 cultas ē nō albu: z nō esse albu idē fignificāt
 Et vt^o qz fic. qz ab vno ad aliud ē bona p^ona et
 ecōtra: vt patuit z^o peri^o. g vidēt idē cōter
 fignificare. In oppofitū videt cē are^o i p^o
 bui^o capitulū. Rñ^o p^o diffinōne: qz ifta duo
 fignificare idē pōt intelligi du^o. Vno^o qz
 ad modū enūtiādi. z fic nō fignificāt idem. qz
 vna hz modū enūtiādi fūm^o negatiui: z alia
 hz modū enūtiādi fūm^o affirmatiui. Alio mō
 pōt intelligi qz fignificāt idē qd ad veritatē vel
 falitatē: z fic fūt idē z fignificāt idē. qz fi vnus
 illoz fit vey: z reliquū nō erit vey. Si etiam
 vnū fit fil' z reliquū. z inde ē qz i bōa p^ona in
 ferūt fe mūuo. Et fi obitaf qz fm pbz i textū:
 ifte due nō ē albu: z ē nō albu: fe bñt adinui
 cē ficur ifte: nō est potēs ambulare: z ē potēs

Handwritten marginal notes on the left side of the page, including 'De p^o ab' and other fragments.

Handwritten marginal notes on the left side of the page, including 'Concl^o q^o baro' and 'Sexta pcludio'.

Handwritten marginal notes on the right side of the page, including 'P^oia con' and 'Sciendū'.

Prionū

nō ābulare. s; iste due vltie nec sūt eedē q̄ ad modū enuntiādi nec q̄ ad vltatē z s'vitatē: nec ab vna ad affirmatiuā z ecōtra est bona p̄na. Rñ² q̄ are^{1o} non intelligit q̄ sit oino sile de istis z de alijs. s; solū vult q̄ in illis ē sile quo ad modū enuntiādi. qz sicut ista ē potēs nō ābulare: b; modū enuntiādi sim¹ affirmatiuū. ita ista ē nō albu. z sicut illa nō ē potēs ābulare ē negatiua: ita p̄sist ista nō ē albu: ē sim² negatiua. Scōa diffi^o. Vt nō^o infiniū ali qd ponat. Et vi² q̄ nō p̄ are^{1o} p̄ peri^o. vbi vult p̄te negatiuā cē verā: eo q̄ nō^o infiniū eqli^{ter} ē i eo qd ē z i eo qd nō ē. In oppositū ar² p̄ are^{1o} in p̄sist cal^o vbi dicit q̄ buic ē nō egle aliqūd subiacer: qd nō vi² vep nisi illud nō^o infiniū nō egle aliqūd ponat. Rñ² cōter q̄ nō^o substantiū infiniū nihil ponit: s; nō^o infiniū accidētale aliqūd ponit: sicut b nō^o nō egle ponit sūū subiectū qd subiacer isti nō eqli^{ter} tati. Aliter tñ rñ² p̄formiter ad ea q̄ dicta sūt p̄ peri^o q̄ nullū nō^o infiniū siue substantiū siue adiectiū aliqūd ponit. Pater qz nō^o aliqūd ponere ē ipsū virtute sui p̄^o p̄dicari de aliqū ente positiuo. Sed nō^o infiniū eqli^{ter} p̄dicat de ente z nō ente q̄ nihil ponit. Ad aurozitatē text^o d; q̄ buic noi infiniū nō egle aliqū sbia cet. s. ineqle: nō q̄ ipsū ponat: aut q̄ ad nō egle seq̄tur ineqle. Sed sibi sbiaz s; p̄dicatio: nē sic. s. q̄ nō egle p̄dicat de ineqli.

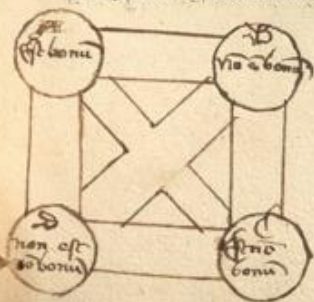
Conclusio responsalis. eodē mō ē sillogisandū ex ppōib^o de terminis infini^o sicut de ppōib^o de terminis finitis. Ista p̄clu^o satis p̄tā ex dictis in z^o notabili q̄ ex dicēdis in dubijs.

Dubitatur primo. Vtrum affirmatiua de p^o finito et affirmatiua de p^o infinito possunt sil' stare. Pro r̄sōde supponēdū ē q̄ are^{1o} in z^a p̄te ostēdit q̄liter valet p̄na a ppōne de p^o finito ad ppōne de p^o infinito. z inēdit qnq; p̄clones. Lon^o p^o tagit dīf positionē 4° ppōnū in s^a q̄drangulāri cui^o p̄m^o angul^o sit a: in q̄ pōat affirmatiua de p^o finito. s. ē bonū. Scōs ē b : in q̄ ponit negatiua de p̄dicato finito vt nō ē bonū. Teri^o ē c: q̄ ponit sub b: in q̄ ponit affirmatiua de p̄dicato infinito. vt ē nō bonū. Quart^o q̄ ponit s; a ē d: in q̄ ponit negatiua de p̄dicato infinito. s. nō ē nō bonū. Alie 4° p̄clones tagūt quoz regulas. Paia ē. Ab affirmatiua de p̄dicato infinito ad negatiuā de p̄dicato finito ē bona p̄na. vt bene segtur ē nō albu. q̄ nō ē album. Patz qz ad istā ē nō albu: segtur ista: nō ē albu; vel ei^o oppositū stabit. sed ei^o oppositū nō pōt sta

re. qz iste nō possunt sil' stare: b ē nō albu; z b est albu. Scōa regula. A negatiua de p̄dicato finito ad affirmatiuā de p̄dicato infinito nō valet p̄na. Pater qz nō segtur b nō ē lignū albu. q̄ b ē lignū nō albu. qz qd oino nō ē lignū nec ē lignū albu: nec lignū nō albu. Tertia regula. Ab affirmatiua de p̄dicato finito ad negatiuā de p̄dicato infinito ē bona p̄na. vt bñ segtur b ē albu. q̄ b nō ē nō albu. Pater qz ad istā ē albu: segtur ista nō ē nō albu: vel ei^o oppositū stabit. S; oppositū ei^o nō pōt stare. qz iste nō sil' stat ē albu: z ē non albu. Quarta regula. A negatiua de p̄dicato infinito ad affirmatiuā de p̄dicato finito nō valet p̄na. qz nō segtur nō ē lignū nō albu. q̄ ē lignū albu; Ex his infert duo correlaria. Primū ē. Affirmatiua de p̄dicato finito: z affirmatiua de p̄dicato infinito: vt iste due ē albu: ē nō album: nō pōt sil' stare. Scōm correlariū. Negatiua de p̄dicato finito z negatiua de p̄dicato infinito nō seimicē p̄sequant. nō pōt sil' stare in veritate. qz qd nō ē albu lignū: nō etiā ē lignū nō albu: igitur tē.

Dubitatur secundo. Vtrum ab

affirmatiua de p̄dicato puatiuo ad negatiuā de p̄dicato positiuo vel ecōtra valet p̄na. Pro solutiōe, supponēdū ē q̄ are^{1o} in bac z^a p̄te compar ppōnes de p̄dicatis positiuis ad p̄clones de p̄dicatis puatis. z inēdit qnq; cōclusiones. Loclusio p^o. Eodē mō se bñt adinuf cē q̄ ad p̄nas ppōnes de p̄dicatis puatis z positiuis: sicut ppōnes de p̄dicatis finitis z infinis: ita qz affirmatiua de p̄dicato puato infert vnā negatiuā de p̄dicato positiuo: sed nō ecōtra. qd facile apparebit disponēdo figurā cōsil'em p̄cedēti cui^o prim^o angul^o sit a: in q̄ ponat affirmatiua de p̄dicato finito positiuo: vt est egle: Scōs angul^o sit b: in q̄ ponat negatiua eiusdē. s. nō est egle. Teri^o sit c: in q̄ ponat affirmatiua de p̄dicato puatiuo: s; ē ineqle. Et q̄r^o q̄ ponit sub a sit d: in q̄ ponitur negatiua de p̄dicato puatiuo: s; nō est ineqle. Scōa cōclusio p̄bat vnū prius declaratu: s; qz affirmatiua de p̄dicato infinito z negatiua de p̄dicato finito non sunt idē: supposito qz def aliq̄ p̄positio vniuersalis in q̄ p̄dicatū inest subiecto p̄aliquib^o suppositis z p̄aliquib^o nō: sicut positio qz aliqua entia sint alba z aliq̄ nō: tūc arguitur sic. Ista p̄positio vniuersalis: oia entia sunt alba ē falsa: q̄ sua contradictoria ē vera. s; ista affirmatiua de p̄dicato infinito oia entia sunt nō alba: est sil' vera z falsa cum prima q̄ nō ē p̄radictoria p̄me. z per cōsequens

ista negatiua: non oia entia sunt alba erit sua
pdictoria. q̄ a fili isti affirmatiōis est albu: ne
gatio nō ē ista: ē nō albu. sed illa negatiua nō
ē albu. Et sicut dictū ē de ista vlt̄ in pli. nūero:
oia entia sūt alba: ita dicēdū ē de ea in singu
lari. s. q̄ isti. oē ens ē albu: pdictoria nō ē ista
oē ens ē nō albu. sed ista: nō oē ens ē albu.

El. 3^a Lon^o 3^a tagit duas regulas: quar p^a ē. Affir
matiaua de p^o finito eodē mō sillogisat sicut
affirmatia de p^o infinito. Probat are^o rōe
z exem^o. Rōne sic. qz affirmatia de p^o infini
to nō sillogisat eodē mō sicut negatiua de p^o
dicato finito. Patet qz affirmatia de p^o infi
nito: ex q̄ est sim^a affirmatiua: o; sillogisari in
mō affirmatio. z tñ negatiua de p^o finito sil
logisat in mō negatiuo. q̄ nō eodē mō sillogi
satur. Ex^o sic. qz sicut bñ se^o: oē aial ē musicū
ois hō ē aial. q̄ ois hō ē music^o. ita sequit^r: oē
aial est non musicū: ois hō ē aial. q̄ ois hō est
nō music^o. Scōa regula. Uis negatiua sillogi
satur in trib^o modis. s. in z^o pme: z in duob^o
pms z^o. Sed vlt̄s affirmatia tñ sillogisat in
p^o pme. *Cl. 4^a* tagit vñā regulā pñāz
q̄ cōtinet 4° priates regulas. Prima regula
ē hec. Si ad aliqd̄ añs sequit aliqd̄ pñs z nō
ecōtra: tūc ad oppositū pñis sequit oppositū
añtis. Scōa regula. Si ad añs seq̄ pñs z nō
ecōtra: nō oportet ad oppositū añtis sequi op
positū pñtis. Tertia regula. Oppositum añtis
pōt stare in veritate cū pñte. Quarta regula.
Oppositū pñtis non pōt stare in veritate cū añ
cedere. Pro declaratiōe istaz regularū consti
tuae figura q̄dā: cui^o prim^o angulus sit a: in q̄
ponat pñs. s. fortes mouet. Scōs sit b: in quo
ponatur oppositū pñtis. s. fortes non mouet.
Tertius sit c: in q̄ ponat añs. s. fortes currit. Et
q̄r^o q̄ ponitur sub a sit d: in q̄ ponat oppositū
antecedētis. s. fortes nō currit. hoc suppo
sito p^a pma regula. s. q̄ si ad c sequat a: tunc
ad b se^o d. qz ad b sequit d: vel eius oppositū
stat: qd̄ est c. z vlt̄a ad c sequit a: q̄ si c stat cū
b: etiā a stabit cū b: qd̄ ē flm cū pñcāt. Tertia
regula. p^a. s. q̄ a z d pñt sil stare. qz c qd̄ ē op
positū isti^o d nō se^o ad a: sed bñ econtra. q̄ op
positū ipsi^o c qd̄ est d stabit cū a. qz qd̄libet cū
q̄libet vel ei^o oppositū stat. Quarta regula. p^a
. s. q̄ b z c nō stāt sil. qz qd̄ stat cū c stat cum
a. q̄ si b staret cū c: staret etiā cum a. z per pñs
pdictoria sil staret. Scōa regula. p^a. s. q̄ ad d
non sequit b. qz d stat cū a. q̄ si ad d sequit b:
tūc etiā a stabit cū b. qz qd̄ stat cū a ante stat
cū pñte: sed b ē incōueniēs. qz a z b pñcāt.

Quinta cl. 5ª remouet quādā sophisticā ar
gumentationē p̄ quā posset pbari q̄ ad d se^o

b: supposito q̄ si sit nega^o pdictoria ad a z ad
b. Et sil r etiā sit negatio pdictoria ad c z ad b:
tūc arg^o sic. Ad c se^o a: q̄ ad f sequit b. Et vlt̄
ad f sequit b. q̄ ad d qd̄ ē oppositūz de b se^o
b qd̄ est oppositū de f. Respondet are^o interi
medo suppositū. s. q̄ vñt̄ z idē pñcāt duobus
oppositis. Nā si a sit eē bonū: z b sit non eē bo
nū: tūc ipsi a pñcāt b: z nihil aliud: nisi egpol
lear ipsi b. iō f nō pñcāt a nec b sed sū sūpnis.
qz f egpoller vni distictiue q̄ pñcāt vni copu
latiue pñtute ex a z b. mō distictiua neutri pñ
copulatiue seorsū sumpte sed toti copulatiue
cōtradicit.

Dubitatur tertio. Vtrū a ne
gatiua ad affirmatiua p^o variato penes fini
tū z infinitū valeat pñā. Et vi^o q̄ sic p are^o
in z^o peri^o. In oppo^o tñ videt eē are^o in
pñti textu. Dicit q̄ bñ valet pñā posita pñā
tia subiecti. Aliter r̄idetur per tria dicta. Pu
mū dictū. Ab affirmatiua ad negatiua p^o va
riato penes finitū z infinitū: sic q̄ totū pñca
tū infinitū: bñ valet pñā. qz de q̄libet affirma
tio vel negatio vera z de nullo ambo sil: sicut
iā dictū est in z^o peri^o. Scōm dictū. A ne
gatiua ad affirmatiua pñcato variato penes
finitū z infinitū bñ valet pñā: dū tñ totū pñca
tū infinitū. Si hō pñcātū sit cōplexū z al
tera ps ei^o solū infinitatē nō valet pñā. Pñā
ps dicti patuit in z^o peri^o. Scōa ps patet in
pñcātū textu bui^o. Scōm dictū. Si totū pñ
dicatū infinitū tūc a negatiua ad affirmatiua
pñcato variato penes finitū z infinitū valet
vlt̄ pñā: siue ponatur pñā subiecti: siue nō.
Patet qz ista pñā tenet in virtute pñi pñcipij
qd̄ ē: De q̄libet affirmatio vel negatio vera: z
de nullo ambo sil. ergo vlt̄ valet in omnibus
terminis.

Ad rationes ante oppositū:
Ad p^o dicit. q̄ licz affirmatia de pñcato in
finito z negatiua de pñcato finito egpollat
q̄ ad veritatē vel falsitatē. nō tñ q̄ ad modum
enūtiandi. mō diuersus mod^o enūtiandi cau
sat diuersus modū sillogisandi. Ad scōam
negatur pñā. qz ad talē illationē sufficit possi
bilitas antecedētis cū cōsequēte: siue sit eadē
qualitas siue nō. Ad 3° cōcedit q̄ propo
sitiones constitute ex pñcātis finitis z infi
nitis pñcāt ex pte pñcatorū: non tamen ex
p̄te copulari.

Finis pñi pñoz analeticorū aristotilis.

Primo. Secundus

distributo nō p̄t fieri subsumptio. Tertia regula subsumptio euidēs fit solū s̄b subiecto. et quo sequit̄ q̄ s̄b maiore nō fit s̄b subiecto euidēs q̄z semp̄ p̄dicat̄ in p̄ma figura: vbi tamen fit euidētiōz s̄b subsumptio.

Sciendum secundo q̄z secun-

ous liber p̄oz in q̄ d̄terminat arestoteles de q̄ busdā passionib⁹ sillogismoz p̄tinet tres tractatus. in quoz p̄mo d̄terminat de p̄tātib⁹ sillogismoz. Et p̄tinet sex ca^{1a} s̄m q̄ s̄it sex potestates sillogismoz. in p̄mo d̄terminat de p̄ma p̄tāte. et p̄tinet sex conclusiōes. quaz. **Prima** est epiloga omniū d̄terminatiōz in p̄mo h^o est hec. d̄terminatiū est p̄us in q̄ntis figuris: et p̄ quales et p̄ q̄t̄ p̄p̄ōes et terminos: et quādo s̄ ad figurā: et quō quo ad modū p̄t formari q̄libz s̄i^o. D̄terminatiū ē etiā ad q̄d p̄spiciēdū est volēti p̄cludere affirmatiue vel negatiue: et quomodo p̄t inueniri mediū ad quālibz p̄clusiōez p̄positā sillogisandā. **Secunda** conclusiō tāgit vna diuisiōez et ē hec. Sillogismoz alij sunt p̄ctāres: alij autē vl̄es. **Tertia** conclusiō cēs sillogismi vl̄es. et oēs s̄i^o p̄ctāres affirmatiū plura p̄cludūt p̄ quēsiōez p̄clusiōis. S̄ p̄ctāres negatiū solū p̄cludūt vna solā p̄clusiōē. patz q̄z cēs alie a p̄ctārib⁹ negatiū p̄uertunt. p̄ctāris autē negatiū nō p̄uertit. q̄z conclusiōē. an̄s declarat arestoteles in terminis n̄ scatis. Et q̄z ex h̄ possz aliq̄s credere q̄ conclusiō nō sit p̄p̄ō. ideo h̄ remouens dicit arestoteles q̄ conclusiō est p̄p̄ō: cū sit enūnatiū alicuius de aliq̄. **Quarta** conclusiō omnes s̄i^o vl̄es p̄me si ē p̄t p̄cludere maiore extremitatez de oib⁹ p̄tētis s̄b medio: et etiā d̄ oib⁹ p̄tētis s̄b subiecto p̄clusiōis et omniū erit idē s̄i^o. hāc conclusiōē declarat arestoteles in terminis n̄ scatis. **Quinta** conclusiō oēs s̄i^o vl̄es z ē si ē p̄cludunt plura sumēdo sub s̄b iecto p̄clusiōis: s̄z nō cōcludūt palā. i. euidēs sumēdo s̄b medio. hāc conclusiōē declarat arestoteles in terminis n̄ scatis. **Sexta** conclusiō oēs s̄i^o tam vl̄es q̄ p̄ctāres possunt plura p̄cludere sumēdo s̄b medio: licz nō semp̄. s̄ nulli s̄i^o p̄ctāres p̄t plura p̄cludere sumēdo sub s̄b iecto p̄clusiōis hanc conclusiōē etiā declarat arestoteles in terminis n̄ significatis.

Prima p̄tāte s̄i^o...

prima ḡto

secunda ḡto

quarta ḡto

quinta ḡto

V. conclusio p̄t d̄terminā s̄i^o...

Uno mō q̄ sit de diuisiōē essentiali. Alio mō q̄ sit p̄s com aliō

E 1

Irea untiū secūdi libri p̄rio-

rūm analeticoz queritur p̄ri-
mo vtrū idē s̄i^o possit plura p̄cludere. Et ar^o p̄mo q̄ nō q̄ conclusiō est de eēntia s̄i^o: vt patuit p̄mo h^o. q̄ idē s̄i^o nō p̄t plures conclusiōes p̄cludere. **Secūdo** ar^o vniū cause ē vni^o effectus: s̄ conclusiō est effect⁹ p̄missiōz: vt habet z^o p̄bicoz. q̄ ex eisdē p̄missis nō p̄t in ferri plures conclusiōes. **Tertio** ar^o s̄i^o p̄cedens p̄ diuersa mediā ad eandē conclusiōē est plures et nō vn^o: vt patuit p̄mo h^o. q̄ a simili s̄i^o p̄cedens p̄ idē mediū ad diuersas conclusiōes erit plures et nō vn^o. In oppositum est arestoteles.

Sciendū primo q̄z p̄o decla-

raōe terminoz q̄stiois ponunt q̄tuor suppo-
sitiōes. **Prima** suppositiō potestas est q̄dam p̄p̄rietas s̄i^o: quēntes s̄i^o rōe forme sillogistice: valēs ad veritatis manifestatiōez et falsitatis ostēsiōez. **Secūda** suppositiō sex s̄it potestas sillogismoz q̄ p̄tinet in isto vsu. Plus fallū cir ca quēntis inpos. oppos. **Tertia** suppositiō p̄ma p̄tā sillogismoz est eundē s̄i^o posse p̄cludere plures conclusiōes. q̄d p̄tingit tri^o. p̄mo per quēsiōez p̄clusiōis: q̄n̄ scz ex duabus p̄missis inferit vna conclusiō quēntibilis: z z^o ex eisdē p̄missis inferit quēntēs dicte conclusiōis. **Secūda** p̄t idē s̄i^o p̄tā p̄cludere sumēdo in post idē s̄i^o s̄b medio distri^o sumēda plura inferiora cōtēna s̄b eo. **Tertio** idē s̄i^o p̄t plura p̄cludere in lat^o. i. sumēdo s̄b maiore plura supposita illius maioris. nec p̄t idē s̄i^o plura cōcludere sumēdo s̄b maiore extremitate: q̄ variata variat s̄i^o. **Quarta** suppositiō p̄tinet tres regulas q̄bus p̄t agnosci qui s̄i^o possunt plura p̄cludere p̄ s̄b iectiōez. **Prima** ē s̄b terminio distri^o potest fieri s̄b iecto. **Secūda** regula s̄b terminio n̄

ante oppos

supp

si p̄tā p̄cludere sumēdo in post idē s̄i^o s̄b medio distri^o sumēda plura inferiora cōtēna s̄b eo.

Secundus

Prion

Nullus homo est animal. omnis lapis est hō.
 ḡ nullus lapis est animal. **Secūda ps** patet sic
 arguendo in barbara. omne album est aial.
 omnis homo est albus. ḡ omnis homo est al'
 in celarent sic. nullum albi est aial. omnis la'
 pis est albus. ḡ nullus lapis est animal. **Se**
cunda conclusio in mōis vniuersalibus p̄me
 figure ex maiore in toto falsa et minore vera
 numquam sequitur conclusio vera. vt omnis hō
 est lapis. omne risibile est homo. ḡ omne risi
 bile est lapis. sed ex maiore in parte falsa et
 minore vera sequitur conclusio vera. vt nullus
 homo est lapis. omne risibile est homo. ḡ nullū
 risibile est lapis. q̄ est vera et cōtraria p̄ioris
 conclusionis. **Pro cuius p̄batione** supponit
 q̄ illa p̄positio dicitur in toto falsa cuius cō
 traria ē vera. **Tunc** probat sic conclusio. quia ex
 quo maior est tota falsa: sua contraria erit ḡa
 ex qua contraria cum minore vera sequit cō
 traria conclusionis. sed impossibile est contra
 rias simul esse veras. ergo si maior sit in toto
 falsa et minor vera conclusio erit falsa. **Secūda**
pars conclusionis patet sic arguendo in bar
 bara. omne album est animal. omnis cignus
 est albus. ergo omnis cignus est animal. **In**
celarent arguitur sic nullum album ē aial. ois
 nix est alba. ergo nulla nix est animal. **Ter**
tia conclusio maiore vera et minore falsa i to
 to vel in parte sequitur conclusio vera. **prima**
pars patet sic arguendo in barbara. ois equ'
 est animal. omnis homo est equus. ergo ois
 homo est animal. **In celarent** arguitur sic. n'
 medicina est animal. omnis musica est medi
 cina. ergo nulla musica est animal. **Secunda**
pars patet arguēdo sic in barbara. omnis hō
 est animal. omne gressibile est homo. ergo
 omne gressibile est animal. in celarent vero
 arguitur sic. nulla prudentia est animal. ois
 contemplatio est prudentia. ḡ nulla contem
 platio ē animal. **Vel** sic in terminis notiozib'
 nulla albedo est animal. omnis color est al
 bedo. ergo nullus color est animal. **Quar**
ta conclusio in modis particularibus p̄ime fi
 potest sequi verum ex ambabus falsis siue in
 toto siue in parte: vel ex altera falsa siue in
 toto siue in parte. hanc conclusionem pro om
 ni sui parte probat aristoteles formando sil
 logismos in darij et ferio. **Quinta conclusio**
in modis secunde figure potest sillogisari ve
 rum ex ambabus falsis siue in toto siue in pre
 vel ex altera tantum falsa siue in toto siue in p
 te. hanc conclusionē probat aristoteles in om
 nibus modis vt patet practicanti. **Sexta cō**
clusio in omnibus modis tertie figure contin

git sillogizare verum ex ambabus falsis siue
 in toto siue in parte: **Vel** ex vna vera et al
 tera falsa aut in toto aut in parte. hanc conclu
 sionem probat inductiue sic p̄ceden'. **Ex** qui
 bus infert duo corollaria. **Primum.** Si con
 clusio sit falsa: necesse est ambas vel alteram
 p̄missarum esse falsam. **Secundum** corol
 larium. **Si** conclusio sit vera non est necesse
 vtramq; vel alteram p̄missarū esse veram. z
 sic patet responsio ad dubium.

Dubitatur tertio vtrum ad
 idem antecedens affirmatum et negatum se
 quatur idem consequens. **Pro** dubio suppo
 nendum est q̄ aristoteles in hac tertia parte
 probat tertiam conclusionem p̄ncipalē scili
 cet q̄ ex falsis non sequatur verum ex neces
 sitate id est propter quid. **pro** cuius p̄batione
 ponit tres conclusiones: quarum prima ē h'
 in omni bona consequentia si consequens sit
 falsum: necesse est antecedens esse falsum: p̄z
 quia quodcumq; aliqua duo sic se habent
 ad inuicem vt vno existente necesse est aliud
 esse: tunc si secundus non sit: nec etiam prim'
 erit. **Sed** antecedens et p̄sequens sic se h̄nt
 q̄ antecedente existente necesse est p̄sequēs
 esse: ergo si consequens non sit id est si sit fal
 sum: nec antecedens erit: hoc est erit falsum.
Secunda conclusio in omni bona consequē
 tia si consequens sit verum: non oportet ante
 cedens esse verum. patet quia antecedente n̄
 existente potest consequens esse. ḡ antecede
 te existente falso potest consequens esse verū
Tertia conclusio Ex falsis non sequit verum
 propter quid. patet quia si sic sic ad antecede
 ns affirmatum et negatum id est ad duo contra
 dictoria sequeretur idem consequens: qd est
 impossibile. qd patet. quia si ad duo contra
 dictoria sequeretur idem tunc contradictoria
 sequeretur ad se inuicem: qd est falsum. p̄z
 consequentia posito q̄ iste cōsequētie sint bo
 ne. a est album. ergo b est magnum. et a nō
 est album. ergo b est magnum. nam ex op
 posito consequentis sequitur oppositum an
 tecedentis: sic arguendo. b non est magnum
 ergo a non est album. et vltra per aliam con
 sequentiam sequitur a non est album. ergo b
 est magnum. et per consequens de primo ad
 vltimum sequeretur b non est magnum. ḡ b
 est magnum: vbi vnum contradictorium seq̄
 retur ad aliud. **Tunc** dicitur ad dubium q̄ ad
 idem esse et non esse non sequitur aliquid de
 necessitate. **Sed** ad antecedens esse id est esse
 verum sequitur consequens esse verum. ḡ ad
 consequens non esse id est esse falsum nō se

z z

quatur antecedens esse id est esse verum. Ad rationes ante oppositū. Ad primam processo antecedente negatur consequentia. quia in consequente est locutio grati partit. Ad secundam dicitur quod premissa non sunt cause conclusionis in essendo: sed in processu. Ad tertiam dicitur similiter sicut ad primam.)

Queritur secundo utrum sillogismus circularis teneat formaliter in omnibus terminis. Et arguitur primo quod non per aristotelem in textu qui dicit quod tenet tantum in terminis convertibilibus. dicit enim sic. In his autem quae convertuntur est omnia monstrare per se invicem. Secundo arguitur sillogismus circularis non est unus sillogismus sed plures. quod non est sillogismus. Tertio sic in primo circulari petit principium. quod non est bonus sillogismus. In oppositum est aristoteles.

Sciendum tertio quod tertium capitulum in quo determinat aristoteles de tertia potestate sillogismorum: quod est sillogizare circulariter: continet tres partes. In prima docet sillogizare circulariter in prima figura. Et pertinet sex conclusiones. In quam prima describitur sillogismus circulariter. et est hec. sillogismus circularis est qui ex conclusione prioris sillogismi cum conversione unius premissae inferat aliam premissam. sic arguendo in barbara: omne b est a. omne c est b. ergo c est a: si capiatur conclusio cum conversione minoris ad inferendum maiorem fiet sillogismus in eodem modo: ut omne c est a. omne b est c. ergo omne b est a. Secunda conclusio est hec. aliter non potest fieri sillogismus circularis: nisi videlicet ex conversione unius premissae cum conclusione inferendo aliam premissam: patet quia si in secundo sillogismo accipietur aliud medium a terminis in primo sillogismo positus: illud medium non esset de illo circulo. Similiter si in secundo circulo sumentur eadem premissae sicut in primo: vel etiam conversae earum: tunc non fiet reversio et per consequens nec circularis. et ideo oportet ex conclusione reverti ad alteram premissam. Tertia conclusio sillogismus circularis solum fit in terminis convertibilibus. patet quia sillogismus circularis fit per conversiones simplicem univocalem affirmativam. talis autem conversio solum fit inter terminis convertibilibus.

Quarta conclusio docet sillogizare circulariter in barbara. et est conclusio quinque membrorum. Primum membrum est quod ex conclusione prioris sillogismi cum conversione minoris inferat maioris barbara.

bara. patet aristoteles eodem exemplo quo prius: secundum membrum quod ex conclusione prioris sillogismi cum conversione maioris inferat minoris de barbara. Patet similiter exemplo ut prius. Tertium membrum ex convergente conclusionis cum minore inferat convergens maioris de barbara. ut factum est: omne c est a: potest convertere maioris sic sillogizare circulariter. omne c est b. omne a est c. ergo omne a est b. Quartum membrum ex convergente conclusionis cum maiore inferat convertens minoris de barbara. patet exemplo sicut prius. Quintum membrum ex convertentibus premissis: inferat circulariter convertens conclusionis. ut possit patere exemplificando sic prius. Et quibus inferat duo correlativa. Primum est quod sillogismus circularis potest fieri in terminis convertibilibus: in aliis vero non. Secundum correlativum quod sillogismus circularis est utilis demonstratori. Quinta conclusio docet sillogizare circulariter in celarent. et est hec. Ex conclusione cum conversione minoris sillogizare circulariter maioris de celarent. sed minor non potest sillogizare circulariter simpliciter conversiones maioris: nisi illa maior convertatur in unam affirmativam de subiecto infinito: ut ista maior nullus b est a: non debet converti in istam: nullus a est b. sed in hac cui nullus inest a huic omni inest b: quae equaliter isti affirmativae de subiecto infinito. omne quod non est a est b. vel isti omne non a est b. ut fiat talis sillogismus in celarent. nullus b est a omne c est b. ergo nullus c est a: potest minor sillogizare circulariter sic sumendo. omne non a est b. de c est non a. ergo omne c est b. Sexta conclusio docet sillogizare circulariter in modis particularibus prime figure. et est hec. In modis particularibus prime figure maior non est sillogizabilis circulariter: sed tantum minor. primum patet quia maior est univocalem: quae non potest concludi nec ex ambabus univocalem. Secunda pars patet. quia ex conclusione cum conversione maioris inferat circulariter minor de variis. Et similiter in ferio ex conclusione cum conversione maioris inferat minor. et debet maior converti in unam affirmativam de subiecto infinito sicut dictum est in celarent. In secunda parte docet sillogizare circulariter in secunda figura et continet duas conclusiones. Quarum prima est hec. in secunda figura premissa affirmativa non potest sillogizare circulariter: sed bene privativa. prima pars patet quia ex quo in secunda figura altera premissarum semper est negativa: ideo si premissa affirmativa debeat concludi circulariter argueret ex puris ne-

Ad primam processo antecedente negatur consequentia. quia in consequente est locutio grati partit.
Ad secundam dicitur quod premissa non sunt cause conclusionis in essendo: sed in processu.
Ad tertiam dicitur similiter sicut ad primam.)
Queritur secundo utrum sillogismus circularis teneat formaliter in omnibus terminis.
Et arguitur primo quod non per aristotelem in textu qui dicit quod tenet tantum in terminis convertibilibus.
dicit enim sic. In his autem quae convertuntur est omnia monstrare per se invicem.
Secundo arguitur sillogismus circularis non est unus sillogismus sed plures. quod non est sillogismus.
Tertio sic in primo circulari petit principium. quod non est bonus sillogismus.
In oppositum est aristoteles.
Sciendum tertio quod tertium capitulum in quo determinat aristoteles de tertia potestate sillogismorum: quod est sillogizare circulariter: continet tres partes.
In prima docet sillogizare circulariter in prima figura.
Et pertinet sex conclusiones.
In quam prima describitur sillogismus circulariter.
et est hec. sillogismus circularis est qui ex conclusione prioris sillogismi cum conversione unius premissae inferat aliam premissam.
sic arguendo in barbara: omne b est a. omne c est b. ergo c est a:
si capiatur conclusio cum conversione minoris ad inferendum maiorem fiet sillogismus in eodem modo: ut omne c est a. omne b est c. ergo omne b est a.
Secunda conclusio est hec. aliter non potest fieri sillogismus circularis: nisi videlicet ex conversione unius premissae cum conclusione inferendo aliam premissam: patet quia si in secundo sillogismo accipietur aliud medium a terminis in primo sillogismo positus: illud medium non esset de illo circulo.
Similiter si in secundo circulo sumentur eadem premissae sicut in primo: vel etiam conversae earum: tunc non fiet reversio et per consequens nec circularis.
et ideo oportet ex conclusione reverti ad alteram premissam.
Tertia conclusio sillogismus circularis solum fit in terminis convertibilibus.
patet quia sillogismus circularis fit per conversiones simplicem univocalem affirmativam.
talis autem conversio solum fit inter terminis convertibilibus.
Quarta conclusio docet sillogizare circulariter in barbara.
et est conclusio quinque membrorum.
Primum membrum est quod ex conclusione prioris sillogismi cum conversione minoris inferat maioris barbara.

Handwritten marginal notes on the left edge of the page.

Handwritten notes at the top of the page, above the title.

Handwritten marginal notes on the right edge of the page.

gatiuis: verumtamē extra textum est intelli-
gendum q̄ licet p̄missa affirmatiua nō sit sil-
logifabilis p̄ quēstioēs simplicē p̄missē nega-
tiue: est tamen sillogifabilis cōuertendo p̄-
missam negatiuā in vnam affirmatiuā de sub-
iecto infinito: sicut dictum est in celarent. Se-
cundā p̄m̄ conclusionis p̄bat aristoteles. qz
ex conclusioe cū conuertente p̄missē affir-
matiue inferitur p̄missa negatiua: vt patet
sillogifando in cesare et camestres. Sc̄da
conclusio. In modis particularibus sc̄da si-
maior q̄ vniuersalis est non p̄t sillogifari circu-
lariter: eo q̄ talis debet p̄cludi per duas vni-
uersales. s; minor q̄ est particularis potest sil-
logifari circulariter: capiēdo conclusionē cū
quertente maioris vt patet inductiue arguē-
do in festino et baroco.

Sciendū secūdo q̄ in tertia;

parte huius capituli docet aristoteles sillogi-
fare triplicē in tertia figura. Et inendit tres
conclusiones. Quarum prima est hec. in
modis vniuersalibus tertię figure neutra p̄-
missarum est circulariter sillogifabilis. patet
quia p̄missa vniuersalis non potest sillogi-
fari nisi per ambas vniuersales. Sed i tertia
figura conclusio semp est particularis. q̄ per
eam nan potest sillogifari aliqua p̄positio
vniuersalis: et per consequens in tertia figu-
ra nō contingit circulariter sillogifare aliqua
p̄missarum modorum vniuersaliū. Qui mo-
di dicuntur vniuersales non q̄ p̄clusio sit vni-
uersales: sed quia ambe p̄missę sūt vniuer-
sals. Sc̄da conclusio in modis particulari-
bus tertię figure aliquando potest vna p̄mis-
sarum sillogifari circulariter et aliquando nō
quia i modis affirmatiuis si minor fuerit vni-
uersalis potest maior sillogifari circulariter.
Si vero maior fuerit vniuersalis tunc neutra
p̄missarum directe est sillogifabilis circula-
riter q̄. antecedens pro prima parte patet in-
disamis: vbi ex conclusione cum conuersa mi-
noris inferitur directiue maior. Sc̄da pars pa-
tet qz in datifi ex p̄clusionione cum conuersa ma-
ioris primo inferitur conuersa minoris: et se-
cundario et indirecte inferitur ipsa minor si-
militer in modis particularibus negatiuis p̄-
missa vniuersalis non est sillogifabilis circula-
riter: sed bene p̄missa particularis. sicut in
hocardo ex conclusione cum conuersa mino-
ris inferitur maior. et in ferison ex conclusioe
et conuersa maioris inferitur minor. et illa ma-
ior debet conuerti in vnam affirmatiuā de sub-
iecto infinito: vt prius dictum est in celarent.
Sc̄da conclusio tangit quoz correlaria. quoz

Primum est q̄ in prima figura sillogifaf cir-
culariter per ipsamet p̄nam figurā: sicut in
modis affirmatiuis. et etiam p̄ tertiam sicut in
modis negatiuis. Et si obiciat q̄ sil^m circula-
ris factus in celarent videbat esse factus per
primam figuram. dicitur q̄ licet sit p̄ primam
figuram fm veritatē. tamē maior habet in se
vim tertię figure. quia illa maior negatiua n^m
b est a: resoluitur in istam cui nulli inest a hu-
ic omni inest b. in qua implicat q̄ de aliq̄ ter-
mino eodem de quo negat a vniuersaliter: d
illo eodem affirmatur b vniuersaliter. et in B
tangitur dispositio tertię figure. Sc̄dm̄ corre-
larium q̄ in modis vniuersalibus secūde si-
aliquādo sillogifatur circularit̄ p̄ primā figu-
ram. sicut in cesare vbi ex cōclusioe cū quersa
minoris p̄mo et directe inferit et quertens ma-
ioris in celarent. et indirecte inferit maior de
cesare. et aliquando p̄ secundā figuram sicut
in camestres. Et etiam p̄ tertiam figurā sic mō
dictū ē de modis negatis p̄me figure. Tertius
correlariū q̄ in z^a figura semp p̄cludit p̄i^e
p̄ eandē figurā. licz in datifi minor sillogifetur
circularit̄ p̄ p̄mā figurā. s; B ē indirecte z me-
diante quertioe. Quartū correlariū. oēs si^m
sc̄de vel tertię figure nihil sillogifāt circulari-
ter p̄ p̄mā figurā: s; solū p̄ se ipos. Et si aliqua
do sillogifāt p̄ p̄mā: tñ B est indirecte: p̄ quert-
sionem sc̄licet conclusionis.

Sciendus tertio q̄ circa hūc

textum incidit quoz difficultas. P̄ia diffi-
cultas ad qd̄ vtilis ē si^m circularis. R̄ndet q̄
est vtilis demonstrati. Et quia fm p̄metatozē
octauo phisicor̄ effect^o interdum sūt nob̄ no-
tiores quāti ad qz ē q̄s sue cause: ideo p̄ qz est
effectū p̄tingit demonstrare qz ē causaz: z ite-
rū p̄ causā p̄tingit demonstrare. p̄p̄ qd̄ effectū
um. z isto circo vs^o ē aristot^{es} octauo phicor̄
vbi p̄ eternitatē mor^o dcmō^o p̄ m^o mor^o p̄ez eē
immobilem: deinde reuertē^o p̄ imobilitatem
p̄ motoris demonstrat p̄ motū eē eternū.
Sc̄da diffi^o Vtrū sil^m circularis solū teneat
intermis quertibilib^o. R̄ndet q̄ sil^m circula-
ris est p̄ se spēs p̄c̄ta s; sil^m sum^r. mō si^m
sum^r in sua ratione formali cōi ē p̄na formal^o
q̄ etiā sil^m circularis. et p̄ p̄ns tenebit in om-
nib^o termis. venū est tamē q̄ si sil^m circula-
ris debeat p̄cedere ex veris: tantū debet fie-
ri in termis quertibilib^o. Tertia diffi^o vtrū
sil^m circularis nēcio fiat p̄ quertioēs vnius p̄-
missę. R̄ndet p̄ynā suppositioēs et vnum di-
ctum. Suppō est hec. ad p̄fectū et p̄pletū
sil^m circularē requirit^r sex p̄cessus sillo^o. qz
p̄m^o ē a p̄missis ad p̄clusioēs. Sc̄o^o z 3° p̄ce-
E 3

Priorū Secundus

fillogisari queritue. Pro solutiōe ē supponen-
dū q̄ in hac 2^a pte determinat aristoteles de
mō sil^o queritue in 2^a figura. z intendit 4°
cōclusiones. Quaz prima ē bec. In 2^a figura
nō cōcludit queritue 2^a maioris: sed in 2^a di-
ctoria ei^o. Probat are^o. qz maior 2^a figure
sp est vltis: z o^o interim p^o 3° in q̄ semp con-
cludit p^o 3° z c. Scda cōclusio. In 2^a figu-
ra minor queritue interimit tā 2^a qz 2^a dicto-
rie. Has duas cōclusiones sil^o pbat in ductiue
are^o in cesare z camestres. qz i camestres ex
2^a cōclusionis cū maiore pot inferri 2^a mi-
noris in barbara. Et in eodē mō ex 2^a cōclu-
sionis cū miore inferri 2^a dictoria maioris in fe-
lapton. Sil^o in eodē mō ex 2^a dictoria cōclusio-
nis cū miore inferri 2^a dictoria maioris in fe-
rison. z ex eadē 2^a dictoria cōclusiois cū maio-
re inferri 2^a dictoria minoris in varij. Et dicit si-
militer esse de cesare sicut dictum ē de came-
stres. qz ex 2^a cōclusiois cū miore de cesare
inferri 2^a dictoria maioris i darapti. Sed ex
2^a dictoria cōclusionis eius cū miore interimit
2^a dictorie maior in disamis. cōtraria vō mi-
noris sillogisat ex cōtraria cōclusiois cū maiore
in celarent. sed ei^o cōtradictoria cōcluditur in
ferio capiēdo 2^a dictoria cōclusionis cū maio-
re. Tertia cōclusio. In modis particularib^o z
figure ex cōtraria. i. subcontraria cōclusiois
neutra pmissarū interimit: propter cām dictā
in prima figura. Quarta cōclusio. In eisdē
modis ex 2^a dictoria cōclusionis interimitur
vtraqz pmissarū. Has duas cōclusiones sil^o
probat are^o in ductiue. qz in festino ex subcō-
traria cōclusionis cum minore non potest in-
teriri maior: eo qz ambe pmissae erūt parti-
culares. Sed ex subcontraria cōclusionis cū
maiore contingit inferri subcōtraria minoris
in ferio. tñ illa subcontraria non interimit mi-
nozem. eo qz due subcontrarie possunt simul
esse vere. Sed in eodem modo ex cōtradicto-
ria cōclusionis cum minore interimitur con-
tradictorie maior in disamis. z ex contradic-
toria cōclusionis cum maiore interimitur con-
tradictorie minor in celarent. Similiter in ba-
roco ex subcontraria cōclusionis nihil inte-
rimitur. Sed ex contradictoria cōclusionis cū
minore interimitur cōtradictorie maior in bo-
cardo. Et ex contradictoria cōclusiois cū ma-
iore interimitur contradictorie minor in bar-
bara. Consequenter in tertia parte psequit
de tertia figura. z intendit duas cōclusiones.
Prima est ista. qz in tertia figura ex cōtra-
ria. i. subcontraria cōclusionis neutra pmissa-
rum interimitur. Scda cōclusio. Ex con-

tradictoria cōclusionis interimitur vtraqz p-
missarum. Primo probat primā cōclusionem
inductiue. qz in darapti ex subcontraria cō-
clusiois nihil interimitur. Nam si sumat sub-
contraria cōclusionis cū minore fiet sillogis-
mus in prima figura maiore particulari. Sed
si subcontraria cōclusionis iungatur cū ma-
iore bene inferitur particularis negatiua in ba-
roco: sed illa non interimit minore de darap-
ti. Scdo probat idem in disamis. qz ex subcō-
traria cōclusionis cū minore arguitur maio-
re particulari in prima figura. z ex eadem sub-
contraria cum maiore arguitur ex puris par-
ticularibus in scda figura. Tertio pbat in da-
rapti. qz si subcontraria cōclusionis iungatur cū
minore argueretur ex puris particularibus. Si
vō eadem subcontraria iungatur cum maio-
re fiet sillogismus in baroco ad concludendū
subcontrariam minoris: que non interimit mi-
nozem. Quarto patet idem in selapton. qz ex
subcontraria cōclusionis fiet sillogismus in
prima figura maiore particulari. Si vō iunga-
tur cum maiore concluderet vna particularis
negatiua: que stat in veritate cū minore in fe-
lapton. Quinto patet in ferison. qz ex subcon-
traria cōclusionis cum miore arguitur ex pu-
ris particularibus. Si vero iungatur cum ma-
iore cōcluderet tñ subcōtraria minoris. Po-
stea declarat secundam cōclusionem inducti-
ue. qz in darapti ex contradictoria cōclusiois
cum minore inferitur contraria maioris in ce-
larent. Sed ex contradictoria cōclusionis cū
maiore interimitur minor in cesare. Secūdo
probat idem in disamis. Nam ex contradi-
ctoria cōclusionis cum minore inferitur con-
tradictoria maioris in celarent. Sed ex cōtra-
dictoria cōclusionis cum maiore inferri con-
tradictoria minoris in festino. Tertio patet idē
in darapti vbi ex contradictoria cōclusionis cū
minore inferitur contraria maioris in ferio: z
ex contradictoria eiusdem cōclusionis cū ma-
iore inferitur cōtradictoria minoris in cesare.
Quarto patet idem in selapton. Nam ex con-
tradictoria cōclusionis cum minore inferitur
contradictoria in barbara. Et ex cōtradictoria
eiusdem cōclusionis cum maiore inferri con-
tradictoria minoris in camestres. Quinto pa-
tet idem in ferison. qz ex cōtradictoria conclu-
sionis cū minore inferri 2ª dictoria maioris in
vari. z ex 2ª dictoria cōclusiois cū maiore infer-
tur 2ª dictoria minoris in camestres. De bocar-
do vō nō facit are^o mentionē: de q̄ tñ est si-
milis determinatio sicut de alijs. Et ex pdictis
inferri tria cor^o. Primus ē. Sillogismi pme

figure pcludit quersue pz am z am figuras. qz minor semp interimif per z am figuras. eo qz ide pdicat in maiore z conclusionem. io si fil iungant erit dispositio secunde figure. Sed maior interimif in 3a figura. eo qz in coclone cu minore ide subicif: z ideo si fil iungant erit dispositio 3a figure. Scdm corze m. In sil mo z figure minor semp interimif p pma figura. eo qz illud qd e subiectu maioris e pti con clusiois. io si 2o iungat maiori erit dispo pme figure. sz maior interimif p 3am figura. eo qz ide est subiectu pconis z minoris. io si fil iun gant erit dispo 3a figure. Tertiu corze m. In 3a figura maior sp interimif p p am figura. eo qz in 3a figura ide est subiectu coclonis z pdica tu minoris. io si fil iungant erit dispo 3a figu re. Sed mior in 3a figura interimif p z am. qz ide est pti maioris z pconis. z io si fil iungan tur erit dispositio 2a figure.

Dubitarur tertio: quot mo dis pueniunt z differunt sil mo quersiuus z sil mo ad impo. Rn qz triplr pueniunt: z qdrupl drnt. Primo pueniunt qz sunt ex eisdem termi nis z in eade figura. Scdo qz ide sil mo nuero e quersiuo z ad impo. Tertio qz vterqz pce ex opo alicui ppositois. Sed drnt p. qz sil mo ad impo no psupponit aliqua coclusionem sil mo: sed solu psupponit aliqua ppone nega ta a respodente. Sil mo ho quersiuo semp pre suppoit aliqua pconem sil mo. Scdo drnt qz sil logism quersiuo valet ad ostendendu bonita te pne. Sed sil mo ad impo valet ad osteden du veritate alicui pponis. Tertio drnt qz sil logism ad impo sp pcedit ex altera falsa: sed sil mo quersiuo pot pcedere ex ambab ve ris. Quarto drnt qz sil mo ad impossibile pce dit m ex opposito pdictorio. Sed sil mo quersiu uis indiffercter pcedit ex opposito duo vel pdictorio.

Ad rationes ante opposituz Prima soluta e. Ad 2am dicit qz scds pces sus pprie dz dici circularis: in compatione tri ad p. vel pot dici qz pot dici vn sil mo prop ter vnitare terminoz. Ad 3am pot dici qz pe titio pncipij stat cu sil mo sim.

Queritur tertio. Vtruz vni uersalis affirmatiua possit pbari p impossibi le in pma figura. Et videt qz sic. qz quecuqz con clusio est sil mo ostesue eade e sil mo p imposi bile: vt patuit in qnto tractatu pmi hui vsus sine. Sed vltis affirmatiua e sil mo onstue in p

figura. qz etiā p impossibile. Scd sic. Quecuqz ppo sillogisat p alias figuras illa eade pot sillogisari p prima: vt vult are posterozi Sed vltis affirmatiua e per impo sil mo i alijs figuris: qz z etiā in pma. Tertio sic. Ibidem dicit are qz pma figura est potior alijs. qz si in alijs figuris p impossibile cocludat vltis afir matiua: ita etiā in pma. In oppo e arestotiles.

Sciendum primo. qz quintu

caplm in q determiat arestotiles de qnta po testate sillogismoz q est sil mo p impossibile co tiner sex coclusiones: z h in pma sui pre. Pri ma cocluso tagit dione sil mo p impossibile: z est h. Sil mo p impossibile e q ex opposito con clusionis pbande cu aliq manifeste va infer vna manifeste falsa: ex cui falsitate infer fal stas vni pmissis: z ex ei falsitate fina infer tur vitas pponis negare a ridente. Ex q dif finitione patz. qz ad sillogismu per impossibi le regunt tres pcessus: vt satis declaratz e i pmo libro tractatu sexto caplo tertio in dibus tertio. Hac diffinitione declarat arestotiles co pando sillogismu per impossibile ad sillogis ma couersiuu. qz sillogismus couersiuus z sil logismus ad impossibile sunt in omnibus si guris z in eisdem terminis. Differunt tri qz silo gismus per impossibile pcesupponit vna con clusionem sola negatam vel pcessam a respo dente. Sed sillogismus couersiuus pcesuppo nit vna coclusionem prius datam: ex cui oppo sito cum altera premissaru infer oppositu al terius premissis. Scdo cocluso est bec. Uni uersalis affirmatiua no sillogisatur p imposi bile in prima figura. Patet qz hoc esset sume do contraria vel contradictoria. Non tra riam qz ad falsitate vni contrariarum no seg tur veritas alterius. eo qz due contrarie pos sunt simul esse false. Nec fit etiā sumendo co tradictoria: qz contradictoria vniuersalis af firmatiue no potest esse premissa alicui sillo gismi prime figure. Non eni potest esse ma ior: qz contradictoria vniuersalis affirmatiue est particularis negatiua. modo in pma figu ra maiore particulari negatiua nihil sequitur. Nec etiā potest esse minor: qz minore negati ua nihil sequit. Tertio cocluso. Particu laris affirmatiua bene sillogisatur per impos sibile in prima figura. Patz qz capiendo pro ppothet pdictoria pri affirmatiue: q est vltis negatiua: z sibi addendo minorem sumendo aliquid sub subiecto: inferur vniuersalis ne gatiua in celarent: vel particularis negatiua in ferio. Et ex falsitate illi coclusionis inferur falsitas maioris: que e pdictoria particularis af

Handwritten marginal notes on the left side of the page, including some numbers and small text.

Handwritten marginal notes on the right side of the page, including some numbers and small text.

Prorum Secundus

firmatiue. Et addit are¹⁰ q^o sumendo subco-
traria particularis affirmatiue no^o erit sillogis-
mus in p^{ma} figura. q^o talis subco^otraria non
pot^o esse p^{re}missa in z^a figura. Quarta co-
clusio. Vniuersalis negatiua e^o per impossibi-
le sillogisabilis in p^{ma} figura: sumedo sc^o p^{ri}-
culari affirmatiuam pro p^{ro}thesi: z addendo
vna maioris: in qua pro medio accipit aliqd
superius ad subiectu. Quinta conclusio. Par-
ticularis negatiua sillogisat in p^{ri}ma figura
per impossibile: capiendo pro p^{ro}thesi vlem
affirmatiua: z addedo minorem: sumedo ali-
quid sub subiecto maioris. Sexta conclusio.
Particularis negatiua non sillogisat per im-
possibile capiendo suaz subco^otrariam. Probat
aristoteles trib^o rationibus. quarum p^{ri}ma e^o
hec: q^o p^{ro}positio sumeda in sillogismo p^{er} im-
possibile cu^o p^{ro}positioe vera debet interimi-
re p^{ro}positioe sillogisanda. Sed vna subco-
traria no^o interimit alia cum possint simul esse
vere q^o zc. Scda ro. q^o p^{ro}positio assumpta in
sillogismo per impossibile que opponit p^{ro}-
positioe sillogisande debet interimi propter in-
teremtionem conclusiois: q^o tñ non contingit
ret si ille due subco^otrarie essent simul vere. q^o
tunc p^{re}missa vera interimeret propter falsi-
tate conclusiois false. Tertia ca^o est: q^o in sillo-
gismo per impossibile conclusio falsa debet se-
qui non propter falsitate p^{ro}positiois assup-
te: sed propter falsitate p^{re}missae opposite p^{ro}-
positioe pbade. Sed si talis p^{re}missa oppo-
sita sit subco^otraria p^{ro}positioe pbande con-
tinget eos simul stare in veritate. id ex tali sb-
co^otraria (cu^o sit vera) no^o sequitur conclusio falsi-
sa. Ex quo inferit duo correlaria. P^{ri}mu e^o. Ad
sillogisandu per impossibile no^o est sumendu
contrariu: sed contradictoriu. q^o sumedo co-
tradictoriu cocluditur p^{ro}positio probada e^o
necessaria: si sit sillogismus demonstratiuus.
Vel concludit anxioma probabile. i. p^{ro}posi-
tio probabilis: si talis sillogismus fuerit diale-
cticus. Scdm correlariu. Des p^{ro}positiones
alie ab vniuersali affirmatiua ostendunt per
impossibile in p^{ri}ma figura.

Sciendu secudo: q^o in secun-
da parte hui^o capituli docet sillogisare p^{er} im-
possibile in scda figura. z intedit quatuor co-
clusiones. Quaz p^{ri}ma est. Vniuersalis affir-
matia est per impossibile sillogisabilis in se-
cunda figura. Patet capiendo pro p^{ro}thesi co-
tradictoria vniuersalis affirmatiue: z addedo
vna maioris sumendo aliqd inferi^o sub p^{re}di-
cato. Et addit are¹⁰ q^o pro p^{ro}thesi no^o debet
sumi p^{ri}a. eo q^o a falsitate vni^o p^{ri}o^o non seg-

tur veritas alteri^o. **Scda conclusio.** Particu-
laris affirmatiua est p^{er} impossibile sillogisabi-
lis in z^a figura: capiendo. i. pro p^{ro}thesi ei^o co-
tradictoria: z addendo vna maioris vel mino-
re. Nec debet sumi subco^otraria talis p^{ri}culari-
s affirmatiue p^{ro}pter cam dicta in p^{ri}ma figu-
ra. **Tertia conclusio.** Vniuersalis negatiua per ipos-
sibile est sil¹⁰ in z^a figura: capiendo pro p^{ro}-
thesi ei^o p^{ro}dictoria: z addedo vnam vlem ne-
gatiua p^{er} maiore. **Quarta conclusio.** In z^a fi-
gura p^{ri}ma negatiua sillogisat p^{er} impo^o: capi-
endo p^{ro} p^{ro}thesi ei^o contradictoria: z addedo
vna vlem negatiua. Consequenter in 3^a pte do-
cet sillogisare p^{er} impo^o in tertia figura. z inted-
dit 4° coclusiones. Quaz p^{ri}ma est hec. Vniuersalis
affirmatiua sillogisat p^{er} impo^o in 3^a figura:
ca^o p^{ro} p^{ro}thesi p^{ro}dictoria ei^o: z addedo vlem
affirmatiua p^{er} maiore. Nec o^o sumi p^{ri}a. q^o tuc
no^o cocluderet p^{ro}positu. **Scda conclusio.** In
3^a figura p^{ri}cularis affirmatiua sil¹⁰ p^{er} impo^o:
sumedo p^{ro} p^{ro}thesi p^{ro}dictoria ei^o: z addedo
vna vlem vel p^{ri}ma affirmatiua p^{er} minore.
Tertia p^o. In 3^a figura per impo^o sil¹⁰ vlem
negatiua ca^o p^{ro} p^{ro}thesi p^{ro}dictoria ei^o: z add-
do vna vlem affirmatiua p^{er} minore. **Quar-
ta p^o.** Particularis negatiua sillogisat p^{er} ip^o
ca^o p^{ro}dictoria ei^o iuncta cu^o tali vna vli affirma-
tiua p^{er} maiore. Nec o^o sumi subco^otraria p^{ro}pter
cas dictas in p^{ri}ma figura. Ex quib^o inferit duo
cor^o. **P^{ri}ma e^o** q^o in oi figura sil¹⁰ per im-
po^o ip^o sumeda e^o p^{ro}dictoria p^{ro}lonis sil¹⁰. non
autem p^{ri}a vel sbco^otraria. **Scdm cor^o.** Dis-
p^{ro} pot sil¹⁰ p^{er} impo^o in z^a z 3^a figuris.

Sciendu tertio. q^o circa huc
textu incidit vna difficultas. vtz eade p^o ostē-
sue sil¹⁰: sit p^{er} impo^o sillogisabilis z econtra
p^{ro} p^{ri}siōe suppo^o q^o aristoteles in 4^a pte b^o
cap^o i copar sil¹⁰ p^{er} impossibile ad sil¹⁰ ostiua
penes que^o z dram: penes duas dras z co-
uenientias. P^{ri}a dra e^o b^o. q^o demonstratio p^{er} im-
possibile acci^o p^{er} p^{ri}missa p^{ro}ponē qua^o vult inte-
rimere: cui adiungit vna p^{ro}ponē vera ad p^{ro}-
cedendu vna manifeste fl^o as. s; sil¹⁰ ostiua pot^o
ambas p^{ri}missas vas: z p^{ro}cl^o p^{ro}lonē vera qua^o
intē. Scda dra. q^o i demō^o ostiua no^o op^o: s;
p^{ro}lonē anq^o demōstret ee p^o notā: sive i v^o
sive i fl^o. q^o p^{ro} demōstrationēz notifica^o ei^o v^o
tas. s; i demō^o ad ip^o opozz p^{ro}lonē ee p^o:
notā in sua fl^o: vt ex ea iterimat assupū. Lō
ueniūt etiā du^o. P^{ri}o q^o v^o demō^o tā osti-
ua q^o ad ip^o sūt duas p^{ri}missas p^{ro}estas. D^{ri}st^o
tñ q^o in demōstrationē ostensua p^{re}missae sūt
p^{ro}esse sum^o: cu^o sint simpliciter vere. Sed i de-
monstratiōe per impossibile vna. i. p^{ri}missa va

Nota de illis modis pponendi in 1a figura
expositio scilicet in illa figura
sic posuit ad proposita sua & hinc

est concessa simpliciter: & alia concessa non simpliciter:
sed ab aduersario. Secunda uenientia. quae sunt ex
eisdem terminis: & ois conclusio demonstrabilis
ostensiuue: potest etiam demonstrari per impossibile
et contra. quae ois conclusio affirmatiua per impossibile
sillogizata in prima figura demonstrat ostensiuue in
tertia figura. & ois conclusio negatiua per impos-
sibile sil^{ca} in prima figura demonstrat ostensiuue
in secunda figura. & ois conclusio per impossibile
sillogizata in secunda figura potest ostensiuue demonstrari
in prima figura. Ois etiam conclusio sil^{ca} per im-
possibile in tertia figura si fuerit affirmatiua
est sil^{ca} ostensiuue in prima figura. Si uero fuerit
negatiua est ostensiuue sil^{ca} in secunda figura. hoc
totum probatur are^{le} exemplariter in tribus figuris.

Conclusio responsalis. Et si
vltis affirmatiua per impossibile possit concludi
in prima figura: non tamen potest probari per impos-
sibile in prima figura. Prima pars patet. quae vltis affir-
mariua potest esse conclusio primi processus sillogis-
matis per impossibile facti in prima figura & cetera. Secunda
pars patet. quae illa propositio non est per impossibile pro-
babilis in illa figura. Et & dicitur: non potest esse
proposita in eadem figura. Sed prima pars negatiua non
potest esse proposita in prima figura: quae tamen & dicitur
vltis affirmatiua. & vltis affirmatiua non potest
probari per impossibile in prima figura.

Dubitatur primo. Vtrum ex
oppositis possit fieri sil^{ca} in prima figura. Pro
solutione est supponendum quod sexum capitulum in quo
determinatur are^{le} de sexta parte sillogismorum
quod est sil^{ca} ex oppositis: continet 4as partes. In qua
prima interducat duas conclusiones. Quarum prima ta-
gitur 4as diuisiones. Prima diuisio est haec. Pro-
positionum oppositarum quaedam sunt opposita secundum
veritatem. alie sunt opposita secundum locutionem. Unus oppositio
secundum locutionem est illa: quae est inter affirmationem et
negationem eiusdem subiecti de eodem subiecto. Secunda
diuisio quae quadruplices sunt propositioes opposita secundum lo-
cutionem. Prime sunt vltis affirmatiua & vltis negati-
ua. Secunda sunt vltis affirmatiua & particularis negati-
ua. Tertiae sunt vltis negatiua & prima affirmatiua.
Quarta sunt prima affirmatiua & prima negatiua.
Tertia diuisio. Triplices sunt propositioes
oppositae secundum veritatem. prime sunt vltis affirmatiua
& vltis negatiua. 2^{ae} sunt vltis affirmatiua & prima
negatiua. 3^{ae} sunt vltis negatiua & prima affirma-
tiua. Quarta diuisio. Duae sunt propositioes oppositae
secundum veritatem. quaedam sunt oppositae: sicut vltis affir-
mariua & vltis negatiua. alie sunt oppositae: dicitur
vltis affirmatiua & prima negatiua: vltis
negatiua & prima affirmatiua. Secunda conclusio
In prima figura non potest fieri sil^{ca} ex oppositis.

sillogizata ex oppositis
Dicitur approposito oppositae
dicitur inferred gilo m q
negat id de se po
Vltis affirmatiua
Secunda conclusio
Conclusio prima
dicitur in 2° parte
quod nichil potest
probat per quod
approposito gila dicitur
In prima figura non potest fieri sil^{ca} ex oppositis

Quod est illud in est ad rem
gila in illa parte
In prima figura non potest fieri sil^{ca} ex oppositis
In prima figura non potest fieri sil^{ca} ex oppositis
In prima figura non potest fieri sil^{ca} ex oppositis

Pateret quod vel talis sil^{ca} est affirmatiua vel negatiua
non affirmatiua: quod si sil^{ca} affirmatiua oportet
vtriusque praemissas esse affirmatiuas. Sed pro-
nes op^{ca} sic se habet quod vna est affirmatiua & alia
negatiua. & in prima figura non potest fieri sil^{ca}
affirmatiua ex oppositis. Nec etiam sil^{ca} negati-
ua. quod in sil^{ca} ex op^{ca} prima idem in vtriusque pre-
missarum: & subicit idem in vtriusque. sed in sil^{ca} ne-
gatiua praemissae figure non praemissae nec subicit idem in vtrius-
que: sed in prima aliquid praemissae de medio: & in 2^a me-
dium predicat de alio. & in prima figura non potest
fieri sil^{ca} negatiua ex oppositis.

Dubitatur secundo. Vtrum ex
oppositis praemissis & dicitur fiat sil^{ca} in 2^a et
tertia figuris. Pro dubio est supponendum quod in
hac 2^a parte docet are^{le} sil^{ca} ex oppositis in 2^a
figura. & interducat duas conclusiones. Quarum prima est
haec. In modis vltis 2^a figure fit sil^{ca} ex op-
positis praemissis. Patet inductiue. Primo in came-
lris: sic ar^o. Dis disci^{na} est studiosa: nulla
disci^{na} est studiosa: ergo nulla disci^{na} est disci-
plina: Sicut in eodem modo habet se. Dis disciplina est stu-
diosa: nulla medicina est studiosa: ergo nulla me-
dicina est disciplina. Et est intelligendum extra ter-
tu quod in B sil^{ca} a^o & b^o non sunt similes & directe
oppositae. quod non sunt de eodem subiecto: sed dicuntur
oppositae per se. Si illis duabus praemissis addat
ista propositio vera. Dis medicina est disciplina: et
minore dicit sil^{ca} cum ista vltis affirmatiua vera
oppositae se 2^a ista prima negatiua quaedam disci^{na} non
est studiosa. vt sic ar^o in felapton. Nulla medi-
cina est studiosa: ois medicina est disciplina. se 2^a
quaedam disciplina non est studiosa. & ista conclusio dicitur
cit maioris praemissae sil^{ca} facti in camelris. Et ad-
dit are^{le} quod sil^{ca} exple darent in cesare si
transponant praemissae. Secunda conclusio. In mo-
dis vltis 2^a figure fit sil^{ca} ex dicitur oppositis
suis. vt arguendo in festino. Nulla disciplina est
studiosa: quaedam disciplina est studiosa: ergo quaedam
disciplina non est disciplina. Vel sic in baroco:
ois disciplina est studiosa: quaedam disciplina non est
studiosa: ergo quaedam disciplina non est disciplina.
Ex quibus concludit are^{le} quod ex oppositis praemissis
vel dicitur fit sil^{ca} in 2^a figura: dum tamen in am-
bab^o praemissis fit idem subiecti respectu eius-
dem praedicationis: vel saltem quod subiecta se habeant sicut
totum & pars. sicut superius & inferius: quaedam modum
se habeant medicina & disciplina. Et B dicit propter
illas propositiones que non opponuntur simpli-
citer sed per se. Loquitur in 3^a parte docet
sillogizare ex oppositis in tertia figura. & inter-
ducat 3as partes. Prima 2^a. In modis affirmatiuis
3^{ae} fit non fit sil^{ca} ex oppositis propter eam partem
tam in prima figura. Secunda conclusio. In modis

vt hinc
nis co
in rei
med
est d
gnat
nis co
sequ
quod
plur
D
vltis
ponit
non p
et d
lis sil
aliter
gim
tabile
mere
subco
culare
simul
falsa
rit co
turi p
in no
vltis
opposit
tam
po
tabile
filles
quod
si p
sugie
sue n
notab
cargu
tracl
spona
ch par
talis
oppo
dual
oppo
no
fi co
mar
est
go
an
per

Prorū *Secundus*

utibus negatiuis 3ª figure fit sil^m ex opposi-
tis cōtrarie. Probat vno exēplo. qz bñ sequit
in selapton: nulla medicina est disciplina: ois
medicina ē disciplina: q̄ quedā disciplina nō
est disciplina. Quarta conclusio. In modis
particularib⁹ negatiuis fit sillogism⁹ ex opposi-
tis cōtradictorie. Probat vno exēplo. qz bene
sequit in ferison: nulla medicina ē disciplina
quedā disciplina est medicina: q̄ quedā disci-
plina nō est disciplina.

Dubatur tertio. Ad quid
valz sillogism⁹ ex oppositis. Pro solutiōe sup-
ponit qz in 4^a parte are^{l^o} ponit ad declara-
tionē predictoy septē notabilia. Quoy primi
est: q̄cūq; ambe premissē sūt vniuersales ta-
lis sillogism⁹ ē ex oppositis cōtrarie. Sed si
altera ē vniuersalis z alia particularis talis sillo-
gism⁹ est ex p̄radictorie oppositis. Scdm no-
tabile. Ad sillogisandū ex oppositis oportet su-
mere opposita p̄traria vel p̄radictoria z nūq;
subcōtraria. Tū qz subcōtrarie sunt ambe p̄-
culares: ex quib⁹ nō fit sillogism⁹. Tū qz sūt
simul vere: ideo ex eis nō sequeret conclusio
falsa. Tertiu⁹ notabile. Si vnu oppositoy fue-
rit cōcessum a respondēte: oportet sumere al-
terū per sillogismū aut per inductionē. Quar-
tu⁹ notabile. In scda z tertia figuris sex sūt mo-
di sillogisandi ex oppositis: qz sunt tres modi
oppositiōis: z in quolibet mo⁹ oppositiōis p̄fir-
sumi duo modi sillogisandi p̄ponendo vel
postponēdo affirmatiuā negatiuā. Quintū no-
tabile. Licet ex falsis cōtingat sequi ver: tū in
sillogismo ex oppositis semp⁹ concludit f̄m.
qz semper cōcludit negatio eiusdē de seipso
si p̄missē sint oppositē sim⁹. vel cōcludit nega-
tū superioris de inferiori: si p̄missē fuerint oppo-
sitē nō sim⁹ sed fm⁹ p̄mā vt patuit. Sextum
notabile. Sillogism⁹ ex oppositis valet ad re-
varguendū. i. ad cōcludendū ypotheficos cō-
tradictionū. i. p̄dictoriū cōclusiōis positē a re-
spondēte. vt si respondēs posuerit qz oē ipar
est par: z tūc sibi cōcludit p̄mā vel p̄dictoriū
talis cōclusiōis. Et vocat are^{l^o} talem sil^m ex
oppositis palogismū. eo forte qz peccat i ma-
teria. Septimū notabile. Opposita per q̄ con-
cludit idē de seipso negatiue in sillogismo ex
oppositis nō accipiunt p̄ vnu sil^m. qz cōclusio
nō cōplectit sil^m explicite vtrūq; oppositoy: ni-
si forte talia opposita sint explicite p̄cepta i
maiori p̄positiōe. vt sic arguēdo. Omne aial
est albu: z nō est albu: ois homo est aial: er-
go ois homo est albu: z non ē albus. ideo di-
cit aristoteles qz oportet vnu contrarium acci-
pere tāq; cōcessum a respondēte: z alterū ac-

cipere per sillogismū. vel etiā pōt vtrūq; con-
trariū sumi per aliū z alium sillogismū: z de-
inde ex ipsis tāq; cōcessum a r̄dēte sillo-
g^o.

Ad rationes ante opposituz
Ad primā negat p̄mā. qz in illis p̄missis nō ē
aliud nisi qz vltis affirmatiua pōt sillogisari p
imp^o. Ad 2^{am} dicit qz maior hz veritatez
de sillogisatione ostēnsua: nō autem de sillo-
gisatiōe p̄ impossibile. Ad tertiā dicit qz lz
prima figura fit perfectior alijs q̄ntum ad cui
deniā illationis: non tū q̄ntum ad pluralitatē
sillogisatoz: saltē per impossibile.

Queritur quarto. Vtz pe-
titio principij peccat cōtra sillogismū simplici-
ter. Et videt qz sic. qz in oī sillogismo simplici-
ter conclusio debet esse alia a p̄missis. Sed in
petitiōe principij cōclusio nō est alia a p̄missis
ergo petitiō principij peccat cōtra sillogismū
simpliciter. Secūdo sic. Omnis sillogism⁹
imodificat⁹ peccat cōtra sillogismū simplici-
ter. sed oēs paralo^m petitiōis principij sunt
imodificati: vt patet per aristotile^m p̄ elencorū
ergo zc. Tertio sic. Petitiō principij peccat
cōtra sillogismū dialēctici. ergo etiā peccat
contra sillogismū simpliciter. tenet consequē-
tia ab inferiori ad superius. In oppositum ar-
guitur. Petitiō principij peccat cōtra solā pro-
bationem: vt videtur sentire aristoteles in ter-
tu. ergo petitiō principij nō peccat cōtra sillo-
gismū simpliciter.

Sciendum primo. qz secun-
dus tractat⁹ in q̄ determinat are^{l^o} de tribus
peccatis siue defectib⁹ incidētib⁹ p̄ p̄tates sil-
logismoy diuidit in tria ca^{l^a}. In quoy p̄ des-
terminat de p̄ peccato incidēte circa sillogis-
mū circularē. z p̄tinet duas p^o. In quay p̄ma
ponit sex suppositiōes: q̄ sunt sex cōclusiones
p̄mā intēre in prima p̄te h^o ca^{l^a}. Prima p^o. p̄ma p̄te
demonstrat gen⁹ petitiōis principij: z ē hec. Pe-
tere p̄mā est nō demonstrare p̄positū. Secūda p̄te
cōcludit tāq; 4° modos illi⁹ generis: z ē hec.
Quatuor modis p̄tingit nō demonstrare p̄po-
sitū. Primo qm̄ p̄ponit aliquid sine aliq; p̄o-
batione z sine sillogisatione. Scdm qm̄ p̄positū
nū. i. p̄ intenta ostēdit p̄ ignotiora. Tertio
qm̄ p̄positū ostēdit per eque ignotū. Quar-
to qm̄ p̄mā demonstrat p̄ posteriorē. qz ois demō-
strat⁹. i. sil^m p̄batiū⁹ p̄cedere ex priorib⁹ z
notiorib⁹. Tertio cōcludit qz nō ostēdere
p̄pō^m z petere p̄mā nō cōuertunt: z est hec.
Licet in 4° predictis modis nō ostēdat p̄pō^m
nō est tū necesse qz in illis petatur principij.

Handwritten notes in the right margin:
Sciendum primo. qz secūdo tractat in q̄ determinat are^{l^o} de tribus peccatis siue defectib⁹ incidētib⁹ p̄ p̄tates sillogismoy diuidit in tria ca^{l^a}. In quoy p̄ determinat de p̄ peccato incidēte circa sillogismū circularē. z p̄tinet duas p^o. In quay p̄ma ponit sex suppositiōes: q̄ sunt sex cōclusiones p̄mā intēre in prima p̄te h^o ca^{l^a}. Prima p^o. p̄ma p̄te demonstrat gen⁹ petitiōis principij: z ē hec. Petere p̄mā est nō demonstrare p̄positū. Secūda p̄te cōcludit tāq; 4° modos illi⁹ generis: z ē hec. Quatuor modis p̄tingit nō demonstrare p̄positū. Primo qm̄ p̄ponit aliquid sine aliq; p̄o-batione z sine sillogisatione. Scdm qm̄ p̄positū nū. i. p̄ intenta ostēdit p̄ ignotiora. Tertio qm̄ p̄positū ostēdit per eque ignotū. Quarto qm̄ p̄mā demonstrat p̄ posteriorē. qz ois demōstrat⁹. i. sil^m p̄batiū⁹ p̄cedere ex priorib⁹ z notiorib⁹. Tertio cōcludit qz nō ostēdere p̄pō^m z petere p̄mā nō cōuertunt: z est hec. Licet in 4° predictis modis nō ostēdat p̄pō^m nō est tū necesse qz in illis petatur principij.

Quarta conclusio tangit vna diuisionem p qua pot haberi definitio petitionis pncipij: z e bec.
Propositorum quedam sunt natura p se concipi siue cognosci p se: sic p n. qdaz vo cognoscunt p alia: sicut conclusiones q deducuntur ex pncipijs
Quinta conclusio tangit definitionem petitionis pncipij. z est bec: Petere pncipiu est accipere aliqd vt per se notu quod no est p se notu.
Sexta conclusio tangit vna diuisionem petitionis pncipij. z est bec. Petitionu pncipij alia e statim. alia e no statim. Petere p n statim e assumere aliqd ppositu ad probandu: seipsum. Sed petere pncipiu non statim e transgressiue aliud assumere ad pbandu ppositu per qd non e natu probari. Declarat are^{leo} p in litteris. vt si a ostendatur per b: z b per c: tuc si c natu sit ostendi p a: tuc est petitio pncipij no statim. Secdo declarat ide in terminis significatiuis: vt sigs pber lineas esse parallelas: b est eque distantes: eo q no concurrunt: petu pncipiu. qz lineas no concurrere dz probari per b qd est lineas esse parallelas.

Pam pncipiu sit dicitur
statim vt ag b c d e f g h i k l m n o p q r s t u v x y z
no statim p n ignoat qd huz f
eque ignoat

Sciendū secundo: q in hac scda parte huius capituli ostendit are^{leo} qliter contingat petere pncipiu in qualibet figura. z intedit sex conclusiones. Prima conclusio. In mo affirmatiuo pme figure si maior sit eque dubia sicut conclusio: z termini maioris sunt conuertibiles: tuc petit pncipiu. qz ex conclusione cu conuersa maioris ostendet maior p bonum fil^m conuersiu z non pbariu. Nec pretea est imaginandū qz petitio pncipij impediatur fillogismu simpliciter: sed bn impedit pbarionez conclusionis. Et b notat are^{leo} in textu cu dicit: nuc autē hoc pber: sed non modus. i. qz modus fil^m no prohibet petitionez pncipij: eo qz in bona fillogisatiōe bn petit pncipiu. Sed illud qd dicitur est videlz ignozitas pmissē q no ibi nata e probari p conclusionēz prohibet petitionē pncipij. Secda conclusio. In mo affirmatiuo pme figure si minor sit eque dubia sicut conclusio z termini maioris puenantur tuc petit pncipiu. qz ex conuertēte maioris z conclusionē pōt probari minor p fil^m circularem. Has duas conclusiones deducit are^{leo} in lris. Tertia conclusio. In 2^a z 3^a figuris cōtingit petere pncipiu. Quarta. In modis affirmatiuis 3^e figure cōtingit petere pncipiu: sicut dicitur est de modis affirmatiuis pme figure Quinta conclusio. In modis negatiuis cuiuslibet figure cōtingit petere pncipiu si negatiua sit eque dubia sicut conclusio: z termini affirmatiue sint cōuertibiles. qz ex conclusione et conuertēte affirmatiue ptingit fillogisare ne-

Prima gde

Secda gde

Tertia gde

Quarta gde

Quinta gde

gatiua. Et addit arestotiles q aliter petit pncipiu in media figura z in alijs modis negatiuis qz in modis affirmatiuis. Lius rō potest esse. qz ppositiōes negatiue no eode modo conuertunt sicut affirmatiue. Nā in pposito est mēto de conuersione simplici: fm qua: no puertunt pri^{co} negatiue imediate z directe sed oportet eas pri^{co} resolui per cōuersionē in vna affirmatiua de subiecto in finito: vt dicitur est i capitulo de fillogismo circulari. Sexta conclusio tangit vna diuisionē: z e bec. Quarta conclusio tangit pncipiu in demōstratiuis. Alia e in dia^{co}. Petere pncipiu in demōstratiuis est ostēdere aliqd esse p se notum: qd fm veritate no est per se notum. Sed petere pncipiu in dia^{co} est assumere p se aliquid notum qd fm opinionē non e per se notu. Nam lz in dia^{co} conclusio sit ignozior: qz qz pmissarum. tñ qz videt notioz z probabilioz. ideo per eā cum cōuersa vnius pmissē contingit probare alia pmissam. z in tali processu petitur pncipiu fm opinionē.

Sciendū tertio qz circa hunc textum incidit vna difficultas: z est bec. Utrū existente pna formali: in fillogismo possit eē petitio pncipij statim. Respōdet per vna distinctionē: 4° suppositiōes: z duo oca. Distinctio est bec. Duplex e petitio pncipij. quedaz est petitio pncipij statim: in qua eadem ppositio fm vocem sumitur ad probandum se ipsam. Alia est petitio pncipij non statim: in qua antecedēs est eque vel magis ignozum conclusioni. Prima suppositio. Sillogismu simpliciter abstrahit a quacūqz pbarione: vt patuit primo huius. Patet etiam aliunde. qz si fillogismus simpliciter esset probatiuus: tuc omnis fillogismus esset probatiuus. psequēs est falsum: sicut patz de fillogismo procedēte ex falsis. Secuda suppositio. In fillogismo simpliciter no regitur qz tres sunt termini vocaliter distincti. Patet qz est aliquis bonus fillogismus cuius nō sunt duo termini: vt est fillogismus ex oppositis. Est etiam aliqz bonus fillogismus qui no habet nisi vnum terminu. vt patet de isto fillogismo ex oppositis. Aliqz homo non est homo: omnis homo est homo: ergo aliquis homo non est hō. Tertia suppositio. Non e necesse in bono fillogismo conclusionem esse alia a qualibet pmissa scōsum sumpta. Patet qz dabilis e aliquis bon^o fil^m ex oppositis in baroco: qz si reducat per impo^o ad barbara habebit conclusionē candē cum vna pmissarum. Quarta suppositio. De formali rōe fillogismi simpliciter in duo

Handwritten scribbles at the bottom of the page.

Prorox. Secundus

videntur esse necessaria: scz dispositio in mo z figura et necessaria illatio. Primum dictu ois sil^m est bonus q est in mo et figura disposit^o et in quo est necessaria illatio. Scdm dictu cum petioe pncipij statim stat formalitas co- sequetie sillogistice. patz qz cum petioe pnci- pij statim stat dispositio in mo et figura cu ne- cessaria illatioe. g etiam stat formalis pna.

Conclusio responsalis neqz. petio pncipij statim neqz petio pncipij non statim peccat contra sil^m simpliciter. Conclusio patet ex dictis.

Dubitatur primo qualiter co- nueniunt et differunt non causa vt causa z non ppter hoc accidere falsum. p solutione sup- ponitur qz secundu capitulu in quo determi- nat de secundo peccato incidente circa sillo- gismum p impossibile: qd est non ppter hoc accidere falsu: continet tres pres. qrum pma pntet tres conclusiones: Prima conclusio est hec. non ppter hoc accidere falsum coningit in sillogismo ad impossibi^{le}. patet qz non ppter hoc accidere falsu habet fieri in sillogis- mo q accipit pmissam contradicente conclusio- nem ostendende. Sz hoc fit in sillogismo ad im- possibile g zc: maior patet si qs accipiat al- quod falsum per se sumptu no pmitit istu de- lectum. Secunda conclusio non ppter hoc accidere falsu non accidit in sillogismo ostē- suu. patet duab^o rationib^o. pma ratio est. qz in sillogismo ostensiuo non accipit aliqua p- missa q contradicat conclusioi respondētis. g in eo non accidit non ppter hoc accidere falsu: Scda ratio not ppter hoc accidere falsu: fit quando interimit aliqua pmissaz impossibil^{is} qua interempta nihilomin^o sequitur conclusio falsa et impossibilis. Sed hoc no fit in sillo- gismo ostensiuo. g zc. Tertia conclusio tan- git distinctioe: eius qd est non ppter hoc acci- dere falsum. Et est hec. non ppter hoc acci- dere falsum est pmissa ypothesis i sillogismo p impossibile sumpta: qua posita vel deposita nihilomin^o sequit conclusio falsa et impossi- bilis. Ex quo videt sequi qz iste defectus sic incidit circa sillogismu ad impossibile: quan- do in sillogismo p impossibile ex falsitate co- clusionis interimitur ypothesis q non est cau- sa falsitatis conclusionis. Tunc ad dubium res- pondetur qz non causa vt causa et non ppter hoc accidere falsu: zueniunt et differunt. Lo- si ueniunt enim in hoc: qz quado ex falsitate co- clusionis interimitur aliqua pmissa q non est ca- falsitatis conclusionis pmitit vtrumqz. sz ois

serunt sicut superius et inferius. qz non ppter hoc accidere falsum se habet p modum infe- rioris respectu huius qd est non causa vt cau- sa. quia non causa vt causa fit generalit^{er} qua- do ex conclusione falsa interimitur aliq pmissa: qua posita vel deposita nihilomin^o sequit conclusio falsa. Sz non ppter hoc accidere fal- sum tantum coningit in sillogismo p impo- te. quando scilicet ex conclusione falsa interimitur pmissa ypothesis qua posita vel deposita nihil- ominus sequit conclusio falsa. Et ideo cu dicitur non propter hoc accidere falsum: illud pno- men demonstratiuum hoc: tantum demonst- rat pmissam q est ypothesis: ita qz sit sensus non ppter hoc id est non propter ypothesim datam accidit .i. sequitur falsum .i. conclusio falsa.

Dubitatur tertio: quot sunt moⁱ quibus comititur non ppter hoc accide- re falsum. p dubio supponitur qz in secunda pte huius capituli dat philosoph^o modos ei^o qd est non ppter hoc accidere falsum. Et intē- dit quatuor conclusiones. Pr^o conclusio tangit duos modos quibus fit no ppter hoc accide- re falsum. Quoz p^o est manifestus: quan- do ypothesis non couenit in aliquo termino cum impossibili illato. vt si conclusio sillogis- ta p impossibile sit ista: diamiter est assumiter: et sumatur ista ypothesis: diamiter non est as- sumiter: cui addat ratio zenonis sic arguendo diamiter non est sumiter. non ptingit in finita ptransire: sed in quolibet spatio sunt infinita puncta. g non coningit p transire aliqd spatio- um. et per consequens no ptingit moueri. ista conclusio est impossibilis: ergo ista ypothesis diamiter non est assumiter est impossibilis. et p consequens conclusio pncipalis: scz ista dia- miter est assumiter: erit vera. Scd^o modus est immanifestus qui fit quando ypothesis pue- nit in aliquo termino cum conclusione illa- ta impossibili. Et hoc dupliciter. primo quan- do ypothesis couenit in sbiecto cum conclusio- ne impossibili. Alio modo quando couenit in pdicato. Secunda conclusio est hec. ppter ypothesim accidit falsum duplicit^{er}. primo qz p secunda pmissa subsumit aliquid sb subie- cto. z^o quando p pma pmissa sumit aliqd supra pdicatum dum ypothesis sit altera pmissa. Tertia conclusio tangit vnu argumē- tum qd est illud. Idem impossibile potest se- qui ad duas ypotheses. g vna illaruz est non ppter hoc accidere falsum. tenet psequentia quia de qlibet illaruz est verum dicere qz ip- sa posita vl remota nihilomin^o accidit impos-

Handwritten marginal notes in Latin script, including phrases like 'no ppter hoc accidere falsum' and 'conclusio falsa'.

Liber. Secundus

siibile. q̄ q̄libet illazū est non ppter hoc accide
re falsum. *Quarta conclusio tangit solutio*
nem huius argumētī. nā ad hoc q̄ aliqua p̄
missa sit nō p̄ hoc accidere falsū oportz q̄
īpa p̄stra vel remota: sic q̄ loco ei^o nulla alia
ponatur: nihilomin^o sequat imp^o. q̄ si po
natur alia loco eius tūc ex illa alia poterit seq̄
idem impossibile. q̄z nihil p̄ibet idem īpos
sibile sequi ad duas p̄p̄theses. sic ista cōclu
sio falsa q̄ est: lineas palleas p̄currere: p̄ cōs
cludi p̄ illam p̄p̄thesim q̄ omnis angul^o ex
trīnsecus est maior q̄ angul^o intrīnsecus. p̄t
etiā p̄cludi p̄ aliam p̄p̄thesim: scz q̄ trian
gulus habet plures angulos q̄ tres equales
duobus rectis. et sic patet solutio ad dubiū.

Dubitat̄ur tertio que et

q̄t sum cautele q̄bus respōdens p̄ vitare illā
peccati q̄d est non ppter hoc accidere falsū
p̄ dubio supponēdum q̄ in hac tertia parte
intendit arestoreles p̄ncipaliter quoz conclu
siones. *Quarta prima remouet q̄tam dubiūm*
q̄d incidit circa prius dicta. Dicitū est enim su
pra q̄ in sillogismo per impossibile quando
q̄ sillogisatur falsum. q̄d tamen non accidit
ppter p̄p̄thesim falsam datā. ideo possit ali
quis dubitare vtrum talis conclusio falsa seq̄t
p̄p̄ter p̄missas veras. hoc remouens are
storeles dicit q̄ in omni sillogismo in quo est
p̄clusio falsa necesse est aliq̄ p̄missarum esse
falsam. p̄bat sic. quia in omni sillogismo vel
sunt due p̄p̄ositiones tantum: vel plures q̄
due. si tantum due necesse est vtramq̄ vel al
teram esse falsam. Si vero sillogismus sit ex
pluribus p̄p̄ositionibus duabus q̄d contin
git quando altera p̄missarum vel vtraq̄ p̄
sillogisat necesse est alterā p̄p̄ositionē sup
tam ad huiusmodi p̄ sillogisationem eē fal
sam si cōclusio p̄ncipalis fuerit falsa. *Secūda*
conclusio tangit duo documenta q̄bus respō
dens poterit cauere ne p̄p̄ter suam p̄p̄othe
sim datam accidat falsum. Quoz primū est q̄
si respondens ignorauerit conclusiōne oppo
nentis: debet cauere ne p̄cedat duas p̄p̄osit
iones in quibus ponatur bis idem termin^o:
q̄d si obseruauerit non poterit opponens ali
quid concludere contra ipsum quia si ne me
dio non est sillogism^o. Sed mediū est q̄d ple
rumq̄ v̄: ideo si respondens nō p̄cedat ideo
bis non poterit respondens mediū habere ad
sillogisandum. *Secundū documentum si res*
pondens cognouerit conclusionem quā intē
dit opponens: debet cauere ne det sibi talem
dispositionem mediū: per quam possit conclu
dere suam conclusionem. Et hoc poterit res

pondens cognoscere sciendo in qua figura
et in quo modo vnaq̄q̄ conclusio potest esse
di: q̄d fuit prius declaratum in primo huius.
Tertia conclusio tangit tria documenta ex p̄
te opponentis. Quoz primū est istud: op
ponens debet celare conclusionē suam ne res
pondens percipiat eam: ita q̄ primo sillogi
set ex necessariis inferendo eam: nec eam p̄
us proponet. *Secūm documentum si openct*
habeat plura media per que potest suam con
clusionem concludere: p̄mo debz interroga
re media remotiora. quia tunc magis latebit
respondentem. *Tertium documentum si oppo*
nens habeat vnicū medium et nō plura ad
concludendum suam conclusionem: debet p̄
us interrogare de medio q̄ de maiori vel mi
norū extremitate: quia maior et minor extre
mitates ponuntur in conclusione. ideo respō
dens interrogando alteram illarum extremit
tatum facile posset p̄pendere conclusionem:
q̄d tamen non continget interrogando medi
um: eo q̄ medium non ponitur in conclusio
ne. *Quarta conclusio tangit quando sit elenc*
cus et quando non contra respondentem. et
hoc facit ex eo. quia ex chonamine opponen
tis contra respondentem contingit interdum
elencus. Et est conclusio talis: quādo nos scī
mus quando et quō se habentib^o terminis sit
sillogismus: ex B facile scire possumus quan
do sit elencus z quando non. patz quia si oē
p̄p̄ositiones date a respondēte sint affirma
tiue vel vna affirmatiua et alia negatiua tunc
contingit elencum fieri contra respondentē:
si respondens prius concesserit oppositum
huius q̄d concluditur per illas p̄p̄ositiones
eo q̄ elencus est sillogism^o contradictorius. i.
concludens contradictorium alicuius pri^o cō
cessi a respondente. Si vero respondēs nihil
concedat: imo totum neget tunc ex p̄p̄posit
ionibus datis a respondente non poterit fieri
elencus contra ipsū. patet quia ex talibus p̄
p̄ositionibus (cum sint negatiue) non fit sil
logismus. ergo neq̄ elencus: consequentiā
probat arestoreles quia vbiūm q̄ est elencus
ibi est sillogismus et non econtra. non enim si
est sillogismus: necesse est elencum esse. ideo
a destructione consequentis si ex p̄p̄ositioni
bus negatiuis cōcessis a respondente nō pos
sit fieri sillogismus sequitur q̄ etiā non po
terit fieri elencus. Et addit arestoreles q̄ si
si respondens non concedit aliam p̄p̄op
sitionem vniuersalem non poterit elencus fi
eri contra ipsum. patet quia sillogismus non
fit sine p̄p̄ositione vniuersali. q̄ neq̄ elenc^o

Quarta glo

prima glo

Secūda glo

prima

Quarta glo

Secūda

al p ab B C D E F G H I K L M N O P Q R S T U V W X Y Z

consequentiam probat aristoteles quia eade
erit definitio elenci et fillogismi. non quidez
sic intelligendo qd sit eadem definitio simpli
citer: cum differant sicut superius et inferius
Sed est intelligendum qd definitio fillogismi
exigitur necessario ad definitionem elenci. id
si non fuerit fillogismus: nec etiam elencus.

Ad rationes ante oppositū

Ad primam: qd non oportet conclusionē cē
aliam a quibet pmissa scilicet supra: s; suffi
cit qd sit alia a pmissis simul sumptis. Ad se
cundā dicitur qd licet in petitione pncipij fil
sit imodificatus quantum ad probationem: nō
tū quātū ad illationē. Ad tertiam dicit qd ar
guitur ab inferiori ad superius cum dictione
incluente negationem: quia peccat valet sic
non obfuar.

Queritur quinto vtrū pos

sibile sit de eodem simul habere oppiniones
cōtrarias. Et arguitur primo qd sic. quia iudica
mus p sensum solem esse minore tota terra: r
tū fm intellectum iudicam⁹ oppositū. qd pos
sibile est de eodem simul habere oppiniones
cōtrarias: Scdo sic incontinentis assentit
isti pōsitioni qd non est fornicandum: et
simul eidem dissentit: quia alias non fornicat
retur qd rē. Tertio sic aliquis potest simul sci
re omnem mulam esse sterile et ignorare hāc
mulam esse sterilem. qd potest simul habere op
piniones rias. sequentia tenet quia oppini
ones contrariorū sunt contrarie. In oppositū
est aristoteles.

Sciendū primo qd pro decla

ratione terminorū ponuntur tres distinctōes:
Prima est. duplex est cognitio. Quaedam est
apprehensiva qua aliqua potentia apprehen
dit suum obiectum. et sic possibile est eandē
simul cognoscere opposita. sicut intellect⁹ po
nens differentiam inter duo contradictoria sil
apprehendit illa contradictoria. Alia est cog
nitio iudicativa: qd est quidā assensus vel dis
sensus quo aliquis assentit vel dissentit alicui
et sic non est possibile simul cognoscere oppo
sita: saltem cognitione assensus. Et inf istas
cognitiones soluz cognitio iudicativa proprie
est oppinio: vt alias tangebatur infine secu
di peri hermenias. Scda distinctio oppinio
potest capi dupliciter. Uno modo p habitu
distincto contra scientiam: et sic nō capitur h.
Alio modo potest capi p assensu vel dissensu
qd assentit vel dissentit alicui plero vel incō
plero. Tertia distinctio oppiōes possunt dici cō

trarie dupliciter. Uno modo possunt dici cō
trarie: eo qd vna est assensus quo assentimus
vni opposito et altera alteri opposito. sicut sūt
iste due oppiniones quib⁹ qd assentit isti ois
mula est sterilis: et huic: aliqua mula non est
sterilis contrarianf. Alio modo dicunt oppi
niones contrarie quando vna est assensus de
aliquo: et alia est dissensus de eodem. sic op
pinio qua assentimus alicui propositioni con
trariatur oppinioni qua dissentimus eidem.

Sciendū secundo qd terciū ca.

pitulum in quo determinat aristoteles de ter
tio defectu vel peccato incidente circa sillo
ex oppositis: qd peccatum vocat fallacia tra
rie deceptionis: quia aliquis simul oppinatur
contraria. cōtinet duas partes. In prima in
tendit quatuor conclusiones. qrum Prima e
hec. sicut contingit falli credendo aliquam p
missam esse propter hoc accidere falsum qd nō
non est propter hoc accidere falsum: ita con
tingit falli in oppinionib⁹: sic qd multoties op
pinamur contraria q non credimus oppinari
Scda conclusio si aliqd predicatum fm veri
tatem insit duobus subiectis: et illa duo sub
iecta verificentur de vno alio tertio subiecto:
tunc si aliquis oppinetur pdicatum inesse pri
mo subiecto et non secundo: et oppinetur illa
duo subiecta simul inesse eidem subiecto ter
tio: tunc simul oppinabit contraria. hanc cō
clusionem declarat aristoteles in literis. Sed
pro faciliiori cognitione ponant alij termini. q
bi gratia sit substantia predicatū: qd insit istis
duobus subiectis: q sunt animal et sensibile:
et homo sit subiectum tertium de quo verifi
centur animal et sensibile. tunc si quis oppie
tur istam: omne animal est substantia: simul
oppinatur qd omnis homo est substantia: eo
qd omnis homo sit animal. Similiter oppi
nans qd nullum sensibile est substantia: siml
oppinabitur qd nullus homo ē substantia. qz
omnis homo est sensibilis. et ita si quis oppi
netur istas duas pōsitiones: omne animal
est substantia: et nullum sensibile est substā
tia: sub quibus possunt sumi due minores:
scz omnis homo est animal: et omnis homo
est sensibilis: sequit qd simul oppinabit istas
duas contrarias conclusiones: omnis homo
est substantia: nullus homo est substantia. cō
sequentia tenet quia oppinans pmissas ali
cuius fillogismi simul oppinatur conclusiones
illius fillogismi. Et simile exemplū possz po
ni si loco sensibilis ponatur corpus: et proce
datur vt prius. Et dicit aristoteles prius ex
emplum esse p media diuersarū coniugationū

eo scz q ad inuicem non habet ordinē superi
oris et inferioris. Sz scdm exemplū dicit esse
per media eiusdem coniugationis: eo q ordi
nantur fm superius et inferi: cuiusmōi sunt
corpus et animal. Tertia conclusio non est
possibile sine incōuenienti opinari quor: pre
missas inferetes duas cōclusiones trias. quia
tunc aliquis opinaretur simul contraria in pro
pria forma. vt si quis opinet istas quor pre
missas: omne b est a: omne d est b: et n^m cē
a: oē d est c: tunc simul opinaret istas duas
cōclusiones: omne d est a: et nullum d est a:
et sic opinaret hria in propria forma. Quar
ta cōclusio possibile est sine incōuenienti opi
nari vnā pmissam pmi sil^m cum vna altera
vel ambas pmissas vnus cum vna alterius.

Sciendū tertio: q in secūda

parte ostēdit aristoteles q non est incōueni
ens simul habere scientiā de eodem et igno
rantiam. Et intendit duas cōclusiones. quarū
Prima est hec. possibile est scire aliqd in vni
uersali et simul ignorare ipsum in p̄ticulari:
pbat aristoteles tri^m. Primo exemplo q cō
tingit scire q omnis triangul^{us} habz tres. et si
mūl ignorare hunc triangulū habere tres: tū
p̄tingit ignorare hunc triangulū esse triangu
lum. et sic contingit scire istā in vlti triangul^{us}
habet tres: et ignorare ipsam in p̄ticulari. Se
cundo sic pbat eandem cōclusionem signo. qz
pl'o in ratioe quam faciebat i memone ad p
bandum q nostrū scire nō erat nisi quōtā re
minisci dicebat scire omnia in vniuersali z ig
norare ea in p̄ticulari. q non est incōueniens
scire aliqd in vlti: et illud ignorare in p̄ticulari.
Tertio pbat hanc cōclusionē ratione sic. qz
scire in vniuersali et ignorare in p̄ticulari nō
sunt cōtraria. q non est incōueniens scire aliqd
in vniuersali et ignorare illud in p̄ticulari. an
cedens pbat du^m. Primo exēplo. quia p̄tin
git opinari in vniuersali hanc mūlā esse steri
lem: opinādo istam: omnis mula est steri
lis: et tamē simul ignorabit in p̄ticulari: quia
creditur hanc mūlā habere fetum in vtero. eo
q hz grossum ventrē. Secundo declarat idē
antecedēs ponendo tres modos scire: scz scī
re in vniuersali: scire in agere: et scire in p̄
pria forma. Et totidem p̄tingit decipi siue ig
norare scz in vlti: in agere: z in propria forma
Et inter istos modos nō est incōueniens hē
scientiā fm vnum modū et ignorantiā fm aliū
modum: quia nō quilibet mod^{us} scire oponi
tur cuiuslibet mō ignorantie. Scda cōclusio. cō
tingit opinari cōtraria incōplexa cū incōueni
enti et sine incōuenienti. Primum patet si

quis opinet ista contraria: bonū z malū siml
eidem inesse: tunc simul opinabit cōtraria cū
incōuenienti. qz tunc opinabit bonum eē ma
lum: et bonum esse bonū: et malum esse bo
num: et malū non eē bonum. Scda pars p.
quia si quis opinet bonum inesse p se alicui:
et malum inesse eidem p accidens tunc simul
opinabitur cōtraria sine incōuenienti.

Conclusio respōsalis impos
sibile est de eodem simul hēre opiniones trias
patet quia impossibile ē hria simul eidē inesse
ergo impossibile est simul habere opiniones
contrarias.

Dubitatur primo quid sit sci
re in vlti: in p̄ticulari: et in p̄pria forma. Rūde
tur q scire in vlti est scire aliqd predicatus in
esse alicui inferiori: eo q scimus ip̄sum inesse
suo superiori. vt scim^{us} hanc mūlā esse steri
lem. Sz scire aliquid in p̄ticulari est scire p̄
dicatum inesse ipsi p̄ticulari non p hoc q inē
suo vniuersali vt sciendo hanc mūlā esse steri
lem. Sed scire in propria forma est scire ali
quid in se ipso et non in alio. Et illud est ou
scilicet scire in habitu: sic logicus dormiens scit
habitu^m cōclusiones logice. Aliud ē scire in
actu: sicut logicus actualit^{er} cōsideras aliqd cō
clusionem habet scire actualit^{er} illius cōclusiōis
Dicitur vlti q cognitio pmissis alicuius si m^o
nō p tractatis scit in vniuersali p̄t'o illi^m si m^o
Sz cognitio pmissis p tractatis ad cōclusionē
dicit ipsa cōclusio sciri in agere. quando vero
in se p̄gnoscat dicit sciri in p̄ticulari.

Dubitatur secūdo vtrū sal
latia contrarie opinionis sit fallacia in dictione
vel extra dictiones. Rūdet p duo dicta. Prim
dictū. fallacia contrarie opinionis est deceptio
proueniens in opinādo: eo scz q nō credim^{us}
opinari cōtraria in veri^{tate}: q tamē opinamur.
Scdm dictū. fallacia cōtrarie opinionis nō ē
fallacia in dictione nec extra dictionem: cum
non se teneat ex pte rei: nec ex pte vocis. Sz
ex pte intellectus nostri opinātis contraria. Et
de hoc magis patebit in p̄mo elencōz.

Dubitatur tertio vtrū qui
libet modus sciendi vel opinandi cōtrarietur
cuiuslibet modo ignorantie. Rūdet p tres suppo
sitiones et vni dictū. Prima suppositio est
hec. opinio est assensus intellect^{us} vel dissens^{us}
de aliq̄ ppositōe. Scda suppo^{sitio} hria sil^m opi
nari est simul duob^{us} cōtrarijs assentire. Et ex
bis sequit^{ur} tertia suppositio q non est possibi

Quarta

Quinta

Prima

Opini
onem
in
vni
uersali
z
ign
orare
ea
in
p̄ticulari
q non
est
incō
ueniens
scire
aliqd
in
vlti:
et
illud
ignora
re
in
p̄ticulari.
Tertio
pbat
hanc
cōcl
usionē
ratione
sic. qz
scire
in
vni
uersali
et
ignora
re
in
p̄ticulari
nō
sunt
cōtra
ria. q
non
est
incō
ueniens
scire
aliqd
in
vni
uersali
et
ignora
re
illud
in
p̄ticulari.
an
cedens
pbat
du^m.
Primo
exēplo.
quia
p̄tin
git
opina
ri
in
vni
uersali
hanc
mūlā
esse
steri
lem:
opina
do
istam:
omnis
mula
est
steri
lis:
et
tamē
simul
ignora
bit
in
p̄ticulari:
quia
creditur
hanc
mūlā
habere
fetum
in
vtero.
eo
q
hz
grossum
ventrē.
Secundo
declara
t
idē
antecedēs
ponendo
tres
modos
scire:
scz
scī
re
in
vni
uersali:
scire
in
agere:
et
scire
in
p̄
pria
forma.
Et
totidem
p̄tingit
decipi
siue
ig
norare
scz
in
vlti:
in
agere:
z
in
propria
forma
Et
inter
istos
modos
nō
est
incō
ueniens
hē
scientiā
fm
vnum
modū
et
ignoran
tiā
fm
aliū
modum:
quia
nō
quili
bet
mod^{us}
scire
oponi
tur
cui
us
libet
mō
ignoran
tie.
Scda
cōcl
usio.
cō
tingit
opina
ri
cōtra
ria
incō
plexa
cū
incō
ueni
enti
et
sine
incō
uenienti.
Primum
patet
si

Prima

Priorū Secundus

le simul opinari cōtraria. pater quia tunc con-
trarij assensus essent simul in eodē: qd est im-
possibile. Dicitur est illud. non glibet mo-
dus sciendi vel opinādi p̄trariae cui libet mō
ignozandi vel opinādi. patz qz hria non pos-
sunt simul stare in eodē. S; stat eundē intel-
lectum opinari vel scire aliquid fm vnu mo-
dum: et opinare vel ignorare illud fm aliuz
modum. rō quia nō glibet modus cui libz mō
est contrarij. s; scire in vlt hria huc qd ē ig-
nozare i vlt. Et scire in p̄ria forā hria huc
qd ē ignorare in p̄ria forma. et scire in actu
hriatur huc qd ē ignorare in actu. Et scire in
habitu huc qd est ignorare in habitu. similis
de opinari dicendū est.

Ad rationes ante oppositū

Ad p̄mam et scōa; d; q̄ bene possum^o opina-
ri hria p̄ diuersas potentias anime. s; nō per
eādem. Ad tertiam d; q̄ scire in vlt z igno-
rare in p̄riculari non opponit ad iuicē. ideo
non est inconueniens scire aliquid in vlt z ig-
nozare illud in p̄riculari.)

Queritur sexto vtrum indu-

ctio sit reducibilis ad sillogismū. Et videt q̄
non. quia inductio non est possibilis. q̄ non ē
ad sillogismū reducibilis. Scōo sic in om-
ni sil^o sunt tri tres termi. s; in iductione sūt
plures trib^o. q̄ mior pater q; in iductōe sumū-
tur plura singularia. Tertio sic inductio est
sil^o. q̄ non ē ad sillogismū reducibilis. ass
pater quia diffinitio sillogismi sibi cōpetit. In
oppositum est philofophus:

Sciendū primo q̄ tertio tra-

ctatus in quo determinat aristoteles de spe-
tibus imperfectis argumentatōis: eas reducē
do ad sil^o. p̄inet sex capitula. quoz primuz
continet duas partes. In p̄ma determinat de
quertibilitate terminoz: q̄ valet ad reductōez
argumētatōnū imperfectarū ad sil^o. Et conti-
net sex p̄clusiones fm q; sunt sex regule. Pri-
ma est hec. Si alicuius sillogismi extremi
quertantur inter se: necesse est mediū cōuerti
cum vtraq; extremitate. pbat aristoteles. p̄-
mo in barbara dicit. pbat enim p̄mo q̄ si ex-
tremitates quertantur inter se: necesse est me-
diū conuerti cum maiore extremitate. quia
ex quertēte p̄clusionis cū a^o infer^o quertēs mi-
noris: vt dedit aristoteles in lris. Scōo p-
bat quia in barbara si extremitates quertant
inter se: necesse est mediū conuerti cū minore
extremitate. quia cū conuertente p̄clusionis z
minore infer^o conuertēs maioris. Scōo p-

bat dictam rationem in modis negatiuis tri^o

Primo p̄bando q̄ si mediū quertatur cū ma-
iore extremitate necesse est extremitates con-
uerti inter se. quia ex quertente maioris de ce-
larent et minore infer^o quertēs p̄clusionis in
camesitres: vt dedit aristoteles in literis. z
pbat q̄ si mediū quertatur cū maiori extre-
mitate et cum minori maior extremitas et mi-
nor inter se quertent. quia ex quertentib^o p̄e-
missaz infer^o conuertēs cōclusionis. Tertio p-
bat q̄ si extremitates quertantur inter se: tuc
mediū cōuertet cū maiori extremitate. quia
ex quertēte p̄clusionis cū minore p̄cludit quert-
tēs maioris: vt similis dedit aristoteles in
literis. Scōa regula si sint quoz termi quoz
duo p̄mi cōuertantur inter se: sicut genitum z
corruptibile: et alij duo etiā conuertant inter
se: sicut ingenitum et incorruptibile: tunc si p̄-
mus p̄dicat tertio sicut genitū et ingenitū: sic
etiā scōo p̄dicat q̄to. Corruptibile enim z in-
corruptibile adiuicē p̄dicunt. B^o patz quia
corruptibile et incorrupti^o dicunt de quibz
et de nullo ambo simit. q̄ p̄dicunt. ass p̄ p̄-
pre pater arguendo sic. omne qd est genitum
vel ingenitū est corruptibile vel incorruptibi-
le. s; oē qd est. ē genitū vel ingenitū. q̄ omne
qd est ē corruptibile vel incorruptibile. Scōa
patz pater sic arguendo. Quicq; est corrupti-
bile vel incorruptibile est genitū vel ingenitū
s; nihil idem est genitū vel ingenitū. q̄ nihil ē
corruptibile et incorruptibile: z p̄ p̄is corrup-
tibile et incorruptibile p̄dicunt. Tertia regula
si sint quoz termini q̄rum duo p̄mi inter se cō-
tradiciant: sicut genitū et ingenitū: et duo scōi
scz corruptibile et incorruptibile etiā adiu-
icem p̄dicant: tunc si p̄mus quertatur cū ter-
tio: scōo conuertet cū q̄to. pater quia def op-
positū: scz q̄ ingenitum et incorruptibile non
quertantur: tunc aliqd erit incorruptibile qd
non erit ingenitū: et si nō sit ingenitū tūc erit
genitū: Et si sit genitū erit corruptibile: eo q̄
genitū et corrupti^o quertunt. Et sic de p̄mo
ad vltimum idēz erit corruptibile et incorrup-
tibile: qd est inconueniens: cū adiuicē cōtra-
dicant. Quarta regula. Si aliqd p̄dicatū p̄e-
dicatur vlt de duobus sbiectis et d nullo alio
si vnum illorū sbiectoz p̄dicet vniuersalif de
alio: tunc p̄dicatū quertitur cum illo sbiecto.
vt si a p̄dicetur vlt de b: et c de nullo alio: si
b p̄dicetur de c: tunc a et b quertentur. pater
quia omne b est a: et omne a est b: q̄ a z b: cō-
uertuntur. ass p̄ prima p̄e supponit verum.
scōa pars pbat: sic arguendo. omne b vel c ē
b: omne a est b vel c: q̄ omne a est b. Qui-
§ 3

scōa p̄e = regula

scōa p̄e = regula

scōa p̄e = regula

Handwritten marginal notes at the top right of the page, including the word 'Inductio' and other illegible script.

ta regla si doud predicata pdicent vl' de aliq
sbieto: et vnum illoz pdicatoz cotuetaf cum
tali sbiecto: tunc alteru pdicatu pdicabit vl'
de alio pdicato. vt si a et b pdicent de c: et c
quertatur cum b: tunc a pdicatur vl' de b. p3
sic arguendo. oē c est a. oē b est c. q oē b est a.

Sciendū secūdo q' in hac se

cunda pre tangit sextam regulā: q' talis ē. Si
sint duo opposita quoz vnum sit eligendū sic
a: et aliud sit fugiendū: sicut b. et ex alia pre
sint alia duo opposita: scz c et d: quoz c est fu
giendū: et d est eligendū: tunc si a iunctum
cum c sit magis eligendū q' d iunctū cum b:
sequit' q' a est magis eligendū q' d. istā re
gulā pbat arestoteles p duo exempla: suppo
nendo duas maximas morales. quaz Prima
est. magis eligendū magis fugiēdo opponit'
et eq' eligendū eq' fugiēdo et minus eligen
dū minus fugiēdo. Secunda maxima.
magis fugiendū additū eq' eligēdo non facit
ipsum magis eligendū. Ex istis duab' maxi
mis formatur talis ratio. q' si non sit ita: tunc
def oppositi: scz q' a non sit magis eligendū
q' b: vel q' b sit eq' eligēdū: sic a. vel q' d erit
magis eligendū vel nō. non est dandū q' sit
eq' eligendū. quia suum oppositū esset eq'
fugiendū: cum eq' eligendū eq' fugiēdo sit
oppositum. q' ipsum additū a: non faciebat a
magis eligendū: qd est contra suppositum
Hec etiam est dicendū q' d sit magis eligen
dū q' a. quia tunc suum oppositū esset mag
gis fugiendū: cum magis eligendū magis
fugiēdo opponatur. et p consequēs iunctū
cum a non fecit a magis eligendū: qd est
suppositū. Primū exemplū est istud. velle da
re et non dare est magis eligendū q' dare
et nolle dare. q' velle dare est simpliciter mag
gis eligendū q' dare. Et p hoc verbum da
re seu concedere intelligit arestoteles omnes
actum bonum et honestum. Scdm exemplū
diligere et non coire est magis eligendū q'
coire et non diligere. q' diligere est simpliciter
magis eligendū q' coire. antecedens probat
arestoteles q' amoris finis est maior q' amor
eius qd est ppter finem: cum eius qd ē ad
finem nullus sit amor nisi gratia finis. Et di
cit arestoteles simile esse in alijs concupiscen
tijs et artibus.

Sciendū tertio. q' in hoc se

cundo capitulo determinat arestoteles de in
ductione. Et continet tres cōclusiones. quarū
Prima est hec. non solum sillogismi dyaleti
ci et demonstratiui fiunt in aliqua trium figu
rarum: sed etiam omnes sillogismi rethorici:

et generalif omnis modus arguendi. Patet
quia omnis credulitas fit in aliq' trius figura
rum: et cum acquiratur p inductionem credu
litas: et ipsam sub sillogismo pprehendēdo:
et sub inductōe entmēcuma et exemplum:
q' omnes isti modi arguendi fiunt in aliq' tri
figurarum. Scda conclusio tangit dicit: indu
ctionis. et est hec. Sillogismus ex inductōe
id est sillogismus inductiu' est qui sillogizat
maiozem extremitatē de medio p tertiu': B est
per minozem extremitatē: vt omne nō habēs
coleram est longeuum. s; homo equus mulus
et sic de alijs non habent coleram. q' sunt lon
geua. psequētia patz p quintā regulā super
ius datam. quia quicunqz duo pdicata pre
dicantur de eodem sbiecto: et vnum illoz cō
uertitur cum altero tunc alterum pdicatur de
eo vniuersaliter. S; non habere colera: et cē
longeuum predicantur de sbiecto cōstituto
ex equo homine et mulo et sic de alijs: et non
habere coleram quertitur cū illo sbiecto. iō
esse longeuum pdicatur vniuersaliter de non
habere colera. Tertia conclusio tangit tres
d'as inter sillogismum et inductionē. Prima
quia inductio potest ostendere ppositōes tā
mediatas q' imediatas. S; sillogismus non
potest ostendere ppositiones imediatas: cū
omnis sillogismus fiat per medium. Secun
da differentia. Sillogism' ostendit maiozem
de minozem per medium: S; inductio ostēdit
maiozem de medio p minozem: Tertia diffe
rentia q' sillog' est naturalif euidētiō et prior
inductione: sed inductio est nobis euidētiō
q' sillogismus. Et si extra t'rium obiciatur q'
medium nunq' ingreditur conclusionem. q' indu
ctio non ostendit maiozem de medio per min
nozem Rādetur p duas suppositiones et vna
distinctionem. Prima suppositō est hec. in
sillogismo inductiuo totum aggregatū ex sin
gularibus debet capi p medio: et sbiectum
passionis pro minozem extremitate: passio vero
cum maiozem extremitate. vt sic arguendo in
figura: omne qd est equus hō mulus et sic de
alijs animalibus non habentib' colera est lō
geuum. Sed omne qd est homo equus mu
lus et sic de alijs est animal non habens cole
ram. q' omne animal nō habens colera est lō
geuum. Secunda suppositio in tali dispo
sitione arguit in tertia figura conclusionē et
istēte vniuersali affirmatiua. et iddo conse
quentia non tenet ratione forme sillogistice
sed in virtute isti' quinte regule nuper repe
tite. Distinctio est hec. in sillogismo du' p
assignari medium. q' tam est medium sillogi
sticum siue illatiuum: et tale nunquā ingredit'

Handwritten marginal notes on the left side of the page, including the word 'Inductio' and other illegible script.

Vertical marginal notes on the far left edge of the page.

Priori Secundus

conclusionem. Aliud est medium causale: et tale potest ingredi conclusionem. unde in p̄dicato sillogismo inductiuo totū aggregatū; ex singularib⁹ est mediū illatiuū: id nō debz ingredi conclusionem. S; subiectum cōclusio- nis qd est animal nō habens colerā est mediū causale: p̄stat enim qd p̄prium subiectum semper est causa inbessionis sue p̄prie passi- nis in suis inferiorib⁹. mō animal nō habēs coleram est subiectum adequatū huius passi- onis qd est esse longeuū: ideo est mediū cau- sale inbessionis illius passionis ad equū mu- lum et ad alias species eius

Conclusio responsalis indu- ctio est reducibilis ad sillogismū. Conclusio patet ex dictis.

Dubitatur primo. Vtrūz exē- plum sit argumentatō reducibilis ad sillo- gismū. p̄ solutione supponit p̄mo qd in hoc tertio ca- pitulo determinat aristoteles de exēplo. Et cō- tinet sex conclusiones. quaz prima tangit dif- finitionem exempli: et est hec. Exemplum est quando ostendit p̄mum de medio p̄ illud qd est simile tertio. ut thebanos cōtra athenienses pugnare malum est. q̄ thebanos contra fris- ses pugnare est malum. qz affines contra af- fines pugnare est malū. Sc̄da conclusio tā- git duas d̄ras inter exemplum et sillogismū: Prima est hec. qz exemplū nō p̄cedit a toto ad partem: nec a parte ad totum sicut sillogis- mus: sed p̄cedit a parte ad partem. Sc̄da d̄ra quia sillogismus est euidenti⁹ exēplo.

Tertia conclusio tangit duas differentias inf- exemplum et inductionem. p̄ma est. quia in- ductio p̄cedit ex omnibus singularibus. sed exemplum p̄cedit ab aliquibus singularib⁹ t̄m et non ex omnibus. Sc̄da differentia q̄a i in- ductione medium non copulat cū extremis: s; bene in exemplo. his suppositis respondetur ad dubiū qd exemplum est argumentatō re- ducibilis ad duos sillogismos: quoz primus capit p̄m singularē p̄ medio: et p̄dicatum cō- clusionis exempli p̄ maiori: et illud in quo cō- ueniunt duo singularia p̄ minori. ut arguen- do sic thebanos contra athenienses pugnare malum est. s; thebanos pugnare contra athe- nienses est affines cōtra affines pugnare. q̄ affines contra affines pugnare malum ē. S; i n̄scō sillogismo debet capi p̄ medio illud si- mile in quo pueniunt singularia: et p̄dicatum conclusionis p̄ maiori: et aliud singulare pro minori. ut sic arguendo affines cōtra affines pugnare est malū. s; thebanos pugnare cō-

frisenses est affines pugnare cōtra affines. q̄ thebanos pugnare contra athenienses malū est.

Dubitatur secundo per quid

distinguit deductio ab inductione. p̄ respon- sione supponitur p̄mo qd in hoc q̄rto capitulo determinat aristoteles de quadam spē ar- gumentationis sc̄z de deductioe. Et p̄tinet duas conclusiones. quaz prima tangit d̄ras deduc- tionis. et ē hec. Deductio est sillogism⁹ cui⁹ maior est p̄positio per se nota: et minor dubia sed eq̄ aut magis credibilis conclusioni. Se- cunda conclusio tangit duos modos deductō- nis. quozum p̄mus est quando maior est per se nota et minor dubia: eq̄ tamen aut magis credibilis cōclusionis. ut omnis disciplina est docilis. s; virtus est disciplina q̄ virtus est do- cilis: maior est p̄ se nota: minor: dubia: q̄ si fu- rit eq̄ credibilis cōclusioni aut magis erit de- ductio: eo qd medium est propinquius scien- tię q̄ conclusio. facit enim cognitionem cōclu- sionis p̄us dubie: quamuis nō faciat scientiā plenam et p̄fectam. Sc̄do⁹ modus est quando minor licet fuerit dubia: tamen paucioribus medijs est p̄babilis q̄ conclusio. ut omne eq̄ le recte lineę potest quadrari. sed circulus est equalis recte lineę. q̄ circulus potest quadra- ri. licet ista minor sit dubia: tamen potest pro- bari p̄ vnicum medium: sc̄z p̄ hoc qd est: por- tiones lunares aut circulares circūferentię cir- culi sunt eq̄les recte lineę. et ideo circulus est eq̄lis recte lineę. et quia ista minor tantū ha- bet vnum medium: conclusio vero plura: ideo minor est p̄pinq̄ior scientię q̄ conclusio.

Tunc respondetur ad dubiū qd deductio dis- tinguit ab inductioe. quia in inductione osten- ditur maior extremitas de medio p̄ minore: Sed in inductione ostenditur maior extremitas de minori p̄ medium simpliciter notū cō- clusione.

Dubitatur tertio Vtrum in.

3^a si^a possit fieri instantia: p̄ dubio supponit- dum qd aristoteles in quinto capitulo deter- minat de instantia. Et cōtinet q̄tuor conclusio- nes. quaz prima tangit definitionem instā- tię. et est hec. Instantia est p̄positio p̄positōi cōtraria. Sc̄da conclusio tangit differentia inter instantiam et p̄positionem contra quam inferitur instantia. et est hec. Instantia potest esse vniuersalis vel particularis: sed p̄positio cōtra quā illa fit instātia semp est vniuersalis. Tertia conclusio est hec. instantia fit duobus modis scilicet vniuersaliter et particulariter.

Handwritten marginal notes at the top of the page, including phrases like 'p̄mo qd in hoc q̄rto capitulo' and 'determinat aristoteles'.

Handwritten marginal notes on the right side of the page, including phrases like 'Deductio fit aposteriorib⁹ appro- batione' and 'Deductio fit aposteriorib⁹ appro- batione'.

Handwritten marginal notes on the right side of the page, including phrases like 'p̄ma q̄' and 'p̄ma q̄'.

Et etiam in duabus figuris scilicet in prima et tertia figurarum. quod autem non fiat in secunda figura. probat aristoteles. quia oppositae propositiones secundum quas fit instantia non possunt concludi in secunda figura: in qua semper concluditur negatiue. id non potest instantia fieri in secunda figura: sed tantum in prima et tertia in quibus possunt concludi oppositae propositiones secundum quas fertur instantia. ut si probemus aliquod predicatum inesse vniuersaliter subiecto fertur instantia dupliciter. Uno modo quod predicatum nullo supposito subiecti inest: et B in prima figura. Alio modo quod alicui non inest: et hoc in tertia figura. Exemplum primum: scilicet quod instatur per vniuersalem negatiuam. ut si fuerit probatum quod omnium contrariorum sit eadem disciplina: sic instatur in prima figura. nullo enim oppositorum est eadem disciplina. Sed omnia contraria sunt opposita. si nulloque contrariorum est eadem disciplina. De tertia etiam patet exemplum: scilicet quando instatur per particularem negatiuam sic arguendo. nullius noti et ignoti est eadem disciplina. sed notum et ignotum sunt contraria. ergo aliquorum contrariorum non est eadem disciplina. Ponit etiam exemplum quando fertur instantia contra vniuersalem negatiuam. ut si fuerit probatum quod nulloque contrariorum est eadem disciplina tunc si instatur primo per vniuersales affirmatiuam. omnium oppositorum est eadem disciplina. sed quomodo fertur instantia contra vniuersalem negatiuam per particularem affirmatiuam patet sic arguendo in tertia figura. cuiuslibet sanatiui et egrotatiui est eadem disciplina. sed sanatiui et egrotatiui sunt contraria. ergo aliquorum contrariorum est eadem disciplina: Quarta conclusio. in secunda figura non fit instantia. probatur duabus rationibus. Prima quia: solum in illa figura fit instantia in qua possunt opposita concludi. sed in secunda figura cum in ea semper concludatur negatiue non possunt opposita concludi. ergo. Secunda ratio instantia statim debet esse manifesta. sed sillogismus secunde figure non est statim manifestus: eo quod prius debet reduci ad primam figuram. non est autem necesse reducere sillogismum tertiae figure ad primam. quia sillogismus tertiae figure statim potest esse manifestus per sillogismum oppositorum. Ex quo infert aristoteles quod argumentum a signo non debet fieri in secunda figura. quia argumentum a signo debet

statim esse manifestum. Et subdit quod etiam oportet aspicere ad alias instantias cuiusmodi est instantia ex contrariis: ex simili: et ex auro-ritate: et instantias particulares: si instantia per particularem affirmatiuam fiat in prima figura: et per particularem negatiuam in tertia

Ad rationes ante oppositum

Ad primam dicitur quod inductio est possibilis. nec oportet ad sufficientem inductionem omnia singularia in propria forma enumerari: sed sufficit aliqua enumerare: et omnia alia comprehendere sub addito et sic de alijs. Ad secundam dicitur quod omnia singularia capiuntur per vno termino: scilicet per medio ut patuit in secundo notabili. Ad tertia dicitur quod inductio est sillogismus actualis: eo quod est ad sillogismum reducitur.

Queritur septimo vtrum definitio enthimeumatis sit sufficiens.

Et arguitur quod non quia enthimeuma non est sillogismus. sed non est sillogismus ex contrariis et signis. ans patet quod in enthimeumate est tantum vna praemissa. Secundo sic enthimeuma et sillogismus sunt species argumentationis distinctae. sed enthimeuma non est sillogismus. Tertio sic inductio et exemplum procedunt ex contrariis et signis. sed definitio enthimeumatis conuenit eis. ans patet quia inductio et exemplum procedunt ex probabilibus In oppositum est aristoteles.

Sciendum primo quod pro in tel-

lectu quatuor ponitur vna distinctio et quatuor documenta. Distinctio est haec. enthimeuma esse sillogismum potest vbi intelligi. Uno modo quod sit sillogismus actualiter et formaliter: sic quod habeat actualiter duas praemissas in modo et figura dispositas. et sic enthimeuma non est sillogismus. Alio modo virtualiter et reductiue: ita quod sit reducibile ad sillogismum. et sic enthimeuma est sillogismus. Primum documentum Si in aliquo enthimeumate sint tres termini tunc: terminus non positus in conclusione debet capi per medio: et predicatus per onis per a extremitate. subiectum vero per onis per b extremitate. Secundum documentum. Si predicatus per onis ponatur in ante: tunc ille ans est maior: cui debet addi b. Tertium documentum si subiectum per onis ponatur in ante: ille ans erit b et deest a. Quartum documentum si in aliquo enthimeuma sint non duo termini sic est inconuersio: tunc debet addi vna praemissa in qua idem predicatus de se ipso. Si sunt plures termini tres: tunc ille enthimeuma est reducitur ad plures sillogismos. vel tres termini sunt reducitur ad tres.

Sciendum secundo quod tertius capitulum: In quo determinat aristoteles de en-

Alia ratio in illa de sillogismo

Quarta conclusio

*vel quodam modo bona que no...
 Et nota qd p qm bona que no...
 Et nota qd p qm bona que no...
 Et nota qd p qm bona que no...*

Secundus Prior

enthimema. continet tres pres. Quaz prima co-
 tinet sex conclusiones. Prima 2°. ycos e p-
 positio probabilis. qd sic declarat are. qd il-
 lud qd in pluribus scilicet sic esse aut no esse aut
 factu aut non factu est. pbabile. fed ycos e hu-
 iusmodi ergo. Adnoz piz. qz ycos e sicu odi-
 re iniudices diligere amates. Ita aut con-
 tingit in pluribus. qz. Secda conclusio. Si-
 gnu est ppositio demonstratiua vel probabilis.
 patet qz illud q existente necesse e aliud esse :
 z quo facto necesse e aliud esse factu : z q futu-
 ro necesse est aliud e futuru : ipsum e ppositio
 necessaria demonstratiua vel probabilis. fed
 signu est huiusmodi qz. Tertia conclusio
 que e correlaria ex precedentibz tangit diffini-
 tionē entimematis. z e hec. Enthimema est sil
 ex ycothibz z signis. Quarta conclusio ostē-
 dit in quibz figuris fit enthimema : z est hec
 Enthimema fit in tribz figuris. patet qz ent-
 thimema tot modis fit z variat quot modis
 variat signu : eo q signu e mediū in entimemate.
 Sed signu variat tripliciter fm tres figuras.
 qz z enthimema. Adnoz piz. creplo p in pma
 figura capiēdo mediū quod e signu cōverti-
 bile cū maiori extremitate. sic ar. Dis mul-
 lier hñs lac peperit. sed hec mulier bz lac er-
 go peperit. Scdm exemplū e in 3ª figura sic
 ar. pñt bac e sapiens. pñt bac e studiosus
 q studiosus est sapiēs. Tertiu exemplū est in
 2ª figura sic arguēdo. Omne pariens e palli-
 dum. hec mulier est pallida qz hec mulier pe-
 perit. Et sicut qz si sumas vna tū pmissa sic
 est enthimema. Si autē sumas due sic e sil-
 logismus. Ex entimemate fit sillogismus per addi-
 tionē vnius premisse. Quinta conclusio cō-
 parat enthimemata triū figurarū adinuicē : z e
 hec. Enthimema pme figure si fit ex veris e
 insolubile. Sed enthimema qd fit p 3^{am} fi-
 gurā quūis cōcludat verū : nō est insolubile.
 Enthimema autē qd fit in 2^a figura oino e
 solubile : eo qz procedit ex puris affirmatiuis
 in 2ª figura. Sexta conclusio cōparat mediu
 p^o figure ad media enthimematū triū alia-
 rū figurarū : z e hec. Illud signū qd accipit p
 medio in prima figura vocat prodigiū : eo qz
 est pbabilissimū : maxime verum : z facit sci-
 re. Sed signa illa que sunt media in alijs fi-
 guris bñt rōnem extremitatū. nec dicunt pro-
 digia : sed tm signa.

Sciendū tertio. qz circa hūc
 textū incidit tres difficultates. Quaz pma e.
 Quid e enthimema eē solubile vel insolubi-
 le. Respondet qz enthimema dicitur insolubi-
 le quod habet necessitatem illationis. Et ideo

dicitur insolubile qm insolutu vel non solutu
 a forma sillogistica. Et p oppositu enthimeu-
 ma dicitur solubile. qz est solutu a forma sillo-
 gistica. nec habet necessitatē illatiōis. Sec-
 cunda difficultas. vtz enthimema 3^e figure
 habzat necessitatē illatiōis : cū tm fit solubile.
 Respondet qz enthimema 3^e figure duabz
 de causis pot dici solubile. primo qz pcedit
 ex puris picularibus : ex quibz sillogistice ni-
 bil sequit. Licet interdū valeat pñā per sillo-
 gismū expositiōis. vt sic arguēdo. pñt bac e
 studiosus : pñt bac e sapiēs. q sapiēs est stu-
 diosus. Scdo dicit enthimema solubile. qz
 in eo pcedit ab vno piculari ad aliquod cer-
 tū z determinatiū suppositū. Et tūc dicit solui ne-
 gando pñā. qz a piculari ad determinatiū
 suppositū non valet pñā. Tertia difficul-
 tas. vtz quodlibet enthimema in 2ª figura
 factū fit solubile. Respondet per distinctionē
 Dupliciter pot fieri enthimema in 2ª figu-
 ra. Uno mō ex puris affirmatiuis : z tale e oino
 no solubile. Alio mō ex altera affirmatiua z
 alia negatiua : z tūc si ambe premisse sint vere
 ipsum oino est insolubile.

Conclusio responsalis diffi-
 nitiō enthimematū e in textū suffitēter po-
 sita. patet ex dictis in 2° notabili.

Dubatur primo vtz scdm
 naturales passiōes transmutantur sil aia z cor-
 pus. Pro solutione supponit qz in 2^a pre bu-
 ius capituli dat aristoteles regulas quibz po-
 terim facile cognoscere naturales proprieta-
 tes rerū per signa : eo qz talia signa sūt media
 in enthimematū : z cōtinet vnā cōcludēz
 que est hec. per signa possum cognoscere na-
 turales passiōes rerū. Pro cui^o p. obatiōe po-
 nit aristoteles duas suppositiōes. Quaz pri-
 ma e hec. Si concedant naturales passiōes
 transmutare corp^o sil z aiam derelinquendo
 signū z vestigiū sui in toto : possibile est nos
 per illud signū cognoscere de subiecto illas
 passiōes naturales. vt sigs addiscēs musicam
 fm aliquid sit mutar^o : puta fm aiaz : nō tm fm
 totū cōpositū : talis mutatio nō e naturalis. qz
 nō trāsmutat totū cōpositū : z iō nō bz signū
 naturale in subiecto. S; alie passiōes nales
 cui^o sūt timo : cōcupiscētia : z ira transmutāt
 totū subiectū in eo derelinquēdo aliqd signū
 naturale. Scda suppo. Unicuiqz passiōi
 fm ei^o spēs cōrūdet aliq certa dispositio cor-
 poris q e signū talis passiōis : ita qz vni^o pas-
 sionis est vni propriū signū p qd talis passio
 pot cognosci. Ex illis duabz sup^o ifert are.

conclusionē prius ppositā. que sic posset probari. qz passio naturalis habet signū in subiecto cuius est. q̄ per tale signū cognoscim⁹ de subiecto illas passiones.

Dubatur secūdo. quorū documenta ponit aristoteles ad inueniendū signa passionū naturalium. Respondet aristoteles in tertia parte hui⁹ capituli ponens duo documenta. Primū si aliqua passio insit alicui subiecto vlr: z velimus scire propriū signū illius passionis: tunc oportet considerare cui speciei nō vniuersaliter cōuenit talis passio: sed tñ aliquibus indiuiduis eius cōuenit z aliquibus nō: z cōsequenter considerandū est: si sit aliquod accidens quod sequat talem passionē i illis plurib⁹ qb⁹ puenit: qz tale accidens erit prodigiū talis passiois. sicut fortitudo reperitur in omnibus leonib⁹: z cū hoc reperitur in aliquibus hominib⁹ z in aliquibus non. Et iō si habere magnas sūmitates grossas z bene cōpaginatas sequat hominē fortem: tñ habere grossas sūmitates erit signū istius passionis que est fortitudo. Scdm documentū. Si in aliquo vno subiecto sint plures passiones naturales. sicut leo est fortis z magnanimus (cū cuiuslibet passionis naturalis sit aliquod signū) si velimus inuenire signū vniuscuiusq; passiois: debemus inspicere ad aliud subiectum in quo inuenitur vna passio sine alia: z cōsequenter considerādū est quale accidens cōcomitatur illā passionem in subiecto: qz tale accidens erit prodigiū talis passionis in illo subiecto cui ambe passiones insit. sicut leoni uest fortitudo z liberalitas. Signū autē fortitudinis est habere magnas sūmitates: Signū vō liberalitatis hic nō nominatur: Dicit tñ albertus qz habere latā frontē est signū liberalitatis. Si vō volum⁹ scire qd est signū fortitudinis in leone cōsiderandum ē ad hominē z equū z alia sbiecta i quib⁹ inuenitur fortitudo z nō liberalitas: z videndū si habere magnas sūmitates consequat illaz passionē in illis pluribus subiectis: z si sic: erit signum fortitudinis in leone in quo inueniuntur ambe passiones.

Dubatur tertio. per quam figuram possum⁹ iudicare de talib⁹ passionibus. Respondet aristoteles qz per primā. qd sic probat: qz signū passionis cōuertitur cum ipsa passione: z est in plus q̄ subiectum illius passiois. q̄ talis sillogismus debet disponi in prima figura. Alis probat exemplo. qz habere grossas sūmitates z esse fort: m inter se cō

uertunt: qz nisi sic tunc vnius passionis nō esset vni signum adequatum. sed habere grossas sūmitates ē in plus q̄ leo: qz cōuenit alijs multis q̄ zc.

ikationes ante oppositū solvantur ex primo notabili.

Finis z' priorū analeticorū.

Posterior

z totali. **Aliud est obiectum partiale scientie:**
 z illud est subiectum conclusionis demonstra-
 tionis: vel quiritas significata per tale subie-
 ctum: z de tali est scientia taq; de scibili remo-
 to. **Et illud proprie debet vocari subiectu:** pre-
 cedens ho obiectum. **Secda distinctio.** Sil-
 logismus demonstratiuus potest capi dupli-
 citer. **Uno modo primeintentionaliter z p de-**
nominato. z sic ois sillogismus procedens ex
 primis veris z immediatis vocat sillogism^o de-
 monstratiuus primeintentionaliter sumptus
 Et de quolibet tali sillogismo predicat deno-
 minatiue ista scda intentio sillogismus demō-
 stratiuus. **Alio modo potest capi scdeintention-**
aliter z p significato: z sic sillogismus e vna
 scda intentio que denominatiue predicat de
 quolibet sillogismo procedente ex premissis
 veris z immediatis. **Tertia distinctio.** Sillo-
 gismus demonstratiuus pot capi dupliciter.
Uno modo pro aggregato ex quiritate ipsi^o
 z intentionis z ex ista rone formali que e de-
 monstrabilias: z sic est ens per accidēs: sicut
 aggregatum ex hoie z risibilitate est vnu ens
 per accidēs. **Alio modo pot capi pro quirit-**
ate ipsius z intentionis: sub ista in rone for-
 mali que e demonstrabilias: z sic est ens p se.
Quarta distinctio. Quiritas significata p ista
 z^{am} intentionem sillogismus demonstratiuus
 pot dupliciter considerari. **Uno mo qstum ad**
 eius esse essentia z quiritatiui. z sic est incor-
 ruptibilis. **Alio mo pot considerari qstum ad**
 esse particularis existentie. z sic e contingens z
 corruptibilis.

Sciendū secūdo. q; iste liber
 titulat liber posteriorū analeticorū. i. posteriorū
 rē resolutionū. z cōtinet duos libros piales
 prim^o p̄inet nouē tractat^o. In q̄ru p̄ determi-
 nat de sil^o demonstratiuo q̄stū ad ci^o substā-
 tiā. z p̄inet tria ca^o. **Primū declarat q̄daz**
 cōia ascēdētia ad cognitiōē demonstratiōis
 z p̄inet duas p̄tes p̄ncipales. In p̄^o ostēdit ne-
 cessitatē sil^o demonstratiui p̄ vna cōclusionē q̄
 talis ē. **Dis doctrina z ois disci^o intellectiua**
 fit ex p̄sistenti cognitiōe. Hāc cōclusionē p̄bat
 are^o inductiue in trib^o sciētijs. **Primo in sciē-**
tijs demonstratis p̄ q̄s acgrit scia. qz scie ma-
 the^o z oēs artes demonstratiue sūt ex p̄sistenti
 cognitiōe. **Secdo p̄bat in sciētijs dia^o** p̄ q̄s
 acgrit opinio. qz oēs scie dia^o acgrunt p̄ en-
 thimēta z inductionē z sil^o. q̄ oēs dia^o scie
 sūt ex p̄sistenti cognitiōe. tenet p̄na qz sil^o
 p̄cedit ex p̄cognitiōe alicui^o vli^o. S; inductio
 procedit ex sil^o que sūt nobis manifesta.

**Arca initium primi libri po-
steriorū analeticorū**

Queritur primo utp̄ de sillogismo demonstratiuo
 sit scientia taq; de subiecto attributionis scien-
 tie libri posteriorū. **Et videt q; non. qz nullius**
 corruptibilis est scientia. Sed sillogism^o demō-
 stratiuus est corruptibilis. q; de eo nō est scie-
 tia. **Primo patet. qz ois sillogism^o demonstra-**
tiuus est mentalis vocalis aut scriptus. sed q;
 libet talis est cōtingēs z corruptibilis q; zc.
Secdo sic arguit. qz sillogismus demonstratiu^o
 est ens per accidēs aggregatum ex subiecto
 z passione. ergo de eo non pot esse scientia.
Tertio sic arguit. Dis scientia acquiri^r p̄ sil-
logismū demonstratiuū. Sed notitia sillogis-
 mi demonstratiui non pot acquiri per sillogis-
 mū demonstratiuū. ergo notitia sillogismi de-
 monstratiui nō est scientia. **Primo patet qz si**
 de sillogismo demonstratiuo habet scientia p̄
 sillogismū demonstratiuū: vel ergo de tali sil-
 logismo esset scientia vel non. **Non primū qz**
 vel de ipso acquireret scia per seipsum vel p̄
 aliū. **Nō per seipsum.** qz tunc idēz esset notū et
 ignotum. **Non per aliū.** qz tūc esset proces-
 sus in infinitum. **Nec est dicendum scdm: scz**
 qz de illo alio sillogismo demonstratiuo non
 habeatur scientia. qz si de sillogismo demon-
 stratiuo sit scientia etiam de quolibet particu-
 lari sillogismo demonstratiuo erit scientia. **In**
 oppositum est inconueniens.

Sciendum primo. qz pro de-
 claratione terminorū ponunt 4° distinc-
 tiones. **Prima.** Alicuius scientie duplex ē ob-
 iectum. quoniam est obiectū totale: z est illud
 quod imēdiate terminat actū sciēdi: siue qd
 imēdiate z directe scif: cuiusmodi ē cōclusio
 demonstratiōis: vel eius totale significatū.
 z de tali est scientia taq; de scibili propinquo

*Nota ad doctrina dandi casu
 doctrina z disciplina dandi dicit
 distributa. Et id nō e p̄cedens
 dicitur eadē p̄tē dicit doctrina
 z disciplina*

*Nota ad subpartes eius
 q̄ ad subpartes eius
 q̄ ad subpartes eius*

*Nota ad doctrina dandi casu
 doctrina z disciplina dandi dicit
 distributa. Et id nō e p̄cedens
 dicitur eadē p̄tē dicit doctrina
 z disciplina*

*Nota ad doctrina dandi casu
 doctrina z disciplina dandi dicit
 distributa. Et id nō e p̄cedens
 dicitur eadē p̄tē dicit doctrina
 z disciplina*

*Nota ad doctrina dandi casu
 doctrina z disciplina dandi dicit
 distributa. Et id nō e p̄cedens
 dicitur eadē p̄tē dicit doctrina
 z disciplina*

*Nota ad doctrina dandi casu
 doctrina z disciplina dandi dicit
 distributa. Et id nō e p̄cedens
 dicitur eadē p̄tē dicit doctrina
 z disciplina*

*Nota ad doctrina dandi casu
 doctrina z disciplina dandi dicit
 distributa. Et id nō e p̄cedens
 dicitur eadē p̄tē dicit doctrina
 z disciplina*

*Nota ad doctrina dandi casu
 doctrina z disciplina dandi dicit
 distributa. Et id nō e p̄cedens
 dicitur eadē p̄tē dicit doctrina
 z disciplina*

*Nota ad doctrina dandi casu
 doctrina z disciplina dandi dicit
 distributa. Et id nō e p̄cedens
 dicitur eadē p̄tē dicit doctrina
 z disciplina*

*Nota ad doctrina dandi casu
 doctrina z disciplina dandi dicit
 distributa. Et id nō e p̄cedens
 dicitur eadē p̄tē dicit doctrina
 z disciplina*

*Nota ad doctrina dandi casu
 doctrina z disciplina dandi dicit
 distributa. Et id nō e p̄cedens
 dicitur eadē p̄tē dicit doctrina
 z disciplina*

Liber

Tertio pbat eandem conclusionē in scientijs rethoricis que generant persuasionē. qz scientie rethorice generant persuasionē per exempla z entibi^{ca}. Sed exēpla z entibi^{ca} fiunt ex preexistenti cognitionē. ergo z scie rethorice fiunt ex preexistenti cognitionē. **Quo** patz. qz inductio z sillogism⁹ fiunt ex preexistenti cognitionē. qz etiā exempla z entibi^{ca}. tenentur qz exemplū ē inductio: z entibimeuma ē vere sillogismus. **Ex** quib⁹ patet qz arestotiles p doctrinā z disciplinā nō solū intelligit habitū scientiālē conclusionis: sed quāctiqz notitiā acquisitā de conclusionē: siue illa notitia sit sciētia siue opinio vel persuasio. qz ois talis notitia (vt ipse pbat) fit ex preexistenti cognitionē pncipioz. diuersimode tñ qz notitia scientiālis cōclusionis fit ex pccognitione pncipioz veroy z necessarioy. Sed opinio fit ex preexistenti cognitione pncipioz pbabiliū persuasio vō fit p aliqua signa priora vltia.

Sciendū tertio . qz circa hūc textū incidunt tres difficultates. **Prima** est hęc. Que est necessitas sillogismi demonstratiui. **Respondet** per duas suppositiōes: z vnū dicitur. **Prima** suppositio est hęc. qz in hoc libro pncipaliter intendit pbs manifestare pncipia essentialia demonstrationis. **Secda** suppositio. cuiuslibet rei ordinare ad aliquē finē necessitas sumit ex pte finis vt dicit z^o pbicoz. **Ex** quo sequit tale dicitur. **Necessitas** sillogismi demonstratiui est p ipsum in nobis generare sciā. qz finis sil⁹ demonstratiui ē scire. qz necessitas eius sumit ex parte ipsius scire in nobis. **Secda** difficultas. **Ad** quid pposuit arestotiles hanc propositionē. **Dis** doctrina zc. **Respondet** qz in hoc libro intendit arestotiles pncipaliter determinare de sillogismo generatiuo sciētie. ideo habuit supponere sillogismū demonstratiuū esse: z etiā ipsū scire esse: cū sit finis sillogismi demonstratiui. **Ad** extirpandū tñ aliqs falsas opiniones destruentes scire habuit in pncipio hui⁹ operis ostendere modum quo in nobis scire vel sciētia generat. **Et** illū modum tangit per illaz pncipia pncipaliter. **Dis** doctrina z ois disciplina intellectiua fit ex preexistenti cognitionē. **Ex** qua ppositiōe sequit pmo qz scire de nouo in nobis acquirif per demonstrationem qd est p achademicos dicētes. **Nihil** cōtingere sciri sed oia ignorare. **Et** etiā pncipaliter cos asserētes nos nihil posse scire de nouo: s; qz nō scire nō est nisi obliozum reminisci. **Quos** duos errores remouet are⁹ in sua pncipia pncipaliter. qz doctrinā z disciplinā siue

scientiā in nobis fieri ex preexistenti cognitionē est sciētia in nobis generari per aliqd argumentū: z nō proprie nisi per verū argumentum qd est argumentum demonstratiuū qz sciētia fieri ex preexistenti cognitionē est ipsam generari per sillogismū demonstratiuū. **Quo** patz. qz sciā fieri ex preexistenti cognitionē est eam fieri pcedēdo ab illa cognitionē preexistenti ad illud de quo sciētia acquirimus. talis autē processus est argumentū. ergo sciētia fieri ex preexistenti cognitionē est eam acquiri per sillogismū: z potissime p sillogismū demonstratiuū. **Tertia** difficultas. **Vt** exēplū sit inductio z entibimeuma sit vere sillogism⁹. **Respondet** per talem distinctionē. qz in illis ppositiōib⁹ potest intelligi esse pncipaliter materialis: eo qz plura exēpla sūt materia inductiōis: z plura entibi^{ca} sūt materia vnus sillogismi: z in isto sensu dicte ppositiōes sūt cōcedende. **Alio** modo pot⁹ ibi esse pncipaliter formalis: ita qz exēplū sit formaliter inductio: z entibimeuma sit vere. i. formaliter sillogismus. et sic ille ppositiōes sūt negande.

Conclusio responsalis. de sillogismo demonstratiuo est scia: tāqz de subiecto libri posterioroy. **Prima** ps patet. qz sillogismus demonstratiuū habet pncipia. i. dignitates z ppositiōes immediatas: habet etiā pncipia. i. demonstratiōē vlem particularē affirmatiuā z negatiuā ostensiuā z ad impossibile: habet etiā passionē de ipso demonstratiuū. i. scire qz zc. **Secda** pars patet p distinctionem subiecti attributionis.

Dubitatū pmo. Vtrū omnis notitia fiat ex preexistenti cognitionē. **Arguitur** qz nō. qz notitia sensitiua nō fit ex preexistenti cognitionē: nec etiā intellectiua. qd patz. qz tanta ē pportio inter intellectū z suū obiectū: quanta ē inter sensū z suū obiectū. **Sed** sensus apprehēdit aliqd sensibile de nouo nullo obiecto pri⁹ cognito. qz similiter intellectus potest aliqd intelligibile pmo apprehēdere nullo obiecto pri⁹ cognito vel apprehēso. **Et** cōfirmat. qz quicqd pot⁹ virt⁹ inferior illud pot⁹ virtus superior. **Sed** intellectus ē virtus superior ad sensum. qz cū sensus possit habere notitiā sensitiuā nō persistente aliqua notitia sensitiua: ita etiā intellect⁹ poterit habere notitiā intellectiua nulla notitia sensitiua preexistente. **Secdo** sic. **Noti^a** nō generat ex alia nisi p cursū. **Sz** discursus est a pmissis ad pconē. **Sz** vi⁹ qz ois noti^a qz generat ex alia sit com⁹.

Handwritten marginal note:
 Quod si scire per se
 quod per se patet per se
 quod per se patet per se
 quod per se patet per se
 quod per se patet per se

Posterioꝝ

z per consequens habet saltem q̄ nulla notitia intellectiva incopleta fiat ex aliqua sensitiva preexistente. In oppositum arguitur per aristotelem probare q̄ omnis doctrina z omnis disciplina intellectiva fit ex preexistenti cognitione. Respondet per quinque distinctiones.

Prima distinctio est hec. Duplex est cognitio, quedam est sensitiva: que est illa notitia quaz habet sensus de obiecto sensibili sibi presentato. **Alia est notitia intellectiva.** z est illa notitia qua habet intellectus de obiecto intellectuali sibi presentato: in se vel per propriam speciem vel per speciem alterius virtualiter ipsum continentis. **Secunda distinctio.** Duplex est cognitio sensitiva. quedam est interior: qua habet sensus interior de suo obiecto. **Alia est exterior:** qua habet sensus exterior de suo obiecto. Et utraq; illarum adhuc est duplex. quedam est incopleta: qm̄ scilicet sensus interior vel exterior apprehendit suum sensibile per se z solitarie. **Alia est complexa:** qua apprehendit unum obiectum sensibile per comparationem ad aliud: sicut patet de ista conclusione luna eclipsatur que qm̄ sensu visus percipitur. **Tertia distinctio.** Cognitio intellectiva est duplex. quedam est incopleta: que est de obiecto incopleto: cuiusmodi est cognitio intellectiva terminorum. **Alia est complexa:** que est de obiecto complexo: sicut est cognitio propositionum. **Quarta distinctio.** Cognitio intellectiva est duplex. scilicet principiorum z conclusionum. **Quinta distinctio.** Cognitio principiorum z conclusionum est duplex. quedam est intellectiva. alia est sensitiva. **Primum est illud.** Cognitio intellectiva conclusionum fit ex preexistenti cognitione principiorum: z cognitio intellectiva principiorum fit ex preexistenti cognitione intellectiva terminorum. **Cognitio vero intellectiva terminorum fit ex preexistenti cognitione sensitiva interiore.** Sed cognitio sensitiva interior fit ex preexistenti cognitione sensitiva exteriori: z ibi est statim: qm̄ cognitio sensitiva exteriori (saltem incopleta) non fit ex preexistenti cognitione

Et ad primam rationem respondetur negando. maiore ponendo duas differentias inter intellectum z sensum. Quarum prima se tenet ex parte obiecti. Nam sensibile quod est obiectum sensus existit in re proportionabiliter ipsi sensui. z ideo sensus statim apprehendit suum proprium sensibile nullo alio precognito. Sed intelligibile post abstractionem fit proportionatum intellectui: non ante abstractionem non existit in re proportionatum ipsi intellectui. ideo intellectus ad hoc q̄ intelligat: aliquid prequirat. indiget enim intellectu agente disponente obiectum ut

fiat proportionatum intellectui. Indiget etiam sensibus exterioribus. qm̄ intellectus noster per statum vie non est natus accipere notitiam nisi per ministerium sensus. **Alia differentia se tenet ex parte potentiarum.** qm̄ intellectui convenit discurre de uno in aliud: ratione cuius intellectus devenit de notitia unius ad notitiam alterius. talis autem discursus non convenit sensui: imo sensus principaliter suum sensibile apprehendit. **Ad confirmationem dicet.** In quocumque sensibile potest sensus sentiendo: in idem sensibile potest intellectus ipsum per abstractionem intelligendo percipere: non similiter. qm̄ sensus percipit sensibile nulla cognitione preexistente: qm̄ non oportet intellectui. **Ad secundam** respondetur per distinctionem. Nam quadrupliciter potest aliqua notitia causari ex alia. **Uno modo obiective:** z sic ex notitia sensitiva causatur notitia intellectiva. qm̄ notitia sensitiva est sicut obiectum intellectus. **Secundo elicitive:** z sic notitia sensitiva interior causatur ex notitia sensitiva exteriori: z etiam una notitia intellectus ex alia. qm̄ sicut vult commentator avicenna z alij expositores virtus estimativa seu cogitativa ex intentionibus sensatis elicit intentiones non sensatas. sicut ovis ex motu z figura lupi sensata sensu visus elicit inimicitiam: nullo sensu sensatam. Similiter z intellectus cui fit virtus superior ex speciebus accidentium potest elicere speciem substantie: et sic ex cognitione accidentium causatur elicitive notitia substantie. **Tertio abstractive.** qm̄ ex conceptu confuso albi: quo confuse z indistincte intellectus concipit albedinem z subiectum eius: potest intellectus abstrahere duos conceptus distinctos seorsum: scilicet conceptum accidentis z conceptum substantie. ergo ex vera notitia confusa causatur abstractive alia notitia propria. **Quarto modo discursive** causatur una notitia ab alia. qm̄ ex notitia premissarum discurrendo ad conclusionem causatur notitia conclusionis.

Dubitatur secundo. Vtrum notitia scientifica sit demonstrativa acgras per se demonstrativa. Et videtur q̄ non. qm̄ sit per que acquiratur scia de sit demonstratio. preedit ex coribus z non ex propriis. q̄ non est demonstrativa. tunc dicitur qm̄ sit demonstrativa. qm̄ preedit ex propriis. Ans patet. qm̄ si per aliquem sit acgras scia de sit demonstratio maxie esset per ista. ois sit preedit ex premissis veris z immediatis facit scire. Sed ois sillogismus demonstrativus preedit ex premissis veris z immediatis. q̄ ois sit demonstrativus facit scire. Patet enim q̄ ille sillogismus

procedit ex cōib⁹ applicabilib⁹ cuiuslibet materie ergo nō est demonstratiuus. **In opposituz** arguitur. qz omnis notitia sciētica acquirif per aliquem discursum. ergo notitia sciētica fillogismi demōstratiui debet acquiri per discursum. **Nel** ergo talis discursus ē fillogisticus vel nō. **Non** scdm. qz talis est compositus ex duabus propositionibus in modo et si gura dispositis: vt patuit in argumēto an⁹ oppositum. **Nec** potest dici primu: scilicet qz talis discursus sit fillogistic⁹. qz vel esset fillogistic⁹ simpliciter vel sophistic⁹: neutrum potest dici vt de se patet. nec etiam est dialecticus qz fillogismus dialecticus nō est generatiuus sciētie sed opinionis. **Relinquit** ergo qz talis discursus est fillogisticus demonstratiuus. **Nel** oportebit ponere aliquē alium fillogismum a pre dictis: et per sequeū oportet ponere alia logi cam docentē de hoc fillogismo. **Ad** dubiu respondet per tres suppositiones et vni dictum. **Prima** suppositio est hec. Quicūqz aliqua passio demonstratur de aliquo superiori vniuersaliter sumpto: etiam ex sequeū demonstratur de quolibet inferiori illius superioris. **Secūda** suppositio. Omne illud ex quo procedit demonstratio debet esse notum: et illud ad quod tendit debet esse ignotū. **Tertia** suppositio. Licet implicet contradictionem eandem propositionē esse simul notā et ignotam ab eodem intellectu: tñ nō est inconueniens idē subiectū ab eodē intellectu esse simul notum et ignotum respectu diuersoz predicatoz. vt idē intellect⁹ pōt simul scire qz aliquis hō sit rationalis: et ignorare de eodez qz sit albus vel sedens. **Dicitur** est illud. **Non** ē inconueniens qz illa particularis demōstratio facta in argumento ante opposituz dubij per quam acquiritur notitia sciētica fillogismi demōstratiui sit simul nota et ignota respectu diuersoz predicatoz. qz intellectus noster cognoscens diffinitionē demōstrationis scit illam particulare demōstrationē esse demōstrationē ignozat tñ illā facere scire: eo qz nō dū habet habitū sciētificū de hac cōclusionē ois demōstratio facit scire. **Ex** B satis patz solutio ad dubiu. **Et** ad rōnē ante opposituz respondet p vna distinctionē. qz dupliciter ptingit intelligere aliquid procedere ex proprijs. **Uno** mō qz procedit ex proprijs sim⁹ et in se. et sic nō oportet demōstrationēz pcedere ex proprijs: al⁹ nulla esset demōstratio methaphisicalis: cū metha⁹ sint oib⁹ cōia. **Alio** mō potest intelligi demōstrationēz pcedere ex proprijs in ordine ad cōclusionē: qz scz premisse

explicat propriā cām et imediatam cōclōnis. et sic ois demōstratio dēz pcedere ex proprijs.

Dubitatur tertio: **vtz** doctrina et disciplina sint vn⁹ et idem habit⁹. pro

solutione ponunt tres difficultates. **Prima** est hec. vtz notitia pmi pncipij cōplexi sit doctrina vel disciplina. **Respondet** qz nec sic nec sic. **Cui⁹ rō** est. qz doctrina aut disciplina dicitur notitia alie⁹ ppositiois qd p apparet dubia aut falsa. sed prima pncipia nō possūt videri falsa aut dubia. ergo notitiaprimoz pncipioz nec est doctrina nec disciplina. **Maioz** patz p linconiensē dicitē: **Nō** docemur vel addicimus nisi illud qd cum primo percipimus ē nobis dubiu vel apparet falsum: et post dubitationē vel cōtraria opinionem manifestatur nobis ei⁹ veritas. **Maioz** pncipalis patet. qz sicut grāue de natura sua ē inclinatu ad grauiendum si non impediatur: ita intellectus de natura sua est inclinatus ad assentiendum vero sibi presentato: ita qz nō potest tali vō dissentire: cū ergo prima pncipia sint vera et euidētissima: nō possūt intellectui apparere falsa aut dubia. **Secūda** difficult⁹. vtz notitia cōclusionis debeat dici doctrina et disciplina. **Respondetur** affirmatiue qz sic. qz (vt patuit) habitus propositionis que prius erat dubia vel apparens falsa vocatur doctrina et disciplina. **Sed** conclusio ante demōstrationem est dubia vel apparens falsa: et per demōstrationē manifestat eius veritas. ergo ei⁹ cognitio vel habitus vocatur doctrina vel disciplina. licet differenter qz (vt vult albertus) habitus cōclusionis dicitur disciplina pro quanto est habitus quiescens in aia sciētis. **Sed** ille idē habitus dicitur doctrina inq̄tum procedit a doctore in discipulum. **Nel** potest dici qz per doctrinam intelligit aristoteles sciām acq̄sitam mediante doctore. et per disciplinā intelligit sciām acq̄sitam per inuentionem. quia vtraqz sit ex preexistēti cognitione. **Tertia** difficultas. **Quis** vocatur doctor aut generas sciētiām. **Respondet** linconiensis qz nec ille qm̄ exterius docet. nec litera scripta exterius visa debet vocari doctor: sed hec duo mouēt et excitant. **Sed** verus doctor est qui mentem illuminat et veritatem ostendit. et ille est intellectus: qui quādo habet notitiām aliquaruz premissarum et inde videt necessariam illationem cōclusionis ex illis pmissis causat in seipso sciētiām vel doctrinam illius cōclusionis. **Arqz** patz qz idē pōt eē doctor et disciplinā intellectus p q̄nto causat illam doctrinam

ab
qz
ab
B
C
D
E
F
G
H
I
K
L
M
N
O
P
Q
R
S
T
V
X
Y
Z

Non est inconueniens

uno modo qz procedit ex proprijs sim⁹ et in se. et sic nō oportet demōstrationēz pcedere ex proprijs: al⁹ nulla esset demōstratio methaphisicalis: cū metha⁹ sint oib⁹ cōia. Alio modo potest intelligi demōstrationēz pcedere ex proprijs in ordine ad cōclusionē: qz scz premisse

Posteriorum

dicat doctor: vi bo ea recipit dicat discipulus
 Ex his patet ratio ad dubium quod doctrina et disciplina sunt idem habitus conclusionis differentes penes connotationes. quia disciplina connotat progressum habitum in discipulo: et doctrina connotat progressum habitum a doctore in discipulo.

Ad rationes ante oppositum
 Dicat quod prima et secunda solvantur ex primo notabili et secundo ex secundo dubio.

Queritur secundo. Vtrum tantum due sint precognitiones. scilicet quod est et quod est. **Et arguitur primo quod non. quia 4° sunt quod est scilicet les: 3° sunt 4° precognitiones. tenet prima. quod quod et precognitio se habet sicut certum et dubium: et sic sunt opposita. modo tot modis dicat unum oppositum quod modis et reliquum. Secundo sic arguitur. Tria sunt precognita: 3° sunt tres precognitiones. tenet prima. quod quolibet precognitum habet propriam precognitionem. et confirmat. quia precognitum et precognitio sunt relativa. 3° plurificato uno plurificat reliquum. Tercio sic arguitur. in 4° metha^o demonstrat ar^o de dignitate quod est et etiam in B libro ostendit de passione et de subiecto quod est. 3° non sunt precognita. et per 3° non erunt aliquae precognitiones. In oppositum est pbs.**

Sciendum primo quod pro declaratione terminorum ponuntur 4° distinctiones Quae prima est. Precognitio capis tripliciter. Uno modo ut est precognoscens actio: et sic precognitio est notitia precedens notitiam scientificam conclusionis. Alio modo precognitio est precognitio passio. Tercio modo precognitio est idem quod esse precognitum. Duobus primis modis capiendo precognitionem quod est et quod est: non sunt precognitiones: sed ipsorum sunt precognitiones. Sed 3° modo capiendoprecognitionem quid est et quod est sunt precognitiones. Secunda distinctio. Duplex est precognitum quod est precognitum immediatum: et est illud: quod de alio precognoscitur: et sic quod est et quod est sunt precognita. Aliud est precognitum medianum quod est illud de quo aliud precognoscitur: et sic subiectum passio et dignitas sunt precognita. Et sequitur quod habet capis precognitio per precognitum immediatum. Tertia distinctio. quid est et quod est sunt dupliciter considerari. Uno modo capis quod est ut ipsum est subiectum vel dignitatis: et sic est precognitio. Alio modo capis ut est conclusio vel passio: et sic est quod. Similiter quod est subiectum absolute consideratum est quod. Sed quid est subiectum consideratum in ordine ad passionem est precognitio. Posset etiam dici quod non est inconveniens idem successive esse certum et dubium: ideo non est inconveniens quod ista duo. scilicet quod est et quod est primo sunt quod est: et postea quod fuerint terminate sint precognitiones. Nec est simile de propter quid. quia post terminationem questionis propter quid ipsa est bene cognitio. Quarta distinctio. in duas esse precognitiones potest intelligi dupliciter. Uno modo in genere. et sic tri sunt due. quia illud commune generum precognitio dividitur in istas duas species subalternas: scilicet in precognitionem quid est et in precognitionem quod est. Alio modo potest intelligi quod sunt tri due in specie specialissima: et sic propositio est falsa. quia sunt tres precognitiones in specie specialissima. scilicet quid est: sed quod est dividit in quod est subiectum: et quod est dignitatis: et sic erunt tres precognitiones in specie specialissima.

Sciendum secundo. quod in secunda parte huius capituli determinat aristoteles de precognitione conclusionis syllogismi demonstrativi. et continet tria puncta. In quorum primo determinat de precognitione conclusionis quod est ad sua principia materialia: que sunt subiectum et passio. et efficientia que sunt premisse. et continet unam conclusionem: que est hec. **Necessarium est precognoscere dupliciter: hoc est due sunt precognitiones. quia de aliquibus oportet precognoscere quia sunt: cuiusmodi sunt dignitates. et alia sunt de quibus oportet precognoscere quid est quod dicitur per nomen: sicut passiones. Alia vero sunt de quibus oportet precognoscere utrum: scilicet quid est et quod est: cuiusmodi est subiectum conclusionis: ergo tri due sunt precognitiones: scilicet quid est et quod est. Antecedens patet exemplariter. quia de ista dignitate: de quolibet affirmatio vel negatio vera oportet precognoscere quia est vera: et de ista passione que est triangulus oportet cognoscere quid est quod significat per nomen. Sed de isto subiecto unitas oportet precognoscere utrum: scilicet quid significat unitas: et quod est ens. s. non prohibitu nec impossibile.**

Sciendum tertio. quod circa hunc textum incidunt due difficultates. Quartum prima est hec. utrum quid est sit precognitio alicuius ingredientis demonstrationem. Respondetur tres distinctiones et sex dicta. Prima distinctio est hec. Duplex est quid est: scilicet quid nominis et quid rei. Distinctio quid nominis est oratio explicans relationem vocis ad sui significatum. Sed distinctio quid rei est oratio explicans ipsam rem. Secunda distinctio dupliciter potest scia acquiri in nobis. Uno modo

Signum quod est...
Quid est...
Sciendum...
Quid est...
Sciendum...
Quid est...
Sciendum...
Quid est...
Sciendum...
Quid est...
Sciendum...

Sciendum...
Quid est...
Sciendum...
Quid est...
Sciendum...
Quid est...
Sciendum...

Sciendum...
Quid est...
Sciendum...
Quid est...
Sciendum...
Quid est...
Sciendum...

p inuentione: sicut docet pbs in fine scdi hui⁹
 Alio modo potest acqri sciētia per doctrinā:
 sicut sciētia acquisita in aliquo per actū docen-
 tis. Tertia distinctio. Duplex est demonstratio:
 scilz propter quid: in qua demonstrat ppta
 passio de subiecto per definitionē quiritati-
 uam subiecti. Alia est demonstratio qz est: que
 procedit ab effectu ad causam. Primū di-
 ctū est illud. Aristoteles hic enumerat pteco-
 gnitiones cōes omnium demonstrationū tā qz
 est qz propter quid. Et etiam enumerat pteco-
 gnitiones cōes cuiuslibet sciētie tā acquisite
 per inuentionē qz per doctrinā. Scdō dictū
 Quid rei nō presupponitur in omni demon-
 stratione. patet qz interdū demonstrat disti-
 nctio qd rei de subiecto per passionē illi⁹ subie-
 cti. ergo in tali demonstratōe nō ptecognosci-
 tur qd rei. tenet cōsequētia qz nihil idem est
 ptecognitū z demonstratū. Tertiu dictum.
 Quid rei nō presupponitur in oī demonstra-
 tione propter qd: patz qz interdū subiectum
 nō habet ppropria definitionem qd rei: sed tū
 habet aliquā passionem per se notā per quas
 demonstrat oēs passiones posteriores de il-
 lo subiecto: sicut in metaphisica vbi fuit de-
 monstratiōes propter qd z potissime de ente:
 cuius nō est definitio qd rei. Quartū dictū
 In demonstratiōe propter quid z simpliciter
 positūma cū subiectum habet definitionē qd
 rei necesse est de subiecto ptecognoscere qd
 rei. Patet qz in tali demonstratiōe definitio
 quid rei subiecti ē mediū. ergo de ipsa opoz-
 ter habere ptecognitionē. Quinū dictum.
 Quid nois debet ptecognosci in oī demonstra-
 tione tam qz ē qz propter qd. qz ignorato qd
 significatur per nomē de tali nihil potest de-
 monstrari. Sextū dictum. Quid nois ē pte-
 cognitio: nō autē quid rei. Patet. illud solū
 est ptecognitio qd in qualibet demonstratiōe
 necessario ptecognoscitur. Sed qd nominis est
 huiusmodi: nō autē quid rei. ergo qd nois ē
 ptecognitio. Ex his inferuntur tria correlaria
 Primū est qz de dignitate oportet presuppo-
 nere qd est. Patet qz de dignitate ptecognoscitur
 qz est: ergo z qd est. tenet cōsequētia. qz igno-
 rato qd significatur per dignitatē nō potest sci-
 ri qz ipsa sit vera. tū qz significare aliquid nō cō-
 uenit dignitatē nisi rōne suarū partium: ideo
 quid nois eius nō enumerat inter ptecogni-
 tiones. Sed posteri⁹ enumerat in quarto ca-
 tertū tractatus hui⁹ primi ibi: Quicqd igit si-
 gnificent z prima z que sunt ex p̄mis accipi-
 untur. z sequitur quid autē sint principia qui-
 dē necesse est accipere. i. supponere. Alia qui-

dē demonstrare. qz de principiis presupponi-
 tur quid nois z qz est. Scdō correlarium.
 De subiecto oportet presupponere qd est qd
 significatur per nomen subiecti. Tertiu cor-
 larium. qz de passioe oportet ptecognoscere qd
 est z quid significatur per ipsam. Et per h patz
 responsio ad difficultatē. f. qz quid nois ē pte-
 cognitio dignitatis subiecti z passionis. Sec-
 cunda difficultas. vtz qz est sit ptecognitio. Re-
 spondet per vnā distinctionē tria dicta.
 Distinctio ē hec. Duplex est qz est. f. cōplexoz
 z incomplexoz. Quia ē complexoz est idem
 qd esse vtz: qd est esse existentie vel esse dimi-
 nutum qd est esse quiritatiū. Primū dictū.
 De dignitate ptecognoscitur qz est. patet qz de
 ipsa ptecognoscitur qz est vera. Scdō dictū
 De subiecto presupponit qz est. nō quidem
 q̄tum ad vtz esse existentie: sed q̄tum ad esse
 quiritatiū: qd ē esse diminutū. Prima ps pa-
 tet. qz multoz est sciētia que nō existit actua-
 liter. Scdō pars patet. qz ad hoc qz de aliq sit
 sciētia sufficit qz ipsum nō sit ens prohibitum
 vel impossibile: sed qz ipsū possit esse. Ter-
 tium dictum. De passione nō ptecognoscitur qz
 est. patet qz nihil idē ptecognoscitur z demon-
 strat. Sed qz est passiois per demonstratiōes
 ostenditur: ergo nō ptecognoscitur. Ex his pa-
 tet responsio ad dubiū: qz. f. qz est dicit esse p-
 cognitio. qz in oī demonstratiōe oportet sup-
 ponere p̄missas demonstratiōis esse veras: z
 qz subiectū nō sit ens prohibitū: sed habeat ap-
 titudinē ad actualem existentia.
Conclusio responsalis: tātū
 sunt due ptecognitiōes. f. quid ē z qz est. patz
 per rōne textus. Patet etiā aliūde. qz sunt tri-
 a ptecognita de quib⁹ duoz est eade; pteco-
 gnitio. Nā de dignitate z subiecto sit pteco-
 gnoscitur qz est. Sed de subiecto z passione p-
 cognoscitur quid est. qz sunt due ptecognitiōes
 tū. f. qd est z qz est.
Dubitatur primo. vtz pos-
 sibile sit nos aliqd scire de nouo. Pro solu-
 tione supponitur qz in hac z⁹ particula ponit
 aristoteles differentia inter principia effectia
 conclusiōis q̄tum ad eoz ptecognitionē. z con-
 tinet vnā conclusiōem: que ē hec. Aliqua. f. p̄-
 cipia demonstratiōis p̄tē tēpore cognoscunt
 qz conclusiōe: z aliqua sit tēpore cognoscunt cū
 conclusiōe. Patet qz quicūqz aliquis scit aliquā
 maiore alicuius sillogismi demonstratiū z nō
 scit in iore pertractatā sub illa maiore tūc p̄-
 tēpore scit illā maiorem qz conclusiōem. Si vero

Demonstratio propter quid
 ubi nois est qz nō p̄mittat p̄llu
 vtz qz nō p̄mittat
 Alia qz
 de quod nō p̄mittat qz qz p̄llu
 vtz qz nō p̄mittat qz p̄llu
 qz p̄llu

Scdō dictū

Tertiu dictum

Quartū dictū

Quinū dictum

Sextū dictum

Primū est qz

126
 127
 128
 129
 130
 131
 132
 133
 134
 135
 136
 137
 138
 139
 140
 141
 142
 143
 144
 145
 146
 147
 148
 149
 150
 151
 152
 153
 154
 155
 156
 157
 158
 159
 160
 161
 162
 163
 164
 165
 166
 167
 168
 169
 170
 171
 172
 173
 174
 175
 176
 177
 178
 179
 180
 181
 182
 183
 184
 185
 186
 187
 188
 189
 190
 191
 192
 193
 194
 195
 196
 197
 198
 199
 200

cognita maiore sciuerit miore p̄neri s̄b vniuersalibus .i. eē debite sumpta s̄b medio vlt̄ sumpto: tunc simul tpe p̄gnoscit p̄ncipia et cōclusiones, patet exēplo. qz si quis sciat istā vlt̄ omnis triangul⁹ habet tres: nondum scit istā p̄clusionē: qz hec figura i semicirculo descripta habet tres. S; si cognita ista maiore vlt̄ si mul cognoscat hūc triangul⁹ qui est descriptus in semicirculo esse triangulū: simul cognouit hanc p̄clusionē: sc; qz hic triangulus habet tres: dumō inter minore extrematē et mediū non sit aliq̄d mediū p̄ qd̄ possit ostēdi mediū de minore extrematē. illud autem qd̄ sic cognoscitur inesse medio non per aliud mediū est vltimū .i. singulare ipsius vlt̄ qd̄ de nullo alio d̄. Consequent̄ in tertia p̄clia determinat de p̄ognitione p̄clusionis in suis p̄ncipijs. Et continet tres cōclusiones. quarū prima est hec. anteq̄ sciat p̄clusio p̄ inductionē aut p̄ sil̄m oportet qz p̄amodo p̄gnoscat et qz amō ignozetur: ita qz sciatur in vniuersali et ignozet simpliciter .i. in p̄culari. sic ista p̄clusio triangulus habet tres: aliquo modo sciatur i suis p̄missis: et aliquo modo ignozet, hanc p̄clusionem p̄bat aristoteles ratione ducente ad impossibile. quia si conclusio non sciretur aliquo modo in p̄missis nec aliq̄ modo ignozetur sequeretur in cōuenientia p̄sonis in mēnone sc; qz aut nihil contingeret scire: aut qz scire nō ess; nisi reminisci. et sic intellect⁹ non addiceret de nouo: sed soli ea q̄ pri⁹ nō uit. Sc̄da conclusio tangit reprobationem cuiusdam solutionis quā aliqui dabat ad rōz platonis. Erat autem ratio platonis hec. quia ille qui omnia scit nihil addiscit: vel si aliq̄d addiscat: suum addiscere non est aliud q̄ reminisci. S; quicunq; imperitus in quacunq; arte cognoscit omnia q̄ nihil addiscit de nouo. Maiorem relinquit notam. S; minore sic declarat accipiēdo quēda; imptum in geometria et in quacunq; alia scientia: quē imptū interrogabat plato de p̄ncipijs geometrie p̄ se notis: primo declarando terminos: et confeser ex illis terminis p̄stituēdo p̄ncipia per se nota: et sic p̄ ordinem procedendo vsq; ad cōclusiones: ad que omnia interrogata vsq; ad p̄clusiones verū p̄ singula respōdebat iste imperitus. hoc autē nullatenus facere potuisset nisi ista prius cognouisset. q̄ illam conclusionem prius sciebat antequam in scientia geometrie aliquo mō instrueret. Et pari ratione p̄bare qz sciebat p̄ncipia et cōclusiones omnium aliarū scientiarū antequā instrueretur in eis. Sc̄do arguebat sic plato. Si aliq; sciat

istam vniuersalem: omnis dualitas est par: et per eam velit addiscere istam p̄cularē. qz ista dualitas est par. aut ergo sciēdo istā vniuersalem: omnis dualitas est par: scif sum qz ista dualitas est par: aut simpliciter ignozetur. Si simpliciter scif: et addiscat: tunc addiscere erit scitoꝝ reminisci. si vero sim⁹ ignozetur. q̄ etiam ignozet ista: omnis dualitas est par: cum ista quā tu non scis esse dualitatē sit vere dualitas. Ad istud argumentū respōdebant antiqui qz sciēdo istam: dualitas est par: non sciatur vniuersaliter omnē dualitatē eē parem: sed solus sciatur illam dualitatē esse parem quā p̄scitur esse dualitatē. Istā solutionem reprobat aristoteles dupliciter. Pri mo sic. quia illud sciatur cuius demonstratio habetur: s; per demonstrationē habetur notitia de omni dualitate simpliciter et non solum de dualitate q̄ p̄scitur esse dualitas. q̄ sciēdo qz omnis dualitas est par: sciatur vniuersaliter de omni dualitate qz ipsa est par. Sc̄da ratio nulla p̄missa demonstrationis accipiebatur cum isto addito quā tu scis esse dualitatē. s; accipiebatur simpliciter p̄ omni dualitate. q̄ etiam ista p̄clusio: omnis dualitas est par scif simpliciter de omni dualitate: et non solum de dualitate que p̄scitur esse dualitas. *Ter* tia conclusio tangit veram solutionē ad argumentum platonis. Et est hec. non est inconueniens (vt oppinoꝝ) addiscere de nouo illud qd̄ scimus: diuimodo non sciamus illud eodē modo quo addiscimus. vt qz sciamus p̄clusionem in vniuersali: et addiscam⁹ eam simpliciter id est in p̄culari et in p̄pria forma. **Dubitatur secundo Vtrū eodem actu intellectus possint cognosci p̄missa et conclusiones demonstrationis.** R̄s̄detur p̄ duas suppositiones et duo dicta. **P̄ria suppositio est hec. impossibile est plures act⁹ intelligendi simul esse in eodem intellectu.** patet p̄ auicennam dicentem qz sicut impossibile est idem corpus diuersis figuris figurari: ita impossibile est eundem intellectum diuersis actibus intelligendi in formari. Et cōfirmatur quia duo actus intelligendi non videntur habere maiorem impossibilitatem in eodem intellectu q̄ infiniti: q̄ si in eodem intellectu possint simul esse duo actus intelligenti: etiam poterunt esse infiniti: qd̄ est in cōueniens. Item contingit plura scire intelligere vero non: et hoc non videt̄ verum nisi prop̄ in cōpossibilitatem actuum intelligendi et cōpossibilitatem habitū. q̄ licet plures habitus possint simul esse in eodem intellectu: non n̄

p[er] h[oc] s[er]m[on]e[m]
p[ri]m[us] d[ic]t[us]
q[ui] d[ic]t[ur]
q[ui] d[ic]t[ur]
 p[er] h[oc] actus. Sec[un]da suppositio p[er] alium actus
 intellectus noster intelligit propositionem et
 extrema propositionis seorsu[m] sumpta: pars q[ui]
 intellectus noster duob[us] actib[us] intelligit disti
 ctis et seorsu[m] duo extrema p[ro]positionis: et vno
 actu intelligit totam p[ro]positionem. q[ui] alio actu
 g[er]noscat intellectus ipsam p[ro]positionem et ex
 trema ei[us]. Primus d[ic]t[us] intellectus nos
 ter simul et vno actu cognoscat terminos p[ro]p
 ositionis et ipsam p[ro]positionem. q[ui] intelle
 ctus noster duob[us] actibus distinctis intelli
 git terminos distincte: et postea desinunt e[ss]e
 illi duo actus: et tunc intellectus format vnu[m]
 tertium actu[m] qui virtualiter p[er]tinet p[er]fectiones
 duor[um] actuum p[re]cedentiu[m]: et illo tertio actu
 intelligit simul totam p[ro]positionem et terminos
 eius. non tamen tanq[ua]m multa: sed pro quanto
 habent rationem vnius complexi. Sec[un]da d[ic]t[us]
 d[ic]t[us] est tribus diuersis actibus intellect[us]
 noster g[er]noscat distincte duas p[re]missas et co
 clusionem: tamen eode[m] actu potest simul cog
 noscere p[re]missas et conclusionem. p[ri]ma pars p[er]
 quia cuiuslibet obiecto intellectus correspondet
 p[ro]p[ri]us actus intelligendi. Sed due p[re]missae
 seorsu[m] sumpte et conclusio sunt tria diuersa
 obiecta intellectus: q[ui] in intellectu correspondet
 eis tres diuersi actus intelligendi. Sec[un]da pars
 patet. q[ui] intellectus primo vno actu intelligit
 maiorem: et postea alio actu distincto a p[re]c
 edente intelligit minorem: et postremo intelligit
 applicationem siue p[er]tractionem p[re]missar[um]
 ad conclusionem. Et in fine discurs[us] abiectionis alijs
 actibus p[re]cedentibus format vnum tertiu[m] actu[m]
 virtualiter continens p[er]fectionem actu[m] p[re]
 cedentium: p[er] que[m] simul intelligit conclusionem et
 p[ri]ncipia. et sic patet responsio ad dubium.
 Possit tamen p[ro]babiliter superaddi vnu[m] di
 ctum: scilicet q[uo]d non est impossibile p[er] h[oc] act[us]
 intelligendi simul esse in eode[m] intellectu. q[uo]d
 patet. quia alius est actus quo intelliguntur ex
 trema alicui[us] p[ro]positionis et ipsa tota p[ro]posi
 tio. quia p[ri]m[us] a secundo seperatur. s[ed] illi duo
 actus simul stant in eode[m] intellectu. Impos
 sibile est enim p[ro]ponere simplices terminos et
 compositionem intelligere sine intellectione
 simplici terminor[um]. q[ui] simul stant. Et confirmat
 q[uo]d alio actu g[er]noscat extrema d[ic]ta et ipa d[ic]ta
 inter illa extrema. s[ed] intellect[us] simul g[er]noscat
 cit aliqua extrema et ponit d[ic]ta inter illa. q[ui] illi
 actus h[ic] stant. minor videt[ur] e[ss]e nota p[er] aristote
 le 2[um] de anima: vbi videt[ur] p[ro]bare sensu[m] co[m]m[un]e[m]
 cognoscere obiecta sensu[m] p[er]ticulariu[m] p[er] hoc q[uo]d
 ponit d[ic]ta inter illa.

Dubatur tertio Vtrum ma

iore et minor[um] g[er]nit[is] simul g[er]noscat[ur] con
 clusio. R[ati]o d[ic]t[ur] p[er] tres distinctiones et duo di
 cta. P[ri]ma distinctio est hec. maior et minor
 possunt du[os] g[er]noscat. Vno mo[do] seorsu[m] et dis
 tincte. Alio mo[do] simul et iuncte siue vt sunt p[er]
 tracte. dicunt autem p[re]missae p[er]tracte quando
 minor scilicet e[ss]e determinate sup[er]a s[ed] maiore.
 Sec[un]da distinctio aliq[ui] dicitur simul t[em]p[or]e dupli
 citur. Vno mo[do] s[ic]tate adaequatis: et sic illa d[ic]t[ur]
 cuntur simul t[em]p[or]e q[ui] sunt in eode[m] t[em]p[or]e. p[er]t[em]p[or]e et
 adaequate: ita q[uo]d tempus mensurans duratio
 nem vnius p[er]t[em]p[or]e m[en]surans duratio[n]em alterius: sic
 q[uo]d inq[ui]cu[m]q[ue] t[em]p[or]e verum est dicere q[uo]d vnu[m] est:
 in illo t[em]p[or]e verum est dicere aliud esse. et sic p[re]
 missae applicate et conclusio non g[er]noscat[ur] h[ic]
 t[em]p[or]e. Alio mo[do] dicitur simul s[ic]tate immediatis
 q[ui] sic se habet q[uo]d vnu[m] est statim post reliquu[m]:
 ita q[uo]d inter t[em]p[or]e m[en]surans duratio[n]em vnius
 et t[em]p[or]e m[en]surans duratio[n]em alterius no[n] est ali
 quod t[em]p[or]e mediu[m]. et sic g[er]nit[is] p[re]missas appli
 catis simul t[em]p[or]e g[er]noscat[ur] conclusio. Ter
 tia distinctio du[os] est cognitio. scilicet cognitio in
 v[er]o et in particulari. Cognitio in v[er]o est g[er]nit[is]
 tio alicuius non in se: s[ed] in suo ante. s[ed] cog
 nitio alicuius in p[er]ticulari est cognitio alicuius
 in se et in p[ro]p[ri]a forma. P[ri]m[us] d[ic]t[us] co[n]clu
 sio in vniuersali simul t[em]p[or]e s[ic]tate adaequatis
 cum p[re]missis applicatis s[ed] in p[er]ticulari g[er]nos
 cat[ur] p[re]missis applicatis s[ic]tate immediatis
 nis. Sec[un]da d[ic]t[us] p[re]missae p[er]tracte p[ri]m[us] natura
 cognoscat[ur] q[uo]d conclusio: licet simul t[em]p[or]e: p[ri]ma
 pars patet quia causa prior est natura suo ef
 fectu. sed cognitio p[re]missar[um] applicata est
 causa g[er]nit[is] conclusionis conclusio[n]is. q[ui] g[er]nit[is] p[re]mis
 sar[um] prior est natura q[ui] g[er]nit[is] conclusionis. Se
 c[un]da pars patet. quia posita causa totali suffic
 ente et non impedita ponit effectus. s[ed] g[er]nit[is]
 tio p[re]missar[um] applicata est causa totalis et
 sufficiens cognitio[n]is conclusio[n]is. q[ui] p[re]missae ap
 plicate simul t[em]p[or]e g[er]noscat[ur] cu[m] conclusio[n]e.

Ad rationes ante opposit[us]

Ad p[ri]mam d[ic]t[ur] q[uo]d licet cognitio et questio adin
 uicem opponant[ur]. no[n] tamen questio et p[ro]g[er]nit[is]
 tio. Et ideo q[ui] sunt conclusio[n]es tot[um] sunt cog[er]nit[is]
 tionis: non aut[em] sunt tot[um] p[ro]g[er]nit[is]io[n]es. Ad se
 c[un]da[m] patuit solutio in p[ri]mo notabili. Ad t[er]cia[m]
 d[ic]t[ur] q[uo]d aristoteles in q[ui]nto metaphisice osten
 dit p[ri]mum p[ri]ncipiu[m] solu[m] a posteriori et per ra
 tionis thopicas. Etiam in hoc libro no[n] ponit
 diffinitio[n]es subiecti et passionis vt eas osten
 dat vel dem[on]stret: s[ed] ponit eas p[er] modu[m] qua
 rundam suppositionu[m]: Ad confirmatio[n]em patet
 etiam responsio in p[ri]mo notabili.

suo effectu. Scilicet quilibet talis notitia est perfecta pfectione certitudinis et euidencie. qz. Secum dicitur. ad pfecte sciendum aliquid pfectione totalis tatis et pletie nre e pgnoscere qualibz causa ei quia alie non sciunt oia media p qz talis effectus patet est sciri. Secunda difficultas. vtru obiectu scibile debeat esse necessariu et incorruptibile. Rñdet p tres distincōes et duo dicitur. Prima distinctio e bec. ou 2 est obiectu scibile. qnam est obiectu sci 2 pplexum: sicut conclusio. aliud est incōplexum: sic subiectu conclusionis. Secunda distinctio. ou 2 est necessitas qdam est necessitas q est ora vl passio ppositio: et talis opponit falsitati: et sic illud est necessariu qd non potest esse falsum. Alia est necessitas q est ora entis: et illa opponit non entis: et sic illud ens de necessariu qd non potest esse non ens. Tertia distinctio. qritas scara p subiectu conclusionis habet du 2 esse. qnam e incorruptibiliter et imutabiliter habet etiā e existencie qd de nouo acqrit pactione generalis. Et sm tale esse qlibet res creata e corruptibilis et possibilis aliter se habere. Primu dicitur scibile pplexu est necessariu nccitate opoita sitate. p: qz tale obiectu est conclusio demonstratois q nunqz potest esse falsa. qz. Secundum dicitur obiectu scibile in pplexum necessario et in corruptibiliter est ens: et habet esse qritati inutabile et impossibile alit habere. Tertia difficultas. vtru ppositiois scibilis notitia sit scia propriissime dicta. Rñdet p duas suppositiones et vnum dicitur. Prima suppositio est bec. ppositio scibilis est propositio necessaria et dubitabil' nata fieri euides p discursu sillogismi ad ipsam applicatam. Secunda suppositio. ad hoc q aliqua propositio sit propriissime scibilis quatuor pditiones requiritur. Prima q sit necessaria. patet per illam particulam et non est ptingere hoc aliter se habere: p quam excluduntur euiden 9 notitie ppositioinum contingentiū q no sunt scientificę. Secunda pditio q sit dubitabilis. quia qlibz conclusio demonstrabilis e qstio vere scibilis. mo qstio est dubitabilis propositio. et p hoc excludunt omnes ppōes p se note: q ex quo non sunt dubitabiles non sunt etiā scibiles. Tertia pditio q tal' ppositio: sit nata fieri euides p piores ppositiones necessarias et euidentes. Et per hoc excluduntur aliq ppositiones necessarie et dubitabiles q nate sunt fieri euidentes p experientiam. sicut ista ignis e calidus. Quarta pditio q tales pmissę applicent conclusioni p discursum sillogisticu. Dicitur

Secunda distinctio
Secunda distinctio
Secunda distinctio
Secunda distinctio
Secunda distinctio
Secunda distinctio
Secunda distinctio
Secunda distinctio
Secunda distinctio
Secunda distinctio
Secunda distinctio

e istud. Cuiuslibet ppositiois scibilis cui copentur condiciones pdicte: notitia e scientia propriissime dicta. patet p distincōes ppositiois scibilis. propriissime dicitur prius posit.

Conclusio respōsalis due distinctioes scire sunt intertextu sufficienti positę. p ex dicitur in secō notabili.

Dubitatur primo: vtru due distinctioes demonstrationis sint in textu conuenient pscite. p responsioe supponendū e q aristoteles in secō pte huius capituli determinat de sillogismo demonstratio. Et continet quinqz conclusiones. quaz prima tangit dices demonstratiois supias et pte finis. Et est bec. demonstratio e sillogism' apothitecon id est faciens scire. dicit enim apothitecon id est qd est de: et tñtis qd est disciplina: q sillogism' disciplinabilis: vel sillogism' de disciplina. Et addit aristoteles q demonstratio de e sillogismus disciplinalis siue scialis: non qz ea utant alie scientie: sed quia in habendo eam demonstrationem: habemus scientiam. Secunda conclusio tangit distincōes demonstratiue scie curie siue sillogismi demonstratiui sumptam ex parte materie: Et est bec: Sillogismus demonstratiuus est sillogism' pcedens ex pmissis veris: et immediatis: et notioribus: et prioribus: causisqz conclusionis. Et addit aristoteles q etiam demonstratio pcedit ex pmissis. eo q pcedit ex pncipiis pmissis et veris. pncipia autē pma et vera sunt propria. q demonstratio pcedit ex propriis. Tertia conclusio tangit differenciam inter sillogismu sim' et sillogismu demonstratiui. qz sil' simplicif non necessario pcedit ex pmissis veris pmissis et immediatis. et ideo non facit scientiam. S; sillogism' demonstratiu' necessario pcedit ex pmissis veris pmissis et immediatis: et io adgenerat sciētia. Quarta conclusio pbat et declarat pncipias potestas in distincōe materiali demonstratois Et pmo pbat q sillogismus demonstratiu' pcedat ex veris. quia conclusio demonstratois est vera. q pmissis sunt vere. tenet consequentia quia conclusio vera non scitur nisi ex pmissis veris. antecedens patet qz qd non est non contingit sciri. vt q diamiter sit finiter. Secundo patet q procedat ex pmissis et in demonstrabilibus. quia conclusio non scitur nisi p demonstrationem. vel q pmissis illius demonstratiois sunt indemonstrabiles vel non. Si sic habetur ppositum. Si non q per eas non scitur conclusio nisi sim accidens: eo q tales pmissis non faciant scire conclusionem nisi p

Secunda distinctio
Secunda distinctio
Secunda distinctio
Secunda distinctio
Secunda distinctio
Secunda distinctio
Secunda distinctio
Secunda distinctio
Secunda distinctio
Secunda distinctio
Secunda distinctio

Posterioꝝ

fuerint demonstrate. Tertio probat qd procedat ex causis quia conclusio scitur per pmissas g pmissae sunt cause conclusionis. tenet consequentia quia scire est causam rei cognoscere. Quarto pbat qd procedat ex prioribus et notioribus. quia procedit ex causis. g procedit ex prioribus et notioribus. tenet consequentia qz omnis causa est prior et notior suo effectui. Et subdit qd pmissae non solum sunt priorae altero modo: scilicet in essendo. s; etiam in itelligendo z in sciendo. Quinta conclusio est h priora et notiora dicuntur dupliciter: scilicet simpliciter qd et ad nos. Non enim est idem prius natura et quo ad nos prius. Neq; natura notius et nobis notius. Dicuntur autem quo ad nos priora et notiora q sunt propinq; ora sensui. Et illa dicuntur priora z notiora simpliciter. q sunt a sensu remotiora: cuiusmodi snt vniuersalia. singularia vero snt sensui proxima. Et subiungit qd demonstratio procedit ex propiis. quia demonstratio procedit ex pmissis vt patuit. g procedit ex propiis. Idem eni dico primum et principium.

Dubitatur secundo. Vtru ista consequentia sit bona quod non non scitur. ergo demonstratio procedit ex veris. Et videtur qd non. quia verum potest feg ex falsis. ergo si conclusio sit vera: non oportet pmissas esse veras. In oppositum arguitur p philosophum qui facit illam consequentiam pro responsione pemititur vna suppositio: scilicet qd hec propositio demonstratio facit scire conclusionem potest habere duos sensus. Uno modo qd sit locutio gratia partis: eo modo quo dicimus homines sanari: quia thorax sanatur. et sic demonstratio facit scire conclusionem. quia vna pars demonstrationis scilicet pmissa facit scire conclusionem. Alio modo potest esse locutio gratia totius: et sic demonstratio non facit scire conclusionem: ex quo conclusio est pars integralis demonstrationis. Tunc respondetur affirmatiue ad dubium. qd patet quia bene sequitur qd non est. non scitur ergo qd scitur est verum. et vltra qd scitur est verum g quod scitur illud scitur ex veris: et p consequens demonstratio procedit ex veris. Prima consequentia probatur quia bene sequitur quod non est. non scitur. g quod scitur e per consequentiam e contrario. et vltra quod scitur est. ergo quod scitur est verum. quia id est esse: et esse verum. Secda consequentia patz scilicet ista: quod scitur est verum. g quod scitur illud scitur ex veris. quia verum non seget

ex falsis. propter qd nec demonstratur vt patuit secundo priorum. Et p hoc patet quid sit dicendum. ad rationem concludentem oppositum.

Dubitatur tertio. Vtru non ens possit sciri. Respondetur per duas distinctiones et vnum dictum. Prima distinctio est hec. q duplex est non ens: quoniam est si ens complexum: et sic quelibet propositio si a est non ens. Aliud est non ens incomplexum: et sic illud qd est impossibile esse: vel est prohibitum est non ens: sicut chimera. Secunda distinctio. propositio potest dici non ens complexum dupliciter. Uno modo intrinsece et formaliter: ita qd entitas propositiois false sit entitas complexa: et sic quelibet propositio dicitur ens complexum. Alio modo extrinsece ab obiecto siue significato: et sic illa propositio est ens complexum cuius totale significatum est ens: sic qd ita est sicut ipsa significat. Illa autem propositio cuius significatum totale est non ens: dicitur etiam non ens complexum. Dicitur est illud. nullum non ens esse scibile. patet primo de non ente incompleto quia omne scibile in complexum est distinctibile. sed non ens incompleto non est distinctibile. g nec scibile. Secdo patet idem de non ente complexum. quia nullum falsum est scibile. sed non ens complexum est falsum. g non ens complexum non est scibile. maior patet quia demonstratio debet pcedere ex veris pmissis q sunt cause conclusionis. sed verum non est causa falsi. g. Et si queratur quomodo pmissae sunt cause conclusionis. Respondetur qd pmissae demonstrationis possunt capi tripliciter. Uno modo p ipsis propositioibus vocalibus: ex quibus demonstratiue inferuntur vna conclusio vocalis: et sic pmissae non sunt cause conclusionis. quia vna vox non est causa alterius vocis. Alio modo possunt capi pmissae pro suo totali significato: et sic pmissae sunt cause conclusionis. quia sic esse sic significatur per pmissas est causa quare sic est sicut significatur per conclusionem. Tertio possunt capi pmissae pro notis earum: et conclusio pro notitia conclusionis: et sic pmissae sunt cause conclusionis. quia notitia siue cognitio pmissarum e causa cognitionis conclusionis.

Ad rationes ante oppositum
Ad primam dicitur qd licet entis in sua simplicitate considerati non sit causa aliqua: tamen entis considerati per habitudinem ad passionem demonstrabiles est bene aliq; causa

uno: laquei? et p hunc dicitur no
an d' h' sic dicitur h' dicitur
Alio: no logice
Alio: p dicitur
reale illud
p dicitur qd
no dicitur qd
p dicitur qd

uno: p dicitur no an dicitur

uno: p dicitur

uno: p dicitur demonstratio possunt capi
tripliciter

Posteriorum

hec. Enuntiatio est que accipit quamlibet partem contradictionis. Septima conclusio Contradictio est oppositio cuius non est medium fm se. Octava cocluo est h. Affirmatio est pars contradictionis enuntians aliquid de aliquo. Sed negatio est pars contradictionis enuntians aliquid ab aliquo. Nona coclusio inuit quandam diuisionem: z diffinitio mbra illius diuisionis. Diuisio est hec. Propositionum imediarum. alia est positio: alia dignitas. Positio est propositio imediata quas non contingit demonstrare: z quam non est necesse quemlibet docendum habere. i. non est necesse illum qui debet edoceri in aliqua scientia cognoscere q talis positio sit va. Sed dignitas est maxima quam no est necesse demonstrare: tamen est necesse quemlibet docendum habere. Et q sunt tales maxime probat aristoteles. quia in vsu comuni consuetum est ponere aliquas maximas. ergo signum est q sunt aliqae maxime. Decima conclusio tangit diuisionem positionis: z diffinitiones mbrorum eius. Diuisio est hec. Positionum alia est suppositio. alia diffinitio. Suppositio est positio quamlibet partem enuntiationis accipiens: scilz affirmatiuam z negatiuam. Sed diffinitio non est accipiens quamlibet partem enuntiationis. Q. autem diffinitio sit positio z non suppositio. Probat aristoteles pmo primam partem. quia indiuisibile fm quantitatem est diffinitio vnitatis: tamen est positio: quia arithmeticus ponit eam: ergo z. Scdm partem quia indiuisibile fm quantitatem z esse indiuisibile fm quantitatem non sunt idem: sicut vnitatis z esse vnitatem. Sed primum scilz indiuisibile fm quantitatem e diffinitio. Scdm vero quod est esse indiuisibile fm quantitatem est suppositio. ergo diffinitio non est suppositio.

Sciendum tertio. q circa huc textum incidunt tres difficultates. Quarum prima est hec. Qualiter differunt propositio dialectica et enuntiatio. Et videtur q sunt idem. quia vtriqz conuenit vel competit eade diffinitio: scilz hoc quod est similiter accipere quamlibet partem contradictionis. Respondetur per vnam distinctionem. Propositionum duplex sunt partes. quedam sunt partes integrales: vt subiectum z predicatum: z de istis nihil ad presens. Alie sunt partes subiective. Et iste sunt duplex. quia quedam sumuntur ex parte forme seu copule propositionis: cuius modi sunt propositio affirmatiua et propositio

negatiua. Alie sunt que sumuntur ex parte materie vel conditionis materialis propositionis cuiusmodi sunt verum: falsum: necessarium: probabile z improbabile. z hoc modo capitur in diffinitione propositionis dialectice: sed primo modo sumebatur in diffinitione enuntiationis

Secda difficultas. per quid potest cognosci si propositio sit imediata. Respondet per duas condiciones que elinuitur in textu. Prima est q talis propositio sit vera. Secda q predicatum talis propositionis de nullo prius predicetur q de subiecto. Exquo sequitur q nulla conclusio demonstrabilis est propositio imediata. Ex textu etiam habentur due conditiones requisite ad hoc q aliqua propositio sit positio. Prima est q non sit demonstrabilis. Secda q non sit necesse q quilibet volens doceri assentiat ei: siue sciat esse verum. Similiter ex textu habent due conditiones ipsi dignitatis. Prima est q sit ppo imediata. Secunda q sit nota cuiuslibet q debet edoceri. Et ista aliquando vocatur maxima: aliquando autem comunis conceptio: z aliquando propositio per se nota. Tertia difficultas. Vtrqz omnis propositio in qua predicatum est de diffinitione quantitatiua subiecti sit per se nota z e contra. Respondetur primo ad primam partem negatiue. quia aliqua talis cognitio terminis potest esse dubia alicui vtranti ratione. ergo non quilibet talis est per se nota. tenet consequentia per diffinitionem propositionis per se note. Antecedens patet de ista: albedo est color: que est dubia ceco. Etiam de istis intellectus est substantia: intellectus e qualitas: que multis philosophis sunt propleumatice. Dicitur scdo q non cuiuslibet propositionis per se note predicatum est de ratione subiecti. Patet de ista: si aliqua sint eidem eqlia illa inter se sunt equalia.

Conclusio responsalis. quilibet propositio per se nota est imediata: z no e contra. Patet qz propositio per se nota z dignitas idem sunt. sed dignitas est species propositionis imediate. ergo etia propositio per se nota est species propositionis imediate. Secunda pars patet. qz propositio in qua predicatum est de diffinitione quantitatiua subiecti e imediata. sed no omnis talis est per se nota ergo z.

Dubitatur primo. Vtrum sit necesse magis credere z scire principia qz conclusionem. Et videtur q non. qz contingit per

Car 7 qm qd p se nota e...

Secda difficultas...

Prima est q...

Prima est q...

Secunda q...

Tertia difficultas...

sensum credere conclusioni sine demonstra-
 tione. vt si quis videret lunam eclipsari: habe-
 ret credulitatem de hac cōclufione: luna eclip-
 satur: tamen ignoraret principia illius con-
 clufionis ergo &c. Scdo sic. Credulitas conclu-
 fionis est acquisibilis per plura media. q̄ ma-
 gis erit credendum conclusioni q̄ principijs
 Consequētia tenet qz quodlibet medium de-
 monstratiui auget credulitatem cōclufionis
 demonstratonis p̄ ipsum demonstrare. Pro
 responsione ad dubium capituli compar notitiam
 premissarum ad notitiam conclusionis
 penes magis z minus: et intendit quatuor cō-
 clufiones. Quarum prima est hec. In omni
 demonstratiōe principia sunt magis note q̄
 conclusio. Pars qz illa que sunt scita z prop-
 ter que alia sciunt sunt magis scita. Sed pn-
 cipia demonstrationis sunt scita z ppter ipsa
 sciuntur conclusiones. ergo ipsa sunt magis
 scita. Maior patet qz propter vnūquodqz ta-
 le z illud magis. vt illud ppter quod amam⁹
 est magis amatum. vt si quis amat magistrus
 propter discipulum: tūc magis amat discipu-
 lum. Scda conclusio. Impossibile ē magis
 scire conclusionem q̄ principia. Pro cui⁹ pro-
 batione ponuntur a lincomiense tres suppo-
 sitiones. Prima suppositio est hec. Principioz
 demonstrationis quedam sunt indemonstra-
 bilia simpliciter: que scilz non cōingunt. i. nō
 sequuntur ex aliquibus prioribus p̄ que pos-
 sunt demonstrari. Alia sunt principia que sūt
 simpliciter demonstrabilia: z contingunt. i. cō-
 sequuntur ex aliquibus prioribus principijs p̄
 que possunt demonstrari. Scda suppositio. no-
 titia conclusionis demonstrate vocatur scien-
 tia. Sed notitia principioz: siue illa sint sim-
 pliciter demonstrabilia siue sint indemonstra-
 bilia tam respectu conclusōis per ipsa demō-
 strate illorum notitia vocatur intellectus. Ter-
 tia suppositio: ex quo cognitio principioz que
 est intellectus est melior dispositio q̄ scientia
 Hinc est qz habens habitum huiusmodi pn-
 cipiozum vocatur in propositio melius disposi-
 tus q̄ sciens: z habens notitiam conclusōis
 vocatur sciēs. His suppositis formatur sic ra-
 tio a lincomiense. qz necesse ē magis scire pn-
 cipia q̄ conclusionem. ergo impossibile ē ma-
 gis scire conclusionem. Antecedens patet qz
 neqz sciens neqz melius dispositus q̄ (si con-
 tingeret) sciens magis scit que scit. i. conclu-
 sionem: q̄ ea scilz principia que non contin-
 gunt. i. non consequuntur ex aliquibus prioribus

bus. ergo sciens z melius dispositus q̄ sciēs
 magis scit principia q̄ conclusionē: z per con-
 sequens non magis scit conclusionem q̄ pn-
 cipia. Et confirmatur: qz propter vnūquodqz
 tale z illud magis. Sed sciens z meli⁹ dispo-
 situs q̄ sciens assentit conclusioni propter p̄-
 missas. ergo magis scit p̄missas. Tertia cō-
 clufio. Non solum oportet magis cognoscere
 principia q̄ conclusionē: imo nihil debet esse
 notius in scientia q̄ principia: hanc conclu-
 sionē non probat aristoteles. sed ex dictis re-
 linquit notam. Posset tñ probari. qz ois pro-
 positio scita vel est principium vel conclusio:
 a sufficienti inductione. Sed conclusio nō est
 magis scita q̄ principia: vt patuit in cōclufio-
 ne precedenti. ergo in scientia nihil magis sci-
 tur q̄ principia. Et ex hac conclusōe inferi are-
 stoteles vnū correlarium quod est 4^a cōclu-
 sio: scilz qz sicut nihil est notius in scientia pn-
 cipijs veris in sua veritate: sic etiā nihil est no-
 tius in falsitate oppositis principioz: ex quibus
 fit sillogismus contrarie deceptōis. Patet
 qz oportet scientem simpliciter per demō-
 strationem esse omnino credibilem cōclufio-
 ni demonstrate ex principijs: quod non con-
 tingeret si opposita principiozum non essent
 euidentissima in falsitate. qz quanto quis du-
 bitat de falsitate oppositorum: tanto dubitat de
 veritate illorum principiozum. Et si dubitet de
 illis principijs nō poterit simpliciter adhere-
 re principijs. ergo neqz conclusioni: z per cō-
 sequens nō habebit euidentissimam notitiam
 de conclusionē. Ad rationes dubij responde-
 tur per talem distinctionem. Notitia siue cre-
 dulitas conclusionis potest dupliciter acquiri
 Uno modo per sensum siue experientia scien-
 tiam: z sic conclusio potest esse magis cog-
 nita q̄ principia: Illa tñ notitia non est scien-
 tifica. Alio modo potest acquiri per demōstra-
 tionem. Et hoc dupliciter. Vel qz per vnā de-
 monstratonem tñ: z sic credulitas principio-
 rum est maior credulitate conclusionis. Alio
 modo potest acquiri per plures demōstratio-
 nes: z tunc stat credulitatem conclusionis esse
 maiorē in certo gradu. ideo poterunt fieri
 tot demōstratiōes qz conclusio habebit plu-
 res gradus credulitatis q̄ sua principia.

Dubitatur secundo. Vtz ista
 ppō sit vera propter vnūquodqz tale et illud
 magis. Respondeo per vnā distinctionē z vnū
 dictum. Distinctio est hec. Hoc aduerbium
 magis pot dupliciter capi. Uno mō inieciue:

prima gto

Amorino

scda gto

prima

scda suppo
sunt illi
māris

tertia

ab
q
ab
B
A
ce

Posteriorū

et scilicet dicit intensiōem forme: et sic non capitur in proposito. Alio modo capitur ut dicitur prioritate ordinis: et sic sumit in proposito.

Dicitur est istud. Dicitur propositio est vtr̄ vera: duabus cōditionib⁹ obseruatis. Prima p̄dī^o

q̄ p̄dicatū dicat vni^o de cā et causato. Secūda p̄dī^o q̄ p̄dicatū dicat s̄m magis et minus de cā

et causato: accipiēdo magis et minus nō ut dicunt intensiōem et remissionem: sed ut dicunt ordinem prioris et posterioris. Ex quo sequitur

q̄ ista est vera pater est magis homo q̄ filius. q̄ est prius homo q̄ filius. Aliiter respondēt

aliqui dicentes dictam propositionem esse veram 4° conditionibus obseruatis. Prima q̄

arguatur in causis nō equi^o: hoc est q̄ p̄dicatum in quo fit comparatio contineat vtriq̄

compabiliū. ideo non sequitur. Ac est calidus propter solem: ergo sol est calidus magis

q̄ caliditas non inest formaliter: sed tñ effe-ctiue soli. Secūda cōditio q̄ arguatur in causis

per se: scilicet sic q̄ vnum illorū que sic adinuicē comparantur sit causa alterius: nō solū in essen-

do simpliciter: sed etiā in essendo tale. propter cuius defectum non sequitur domificator

et domus sunt albi: sed dom⁹ est propter domificatorem: ergo domificator est magis albus

q̄ domus. q̄ h̄ domificator sit causa per se domus non tñ est causa per se dom⁹ albe. Tertia cō-

ditio q̄ p̄dicatū in quo fit comparatio p̄cipitur s̄m magis et minus ab extremis com-

paratis. ideo non sequitur filius ē homo propter patrem: ergo pater est magis homo q̄ filius

q̄ esse hominem non est natum ab aliq̄ participari s̄m magis et minus. Quarta con-

ditio q̄ causa sit sufficiens et adequata respectu illius effectus: ita scilicet q̄ nō possit effectus

produci ab aliqua alia causa. Ratione cuius non sequitur homo est ebrius propter vinum

ergo vini est magis ebrius q̄ vinum non ē causa totalis inebriationis: sed preter hoc re-

quiritur ascensus fumi ad cerebrum: ligatio sensuum: et alia huiusmodi.

Dubitatur tertio. Vtrūq̄ sit principiorum et conclusionis esse eundem habitum numero: et q̄ habitus principiorum sit intensior habitu conclusionis. Respondetur p-

talem distinctionē. Principia possunt cognosci dupliciter. Uno modo in instanti discursus.

Alio modo in instanti mediate sequenti discursum. intellectus enim primo format vnum actū

intelligendi: per quem cognoscit maiorem: et ex illo actu frequenter elicitur generatur habitus maioris: et cessante illo actu format itelle-

ctus alium actum per quem cognoscit mino-

rem: et ex tali actu frequenter elicitur generatur habitus minoris: cessante vō illo actu format intellectus virtute illorum duorum habituum vnum tertium actum: qui continet perfectionē actuum precedentium: per quē simul cognoscit principia et cōclusiones: qui tñ realiter distinguitur a duobus habitibus precedentibus. Ex quo patet responsio ad dubiū.

q̄ licet idem numero sit habitus principiorum et conclusionis: tñ habit⁹ principiorum erit intensior habitu conclusionis: et hoc intelligendo de distinctis habitibus principiorum et cō-

clusionis. Ex quibus inferuntur duo correlaria. Primum q̄ nullus est melius dispositus q̄

sciens. q̄ sciens non solum habet habitū principiorum: sed habitum conclusionis et princi-

piorum simul. Secūm correlarium q̄ habens habitum principiorum inq̄tum talis est melius dispositus q̄ sciens siue habens habitum

conclusionis inq̄tum talis.

Ad rationes ante oppositū

Ad primā dicitur. q̄ licet nulla propositio imediata possit esse nota per demonstrationem: tñ multe propositiones imediate cognoscuntur per experientia: que ē notitia extrinseca illi propositioni: ideo multe sunt propositiones imediate que non sunt per se note.

Ad 2^{am} dicitur q̄ h̄ propositio imediata sit prior et notior in suo genere: Non tñ simpliciter. Ad 3^{am} dicitur q̄ h̄ ista propositio imediata: De totum est maius sua parte sit demonstrabilis demonstratione q̄ est: tñ non demonstratione propter quid.

Queritur quinto. Vtrūq̄ possibile sit circulariter demonstrare. Et videtur q̄ sic. q̄ causa potest demonstrari per effectum et effectus per per causam. ergo contingit circulariter demonstrare. Secūdo sic arguit. cause se sunt sibi inuicem cause: vt habeatur 2° p̄bū-

corum. ergo poterunt per se inuicem demonstrari: et per consequens possibile est circulariter demonstrare. Tertio sic arguitur. Cōtingit sillogizare circulariter: vt patet 2° priorū.

ergo et circulariter demonstrare. tenet consequentia. q̄ termini sillogistici demonstratiui sunt magis susceptibles sillogisationis circularis q̄ termini sillogistici simpliciter: eo q̄ termini demonstrationis sunt conuertibiles. In oppositum est ar^o.

Sciendum primo. q̄ pro de-

claratione terminorum ponitur una definitio
 z una distinctio. Definitio est hec. demonstra-
 tio circularis est que ex cōclusionē prioris de-
 monstrationis cum cōuertēte vnius premisse
 inferat aliam premisam: sicut dicebatur de sil-
 logismo circulari in scōdo priorum. Distin-
 ctio ē hec. Quadrupliciter potest intelligi fieri
 demonstratio circularis. Uno modo vari-
 ando genus demonstrationis: scilicet demonstra-
 tionem qz est in propter quid z e contra: quia
 quando esse alicuius cause est ignotum: et
 esse sui effectus est notum: tunc cōtingit de-
 monstratio. qz est demonstrare causas per
 effectum. Si vō esse cause sit notum: z esse ef-
 fectus sit ignotum: tunc demonstratio ppter
 quid cōtingit effectum demonstrare p cau-
 sam. Scōdo modo cōtingit circulariter demon-
 strare variando vnū genus cause in aliud ge-
 nus cause. vt demonstrando causam finalem
 p causam efficiētē vel e contra. Tertio qm̄ nō
 titia alicuius cōclusionis accipitur per plures
 demonstratiōes: tunc conclusio potest esse no-
 tior qualibet premissa seorsum sumpta: ideo
 cōclusio potest assumi ad demonstrandū quā-
 libet premisam. Quarto qm̄ conclusio demō-
 stratur per vnā demonstratiōem: z ipsa assu-
 mitur ad probandum vel ad demonstrandū
 aliquā premisam: nō variando genus demō-
 strationis: nec genus cause. z tale gen^o demō-
 strationis circularis est impossibile: alie autē
 demonstratiōes sunt posibles.

Sciendum secūdo. qz in hoc

tertio cap^o excludit are^o duos errores cir-
 ca predicta incidentes: z cōtinet quinqz cōclu-
 siones. Quarū prima tangit illos duos erro-
 res: z est hec. Ex quo dictum est, illa principia
 esse magis credibilia qz cōclusiones: z etiā qz
 nihil magis scitur qz principia: videntur sequi
 qz principiorū ē scientia. ideo antiqui ignoran-
 tes equiuocatiōes huius nominis scientia: in-
 ciderunt in varios errores. quidā enī dixerūt
 qz nihil cōtingeret scire. Alij dixerūt qz oīuz
 .s. tam principiorū qz cōclusionū est scientia:
 z propter hoc posuerunt demonstratiōē cir-
 cularem per quam principia demonstrantur.
 Et neutrum illoz dictorum est verum neqz ne-
 cessarium vt dicit aristoteles. Scōda conclu-
 sio tangit motiū primi erroris. qz principia nō
 sciuntur. ergo nihil potest sciri. tenet psequen-
 tia. qz si principia non sciunt: neqz etiā ea qz
 sequuntur ex his. Anis patet. qz vel est proces-
 sus in infinitum in principijs: vel stat^o. Si pri-
 mi: tunc principia non sciuntur. qz impossibi-
 le est infinita pertransire. Si sit status in prin-

cipijs tunc erunt aliqua principia quorū non
 esset demonstratio: z per consequēs neqz sci-
 entia: z si ipsorum non sit scientia: tunc nullo-
 rum esset scientia. qz si non contingit scire pu-
 cipia: neqz contingit scire ea que sunt ex his.
 Conclusiones enī non sciunt simpliciter neqz
 proprie: sed solum ex conditione si principia
 sciuntur. Tertia conclusio tangit motiū scō-
 erroris: quod est tale. Omnium est demonstra-
 tio: ergo omnium est scientia. Antecedens pa-
 tet qz omnia possunt per se inuicē circulariter
 demonstrari. Quarta conclusio tangit solu-
 tionem primi motiū: z ē talis. Nō omnis sci-
 entia est demonstratiua. i. per demonstra-
 tionem acquisita: sed aliquorum est scientia inde-
 monstrabilis. Patet qz principiorum est scien-
 tia: z non demonstratiua: sed indemonstrabi-
 lis. ergo non omnium est scientia demonstra-
 tiua. Ad hoc patet qz status est in principijs. er-
 go scientia ipsorū non est demonstratiua: z pu-
 cipia non sciuntur per priora: sed per se ipsa
 cognitis suis terminis. nā principia cognosci-
 mus in q̄tum terminos cognoscim^o. Quin-
 ta conclusio tangit solutionem scōi motiū: z ē
 hec. Impossibile est circulariter demonstra-
 re. Patet tribus rationib^o. Prima rō. Dis de-
 monstratio est ex prioribus z notioribus. ergo
 si cōtingeret circulariter demonstrare: idē
 esset prius z posterius: notius z ignotius re-
 spectu eiusdem. Sed impossibile est eadem
 simul esse priora z posteriora nisi altero mo-
 do. i. nisi fm̄ diuersos modos. qz aliqd potest
 esse prius quo ad nos: z aliquid prius simpli-
 citer quo ad naturam. Inductio enī procedit
 ex notioribus quo ad nos: z demonstratio ex
 notioribus simpliciter. Scōda rō. si demonstra-
 tio circularis esset possibilis sequeretur qz idē
 posset demonstrari per se ipsum: z qz demon-
 strare aliquid non esset aliud qz dicere si hoc
 est: hoc ē. Patet psequētia. qz si ad a sequa-
 tur b: z ad b sequatur c: z ad c sequatur a: nō
 ad a sequatur a: z sic demonstrare nihil ali-
 ud est qz dicere: si a est: a est: quod est incōue-
 niēs. Et addit qz nihil refert siue ponant tres
 termini siue plures aut pauiores qz tres. Ter-
 tia ratio. quecūqz sunt circulariter demonstra-
 bilia sunt conuertibilia z in primo mō prime
 fillo^o. S; nō oīa sunt pueruibilia: nec in p̄-
 me fillo^o. ergo non omnia sunt circulariter
 demonstrabilia. Et addit qz in demonstratiō-
 ne nihil sequitur nisi ad minus ponatur due
 propositiones.

Sciendū tertio. qz circa hūc

Simpliciter circularis

Impossibile est circulariter demonstrare

prima conclusio

Nullus motus est habitus

secunda conclusio

Sciendum

Posteriorū

textū incidit 3° diffi^{co}. Hui^{us} p^{ri}ma est hec. Utz
ad cognitionē propositionis p se note sufficit
cognoscere suos terminos. Et videtur q sic p
are^{co} in textu dicente: principia cognoscim^o
in q^uo terminos cognoscimus. In oppositum
tū arguitur. qz si sic sequeretur qz cuiuslibet de
monstrationis propter qd cōclusio esset per se
nota: teneret cōsequētia. qz talis cōclusio scitur
per qd quid est sui subiecti. Sed illud qd qd
est non est extr^a per se cōceptum subiecti: er
go talis cōclusio scitur propter solam cog
nitionem suoz terminoz. Respondet per vna;
suppositionem z vnu dictum. Suppositio est
hec. Alius est cōcept^o per se quitatis vt dis
tincte imponat per diffinitionem: z ill^o quit
tatis vt confuse z indistincte imponat p no
men diffiniti: ita scilz qz est alius pceptus di
finitionis z diffiniti. Patet qz si idem esset con
ceptus per se diffinitionis z diffiniti: sequeretur
qz in demonstratiōe potissima esset petito p^{ri}
cipij. tenet cōsequētia qz in demonstratiōe
potissima qd quid est alterius extremi ē me
dium. ergo altera premissaz non distat a cō
clusionē nisi sicut diffinitio a suo diffinito: z p
consequēs si sit idem p^{re}cise concept^o diffini
tionis z diffiniti sequeretur qz altera p^{re}missa
rum esset p^{re}cise eadē cum cōclusionē: z sic
erit petitiō principij. Exquo sequit^{ur} qz aliquis
potest habere conceptum diffiniti nō habēdo
conceptum diffinitionis. Dicitur est illud
ad hoc qz aliqua propositio dicat per se nota
non requiritur qz sit nota propter cognitionē
quid rei suoz terminoz: sed sufficit scire quid
nominis. Patet qz multe sunt propositiones
per se note quaz termini non habent qd r. i.
Exquo sequitur qz illa propositio dicitur per
se nota que est nota propter solam cog
nitionem quid nominis terminoz. Scda diffi
cultas. vtz sit inconueniens eadem sibi inuicē
esse priora z posteriora. Respondet per tres
suppositiones z vnum dictum. Prima suppo
sitiō est hec. Illud dicitur prius fm naturam
quod est prius fm debitum processum natu
re. Unde debitus processus nature est proces
sus a causis ad suos effectus. ideo cause sunt
prioras fm naturam suis effectib^o. Scda sup
positiō. Illud ē prius quo ad nos quod ē prius
fm debitum processum nostri intellect^o. Debi
tus enī processus intellectus est procedere a
sensibilibus ad intel^o. ideo singularia dicitur
priora quo ad nos. Dicitur est illud. nō
est inconueniens eadē esse priora z notioza si
bi inuicēz fm diuersos modos prioritatis.
Tertia difficultas. vtz in relationibus prioritatis

tatis z posterioritatis valeat consequentia de
primo ad vltimū. Respondet per talē distin
ctionem. Duplices sunt relationes. quedā sūt
relationes disequiparantie. z in talibus ē bo
na cōsequētia: siue circularis siue non: om
modo non fiat differētia penes medianum z
immediatum. vt bene sequitur si a est p^o b: et
o sit prius c: ergo a est prius c. Sed nō sequi
tur fortes est filius platonis: plato est fili^o for
tis: ergo fortes est filius socratis. Alie sunt re
lationes equiparantie: z in talibus nō valet con
sequētia circularis. qz non sequit^{ur}: fortes est
filius platonis: z plato est fili^o socrati: ergo for
tes est fili^o socrati.

Conclusio responsalis. non
est possibile circulariter demonstrare. patet ex
z^o notabili.

Dubitatur primo. vtz diffi
nitio de oi in textu posita sit sufficiens. p^{ro} re
sponsiōe supponit qz aristoteles in z^o tracta
tu postqz pbavit qz demonstratiō procedit ex
p^{ri}mis veris z immediatis: vult pbare qz demō
stratiō pcedat ex necessariis. Et qz necessitas
p^{ri}mo z maxime reperit^{ur} in p^{ro}positionibus ha
bentib^o has tres condiciones: que sunt de oi:
de per se: z de fm qz ipsū. Ideo in b tractatu
intēdit in trib^o capitulis determinare de istis
trib^o cōditionib^o. Primū cap^{it}l^um in q^o deter
minat de oi p^{ri}net 4° cōclusiones. Quaz p^{ri}
est hec. Sil^o demonstrati^o pcedit ex neces
sariis. Patet qz ois sil^o fatiens scire pcedit
ex p^{ri}ncipiis necessariis. Sed ois sil^o demon
strati^o facit scire. ergo zc. Maior patz qz ois
sillogismus faciens scire facit scire conclusio
nem necessariam. Sed cōclusio necessaria nō
scitur nisi per p^{ri}ncipia necessaria: vt infra pate
bit qz zc. Maior: p^{ro} sillogismi patet. qz ois sillo
gismus fatiens scire facit scire illud quod est
impossibile aliter se habere. sed tale ē necessa
rius: vt patuit z^o peri^o. ergo ois sillogismus
fatiens scire facit scire cōclusionē necessariā.
Scda conclusio proponit intentus sui p^{ri}ncipia
pale: z est hec. accipiendū. i. considerandū est
ex quibus z qualibus p^{re}missis veris sūt de
monstrationes. Ex quibus q^uantum ad essentiā:
z ex qualibus q^uantum ad condiciones. qz nō suf
ficit p^{re}missas demonstratiōis esse veras z nec
cessarias: sed cum hoc requiritur qz sint de oi
de per se z de fm qz ipsum. Tertia cōclu
ostendit ordinem determinandozum: z ē hec
Anteqz ostendamus ex quib^o z qualibus fiat
demonstra^o: oportet p^{ri}o ostendere qd sit de oi:
z^o quid de per se: z tertio quid vniuersale.

quod
Alc

Quaz p^{ri}

Scda g^o

z^o g^o

Lui^o ratione assignat lincontensis. qz iste tres
 condiones sine earz diffinitionib^o no sunt sa
 tis note: ideo oportet illas diffiniri: ne cu fue
 rint demōstrat: intentiones earū sint ignote.
 Quarta cōclusio tangit diffinitionē de omni:
 z est hec. Illud pdicatum dicit de oi qd vniqz
 est nō in quoda quide in quodam autē non:
 nec aliqñ quide. aliqñ hō nō. Probat dupli
 citer. Primo duobus exēplis. Primū exēplū
 est. aīal dicit de omni hoīe. Si enī vey est oi
 cere aliqñ esse hominē: verū ē dicere ipsum
 esse aīal: z si nūc alterū z aliqñ alterū. Scōm
 exēplū. Omni linee inest punctum: ibi ē de
 oi posterioristū. qz punctū est in qualibet li
 nea z semper. Scōo probat cā signo sic. qz se
 rimus instantias cōtra ppositiōes demon
 stratiuas in quib^o pdicatum solū inest sub
 iecto p aliquibus suppositis z aliquo tēpore
 ergo signū ē qz ad de oi requirit qz pdica
 tū inest cuilibet supposito subiecti: z pro quoli
 bet tempore. Ex B patet respōsio ad dubium.

Dubitatur secundo qualiter
 differunt dici de oi prioristū z dici de oi po
 sterioristū. Respōdet qz quadrupliciter dif
 ferunt. Primo qz ad dici de oi prioristū req
 rit actualis distributio. sed ad dici de oi po
 sterioristū sufficit aptitudinalis distributio:
 Scōo differunt qz ad dici de oi posterioristū
 requirit vltas suppositoꝝ z tempoz: ita qz p
 dicatū inest subiecto pro quilibet supposito sub
 iecti z p quolibet tpe. sed ad dici de oi prio
 ristū sufficit vltas suppositoꝝ. Tertio diffe
 runt qz dici de oi prioristū solum inuenit in
 ppositione vlti. sed dici de oi posterioristū
 pot inueniri tā in ppositionib^o vniuersalib^o
 qz non vltibus. Quarto differunt qz ppositio
 in qua ē de oi posterioristū semper est vera
 z necessaria. sed ppositio in qua ē de oi prio
 ristū pot esse vera vel falsa contingens vel
 necessaria. Ex quib^o patent tres pditiones ad
 de oi posterioristū requisite. Prima ē qz p
 positio in q est de oi sit semper. i. semp sit ita
 sicut significat. Scōa cōditio qz pdicatum in
 sit subiecto vniuersaliter p omnib^o supposi
 tis tā actua^o qz apitu^o. tam existentibus qz
 nō existentibus. Tertia est qz pdicatum inest
 subiecto pro quolibet tēpore z pro quilibet sup
 positio subiecti.

Dubitatur tertio. Vtrū pro
 positio de oi per solā non existentia suoz ter
 minoz sit falsificabilis. Respondeo p duo di
 cta. Primū qz ppositio in q est dici de oi po
 sterioristū est oīno infalsificabilis. Patet

qz qñcūqz aliqua ppositio cuius termini sup
 ponunt p eodē est vera: manet semper vera:
 qz diu termini supponūt p eodem. Sed ter
 mini ppositiōis de oi semper supponunt p
 eodē: ergo zc. Adnoz patet qz termini talis p
 positionis supponunt pro quantitab^o abstra
 hentib^o ab actuali existētia: que vt sic habent
 esse incorruptibile imutabile z necessarium.
 Scōm dictum. Aliqua ppositio est de oi que
 constituit ex terminis coibus: quoz nulli sin
 gulare actualiter existit. Patet qz in ppositi
 onib^o de oi sunt pdicatioēs essentielles et
 per se. Sed in pdicationib^o per se nō requi
 ritur actualis existētia rez pro quib^o termi
 ni supponunt qz tales termini supponūt pro
 quantitab^o que per actū generationis trahū
 tur vel trahi possunt ad actualem existētia.
 Rationes solunt ex primo notabili.

Queritur sexto Vtrum sola
 ppositio que ē in z^o modo dicendi per se sit
 pprie scibilis. Primo arguit qz nō. qz ppropo
 sitio in qua pdicat diffinitio de suo diffinito
 est demonstrabilis p diffinitionē formalem: et
 tñ non est in z^o modo dicendi p se. ergo non
 sola ppositio de z^o modo dicendi per se ē
 scibilis. Scōo sic. Ista ē scibilis p socbeles
 habet tres. z tñ nō est in z^o modo dicendi per
 se: cū subiectum nō sit de diffinitione pdicatu
 ti: qz zc. Tertio sic. Conclusio in qua demon
 straf causa p effectū nō est in z^o modo dicendi
 oi per se: z tñ est vere scibilis: qz zc. In opposi
 tum est are^o in littera.

Sciendum primo. qz pro de
 claratione terminoz ponitur vna diffinitio: e
 4° documēta. Diffinitio est hec. Ppositio
 p se fm lincontensem est illa: cui^o qñitas vni
 extremi egredit a qñtitate alterius. Pri
 mū documētu. qñcūqz qñitas subiecti egre
 dit a qñtitate pdicati talis ppositio est in
 primo mō dicendi p se. Patet qz qñcūqz pdi
 catur diffinitio vel ps diffinitiois de diffinito
 ibi est prim^o modus dicendi per se. Sed qñ
 cūqz pdicatur diffinitio vel ps diffinitiois
 de diffinito: tunc qñtitas diffiniti egreditur
 a qñtitate pdicati: qz zc. Ex quo infert linco
 nientis qz in pmo mō dicendi p se cadunt oēs
 ille pdicatioēs que oblique pdicat per se
 cām essentē vel materialem formale vel fu
 nale de suo causato. qz illud a quo necessa
 rio habet esse ponit in diffinitōe qd quid est
 ei. qz qñcūqz pdicatum est cā subiecti: necesse
 est cōneri in diffinitōe subiecti: z psequē

Quarta cōclusio tangit diffinitionē de omni: z est hec. Illud pdicatum dicit de oi qd vniqz est nō in quoda quide in quodam autē non: nec aliqñ quide. aliqñ hō nō. Probat dupliciter. Primo duobus exēplis. Primū exēplū est. aīal dicit de omni hoīe. Si enī vey est oi cere aliqñ esse hominē: verū ē dicere ipsum esse aīal: z si nūc alterū z aliqñ alterū. Scōm exēplū. Omni linee inest punctum: ibi ē de oi posterioristū. qz punctū est in qualibet linea z semper. Scōo probat cā signo sic. qz serimus instantias cōtra ppositiōes demonstratiuas in quib^o pdicatum solū inest subiecto p aliquibus suppositis z aliquo tēpore ergo signū ē qz ad de oi requirit qz pdicatum inest cuilibet supposito subiecti: z pro quolibet tempore. Ex B patet respōsio ad dubium.

Primo qz ad dici de oi prioristū requirit actualis distributio. sed ad dici de oi posterioristū sufficit aptitudinalis distributio: Scōo differunt qz ad dici de oi posterioristū requirit vltas suppositoꝝ z tempoz: ita qz pdicatum inest subiecto pro quilibet supposito subiecti z p quolibet tpe. sed ad dici de oi prioristū sufficit vltas suppositoꝝ. Tertio differunt qz dici de oi prioristū solum inuenit in ppositione vlti. sed dici de oi posterioristū pot inueniri tā in ppositionib^o vniuersalib^o qz non vltibus. Quarto differunt qz ppositio in qua ē de oi posterioristū semper est vera z necessaria. sed ppositio in qua ē de oi prioristū pot esse vera vel falsa contingens vel necessaria. Ex quib^o patent tres pditiones ad de oi posterioristū requisite. Prima ē qz ppositio in q est de oi sit semper. i. semp sit ita sicut significat. Scōa cōditio qz pdicatum inest subiecto vniuersaliter p omnib^o suppositis tā actua^o qz apitu^o. tam existentibus qz nō existentibus. Tertia est qz pdicatum inest subiecto pro quolibet tēpore z pro quilibet supposito subiecti.

Primo qz ppositio in q est dici de oi posterioristū est oīno infalsificabilis. Patet

Posterioꝝ

talis predicatio erit in primo modo dicendi per se. Qui continet quatuor modos parciales. Primus est quando predicatum est pars dionis subiecti ut homo est animal. Secundus est quando predicatum est tota definitio subiecti. ut homo est animal rationale. Tertius est quando predicatum quatuor tatiue vel essentialiter includit in primo genere subiecti. ut homo est ens. Quartus modus est quando predicatum est dicitio vel pars definitionis non subiecti: sed alicuius inclusi quatuor tatiue in subiecto. ut homo est corpus. Secundum documentum quatuor tatiue quatuor tatiue predicatum egreditur a quatuor tatiue subiecti talis predicatio est in secundo modo dicendi per se. patet quia quatuor tatiue predicatum recipit subiectum in sua definitione ibi est secundo modus dicendi per se. Sed quatuor tatiue predicatum de egre di a quatuor tatiue subiecti quatuor tatiue predicatum recipit subiectum in sua dicitioe quatuor tatiue. Ex quo sequitur quod finitum in se in secundo modo dicendi per se continent omnia illa quatuor tatiue predicantur causatur per se de causa per se. quia quatuor tatiue predicatum quatuor tatiue non per accidens sed essentialiter egreditur a quatuor tatiue subiecti: ibi est secundus modus: illud autem cuius quatuor tatiue per se causatur a quatuor tatiue alterius est per se causatur illius quatuor tatiue. Et continet tres modos parciales. Primus est quando predicatum est propria passio subiecti: ut triangulus habet tres angulos. Secundus modus est quando predicatum est passio superioris essentialiter ad subiectum. ut ysocheles habet tres. Tertius modus est quando predicatum est passio alicuius superioris per se ad subiectum. ut figura habet tres. Tertium documentum: omne illud quod habet esse per se: sic quod nullo modo est in alio: nec sicut accidens in subiecto: nec sicut superius in inferiori: est per se in tertio modo. sicut sunt proprie substantie. sed illud quod non est nisi quod alterum est: dicitur esse per accidens. Quartum documentum: quatuor tatiue quatuor tatiue subiectum est causa quare predicatum sibi inest. talis propositio est in quarto modo dicendi per se. Qui fit tribus modis. Primo quando subiectum est causa immediata quare predicatum inest sibi. ut animal rationale est risibile. Sedo quando subiectum includit essentialiter causas quare predicatum sibi inest. ut homo est risibilis. Tertio quando accidens alicuius cause predicatur de effectu illius cause. ut calefaciens calefacit: domificans domificat. Sed de istis modis quia duo primi sunt modi dicendi siue predicandi per se. tertius est modus essendi per se: et quartus est modus causandi per se.

Sciendum secundo quod in hoc secundo capitulo determinat aristoteles de modis per se. Et continet sex conclusiones. quas

Prima tangit primum modum dicendi per se et est hec. Illa predicata primo modo in sunt subiectis quatuor ponuntur in ratione dicente quod quid est eius. patet deducendo. quia linea per se primo inest triangulo: et punctum per se primo inest linee. quia substantia ipsarum est ex his: hoc est in definitione substantiali trianguli ponitur linea: et in dicitioe substantiali linee ponitur punctus. Ex quo inferunt aristoteles quatuor quatuor tatiue predicata ponuntur in ratione dicente quod quid est. i. in definitione quatuor tatiue subiecti illa sunt per se primo modo. Secunda conclusio tangit secundum modum dicendi per se. et est hec. Illa predicata predicantur in secundo modo dicendi per se: in quorum quatuor quid est ponitur subiectum. patet sex exemplis. Primum exemplum est rectum inest linee. Secundum est circulare inest linee. Tertium est par et impar inest numero. Quartum est primum et oppositum inest numero. Quintum est eglaterum inest ysocheles. Sextum est esse altera parte longius inest scaleron in secundo modo dicendi per se. Ex quibus inferunt tria correlaria. Primum est quatuor tatiue predicata sunt talia quatuor inest alicui quatuor est de ratione dicente quid est ipsorum: illa predicantur per se in secundo modo. Secundum correlarium quatuor tatiue predicata inest aliquo istorum duorum modorum inest per se. Tertium correlarium quatuor tatiue predicata neutraliter inest: i. non predicantur de suis subiectis in primo modo aut secundo modo: per accidens inest. ut album et musicum per accidens inest animal. Tertia conclusio tangit tertium modum per se. et est hec per se tertio modo sunt illa quatuor continet in genere substantie: et non dicuntur de aliquo subiecto. patet exemplariter quia album et ambulans non sunt per se tertio modo: eo quod predicantur denominative de subiecto: sed quatuor tatiue sunt hoc aliquid illa sunt per se tertio modo. Ex quo inferunt quatuor quatuor tatiue non dicuntur de subiecto aliquo illa sunt per se tertio modo: illa vero quatuor dicuntur de subiecto sunt per accidens. Quarta conclusio tangit quartum modum per se. et est hec: Illud est per se quarto modo quod inest alicui subiecto propter ipsum: hoc est quatuor subiectum est causa quare predicatum sibi inest. Sed illud predicatum quod non inest subiecto propter ipsum est per accidens. ut hec est per accidens: aliquo homine ambulante corruscavit. quia subiectum non explicat vel denotat causam predicati: eo quod ambulatio non est causa corruscationis. sed ista est per se inest subiecto interfectione. quia subiectum explicat causam predicati. Aliis enim interit propter id

Handwritten marginal notes in Latin script, including phrases like 'Prima tangit primum modum dicendi per se' and 'Secunda conclusio tangit secundum modum dicendi per se'. The notes are written in a cursive hand and provide commentary on the main text.

7° q̄ interfectum est. Necessse est enim interse-
 eam interire. Quinta conclusio comparat
 illos quos modos ad demonstrationes: ostē-
 dendo qualiter eis vtiatur demonstrator. et ē
 hec. In simpliciter scilicet id est in conclu-
 sionibus demonstratois inuenitur scō^o et q̄-
 tus modus p se. quia inuenitur ille mod^o in
 quo subiectum est de ratione predicati et etiā
 ille modus in quo predicata insunt subiectis
 propter ipsa. Sexta conclusio q̄cumq; p se
 insunt: de necessitate insunt. patet quia que-
 cumq; per se insunt: non contingit ea non in
 esse. q̄ ex necessitate insunt: antecedens patet
 quia talia predicata aut simplicia aut composita
 et vtroq; modo ex necessitate insunt. ut linee
 necessario inest rectum vel obliquum: et nu-
 mero par vel impar. Et subdit q̄ priuatio: cō-
 trarietas: et contradicō sunt in eodem gene-
 re id est habent fieri circa idem subiectum et
 predicatum. potestea recapitulat ea que
 dicta sunt.

Sciendū tertio. q̄ circa hūc
 textum incidunt tres difficultates. Quarū p-
 ma est hec vtrum sex exempla adducta in se-
 cundo modo dicendi per se sint conuenientia
 Respondetur q̄ sic. q̄ facillime patere potest
 ex suis diffinitionibus. Nam par est nume-
 rus medium habens. S; impar est numerus
 medio carens. Primum autē est numerus q̄
 sola unitate potest numerari sicut trenarius.
 Sed compositum est numerus qui unitate vt
 alio numero indifferenter inueniri potest sic
 nouenarius qui potest inueniri per nouē uni-
 tates: et etiam per tres trenarios. ysocheles
 vero et scaleron: licet sint species trianguli. nō
 hic accipiuntur tanquam passiones numeri.
 Unde ysocheles est numerus qui potest diui-
 di in tres partes equales: sicut duodecim
 sed scaleron est qui potest diuidi in duas par-
 tes in equales: et in vnam equalem. sic octo
 diuiditur in duos trenarios et in binarium.
 2° diff. Secunda difficultas vtrum illa prepositio in
 qua predicatur idem de seipso sit in primo
 dicendi per se. Respondetur per duas disti-
 ctiones et vnum dictum: Prima distinctio
 propositiois idempnitatis quorū sunt gradus.
 Primus est generalis: quando scilicet subie-
 ctum et predicatum supponunt pro eodem. et
 sic in qualibet propositione affirmatiua vera
 est predicatio ydemptica: quia in qualib; ta-
 li subiectum et predicatum supponit pro eo-
 dem. Secundus gradus est specialis: et dis-
 tinguitur contra predicationem directam et
 ordinatam. et sic omnis predicatio vera q̄ nō

est fm aliquem modum predicandi quinque
 predicabilium potest dici ydemptica. Ter-
 tius est magis specialis: quando scilicet subie-
 ctum et predicatum supponunt pro eodem. et
 diuersa cognoscant. et sic predicatio fincōmi
 de fincōmi est predicatio ydemptica. sicut
 marcus et milius. Quartus est maxime specia-
 lis: quando scilicet idem finrem et vocem p
 dicatur de se ipso. Et ad istam gradus condi-
 tiones requiruntur. Prima q̄ sit ydemptitas
 vocalis. Secūda q̄ sit ydemptitas earum in sup-
 ponendo: ita q̄ precise supponant pro eode;
 Tertia q̄ sit ydemptitas in significado. et q̄
 ita q̄ sit ydemptitas in cognoscendo: ita q̄ pre-
 cise idem cognoscant. Secūda distinctio dicitur
 est predicatio ydemptica. Prima est simpli-
 citer dicta: quando scilicet subiectum et predi-
 catum sunt idem in demonstrabiliter: ita q̄ nō
 sunt eadem inter se propter ydemptitatem in
 vno tertio. Alia ē predicatio ydemptica: q̄
 scilicet subiectum et predicatum sunt eadem
 demonstrabi: ita q̄ sunt eadē propter yd-
 emptitatem illocum i vno tertio: qd potest fieri
 pro medio ad demonstrandum ydemptum
 inter se. ut ista est ydemptica: veritas est bo-
 nitas. quia veritas et bonitas ydemptificant
 inter se propter ydemptitatem quam habent
 in ente. Dicitur est istud. nulla prepositio in
 qua est predicatio ydemptica precipissime
 dicta est in primo modo dicendi per se: cum
 in tali predicatum non sit de diffinitione subie-
 cti. idem enim non diffinit seipsum. Tertia
 difficultas vtrum aliqua prepositio denomina-
 tiua sit in primo modo dicendi per se. Respo-
 detur per distinctionem. duplex est predica-
 tio denominatiua. quedam est sumpta ab ali-
 quo posteriori essentialiter ad subiectum sicut
 ab accidente. et talis distinguit contra predi-
 cationem essentialem: nec est in primo modo
 dicendi per se. Alia est predicatio denominatiua
 sumpta a parte essentiali: vel ab aliquo prio-
 ri essentialiter. si primus sic est in primo modo
 dicendi per se: si scōm sic nō est in primo modo di-
 cendi per se directe: sed tantum indirecte.
 Quarta difficultas. vtrum omnis predicatio
 in abstracto vera sit in primo modo dicendi p
 se. Respondetur per distinctionem et duo di-
 cta. Distinctio est hec. predicatio in abstra-
 cto est duplex. quedam est vera per ydempti-
 tatem. Alia est vera formaliter. Primum di-
 cum predicatio in abstracto vera per ydempti-
 tatem non est in primo modo dicendi p se
 patet. in talibus predicatum non est de diffi-
 nitione subiecti. Et quo patet q̄ ista predi-

Posterioꝝ

quo q̄litas est entitas Et ista humanitas est hu-
manitas non sunt in primo modo dicendi p-
se. Scđm dictum. omnis predicatio in ab-
stracto siue in concreto in qua predicati po-
nitur i dīoe sbiecti est direce in primo modo
dicendi perse.

Conclusio responsalis Sola
propositio scđi modi dicendi perse est scibilis
scientia proprie dicta. patet quia sola talis ē
demonstrabilis dmonstratione propter qđ z
positissima. q̄ sola talis est scibilis scientia pro-
pie dicta.

Dubitatur primo. Vtrū dif-

finitio vniuersalis in qua dicitur vniuersale ē
qđ inest de omni de perse et fm q̄ ipsum sit
in tertio sufficienter assignata. Et videtur qđ n̄
quia perse et fm q̄ ipsum idem sunt: vt dice-
tur in tertio. q̄ in diffinitione ponitur nugatio
pro responsione supponit qđ aristoteles in
tertio capitulo determinat de tertia conditio-
ne conclusiōis et p̄missarū demonstratiōis
scđz de vniuersali. Et continet tres partes. qua-
rum prima continet quatuor conclusiones. Pri-
ma est hec. vniuersale est illud pdicatum qđ
inest alicui sbiecto de omni de perse z fm q̄
ipsum. Ex quo concludit aristoteles quomam
correlarium. Nam ex quo vniuersale inest d
omni per se et fm q̄ ipsum: manifestum ē qđ
q̄cunqz sunt vniuersalia ex necessitate insunt
rebus id est sbiectis. Scđa conclusio pbat
qđ vniuersale inest de fm q̄ ipsum. quia vni-
uersale inest perse. ergo inest fm q̄ ipsum.
tenet consequentia quia perse et fm q̄ ipsum
idem sunt. Probat duobus exemplis: nā pū-
ctum inest perse linee: et etiam fm q̄ ipsum.
ergo per se et fm q̄ ipsum idem sunt. Scđm
exemplum habere tres angulos inē triangu-
lo fm q̄ triangulus: et etiam sibi inest perse.
ergo idem est perse z fm q̄ ipsum. Tertia
conclusio tangit duas pdiciones requisitas ad
hoc qđ aliquod predicatum dicatur vniuersa-
le. et est hec. Solum illud predicati quod di-
citur de aliquo sbiecto pro oī supposito eius
et primo id est adequate dicitur vniuersale.
patet primo exemplo. Quia illa passio que
est habere tres licet sit demonstrabilis de fi-
gura: tamen non dicitur vniuersalis respectu
figure. eo qđ non conuenit cuilibet figure si-
militer illa eadem passio que est habere tres
licet cuilibet supposito ysochelis: de quo etiā
est demonstrabilis: tamen non est vniuersal'
respectu ysochelis. eo qđ conuenit alijs ab yso-
chelis: nec conuenit adequate ysocheli. s; qđ

adequate et primo conuenit triangulo ideo ē
predicatum vniuersale respectu trianguli.

Quarta conclusio demonstratione p̄mo z per
se demonstratur vniuersale de suo primo sb-
iecto: sed de alijs vt puta de inferioribus vel
superioribus ad sbiectum demonstratur p̄e
dicatum vniuersale quodāmodo: hoc est per ac-
cidens. quia de ipsis demonstratur non p̄mo
sed per habitudinem ad primum sbiectum
sicut habere tres angulos demonstratur p̄-
mo et perse de triangulo tanqđ de primo sb-
iecto: de figura autem q̄ est superior ad tri-
angulum et de ysochelis q̄ est inferior licet demo-
stratur perse hoc predicatum quod est habere
tres: nō sī p̄mo et imedia te: sed per accidēt
id est mediante aliquo alio sbiecto p̄iori. Et
ex illo passu textus potest elici qđ duplex ē de
monstratio. quedam est vniuersalis in qua d
monstratur vniuersale id est passio de suo p̄-
mo sbiecto. Alia est demonstratio particularis
in qua scilicet demonstratur vniuersale de su-
periori vel inferiori ad primum sbiectum.

In scđa parte remouet quosdam errores qui
circa assignationem vniuersalis contingunt.
Et continet septem conclusiones. Prima ta-
ngit primum errorem qđ est iste. Si sit aliquod
cōmune quod non videatur habere nisi vnus
singularis: tunc si passio illius cōmunis assigna-
tur inesse inferiori illius superioris tanquā
p̄mo sbiecto: est error in assignatione v̄is
Scđa conclusio tangit scđm errorem qđ ē iste:
si aliqua passio inest multis sī b̄ per aliquod
cōmune nobis ignotum: tunc si assignemus
illam passionem alicui illoꝝ singulariū v̄
omnibus simul tanquā primo sbiecto: con-
tingit error in assignatione vniuersalis. Ter-
tia conclusio tangit tertium errorem. Si pas-
sio alicuius vniuersalis assignetur in esse ali-
cui superiori: propter quod superius videtur
conueni cum inferiori: contingit error in as-
signatione vniuersalis. Quarta cōclusio tā-
ngit vnum argumentum contra primum erro-
rem. quia possibile est habere scientiam de
quolibet triangulo in particulari quia habet
tres: et ignorare de triangulo in cōmuni. qđ si
est necesse. demonstrare passionē de illo cō-
muni. Respondet aristoteles quia si ignora-
sit nobis quiritas trianguli in cōmuni: nūq̄
scimus hanc passionem qđ est habere tres de
singularibus ipsius trianguli: licet eam cōclu-
serimus de omnibus singularibus eius. quia
si non concluserimus de triangulo in cōmuni
tunc non scimus eā de singularibus nisi sop-
bistico modo. Quinta cōclusio declarat 3^m

De iudicando vt
sol & deg
De distribuendo
De p̄mo v̄is dīo
De p̄mo v̄is dīo
De p̄mo v̄is dīo
De p̄mo v̄is dīo
De p̄mo v̄is dīo

De p̄mo v̄is dīo
De p̄mo v̄is dīo
De p̄mo v̄is dīo
De p̄mo v̄is dīo
De p̄mo v̄is dīo

Parallela duo lineae sunt
 quae sunt parallelae
 et non concurrunt
 in puncto

errorem per exemplum. nam si illud predicatum quod est non concurrere quod est passio lineae: ut parallelae demonstratur in ceteris lineis rectis tanquam subiecto primo: est error. Sexta conclusio tangit exemplum de primo errore quia si sub triangulo non sit nisi una species scilicet ysocheles: et passio trianguli quae est habere tres assignetur inesse ysocheles tanquam primo subiecto: est error. Septima conclusio tangit exemplum de secundo errore. quia illa passio quae est proportionabiliter commutari convenit multis: scilicet numeris numeralibus: lineis: temporibus: et corporibus: et cuilibet illorum convenit per modum in nominari. ideo si assignetur in esse alii cui illorum tanquam primo subiecto est error. In tertia parte ponit duo documenta valentia ad debitam assignationem universalem. Et continet duas conclusiones. quarum prima tangit primum documentum: quod est tale: Si duo subiecta sunt idem secundum rem et sint penitus synonyma: sicut ens et gladius: tunc quicumque passio demonstratur de uno tanquam de subiecto primo: eadem demonstratur de alio. Secunda conclusio tangit secundum documentum: quod est tale. Si sint duo subiecta quae non sint nobis nota est eadem: et de altero eorum fiat demonstratio: tunc si volumus scire de quo illorum primo dicatur illa passio: oportet tali subiecto addere omnia sua genera superiora: et omnes differentias divinas: et omnes species usque ad individua. quod factum oportet ostendere et videre quod est illud quo posito ponitur passio: et quo remoto remouetur passio. quia illud est primum subiectus illius passionis. Et sic patet responsio ad dubium. Et ad rationem in oppositum respondet inco. quia per se potest capi dupliciter. Uno modo proprie: et tunc perfecte est secundum quod ipsum sunt idem. et sic aristoteles capit cum dicitur per se autem et secundum quod ipsum idem dico. Alio modo capitur per se communiter: et tunc est commune genus ad secundum quod ipsum: et sic capit in definitione universalis.

Secunda pars

per se
 per se

per se
 per se

Dubatur secundo. Vtrum omnis propositio in qua predicatur propria passio de suo primo subiecto sit immediata: et sola talis sit de secundum quod ipsum. Quantum ad primum partem respondet per ynam distinctionem quod duplex est propositio immediata. quaedam est immediata immediate causa: quando scilicet subiectum est causa essentialis et immediata respectu predicati. sicut ista omne animal rationale est risibile. et sic propositio in qua predicatur passio de suo primo subiecto non est immediata cuius sit demonstrabilis. Alia est immediata immedia

tione subiecti: in qua scilicet predicatum in se suo primo subiecto: et sic omnis propositio in qua predicatur propria passio de suo proprio subiecto est immediata: et potest demonstrari per principia eternalia subiecti. Quamvis ad secundam partem dubij. Respondet permittendo quinque distinctiones. Quarum prima est hec. subiectum passionis est duplex. quoniam est primum cuius scilicet primo inest ipsa passio. Aliud est non primum de quo non primo predicatur ipsa passio. Secunda distinctio. subiectum primum est duplex. quoniam est primum primum adaequationis de quo primo et adequate siue convertibiliter predicatur ipsa passio. Aliud est primum primum perfectionis: quod scilicet est perfectius inter omnia quibus inest ipsa passio. Tertia distinctio. duplex est subiectus non primum quoniam est non primum propter inadaequationem: eo quod de ipso non convertibiliter predicatur ipsa passio. Aliud est non primum propter inbecionem: quando sibi non inest passio: nisi quia primo inest alteri. ut calefactum primo inest calori: et per calorem inest igni: ideo ignis est subiectus non primum calefacti. Quarta distinctio. duplex est subiectus non primum propter inadaequationem quoniam est quod excedit passionem. sicut animal est subiectum non primum risibile. Aliud est non primum quod exceditur a passione. et sic factus est subiectum non primum risibilis. Sed autem est finis de subiecto primo primum adaequationis. Quinta distinctio. ad propositio nem de secundum quod ipsum tria requiruntur. Primum quod predicatur sit de omni. et quod sit perfecte. et quod talis propositio equivaleret reduplicative in quod subiectum est reduplicatum et talis reduplicatio vocatur propositio de secundum quod ipsum. Tunc respondet ad dubium: quod non solum propositio in qua predicatur passio de suo subiecto primo est de secundum quod ipsum. patet quia ista est de secundum quod ipsum: rationale est risibile: et tamen non predicatur propria passio de suo primo subiecto quod est materia: pars quia sibi conveniunt tres conditiones predicatum enim convenit subiecto de omni de per se: et cum hec ista reduplicatio: rationale secundum quod rationale est risibile: est vera. 5.

Dubatur tertio. quomodo differunt proportio: proportionabilitas. et commutata proportio. Respondet quod sic differunt quia proportio est comparatio unius quantitatis ad aliam. ut comparatio quatuor ad duo vel sex ad tria dicitur esse proportio. Ex quo patet quod inqualibus proportio sunt duo termini. scilicet quantitas quae comparatur: et quantitas cui comparatur. Sed proportionabilitas est proportio

habere
 ad n
 bilis
 post
 duo
 min
 Pla
 tan
 Clau
 Pila
 hinc
 in se
 defici
 accu
 mae
 mura
 dem
 pome
 se ba
 tria.
 bene
 Et in
 cus
 A
 A
 m
 et p
 me
 q
 lec
 tio
 str
 et
 ga
 q
 h
 ode
 de n
 mon
 et
 yu
 Q
 m
 q
 e
 l
 si
 d
 si
 q

Posterior

habitu duoꝝ pportioꝝ adinuicē. vt dicen-
do: sic se habēt 4^{or} ad duo: ita se habent sex
ad tria. Ex quo patet q̄ in quibet pportiona-
bilitate sunt quatuor termini. quia in qualibz p-
portione sunt duo termini. q̄ in qualibet ppor-
tionabilitate sunt quatuor termini: quorum
duo se habent sicut antecedētia: et alij duo ter-
mini sicut cōsequētia: vt patz in exemplo dicto
Nam isti duo termini quatuor et sex se habent
tanq̄ antecedētia: et alij duo tanquā cōsequētia
Verum est tamen q̄ quedam est pportiona-
bilitas coniuncta siue continua: in qua tantuꝝ
sunt tres termini. vt sicut se habēt tria ad sex:
ita sex ad duodecim. Alia est pportio¹²
distincta siue discontinua: in qua sunt quatuor
termini distincti. vt sicut se habent duo ad quatuor:
ita se habent sex ad duodecim. S; com-
mutata pportio est comparatio duoz antece-
dentium et duoz cōsequentiū alicuius p-
portionabilitatis adinuicem. vt dicendo sicut
se habēt quatuor ad duo: ita se habent sex ad
tria. q̄ per cōmutatā pportione sicut se ha-
bent quatuor ad sex: ita se habent duo ad tria.
Et in ista cōmutata pportione fundatur locu-
cus a transmutata pportione.

Ad rationes ante opposituz

Ad primam responderetur distinguendo
maiores. quia duplex est demonstratio. q̄daꝝ
est propter quid et potissima: in qua scilicet dē-
monstratur propria passio de suo pmo et ade-
quato subiecto p definitionem gēneratiuam sub-
iecti. et sic negatur maior. alia est demonstra-
tio propter quid nō potissima: in qua demō-
stratur quocunq; scibile per causam immediatā
et necessariam: et sic conceditur maior: s; ne-
gatur consequentiā. Ad secundam dicitur
q̄ habere tres est tñ scibile de ysochele p ac-
cidens et sophisticō modo: sed primo scitur
de triangulo. Ad tertiam dē q̄ causa de-
monstratur per effectum demonstratione qz
est: sed non demonstratione propter qd: q̄ p-
rie facit scire.)

Queritur septimo Vtrū de-
monstratio procedat ex necessarijs. Et videt̄
q̄ non. quia aliquę propositiones ex quibus
procedit demonstratio sunt affirmatiue de in-
esse et de presenti quazum subiectus pro nul-
lo potest supponere. q̄ tales possunt esse fal-
se: et per consequens demonstratio non pce-
dit ex necessarijs. Antecedens patz de propo-
sitionib; pstitutis ex istis subiectis: rosa: nix:
et pluuia. Scōo sic quelibet propositio pot

non esse vera. q̄ nulla est necessaria. et per cō-
sequens demonstratio non procedit ex neces-
sarijs. An̄s patet quia quelibet propositio p̄t
non esse: q̄ quelibet potest non esse vera.
Tertio sic ista est contingens: homo est aial:
et tamē ex ipa potest proced: re demonst-
ratio. igit̄ zc. Ad ior: patz quia bene sequitur hō
est animal. ergo homo est compositus ex cor-
pore et anima. consequens est contingens. q̄
et antecedens. In oppositū est are^o.

Scienduz primo q̄ tercius.

tractatus in quo ostendit aristoteles ex quib;
et qualibus debet procedere demonstratio:
continet quinque capitula. In quozum pmo
ostendit premissas demonstrationis esse ne-
cessarias: et ex his que sunt perse. Et continet
quatuor conclusiones. Quarum prima est hē
demonstratio procedit ex primis necessarijs.
probat quatuor rationibus et vno signo. Pri-
ma ratio est hec. omne impossibile alif se ha-
bere scitur ex necessarijs. Sed omne qd̄ scif
impossibile est aliter se habere. q̄ omne quod
scitur scif ex necessarijs. Scōda ratio quicq; p-
cedit ex his que sunt perse procedit ex neces-
sarijs. Sed demonstratio procedit ex his que
sunt perse. q̄ procedit ex necessarijs. Maior
patet quia predicata q̄ perse isunt necessario
insunt rebus subiectis. Nam quecuq; pre-
dicata insunt perse aut sunt simplia: et tunc
sūt de qd̄ quid est subiecti: vel subiectum est
de qd̄ quid ē ipsorum. ergo necessario insunt
Vel illa predicata sunt composita: et sic talia
necessario insunt. quia necesse est alterum op-
positoꝝ semper inesse subiecto. Ex quibus
in fert duo correlaria. Primum est istud. si
illud quod scitur sit impossibile aliter se bre
oportet demonstrationem esse ex necessarijs.
Scōm correlarium. sillogismus non demon-
stratiuus potest esse ex veris: sed nō ex neces-
sarijs. quia proprium est sillogismo demon-
stratiuo esse ex necessarijs. Probat consequē-
ter dictam conclusionem a signo. quia nos p-
ponimus instantias contra opinantes demo-
strare nisi procedant ex necessarijs. Sed hec
instantia nulla esset nisi oppoteret principia
demonstrationis esse necessaria q̄ zc. Ex quo
infert vnum correlarium. q̄ illi sūt stulti qui
bene opinantur accipere principia demonst-
rationis: capiēdo solum propositiones proba-
biles veras. sicut sophisticō qui fm linconiēez
putant demonstrare hanc conclusionē: scies
nouit quid est sciētia: arguendo sic. scire est
sciētia habere: f habens aliquid nouit illud
quod habet. ergo sciens nouit quid ē sciētia

Hec argumentatio est contexta ex propositi-
one vera et propofibili folum: ideo non est
demonftratio. quia principium demonftrati-
onis non est propofitio probabilis: nec etiam
principium fcientie: non enim principium fci-
entie folum debet eſſe verum: ſed debet eſſe
principium et proprium circa illud quod de-
monftratur. Conſequenter adducit tertiam ra-
tionē ſuptā a cauſa ad probandu dictā con-
cluſionem. quia omnis ſciens dictam concluſio-
nem demonftrationis debet habere mediū
propter quid illius concluſionis. Sed non eſt
poſſibile habere propter quid concluſionis ne-
ceſſarie niſi per medium neceſſarium. q̄ op-
portet demonftrationem pcedere ex neceſſa-
rijs. Quarta ratio. ſi aliquis non ſcit conclu-
ſionem: qui tamen non eſt corruptus: nec ali-
cuius eſt oblitus: et concluſio eſt ſalua: et ha-
bet idem mediū quod prius habuit: talis nū-
quam ſciuit illam concluſionem. Sed ſciens
per medium contingens poteſt non ſcere con-
cluſionem: licet non ſit corruptus: nec alicui
ſit oblitus: et res ſit ſalua: et habeat eandem
rationem. ergo concluſio non poteſt ſciri per
medium ptingens: ſed folum per mediū ne-
ceſſarium. Quinor patet quia cum mediū ſit
contingens aliquando corrupetur: et ſic nō
ſciat concluſionem. quia non ens non eſt p̄-
cipium ſcientie. Et licet medium non ſit actu
corruptum: tamen ex quo eſt contingens po-
terit aliquando corrumpi. modo poſſibili po-
ſito in eſſe nullum debet ſequi impoſſibile: et
tamen ſi tale medium ponatur in eſſe: ſcilicet
q̄ ſit corruptum ſive falſum ſequeretur illud
inconueniens: ſc̄z q̄ p̄ medium falſum ſeque-
retur concluſio neceſſaria. Secōda concluſio
quando concluſio eſt neceſſaria: nihil prohibet
mediū per quod ſillogiſatur ſi eſſe neceſ-
ſarium: quia ſicut verum poteſt ſillogiſari ex
falſis: ita concluſio neceſſaria poteſt ſillogiſa-
ri ex non neceſſarijs. Tertia cōcluſio. ſi me-
diū ſit neceſſarium: cōcluſio erit neceſſaria
patet quia ſicut ex veris ſemper ſillogiſaf ve-
rum: ſic ex neceſſarijs ſemper ſillogiſatur ne-
ceſſarium. Quarta concluſio. ſi concluſio ſi
ſit neceſſaria: nec medium erit neceſſarium.
patet ſi concluſio non ſit neceſſaria v̄l̄ premis
ſe ſunt neceſſarie vel non. Si non habetur p̄
poſitum. Si ſic: ergo concluſio erit neceſſaria
per concluſionem precedentem: ⁊ per conſe-
quens eadem concluſio erit neceſſaria et non
neceſſaria: quod ē impoſſibile. Et de hoc po-
nit areſtoles exemplum in iſtis terminis. a
b c. Conſequenter recapitulādo infert duo

correlaria. Primum oportet demonſtratio-
nem pcedere ex neceſſarijs: ſi cōcluſio ſit ne-
ceſſaria: quia impoſſibile eſt ſcere de conclu-
ſiōe neq; propter quid neq; quia eſt niſi per
medium neceſſarium. Secundum correa-
rium. accipiens medium neceſſarium: et epi-
nans ipſum non eſſe neceſſarium: non habet
ſcientiam: ſive pcedat per mediat a ſive im-
mediata.

Sciendum ſecūdo q̄ in hoc
ſecundo capitulo huius tractatus eſt edit are-
ſtoles q̄ demonſtratio eſt ex his que ſunt p̄
ſe: et hoc ſignanter quo ad concluſionem. Et
continet duas concluſiones. Quarum prima
eſt hec. concluſio demonſtrationis eſt eorum
que per ſe inſunt. Probatur duabus ratiō-
onibus. Quarum prima tanq̄ q̄ ſi concluſio
demonſtrationis eſſet illozum que per acci-
dens inſunt: ſequeretur q̄ concluſio demonſtra-
tionis non eſſet neceſſaria: conſequens eſt con-
tra prius probata. ergo oportet concluſiones
demonſtrationis eſſe illozum accidentium q̄
inſunt per ſe ſecundo modo. quia quodcu-
q; aliud accidens poteſt non in eſſe. ergo ſi ex
talibus eſſet concluſio demonſtrationis: ipſa
eſſet contingens et non neceſſaria. Contra B
obicit areſtoles. ponēdo q̄ ex premissis co-
tingentibus ſequatur concluſio neceſſaria: q̄
de premissis contingentibus ſit interrogatio
ut ipſis conceſſis pcedatur ad concluſiones
inferendam. ergo licet ex premissis contingē-
tibus abſolute ſumptis non ſequatur conclu-
ſio neceſſaria: tamen ex premissis ptingenti-
bus interrogatis et cōceſſis bene ſequitur cō-
cluſio neceſſaria. Reſponder areſtoles q̄ li-
cet ex premissis contingentibus interrogatis
et conceſſis ſequatur concluſio neceſſaria ne-
ceſſitate conſequentie: non tamen neceſſitate
conſequentis: de qua neceſſitate eſt impro-
ſito ſermo. Secūda ratio. quia demonſtratio
ſit ex neceſſarijs. ſed illa folum ſunt neceſſa-
ria ſm̄ vnum quodq; genus entis que inſunt
vniciq; generi per ſe. ergo demonſtratio eſt
ex his que inſunt per ſe. Quinor patet q̄ cō-
quod in eſt aut in eſt per ſe aut per accidens.
ſed illa que inſunt per accidens non ſunt ne-
ceſſaria. relinquit ergo q̄ illa ſola ſunt neceſſa-
ria que inſunt per ſe. Ex quo infert areſto-
les q̄ ille ſillogiſmus non facit ſcere propter
quā cūus premiſſe ſunt contingentes: licet ip-
ſe ſint vere. ſic ſūt ſi^m pcedentes p̄ aliq̄ ſig-
na. v̄l̄ ſi probet q̄ omne compositū ex elemen-
tis ē corruptibile: ſic arguendo. omne quod

Secūda

Handwritten marginal notes in red and black ink.

Quarta

Secūda

Quarta

Quarta

Quarta

Posterioꝝ

antiquatur in tempore est corruptibile. sed eē
compositū ex elementis antiquatur in tempo
re. g. omne tale est corruptibile. Na licet illius
filii vel conſimilis pmiſſe ſemp ſunt vere. qz
tamē ille pmiſſe nō ſunt pſe: ideo talis ſillo
nō facit ſcire ppter quid. pbat areſtoles qz
ſetre pꝛoꝛpter quid eſt ſcire p cauſam. modo
tales pꝛemifſe ex quo non ſunt per ſe ſed cō
tingētes n̄ ſūt cauſe alicuius cōcluſiōis ſabi
lis: q̄ debet eē p ſe. g. p butuſmōi pmiſſas nō
ſciatur cōcluſio ppter quid. Sedā cōcluſio ſci
re ppter qd eſt ſcire pmi ineſt 3. fm q̄ ipm
eſt: ppter id q̄ p̄ in eſt medio et mediuz 3.
fm q̄ ipſum.

Sciendus tertio qz circa hūc
tertū incidunt tres difficultates. quaz p̄ma ē
hec. vides enim areſtoles in p̄batione p̄me
cōcluſiōis ſcōi capituli p̄mittere duo inconue
nientia. Prīmū qz p̄ter p̄n̄. Scōo qz videt̄
cōmittere circuli qz p̄ius p̄bavit demōſtra
tionez eē ex neceſſarijs ex eo qz eſt eorū q̄ p̄ ſe
inſunt: nunc autē p̄bat demōſtrationez eē eorū
q̄ per ſe inſunt: quia eſt ex neceſſarijs. Reſpō
det qz nō eſt incōueniēs qñ aliq̄ cōcluſio de
monſtraſ per diuerſa media ipam accipi ad
demōſtrādū circularit vnū illoꝝ mediōꝝ. mō
areſtoles p̄us p̄bavit demōſtrationez eē ne
ceſſariōꝝ: nō ſolū quia eſt eorū q̄ ſunt perſe: ſ
etiā ex dīoe ipſi ſcire: et ille mod⁹ demōſtrāōi
fuit potiffim⁹ et ppter qd. Hūc autē demō
ſtraſ cōcluſionē eſte eorū q̄ ſunt per ſe: eo qz ē
neceſſariōꝝ: ita qz ille mod⁹ demōſtrandi ſit
quia eſt tāū. mō nō eſt incōueniēs circulo de
mōſtrare: mutādō demōſtrationē ppter quid
in demōſtrationē quia eſt. Vel poſſet dici p̄
babilit̄ qz bene p̄bat demōſtrationez nō eē
ex his q̄ ſunt per accidēs: eo qz eſt ex neceſſa
rijs: nō autē p̄bat demōſtrationez eſte ex his q̄
ſunt pſe. Scōda difficultas q̄ ſunt cauſe cor
ruptiōis ſcie. Reſpōdet qz ſunt quoz: q̄ poſ
ſunt elici ex q̄tra ratiōe adducta ad p̄bandā
p̄mā cōcluſionē p̄mi capituli. Prīma cauſa ē
corruptio ſcientis. vt p̄ mortē vel inſaniā. Cor
rūptio enim ſbiecto: corrupunt accēta illius ſb
iecti. Scōda eſt corruptio ſeu falſificatio cōcluſi
ōis ſcie. Tertia eſt corruptio rei ſignificate
p̄ cōcluſionem. quia corrupto obiecto alicu
ius habitus etiā corrupit ille habit⁹. Quar
ta cauſa eſt obliuio ſcientis. et pōt poni alia
ſcilicet variatio mediū. Tertia difficultas vtrū
omnis p̄pō pſe ſit necia et eōtra: R̄ndet p̄
babilit̄ qz nō. imo ſe habēt ſicut ſup̄ et in
ferius. quia omnis p̄pō pſe ē necia: ſ; nō oīs

ppō necia est p ſe. Scōm patz. qz iſta rōale ē
animal et m̄te conſil' es ſūt necie: et non pſe:
cū p̄dicatō nec ſit de dīoe ſubiecti: nec paſſio
eius.

Concluſio reſponſalis demō
ſtratio p̄cedit ex necijs. cōcluſio ſatis patz ex
rationibus textus ad hoc adductis.

Dubitatur primo vtrū ſit
poſſibile demōſtrātem deſcendere de gene
re in genus. Pro reſpōſiōe ſup̄ponit qz tertū
capituli. in q̄ areſtoles inīcēdit qz demō
ſtratio debz p̄cedere ex p̄p̄ijs: p̄inet tres p̄
tes. qz p̄ma p̄ter vnicā cōcluſiōis: q̄ eſt b. nō
eſt p̄p̄ demōſtrātem deſcendere de vno gene
re in aliud gen⁹: ſic intelligēdo qz demōſtrā
aliqz paſſionē de ſubiecto alicui⁹ ſcie: nō pōt
eam demōſtrare de ſubiecto alterius ſcien
tie. Pro cuius p̄batione p̄mittit vnā ſuppo
ſitiōis ſc; qz i q̄cuqz demōſtrationē tria ſūt ne
ceſſaria. vnū eſt illud qd demōſtratur ſc; z
cōcluſio: et eſt illud qd in eſt alicui generi p
ſe: p̄ cōcluſionem ſolū intelligēdo paſſi
ōnem. Aliud eſt dignū: ſunt autē dignita
tes p̄ncipia ex quibus p̄cedit demōſtratio
Tertium eſt genus ſubiecti cuius paſſiōes
et perſe accidenā oſtendit demōſtratio. Et
quibus inſert qz p̄ncipia ex quibus ē demō
ſtratio contingit eſte eadem vniverſis ſcis. et
hoc debet intelligi de p̄ncipijs cōmuniſibus
et non p̄p̄ijs. Conſequenter p̄bat dictāz
cōcluſionem tribus ratiōibus. qz p̄ma
(q̄ ſumit̄ ex parte ſubiecti) eſt hec. Quicqd
habet genus p̄p̄rium i. ſubiectum p̄p̄riū
um circa qd ſit demōſtratio nō deſcendit de
genere in genus. 3; demōſtratio in quali
bet ſcientia habet genus p̄p̄rium circa qd
ſit demōſtratio. g. non contingit demōſtrā
tem deſcendere de genere in genus. Dicit̄
patet quia quum genus eſt alterum: etiā de
monſtrationes ſunt alie: et per conſeques nō
contingit illa in demōſtratiōe p̄n̄ire. Di
noꝝ patz exemplariter. quia geometria ē circa
magni^{neo}: et arithmetica eſt circa numeros
g. paſſiōes ipſoꝝ non poſſunt conuenire niſi
dicitur qz magnitudines ſūt numeri. i. qz mag
nitudines cōtineantur ſub numeris ſicut inſe
rius ſub ſuo ſuperiori: quo dato ſequereat̄
geometria que eſt de magnitudinib⁹ p̄tine
tur ſub arithmetica q̄ eſt de numeris. et ſic cō
tingeret p̄ncipia arithmetice demōſtrare in
geometria paſſionem de ſubiecto. Qualiter
autem vnā ſcientia cōtineant̄ ſub alia patebit
inſr̄: ſcilicet in quarto capitulo quarti tractus

de dīgnē dīgnē diſt̄ ſb; q̄ p̄ dīgnē quilibz ſe ſub
pp̄tū et adequatū et nō generū ſub ſubiecto alteri ſb;:

Manoſtrate deſtōda de
m̄ ḡ m̄ ſubſubjecto
h̄ v̄ n̄ p̄ p̄ p̄
ḡluſiōis ſue p̄ncipia
dicit̄ p̄

Pro p̄p̄ia et illa
et ſue d̄ d̄
m̄ ḡ m̄
p̄p̄ia et p̄p̄ia
p̄p̄ia et p̄p̄ia
p̄p̄ia et p̄p̄ia

Pro p̄p̄ia et illa
et ſue d̄ d̄
m̄ ḡ m̄
p̄p̄ia et p̄p̄ia
p̄p̄ia et p̄p̄ia
p̄p̄ia et p̄p̄ia

Pro p̄p̄ia et illa
et ſue d̄ d̄
m̄ ḡ m̄
p̄p̄ia et p̄p̄ia
p̄p̄ia et p̄p̄ia
p̄p̄ia et p̄p̄ia

Pro p̄p̄ia et illa
et ſue d̄ d̄
m̄ ḡ m̄
p̄p̄ia et p̄p̄ia
p̄p̄ia et p̄p̄ia
p̄p̄ia et p̄p̄ia

Pro p̄p̄ia et illa
et ſue d̄ d̄
m̄ ḡ m̄
p̄p̄ia et p̄p̄ia
p̄p̄ia et p̄p̄ia
p̄p̄ia et p̄p̄ia

Pro p̄p̄ia et illa
et ſue d̄ d̄
m̄ ḡ m̄
p̄p̄ia et p̄p̄ia
p̄p̄ia et p̄p̄ia
p̄p̄ia et p̄p̄ia

Ex quo infert aristoteles qd si demonstrator de
beat descendere: tunc debet esse idem subie
ctum. Secda rō (q̄ sumit ex pre principior) ē
hec. In omni demonstratione necesse est me
dium et extrema esse de eodē genere scibili.
q̄ principia non possunt esse diuersorū generū
et per consequēs non est possibile descendere
de genere in genus. an̄s patz. quia si non es
sent eiusdem generis: tūc p̄misse non essent
per se: s; eēt accidentia et p̄ accidēs. Ex quo
infert aristoteles qd geometria non habz de
monstrare qd priorum eadē sit scientia: neqz
qd duo numeri cubi sint vn^o cub^o: et generalit̄
vnaqz scia non potest demonstrare illud qd
est alteri: nisi sbiectum vni^o scientie cōtineat
sub sbiecto alterius. sicut sbiectum p̄spectie
p̄inetur sub sbiecto geometrie. quia sbiectū
p̄spectiue est linea visualis et radiosa: subie
ctum vero geometrie est linea. Similit̄ subie
ctum musice: qd est numerus sonorum. conti
netur sub sbiecto arismetice: qd est numerus
Tertia ratio sumitur ex pre passionis. et ē h̄c
Illud qd considerat passiones puenientes ge
neri scibili fm qd ipsum nō descendit de ge
nere in genus. S; quilibet demonstrator in
qualibet scientia demonstrat passiones con
uenientes generi scibili fm qd ipm. q̄ non est
possibile demonstratorem descendere de ge
nere in genus. Maior patz qd tale p̄cedit ex
proprijs p̄ncipijs. h̄c patz quia demonstra
tor nō demonstrat de lineis p̄dicata q̄ non cō
ueniunt lineis fm qd linee sunt. vt nō demō
strat de linea recta qd sit pulcherrima linearū
vel qd cōtrarietur linee circulari: quia illa p̄di
cata non coueniunt linee fm qd linea est: sed
fm qd linea est sbiectum. Ex his respōdetur
ad dubiū. qd non cōtingit demonstrantem des
cendere de vno genere in aliud gen^o: nisi sub
alternās et sbalternata sint idē sim^o vel qdam
modo. dicunt autē genera subalterna esse ea
dem simpliciter qm vnus est inferior simplici
ter respectu alterius: sicut spēs est inferior re
spectu generis. S; genera dicunt eē eadem
qdammodo: quando vnum est inferi^o qdam
respectu alterius: sicut pars in modo est qd
amodo inferior: ad snum totum.

Dubitarur secundo. Vtrum

sit possibile distinctas scientias habere eadez
p̄ncipia: Pro solutione supponit qd cuiuslibz
scie duplicia sunt p̄ncipia comunia. Quedaz
sunt p̄ncipia cōplexa: sic dignitates. Alia sūt
p̄ncipia in cōplexa cuiusmodi sunt sbiectum
et passio. Intelligendo de p̄ncipijs cōplexis.

Respondetur per tres distincōes. Quazum
p̄ma est hec. duplicia sunt p̄ncipia p̄plexa qd
dam sunt p̄pria: q̄ constituntur ex diffinīo
ne essentiali sbiecti. Alia sunt cōmunia: que
constituntur ex terminis cōmunitibus et p̄
oibus sbiectis. et vtrumqz membrum sub
diuiditur. Nam p̄ncipia diuersarum scien
tiarum esse p̄pria potest dupliciter intelligi
Vno modo qd illa p̄ncipia sint p̄pria con
clusionibus distinctarum sciaz. et sic diuerse
scientie non habent p̄ncipia p̄pria eadez.
Alio modo potest intelligi qd illa p̄ncipia sint
p̄pria vni conclusioni et cōmunia alteri: et
distincte scientie bene habent eadem p̄nci
pia p̄pria. Similiter distinctarum scientiarū
esse eadem p̄ncipia cōmunia potest duplici
ter intelligi. vno^o fm eadem contractionem.
Alio modo fm diuersas contractiones: sicut
arismetica contrahit ad numeros illud p̄nci
pium si ab equalibus equalia demas. S;
illud idem p̄ncipium geometria cōtrahit ad
magnitudines. Si vero dubium querat de
p̄ncipijs incomplexis. Respondetur per du
as distincōes. Quazum prima est hec. dis
tinctarum scientiarum esse idem sbiectū: p̄
dupliciter intelligi. Vno modo qd sit idem p̄
continentiam: ita qd sbiectum vnus contine
atur sub sbiecto alterius. et sic est possibile
distinctas scientias habere idem sbiectum.
sicut patet de scientia subalternante et subal
ternata. Alio modo potest intelligi qd primū
et adequatum sbiectum passionum vnus
scientie: sit primum et adequatum sbiectum
alterius scientie. et sic distinctarum scientiarū
necessario sunt distincta sbiecta: cum distin
cto scientie sumatur ex distincōe sbiecti.
Secda distincō distinctarum scientiarum eē
eandem passionem pōt du^o intelligi. Vno^o
qd eadē passio demonstratur de distinctis sub
iectis p̄mis et adequatis. et sic nō ē p̄p̄: saltē
vtraqz demonstratione existente potissima.
Alio mō qd passio vni^o scie demonstratur de
sbiecto illius scientie tāquā de sbiecto p̄mo
et de sbiecto alteri^o scie tanquā de sbiecto nō
p̄mo. et sic diuerse scie p̄nt h̄re eandē passio
nē. Et addit 3° mō: qm scz passio sbiecti vni^o
scie sit sbiectū alteri^o scie: et sic iterū ē p̄^o dis
tinctarū sciaz esse eandem passionem.

Dubitarur tercio quid sit nu

merus cubus. Respondet qd ē ille q̄ resultat
ex ducta vnus numeri in seipsum bis. sic octo
narius numer^o est numer^o cub^o: resultans ex
ductu binarij in seipsum bis. Nam bis duo

Posteriori

sunt octo. Similiter vigintiseptem est numerus cubus: resultatans ex ductu ternarij in seipsum bis. Nam ter tria ter: sunt vigintiseptem. modo si vnus istorum numerorum cuboꝝ ducatur in alium numerũ cubum: vt dicẽdo octies vigintiseptes: et vigesies septies octo: resultat tertius numerus cubus: scilicet ducentum sedecim: et ille numerus cubus iterum resultat ex ductu ternarij in seipsum bis. Nam series sex series es faciunt ducentum et sedecim. Et sic patet qd ex ductu vnus numeri cubi in alium numerũ cubum resultat vnus tertius numerus cubus. Sed hoc probare habet arismetria: non autem geometria.

Ad rationes ante oppositũ
 Ad primam negetur antecedens cũ eius probatione. qd h̄ res: mixt: et pluriũ: possunt nõ esse quum ad esse existẽtiẽ. nõ tũ quum ad esse essẽtiẽ. Modo in propositione demonstratiua termini non supponuntur pro suppositis suis vt actualiter existunt: sed supponuntur pro his vt prescindunt ab actuali existẽtia. Ad 2^{am} dicitur qd h̄ quilibet propositio possit nõ esse et non esse vera: et per consequens non esse necessaria necessitate aut veritate formali et intrinseca: non tũ necessitate aut veritate extrinseca et obiectiua. Ad tertiam dicitur qd litter actualis compositio ex corpore et anima sit contingens: non tũ compositio apri^u sicut alias patet.

Queritur octauo: Vtrũ aliqua diffinitio nata sit esse conclusio vniuersalis demonstrationis. Et videtur qd non. qd diffinitio potest demonstrari de suo diffinito in varijs. ergo saltem diffinitio erit aliquando conclusio particularis et nõ vniuersalis. Secundo sic. Diffinitio non dicit aliquid esse vel non esse vt patebit inferius. ergo non est conclusio. Tertio sic. Diffinitio est predicatum dialecticum natum terminari per artem dialecticam: vt patebit primo thopicorũ. ergo nõ est conclusio demonstrationis. In oppositum est aristotiles.

Sciendum primo. qd pro declaratione terminorum ponuntur tres distinctiones. Quarum prima ẽ hec. Duplex ẽ vniuersalitas. quedã ẽ vniuersalitas distributonis et prioristica. Alta ẽ vniuersalitas inhectio nis et analitica. Et isto modo illa ppositio dicitur vniuersalis cuius predicatum inest subiecto sũ qd ipsum. et sic quilibet conclusio cu

ilibet demonstrationis propter quid et potissime est vniuersalis. Ex quo patet qd quere- re vtrum conclusio demonstrationis sit vniuer- salis: est quere re vtrum conclusio demonstra- tionis sit sũ qd ipsum. Secõda distinctio. Dif- finitio potest capi dupliciter. Vno modo pro- oratione indicatiua et declarante essẽtia dis- finiti. et sic diffinitio non potest esse principii nec conclusio demonstrationis: nec etiam to- ta demonstratio: h̄ tamen bene sit mediũ de- monstratiõis: vel predicatum conclusiõis. Alio modo potest capi diffinitio pro vna to- tali propositione in qua predicatur diffinitio de suo diffinito. et sic diffinitio potest esse prin- cipium vel conclusio demonstratiõis. Terti- a distinctio. Quadruplex est diffinitio. que- dam est data per causam finalem. alia per cau- sam efficiẽtem. alia per causam formalem. et alia per causam materialem. Illa autẽ pro- positio in qua predicatur diffinitio materialis de diffinito potest demonstrari per causam for- malem: et formalis per efficiẽtem: et efficiẽs per finalem. Cuius ratio potest esse sũ lincõ- niensem. qd demonstratio debet procedere p causam modo species siue forma ẽ causa ma- terie: et efficiens causa forme: et formalis ẽ cau- sa efficiẽtis in qũtum efficiens est: cum sit pri- mum motum efficiẽtis ad agendum: vt pa- ter 2° phisicorũ. Unde primo de anima res assignantur diffinitiones tre. Prima est mate- rialis: que est hec. Ira est ebullitiõ sine ascen- sus sanguinis circa cor. Alia est diffinitio for- malis: que est hec. Ira est appetitus vindicte pro dolore. Et per illam formalem potest dif- finitio materialis sic demonstrari. Omnis ap- petitus vindicte pro dolore ẽ ebullitiõ sangui- nis circa cor. Sed ira est appetitus vindicte pro dolore. ergo ira est ebullitiõ sanguinis cir- ca cor. Et ista diffinitio formalis est principii demonstrationis. Sed materialis est conclu- sio demonstrationis. Tertia ho est composita ex vtraq; que ẽ hec. Ira est ascensus sangui- nis circa cor propter appetitum contrariũ do- loris. Et ista tertia diffinitio est tota demõstra- tio. i. continens omnes terminos positos in p- dicta demonstratiõne: scilicet maiorem extremi- tatem minorem et medium. Differt tamen po- sitione a demonstratiõne in hoc qd demõstra- tio continet illos terminos sũ qd ordinantur in modo et figura: sed predicta diffinitio non sic continet illos.

Sciendum secundo. qd in se- cunda parte huius capituli ostẽdit conclusioẽ demõstratiõis ẽẽ ppetuã. et p̄tinet 4° 2° 2° 2°.

Nota qd... realis sine... scilicet... quædam...

Nota qd... realis sine... scilicet... quædam...

Nota qd... realis sine... scilicet... quædam...

Nota qd... realis sine... scilicet... quædam...

Nota qd... realis sine... scilicet... quædam...

Nota qd... realis sine... scilicet... quædam...

Quorum prima est hec. Demonstratio est ex
 propositionibus perpetuis. qz omne vniuersa-
 le est perpetuum. Sed demonstratio est ex vni-
 uersalibus. ergo est ex perpetuis: z per conse-
 quens conclusio demonstrationis necessario
 erit perpetua. qz ex perpetuo no sequitur ni-
 si perpetuum. Ex hac conclusione inferret are-
 stoteles correlarie secundam conclusionem: q
 est hec. Corruptibilem non est scientia neqz
 demonstratio simpliciter: sed solum fm accis.
 Patet. qz si conclusio demonstrationis esset cor-
 ruptibilis: tunc necesse est aliqua premissarum
 esse corruptibilem: z no nisi vniuersalem: quod
 est contra conclusionem precedentem. Tertia
 conclusio. Corruptibilem non e diffinitio. pa-
 tet qz corruptibilem non est demonstratio: q
 neqz diffinitio. tenet consequentia qz quedam
 diffinitio est principium demonstrationis. Alia
 est conclusio: Alia vero est tota demonstratio po-
 sitione differens. Quarta conclusio tangit re-
 motionem cuiusdam dubii. qz dicitur est ppe-
 tuorum z incorruptibilem esse demonstratio-
 nem z scientiam: Ideo posset aliquis dubita-
 re vnu eorum que sunt sepe vel frequenter
 possit haberi scientia: cum talia non sint sem-
 per. Respondet aristoteles qz eorum que fre-
 quenter sunt inqum frequenter sunt non e
 scientia: sed inqum semp: z fm qz in demon-
 stratione sunt semper sunt: licet fm se no sint
 semper: sed solum fm partem: sicut defectus
 lune.

Sciendum tertio. qz circa
 hunc textum incidunt due difficultates:
 Quarum prima incidit circa probationem pri-
 me conclusionis: z est hec. Vtru sequatur de-
 monstrationem procedere ex vniuersalibus
 ergo ex perpetuis. Et arguit linconiensis qz no.
 qz demonstratio procedit ex vniuersalibus re-
 pertis in singularibus. Sed vniuersalia rep-
 ta in singularibus sunt corruptibilia. ergo de-
 monstratio erit corruptibilis licet procedat ex
 vniuersalibus. Ad hanc obiectionem adducit
 linconiensis quatuor modos soluendi. Quo-
 rum vltimus est: qz licet vniuersalia simplici-
 ter sint corruptibilia ad corruptionem singu-
 larium: in sunt incorruptibilia successiue. Pri-
 ma pars patet. qz vniuersalia ex seipsis non
 corrumpuntur. sed in indigent singulari taqz
 deferente: z propter corruptionem deferen-
 tis corrumpuntur. Secda pars patet. qz semp
 manent vniuersalia propter continua succes-
 sionem singularium. Et ad huiusmodi succes-
 sionem saluandam dicit qz species quedam in
 aliquibus regionibus que corrumpuntur in

byeme: sicut misce z huiusmodi: saluantur z
 permancnt in alijs locis habentibus tempe-
 riem. Non enim est vna hora temporis quin
 in aliqua parte terre non sit temperies z tem-
 pus aptum generationis. Quod sic nitit sua-
 dere. qz species omnes sunt de perfectione es-
 sentiali vniuersi. ergo oportet omnes species
 in omni hora manere. alioquin vniuersalitas
 mundi quandoqz esset completa: z quadeqz
 incompleta: qd est inconueniens. Secda dif-
 ficultas. quomodo intelligitur illud dicitu tex-
 tus: qz eorum que sepe sunt est scientia: no
 inqum sepe: sed inqum semper sunt. Re-
 spondetur per distinctionem. qz illa que sunt
 sepe possunt dupliciter considerari. Uno mo-
 do in vniuersali: z sic sunt semper. Alio modo
 in particulari: z sic sunt sepe z no semp. Huc
 modum reprobat linconiensis. qz vniuersale
 non potest saluari nisi in aliquo suozi singu-
 larium. ergo si eclipsis in singulari no sit: nec
 etiam eclipsis in vniuersali. Aliter respondet
 egidius de roma. qz illa que sunt sepe possunt
 dupliciter considerari. Uno mo inqum sunt
 in effectu: z sic sunt sepe z non semper. Alio
 modo vt sunt in suis rationibus causalibus:
 z sic sunt semper. Contra huc modum arguit
 linconiensis. qz nulla particularis eclipsis semp
 per est in suis rationibus causalibus. Tres qz
 vel ille cause semper sunt nate producere ta-
 lem effectum: z sic semper producant ipsum:
 z per consequens ille effectus erit semper pro-
 ductus: quod est contra opinionem eorum. vel
 ille cause non sunt nate producere illum effe-
 ctum: z tunc vel ille effectus erit semper pro-
 ductus vel non. Si non habetur propositum.
 Si sic. ergo aliquando effectus erit: z no per
 causam. qd est inconueniens. Ideo aliter re-
 spondet linconiensis. qz de illis que sepe sunt
 potest esse scientia taqz de rebus significatis
 de quibus in sunt propositiones perpetue. i.
 nunqz falsificabiles. Ita eni propositio: quies-
 cunqz terra interponitur inter solem z lunam e
 eclipsis: e perpetua z vere scita in astrologia
 Et si obicitur. qz fm eundem linconensem ve-
 rissimile est omnes species in omni hora ma-
 nere. sed eclipsis est quedam species: qz semp
 per erit eclipsis. Respondet linconiensis. qz il-
 la propositio intelligitur de specie significata
 te aliquam perfectionem. modo eclipsis (cuz
 fit priuatio) non significat aliqua perfectionem.

Conclusio responsalis. Diffi-
 nicio nata est esse conclusio vniuersalis de-
 monstrationis. Patet qz aliqua diffi nata e

Handwritten marginal notes at the top of the page, partially obscured by the binding.

Extensive handwritten marginal notes on the left side of the page, including a small diagram of a hand holding a pen.

Posteriorū

¶ in conclusione demonstratiōis de subiecto fm
q̄ ipsum. ergo nata est esse conclusio vniuersa-
lis demonstratiōis.

Dubatur primo. Vtrū con-

tingat vniquodq; demonstrare. Pro respon-
sione supponit q̄ are¹⁶⁰ in 3^a parte hui⁹ ca¹⁶
ostendit demonstratiōem non pcedere ex cō-
muni⁹: et cōtinet 4os conclusiōes. Quaz pri-
ma est hec. Demonstratio pcedit ex proprijs
principijs. Probat 4os rationibus. Prima ē
hec. Quicqd procedit ex his que sunt per se
de fm q̄ ipsum procedit ex proprijs. Sed de-
monstratio pcedit ex his que sunt de fm q̄
ipsum. ergo procedit ex proprijs principijs. Ma-
ior patet. qz nisi sic sequeretur q̄ contingeret
vnaquaq; conclusiōem demonstrare ex vno-
quoq; principio: quod ē falsum. Ex hac ra-
tione inferunt aristoteles q̄ nō omnis sillogis-
mus procedens ex veris indemonstrabilib⁹ et
immediatis est demonstratio. Scōra ratio. si de-
monstratio pcederet ex cōibus: tunc cōtinge-
ret demonstrare tetragonismū. i. circulus esse
equalem quadrato: sicut p̄isso demonstrat
sed hoc est incōueniens ergo r̄. Maior pars
qz ratio p̄ssonis fiebat per mediū quod con-
ueniebat alteri ab extremis: et ita nō procede-
bat ex proprijs. Sicut enī rō p̄ssonis vbiq; qz
est inuenire mai⁹ et minus: ubi est inuenire eq̄
le. Sed est inuenire quadratum maius circulo:
scilz quod describitur extra circulum: et ē in-
uenire quadratum min⁹ circulo: quod descri-
bitur infra circulum. ergo etiam est inuenire
quadratum mediū: et illud erit equale cir-
culo. Patet enī q̄ h̄ illius sillogismi p̄missa
sunt vere et indemonstrabilia: nō sunt de
p̄mo. qz maius et minus conueniunt alijs a fi-
gura. ideo ista ratio nō est demonstratiua. Ter-
tia ratio. illud quod scitur per mediū primū
descendens in aliud genus nō scitur nisi fm
accidens. Sed demonstratio nō facit scire fm
accidens. ergo demonstratio nō procedit ex
principijs cōmuni⁹. Maior patet. qz nihil
scitur fm q̄ ipsum nisi cognoscatur ex p̄nci-
pijs illius fm q̄ illi⁹. vt habere tres debet sci-
ri de triangulo ex principijs que insunt trian-
gulo fm q̄ triangul⁹. Quarta rō. quicq; me-
diū est in eadem proximitate cū extremis tūc
pcedit ex p̄p̄ijs. Sed in oī demonstratiōe
mediū ē in eadem proximitate cum extremis
ergo oīs demonstratio pcedit ex p̄p̄ijs. Ma-
ior patet. qz nisi sic: sequeretur q̄ predicani nō
inesset per se subiecto. Scōra conclusio remo-
uet quoddam dubiū qz cōtingit demonstrare
aliquid in armonica p̄ arismetica. q̄ nō opo-

ret mediū esse in eadē proximitate cū extremis
Respondet aristoteles q̄ nulla conclusio armo-
nica pōt demonstrari per p̄ncipia arismetice
sumpta simpliciter. i. in cōtracte: sed debet cō-
trahi fm exigentiā subiecti armonice. Ex quo
inferunt aristoteles differentiā inter sciam supe-
riorem et sciam inferiorē. qz scientie superioris
est demonstrare p̄pter quid: sed scientie infe-
rioris est demonstrare ipsum qz est. Ex quo in-
ferunt tertiam conclusiōem principalem hui⁹ par-
tis que est hec. nō contingit simpliciter demo-
strare vniquodq; ex vnoquoq; principio: sed
quelibet conclusio demonstratur ex suis p̄p̄ijs
principijs: que propria principia habent aliq̄
p̄ncipia cōmuniā per que possunt p̄bari. Illa
autem p̄ncipia cōmuniā considerantur ex prin-
cipijs cōmuni⁹: cuiusmodi sunt dialectica et
metaphisica. Quarta conclusio. Nulli⁹ sci-
entis est demonstrare sua propria principia.
Patet tribus medijs. Primum mediū. qz cū
p̄ncipia sunt prima in illa scientia. ergo in ea-
dem scientia nō contingit illa demonstrare.
Scōm mediū. qz notitia oīm que p̄sideran-
tur in illa scientia dependet ex illis p̄ncipijs.
Tertium mediū. qz principia magis sciunt⁹
q̄ quecūq; alia. Et ex hoc inferunt p̄ncipijs
metaphisice ad alias scientias. qz metaphisica
facit magis scire: et etiam maxime scire: eo
qz metaphisica procedit ex superiorib⁹ cau-
sis. Ultimo inferunt primam conclusiōem hu-
ius capituli declaratam: que est hec. Nō con-
tingit demonstrantem descendere de vno ge-
nere in aliud genus. nisi sicut dictum est: scilz
q̄ subiecta sunt eadē simpliciter: vel quodā-
modo. sicut contingit geometrem descende-
re in mechanicas: vel imaginarias vel specu-
latiuas scientias: et etiam arismetica cōtin-
git descendere in armonia. Et p̄ artes mecha-
nicas v^l imaginarias intelligit illas scientias
que sunt de machinis et alijs ingenijs bellico-
sis: quib⁹ dimicant castra. Sed per speculati-
uas intelliguntur scientie p̄spectiue: et alie
huiusmodi.

Dubatur secundo. Vtrum

in qualibet scientia semper oporteat de prin-
cipijs demonstratiōis illius scientie p̄sup-
ponere quid est et qz est. Pro responsiōe sup-
ponitur. qz aristoteles in hoc quarto capitulo
determinat de principijs tam cōmuni⁹ q̄
proprijs demonstratiōis. et continet duas p̄-
tes. In prima parte intendit septem cōclusiō-
nes. Quarum prima est hec. Difficile est
cognoscere an sciamus vel non. Patet. quia
nō contingit scire aliquam conclusiōem

precedente ex proprijs nisi p demonstratione. Sed difficile est cognoscere an habeamus propria principia conclusiois scibilis. ergo difficile e nobis cognoscere an nos sciamus vel no. Maior patet. qz sepe opinamur scire si habeamus fillogismu ex veris z primis z immediatis: z in hoc fallimur: sed cu hoc requirit qz talia principia sint propria respectu conclusiois demonstrande. Secda conclusio tangit diffinitioes principioy: z est hec. Prima principia sunt illa que cum sint vera no contingit ea demonstrare. Tertia conclusio comparat principia de monstratiois tam complexa qz incompleta adinvicem penes convenientia z differentia. Locuntur eni in hoc qz de omnibus principijs tam complexis qz incomplexis presupponitur quid significet. Sed differunt qz de alijs quibus principijs. s. de subiecto z de dignitate presupponit qz sunt: z de alijs scilz de passionibus demonstratur qz sunt. Patet exemplariter. qz de unitate z linea in geometria presupponit quid significet: z similiter de recto z curuo: si de recto z curuo demonstratur qz est. Quarta conclusio tangit vna diuisione principioy: z est hec. Principioy demonstratiois quedam sunt propria vnicuiqz scientie specialis. Alia vero sunt coia diuersis scientiis specialibus. Exemplu de proprijs. vt linea est longitudo sine latitudine z profunditate. Exemplum de comunibus: vt si ab equalibus equalia demas que remanet sunt equalia. Quinta conclusio ostendit qualiter demonstrator vitur principijs coibus in sua comunitate manentibus: z est hec. Demonstrator non vitur principijs coibus in sua comunitate manentibus: sed vt sunt contracta ad proprium genus sicut illius scientie specialis: vt arismetica contrahit illud principium comune: si ab equalibus equalia demas ad numeros: z geometria contrahit ipsum ad magnitudines. Sexta conclusio tangit diffinitioe principioy proprio: z est hec. Propria principia sunt illa de quibus supponitur qz sunt: z de quibus in vna quaqz scientia demonstrant passioes. vt unitas in arismetica: z signa. i. puncta: z linee in geometria. Similiter de passionibus supponitur quid significet. vt arismetica supponit quid significet par z impar: z quid significet quadrangulus vel cubus: z geometria supponit quid significet circulare: z etia quid significet reflexum atqz curuum. Septima conclusio (que est responsus ad dubiu) est hec. Prohibet quasdam scientias demonstratiuas predicta tria principia despiciere: ita qz in pn-

cipio librorum no oportet illa iam prescribi: nec semper oportet qz doctor illa tria preordinet apud discipulum. Locus ro est. qz quicqz in scientiis ista sunt manifesta z manifeste accipia apud oem discipule: absqz eo qz prescribant: vel qz primo doceantur. ideo superfluu esset illa prescribere vel predocere. Verbi gra: in arismetica oportet specialem mentionem de numero supponere qz est: eo qz non sit de se manifestu numerum esse. Sed qz calidum vel frigidu sit: no oportet presupponere faciendo specialem mentionem in scientia. qz ad sensum notum est calidu vel frigidu esse. Similiter non semper est recipere. i. supponere de passionibus quid significet. qz interdum sunt manifeste. Similiter nec de principijs coibus oportet semper presupponere qz sunt: aut qd significant. sicut de illo principio: si ab equalibus equalia demas zc. qz illud principiu de se est manifestu. verum addit aristoteles qz licet hec tria in principio libroru non prescribantur: nec etiam doctor apud discipulum preordinet: dicendo discipulo: tu debes supponere de subiecto quid est z qz est: de passioe qd est: z de dignitate qz est. si in demonstratioe debent illa presupponi ac si essent descripta: vel apud discipulum preordinata.

Dubatur tertio. Vtrius contra dignitatem possit instantia fieri. Et videt qz sic. qz cuiuslibet propositioni est alia propositio sibi opposita. ergo contra dignitatem contingit opponere. z per consequens instantias fieri. Pro responsione supponit qz aristoteles in terna parte huius capituli comparat principia demonstratiois adinvicem penes differentiam. z intendit 4. conclusiones. Prima. Dignitas no est suppositio neqz petitio. Patet duabus rationibus. Prima est. qz dignitas est principium quod necesse est verificari propter ipsum: z quod necesse est esse vey propter seipsum. Sed suppositio z petitio no sunt huiusmodi. ergo dignitas non est suppositio neqz petitio. Super hoc notat lincomensis qz cognoscitur veritas propositionis affirmative cu videt ydemptitas in sba subiecti z predicati: Ita qz eadem res imponatur per subiectu: z predicatum: cognoscitur etiam necessitas fillogismi: cu videt ydemptitas vtriusqz extremi cu termino meo. In quibus qz ppe vel fil sunt iste ydemptio p se z absolute: illa ppe est dignitas: z fil dicitur perfectio. Secda ratio. Suppositio z petitio possunt pbari per rationem exteriorem: no autem dignitas ergo zc.

Posteriorū

Minor patet duabus rationibus. Prima est. quicquid potest probari per rationē exteriorē illud indiget sillogismo. Sed dignitas nō indiget sillogismo. ergo dignitas non potest probari per rationē exteriorē. Secūda ratio. Quodlibet quod potest probari per rationem exteriorē potest fieri instantia. Sed contra dignitatē non potest fieri instantia. ergo dignitas non potest probari per rationē exteriorē.

Secūda conclusio tangit differentiam inter suppositionem petitionem et questionē. et est hec. Suppositio est propositio demonstrabilis accepta ut indemonstrabilis est: cum tñ sit pbabilis ad discendi. Et talis nō est suppositio simpliciter: sed solū quo ad addiscēdū. Sed petitio est propositio cui addiscens nec assentit nec dissentit: opinando p̄traria ei. Sed questio est propositio probabilis cuius contrariū opinatur addiscens. Tercia conclusio tangit quinque d̄ras inter suppositionē et diffinitionē. Prima est. suppo^o significat esse vel non esse: diffinitio vō non. Secūda. suppositio est propositio: sed diffinitio nō. Tercia. suppositio accipitur per intellectū componentem: diffinitio vō per intellectū simplicem. Quarta. suppositio est de numero p̄missarū: quibus existentibus: necesse est cōclusionem esse. sed diffinitio non. Quinta d̄ra. suppositio est vniuersalis vel particularis: nō autē diffinitio. Quarta conclusio tangit remotionem duoz dubiorum. Quoz primū est. q̄ aristoteles videt inuenire q̄ suppositio est semper vera: et tñ geometer supponit lineā esse bipedalem vel rectam: que tñ non est. Respondet aristoteles. q̄ geometer non vñ suppositioe falsa q̄ nihil demonstrat de linea particulari: sed solus de linea vniuersali. Scdm dubium. q̄ ex hoc aliq̄s posset credere q̄ vniuersale esset separatum a singularibus. Respondet aristoteles q̄ non. Nā vniuersale nō ē vnum extra multa: sed est vñ in multis. Et quo infert tres conditionales et vnam kathegoricam. Prima cōditionalis. si non est hoc. i. singulare: non etiā est vniuersale. Secūda conditionalis. si vniuersale nō sit: nec etiā medium demonstratōis erit. Tercia conditionalis. si medium demonstratōis non sit: etiā demonstratio non erit. Kathegorica est hec. Medium est in demonstratōne vñ in pluribus non equiuocū. Ad rationem dubij dicitur. q̄ hic non capit instantia ut est propositio propositiōi contraria vel contradictoria: Sed capitur instantia pro dissentiu quo quis dissentit alicui propositiōi: cui tñ alius assentit. modo nullus potest dissentire dignitati.

tire dignitati.

Ad rationes ante oppositū

Due prime soluntur ex primo nobili. Ad tertiam dicitur q̄ diffinitio cōsiderata per habitudinē: ad p̄dicta^a probabilia: notiori modo conuenientia diffinitioni q̄ diffinitio: est predicatum dialecticum. Ipsa autē considerata per habitudinē ad suum diffinitum de q̄ nata est vniuersaliter et affirmatiue predicari potest esse conclusio demonstratōis.

Queritur nono. Vtrum demonstrator interrogat. Et videtur q̄ sic. q̄ in qualibet scientia sunt proprie interrogatōes ergo et propria interrogata. et per consequens de istis demonstrator interrogat. Secūdo sic. De dubitabile est interrogabile: sed conclusio demonstratōis est dubitabilis. ergo est interrogabilis. et per consequens de ea demonstrator interrogat. Tertio sic. Quatuor sunt questioes vere scibiles: vt patebit 2° huius. Sed questioes vere scibiles nō possunt terminari nisi prius interrogentur. ergo necesse ē demonstratorem interrogare. In oppositum est ar^o.

Sciendum primo. q̄ pro declaratione terminorum ponuntur tres distinctiones. Quarū prima est. Duplex est interrogatio: quedā est kathegorica: qua quis de terminate querit alteram partē contradictōnis. vt vñ homo sit aīal. Alia est interrogatio disiunctiua: qua quis querit vñā partem contradictōnis sub disiunctione ad aliam: vt vñ hō sit animal vel non. Secūda distinctio. Demonstratorem interrogare potest dupliciter intelligi. Uno modo q̄ interroget p̄missas et hoc interrogatōne kathegorica. Alio modo q̄ interroget cōclusionē sicut interrogatōne kathegorica. Tercia distinctio. Demonstratorem interrogare tam p̄missas q̄ cōclusionē potest dupliciter intelligi. Primo modo an actuale demonstratōne. et sic potest interrogare tā p̄missas q̄ cōclusionē: cū sint sibi adhuc dubia: et h̄ interrogatōne ka^a. Alio modo in actuali demonstratōne: et sic potest interrogatōne ka^a interrogare cōclusionē: cū sibi sit adhuc dubia: Nō potest tñ in actuali demonstratōne interrogare de p̄ncipijs. q̄ i actuali demonstratōne oportet p̄cognoscere de p̄ncipijs q̄ sūt vera et necessaria.

Sciendum secundo. q̄ quintū capitulū in quo determinat aristoteles q̄li-

ter scientie speciales videntur principiis comu-
 nibus continet 4^{or} partes. Quaz p^a continet
 tres conclusiones pn^o. Quaz p^a est hec. Nul-
 la demonstratio accipit illud principium coe-
 q non contingit idem simul affirmare et negare
 de eodem nisi conclusio affirmet predicatum
 de subiecto: et simul neget oppositum predicatum
 de illo subiecto. Et tunc debet capi maior cum
 negatione suboppositi. Sed mediū et minor
 extremitas nō debent sumi cū suo opposito.
 q: nihil differt dicere homo est animal: et dicere
 homo est animal: et non homo non est animal. qz
 animal predicat de alijs ab homine. Simili-
 ter nihil differt dicere callias est animal: et cal-
 lias est animal et nō callias est non animal.
 Scda conclusio ostendit qualiter istud princi-
 piū de quolibet affirmatio vel negatio ingre-
 ditur demonstrationē: et est hec. Istud princi-
 piū ingreditur demonstrationem ad impos-
 sibile: nō tñ semper nec vniuersaliter: sed so-
 lum qñ est sufficiens. Dicitur autē esse suffi-
 cius qñ contrahit ad propriū genus subctū
 circa quod fit demonstratio. Tertia conclu-
 sio infert quedā correlaria. Primū est istud.
 Omnes scientie cōciant. i. videntur principiis cō-
 munitibus. rōne cuius diffinit principia cōmu-
 nia. Sunt enī principia cōmunia illa: quibus
 vniū scientie tāq ex his demonstrātes: nec
 tñ sunt illa de quib^{us} demonstrant. i. subiecta
 de quib^{us} demonstrant sicut passiones. Scdm
 correlarium. Dialectica differt et cōuenit cum
 alijs scientijs. Conuenit enī. qz omnes cōmu-
 nicant principijs cōmunitib^{us}. Sed differt. qz
 omnes alie scie sunt determinatū generis. i.
 sunt circa determinatū subiectū scibile. sed
 dialectica non est vniū determinatū generis.
 Tertiū correlarium. Demonstrator et dialecti-
 cus differunt. qz dialecticus interrogat. demō-
 strator autē non interrogat. ppter illud q nō
 est indifferēs ad vtrāq; partē contradictionis
 Sciendū tertio. qz circa hūc
 textum incidunt 4^{or} difficultates. Quaz pri-
 ma est hec. Qualiter est possibile q istud pn-
 ciipiū: (nō contingit idem simul affirmare et ne-
 gare): ingrediat demonstratiōē formaliter:
 cum tñ omnis demonstratiō sit ex propositiōi-
 bus kathegoricis. Respondet q istud prin-
 ciipiū potest formaliter ingredi demonstratiōē
 nem: si addat ad maiorem extremitatē: et sic
 faciunt vna kathegoricam de copulato predi-
 cato: sic arguendo. Omnis homo est animal
 et nō est nō animal: callias est homo ergo cal-
 lias est animal: et nō est non animal. Scda
 difficultas. vtz istud principium de quolibet

affirmatio vel negatio ingrediat omnem de-
 monstrationem ad impossibile. Respondet
 per distinctionem. qz duplex est demonstratio
 ad impossibile. Quedā est q ex opposito con-
 tradictorio ostendit veritatē oppositi: et in ta-
 li demonstratiōe ingreditur illud principium.
 Alia est demonstratio ad impossibile q pro-
 pter non inherētiā vni^{us} contrarij nō com-
 plexi ostendit inherētiā alterius contrarij.
 vt illa que ostendit numerum esse parē: eo
 q numerus nō est impar. Et in tali demōstra-
 tiōe non ingredit illud principium: eo q non
 sumit negationem contradicentem affirma-
 tioni. Tertia difficultas. Quare dicunt dia-
 lectica et metaphisica scientie cōmunes. Res-
 pōndetur q metaphisica dicitur cōmunitis
 cōmunitate predicationis: eo q sūi subiectū
 predicatur de subiectis omniū aliarum scien-
 tiarum. Sed dialectica dicitur cōmunitis cōmu-
 nitate vsus et applicationis. qz subiectum dia-
 lectice potest applicari ad oēs scientias. Pos-
 sumus enī per sillogismū dialecticum pba-
 biliter disputare de principiis et conclusioni-
 bus omniū aliarū scientiarum. Quarta
 difficultas. Lum in qualibet scientia fit vnum
 propriū subiectum: quomodo potest stare
 q dialectica non sit determinate alicui^{us} gene-
 ris subiecti. Respondetur per distinctionem.
 qz vel per genus subctū intelligitur illud de
 q demonstrant passiones: et sic dialectica ē deter-
 minate alicui^{us} generis subiecti: sicut et ali-
 ber alia scientia. Alio modo p genus subiecti
 potest intelligi obiectū totale scientie: quod ē
 conclusio. et sic dialectica non est vni^{us} generis
 subiecti determinate. Ad illum sensum q cō-
 clusio sillogismi dialectici necdum pōt esse ve-
 ra: sed etiam potest esse falsa. Modo conclu-
 sio sillogismi demonstrati vni^{us} generis semp
 est vera. ideo demonstratiua scientia est deter-
 minate vni^{us} generis subiecti. Vel sic respon-
 det fm linconensem. q dialectica dupliciter
 sumit. Vno modo inqñtū est scia et pars pbie
 et sic habet genus subctū propriū. s. sillogis-
 mū: vel scdas intentiones applicatas primis:
 pro quāto p eas deuenit de noto ad ignoti.
 Alio modo pōt capi dialectica inqñtū est ars et
 instrumentū pbie quo vtiur qualibet scētia.
 et sic non habet determinate p ptiū gen^{us} sub-
 iecti: sed et cōis oib^{us} subiectis aliarum sciaz.
 Conclusio responsalis. De-
 monstrator non interrogat. Patet qz interro-
 gare est querere vna partē cōtradictionis sb
 disunctione ad aliam. Sed demonstrator nō
 querit vna partē dicitōis sb disunctiōe ad

Duplex est demonstratio
 In sua est q demonstratio
 vna sine qz p dicitur
 pmissio sine alijs
 ppositi v. 2. qz
 ex nā et scia p dicitur
 pibile / qz p dicitur
 ex nā et scia p dicitur
 qz hō p dicitur
 Admptio est qz p dicitur
 p dicitur qz p dicitur
 negate a dicitur
 vna manifesta
 vana infert vna
 manifesta falsa ex
 qz falsitate ostendit
 falsitad vniū p dicitur
 qz et qz p dicitur
 re ostendit veritatē
 p dicitur negata a dicitur
 dicitur vniū qz p dicitur
 negat illa / qz p dicitur
 vna p dicitur
 p dicitur qz p dicitur
 qz nā et scia p dicitur
 de alio qz p dicitur
 qz nā et scia p dicitur
 logica nō p dicitur
 at qz p dicitur
 logica dicitur qz nō p dicitur
 p dicitur qz nō p dicitur
 p dicitur qz nō p dicitur
 p dicitur qz nō p dicitur

Primo

Posteriorū

alia: sed determinate sumit alterā. igitur non interrogat.

Dubitatur primo. Vtrum in qualibet sciētia sint proprie interrogaciones. Ad dubium respondet aristoteles in 2^a parte huius capituli affirmatiue q̄ sic. q̄ in vna quacūq̄ sciētia sunt proprie p̄positiones ex quibus fit sillogismus. ergo et proprie interrogaciones. tenet cōsequētia q̄ p̄positio et interrogatio sillogistica idem sunt. Dis enī questio quam querit demonstrator postea fit p̄positio aut conclusio demonstrationis. ergo ois questio quā querit demonstrator est ex p̄p̄rijs terminis illius sciētie. et per cōsequens in demonstratiua sciētia sunt proprie interrogaciones cōstitute ex p̄p̄rijs terminis illius sciētie. ergo similiter erit in alijs sciētijs ex quibus infert aristoteles 4° correlaria. Primū est. q̄ nō omnis interrogatio est geometrica vel medicinalis. Sed illa ē geometrica que fit ex p̄p̄rijs terminis geometrie: ex quibus etiā demonstrator conclusionē in geometria infert. Scđm correlariū. geometria per sua propria p̄cipia habet p̄bare conclusiones geometricas: non tñ habet p̄bare sua p̄cipia p̄cipia. Tertū correlariū. nō oportet quēlibet sciētiā quālibet interrogatiōez querere: nec ad omne interrogatū respōdere oportet tñ eum interrogare et respondere de his que p̄tinet ad suā sciētiā. Quartū correlariū. si quis disputet in geometria s̄m q̄ geometria ex his que sunt geometrie: bene disputat. Si autē disputet in geometria ex his que nō sunt geometrie: nō bene disputat. ideo non est disputandū de geometria in nō geometricis.

Dubitatur secundo. Quot questiones mouet aristoteles circa interrogaciones geometricas. Ad dubiū respondetur. q̄ in tertia pte hui⁹ capituli mouet tres questiones. Prima ē hec. q̄ dicitur est q̄ sint aliquę interrogatiōes geometrie. querit vtrū sint etiā aliquę nō geometricę. Scđa. vtz interrogaciones facit s̄m quālibet ignorantiā p̄ncipioz geometrie sint geometricę. Tertia. vtz sillogism⁹ ignorantię p̄cedens ex oppositis p̄ncipioz fit sillogismus vel paralogismus. Est enī duplex sillogism⁹ ignorantię quidā est qui procedit ex falsis: et dicit peccare in materia: ē tñ sillogism⁹ simpliciter. Ali⁹ est sillogism⁹ ignorantię qui apparet esse bonus sillogism⁹ et nō est. et dicit peccare in forma. vt sillogismi qui non sūt in debito mō et

in debita figura. Et ille cōmuni noie vocatur paralogismus discipline. i. apparēs sillogismus. Ad primā questionem respōdet aristoteles per duo dicta. Primū dictum ē illud. q̄ interrogatiōes facit ex alia arte a geometria sunt nō geometricę. De hoc nō dat exemplum. sed posset dari. vt si querat in musica. vtz son⁹ possit diuidi in duo semitonia equalia: talis interrogatio ē nō geometrica. Scđundū dictum. q̄ s̄m geometriā possunt fieri interrogaciones non geometricę. vt si quis optineur paralellas subire. i. lineas equaliter distantes cōcurrere: est interrogatio nō geometrica. Ad 2^{am} questionem respondet aristoteles q̄ interrogatio facta s̄m ignorantia geometrie est quodāmodo non geometrica. Nā sicut arismu dicitur dupliciter. Uno modo q̄ est sine ritmo: hoc ē sine sono. Alio modo q̄ habet p̄auū sonum. Similiter nō geometricum dicit dupliciter. Uno modo q̄ non habet aliquid de geometria. Alio modo q̄ p̄tue habet aliquid de geometria. sicut est ignorantia que est cōtraria p̄ncipijs geometrie. Solutio tertię questiois patebit in dubio sequenti.

Dubitatur tertio. Vtrū sillogismus ignorantię per quē generatur error vel deceptio fit sillogismus vel paralogism⁹. Pro solutione dubij ponit aristoteles septem differentias inter sciētiās demonstratiuas et dialecticas. Prima est. q̄ in demonstratiuis nō sunt paralogismi sicut in dialecticis. Scđa q̄ medium in demonstratiuis semper habet duplicem habitudinē ad extrema. q̄ habet habitudinē ad maiores: que predicatur de eo vniuersaliter: et ad minorem de qua predicatur vniuersaliter. nō tñ sic predicatur vniuersaliter q̄ signū vniuersale ponat ad predicatū. quod enī predicatur nō dicitur omne. i. non sumitur cū signo vniuersali affirmatiuo. Tertia differentia. q̄ illa que sunt in sciētijs demonstratiuis sunt manifesta intellectui. sicut visibile visui. Sed nō in dialecticis. q̄ in rationibus dialecticis latent multe deceptions. sicut patet fatiendo talē sillogismū dialecticum. circulus est figura. sed carmina. i. metra homeri sūt circulus: ergo carmina homeri sunt figura. Quarta differentia. q̄ in dialecticis potest fieri instantia: sed nō in demonstratiuis. q̄ sillogism⁹ demonstratiu⁹ procedit ex p̄missis vniuersalibus: que sūt vere p̄ quālibet supposito. Quinta q̄ in dialecticis oportet seruare formā sillogica: nō autē in demonstratiuis. Patet sic. q̄ nō sic arguebat ex puris affirmatis in 2^a figura.

Handwritten notes:
 Sed in p̄ncipio q̄ dicitur
 quodammodo non geometrica
 Sed in p̄ncipio q̄ dicitur
 quodammodo non geometrica
 Sed in p̄ncipio q̄ dicitur
 quodammodo non geometrica

quicquid general in multi^{ta} analogia. i. in ma
iori proportione q̄ sit corpus ex q̄ generatur
illud cito generatur. Sed ignis cito generat
ergo ignis generat i multi^{ta} analogia. Se
cunda differentia. In demonstratiuis non pot̄ ex
falsis demonstrari vey. ideo facilis est resolu
tio a veritate conclusionis ad veritatem p̄ci
pior. Quod patet. q̄ in mathematicis ante
cedēs z p̄is cōuertit̄ in veritate. q̄ p̄ medio
nō accipiunt aliq̄ accidentale: sed diffinitio
nes que conuertunt̄ cū extremis. non sic autē
est in dialecticis. S. prima differentia. q̄ sillo
gismi dialectici. hñ possunt augeri per diuer
sa media. Sed sillogismi demonstratiui non
possunt augeri per diuersa media: sed hñ au
gentur sumendo in post. i. sub maiori extremitate:
z in latus. i. sub maiori extremitate. vt sit
ista conclusio demonstrata. numer^{us} est quan
tus: sub quanto sumit̄ finitū z infinitum. sub
numero sumitur par z impar. Ex his patet
respōsio ad dubium q̄ sillogism^{us} ignorantie
per quē causat̄ deceptio vel error: in scientia
est sillogism^{us}: sed peccās in materia nō ē pa
ralogismus discipline. Rationes autē oppo
siti solunt̄ ex primo nobili.

Queritur decimo. Vtrum sit
possibile vnā scientias alteri subalternari. Et
arguitur q̄ nō. q̄ non cōtingit demonstrato
rē descendere de vno genere in aliud gen^{us}:
z nō continet̄ descendere de vno subalternoz
in aliud. ergo nō cōtingit scientias subal
ternari. Secūdo sic. Nulla indiuidua eiusdē spe
ciei sibiinueniē subalternantur. sed cēs scientie
sunt indiuidua eiusdē speciei. ergo nulle scie
tie sibiinueniē subalternant. Tertio sic. Lo
tius z partis est eadē scientia. sed subiectū sci
entie superioris ē totum respectu scie inferioris.
q̄ subiectū scientie inferioris z superioris
sunt eiusdē: z per cōsequēs vna nō subalter
nat̄ alteri: cū idem. nō subalternet̄ sibiip̄si. In
oppositum ē aristoteles.

Sciendum primo. q̄ pro de
claratione terminozū ponunt̄ tres distinctio
nes: z tres diffinitioes: z vñ dictum. Pri
ma distinctio ē hec. Duplex est subalternatio
quedā est subalternatio actiua: a qua aliquid
dicitur sibi subalternare aliud. Alia est subal
ternatio passiva: a qua aliquid dicit̄ subalter
nari alteri. Secūda distinctio. Superi^{or} potest
dupliciter cōtrahi. Vno modo p̄ differentias
essentialē. vocat̄ autē differentia essentialis
que addita supiori constituit̄ vñ per se infe

rius ipsius superioris. vt ratio^{ne} additū aiali cō
stituit̄ hominē. Alio modo pot̄ contrahi p̄ dif
ferentiā accidentale. Est autē differentia acci
dentalis illa que addita supiori constituit̄ vñ
ens per accidens. Tertia distinctio. Aliquā
sciam alteri subalternari pot̄ dupliciter intel
ligi. Vno modo per denotacionē intrinsecā: ita
q̄ subalternatio sit p̄prietas intrinsece deno
tans sciam: z sic vna scientia alteri nō sub
alternat̄. Alio modo pot̄ intelligi p̄ denomi
nationē extrinsecā: sic q̄ subalternatio sit p̄p
prietas intrinsece denotans subiectū: z extrin
sece sciam: z sic vna scientia alteri subalternat̄.

Prima diffinitio ē hec. Subalternare ē sub
iectum vel mediū alteri scie p̄ualiter ministrare.
Secūda diffinitio. Subalternari est partē
subiecti vel mediū ab alia scie accipere. Ex q̄
bus sequit̄ alia diffinitio. Aliqua scientia si
bi subalternare alterā est illā sciam alteri par
tem subiecti vel mediū dare. Et illa scientia di
citur subalternata que ab altera recipit partem
subiecti vel mediū. Dicit̄ est istud. Ad hoc
q̄ alique scie sibiinueniē subalternent̄ 4° cō
ditiones requirunt̄. Prima ē q̄ subiectū sci
entie inferioris cōtinuat̄ sub subiecto scientie
superioris: sicut ps in modo sub suo toto. Secū
da q̄ subiectū scientie superioris cōtrahat̄
ad subiectū scie inferioris p̄ differentia accident
alem. q̄ si contraheret̄ p̄ differentia essentialē:
tunc ipsorū esset eadē scientia: sicut totius
z p̄is est eadē scientia. Tertia p̄ditio. q̄ talis
differentia cōtrahēs nō sit causata ab illo su
periori. Quarta cōditio. q̄ subiectū scie infe
rioris sit aliquid constitutum ex subiecto scie
tie superioris cū aliquo addito: quod additū
faciat vñ p̄ accidens cū illo superiori. Illud
autem facit vñ per accidens cū altero quod
p̄dicat̄ de illo contingēt.

Sciendum secundo. q̄ quat
tus tractatus in quo determinat̄ aristoteles de
demonstratione q̄ est: que facit scire min^{us} p̄
p̄ic: cōtinet̄ duo capitula. In quoz primo po
nit̄ differentia inter demonstrationē propter
quid z q̄ est in eadē scientia. z cōtinet̄ sex cō
clusiones. In quarū prima inuit̄ vñ dūctio
nē demonstrationis per diuisionē ipsius scie
re quod ē effectus ei^{us}. Nā sicut est quorū scie
re propter quid z aliud ē scire q̄ est: ita alia
est demonstratio propter quid z alia q̄ est. Hic
diuisionē inuit̄ are^{tes} in prima cōclusioe bu
ius capituli: que ē hec. Demonstratio q̄ est et
propter quid differit dupliciter in eadē scientia.
Primo q̄ demonstratio p̄pter quid procedit̄
ex immediatis: z accipit̄ propria cām z adēq̄

conclusiois. Sz demostatio qz est pcedit ex
mediatis: eo qz p medio accipit causā remo-
tam vel effectū tā pueribile qz nō pueribiles
Secdo dñt. qz demostatio ppter qd pcedit
p causas imediatā et pueribile. Sz demostra-
tio quia est pcedit ab effectu. qz nihil pibet
eorz qz pdicant effectū esse nonozē sua causa
ideo per talē effectū ptingit demostrare cau-
sam qz est. Secda conclusio tāgit vñū exemplū
de demostratioe qz est: qz fit p effectū pueribi-
lem. vt oē nō scintillās est ppe. planete erra-
tice nō scintillāt. qz planete erratice sunt ppe.
qz autē ista demostatio nō sit ppter qd: Pro-
bat aristoteles. qz nō pcedit per causas. non
enim ex eo qz non scintillāt ppe sūt: s; ppter
illud qz ppe sunt nō scintillāt. Tercia cōclu-
sio tāgit vñū documētū ad pueribitū illam de
mōstratōez in vñā demōstratōez ppter quid.
et est hec. Si medium fiat a^o extremitas et
ecōtra: tūc erit demostatio ppter qd: sic argu-
endo. quicqd est ppe nō scintillāt. Sz plane-
te sunt ppe. qz planete nō scintillāt. Ibi ē de-
mōstratio ppter qd: qz pcedit p causas pma
Quarta conclusio tāgit z^m exēpli ad idē: qd ē
istud. Quicqd auget circularif est circularē.
luna auget circularif. qz est circularis. ibi enī
est demostatio qz est pcedens p effectū. Sz
si mediū fiat maior extremitas et ecōtra: tūc
erit demostatio ppter qd: sic arguēdo: quicqd
qd est circularē auget circularif. luna est cir-
cularis. qz auget cir^r. Ibi est demostatio p-
pter qd pcedēs p causas. nō enim ppter aug-
mēta: B est qz auget circularif id circularis ē
s; qz circularis est: id auget circularif. Addit
aristoteles qz ex eis p fieri demostatio qz ē
p effectū nō pueribile: si tū talis effect^o sit no-
tioꝝ sua causa. Quinta conclusio ē hec. qñ me-
diū extra ponit tūc est causa remota: et nō est
demostatio ppter qd: s; qz est. eo qz causa
remota non est ppta causa. Quā conclusioez
declarat exemplo: sic arguendo. oē respirās
est aial: paries nō est aial. qz paries nō est res-
pirans: ibi enim est demostatio qz est pce-
dens p causam remotā: et nō p causas ppta
et imediatā. qz si nō ē animal sit causa ime-
diata huius qd est nō respirare seqret qz esse
aial est: causa respirādi. qñs. est s; m. qñs; p-
bat aristoteles p duas regulas. Prima. si ne-
gatio sit cau^a ipsius nō ē: etiam affirmatio
est causa ipsius esse. sic recipere calida et fri-
gida sine mensura est causa nō sanādi: ita re-
cipere calida z frigida cum mēsurā est causa
sanādi. Secda regula. si affirmatio est causa
ipsius esse: et negatio erit causa ipsius nō esse

et intelligunt due regule intermis pueribili-
bus tantū. Sexta cōclusio p̄dicta demostra-
tio debz fieri in scda figura: sic arguēdo. quid
qd respirat est aial. paries non est animal. qz
paries nō respirat. Et ratio huius est. qz me-
diū se habet ad maiorē extremitē: tē s; m ex-
cellentiā. i. s; m excessum: ideo potest p̄dicari
de maiorē et p qñs erit dispositio z^c figure.
Et est illud medium remotū: sicut erat mediū
anatharsidis qui pbat qz insitis non sunt sibi
latozes: eo qz ibidem nō sunt vites. Dicebat
enim qz non habere vites erat causa hui^o qd
est ibi nō esse sibilatores: qz causa est multum
remota, nam causa fistulatois est lasciuiā mē-
tis Sed lasciuiē mentis causa ē dilatio sag-
uinis et spiritūū ad singula membra. Huius
autem dilatiois causa est calor vini: z causa
vini est vitis. ideo habere vites est causa val-
de remota sibilationis.

Scienduz tertio qz circa hūc
textum incidunt quatuor difficultates. Quaru^m
prima est. vtrum p effectū non pueribile pos-
sit fieri demostatio: Respondet per vnam
distinctionem: qz est hec. Demstrationem
fieri per effectum non cōuertibilem potest in-
telligi qd: dupliciter. Primo qz mediū excedat
minorē: et conuertat cū maiorē. et sic bene fit
demostatio: arguendo sic. quicqd nō scin-
tillar est prope. luna non scintillar. qz est ppe
Secdo potest intelligi qz medium excedatur a
minorē extremitate. et sic bene fit demostra-
tio p̄cularis: sic arguendo. quicqd nō scintil-
lar est ppe. stella nō scintillar. qz stella est p-
pe. Tercio potest intelligi qz medium exceda-
tur a maiorē extremitate. et sic bene fit demō-
stratio: sic arguendo. quicqd mouet motu p-
gressiuo habet animā sensitiuā: Sed aial mo-
uetur motu pgressiuo. qz animal habet aiam
sensitiuam: Quarto potest intelligi qz mediū
excedat maiorē extremitate: et tūc nunqz
potest fieri demostatio. quia effectus pce-
dens ex pluribus causis non potest alterā illa-
rum concludere. Secda difficultas vtruz iste
due regule sint vere. Si affirmatio est causa
affirmationis: negatio erit causa negationis
Secda regula. si negatio sit causa negationis
et affirmatio est causa affirmationis. Rūdetur
p talem distinctionē. quia iste regule possunt
exponi duplicif. Uno modo logicalif: et tūc
p̄ma tantū valet sicut ista. Si ab aliqua pro-
positione affirmatiua sequat aliqua propositio
affirmatiua: tūc a negatiā p̄dicatē aīcedētī
sequit negatiuā cōtradicens cōsequenti. Sē

prim

Secda difficultas

sus scde regule Si a negativa sequat alia ne
 gatiua tunc ab affirmatiua contradicente aſce-
 denti sequit affirmatiua dicens pñti. Et tunc
 iste regule soli tenent in terminis quertibilib⁹
 qz si argueret in terminis nō conuertibilib⁹ :
 tūc pmitteret fallacia pñtis: arguendo a de-
 structione aſtis ad destructioneꝝ pñtis. Alio
 mō possunt exponi dicte regule pñticalif: et
 tunc sensus pñte est. Si aliqis effect⁹ pñtiu⁹
 causet ab aliqua causa pñtia: tūc effect⁹ ne-
 gatiu⁹ sibi oppositus causat a causa negatiua
 pñti cause opposita. vt si sanitas causat a cō-
 mensuratione calidoꝝ z frigidōꝝ: ita nō sani-
 tas siue egretudo causat ab incōmensuratōe
 calidoꝝ z frigidōꝝ. Tertia difficultas vtrū
 de eadē pñtione possum⁹ hēre demōstratōeꝝ
 qz est et ppter quid. Respondet qz sic: indi-
 uerſis scis p diuerſa media: et etiam in eadē
 scia: licet non p idem mediū: s; p diuerſa. vt
 hec est demōstratio qz est. paries nō est aial
 q̄ non respirat. S; si ar⁹ sic paries nō habet
 pulmonē. q̄ non respirat. ibi est demōstratio
 ppter qd. Quarta difficultas. quid est scintil-
 lare. Rñdetur ab aliquibus qz est extra se ad
 modū ignis. vere vel appaent ignē emittere
 S; hoc non videt verū qz planete (cum sint
 magis luminosi) magis apparēt extra se ig-
 nē emittere. ideo dicitur alif qz scintillatio est ap-
 parens tremor rei vise. nā qñ res videt de p-
 pe sub maiori angulo videt: et eam pōt vis⁹
 subtili⁹ apphēdere et de ea iudicare: qñ vero
 videt res a longe: tūc sub miori angulo ap-
 paret: nec visus subtilif potest iudicare de ta-
 li re visa. Ideo in visu generat quidā tremor
 spiritūū visibilitū. ideo stelle fixe q̄ valde dis-
 tant a nobis apparent scintillare. i. tremere.
 S; planete qz min⁹ distant a nobis: in eozū
 aspectu visus nō calligat aut teremit: et p cō-
 sequēs hmoi planete nō vident scintillare si-
 ue tremere.
**Conclusio responsalis possi-
 bile est vna scientia alteri subalternari.** patet
 qz possibile ē qz vne scie sic se habeāt ad inui-
 cem qz subiectū vnius pñteat sub subiecto al-
 terius pñtentiā vere sbalternatōis: q̄ possibi-
 le etiam est qz vna scia alteri sbalternet.
**Dubitatur primo Vtrū pos-
 sit sciri ppter quid: ignorato qz est.** Pro res-
 pōnsiōe supponit qz aristoteles in 2° capitu-
 lo ponit dīa; inter demōstratiōeꝝ qz est z p-
 ter quid in diuerſis scis. Et pñtet octo cōclu-
 siones. Prima est hec. demōstratio qz est z
 demōstratio ppter qd dñt in diuerſis scien-

tijs: qz vnus est scire ppter qd: alterius vero
 est scire qz est. Secda pñtione quecunq; scie
 sic se habent qz subiectū vni⁹ pñteat sub subie-
 cto alterius: tunc vna speculat qz est: et alia
 speculatur ppter qd. pbat pñtione quoz exē-
 plis. Prīmū qz pñtione q̄ speculat de mag-
 nitudie visuali pñteat sub geometria q̄ pñde-
 rat de magnitudine absolute. Scdm exemplū
 machinaria q̄ pñderat de edificatiōe turrim
 et alioꝝ edificioꝝ. subalternat scriometriē
 q̄ pñderat de edificatiōe absolute siue de com-
 mensuratōe cozpoz. Tertiu⁹ exēplū armonica
 id est musica: q̄ est de numero sonoz: subal-
 ternat arismetice q̄ est de numero absolute.
 Quartū exemplū: apparentia. i. scia naualis
 q̄ pñderat signa serenitatis et tempestatis in
 celo subalternat astrologie q̄ cōsiderat fit⁹ et
 motus astroꝝ. Tertia pñtione quedā talitū scī-
 entiaz sunt vere. vni⁹: qdam vero nō. patet
 exemplarif pma ps. qz astrologia apparētia
 armonica et musica q̄ est fm auditum non au-
 tē musica q̄ est de sonis humanis ille oēs sua
 vniuocē: et pueniunt in vno nomie: et in vno
 nomis ratione. Sūt enim oēs mathe^{ca} scie:
 De scda pte scz de scis nō vniuocis nō exem-
 plificat aristoteles. Quarta cōclusio sciaz
 sensibilitū et inferiorū z subalternaz est scire
 qz est: sed mathematiceaz. i. superiorū et sb-
 alternantiū est scire ppter quid. qz scie super-
 riores habent demōstratiōes causales. i. pñ-
 cipioꝝ scie inferiorū. Quinta pñtione (q̄ est re-
 sponsiua ad dubiū) est hec. Lotingit aliquo-
 ticus ignorare qz est: quando pñtentiā su-
 perioꝝ scis ppter quid. patet quia sicut se ha-
 bet vlt ad pñtulare: ita se habet ppter quid
 ad qz est. Sed pñtigit sepi⁹ scire vlt ignora-
 to pñtulari: sic potest aliquis pñtoscere qz ois
 mula est sterilis: et simul dubitare. vtrū hec
 mula sit sterilis: et huius causa est. quia non
 applicat vniuersalē ad pñtulare. sic etiam qñ
 ppter quid qd se habet tanq; causa: non ap-
 plicatur ad quia est. qd se habz tanqua effe-
 ctus: tunc pñtigit scire ppter quid: ignorato
 quia est. Sexta pñtione scientie subalterna-
 te mathematice: differūt penes subiectū: a
 mathematicis subalternatib⁹. quia scientie
 mathematici subalternate sunt de subiecto
 id est de aliquo contracto per aliquā conditi-
 onem: et vtuntur spetiebus id est formalibus
 pñticipijs: q̄ accipiunt a mathematica: et q̄
 contrahunt ad aliquam conditionē materialē
 Sed scientie mathematice subalternantes
 sunt circa subiectum id est circa materias siue
 circa aliquid contractū p differentia materialē

Tertia difficultas
 Quarta difficultas

licet enim geometer consideret de linea q̄c̄ in subiecto et in materia: non tamen vt est in subiecto: Septima cōclusio neoum p̄ duas: s; etiam tres scientias cognoscunt quia est et p̄pter quid. patet qz geometria est subalternas p̄spectiue: et p̄spectiua ē subalternas respectu scientie de yride. Nā eadem cōclusio de qua scitur quia est in scientia de yride: eadem scit p̄pter quid aut simpliciter et p̄ habitū scientie p̄spectiue aut fm̄ doctrinam .i. p̄ habitū scientie superioris scz geometrie. Octaua cōclusio diuersarum scientiarum adinuicem nō s̄b alternarū vna cognoscit quia est: et alia p̄pter quid. patet. quia medicina et geometria non subalternant: et tamē medicine est scire quia ē de hac propositiōe q̄ vulnera circularia tardius sanant: et ipsius geometrie ē scire p̄pter quid: eo scz q̄ circulus est omnium figurarum rectilinearum capatissim⁹: et est cuius latera magis distant. vt arguēdo sic. Illa vulnera quorum latera magis distant tardius sanantur. s; vulnera circularia sunt huiusmodi q̄ tardius sanantur.

Dubitat̄ur secūdo vtrū prima figura maxime faciat scire. Pro solutione supponitur q̄ quintus tractatus continet duo capitula. Quozū p̄m⁹ continet vnam conclusionem: que est hec. p̄ma figura maxime scit scire. p̄batur signo et tribus rationibus. Signum est istud. qz scientie mathematice: sic sunt arithmetica geometria et p̄spectiua faciunt suas demonstraciones p̄ p̄mam figuram. Ille autem faciunt maxime scire. q̄ figuram ē q̄ p̄ma figura maxime facit scire. Prima rō quia in quacūq; figura maxime fit sillogism⁹ p̄pter quid illa figura maxime facit scire. S; in prima figura maxime fit sillogism⁹ p̄pter quid. q̄ p̄ma figura maxime facit scire: A² patet quia scire p̄pter quid est maxime scire. Secūda ratio per quamcūq; figuram potest venari qd̄ quid est illa maxime facit scire. S; solum per primā figurā potest venari qd̄ qd̄ est. q̄ sola p̄^a si^a maxie facit scire. Maior p̄ quia qd̄ quid est seu diffinitio aut est p̄ncipiū demonstratiōis: aut cōclusio demonstratiōis: aut tota demonstratio: positioe differens. Adinor patet quia qd̄ quid est .i. diffinitio p̄dicatur de eo cuius est vniuersalis et affirmatiue. Illius autem qd̄ quid est scientia ex affirmatiuis est: vt animal bipes p̄dicatur vniuersaliter et affirmatiue de homine. modo in secunda figura semper concludit̄ negatiue. ergo in ea non potest concludi diffinitio de

diffinito. Similiter in tertia figura semper cōcluditur particulariter. q̄ in ea nō potest concludi diffinitio de diffinito. tenet p̄na quia i^o qd̄ qd̄ ē vltim⁹ est. Tertia rō: illa figura q̄ sic se habet ad alias q̄ alie indigent ea et ipsa non indiget alijs: illa maxime facit scire. Sed p̄ma figura non indiget alijs: alie autem indigent ea. q̄ p̄ma figura maxime facit scire. Adinor patet quia per primā figurā p̄missa aliarum figurarum constipantur id ē condensantur et augentur donec ad immediatam veniant. Unde in proposito condensari est inter medium acceptū et extrema alius accipere terminum immediatiorem pro medio. Sed aug^{mentare} est supra medium p̄re acceptum accipere plura alia media immediatiōra.

Dubitat̄ur tertio vtrū ista sit immediata: nullum rationale est irrationale Pro dubio supponitur q̄ aristoteles in sc̄do capitulo ostendit qualiter propositio negatiua potest esse immediata. Et intendit quatuor cōclusiones. Prima est hec: sicut contingit a esse in b individualiter et immediate: ita contingit a non esse b. individualiter id est sicut est aliqua affirmatiua immediata: Ita est etiam aliqua negatiua immediata. patet quia immediata est illa que non habet medium per qd̄ potest demonstrari. Sed aliqua negatiua est h^{oc} modi q̄. Secūda cōclusio illa propositio dicit̄ mediata cuius subiectū aut p̄dicatum vel ambo simul sunt in aliquo toto id est continet̄ s̄b aliquo sicut species sub genere. Conclusio p̄batur tribus exemplis fm̄ tres partes eius q̄ in textu ponuntur ab aristotele in istis literis a. b. c. Sed pro maiori eminentia ponuntur alij termini. Primum exemplum est illud. nulla substantia est qualitas. omnis homo est substantia. q̄ nullus homo est qualitas. Illa conclusio est negatiua et mediata. eo q̄ subiectū eius est in toto qd̄ est substantia: in quo tamē non est hoc p̄dicatum qualitas: cum sit q̄tā totum. Secundum exemplum. ois homo est substantia. nulla qualitas est substantia. q̄ nulla qualitas est homo. Ista conclusio est negatiua mediata. quia p̄dicatum eius est in aliquo est toto: scilicet in substantia. non autem subiectum: sed ipsum est quorū totum. Tertium exemplum. nullum animal est color. omnis homo est animal. ergo nullus homo est color. Ista conclusio est mediata. quia ei^{us} subiectum continetur sub aliquo toto: scilicet sub substantia. et p̄dicatum continetur sub alio toto: qd̄ est qualitas. Tertia conclusio

possibile est predicatum esse in aliquo toto in quo non est subiectum et e contra. patet ex coordinationibus predicamentorum. quia illa que sunt in diuersis coordinationibus non commutatur a se inuicem: sicut illud que est in vna coordinatione sit in alia. quod patet exemplo: quia istius negatiue mediate nullius homo est qualitas: subiectum est in vna coordinatione: scilicet in coordinatione substantie: tunc predicatum est de eadem coordinatione vel non. Si non habetur propositum: scilicet que subiectum est in aliquo toto in quo non est predicatum. Si sic sequetur que coordinatio in qua est hoc predicatum qualitas erit in eadem coordinatione in qua est hoc subiectum homo: et sic coordinationes erunt per mixta. hanc tamen conclusionem. ponit aristoteles in istis literis a. b. c. Quarta conclusio illa propositio negatiua dicitur immediata cuius nullum extremorum est in toto. probatur ex opposito consequenti. quia si talis esset mediatum tunc alterum extremorum esset in toto: quod patet. quia vel talis vniuersalis esset negatiua demonstraretur in prima figura vel in secunda. non autem in tertia cum in ea non concludatur vniuersaliter. Si in prima figura: tunc medium esset in toto. quia in prima figura sepe minor est affirmatiua. Si in secunda tunc necesse est alteram esse affirmatiua. quia si vtraque est negatiua non fiet syllogismus. si vero altera premissarum fuerit affirmatiua: tunc alterum extremorum esset in toto. hoc supposito. Respondeatur ad dubium per distinctionem. quia duplex est negatiua immediata. quedam est falsa: que fit per negationem superioris de inferiori. Alia est immediata vera: et illa fit duobus modis. Primo quando neutrum extremorum est in toto. ut nulla substantia est qualitas. Alio modo quando vtrumque extremorum est in toto: dummodo illa extrema sunt due differentie immediate ex opposito diuidentes aliquod genus. ut nullum irrationale est rationale.

Ad rationes ante oppositum

Ad primam dicitur que non licet demonstrato rem descendere de vno genere in aliud simpliciter: tamen potest descendere de vno genere in aliud quod est idem simpliciter et quodammodo sicut sunt subiecta subalternantis et subalternate. Ad secundam dicitur que licet due scientie non subalternentur sibi inuicem denominatione intrinseca et formali: bene tamen subalternantur denominatione extrinseca et obiectiua. Ad tertiam dicitur que maior est intelligenda de parte subiectiua vel integrali: non

autem de parte in modo.)

Queritur vndecimo: An

deficiente nobis aliquo sensu: sit necesse deficiere scientiam sui proprii sensibilis. Et videtur que si. que destructo sensu adhuc possumus remnere species sensibiles in memoria. ergo adhuc potest habere scientia illius sensibilis. Secundo arguitur sic. scientia est vniuersalis: que cognoscuntur per intellectum et non per sensum: ergo destructo sensu non est necesse scientiam sensibilis illius sensus destruere. Tertio sic sensus est causa per accidens scientie. ergo ipso destructo possumus habere scientiam. tenet consequentia quia causa per accidens est qua destructa nihil minus est effectus: In oppositum est aristoteles.

Sciendum primo que pro de.

claratione terminorum ponuntur quatuor distinctiones. quarum prima est hec. Sensus potest capi dupliciter. Uno modo pro actu sentiendi. et sic non capitur hic: Alio modo pro potentia sensitiva. et sic capitur hic. Secunda distinctio. sensus potest dupliciter deficiere. Uno modo a natiuitate. et sic non capitur hic. Alio modo post natiuitatem et hoc tripliciter. Uno modo postquam accepte sunt species sensibiles. et sic non capitur hic. Alio modo ante quam sint accepte alique species sensibiles. et sic capitur hic. Tertia distinctio. duplex est est sensibile quoniam est per se. et de illo est hoc ad propositum. aliud est per accidens. et de illo non est hic ad propositum. Quarta distinctio. duplex est sensibile per se. quoniam est proprium. et de isto est hic ad propositum. Aliud est commune et de illo non est ad propositum. Nec valet instare de substantiis separatis: que sine sensu rerum sensibilium habent scientiam. de illis etiam de quibus habemus scientiam sine earum sensatione. quia substantie separate propter sui simplicitatem et perfectionem non indigent ministerio sensus: intelligendo ergo sine sensatione de rebus sensibilibus hanc et certam notitiam. Similiter habemus cognitionem de substantiis separatis quantum ad conceptum eorum proprium et quantum ad quod potissime intelligitur questio: scilicet que deficiente nobis aliquo sensu in principio natiuitatis impossibile est nos habere cognitionem distinctam et simpliciter de sensibilibus illius sensus.

Handwritten marginal note in red ink:
 Subiectum est in vna coordinatione: scilicet in coordinatione substantie: tunc predicatum est de eadem coordinatione vel non.

Handwritten marginal note:
 Aristoteles in istis literis a. b. c.

Posterioꝝ

Sciendum secundo q̄ sext⁹:

tractatus in quo determinat arestoteles de sillogismo ignorantie: qui generat deceptionē suę errorem: et continet duo capitula. In q̄z primo ostendit quomodo causas in nobis ignorantia prave dispositionis. et continet quatuor partes. Quarum prima continet quatuor conclusiones. Prima conclusio tangit quatuor suppositiones. quarum p̄ma est hec. Deceptio facta per sillogismum ignorantie quip̄cedit ex oppositis p̄ncipiorum non est ignorantia s̄m negationem: s̄ ignorantia s̄m dispositionem. Sec̄da suppositio ignorantia prave dispositionis est duplex. q̄dam est eorum que sunt primorum p̄ncipiorum. Alia est eorum que non sunt primorum. i. conclusionū. Tertia suppositio ignorantia prave dispositionis ē duplex: quedam est simplex: q̄ fit simpliciter opinando aliquid esse vel non esse. Alia fit per sillogismum: quando opinio ipsius esse vel non esse generatur in nobis per aliquam rōem aut sillogismum. Quarta suppositio ignorantia simplex: et ignorantia facta per sillogismum edivicem differunt. quia p̄ma solū fit vno modo: scilicet opinando aliquid esse vel non esse: s̄ sc̄da fit multis modis: vt infra declarabitur. Sec̄da conclusio. si sit aliqua vniuersalis negatiua imediata et vera: tunc si aliquis sillogiser suum contrarium per aliquod mediū ipse erit deceptus per sillogismum ignorantie. Tertia conclusio vniuersalis affirmatiua imediata et falsa potest concludi per sillogismum ignorantie tribus modis. Primo ex ambabus in toto falsis: vt deducit arestoteles in literis. Potest tamen deduci interminis. vt ois quantitas est qualitas. omnis substantia est quantitas. q̄ omnis substantia est qualitas. Sec̄do ex maiore vera et minore falsa in toto. vt ois quantitas discreta est qualitas. omnis substantia est quantitas discreta. q̄ omnis substantia est quantitas. Et addit arestoteles q̄ potest sillogisari ex minore vera. quia cum conclusio sit imediata: eius subiectum non est in toto. Sed si minor sit affirmatiua et vera significat subiectum esse in toto: q̄d tamen non est. ergo minor semper erit falsa. Tertio potest sillogisari ex ambabus impre falsis. Sed hoc n̄ deducit arestoteles. potest tamē sic deduci. oē perfectum est substantia. omnis quantitas ē perfecta. q̄ omnis quantitas est substantia. Quarta conclusio vniuersalis affirmatiua imediata et falsa solum potest sillogisari in p̄ma figura. Sed vniuersalis negatiua falsa et imediata potest sillogisari in prima figura et

in secunda figura.

Sciendum tertio q̄ circa hūc

tertium incidunt quatuor difficultates. Prima difficultas est hec. Vtrū ignorantia sit q̄d priuatiuum vel positiuum. Respondet per distinctionem. quia duplex est ignorantia. q̄da est ignorantia negationis: q̄ ē simplex negatio seu carentia scientie in subiecto apto sicut cum aliquis nullam penitus habet cognitionem de re. vt puer nondum habens vsum rationis. et talis ignorantia non est pura negatio. quia lapis non ignorat: sed est carentia scientie cognoscendo subiectum in aptitudine ad illam. Alia est ignorantia prave dispositionis. et est habitus erroneus: quo assentimus oppositis p̄ncipiorum vel cōclusioni demonstrationis. et sic ignorantia est quid positiuum. Sec̄da difficultas quomodo opponitur ignorantia scie. Respondetur q̄ ignorantia pure negatiuis opposit solū p̄uatiue scie. s̄ ignorantia prave dispositionis opponitur p̄rie scientie: cum sit quidam habitus erroneus positiuus: in prima specie qualitatis reponibilis. Tertia difficultas cui contrarie opponitur ignorantia prave dispositionis. Respondet per distinctionem. duplex est ignorantia prave dispositionis quedam est qua aliquis assentit oppositis p̄ncipiorum. et talis notitia opponitur contrarie notitie p̄ncipiorum. Alia est qua quis opinatur seu minus assentit opposito conclusionis: et ista est opposita contrarie notitie conclusionis: q̄ proprie dicitur scientia. Quarta difficultas quomodo causatur in nobis ignorantia prave dispositionis. Respondetur q̄ dupliciter potest in nobis causari. Vno modo scilicet quando scilicet aliquis estimat vel opinatur oppositum alicuius p̄ncipij vel conclusionis sine aliquo ductu rationis. Alio modo quando opinatur vel assentit oppositis p̄ncipiorum vel conclusionis propter aliquam rationem quam nescit dissoluere.

Conclusio responsalis deficiente

aliquo sensu: necesse est deficere scientiam proprie et per se sensibilis illius sensus. quia omnis cognitio intellectiua dependet ex cognitione sensitiua: ergo potentia sensitiua destructa: destruitur cognitio intellectiua.

Dubitatur primo. Vtrū vniuersalis negatiua et imediata et falsa possit concludi per sillogismum ignorantie.

Pro solutione supponitur q̄ arestoteles in secunda parte huius capituli docet concludere vniuersalem negatiuam immediatam et falsam per sillogis-

mum ignorantie. et intendit tres conclusioes quarum. Prima est hec. vniuersalis negatiua imediata et falsa potest in prima figura tribus modis fillogisari. Primo ex ambabus falsis: sic declarat aristoteles in literis. potest tamen sic deduci interminis. nulla sba incorporea est substantia. ois substantia corporea est sba incorporea. q̄ nulla substantia corporea est substantia. z̄ ex maiore falsa et minore vera sic n̄ corpus est substantia. omne corporeum est corpus. q̄ nullum corporeum est substantia. Tertio ex maiore vera et minore falsa. vt nulla q̄litas est substantia. omne corpus est qualitas. q̄ nullum corpus est substantia. Secunda conclusio vniuersalis negatiua imediata et falsa non potest in secunda figura concludi ex ambabus in toto falsis. patet quia si ambe sint in toto false: tunc sue contrarie erunt vere. modo ex suis contrarijs potest in alio modo inferri conclusio eadem: et sic ex veris demonstratiue sequitur falsum. Tertia conclusio. vniuersalis negatiua imediata et falsa potest in secunda figura tribus modis fillogisari. Primo ex ambabus in parte falsis. vt nulla substantia est alba. omne corpus est album. q̄ nullum corpus est substantia. Secundo ex maiore vera et minore falsa. vt nullum corpus est incorporeum. omne corpus animatum est incorporeum. q̄ nullum corpus animatum est corpus. Tertio ex maiore falsa et minore vera. vt nullum corpus est substantia. omne corpus animatum est substantia. ergo nullum corpus animatum est corpus.

Dubitatur secundo vtrum vniuersalis negatiua mediata et falsa concludatur per fillogismum ignorantie. Pro solutione supponit qd aristoteles in terna parte huius capituli ostendit quomodo potest vniuersalis negatiua mediata et falsa concludi per fillogismum ignorantie: tam in prima q̄ in secunda. Et intendit quinque conclusiones. quarum Prima est hec. vniuersalis negatiua mediata et falsa per medium proprium non potest in prima figura concludi ex ambabus falsis: tamen potest fillogisari ex maiore falsa et minore vera. probat aristoteles premitendo definitionem medij proprii. Medij proprium est per quod fit contradictionis fillogismus id est fillogismus scientie est contradictorius fillogismo ignorantie. Tunc sic probat conclusio. quia in fillogismo ignorantie capitur contraria maioris fillogismi scientie: et seruatur eadem minor. ergo fillogismus ignorantie per medium proprium fit ex maiore falsa et mi-

noze vera. Et posset sic interminis deduci. nullum animal est substantia. omnis homo est animal. ergo nullus homo est substantia. Secunda conclusio. vniuersalis negatiua mediata et falsa: eodem modo fillogisatur per medium non proprium sicut medio proprio: dum modo tale medium predicatur vniuersaliter de minore extremitate: et maior vniuersaliter de eo: sicut deducit in literis. Tertia conclusio. vniuersalis negatiua mediata et falsa potest fillogisari per medium extraneum ex ambabus falsis. vt ex maiore vera et minore falsa: et non e contra. Exemplum primi. vt nullus lapis est substantia. omnis homo est lapis. ergo nullus homo est substantia. Exemplum secundi. vt nulla qualitas est substantia. omnis homo est qualitas. ergo nullus homo est substantia. Tertiam partem probat aristoteles. quia medium extraneum non potest predicari de minore extremitate. ergo minor prepositio non potest esse vera. Quarta conclusio. vniuersalis negatiua mediata et falsa non potest in secunda figura fillogisari ex ambabus in toto falsis. patet quia tunc contrarie ipsarum essent vere: ex quibus sequeretur eandem conclusio: licet non in eodem modo. Quinta conclusio. vniuersalis negatiua mediata et falsa non potest in secunda figura fillogisari ex altera vera et altera falsa: quacumque indifferenter existente falsa. Exemplum quoniam minor est falsa. vt omne animal est substantia. nullus homo est substantia. ergo nullus homo est animal. Exemplum quando e contra. vt nullum animal est substantia. omnis homo est substantia. q̄ nullus homo est animal. Consequent in quarta parte docet concludere vniuersalem affirmatiua mediata falsas: ponendo tres conclusiones. Prima. vniuersalis affirmatiua mediata per medium proprium ex ambabus falsis: si maior est vera et minor est falsa. patet quia eadem minor remanet in vtroque fillogismo: scilicet scie et ignorantie: et maior mutat in contrariam suam. Secunda conclusio. eodem modo fillogisatur vniuersalis negatiua imediata et falsa per medium alteri coordinationis: dum tunc medium fit fillogismo proprio medio. vt arguetur sic. ois color est albus. ois albedo est color. q̄ ois albedo est animal. Conclusio tertia. vniuersalis affirmatiua mediata per medium extraneum tribus modis. Primo ex maiore vera et minore falsa. vt ois lapis est inanimatus. ois homo est lapis. q̄ ois homo est inanimatus. z̄ ex ambabus falsis: vt ois scia est alba. ois linea est scia. q̄ ois linea est alba. 3. ex maiore falsa et minore vera. vt omnis scientia est animal. omnis musica est scientia: q̄ ois musica est animal. Extra textum dicitur

Posteriorū

Quod medium propriū est illud per quod in vero sil^{mo} scire pot^{est} sil^{mo} cōclusio op^{er}ā conclusioni sillo^{de} per sillogismum ignorantie: siue illud mediū sit eiusdem coordinationis cum extremis siue non. et est medium tam in sillogismo scientie q̄ ignorantie. Sed medium nō propriū simile tamen proprio est medium alterius predicamenti: quod tamen vniuersaliter predicatur de minorib^{us}: et de quo predicatur vniuersaliter maior. Sed mediū extraneum est quod vere potest negari de vtraq̄ extremitate.

Dubitarur tertio. Vtrum sine actu sentiendi possit haberi scientia. Pro solutione supponitur q̄ aristoteles in scōo capitulo ostendit vnam causam ignorantie pure negationis: que prouenit ex defectu alicuius sensus. Et intendit vnicam conclusionem que est hec. q̄ si aliquis sensus defecerit: necesse est scientiam sensibilis illius sensus deficere. Pars quia cum sensus sit singularium ideo deficiente sensu deficiat singularium apprehensio: et cum defecerit singulariū apprehensio deficiat inductio que fit ex singularib^{us}: deficiente autem inductiōe deficiat vniuersale. q̄ impossibile est vniuersalia speculari sine inductiōe: neq; etiā inductiōem sine sensu. deficiente autem vniuersali deficiat demonstratio: cum demonstratio procedat ex vniuersalibus t̄m: deficiente autem demonstratione deficiat scientia que per demonstrationem acquiritur. ergo de primo ad vltimum: deficiente sensu: necesse est scientiam propriū sensibilis illius sensus deficere. tenet consequentia. q̄ omne quod addiscimus aut inductiōe aut demonstratione addiscimus.

Ad rationes ante oppositū
Ad primam dicitur q̄ soluta est in primo notabili. Ad scōam dicitur concedendo antecedens: et negando consequentiam. q̄ h̄ vniuersalia cognoscantur per intellectum et non per sensum: tamen cognitio vniuersalium dependet ex cognitione sensitua singulariū.
Ad tertiam dicitur q̄ duplex est causa per accidens: quedam est que nihil facit ad productionem sui effectus. vt album per accidens domesticat. Alia est causa per accidens sine qua non: et talis necessario requiritur ad productionem effectus: cuiusmodi est sensus respectu scientis.

Queritur duodecimo. Vtrum in demonstrationibus sit processus in infinitum.

Et videtur q̄ sic. q̄ demonstrationes possunt augeri in infinitum sumēdo in post vel ad laus: vt dictum est in isto primo. ergo est processus in infinitum in demonstrationibus scōo sic. Primorum principiorum est demonstratio. ergo est in demonstrationibus processus in infinitum. Antecedens patet. q̄ principiorum est scientia. ergo eorū est demonstratio. tenet consequentia q̄ scire est per demonstrationē intelligere. Tertio sic. De demonstratione est scientia: et non per seipsam. ergo per aliam demonstrationem. et per cōsequens in demonstrationibus est processus in infinitum. In oppositum est p̄b̄s.

Sciendū primo. q̄ vt vult lincolniensis. Iste tractatus sicut et precedens non est de complemento huius scientie: sed solum de bonitate sciētie. Ideo breuiter per tractatōe diuiditur in quatuor capitula. quorū primum habet duas partes. In prima primum quatuor suppositiones. quarum prima est hec. Omnis sillogismus constat ex tribus terminis. Scōa suppositio. conclusio affirmatiua sillogisatur ex duabus affirmatiua: et conclusio negatiua sillogisatur ex vna affirmatiua et altera negatiua. Tercia suppositio. ex tribus terminis in sillogismo demonstratiuo sunt due propositiones: que sunt principia demonstrationis. Quarta suppositio. sillogismus demonstratiuus et dialecticus tripliciter differunt. Primo q̄ sillogismus dialecticus solum generat opinionem. ideo solum procedit ex probabilibus: nec demonstrat propositiones immediatas. Sed demonstratiuus qui generat veram scientiam debet procedere ex immediatis. ideo si sibi proponat aliqua propositio mediata: eam demonstrat quousq; ad aliam immediatam pertingerit. Scōo q̄ sillogismus demonstratiuus non procedit ex his que predicantur fm accidēs. sed bene dialectic^{us}. Ex quo infert q̄ predicatorum quedam predicantur fm se. quedam fm accidens. et hoc dupliciter. Primo quādo subiectum predicatur de accidente. vt albi est homo. Scōo duando accidens predicatur de subiecto. vt homo est albus. Illa autem que neutro modo predicantur: per se predicantur. In scōa parte huius capituli mouet aristoteles tres questiones. quarum prima est: Dato infimo. i. subiecto. vtrum sit processus in infinitum sursum ascendendo in predicatis illi subiecti. Scōa q̄: Dato supremo p̄^o vtz sit processus in infinitum deorsum descendendo in subiectis illi p̄^o. Et s̄dit d̄raz inter illas duas questiones.

Secunda q^o

q^o p^oma incipit ab infimo subiecto et terminat ad supremu p^odicatu. Sed 2° incipit a supmo p^o 2° terminat ad infinitu subiectu: Tertia q^o est hec. Utrum extremis existentibus finitis: sit possibile media esse infinita. In tertia parte ponit duas conclusiones. Quarum prima est hec. Iste questiones eque possunt moueri in negatiuis sicut in affirmatiuis. Sec^oda cōclusio. Iste questiones nō possunt moueri in terminis conuertibilibus. ergo in ipsis nō est sit. p^oremum: aut infimum p^oncipiuz: nec vltimū

Sciendus secundo. q^o in hoc sc^odo capitulo soluit primo tertiam questionē que ex duabus primis dependet. Et continet quatuor conclusiones. Quarum prima ē hec. Extremis existentibus finitis: impossibile est media esse infinita. Paret q^o si extrema sint finita: nūc p^ongit vnum predicari de alio. Sed si media sint infinita non posset vnum de alio predicari: cum non cōingat infinita pertrāsire. ergo extremis existentibus finitis: impossibile est media esse infinita.

2° Sc^oda cōclusio tangit solutionem cuiusdam obiectiois. Nā posset aliquis dicere q^o predicta ratio supponit extrema esse coniuncta cum aliquo medio: rum: quod falsum est. q^o cum media sint infinita: inter vnum extremum 2 aliquod mediū sunt infinita media. Respondet aristoteles q^o nihil differt an illa media sint cōiuncta. q^o siue sint coniuncta siue nō: cum ipsa media sint infinita: nunq^o contingit vnum extremū predicari de alio.

3° Tertia conclusio. si sit status in affirmatiuis: etiam erit status in negatiuis. Probat aristoteles inductiue in omni figura. Primo in prima. q^o in prima figura cōclusio negatiua ostenditur ex maiore negatiua 2 minore affirmatiua. Sed si in illa affirmatiua sit vabile p^oimum de quo predicatur p^odicatu etiam erit vabile p^oimum a quo in negatiua p^oimo remouetur p^odicatum. ergo si sit stat^o in affirmatiuis: etiam erit status in negatiuis sicut declarat aristoteles in terminis nō significatiuis. Et potest sic declarari p^o terminos significatiuos. vt si hec conclusio negatiua: nullus homo est quantitas: concludatur in p^oma figura: per hoc medium corpus: arguēdo sic. nullum corpus est quantitas. omnis homo ē corpus. ergo nullus homo est quāntas. hui^o sillogismi maior est mediata: que iterum potest probari in prima figura: assumēdo aliud medium: de q^o p^oims vniuersaliter negat q^o 2 quod affirmatur de corpore vniuersaliter: q^o medium sit substantia: 2 arguatur sic. Nul-

la substantia est quantitas: oē corpus est substantia. ergo nullum corpus est quantitas. Ex quo supra substantiam non est sumere aliq^o superius quod vniuersaliter 2 affirmatiue verificetur de substantia: relinquatur q^o est stat^o tam in affirmatiua q^o in negatiua. Et consimiliter deduci potest in alijs duabus figuris.

4° Quarta conclusio soluit quandam obiectioē: posset eni aliquis dicere: q^o licz sit stat^o in eadem figura: est t^o processus in infinitum demonstrando idē in diuersis figuris. Ad hoc respondet aristoteles q^o quelibet illarū figurarum per se sumpta est finita. ergo etiam si sint simul sumpte non possunt esse infinita: neq^o consequentia. q^o finita finities supra non possunt esse infinita.

Sciendus tertio. q^o tertium capitulum in quo aristoteles ostendit esse statum insursum 2 deorsum per rationes logicas continet tres partes. Quarum prima continet talem cōclusionem. In predicatis essentialibus que predicantur de suis subiectis in eo q^o quid est: necessario est status. Probat. q^o nisi sic: sequeretur q^o nihil contingeret diffiniri neq^o diffinitionem alicuius cognoscere quozum vtrūq^o est inconueniens. Patz tamen consequentia q^o in diffinitione alicui^o debent capi quocūq^o de eo predicantur in eo q^o q^o est. Sed si huiusmodi predicata sint infinita non poterunt simul omnia accipi. q^o infinita non est pertransire. ergo necesse ē finiri in eo q^o quid est predicata. Et vltra si in predicatis sursum ascendendo sit status: videtur etiā q^o in ipsis deorsum descendendo erit status. In secūda parte p^omittit quinq^o suppositioēs valentes ad declaratioē sui p^opositi. Prima suppositio est hec. Eoz que predicantur quēdam predicantur fm se: quādo scilz subiectum fm se totum 2 nō gratia alterius subicitur respectu sui accidentis. vt dicendo homo est albus. Alia v^o predicantur fm accidens: quādo. s. subiectum non fm se totum: sed ratione vni^o partis sui significati cui adiacet alia ps significati subicitur in p^opositione. Et hoc contingit dupliciter. Uno modo quādo subiectus predicatur de suo adiacente. vt album est lignum. Sec^odo modo quādo predicatur accidens de accidente. vt dicendo album ambulat. Hec suppositio sic declaratur. Patz in hac p^opone lignū est albū: B subiectum lignū fm se totū subicit^o huic p^o albū: q^o sensus est q^o lignū est subiectū: q^o vere factū est album. id dicitur ista p^odicatio fm se. Sed in hac p^opone

Album est lignum: hoc subiectum albi non fm se totum: sed solum ratione materialis significari: cui adiacet suum significatiū formale: subicitur respectu illius predicati lignum. vt sit sensus: Aliquid cui accidit esse album ē lignum. Similiter cum dicitur: album ambulat. hoc subiectum album ratione sui significatiū materialis subicitur huic predicato ambulat: vt sit sensus: aliquid cui accidit esse album ambulat. In his duobus modis dicuntur predicata de suis subiectis predicari fm accidēs. Scōda suppositio. ex quo nomina significat ad placitum: ideo pro declaratiōe principalis cōclusionis huius capituli possunt nomina imponi: vt solum illud dicatur predicari quod predicatur fm se z non fm accidēs. Pars q: in declaratiōe principalis cōclusionis huius capituli accipit predicatio vt ordinat ad demonstratiōem. Sed in demonstratiōe nō inueniuntur predicationes fm se z nō fm accidēs ideo in eadem probatiōe in modo debet accipi predicatio fm se. Tertia suppositio. predicatorum fm se quedam predicantur p modum substantie. quedam vō per modū quantitatis aut qualitatis: aut alicuius aliorum predicamentorum. Et addit q: vniuersaliter quando predicatur vnum de vno: simpliciter ibi ē predicatio. per quod excluditur predicatio in qua predicatur plura de vno. qz in tali predicatiōe predicatiū potest simul esse quid z q: le. vt dicendo sortes est homo albus. Quarta suppositio. illa que predicantur in eo q: quid est siue per modū substantie differunt ab his que predicantur per modum quantitatis aut qualitatis z sic de alijs. Patet q: illa que predicantur in eo q: quid est: sunt illud totū qd vere est. i. dicunt totam essentiam subiecti: sicut diffinitio. aut sunt aliquid illius quod vere est. i. dicunt partem substantie vel essentie illius de quo predicantur: sicut genus z differentia. Sed predicata accidentalia non significant aliquid pertinens ad essentiam subiecti. sed aliquid accidentale subiecto. vt cum dicitur homo est albus: album nec est totum quod est homo: nec est aliquid quod vere sit homo. qz non dicit totam essentiam: nec partem essentie hominis. Sed cum dicitur homo est animal: homo est quod vere animal est. i. esse animal est de essentia hominis. Quinta suppositio remouet quandā obiectiōem. Posset em̄ dicere aliquis q: genus z species predicantur de suis inferioribus in eo qd quid ē z nō non significant essentiam vel partem essentie suorum inferiorum: imo significant ali

quas ydeas separatas a suis singularibus sicut posuit plato. Ad obiectiōem respondet aristoteles quasi derisorie dicendo: gaudent species: monstra enim sunt: z si sint nihil ad rationem. hoc est: vniuersalia separata (sicut dicebat plato) sunt monstra: nec valēt ad demonstratiōes. qz demonstratiōes solum sunt de his que predicantur essentialiter z p se de suis subiectis. modo si genera z species non inessent per se suis inferioribus: sed ab eis dē essent separata: de ipsis non posset esse demonstratiō.

Conclusio responsalis. non contingit in demonstratiōibus procedere in infinitum. Patet qz status est tam in affirmatiuis qz in negatiuis. ergo est status in cōmibus. Antecedens pro qualibet sui parte probat aristoteles in textu.

Dubitat primo vtrū vniuersaliter in omnibus predicationibus affirmatiuis sit status. Pro solutiōe supponitur. qz in tertia parte huius capituli intendit aristoteles duas cōclusiones. Quarum prima ē hec. In predicatis affirmatiuis dicitur fm se nō contingit ire in infinitum penes circuliōem. Patet qz omnia predicata aut sunt accidentalia aut substantialia. Sed nulla talia predicata predicantur circulariter de suis subiectis: vtrōqz manente predicatiōe fm se. ergo in predicatis fm se nō est processus in infinitū fm circulum. Ad idem patet primo quo ad predicata accidentalia. qz illud qd est subiectum respectu vnius accidentis: z de quo illud accidens predicatur fm se: nō potest esse accidēs respectu illius predicati. vt quantitas non est qualitas: ita qz alterum sit subiectum respectu alterius. ergo impossibile ē in predicationibz fm se esse processū in infinitū fm circuli. tenet p̄tia. qz talis processus circularis fit ex eo qz illud qd subicit respectu vni^o predicat respectu alteri^o z eōtra. Sed talis p̄ter^o predicatiōis nō p̄tingit in predicatiōibz fm se. qz in eisdē nō pōt esse processus circularis in infinitū. Scōdo p̄bat dicta minor qd ad p̄^o essentialia: z h̄ dicit. Primo sic. qz oē predicatū sbale aut est genus aut species. sed illa nō sūt infinita. vt aial z bipes predicant de hoie: z hō de callia. s; callias de nullo alio predicat. Scōdo sic. oia p̄^o sbalia diffiniūt spēs. qz nō ē processus in infinitum in p̄^o sbalibz. s; du^o. P̄tio qz nō cōtingit infinita p̄rāire intelligentē. Scōdo sic. qz nō contingit illa diffinire de qz infinita predicant. Scōda q. d. 3°.

cōclusio. In predicatis affirmatiuis dictis fm se nō cōtingit procedere in infinitū fm rectitudinē. Patet duabus rationib⁹. quarū prima est hec. Omne qd̄ predicat̄ aut p̄dicat̄ in qd̄: aut in ql̄: aut in q̄tum. Sed oīa ista sunt finita: cum genera p̄dicamentorū sint finita. q̄ rē. 2^a patet. qz vniūquodq; qd̄ aliquid p̄dicat̄ f̄: aut ql̄: aut ad aliqd̄: aut q̄tum: aut aliqd̄ h̄. Ex quo textu quidam elidunt duas autoritates cōmunes. Prima. Illud predicat̄ termin⁹ quod significat. Scōda. termin⁹ subicit̄ z supponit illud qd̄ significat. Scōda rō. qz si eēt p̄cessus in infinitū: tunc nihil contingeret sciri simpliciter. qz scire simpliciter est scire per demonstrationem: que resoluitur in supremam causam z immediatā. Si ergo in huiusmodi p̄dicatis eēt p̄cessus in infinitū non contingeret demonstrationē resolui in supremā causam z immediatā. ideo nihil contingeret sciri simpliciter. Postea epilogat dicens qz ex p̄dictis manifestū est per rationes logicas non esse p̄cessum in infinitū in demonstrationibus.

Dubatur secundo. Vtrum analectice possit probari nō esse p̄cessum in infinitū in demonstrationibus. Pro respōsione supponitur. qz quartum capitulum in q̄ aristoteles ostendit terminū esse infursum et deorsum per rationem analecticā: q̄tinet duas partes. Quarum prima continet vnam cōclusionem: que est hec. In demonstrationib⁹ nō est p̄cessus in infinitū. probat̄ vna ratione analectica: premittendo talem suppositionē: qz duo sunt modi predicandi per se. Primus est qm̄ predicatum est de diffinitione subiecti vt multitudo z dissimile sūt de diffinitione numeri. Scōds est. qm̄ subiectū est de diffinitione predicati. vt numerus est de diffinitione imparis. Ex hoc format̄ talis ratio. Omnis demonstratio est ex predicatis per se. sed omnia predicata per se sunt finita. ergo rē. Ad hoc probatur primo de predicatis scōdi modi. qz si numero insit impar: z impari insit imperfectum: z imperfectū insit alicui alteri: necesse est qz numerus sit de diffinitione omnium illoz. ideo impossibile ē qz illa sint infinita. Naz al's idē poneretur in diffinitionibus infinitoz. Scōdo probatur eadem minor in predicatis p̄mi modi. qz omnia predicata p̄mi modi sunt de diffinitione subiectozum. ergo est status in ipsis. tenet consequentia qz al's nihil p̄tingeret diffiniri. Ex quibus infert aristoteles duo correlaria. quoz primum est. Si aliquid predicatum predicatur de duobus vl̄ de pluribus: de

seuicem non predicantibus: aut saltem nō predicantibus de seuicem vniūformiter: nō oportet semper qz illud predicatum insit illis pluribus per aliquod cōmune. Patet exēplo z ratiōe. Exēplo sic. qz ysocheles ysopteur z scaleron sunt tres species trianguli: que de seuicem non predicantur: quibus tñ ē vna passio cōmune: scilz habere tres: que eis conuenit per aliquod cōmune: quod est triangulus. non tñ semp sic se habet qz illa passio insit illi cōmuni per aliud cōmune: sed sibi inest per rationem propriam. Ratione probat̄. qz si illud predicatum insit illis duobus per aliquod cōmune: z iterum illi cōmuni per aliud cōmune: tūc eēt p̄cessus in infinitū. z sic inter extrema finita erunt infinita media. Et addit aristoteles qz illa duo quibus attribuit̄ illud cōmune debet eē eiusdem generis sbiectibilis: duz tamen illud cōmune predicatur per se de eis. qz si ipsa eēt diuersorum generū tunc contingeret illud cōmune ampliari ad illa diuersa: quod est contra p̄mōs dicta: vbi dicebatur qz non contingit demonstrantem descendere de genere in genus. Scōm correlarium ex dictis manifestum est qz omnis p̄positio que habet aliquod medium inter subiectum z predicatum est demonstrabilis. z p̄positiones per quas demonstratur illa p̄positio si sint immediate sunt elemēta. i. principia demonstrationis. Et sicut dictum est de p̄positionibus affirmatiuis: ita dicendū est de negatiuis: qz scilz illa negatiua est demonstrabilis: cuius predicatum prius remouetur ab aliquo subiecto qz a subiecto illius p̄positionis vt ista negatiua est demonstrabilis. nullum corpus est quantitas. per istud mediū quod est substantia. Sed illa p̄positio est indemonstrabilis: cuius predicatum remouetur ab aliquo subiecto: nec est aliquod sbiectum a quo prius possit remoueri illud predicatum. sicut ista: nulla substantia est quantitas.

Dubatur tertio. Vtrum per quamlibet figuram possint p̄positiones mediate ad immediatas reduci. Pro solutiōe supponitur qz in hac scōda parte aristoteles intendit duas conclusiones. Quarum prima ē hec. Ad reducendum p̄positiones mediatas ad immediatas necesse est accipere aliquid quod pri⁹ predicatur de subiecto qz predicatum illius p̄positionis. Patet exēplo. qz ad reducendum istam affirmatiuā mediatā. De b est a: necesse est accipere aliquid quod pri⁹ predicatur de b qz ipsum a: z de quo a: per p̄dicatur qz de b: z sit illud c: tunc possunt sic

Quo fieri non potest y se

Posteriorū

demonstrari. omne c est a: omne b est c. ergo
oē b est a. Et si itez a^o sit me^o. pcedēdū ē vt
pri^o dūsq; deuentū fuerit ad vnam ppōnem
indiuisibilē. i. imediatā: inter cui^o extrema nil
mediat. Et sicut q; sicut in naturalibus illud
quod ē simplitius est principiū alioz: sicut in
grau. i. in genere ponderū vntia ē pncipiū:
z in melodijs. i. in cōsonantijs musicalib^o mi-
nimū est ton^o. Sed in mēbris neri^o est p^o m^o:
p quod vni rēbzū alteri pūgū: per cui^o refi-
scentiā alterz ab altero dissoluit. Sic etiam in
demonstratiōe ppō imediata que ē vna z in
diuisibilis est p^o m^o cōclusionis mediate. Ex q;
bus infert are^o q; in sil^o m^o demonstratiū
affirmatiū mediū qd assumit ad reducendū
ppōnē mediatā ad imediatā nō est extra ter-
minos. ppositiōnis mediate: s; ē nō est alteri^o
generis subiecti q; sint tales termini. Scōa
cōclusio. Ad reducēdū ppōnes mediatas ne-
gatiuas ad imediatas accipiendū ē mediū:
a q; prius remouet maiorē extre^o q; a minore.
Patet exēplo sicut pcedens. z tū illud mediū
sumptū sic extra maiorē extremitatē ē superi^o
ad eā: nō tū ē supra maiorē extremitatē: imo
mediat inter maiorē z minorē extremitates. Et
sil^o se bz in z^o f^o. i. q; mediū non cadit extra
ambo extrema. Sed in z^o figura neq; mediū
est extra subiectū: neq; extra p^o d^o catū. sed q; est
inferi^o z subiectū respectu vtriusq; extremi. iō
reducō ppōnes mediatas ad imediatas nō
bz locū in z^o. q; sumēdo mediū fm dispōnez
illi^o figure magis ē sumere ppōnes media-
tas q; imediatas. vt si ad demonstratiū q; aial
est sba: sumat illud mediū qd est hō: aut qd-
cūq; aliud inferi^o ad vtrūq; extremū: tūc patz
q; ppōnes magis essent mediate q; cōclusio
sillogisanda.

Ad rationes ante oppositūz

Ad primā dicif q; are^o solū loquebat cōdi-
tionaliter. q; si sub minore essent multa inferio-
ra: tūc demonstratiōes pnt augeri sumēdo s; b;
minore. Ad 2^{am} dicif q; pncipioz ē scia 3°
mō: sed nō 4°. Ad 3^{am} dicif cō^o aīz: s; z
neget pna. q; est stat^o in demonstratiōe pri^o
q; demonstrando passiōe de demonstratiōe
vlt: sil^o ex pnti demonstrat de seipsa.

Queritur tredecimo: Vtrūz

demonstratio vltis sit potior pri^o. Et arguit q;
nō trib^o rōnibus are^o. Et sic. Illa demon-
stratio fm quā maxime scimus est potior. sed
fm demonstratiōem p^o cularem magis sci-
mus q; fm demonstratiōem vniuersalem. ergo

demonstratio vniuersalis nō est potior parti-
culari. Maior patet. q; facere scire ē tota vir-
tus demonstratiōis. ergo illa demonstratio q;
maxime facit scire ē potior. Minor. pbat. q;
illa demonstratio magis facit scire que facit
scire aliquid fm q; ip^o sū: q; illa que facit scire
fm aliud. Sed demonstratio particularis fa-
cit scire aliqd fm q; ipsū: vniuersalis aut fm
aliud. Maior p^o sillogisimū patz q; magis sci-
mus coriscū esse musicū cum cognoscim^o q;
corisc^o est musicus. q; si cognoscim^o q; homo
est music^o. Minor declarat. q; demonstratio
vniuersalis solū facit scire de triangulo equi-
tybearū. i. de ysochele q; habet tres fm aliud
. i. inq; sum triangulus ē: z nō fm q; est equi-
tybea. Sed demonstratio particularis de equi-
tybea facit scire q; habet tres fm q; est egr^o
tybea. Scōo sic arguit. Illa demonstratio ē
potior que ē de ente q; illa que est de nō en-
te. Sed demonstratio vniuersalis est de non
ente. ergo particularis est potior vniuersali. Mi-
nor patet q; si vniuersale esset: ei^o passio esset
aliqd eē pter singularia. Tertio sic arguit.
Illa demonstratio ē potior que nō facit errare
q; illa que facit errare. Sed demonstratio
particularis non facit errare: vniuersalis autē
facit errare. ergo particularis ē potior vniuer-
sali. Minor patet. q; demonstratio vniuersa-
lis facit opinari vniuersale esse aliqd pter sin-
gularia: vt q; triangul^o ē pter particulares
triangulos: z figura pter particulares figu-
ras: z numer^o pter particulares numeros
eo q; demonstrat aliqd de aliquo cōi analogo
sine hoc q; demonstrat de singularibus illius
cōmunis. In oppositū arguitur. q; illa demō-
stratio est potior que facit scire fm q; ipsū: q;
illa que facit scire fm aliud. Sed demonstra-
tio vniuersalis facit scire fm q; ipsum: ergo ē
potior particulari. Minor patz. q; demonstra-
tio vniuersalis demonstrat de triangulo q; ha-
bet tres fm q; ipsum. Demonstratio s; parti-
cularis demonstrat de egr^o tybea q; habet tres
nō fm q; ipsum: sed fm aliud: scz fm q; trian-
gulus: vt patebit in solutiōe prime rōnis. er-
go demonstratio vniuersalis est potior parti-
culari.

Sciendum primo. q; pro de-

claratione terminoz; ponit vna distinctio: z
oue; p^o sitiones. Distinctio est hec. Demō-
stratio potest tripliciter considerari. Uno mō-
do inq; sum sillogisim^o: z sic ei conueniunt sex
p^o d^o nes ad seiuicē oppōnē hntes. i. vlt: pri^o:
affirmatiū: negatiū: ostensiuū: z ad impos-
sibile. Scōo potest considerari demonstratio

Interpretatio p^o ter^o g^o d^o d^o d^o d^o

inquit demonstratio: et sic ei conveniunt istae conditiones 4^{ae}: que sunt praecedere ex prioribus et posterioribus: ostendere propter quid: et quod est. Tertio potest considerari per comparationes ad res significatas: et sic ei conveniunt istae conditiones: esse ex concretis siue magis compositis: et ex simplicibus siue magis abstractis: esse de subiecto: et esse de non subiecto. Prima definitio est haec. Demonstratio vltima est illa: quae demonstrat passionem de suo subiecto per et adequato. Secunda definitio. Demonstratio prima est illa quae concludit passionem de suo subiecto non primo. sicut demonstratio quae concludit quod omnis philosophus habet tres. Et quo sequitur quod demonstratio non dicitur vltima: eo quod concludat conclusionem determinatam signo vltimo. Secundo sequitur quod demonstratio non dicitur particularis eo quod concludat conclusionem determinatam signo particulari.

*Simultaneo simulabilis
comparativus*

Sciendum secundo quod octavus tractatus in quo comparantur demonstrationes per nec conditiones que conveniunt demonstrationi inquitum est secundum: continet tria capitula. In quorum primo comparatur demonstratio vltima ad particularem et continet 4as partes. In quarum prima movet tres quaestiones. quarum prima est haec. Utrum sit quedam demonstratio vltima et alia parti vltima: dubitatur que illa est certior et melior. Secunda quaestio: cum sit quedam demonstratio affirmativa et quedam negativa: dubitatur quae illarum est certior. Tertia quaestio: cum sit quedam demonstratio ostensiva: et quedam ad impossibile: dubitatur quae illarum est certior et melior. Et subditur quod illarum trium quomodo terminabitur prima: et 2^a: et 3^a: et 4^a. In 2^a parte declarat primam quaestionem ponendo unam conclusionem: quae est haec. Demonstratio particularis est potior vltima. Probatur autem tribus rationibus factis a se oppositum. In 3^a parte soluit praedictas tres rationes: sicut patebit in fine quaestionis respondendo ad rationes factas a se oppositum. In 4^a parte determinat secundum veritatem primam quaestionem ponendo unam conclusionem: quae est haec. Demonstratio vltima est potior particulari. qua probatur septem rationibus: que patebunt ponendo conclusionem responsalem ad quaesitum.

Sciendum tertio. quod secundum capitulum continet unam conclusionem: quae est haec. Demonstratio affirmativa est potior negativa. Probatur quoniam rationibus. Quarum prima est haec. Illa demonstratio est potior quae praecedit ex paucioribus quam negativa. ergo demonstratio affirmativa potior est negativa. 2^a pars: quod illa que procedit ex paucioribus (ceteris paribus) velocius facit scire. Minor patet. quia licet utraque fiat ex tribus terminis et duabus propositionibus: as-

firmativa tamen fit solum ex affirmativis: sed negativa fit ex una negativa et altera affirmativa. Probatur item maior per exemplum: et ponatur quod illa compositio est: debet probari per illa tria media b et d. Verbi gratia. In terminis significativis ista propositio: homo est corpus: citius cognoscitur quam illa: homo est substantia: eo quod illa cognoscitur per pauciora media. quod tamen per ista duo media quae sunt animal et corpus animalium. Sed secunda cognoscitur per tria media: que sunt animal: corpus animatum: et corpus. Ideo ad cognoscendum 2^{am} oportet cognoscere primam et non e contra. Secunda ratio. Ex ambabus affirmativis potest fieri demonstratio non autem ex duabus negativis. ergo demonstratio affirmativa est potior negativa. Tertio ratio. Demonstratio affirmativa non resolvitur in negativas: sed e contra. Demonstratio negativa resolvitur in affirmativas. ergo affirmativa est potior negativa. Anis patet: quod ad reducendum negativam mediatam ad imediatam debet concludi per duas affirmativas. Quarta ratio. Affirmativa demonstrat negativam et non e contra. ergo affirmativa est potior negativa. Quinta ratio. Prima demonstratio affirmativa est potior prima demonstratio negativa. ergo affirmativa potior est negativa. Anis patet: quod prima affirmativa est propositio affirmativa: et negativa propositio negativa. Sed propositio affirmativa est potior negativa. Patet triplici ratione. Primo quod est notior: cum negativa sit nota per affirmativam. Secundo quod est prior: affirmativa enim fit esse: et negativa fit non esse. modo esse prior est quam non esse. Tertio quod affirmativa bene est sine negativa: sed non e contra.

Conclusio responsalis. De demonstratio vltima est potior particulari. Probatur septem rationibus. Quarum prima est haec. Illa demonstratio est melior et dignior: quae magis accipit causas propter quod: sed vltima est haec. 2^a pars: quod demonstratio est secundum demonstrationem cause et propter quid. 3^a pars: quod demonstratio vltima accipit subiectum vltimum: cui per se inest passio. modo tale subiectum est magis causa per quam subiectum particulari. Secunda ratio. Illa demonstratio est potior: quae procedit per causam magis vltimam: ultra quam non committitur quaerere aliam causam priorem. Sed demonstratio vltima est haec. 3^a pars: quod si ad aliquid interrogatum desit aliquid propter quod: tunc vltimum quaeretur: quousque desit vltimum propter quod: tunc opinamur nos scire quoniam habemus vltimum propter quod. Et hoc datur duo exempla. Primum est de causa finali. ut si quaeratur propter quod venit aliquis ad scopum: respondet ut videret pladium. Et si vltimum quaeratur: quod vult vendere pladium. respondet ut sciat debitoribus. Et si inter quaeratur quare vult reddere

Posterioꝝ

debito: Respondet ut iuste agat: et tunc nõ
pungit ulterius q̄rere. Scdm̄ exempli est de
causa formali. ut si q̄ratur p̄pter quid anguli
equitibeaz̄ habent duos angulos rectos eq̄
les: Respondet quia sunt trianguli. Et si q̄ra
tur p̄pter quid habet triangul⁹. respõdet qz
est figura rectilineaz̄: et ibi fit status: nec con
tingit aliam causaz̄ q̄rere. Tertia ratio. illa d̄
monstratio est potior q̄ magis recedit ab infini
to. s; vlt̄ est huiusmõd̄ ḡ zc. Maior patz̄ qz
in finitiõ fm̄ q̄ in finitiõ non est scibile. Minor
pbat̄ quia demonstratõ vlt̄ est de vniuersa
li: qd̄ magis recedit a singularib⁹: q̄ sunt in
finita. Demonstratio hō p̄ticularis est de p̄t̄
cl̄aribus vnius vlt̄is: q̄ magis accedit ad infi
nitatē. Quarta ratio. demonstratio vlt̄is plura
facit scire q̄ p̄ticularis. ḡ est potior. an̄is patz̄
quia demonstratio vniuersalis facit scire vlt̄e z
p̄ticularē sit: saltē modo cõfuso. S; demonstratio
p̄ticularis facit in̄ scire p̄ticularē. ḡ zc. Qui
ta ratio. demonstratio vlt̄is accipit mediũ p̄p̄in
quius p̄ncipio q̄ p̄ticularis: cum vlt̄is accipiat
mediũ vniuersali⁹ vlt̄ in vlt̄. ḡ est potior. Et sb̄
dit q̄ qdam̄ istarum rationũ sunt logice et cõ
munes: sc; tertia et quarta: et p̄cipue quarta:
q̄ non videt̄ multaz̄ necessaria: eo q̄ cognitio
vniuersali non dum scitur p̄ticularē inpropria
forma. Sexta ratio. cognoscens vlt̄e agnoscit
p̄ticularē: vel in vlt̄e vel in propria forma: et n̄
econtra. ḡ vniuersalis est potior. Septima rō
demonstratio vniuersalis est intelligibilis z ab
intellectu p̄ceptibilis. Demonstratio vero p̄tici
laris est sensualis: eo q̄ fit eorum q̄ sensus p̄ci
piuntur. ḡ vniuersalis est p̄tior.

Dubatur primo. Vtrũ de
mõstratio ostensua sit potior demonstratõe
ad impossibile. Pro responsione supponitur
q̄ aristoteles in tertio capitulo comparat de
monstratõe ostensua ad demonstratõe per
impossibile. Et intendit tres p̄clusiones. qua
rum prima tãgit duas d̄ras inter demonstratõe
tionem ostensua negatiua et ad impossibile.
quarũ prima est. qz demonstratio ostensua ne
gatiua p̄cedit ex altera affirmatiua et altera ne
gatiua: Ex quibus ostensue demonstrat con
clusiõ negatiua. S; demonstratio p̄ impos
sibile est q̄ ex opposito cõclusiõis demonstratõe
de cum vna manifeste vera: p̄cludit conclusiõ
onem manifeste falsam: ex cuius falsitate re
greditur ad falsitatē p̄p̄thesis: p̄ qua demonstratõe
veritas p̄clusionis p̄bande. Ex quo in
fert p̄uenientiã ipsarum inter se. fiunt enim
ex eisdem terminis: similiter ordinabilib⁹ tã

quo ad figuram q̄ etiam quãtũ ad modũ
sc̄da differentia. qz in demonstratõe ad im
possibile p̄clusio debet esse notior p̄missis. qz
fit p̄cessus a falsitate cõclusiõis ad falsitatē
vnius p̄missis. S; econtra est in demonstratõe
negatiua. Sc̄da p̄clusio demonstratio nega
tiua ostensua ē potior q̄ demonstratio ad im
possibile. pbat̄. qz illa demonstratio est potior
q̄ p̄cedit ex notioribus credibiliorib⁹ z p̄
ozibus. S; demonstratio negatiua ostensua ē
h̄mõd̄. In demonstratõe autē ad impossibile
cõclusio est notior p̄missis. ḡ zc. Tertia cõ
clusio. Demonstratio ostensua affirmatiua est
potior demonstratõe ducete ad impossibile.
patz̄ quia affirmatiua est potior negatiua: ut pa
ruit capitulo p̄cedenti. S; demonstratõe nega
tiua est potior demonstratõe ad impossibile:
ut patuit in conclusiõ p̄cedenti. ḡ demonstra
tio ostensua affirmatiua ē potior demonstrati
one ad imp⁹. Ex quib⁹ patz̄ respõsio ad du
bium: sc; qz demonstratio ostensua est potior
ea q̄ est ad impossibile. patet quia omnis de
monstratio ostensua est affirmatiua vel nega
tiua. S; vtraqz earum est potior demonstra
tione ad imp⁹. ḡ zc.

Dubatur secundo. Vtrũ de
monstratõe possint augeri. Et videt̄ q̄ nõ
parestorelem in fine tertij tractat⁹ vbi dicit au
gentur autē nõ p̄ media demonstratõe. In
oppositum arguitur p̄ aristotelem in tertia pre
ratione posita in sc̄da notabili hui⁹ tractatus
vbi dicit: oportet hoc accipere p̄dicatias id est
q̄dã augmentata demonstratõe necesse fieri
plures. Respondetur p̄ vnu dictũ. z vna disti
ctiõ. Dicitur est istud. demonstratio dicitur
augeri in proposito quãdo p̄missis ei⁹ sũt me
diata z possunt p̄bari. Si vero p̄missis sũt im
mediate talis demonstratio dicitur nõ augmen
tata. Distinctio est hec. demonstratõe auge
ri potest tripliciter intelligi. Uno mō p̄ pluri
ficationem mediorum: ita sc; qz plura media
eq̄ p̄ma accipiant ad p̄bandum eandem cõ
clusiõ. Sc̄do potest intelligi qz augeantur
ad latus vel imp⁹: sub sumendo sc; sub me
dio distributo plures m̄ores extremitates: vlt̄
sub minori extremitate distributa plures ali
as minores extremitates. Tertio potest intel
ligi demonstratõe augeri p̄pter p̄osillo
gationē suarũ p̄missaz̄: quando sc; p̄missis
vel alt̄ra tantũ est mediata: vel demonstrabi
lis. Tunc respondet ad dubiũ qz demonstra
tiones non possunt augeri p̄mo modo: sicut
dicebat auctoritas ante oppositi. Possunt au
R J

tem demonstrationes augeri 2° vel 3° modis sicut dicebat autoritas post oppositi.

Dubitat^{ur} tertio. Vtrum de monstratio affirmatiua pcedat ex pauiorib⁹ q³ negatiua. Respondet q³ demonstratio affirmatiua et negatiua habet equalia principia materialia. vnaq³ eni sit ex trib⁹ terminis et duabus ppositionib⁹. S³ p tanto d³ affirmatiua fieri ex pauiorib⁹. quia solū pcedit ex affirmatiuis. negatiua vero fit ex vna affirmatiua et altera negatiua. Et si q³ ratur. si demonstratio particularis facta in darij sit potior q³ demonstratio vniuersalis facta in barbara ex eisde³ terminis. Respondetur demonstratio particularis facta in darij est potior quantum ad euidentiaz illationis: non autē quanti ad pfectionē essentialē demonstratōis: q³ est pcedere ex his q³ sunt de his q³ sunt d³ fm q³ ipsum.

Ad rationes ante opposituz

Ad p¹am respondz arestoteles concedendo maiorem: et negando minore: cū eius pbatione. quia habere tres non inest eq³ibie fm q³ est eq³ibia: s³ fm q³ est triangul⁹. q³ patz. q³ triangulus est q³ tam p¹une ad eq³ bia: et p¹ dicatur de eq³ibia et alijs triangulis fm eandem rationem: et nō fm equocatōez. q³ cū habere tres inest omni triangulo: oportet q³ inest eq³ibia fm q³ triangul⁹. Ad scōdaz respōdet negādo minore q³ vniuersalia sūt magis entia. q³ particularia. q³ patet quia quanto aliquid est magis incorruptibile: tāto est magis ens. Ad tertiā rōdet negādo minore. Et ad pbationē dicit q³ nulla necessitas est opinari v¹ eē vnū p¹ter multa. q³ patz p simile. q³ sic potest demonstrari aliq³ passio de aliquo accidente sine substantia: et tamē ppter hoc nō sequit^{ur} q³ sit dare accēs sine substantia. Ita in proposito potest fieri demonstratio de vniuersalib⁹ sine applicatōe ad particularia: et tū ppter hoc non sequit^{ur} q³ v¹ e sit res p¹ter singularia. Et addit q³ si aliquis hoc opinet^{ur}: tamen causa illius erroris nō est demonstratō: s³ male audiens id ē male intelligēs.

Queritur decimoquarto:

vtrū vnitas habitus scientifici sumat ab vnitate subiecti: et diuersitas a diuersitate principiorū. ar² p¹mo q³ nō. quia diuersae sciētie possunt p¹siderare idem subiectū. q³ vnitas scientie non sumitur ab vnitate subiecti. asis patz. quia oēs scie p¹siderāt de vniuersali. Scōdo sic sciētia non capit entitatē a subiecto. q³ n^o

vnitatē. tenz p¹na quia ab eodē res habet q³ fit ens: et q³ fit vnum ens. Tertio sic distincō sciētiay sumit^{ur} a distincōne subiectoy. q³ nō a distincōne pncipioy. tenet p¹na q³ idem non habet pncipia diuersa distincō. asis patet p arestotelem p¹mo de aia dicentē secantē sciētie q³ admodū et res de q³bus sunt. In oppositum est arestoteles.

Sciendū primo. q³ pro decla

ratione terminorum mouent^{ur} q³uorū difficultates. quarum p¹ma est hec. vtrum vnitas scientie sumat^{ur} ab vnitate subiecti. Respondetur p duas distincōnes: et duo dicta. Prima distincō est hec. subiectū alicuius scientie p¹ capi duplicif. Vno mō materialif s³ p¹ illa simplici quantitate de qua demonstrant^{ur} passiones. Alio modo capitur formalif p ipsa q³ritate informata quada³ ratione formalif: que vocatur rō subiectiua. Scōda distincō. aliq³ sciētia potest dici vna duplicif. Vno modo intrinsece et formaliter. Alio mō extrinsece et ab obiecto. Primū dictum. vnitas scie nec formalif nec obiectiue sumit^{ur} ab vnitate materialif subiecti. patet quia idem subiectū materialif potest cōsiderari in diuersis sciētijs. Scōm dictū. vnitas sciētie non formalif: sed obiectiua et extrinseca sumit^{ur} ab vnitate formalif obiecti. Prima pars patz quia scia est vni ens reponibile in pdicamento q³ntitatis formalif. q³ de se formaliter et intrinsece est vna. tenet p¹na quia cuiuslibet entitati correspondet sua propria vnitas. Secunda pars patz. quia si subiectū scientie sit vnum in genere: scia dicitur esse obiectiue vna in genere. q³ r². Scōda pars patz quia vnitas sciētiay sumatur p¹cise a distincōne pncipioy. Respondetur p duas distincōnes: et duo dicta. Prima distincō est duplex. quedam est intrinseca: qua aliquid p differentiam intrinsecam et essentialē distinguit^{ur} ab alio. et sic distincō sciētiarum nō potest sumi a distincōne pncipioy. Alia est distincō q³ fit p extrinsecam: q³ scilicet pncipiū est essentialiter et extrinsece distinctum est nobis innominatum: tunc accipim^{ur} vnu extrinsecū p p¹ distincō: sic distingui mus potētias p obiecta. Scōda distincō dicit^{ur} est p¹ distincō. q³ta est distincō a posteriori. Aliud est p¹ distincō a posteriori p p¹ comitantia. Primū dictū est istud. distincō sciētiay essentialis et intrinseca nō potest sumi a distincōne pncipioy ipsius subiecti vel demonstratōis. patet quia p nihil extrinsecū distinguit^{ur} aliq³ intrinsece et essentialiter. S³

Posterioꝝ

principia subiecti vel demonstratiois sunt extrinseca scientie. q̄ p ea non potest sumi distinctio essentialis et intrinseca scie. Et ideo quilibet scientia habet vnaz differentia intrinseca et essentialē: q̄ multotiens est nobis ignota per quā differt a qualibet alia scientia: Scdm̄ dictus distinctio extrinseca scientie sumit a priori et distinctioe principioꝝ: et a posteriori sumit penes diuersos modos pcedendi in illa scientia. Prima pars patet. quia principia sunt naturalit̄ p̄ora subiectis. Scda pars patet p̄ aristoteles p̄mo de anima dicentes q̄ illa scia est p̄or et p̄fectior q̄ habet p̄fectioē et certioꝝ modum pcedendi. alie due difficultates patebūt in tertio notabili.

Sciendū secundo q̄ nonus

tractatus in quo aristoteles determinat d̄ comparatione scientie ad scientiam et alios habitus continet tria capitula. In quorum primo agit de comparatione scientie ad scientiam: Et p̄inet tres partes. In q̄rum p̄ma finit̄. p̄parat vnā demonstratioē ad alia penes conditiones q̄ debent ei ea ratione q̄ e demōstratio. que conditiones sunt quatuor: scz esse ex p̄oribus: et esse ex posterioribus: facere scire p̄pter quid: et facere scire quia est. Et fm̄ hoc continet duas conclusiones: quarū p̄ma ē h̄c scientia q̄ est prior: i. ex p̄oribus est certioꝝ ea q̄ est ex posterioribus. Scda cōclusio. demōstratio q̄ facit scire p̄pter quid et quia est: est certioꝝ illa q̄ facit scire qz est tantū. Has duas cōclusiones relinquit aristoteles notas et prius habitus. In scda pte p̄parat vnā demōstrationem ad aliam penes cōditōes q̄ debentur ei ratioe rerum significatarum. q̄ conditiones sunt quatuor: scz esse de subiecto: et esse de non subiecto: esse ex simplicibus: et esse ex magis cōpositis. Et p̄inet duas cōclusiones. quaz.

Prima est hec. scia q̄ est de nō subiecto: est certioꝝ illa q̄ est de subiecto. Et capit̄ hic subiectū p̄ materia sensibili: vel p̄ aliq̄ p̄ditione materiali sensibili. p̄bat aristoteles exemplo quia arismetria q̄ est de numero q̄ est nō subiectum: est certioꝝ et nobilioꝝ musica q̄ est de numero sonoz q̄ dicit̄ esse subiectus. Scda cōclusio. scientia q̄ est de simplicibus: est certioꝝ ea q̄ est de magis cōpositis aut cōtractis. vt arismetria q̄ ē de numero est certioꝝ q̄ geometria q̄ ē de magnitudine: quia vnio q̄ est principium numeri est simplicioꝝ et prior puncto. qd̄ est principium magnitudis. Addit enī punctus supra vnitate positōes in continuo. In tertia pte cōparat scias adinuicem penes vni-

tatem et diuersitatē. Et intendit tres conclusiones. Prima est hec. vnitates scie sumit ab vnitate subiecti: ita q̄ illa sint vnus scientie q̄ sunt vnus generis scibilis. Hanc cōclusioē n̄ p̄bat aristoteles. potest tamē sic p̄bari. quia scia est quidam mor⁹ rationis. sed motus capit vnitatem a termino ad quē. Termin⁹ autē ad quē scientie est subiectū ipsi⁹ scie: qz in scietis speculatiuis solum q̄ritur cognitio subiecti scibilis: et in scientis practicis solum q̄ritur cognitio p̄structionis ipsius subiecti. Scda cōclusio tangit quatuor cōditiones requisitas ad hoc q̄ aliqua scia dicatur vna. quarū p̄ma est hec: q̄ talis scientia habeat vnū genus subiectiui. Scda q̄ tale subiectum p̄ponatur ex aliquibus p̄ncipijs primis: ex quib⁹ p̄cedat demonstratio. Tertia q̄ habeat pres̄ subiectiuas. 4^a est q̄ habeat passiones p̄ se de illo subiecto p̄ sua principia demonstrabiles. Tertia cōclusio. distinctio scientiaz sumitur ex distinctioe principioꝝ. patet quia ex opposito p̄sequentis inferitur oppositū antecedētis. Nam si principia sint eadem: et scientie erunt eadē q̄ ille scientie sūt diuerse: q̄rum principia sūt diuersa. Scdo patet idem a signo. quia dicitur mus scientiam subalternatā et subalternantē esse distinctas scientias: eo q̄ habent principia prima et in demonstrabilia distincta: et nō eadē. q̄ signū est q̄ distinctioe scientiaz sumitur ex distinctioe principioꝝ. Et subdit aristoteles q̄ eadem cōclusio potest demonstrari p̄ diuersa media in medijs eisdem coordinatōis. et de h̄ non dat aristoteles exemplū. scdo in medijs alterius coordinatōis. sicut ista cōclusio: omne qd̄ letatur trāsmutat: p̄t primo ostēdi p̄ illud medium qd̄ est gescere. sic arguēdo. oē qd̄ gescit trāsmutat: letans gescit. q̄ omnis letans trāsmutat. Scdo potest demonstrari p̄ illud medium qd̄ est moueri. vt omne qd̄ mouetur trāsmutat: s; omnis letans mouet. q̄ ois letans trāsmutatur.

Sciendū tertio q̄ circa hūc.

textū incidunt quatuor difficultates. Quaz p̄ia est hec. Utrū habitus omnium cōclusioe sit idē habitus in numero. Respōdet p̄babilis q̄ sic sicut enim calor p̄ primū actū calefactōis causat vnū ḡdū: et p̄ scdm̄ causat aliū gradū: et p̄ actum 3^m causat 3^m gradum: et sic in infinitū et tandē ex oibus illis gradib⁹ fit vna caliditas numero. sic etiā intellect⁹ p̄ actū quē habet circa primam cōclusioē metha⁴: causat vnū gradū habit⁹ totalis metha⁴: et p̄ actū quē habet circa scda; causat fin⁹ gradū: et sic cōse-

R z

Auraria

Scda p̄ta
Quatuor p̄ditiones p̄ q̄nt⁹ ad hoc
quod aliqua scia dicatur vna

Auraria

Auraria

quenter: tunc et omnibus illis habitibus resultat vnus habitus totalis: qui est vnus vnitatem numerali: et cuiusdam totalitatis. Dicitur tamen vnus in genere ppter vnitatem genericam sui subiecti. Secunda difficultas vtriuslibet et possessionis et generaliter omnium partium in scientia possit esse vnus habitus. Respondetur quod sic. quia subiecti continent virtualiter notitiam cuiuslibet contenti sub eo. id est habitus subiecti per ydemptitatem virtualis continentie potest dici vnus: cum habitu omnium partium in illa scientia. Tertia difficultas. vtrum scientia de incorporeis et a corpore separatis sit certior quam scientia de subiectis corporeis corpore ligatis. Et videtur quod sic per aristotelem in prima conclusione huius capituli: qui dicit quod scientia que est ex prioribus est certior. In oppositum tamen arguitur per commentatorem septimo metaphisice: vbi vult quod mathematica est certior omnibus alijs: et tamen est de subiectis corpore ligatis. Ad dubium secundum linconien. Respondetur affirmatiue quod sic. per cuius probationem supponit quod sicut ad hoc quod aliquod obiectum sensibilis corpore ab oculo videatur requiritur quod in tali obiecto infundatur lumen corporeale: ita quod quanto in illo maius lumen infundatur: tanto magis est ab oculo corporeali visibile: ita proportionabiliter ad hoc quod aliquid ab intellectu cognoscatur requiritur quod in eo infundatur lumen spirituale: ita scilicet quod quanto tale obiectum est magis receptiuum luminis spiritualis: tanto ipsum est propinquius intellectui: et ab eodem magis intelligibile. hoc supposito format talis ratio: quia nota illorum entium que sunt propinqua ipsi intellectui: et lucis spiritualis magis receptiuum est certior. Secunda ratio prima sicut sunt cause vniuersales: vt intelligentie: et substantie a corporibus separate sunt huiusmodi. que tamen verumtamen a non nullis negatur illud lumen spirituale necessario preexigi ad intellectum alicuius quantitatis. Sed dicunt vnumquodque in se habere proprium gradum sue entitatis: et etiam sue cognoscibilitatis. huius tamen difficultatis veritatem non interest inquirere hic sed altioris: et et scientie. Ad rationem in oppositum respondet lincon. quod licet metaphisica sit certior alijs scientijs quantum ad intellectum nostrum agrauatum et morbo carnis ebubilitatum non tamen quantum ad intellectum separatum a tali mole carnis. Quarta difficultas vtrius ista conclusio letans transmutatur possit probari per ista dua media que sunt moueri et gessere: Et videtur quod non. quia demonstrationes

non augentur per media. In oppositum est a: Respondetur affirmatiue quod sic: et vltra dicitur quod aristoteles prius locutus est de demonstratione proprie dicta et mathe: hic vere loquitur magis de demonstratione naturali: que est minus proprie dicta demonstratio: et illa potest augeri per media. Et pro declaratione exempli notat lincon. quod in letante sunt duo motus: interior scilicet et exterior. Nam antequam letans letetur habet appetitum et spem. Vnus enim quem habet ad rem appetitam vocatur appetitus. Sed profectio illi appetibilis vocatur spes. post vero rei affectatione: illud quod prius vocabatur appetitus: nunc vocatur amor: quod vero prius vocabatur spes: nunc dicitur letitia. Est enim letitia delectatio sanguinis circa cor letans sed post affectationem rei appetite gessit quantum ad appetitum. Sed tamen adhuc mouetur motu interiori: qui est dilatatio sanguinis ad cor.

Conclusio responsalis vniuersalis habitus scientie sumitur ab vnitatem subiecti et distinctio sumitur a distinctio principiorum hec conclusio satis est probata in secundo notabili.

Dubitatur primo. Vtrius sensibile sit scientia. Pro solutione supponitur quod in secundo capitulo excludit aristoteles scientiam ad duobus generibus rerum: scilicet casualibus et fortuitis: et ab his que per sensum percipiuntur. Et continet duas partes. in quarum prima intendit quatuor conclusiones. quarum prima est hec. eius quod est a fortuna non est scientia per demonstrationem. patet quia cuius est scientia aut est necessaria aut frequenter. Sed illud quod est a fortuna non est necessarium: neque frequenter. que eius quod est a fortuna non est scientia. Maior patet. quia omnis demonstratio aut est per necessarias propositiones: aut per propositiones que sunt vere vt frequenter. Maior probatur. quia illa que sunt a fortuna sunt extra necessarium et extra frequenter. Ex quo infertur quod si promissa sint vere vt frequenter: conclusio erit vera vt frequenter. Secunda conclusio. non contingit aliquid scire per sensum probatur duabus rationibus: et duobus signis. Prima ratio. si contingeret aliquid scire per sensum: sequeretur quod scire esset sentire. consequens est inconueniens. que et antecedens. Secunda ratio quia scientia est vniuersalis. Sed non contingit sentire vniuersale aliquid per sensum. que tamen. Maior patet quia demonstratio est per propositiones vniuersales. Maior probatur

Posterioꝝ

quia sensus non est nisi eorum quae sunt hic et nunc. vniuersale autem non est hic et nunc: sed est ubique et semper. quod non contingit sentire vniuersale. Ex quo inferunt quod sentire quidem necesse est singula. id est quod sentire contingit singulariter. est autem scientia incognoscendo vniuersale. Primum signum. si sensibilibus videremus triangulum habere tres: nondum sciremus ipsi habere tres: sed adhuc quaeremus demonstrationem: et causas propter quam habet tres. quod sequitur quod non contingit aliquid scire per sensum. Secundum signum. si essemus supra lunam: et videremus terram subiectam inter solem et lunam: tunc videremus lunam eclipsari: et tamen non sciremus causas propter quam vniuersaliter deficit. sed solum sciremus causam propter quam nunc deficit. quod signum est quod non contingit aliquid scire per sensum. Tertia conclusio tangit quinque correlaria. Quorum primum est. Sensus non est vniuersalium: sed ex pluribus singularibus multoties sensatis veniamur vnum vniuersale. Secundum correlarium: vniuersale est honorabile: quia ostendit causas passionis. Tertium correlarium: cognitio vniuersalis est honorabilior quam cognitio sensata: quae non est per causam. Quartum correlarium. cognitio principiorum est honorabilior quam quacumque alia cognitione. Quintum correlarium. impossibile est sentiendo aliquid scire demonstratiue: nisi aliquis dicat quod sentire fit per demonstrationem scire: secundum illos qui ponebant quod sensus non differt ab intellectu. Quarta conclusio tangit remotionem cuiusdam dubij. quia aliquis posset dicere quod sensus nihil faceret ad scientiam. Remouet aristoteles dicens quod quidam sunt qui propter defectum sensus ignorantur: et si sentirent eorum habere scientiam. non quod sensus sit causa principalis scientie: sed quia ex sensu tanquam ex causa occasionali deuenimus in cognitionem propositionis vniuersalis. ita quod ex pluribus visionibus et sensationibus veniamur vniuersale. ut si videremus poros qui sunt in vitro: nunquam dubitarem quomodo lumen pertransiret vitrum. Sed quia sic videremus in vno vitro: et sequenter in alijs pluribus vitris: tunc intelligemus sic esse in omnibus vitris. et sic per sensum multiplicati deuenimus in cognitionem propositionis vniuersalis: scilicet quod omne vitrum permittit luminis transitum. sed quia aliquando ignoramus illum sensum: scilicet quod vitrum sit perforatum. ideo ignoramus propositionem vniuersalem: et ita impedimur insciendo propter quid vitrum dicitur esse transparentes.

Dubitatur secundo. Vtrum omnium sillogismorum sint eadem principia. Pro resolutione supponitur quod aristoteles in secunda parte ostendit quod diuersarum scientiarum diuersa sunt principia. Et continet duas particulas. quarum prima continet quatuor conclusiones. Prima est haec. non omnium sillogismorum sunt eadem principia. patet quia sillogismorum quidam sunt veri. alij sunt falsi. Sed sillogismorum verorum et falsorum non sunt eadem principia. quod non omnium sillogismorum sunt eadem principia. Et licet ex falsis contingat sillogizare verum: hoc tamen non est nisi semel: hoc est non semper. quia si altera praemissa: sillogismi procedentis ex falsis pro sillogizatur: tunc in tali pro sillogizatione non contingit ex falsis sillogizare verum. Secunda conclusio. non omnium sillogismorum falsorum sunt eadem principia. patet quia quorundam sillogismorum falsorum conclusiones sunt contrariae et quorundam conclusiones sunt impossibiles ergo non omnium ipsorum sunt eadem principia. Antecedens patet. quia ille sunt contrariae iniustitia est iustitia. timor est audacia. et utraque est falsa. Iste etiam sunt impossibiles: homo est equus: homo est bos: equale est maius: equale est minus. Sed tales conclusiones non possunt concludi nisi ex principijs falsis contrarijs aut impossibilibus. talia autem principia non sunt eadem: quod tunc. Tertia conclusio. non omnium sillogismorum verorum sunt eadem principia. probatur quatuor rationibus. Quarum prima est haec. conclusionum genere differentium principia non possunt esse eadem. Sed multae sunt conclusiones vere genere differentes. quod earum principia non sunt eadem. Maior patet. quia si conclusionum genere differentium principia essent eadem: vel quod huiusmodi principia conuenirent insursum: hoc est quod termini conuenirent secundum dispositionem secundae figure: in qua scilicet medium semper predicatur. aut conuenirent indeorsum: hoc est sillogismi conuenirent in terminis dispositis secundum exigentiam tertiae figure: in qua medium subicitur in utraque. aut conuenirent in termino exteriori se habere aut interiori: hoc est conuenirent in dispositione primae figure: in qua medium subicitur respectu maioris extremitatis: propter quod dicitur esse interiori. et idem medium predicatur in secunda propositione de minore: ideo dicitur esse exteriori. Secunda ratio. si omnium verorum sillogismorum essent eadem principia. maxime essent principia communia: cuiusmodi est istud de quolibet affirmatio vel negatio vera tunc. Sed ista

non sunt eadem respectu omnium conclusionum demonstrandarum. $\text{g}^{\text{r}} \text{r}^{\text{e}}$. Minor patet quia huiusmodi principia communia cum ingrediuntur demonstrationem coartantur ad proprius genus subiectum: ut patuit prius. Sed frequenter illa subiecta super quae eriguntur demonstrationes differunt genere. g^{r} non omnium demonstrationum principia communia sunt eadem. Minor patet. quia eorum quae eriguntur sub demonstratione quaedam sunt sub quantitate: quaedam sunt sub qualitate. Tertia ratio. principia non sunt multo minora conclusionibus. sed conclusiones in diuersis demonstrationibus non sunt eadem ergo neque principia. Minor patet. quia conclusiones aliquando sunt ex terminis assumptis id est dispositis in secunda vel tertia figuris: vel sunt ex terminis admittis. id est dispositis in prima figura. $\text{g}^{\text{r}} \text{r}^{\text{e}}$. Quarta ratio. quorundam conclusionum principia sunt necessaria: et quorundam contingencia. sed contingencia et necessaria non sunt eadem. $\text{g}^{\text{r}} \text{r}^{\text{e}}$. Quarta conclusio tangit remotionem vnius dubij. Nam licet non omnium demonstrationum. vniuersaliter simul sumptarum sint eadem principia tamen non videtur ob stare quin quarundam demonstrationum sint aliqua principia eadem. sicut demonstrationum. logicalium sunt eadem principia logicalia: et geometricalium geometricalia. Respondet aristoteles quod dicere sic esse: nihil aliud est dicere quam dicere quod diuersarum scientiarum sunt diuersa principia propria. et ideo si propter hoc concludatur aliquis: omnium demonstrationum vniuersaliter esse eadem principia: id est multum derisorium. quia pari ratione diceretur quod omnia entia sunt eadem. quod omnia entia sunt eadem in hoc quod est esse ens.

Dubatur tertio. Vtrum omnium scientiarum sint eadem principia. Pro solutio sic supponitur quod aristoteles in hac secunda particula intendit duas conclusiones. Quae prima est haec. non omnium demonstrationum et scientiarum sunt eadem principia. Probatur duabus rationibus. quarum prima est haec. quod sic tunc per quolibet demonstratur quodlibet. et illud est fatuum dicere: et multum insipienter $\text{g}^{\text{r}} \text{r}^{\text{e}}$. consequentia patet. quia sumantur iste due conclusiones quae sunt: a et b: et capiuntur plura principia: scilicet c o f. tunc si per illa possit. a. demonstrari: ita etiam et b. Minor patet. quia talis differentia principiorum non contingit in scientiis mathematicis: quae procedunt ex ordine immediatis: neque in resolutorijs: quae procedunt ab

his quae ab immediatis originem traxerunt. Secunda ratio. principia sunt propositiones immediate. Sed diuersarum scientiarum diuerse sunt conclusiones. g^{r} et diuersa principia immediata. tenet consequentia quia conclusiones suae diuersitatem sumunt ex suis proprijs principijs: ut patuit in capitulo precedenti. Secunda conclusio tangit solutionem cuiusdam obiectionis. posset enim aliquis dicere quod pluribus conclusionum demonstrabilium est vnum principium immediatum: quod tamen potest applicari ad diuersas conclusiones. Respondet aristoteles quod licet prima principia sint communia pluribus conclusionibus: tamen in vno quoque genere scibili est vnum primum principium speciale: hoc est vna prima propositio immediata: ad quam resoluntur omnes conclusiones quae deducuntur ex principijs illius scientie. Et est illa prima propositio immediata: quae subicit genus subiectum respectu sue diffinitionis. Ex quo infertur quod non contingit demonstrare quodlibet ex quolibet: sed diuersarum scientiarum necessario principia sunt diuersa. Infertur secundo quod scientiarum duplita sunt principia. quaedam sunt ex quibus: et illa sunt praemissae: ex quibus vel per quas demonstrantur propositiones de subiectis. Alia sunt principia circa quae scia versatur. sicut in arithmetica numerus est subiectum: et in geometria magnitudo. Et sic dicitur quod principia ex quibus: sunt communia: sed principia circa quae: sunt propria.

Ad rationes ante oppositas dicitur quod due prime soluntur ex primo notabili. Ad tertiam negatur antecedens. ad probationem concessio antecedente. negatur consequentia. quia haec dictio quoadmodum non dicitur circumstantia causa: sed solius similitudine.

Queritur decimoquinto:

vtrum ab eodem intellectu de eodem obiecto simul et semel possit haberi scientia et opinio. Et videtur quod sic. quia per p. in t. de diametro sciimus quod est incomensurabilis costa. g^{r} de eodem subiecto potest haberi scientia et opinio. Secundo sic possibile est eundem intellectum simul habere medium probabile et medium demonstratum: ad eandem conclusionem. g^{r} possibile est simul habere scientiam et opinionem de eodem. Tertio sic aliquis potest primo per medium probabile habere opinionem de aliqua conclusionem: et postea cognito medio propter quid: potest de eadem habere scientiam. Sed adueniente scientia non destruitur praecedens opinio: cum adhuc talis possit probare illam conclusionem

Posteriorum

per medium pbabile. q̄ de eodem possumus simul habere scientiam et opinionem. In opo-
postum est aresto-

**Sciendū primo. q̄ pro decla-
ratione terminorum ponunt due distinctōes**
Quarum prima est hec. opinio fm linconien-
sem potest capi tripliciter scilicet cōmuniter:
proprie: 2 magis proprie. Opinio cōmuniter
dicta est cognitio cum assensu. et sic non ē ali-
ud q̄ fides vel credulitas qua assentimus si-
ue firmiter siue non alicui propositioni contin-
genti vel necē. et sic opinio est genus ad sci-
entiam et ad opinionem proprie et magis p-
proprie dictam. Ex quo sequitur q̄ omnis scien-
tia est opinio: et omne scibile est opinabile 2
non econtra. **Opinio proprie dicta est accep-
tio vnius partis contradictionis cum formidi-
ne et timore alterius partis: et tunc quando-
cunq; assentimus alicui propositioni: dubita-
do tamen de veritate sui contradictorij: talis
assensus vocatur opinio. Sed opinio magis
proprie dicta est cognitio veri p̄tingentis fm
q̄ huiusmodi. Et ad istam due cōditiones re-
quirunt. Primo requiritur adhesio vel assen-
sus alicui propositioni contingenti. Et quo
sequitur q̄ nullius propositionis necessarie p̄-
esse opinio magis proprie dicta. Secō requi-
ritur q̄ talis propositio contingens ab opinā-
te capiatur vt cōtingens. quia si talis propo-
sio defacto fuerit contingens: 2 accipiatur ab
opinante tanquam necessaria: tunc stante ta-
li iudicio: non posset opinans de illa habere
opinionem. Secōa distinctio. scientie vt opi-
nionis duplex est obiectum q̄ntā est rōle: sicut
est ipsa est conclusio scita vel opinata: et sic ca-
pitur hic. Aliud est obiectum partiale: scilicet
subiectum conclusionis scire vel opinare.
et de tali non intelligit q̄stio.**

**Sciendum secundo q̄ terti-
um et vltimum capitulum in quo determinat
aristoteles de comparatione scientie ad alios
habitus continet tres partes. In quarum pri-
ma agit de comparatione scientie ad intel-
lectum et opinionem. Et continet quatuor con-
clusiones. quarū p̄l' onū p̄ia est. scibile et sci-
entia differunt ab opinione et opinabili. pa-
tet quia scientia est vniuersalis: et per propo-
sitiones vniuersales et necessarias. Sed opi-
nio est circa propositiones contingentes 2 nō
necessarias. q̄ 2c. Secōa pars patet. quia scibi-
le est necessarium et impossibile aliter se ha-
bere: tamen opinabile est contingens. **Sec-
cunda conclusio tangit differentiam inter in-****

tellectum et opinionem. quia intellectus est p̄n-
cipium scientie: non autem opinio. cum sit cō-
tingentium. Et capitur hic intellectus nō pro
potentia intellectiva: s; pro habitu cognitiuo
principiorum. Tertia conclusio tangit diffe-
rentiam inter scientiam et intellectus. et ē hec
Scientia differt ab intellectu. quia scientia
est habitus propositionis mediate et demon-
strabilis. sed intellectus est habitus propositi-
onis immediate q̄ 2c. Quarta conclusio. scie-
tia intellectus et opinio conueniunt in hoc q̄
sunt verorum et possunt esse circa propositio-
nes veras. Ex quibus infert duo correlaria.
Quorum primum est. opinio circa verū 2 fal-
sum est. Secūdu est q̄ opinio est circa verū
contingens. quod est possibile aliter se habe-
re. patet tribus rationibus. Primo per diffi-
nitionē opinionis. q̄ opinio ē acceptio p̄p̄is
immediate et non necessarie. Secō. quia incer-
tum dicitur de natura opinionis: ergo opinio
est veri incerti siue contingenti. Tercio nul-
lus dicit se opinari cognoscendo aliquid esse
impossible aliter se habere: sed tantū dicit se
scire. ergo opinio est veri contingenti: et sci-
entia est veri necessarij.

**Sciendum tertio. q̄ in secu-
da parte huius capituli mouet aristoteles duas
questiones. Et inrendit quatuor conclusiōes.**
Prima tangit illas duas questiones. quarū
prima est hec. Utrum contingat idem sciri
et opinari. Secūda questio. vtrum scien-
tia et opinio sint idem. Secūda conclusio
(que est disputatiua tantum) est ista. contin-
git idem scire et opinari. patet tribus ratiōni-
bus. Prima est hec. nihil contingit opinari
quin contingat illud scire. q̄ contingit idē sci-
re et opinari. Secō sic sicut sciens procedit p̄
propositiōes mediatas quousq; veniat ad im-
mediatas: similiter et opinans. q̄ p̄tingit idē
opinari et scire. Tercio sic sicut contingit scire
quia est et propter quid: ita contingit opina-
ri quia est et propter quid. q̄ contingit idem
scire et opinari. Tercia conclusio tangit so-
lutionem secōe questionis. et est hec. Si aliq̄
habitus acquiratur per media q̄ nō sunt pos-
sibilia aliter se habere: sicut sunt diffinitiones
per quas sunt demonstrationes: talis habi-
tus erit scientia et non opinio. Et habens talē
habitus sciet et non opinabitur. Sed si aliq̄
habitus acquiratur per media possibilia aliter
se habere: que nō insunt extremis fm substā-
tiam nec fm spem id est per se: talis habi-
tus erit opinio et non scientia: et habens talē

habitu opinabitur et non sciet neq; quia e
neq; propter quid. Si tamen acquiratur per
mediata erit opinio propter quid: et si per me
diata erit opinio quia est. Quarta conclu
sio tangit solutiones prime questionis. Ad q;
respondetur tripliciter. Primo per simile. na
sicut eiusdem penitus no est opinio vera et fal
sa. sic nec eiusdem penitus est opinio et scien
tia: Sed sicut quidam dicunt inconuenientia
sequi ad hoc qd est eiusdem esse opinionem
veram et falsam. vt inconueniens est vere opi
nare diametrum esse comensuratum coste. Si
militer sequuntur inconuenientia ad hoc quod
est eiusdem esse opinionem et scientiam. Se
cunda solutio. sicut eiusdem (vt diametri) pot
est opinio vera et falsa: non tamen eiusdem
penitus. differunt enim fm rationem: ita eti
a scientia et opinio sunt eiusdem vt de homie
scimus q; vere est animal. sed de homie opi
namur q; sit albus vel currens: Tertia solutio
non contingit simul opinari et scire idem. q;
tunc aliquis simul opinaretur idem posse alif
se habere: et non posse aliter se habere. qd e
inconueniens. Ex quibus concludit correlarie
q; impossibile est de eadem conclusione ha
bere scientiam et opinionem: licet diuersoru
predicatorum respectu eiusdem subiecti pos
sit haberi scientia et opinio. vt de homie re
spectu risibilis habetur scientia. Sed de ho
mine respectu huius predicati currit habetur
opinio.

Conclusio responsalis impli
cat contradictionem de eodem obiecto totali:
vtpote de eadem conclusione: habere opini
onem et scientiam: siue simul siue successiue:
siue ab eodem intellectu siue a diuersis. patet
quia scientia solum e de conclusione necessa
ria et impossibile aliter se habere. Opinio ve
ro semper est de contingenti et possibili aliter
se habere: modo implicat contradictione; ea
dem propositionem simul vt successiue in co
dem intellectu vel diuersis ee necessariam et
contingentem: esse possibile aliter se habere
et impossibile aliter se habere: q; implicat con
tradictionem siue simul siue successiue ab eo
dem intellectu siue a diuersis de eadem con
clusionem habere scientiam et opinionem.

Dubitatur primo. Vtrum de
propositione mediata possit habere opinio p
pter quid. Pro solutione ponuntur tres diffi
cultates. Prima est hec. vtrum opinio pos
sit esse acceptio propositionis immediate cu ta
men quelibet mediata videat necessaria.

Respondet p vnam distinctionem. q; opinio
nem esse acceptioem propositionis imedia
te potest intelligi dupliciter. Uno modo q; ta
lis propositio de facto sit mediata et necessa
ria: accipitur tamen ab opinante vt non neces
saria. et sic opinio magis proprie dicta no po
test esse acceptio propositionis immediate et ne
cessarie: cum semper sit veri contingens.
Alio modo potest intelligi q; ipsa sit contingens
et cu hoc mediata: et sic opinio bene e accep
tio propositionis immediate. Secunda diffi
cultas. vtrum aliqua propositio contingens sit
mediata. Respondetur. q; sic quia vt superi
us probatum est q; sit status tam in predicant
substantialibus q; accidentalibus. ergo sicut
sunt aliqua predicata necessaria imediata: ita
erunt alique propositiones contingentes ime
diata. Unde illa propositio dicitur contingens
mediata quando predicatum inest contingen
ter subiecto: ita q; imediate et adequate fluat
a proprijs principijs indiuidui illius subiecti.
sicut color predicatur contingenter de corpo
re et imediate fluit a proprijs principijs indi
ualibus corporis. ideo ista est imediata cop
pus est coloratum. Tertia difficultas vtrum
aliqua sit opinio propter quid. Respondetur
q; sic. quia sicut notitia alicuius necessarij ac
cepta per propositiones imediatas et necessa
rias dicitur scientia propter quid: et notitia ali
cuius necessarij accepta per propositiones me
diatas et necessarias dicitur scientia quia est
sic etiam notitia alicuius veri contingens ac
cepta per propositiones imediatas et contin
gentes dicitur opinio. Ex his patet respon
sio ad dubium.

Dubitatur secundo. Vtrum de
eodem obiecto possit intellectus simul et scilicet
habere scientiam et opinionem et formidine
Ad primam partem dubij respondetur p duo
dicta. Primum est. de eodem subiecto ma
terialiter sumpto: scilicet per abstractionem a
quacunq; ratione formali: possumus respec
tu diuersorum predicatorum habere scientiam
et opinionem: non tamen respectu eiusdem p
dicati. vt ista: homo est risibilis: est scibilis.
ista vero est opinabilis. homo est albus. Se
cundum dictum. impossibile est de eodem sub
iecto sub eadem ratione formali habere scie
ntiam et opinionem: siue respectu eiusdem p
dicati: siue respectu diuersorum. q; eide subiecto
sub eadem ratione formali non possunt esse
duo predicata: quorum vnum inest contingen
ter: et aliud necessario. Ad scda; parte dubij
respondet per duas distinctiones: et duo dicta

Posteriorum

Prima distinctio est hec. Opinio potest capi dupliciter. Uno modo pro actu opinandi. Alio modo pro habitu opinatio genito ex multis actibus opinandi. Secunda distinctio. Opinio potest capi dupliciter. Uno modo pro actu vel habitu de uocente propositione probabilem ex premissis probabilibus. Alio modo potest capi pro actu vel habitu assentiendi conclusioni probabili deducte ex premissis probabilibus. et sic capitur in proposito. Primum dictum. De quietate cuiuslibet opinionis est formido. quia opinari est actualiter vel habitualiter assentire alicui conclusioni cui formidine sui oppositi. Secundum dictum. Sicut formido est de quietate opinionis. ita similiter dicendum est de certitudine in ordine ad scientiam. sicut de opinione dictum est.

Dubitatur tertio. Vtrum solertia sit habitus intellectualis. Pro solutione supponitur. quod in tertia parte huiusmodi capituli de terminat aristoteles de quodam habitu qui dicitur solertia. et continet tres conclusiones. Quarum prima est hec. Cum sint sex habitus intellectuales qui sunt ratio intellectus scientia ars prudentia et sapientia. de quibus duobus scilicet de intellectu et scientia iam visum est. de alijs de terminare non est presentis intentionis. quia magis pertinet ad tertium de anima et tertium ethicorum. Secunda conclusio tangit definitionem solertiae. et est hec. Solertia est quedam subtilitas inueniendi medium in non prospecto tempore. id est in tempore breui et paruo. Et a linconense sic definit. Solertia est vis penetratiua qua visus mentalis non quiescit super rem visam. sed penetrat ipsam usque ad aliam rem sibi naturaliter coniunctam. ut visus mentalis apprehensa et visa re. non quiescit in visione illius rei. sed ipsam cito penetrat. donec apprehendat causam vel effectum rei in se. Primam definitionem declarat aristoteles per tria exempla quorum primum est. Si queratur quare luna conuersa ad solem emittit splendorem. statim potest dicere solertia quod ideo est. quia illuminatur a sole. Secundum exemplum. si quis viderit pauperem litigantem cum diuite. et dicat rationem esse. quia pauper accommodauit a diuite argentum. et diues petit illud. tunc ille est solertia. Tertium exemplum. si quis viderit duos esse amicos qui prius erant inimici. et causam assignet. quia facti sunt inimici unius tertij. ille est solertia. Tertia conclusio. Solertia est habitus quidam naturalis ordinatus ad scientiam et demonstrationem. Probat ratione et signo. Ratione scilicet quia aliquis cognoscens causas mediatas statim cognouit et immediatas. in quibus stat totalis re-

solutio mediantium. Sed solertia eo quod cognoscit causas mediatas statim cognoscit ultimas. modo cognoscere causas ultimas et immediatas alicuius effectus est cognoscere demonstratione et scientificiter illum effectum. ergo solertia ordinatur ad scientiam et demonstrationem. Signo sic. quia exempla prius data reduci possunt ad demonstrationem. ergo signum est quod solertia ordinatur ad scientiam et demonstrationem. Antecedens patet reducendo primum exemplum ad demonstrationem arguendo sic. omne quod illuminatur a sole habet splendorem in parte conuersa ad solem. Sed luna illuminatur a sole. ergo luna habet in parte conuersa ad solem splendorem. Ex his respondetur ad dubium quod solertia non est habitus intellectualis. cum non sit habitus acquisitus. sed est quedam naturalis abilitas anime ad cito et prompte inueniendi causam querenti.

Rationes ante oppositum soluntur in primo notabili et primo dubio:

Et tunc de primo posteriorum analyticorum.

una h[ab]et esse & durare & p[er]manere
du[er]e h[ab]et esse & durare & p[er]manere

Irca secundum posteriorum

Queritur primo Vtrum tan

ti 4° sint questiones vere scibiles scz quid e[st] q[ue]ritur: p[ro]pter quid est. Et arguit q[uo]d sint plu[ra] res. q[ue] plura sunt dubitabilia q[ue] 4°: cum sint multa cōtingentia. ergo multiplices sūt q[ue]s[ti]o[n]es q[ue] 4°. tenet cōsequētia. q[ue] questio est dubiabilis propositio. Sec[un]do sic. q[uo]d sint pauco[rum] res. q[ue] nihil idem e[st] p[re]s[er]vatum & questu[m]. Sed si est & quid est ante demonstracionē p[re]supponuntur: cū de subiecto oporteat p[re]supponere quid est & q[ue]ritur. ergo si est & quid e[st] non sunt questiones vere scibiles. Tertio sic. Illud vere scitur quod per demonstracionē concludit[ur]: cum scire sit effectus demonstracionis

Sed n[on] q[ue]ritur est per demonstracionem concluditur. ergo e[st] n[on] vna questio vere scibilis. Ad nos patet. nā q[ue]ritur de inherētia predicti dubitabilis ad subiectum. talis autē inherētia per conclusionem demonstracionis exprimitur. ergo cōclusio q[ue]ritur est per demonstracionē concludi potest. In oppositum e[st] ar[istote]l[is].

Sciendus primo. q[uo]d pro de

claratione terminoy ponitur vna distinctio: & due suppositiōes. Distinctio est hec. Interrogatio potest sumi dupliciter. Uno modo generaliter pro oi propositione constituta ex signo interrogatio. & sic de propositionib[us] per accidēs veris potest fieri interrogatio. Nec in p[ro]posito sic capis interrogatio siue questio. Alio modo capis interrogatio specialiter: scz pro p[ro]positione necessaria dubitabili: q[ue] potest demonstrari aut per demonstracionē elici. & sic in proposito capis interrogatio siue questio. q[ue] ois talis e[st] vere scibilis. Nec de p[ro]p[os]itib[us] p[er] accidēs veris p[ot] fieri B[er]n[ard]o interrogatio. P[ri]ma suppositio. 4° q[ue]s[ti]o[n]es vere scibiles sic dicit. q[ue]ritur q[uo]d si est q[ue]ritur an res sit: q[uo]d quid est q[ue]ritur q[uo]d res

fit. S; q[uo]d q[ue]ritur est q[ue]ritur aliqd de aliq[ui]s. Questio h[oc] p[ro]pter q[uo]d q[ue]ritur cam q[ue]ritur B inest h[oc]. Et q[ue]ritur se^o q[uo]d due sunt q[ue]s[ti]o[n]es q[ue]ritur de esse rei sim[il]iter: scz si est & q[uo]d est. & alie due q[ue]ritur de cōplexione rei cū alia re. s. q[ue]ritur e[st] & p[ro]pter quid e[st]. Sec[un]da suppo. Ad cōpletā & p[er]fectā notitiā alicui[us] q[ue]ritur scibi lis p[ro]fuit 4° p[re]dicte q[ue]s[ti]o[n]es. Patet q[ue]ritur de nulla q[ue]ritur sciri p[ot] p[ro]t aliqd sciri nisi prius sciat an ipsa sit: iō p[ro] q[uo]d p[ro] fieri de aliq[ui]s q[ue]ritur sciri bili e[st] q[uo]d si e[st]. vt si q[ue]ritur an triagul[us] sit. Et cogni to q[uo]d ipse sit: q[ue]ritur q[ue] res sit: sic q[ue]ritur q[uo]d e[st] trian gul[us]: scito autē q[uo]d triagul[us] e[st]: & q[uo]d e[st] triagu lus: statim mouet an aliq[ui]s veritas seu an p[re]dicati uere possit inesse triagulo: q[uo]d sit p[ro] q[ue]s[ti]o[n]em q[ue]ritur e[st]. vt q[ue]ritur vtz triagul[us] h[ab]et tres. q[ue] cogniti vlt[er]i[us] querit cam q[ue]ritur triagul[us] h[ab]et tres: quod sit p[ro] q[ue]s[ti]o[n]es p[ro]pter q[uo]d. q[ue] scito nihil vlt[er]i[us] cōtin git dubitare: & p[ro] p[ri]s neq[ue] q[ue]ritur de triagulo iō ad p[er]fectā & cōpletā notitiā; triaguli sufficit cognitio p[re]dicatū 4° questionū.

Sciendum secundo. q[uo]d in se

tudo li^o determinat are^o de scibili. Lul^o rō forsan p[ot] e[st]: eo q[uo]d in p[ro] determinauit de demonstratiōe: q[ue] e[st] generatiua scie: & etiā de ipa scia q[ue] ad scibile referit. mō relatiuoz eadē e[st] scientiā. iō in B z^o determinat de scibi^o. Et cōtinet sex tractat[us]. quoz p[ri]m[us] p[ro]tinet vnicū ca pitulū. In cui[us] p[ri]ma p[ar]te inq[ui]ritur n[um]er[us] vere sci toz. Et intendit 4° cōclusiōes. P[ri]ma con clusio e[st] hec. Quatuor sunt vere scita. Probaf q[ue] q[ue]s[ti]o[n]es & vere scita sūt eq[ui]ua numero. Sed q[ue] s[un]t 4°: scz q[ue]ritur e[st]: p[ro]pter q[uo]d: si e[st]: & quid e[st]: & vere scita sunt 4°. A^o patet. q[ue] q[ue]s[ti]o[n]es sūt eq[ui] les numero his q[ue]ritur vere scim[us]. Sed p[ro] declaratiōe mioris ponunt due cōclusiōes. Quarta p[ri]ma q[ue]ritur e[st] z^o in ordine ostendit q[uo]d sit q[ue]re re q[ue]ritur e[st]: sit ponēdo ordinē iter istas duas q[ue]s[ti]o[n]es scz q[ue]ritur e[st]: & p[ro]pter q[uo]d: & e[st] hec. q[ue]re q[ue]ritur e[st] e[st] q[ue]re vtz B sit B: ponendo numerū. i. addēdo isti verbo e[st] vni p[re]dicatū quod ponat n[um]er um contra ipsum. vt vtz sol deficit aut non. Lulius signum est. q[ue] cum scimus q[uo]d sol defv cit: cessamus querere q[ue]ritur e[st]. & si in p[ri]ncipio sci remus q[uo]d deficit: non quer[imus] remus vtrum sol deficit aut non. ergo signum est q[uo]d querere vtrum hoc sit hoc: e[st] querere quia est. Scito autem q[ue]ritur e[st]: querimus p[ro]pter quid. vt scito q[uo]d sol deficit: eo q[uo]d terra mouetur: querimus p[ro]pter quid sol deficit & p[ro]pter quid terra mouetur. Tertia cōclusio ostendit q[uo]d sit q[ue] rere si e[st]: siml ponendo ordinem inter que stionē si e[st]: & q[ue]s[ti]o[n]em p[ro]pter quid e[st]: & e[st] hec. Querere si e[st] e[st] q[ue]re vtz aliqd sit. vt vtrum

Quid sit q[ue]ritur
quid sit q[ue]ritur
quid sit q[ue]ritur

Quasi q[ue]ritur
quasi q[ue]ritur
quasi q[ue]ritur

Vertical marginal notes on the left edge of the page.

Posterior

centaur⁹ sit: aut si de⁹ sit vel nō. z nō est q̄re
 re in pre. i. centaur⁹ sit albus vel nō. Et rurſū
 nos cognoſcentes ſi eſt querim⁹ quid ē. ut co-
 gnito q̄ de⁹ z hō ſunt: querim⁹ quid eſt hō:
 z quid eſt de⁹. Et quib⁹ concludit: q̄ tot ſunt
 vere ſcita quot ſūt vere queſta. q̄ que q̄rim⁹
 z que inuenimus ſcim⁹: hec tot ſunt. Et quib⁹
 extra textū poſſūt inferri duo correlaria. Pri-
 mū eſt. q̄ illa eadē que ante demonſtrationeſ
 querim⁹ per demonſtrationem ſcim⁹. Scdm
 correlariū. q̄ q̄ eſt ſumit pro ſi eſt: ut patz in
 litera cū dicit. cognoſcentes q̄ eſt. i. ſi eſt: qd ē
 querim⁹. Quarta cōcluſio. Dis queſtio q̄
 rit aut ſi eſt mediū: aut qd eſt mediū. Patz qz
 cū querim⁹ qz eſt aut ſi eſt mediū: querim⁹ ſi
 eſt mediū. z cū querim⁹ quid eſt aut propter
 quid eſt mediū: querim⁹ quid eſt mediū. An-
 tecedens pro p̄ma pre patet a ſigno. qz cū co-
 gnoſcim⁹ qz eſt z ſi ē aut ſimpliciter aut in p-
 te: ſtati ceſſam⁹ querere ſi eſt mediū z queri-
 mus qd eſt mediū: q̄ ſignū eſt q̄ qz eſt z ſi eſt
 querūt ſi eſt mediū. Et ſubdit qz querere qz ē
 in pre ē querere vtz luna deſinat vel auget.
 Sed querere ſi eſt ſimpliciter eſt querere vtz
 luna ſit vel nō ſit: z vtz nox ſit vel nō ſit.

Sciendus tertio. q̄ circa hūc
 tertū incidūt alique difficultates. Quaz p̄ma
 eſt. vtz queſtionēſ ſint egleſ numero hiſ que
 vere ſcim⁹. Reſpondeſ per vnā diſtinctionē.
 Aliquid dicit eſſe vere ſcibile per demonſtra-
 tionē dupliciter. Uno mō pprie tāq̄ illud qd
 ſciſ: z iſto modo tñ qz eſt paſſiois per cōclu-
 ſionē demonſtratiois expreſſum p demonſtra-
 tionē vere ſciſ. Alio mō aliqd eſt vere ſcibile
 per demonſtrationē elicitiue. qz ſc̄z habita de-
 monſtratioe: elicitiue z certitudinaliter cogno-
 ſcitur. z ſic ſunt 4° queſtionēſ p demonſtra-
 tionē vere ſcibileſ. Patet qz habita demonſtra-
 tionē per quā ſcitur paſſionē in eſſe ſubiecto:
 ſtati elicitiue habet terminatio queſtionis ſi ē:
 eo qz nulla veritas eſt vere ſcibileſ de aliquo
 ſubiecto: niſi ipſuz ſubiectū habeat eſſe. ideo
 cognitio qz ſubiecto cōcluſionis cōueniat aliq̄
 paſſio: ſtati elicif q̄ illud ſubiectū habeat eſſe.
 Scdo. ſcita cōcluſione per mediū qd ē ipſum
 quid ē: ſtati elicif cognitio quid ē. Et tertio.
 habita demonſtratioe per quā cognoſcif ha-
 bitudo cauſalitatis premiſſarū ad cōcluſionē
 ſtati elicitiue cognoſcif ſic eſſe ſicut ſignifica-
 tur per cōcluſionē: z propter qd ſic eſt ſicut ſi-
 gnificat per premiſſas. z in hoc elicif conclu-
 ſio propter quid. Alia difficultas. vtz que-
 ſtio qd ē ſit vere ſcibileſ tāq̄ illud qd per de-
 monſtrationē ſciſ. Et videt qz ſic. qz dicit ar⁹

infra qz in habentib⁹ cauſam aliā ab ipſo qd
 quid eſt preter ipſum qd quid ē demonſtra-
 ri. Reſpondeſ per 4° dicta. Primū dictū
 Queſtio qd eſt terminabileſ ē diſtinctiue. p̄z
 qz per illud terminat aliqua queſtio per qd
 notificat illud quod in tali queſtione querif.
 Sed per diſtinctionem notificat illud qd per
 queſtionē quid ē querif. ergo queſtio quid ē
 eſt diſtinctiue terminabileſ. Adior patz. qz diſ-
 finitio eſt oratio indicans quid eſt eſſe rei.
 Scdm dictum. queſtio quid eſt nō eſt termina-
 bilis per demonſtrationē. Patz. qz niſi eſt p
 demonſtrationem terminabile niſi quod per
 talem demonſtrationē cōcludif. Sed p demō-
 ſtrationem nō concluditur quid ē: ſed tñ qz ē
 ergo zc. Adior patet. qz per demonſtrationē
 ſolum concludit p̄poſitio vera. ſed quid ē
 non eſt p̄poſitio vera ergo zc. Tertū di-
 ctum. Licet vna diſtinctio poſſit per aliam de-
 monſtrari: tñ per talem demonſtrationē pro-
 prie non terminat qd quid ē. Prima pars pa-
 tet. qz diſtinctio materialis p̄t per formalem
 demonſtrari: ſicut patebit infra. Scda pars pa-
 tet. qz per eandē demonſtrationem terminat
 illa concludio per quam notificat z indicatur
 illud quod querit talis queſtio. Sed p demō-
 ſtrationē in qua demonſtratur vna diſtinctio
 de ſuo diſtinctio per aliā diſtinctionem ſolum
 notificatur qz talis diſtinctio in eſt diſtinctio: ita
 ſc̄z qz tñ ſcitur qz ita eſt qz tale predicatū i eſt
 ſubiecto: nō autem ſciſ quid eſt ipſum ſubie-
 ctum. ergo per talem demonſtrationē nō ter-
 minatur qd quid eſt: ſed magis qd qz eſt.
 Quartū dictum. Licet quid eſt poſſit demon-
 ſtrari de eo cuius eſt tāq̄ aliquod predicatū
 eſſentiale queniens ſubiecto: non tñ in eo qz
 quid ē. patet ex dictis.

Concluſio reſponſalis. tan-
 tū ſunt 4° queſtioēſ vere ſcibileſ. patet per
 ſufficientiam. qz omniſ queſtio ē queſtio me-
 diū. vel ergo querit ſi eſt mediū: vel quid eſt
 mediū. Si primū hoc eſt dupliciter. vel nō
 ponit in numerū: z ſic eſt queſtio ſi eſt. vel po-
 nit in numerū: z ſic eſt queſtio qz eſt. Si vero
 querat quid eſt mediū: hoc eſt dupliciter. vel
 nō ponit in numerū: z ſic eſt queſtio quid eſt
 vel ponit in numerū: z ſic eſt qd propter quid.

Dubitatur primo. vtz qd ſi
 ē ſit qd p demonſtratioēſ de ſci^{1o}. pro ſolu^{ne}
 terminabit due diſſi^o. Quaz p̄^a ē b^c. vtz qd ſi
 ē q̄rat eē eēntie vel eēntie rei. Rñ² p duas diſ-
 tinctioneſ: z tria dicta. Prima diſtinctio ē.
 Rei ē du² eē. quā eſt eē eēntie: qd eſt idem

Handwritten marginal notes in Latin script, including phrases like 'Respondet per 4o dicta', 'Sciendum tertio', and 'Concluſio reſponſalis'. The notes are written in a cursive hand and often include small diagrams or symbols.

q̄ eētia. Est enī essentia quātitas predicabi-
 lis de alia in primo modo dicendi p se. Aliud
 est esse existentie: q̄ est quidā modus intrin-
 secus vel entitas quedam formaliter inherēs
 supposito que formalit̄ et intrinsece supposi-
 tum efficit. *Secūda distinctio.* Esse existentie ē
 duplex. quotta ē actualē: q̄ suppositus actuali-
 ter existit. Aliud est aptitudinale: quo supposi-
 tum formaliter denominat̄ aptū natum exis-
 tere. *Prīmū dictum.* Questio si ē nō que-
 rit de esse essentie. Patet qz esse eētie ē idēz
 q̄ essentia. Sed questio quid ē querit de es-
 sentia. ergo si questio si est querit de eē essen-
 tie: non distinguit̄ a questione quid ē. *Se-
 cundū dictum.* Questio si ē non querit de eē
 existentie actuali. Patet. qz eē existentie actua-
 le predicatur cōtingenter de subiecto. modo
 nullum predicatum cōtingens ē de aliquo ve-
 re scibile. ergo questio si est non q̄rit esse exis-
 tentie actualē. *Tertiū dictum.* Questio si ē
 q̄rit de esse existentie aptitudinali. patet a suf-
 ficienti diuisione. *Secūda difficultas.* Utr̄ eē
 existentie aptitudinale sit vere de suo subiecto
 demonstrabile. Et videt̄ q̄ non. qz omne q̄d
 demonstratur de aliquo: per aliquod prius z
 notius demonstrat̄. sed nihil est notū aut pri-
 notum de aliquo q̄ ipsū sic existere. ergo rē.
 Adior: patet. qz si aliquid esset notius: mari-
 me esset quid est ei. sed hoc nō: vt p̄z p̄ are-
 stotilem dicentē: q̄ querere quod qd ē igno-
 rato si est nihil est querere. Respondetur per
 vnam suppositionē: z duo dicta. Suppositio
 est h̄. Ad hoc q̄ aliqua questio sit vere scibi-
 lis tū tria videntur exigi. p̄mo q̄ ipsa sit igno-
 ra. scōdo q̄ aliquid prius notus presupponat̄.
 tertio q̄ habeat causam vel mediū per q̄d
 possit demonstrari. *Prīmū dictum.* Esse exis-
 tentie aptitudinale ē vere de suo subiecto de-
 monstrabile. Patet qz tria predicta sibi cōue-
 niunt. Nam esse rei q̄rit̄ est de se est ignotus
 z aliquid presupponit pri- notum. s. quid no-
 minis subiecti: habet etiā mediū siue causā
 .s. definitionem quātitatiuā ipsius subiecti
 per quā demonstrat̄ ipsius esse de subiecto.
Secōm dictum. Esse existentie aptitudinale sub-
 iecti de eodem propter quid est demonstrabi-
 le. Probat̄ur tribus rationibus. *Prīma* quia
 omnis respectus aptitudinalis vel fundamē-
 talis est demonstrabilis demonstratiōe pro-
 pter quid de suo subiecto quātitatiue diffini-
 bili. Sed esse aptitudinalis existentie est res-
 pectus aptitudinalis aut fundamētalis. ergo de
 quolibet subiecto diffinibili quātitatiue potest
 demonstrari propter quid. Adior: patet. quia

omne predicatū cōueniens subiecto in scōdo
 modo dicendi per se est propter quid demon-
 strabile de hoc subiecto vel predicato sibi cō-
 ueniente in primo modo dicendi per se. Sed
 omnis respectus fundamētalis aut aptitudi-
 nalis formalis predicatur de suo subiecto in
 scōdo modo dicendi per se. ergo potest demon-
 strari propter quid de illo subiecto per diffi-
 nitionem quātitatiuā: que de illo predicat̄
 in primo modo dicendi per se. Scōdo sic. *Dis-*
positio habēs mediū prius se propter qd
 z potissimū est demonstrabilis propter quid
 Sed omnis suppositio in qua predi- anur esse
 existentie de suo subiecto diffinibili quātitati-
 ue habet mediū propter quid z potissimū
 prius z notus. ergo per illud potest propter
 quid demonstrari. Adior: patet: qz diffinitio
 quātitatiua continet causam adequatā subie-
 cti z esse eius conuertibile cū vtrāqz: z est na-
 turaliter prior z notior ipso esse: cui verificat̄
 de subiecto in primo modo dicendi per se: et
 ipsum esse existentie tū verificat̄ in scōdo mo-
 do dicendi per se. modo predicata priū mo-
 di sunt maiora predicatis scōdi modi ergo rē.
Tertiū sic. demonstratio est sillogismus cause.
 Sed quid est causa ipsius si est. ergo per
 quid est potest ipsum si est demonstrari. Ad-
 ior: patet per p̄m in hoc scōdo dicentē: q̄ idē
 est scire quid est z causam quātitatiuis si est. Et
 quibus patet. qz omnis sciētia habet pro sub-
 iecto adequato quātitatē diffinibilem quāti-
 tatiue: que potest a priori z propter quid de-
 monstrare suū subiectum esse. Ad rationem
 factam in oppositum respondet q̄ licet quo-
 ad nos esse existentie sit prius notum q̄ quod
 quid est: tū simpliciter questio qd est prior: est
 z notior: q̄ questio si est.

Dubatur secūdo. Vtrum in
 oi demō^{ne} nec sit de subiecto p̄sup^{re} si ē. Et vi-
 q̄ sic: qz in oi demō^{ne} illud ē supponē^m qd ē
 notū z p̄: z sine q̄ ē impo^{le} i^o scire. S; si ē est
 h̄^o ḡ in oi demō^{ne} suppo^z si ē. B^o p̄z: qz si-
 ne qd ē ē impo^{le} scire aliqd demonstrator: cui
 qd ē sit mediū demō^{no}. S; si ē prognoscit̄ i
 ipso qd ē. ḡ sim^r in oi demō^{ne} d; p̄suppoⁱ si ē
 B^o p̄st^m p̄z p̄ p̄z i B^z dicētē: manifestū
 q̄ sim^r qd qd erat esse nō sine qz est scire est
 Et se^z: impo^{le} ē scire qd ē ignora^o si ē. Et po-
 stea q̄rere autē qd est nō h̄ntes qz ē ni^l ē q̄rere.
 Et se^z: fm̄ q̄cuqz aut mediā habem^o qz ē: et
 qd ē facile ē q̄rere. ḡ si ē p̄ z notū ē q̄ qd est
 In oppositum arguitur. qz esse essentie quod
 significat per si est demon^{le} ē de suo subiecto

Essa existētia p̄ se

Secūda diffi-

121

Posterior

per ipsum quod est. non in quolibet demon-
stratur si est. Ad dubium responderetur per
distinctionem. Dupliciter contingit si est a non
bis sciri. Uno modo simpliciter: quando scilicet co-
gnoscitur demonstrative per primam causam
ei: que dicitur quod quid est subiecti: per quod de-
monstratur ipsum si est de subiecto. et sic nul-
lo modo precognoscitur si est ante demonstra-
tionem vel definitionem: imo quod quid est precogno-
scitur in ipso si est: sicut causa precognoscitur in
suo effectu. Alio modo potest sciri si est secundum quod et
imperfecte: non quidem per demonstrationem:
sed per aliqua accidentia: vel per definitionem
descriptivam: aut etiam per definitionem quid no-
minis ipsius subiecti. et sic necesse est precogno-
scere si est ante quolibet demonstrationem vel de-
finitionem dicentem quid rei: et in B sensu pro-
cedit autoritate philosophi primi adducte.

Dubatur tertio. Vtrum in
demonstratione qua demonstratur si est de suo
subiecto debeat precognosci si est subiecti. Et
videtur quod non. quia nihil idem est presens et de-
monstratum. sed si est demonstratum. ergo non pre-
cognoscitur. In oppositum arguitur quod due pre-
cognitiones in qualibet demonstratione debent
precognosci: sicut demonstratum est in hoc pri-
mo huius. Sed si est est precognitio. ergo in quolibet
demonstratione debet precognosci. ergo in
illa eadem demonstratione in qua demonstratur
debet precognosci. Respondetur conformiter
ad precedentem dubium quod in tali demonstratione
imperfecte presupponitur esse de suo subiecto
per quam tamen scitur perfecte et complete subiectum
esse. Ex quo sequitur quod non est inconueniens in
qua. ibet demonstratione presupponere si est de
subiecto: et tamen per aliquam demonstrationem acci-
pere causam propter quam subiectum est. Patet a
simili. quia (sicut fuit in primo huius declaratum)
non est inconueniens in aliqua demonstratione pre-
cognoscere quod est passio: et per eandem de-
monstrationem accipere eam propter quam talis
passio inest subiecto. sicut cognitio quod lumen ap-
paret per vitrum: potest quod ignorare eam propter
quam transit: et illam per demonstrationem acci-
pere. Ideo dicitur Aristoteles in hoc 2o quod cognitio si est:
querimus quod est ultra scire quod quod est scire eam
ipsius si est. Inuenta ergo causa poterimus demon-
strare et cognoscere per eam illud quod prius co-
gnoscebamus sine causa. Secundo sequitur quod non
est inconueniens idem esse precognitum et scitum
quod si est imperfecte cognoscitur ante demonstra-
tionem: et perfecte cognoscitur per demonstra-
tionem. Tertio sequitur ex omnibus prius declaratis quod
tamen sunt 4o questiones vere scibiles. quod de quod

cuicunque re tamen 4o possunt queri. Primo vtrum illa
res sit in rerum natura: siue vtrum sit ens non probi-
bitum et tunc est questio si est. Secundo de quiritate
rei: scilicet quid sit: et sic est questio quod est. Tertio
de proprietate rei: scilicet quod sit proprietas sibi conue-
niens: et sic est quod quod est. Quarto queritur quare
illa proprietas inest illi: et sic est quod propter quod.
Ad rationes ante oppositum
Prima soluitur ex primo notabili. Ad secundam
dicitur quod si est subiecti imperfecte cognitum
et etiam quid nominis ipsius subiecti sunt pre-
cognitiones: cum quo tamen stat quod si est perfecte co-
gnoscitur per demonstrationem: et etiam quod rei
ipsius subiecti: ut patuit in 3o notabili. Ad
3am patet solutio in prima difficultate tertii no-
tabilis.

**Queritur secundo. Vtrum om-
nis** questio vere scibilis sit quod medium. Et videtur
quod non. quia nihil idem est presuppositum et questum
sed in qualibet questione medii presupponitur.
ergo non queritur: et per consequens nulla est
questio medii. Secundo sic. Aliqua propositio
immediata queritur: et tamen eius non est medium. quia
alias non esset immediata ergo etc. Tertio sic.
Questio quid est et questio propter quid sunt
questiones vere scibiles: et tamen non est earum me-
dium. quia aliter in medijs esset processus in infi-
nitum. In oppositum est aristoteles dicens con-
tingit itaque in omnibus questionibus querere
aut si est medium: aut quid est medium. ergo
omnis questio est questio medii.

Sciendum primo: quod pro de-
claratione terminorum ponuntur due distinc-
tiones: et duo dicta. Prima distinctio est hec:
Quatuor questiones vere scibiles ad invicem
quadrupliciter differunt. Primo quod questio si
est et quid est sunt ipsius subiecti. sed questio
quod est et propter quid est se tenent ex parte pre-
dicati conclusionis. Possent tamen probabiliter dici
quod se tenent indifferenter tam ex parte subiecti
quam ex parte predicati. Secundo differunt. quia questio
si est et questio quod est: dicuntur esse questiones
simplices et non ponentes in numerum. Sed quod
quod est et propter quid dicuntur esse questiones
compositae siue ponentes in numerum. Est autem
questio simplex secundum linconiensium illa in qua
ratio. i. forma rei subiecte et forma rei predica-
ti non sunt due: sed una. Sed questio composita
dicitur illa in qua ratio subiecti et ratio siue forma
predicati sunt due. Tertio differunt. quia quod si est
et quod quod est querunt an sit aliquod medium. ut
querendo si est: simpliciter querimus si aliquid sit
medium per se potest ostendi ipsum esse sum.

et dicitur queritur de aliquo quod est: queritur si est ali-
 quod medium per quod possit ostendi ita esse.
 Sed questio quid est et propter quod queritur quod est
 illud medium. Quarto dicitur: quod quod si est et questio
 quod est non queritur forma medium: sed propter quod
 concomitantia: eo quod si aliquid sit an non sit hoc
 vel illud: conueniens est quod sit aliquod medium
 propter quod possit ostendi illud simpliciter esse vel
 in parte. Unde illud esse quod queritur questio si
 est vocat esse simpliciter: sed illud esse quod
 queritur questio quod est vocat esse in parte. Sed quod
 quid est et propter quod querunt medium formaliter
 ex modo querendi. Et possit subiungi quinta
 quod questio si est et quod quod est queritur absolute de
 medio: an scilicet sit aliquod medium quo possit de-
 monstrari illud quod per tales quod queritur. Sed
 questio quod est et propter quod presupponunt quod
 sit aliquod medium: et queritur quid est illud medium:
 siue descriptione illius medij. Secunda distinc-
 tio. questionem esse medij potest dupliciter intel-
 ligi. Uno modo sic. quod ois questio sit quod medij
 tamquam obiecti illius quod: ita scilicet quod medij sit for-
 maliter questio: et vltimus terminus talis quod
 Secundo modo potest intelligi quod ois questio sit me-
 dij tamquam alicuius ordinati in finale questum: ita
 quod illud medium sit illud per quod deuenit ad no-
 tiam illius quod vltimate queritur per talem quod.
 Primum dicitur. Nulla quod est quod medij tamquam ob-
 iecti et vltimate questum. Pars. quod si sic sequeretur
 quod habito medio cessaret demonstratio. conse-
 quens est falsum. quod habito medio adhuc requirit
 applicatio medij ad extremitates. Quia tamen
 patet. quod habito illo quod per tale questionem
 queritur: cessat illa questio. ergo si medij sit il-
 lud quod queratur: sequeretur quod habito medio
 cessaret ois inquisitio: et per consequens ois de-
 monstratio. Item si ois questio sit questio medij
 tamquam obiecti et vltimate questum: sequeretur quod in
 questionibus esset processus in infinitum. Patet
 quia. quod in ois questione queritur aliquod dubi-
 tabile fieri nobis notum. ergo in ois questione
 qua queritur medium tamquam obiectum: queritur
 aliquid per quod illud medium dubitabile sit
 nobis notum. Illud autem aliquid est medium
 et sic medij esset medium: et per consequens esset
 processus in infinitum in medijs demonstratio-
 nis. Secundum dicitur. Ois questio proprie dicta
 que est alicuius dubitabile iuenibilis est questio
 medij et modo. Probat quod ois questio que-
 rens aliquod finale: querit illud sine quo tale
 finale attingi non potest. sed sine medio non po-
 test attingi illud questum. ergo inquirendo il-
 lud finale questum: queritur medium requisitum
 ad hoc quod tale questum sit nobis notum. ergo ois

questio est questio medij et modo.

Sciendum secundo. quod in se-
 cunda parte huius capituli intendit aristoteles
 quod conclusiones. Quarum prima est hec. quod
 ois questio querit medium. Probat aristoteles
 ratione et exemplo. Ratione sic. quod ois questio
 querit causas. ergo ois questio querit medium.
 tenet consequentia. quod causa et medium idem sunt
 Exemplo sic. quod cur queritur vtrum sol definit aut
 non: queritur vtrum sit medium vel non. Secunda con-
 clusio. questio quid est et propter quod queritur
 quid est medium. Patet quod causa et medium idem
 sunt. Sed questio quod est et propter quod querunt
 quid est causa. ergo querunt quid est medium
 Minus patet. quod vel querimus causam subie-
 cti absolute: et sic est questio quid est. ut querent
 quid est homo. Vel querimus eam subiecti
 respectu alicuius predicati sibi attributi. ut querent
 quod causam que homo sit risibilis: vel querent
 quod vtrum luna definit: vel vtrum triangulus sit equi-
 lis vel inequalis: vel vtrum terra sit in medio vel
 non. In omnibus istis questionibus queritur quod
 est medium per quod potest concludi predicatum in
 esse subiecto. Tertia conclusio. In omnibus
 idem est querere quid est et propter quod. Pa-
 ter quod idem respondemus ad vtrumque questionem
 ergo etc. Antecedens patet duobus exemplis.
 Primum est. si queratur quid est defectus lune: re-
 spondeatur quod est privatio luminis a luna: causata
 a terre obiectu. Similiter si queratur propter quod
 luna deficit: respondeatur quod est propter privatio-
 nem luminis a terre obiectu. Secundum exemplum
 est si queratur quid est harmonia. i. consonantia:
 respondeatur quod est proportio numerorum in acu-
 to et graui. Sed si queratur propter quod conso-
 nat: respondeatur quod est propter proportionem nu-
 merorum in acuto et graui. Quarta conclu-
 sio. Omnis questio est questio medij. Patet quod
 habito medio cessat ois questio. ergo etc. An-
 tecedens patet. quod quando queritur aliquod medium
 est sensibile et non sentimus illud: tunc querimus
 de illo. ut si essemus supra lunam quando luna
 eclipsatur: tunc sciremus medium propter quod lu-
 na vniuersaliter eclipsatur: et quod videremus ter-
 ram obiectam: et tunc non quereremus neque quod
 est neque propter quod: eo quod cognosceremus me-
 dium. ergo signum est quod habito medio cessat
 omnis questio. Et subdit aristoteles quod si videremus
 lunam eclipsari: tamen propter hoc non sci-
 remus illam propositionem vltimam quotienscumque
 terra interponitur inter solem et lunam est eclipsa-
 tis: quod dicitur est in 2o capitulo vltimi tractatus
 primi huius quod si esset sentire triangulum quod
 duobus rectis angulos habet: queremus vtrumque

Secundus

Posterioꝝ

demonstratione z nōdum scire^m. iō dicit nūc
 are^{lco} q̄ ex sensu multi^o pōt elici ppō vltis
 q̄ ē cōclusio scia. Lz eni videam^o: m̄ nescim^o
 vtz hoc sp̄ accidat. sed ex eo q̄ sentim^o z vltē
 factū est nobis scire. Sensus quidez ē illi^o qd̄
 nūc obicit: z qd̄ nūc deficit. ex his aut̄ quidez
 vltē factū est. Lōsequēter recapitulat. dictū
 est prius q̄ idē est q̄rere qd̄ est z p̄pter qd̄.
 Sed differūt. q̄ p̄pter qd̄ respicit subiectū
 in ordine ad aliq̄d p̄dicatū qd̄ ei inest p̄ se.
 vt si querat̄ p̄pter quid triangul^o hz quos re-
 ctos. Sed qd̄ qd̄ ē respicit subiectū ab^{lco} z nō
 in ordine ad aliq̄d aliud p̄dicatū. Dictum ē
 insuper q̄o ois qd̄ est qd̄ mediū.

Sciendus tertio. q̄ in secun-
 do tractatu inquit disputatiue vtz qd̄ quid est
 possit per demonstratiōē acq̄ri. z p̄tinet q̄nq̄
 ca^l. quoz p̄^m cōtinet tres p̄nculas. In q̄rum
 prima supposito q̄das p̄ambulo mouet duas
 q̄ōes. P̄ambulū ē istud. Dicendū est quō
 demonstrat qd̄ qd̄ ē: z q̄ ē modus cognoscē
 dī qd̄ qd̄ est: z quid ē diffinitio: z quoz ē dīo.
 Et p̄ inquisitiue z disputatiue: interrogando
 scz aliquid qd̄ est p̄n^m oim̄ futurōz z oim̄ de
 terminandōz: qd̄ p̄ncipiū ē illud. vtz scz idē
 possit sciri p̄ diffinitionē z per demonstratiōē
 uē. Questio p̄ma est hec. vtz sit possibile sciri
 idē fm̄ idem p̄ diffinitionē z demonstratiōē
 Scda qd̄ est. an cuius est dīo illi^o sit demon-
 stratio. Ad z^{am} respōdet are^{lco} ponendo talē
 cōclusiōē. Nō cuiuslibet cui^o est demonstra-
 tio est dīo. Probaf 4° rationib^o. Prima est
 hec. Cuiuscuq̄ est dīo illud est vltē z p̄dica-
 tiuū. i. affirmatiuū: sed nō quodlibet cui^o ē de-
 monstratio est vltē z affirmatiuū. q̄ nō cuiusli-
 bet cui^o est demonstratio ē dīo. A^o patet. qz
 dīo est manifestatiua ipsi^o qd̄ quid ē: qd̄ p̄-
 dicatur vltē z affirmatiue de eo cui^o ē. Adī-
 noz patet. qz alicui^o est demonstratio in z^a fi-
 gura: z illud nō ē affirmatiuū. Siliter alicui^o
 est demonstratio in 3^a figura: z illud nō ē vltē.
 Scda rō. alicui^o cōclusi in prima figura nō ē
 dīo: z m̄ ipsi^o est demonstratio. q̄ zc. An̄s p̄t̄
 qz istū cōclusiōis: ois triangulus habet tres
 est demonstratio z nō dīo. qz li ipsius esset dīo
 cū possibile sit habere dīoem sine demonstra-
 tiōē: sequeret̄ qz illa cōclusio possit sciri sine
 demonstratiōē: qd̄ est incōueniens. Tertia rō
 demonstratio ē eoz que p̄ se vel p̄m̄ accis in-
 sunt subiecto. sed dīo nō ē eoz que per se aut
 per accidēs insunt. q̄ zc. Quarta rō. diffinitio
 est cognitio substantiē. sed demonstratio nō est
 cognitio substantiē. q̄ non cuiuslibet cui^o ē de-
 monstratio est dīo. Extra textum ponunt tria

dicta. Primū est istud. Qd̄ quid ē siue dīo
 per se sumpta nō est vltis affirmatiua: sed in-
 telligif qz dīo de suo dīo nata est semp̄ p̄di-
 cari vere vltē z affirmatiue z nūq̄ negatiue
 vere. Scdm̄ dictū. Duplex est demonstratio
 quedā est potissima: z illa solū est eoz que in-
 sunt p̄ se. Alia ē demonstratio nō potissima: z
 illa indifferēter est eoz que insunt p̄ se z eoz
 que insunt p̄ accidēs. Tertū dictum. con-
 tingit scire quid ē alicui^o subiecti: nullā penit^o
 habendo demonstratiōē: probat linconien-
 sis inductiue. qz in p̄ncipio geometrie diffini-
 mus lineam superfluitū angulum trianguli z
 circulus: z cetera huiusmodi: z scim^o quid est
 vniūquozq̄ illoz nullā adhuc habētes demō-
 stratiōē. Et si obicit̄ contra vniū p̄t^o addu-
 ctum in tertia rōne. qz dīo est quēnā p̄dica-
 tum. q̄ male dictū est qz cognoscētes fm̄ dīo-
 nem: nullū p̄dicatū cognoscimus: neqz eoz
 que p̄ se insunt: neqz eoz que per accidēs in-
 sunt. Respōdet qz dīo inq̄stū dīo nō ē p̄di-
 catū: sed m̄ vt ponit in demonstratiōē bñ est
 p̄dicatū.

Conclusio responsalis. om-
 nis questio ē questio mediū. patet ex p̄ z scōo
 notabilib^o.

Dubitatur primo. Vtrum cu-
 iuslibet cui^o est dīo sit demonstratio. Pro so-
 lutione supponit qz are^{lco} in z^a parte huius
 capituli mouet dicta qd̄em. Ad quā respōdet
 ponendo vniā cōclusiōē talem. Non cuiusli-
 bet cui^o est dīo est demonstratio. quam p̄bat
 4° rōnibus. Prima iā facta est: scz in 4^a ra-
 tiōne cōclusiōis p̄bare in 3° notabili. Scda rō
 ē hec. vni^o inq̄stū vni^o vna est scia siue vni^o mo-
 dus cognoscēdi. q̄ si aliquid ē cognoscibile p̄
 dione nō poterit cognosci per demonstratiōē.
 Tertia rō. qz si ois illi^o esset demonstratio cui-
 us est dīo: sequeret̄ qz aliq̄d demon^o sciretur
 nō hita demonstratiōē: q̄ns est incōueniens.
 qz aliq̄d vere scire demonstratiue ē demonstra-
 tiōē de eo h̄c. q̄nā m̄ p̄bat. qz cōtingit scire
 dione alicui^o nō hita demonstratiōē. s; dīo fac
 scire sim^o illud cui^o ē. q̄ si i^o cui^o ē dīo sit de-
 monstratiōē: sequeret̄ qz aliq̄d demon^o p̄fecte scī
 ref n^a hita demon^o de eo. Quarta rō. dīos
 sūt p̄n^o demonstratiōē. q̄ sūt indemo^o: z p̄
 q̄ns cui^o ē dīo illius nō ē demō^o. p̄^{am} q̄nām
 p̄bat are^o. qz si diones essent demonstrabiles
 tūc p̄n^o eēt demō^o: z p̄ncipioz essent p̄n^o:
 z sic esset p̄cessus in infinitū in p̄ncipijs: qd̄
 est impossibile. q̄ nec est diffinitioēs eē inde-
 monstrabiles. In 3^a parte p̄n^o huius capituli

monet tertiā questionē. vtz alicuius eiusdem sit diffinitio z demonstratio. Ad quā respondet per talē cōclusionē. nulli^o eiusdē est diffinitio z demonstratio quā pbat trib^o rōnibus. Prima ē hec. qz diffinitio est ipsius qz quid ē. Sed demonstratiōes nō sunt ipsi^o quod qd ē qz zc. B^o patet. qz d: monstratiōes supponit ipsum qd qd est. vt demonstratiōes mathematice supponit quid ē vnitas: z quid ē impar: z sūr alie. qz zc. Scda rō. ois demonstratiō monstrat aliqd de aliquo. sed in diffinitioe alteri nō predicat de altero. cum enī dicit aial bipes: neq; bipes de aiali: neq; aial de bipe de predicatur. Similiter cū dicit figura plana: neq; planū de figura: neq; figura de plano predicat. Tertia rō. quid ē differt z est alteri a qz est. sed diffinitio ostendit qd est: demonstratio autē ostēdit qz est. ergo nulli^o ei^o dē erit diffinitio z demonstratio. tenet psequētia qz alteri^o altera est demonstratio. i. alter modus cognoscēdi. nisi illa se habcant sicut ps z totū. qz qñ aliqua se habēt sic ps z totū: illud qd demonstrat de vno: demonstrat de alio. vt de triangulo demonstrat qz hz tres: iō etiaz demonstrat de ysochele: cū triangul^o sit totū z ysocheles ps. sed qd est z qz ē nō sic se hnt eo qz neutri^o est alteri^o ps aut totū. Ex his infert tria correlaria respōsua ad tres pcedentes qōes. Primū est. nō cuiuslibet cui^o est demonstratio est diffinitio. Scdm. nō cuiuslibet cui^o est diffinitio ē demonstratio. Tertium est. nulli^o eiusdē est diffinitio z demonstratio. Infert pnter duo correlaria. Primū est. nec diffinitio ē demonstratio nec econtra: nec alterū est in altero. Scdm cor^o. oia que dicta sūt in B capitulo dicta sunt disputatiue.

Dubatur secūdo vtrum cuiuslibet entis realiter possit eē diffinitio z demonstratio. Responso cōsistit in terminatiōe quartū difficultatū. Quaz p^a ē hec. vtz obiectū diffi^o vel demonstrati^o sit ens in aia l'ens extra aiam. Respondet per vnā distinctionē: z vni^o dictū. Distinctio est hec. Ens pōt capi tripliciter. Vno^o pro oi significabili cōplere siue incō^o: z B siue vere siue false: sicut capiebat are^o in postpdicamētis vbi dixit: qz res que subiacet affirmatiōi z negatiōi nō est affirmatio nec negatio. Scdo capif. p oi significabili cōplere vel incōplere z vere. sicut capiebat are^o in predicamētis in 6^a pprietate sbstantie vbi dicit: ab eo qz res ē vel nō est: oratio dicit vera vel falsa. Tercio capitur p ente significabili incōplere qd habet vtz esse reale vel in aia vel extra aias. z sic capiebat are^o

s^o metha^o. vbi diuidit ens in ens in aia z in ens extra aiam. Dicitur est istud. Obiectum diffi^o aut demonstrati^o nec est ens in aia nec extra aiam. qz nō est ens z^o modo: sed solū ē ens primo mō z z^o. Scda difficultas. vtz eiusdē sit diffinitio z demonstratio. Respondet per tres distinctiones: z vni^o dictū. P^aia distinctio ē hec. Diffinitionē esse alicuius pōt dupliciter intelligi. Vno mō tāq; diffinitio: z sic illius est diffinitio cui^o sim^a essentia per diffinitionē explicatur. Alio mō alicui^o ē diffinitio tāq; principij: z sic illi^o est diffinitio cui^o ipsa diffinitio est p^o vel demonstrati^o vel causandi. Scda distinctio. Alicui^o esse demonstratiōe pōt du^o intelligi. Vno mō tāq; de totali demonstrato: z tunc solū cōclusiōis est demonstratio. Alio mō tāq; de partiali demonstrato. z B dupliciter. Vno mō tāq; de illo qd demonstrat de alio: et sic passiois est demonstratio. Alio mō tāq; de illo de quo aliud demonstratur: z sic subiecti scibilis ē demonstratio. Tercia distinctio. Aliquid sciri p diffinitionē pōt dupliciter intelligi. Vno mō pōt aliquid sciri p diffinitionē tāq; p instrumentū siue per mediū explicans. Alio mō pōt aliquid sciri per diffinitionē tāq; p mediū sillogisans. Dicitur est istud. Nulli^o eiusdem ē demonstratio z diffinitio tāq; diffinitio. Licet idē obiectū scibile demonstratiue: sit etiaz scibile p diffinitionē tāq; per mediū sillogisans: nō autē tāq; per mediū explicans. Patet per inconueniētiā qz dicit qz aristotiles nō intrēdit in B sermone dicere qz aliqua passio demonstrabilis nō est finis: sed intrēdit qz diffinitio facit scire rē aliā quā: z candē sil^o non facit scire demonstratiōe qz diffinitio facit scire rē incōplexam: sicut est quantitas rei. s; demonstratio facit scire rē cōplexam: cuiusmodi est cōclusio.

Queritur tertio. vtz vnā pars diffinitionis sit de altera predicabilis: z totius z partis sit eadē demonstratio. Respondet ad primā partē p vnā distinctionē et tria dicta. Distinctio ē hec. Vnā partē diffinitionis predicari de altera pōt du^o intelligi. Vno mō in diffinitioe. Alio mō extra diffinitionē. z B dupliciter. Vno mō quattatiue. Alio mō oenoiatiue. Primū dicitur. Nulla pars diffinitionis actualiter predicat de alia in diffinitioe. patet qz inter pres diffinitionis nulla ponit copula ybalis. Scdm dicitur. Nulla ps diffinitionis est quattatiue de alia predicabilis. Patet. qz quelibet pars diffinitionis aut est gen^o aut differētia. sed neq; gen^o de differētia: neq; differētia de genere p se z quattatiue

Quarta
Quinta

501 502 503 504 505

Posterioꝝ

pdicatur. Tertium dictū. vna ps diffinitōis
extra diffinitōem est de alia denomiatiue pze
dicabilis. patz qz genus pdicatur denomiatiue
de suis differentijs. Ad secundā partē respō
detur p duas distinctiones. et quoz dicta.

Prima distinctio. du^a est ps. qdam est ps sb
iectiua et eēnalis. Alia est ps in modo et acci
dentalis. Scda distinctio. totus et pars pos
sunt ad duplices passōes ppari: scz ad passi
ones superiores: et ad passiones inferiores.
Primū dictum. totius in modo et pris in mō
sunt distincte scie. Scdm dictū: totus et par
tis sbiectiue respectu passōis toti⁹ est eadez
scientia: scilicet scia toti⁹. Tertiu dictū. toti⁹ z
partis respectu passōis pris ē eadē scia: scz
scientia partis. Quartum dictū toti⁹ respectu
sue proprie et adequate passōis et pris sunt
distincte scientie.

Ad rationes ante oppositū.

Ad pma patuit quomō p questioem nō qrit
ipsum mediū et demonstrat: s; per ipsuz fit
diffinibile notum. Alie due soluntur ex pri
mo notabili.)

Queritur tertio vtrū quod

quid est possit demonstrari de eo cui⁹ est in eo
quod quid est. Et videt q sic. qz passio cōuertis
bilis cū ipso quod qd est potest esse mediū
ad demonstrandū qd quid est. ergo qd qd ē
potest demonstrari de eo cui⁹ est. anis patz. qz
accīa magnā partē pferūt ad pgnoscendum
qd quid est. vt b: in pbenio de aia. Scdo
sic qd quid materiale potest demonstrari p qd
quid est formale. qz qd qd est pō demonstrari d
eo cuius est. Tertio sic qd qd est vnus con
trarij potest demonstrari per qd qd est alteri⁹
cōtrarij: cū vnū cōtrarij sit pncipium cognos
cendi reliquū. qz zc. In oppositū est are.

Sciendum primo. qz in hoc.

scdo capitulo qrit arestoteles vtrū qd quid est
possit demonstratiue. pbari de eo cui⁹ est p ter
minos demonstrabiles puerribiles. Et intēdi
tres pclusiones. quaz pzia tagit qstione pdi
ctā. In scda pclusionē tagit quoz suppoēs. qz
rum pma est bec. ois sillogism⁹ demonstrat ali
quid de aliq p mediū. Scda suppositio. quod
qd est. ē p propriū cū eo cui⁹ est qd quid est.
Tertia suppositio qd qd est pdicatur de eo e⁹
est in eo qd quid est. Quarta qd quid est con
uertitur cum eo cui⁹ est. Tertia cōclusio qd
qd est nō pō demonstrari de eo cui⁹ est in eo qd
qd ē. qz si ipi⁹ qz qd ē sit demonstratō: vt g abe
pmissē sumerēf cū illa reduplicatiōe in eo qd
quid est: sic arguendo. ois numer⁹ mouens

se ipm. est sibijpsi causa viuendi in eo qd qd ē
S; anima ē numer⁹ mouēs seip^m in eo qd
quid est. qz aia est sibijpsi causa viuendi in eo
qd qd est. vel ergo in vna pmissariū sumerēf
cū illa reduplicatiōe in eo qd qd est. vel neu
tra. Nō pmi quia tunc peterēf p^m: eo qz in
tali modo arguēdi oportebit mediūz cē quod
quid est minoris extremitatis: et sic supponit
qd qd est: quod debuit ostēdi. Si vero neu
tra pmissariū vel in altera sumat cum tali re
duplicatiōe: tunc p ralem sil^m nō demonstratur
qd qd est. s; solum sequerēf conclusio in qua
maior extremitas simplicif et sine reduplicati
one pdicaretur de minori. Cōsequēt in ter
tio capitulo intendit arestoteles tribus rōibus
pbare istam pclusiones: scz qz per sillogismuz
diuisiū nō potest demonstrari qd quid est. Uo
catur enim sil^m diuisiū. sillogism⁹ infirmus:

qui p supposita aliq diuisiōe pcedit ex destru
ctiōe vni⁹ pris ad cōstructionē alteri⁹. vt ois
homo est rōalis vel irrationalis. s; nō est irra
tionalis. qz est rōalis. Prima ratio est bec. qz
diuisio nō est sillogism⁹. qz p ipsam nō potest
demonstrari quod qd est de eo cui⁹ est. anis pa
tet. qz sillogism⁹ diuisiū sic neqz inductiuus
nō infert de necessitate suaz pclusiones. nisi pri
us sillogisans interroget vel rōis pcedat aliqd
necessario requisitū ad illationē pclusionis. quod
patz duob⁹ exemplis. Primū est. si volumus
pbare qz hō est animat⁹: et arguat sic. omnis
hō est aiatus vel inanimat⁹. s; nō ē inanima
tus. qz est aiatus. Ille sillogism⁹ nō pcludit de
necessitate: nisi rōis pū pcedat diuisiōem esse
sufficiētē: et nihil aliud cōtineri sub diuisio.
Similif minor est eq nota sic cōclusio: iō peti
tur pncipium. Scdm exēplū. si qs velit pbare
qz homo sit gressibilis: et arguat sic. oē aial
aut est gressibile aut aqticū. s; hō nō est aqti
cus. qz est gressibilis. Ista cōclusio nō sequit
de necessitate: nisi rōis pū pcedat diuisiōem
esse sufficiētē: et etiam hominē pneri s; di
uisio: iō petit etiā pncipius: vt dictū est. Scda
ratio. non oē qd vere pdicatur de aliq pdicaf
puertibilibiter de eo et in eo qd quid est. sed p
diuisiōem solū pbaf aliqd vere pdicari d alio
modo ad ipm qd quid ē requirit qz pdicet d
eo cuius est cōuertibilibiter et in eo qd quid est
qz p viam diuisiōis nō potest sufficiētē ostē
di qd quid est. Tertio sic: indiuisiōe nō est in
cōueniens ponere aliqd supflui aut obmitte
re aliquid de sbstantia rei. s; in diffinitōe ni
hil debet pneri superflui nec obmitti aliqd
necessariū. qz zc Et subdit duas obiectiōes. qz
pma est bec. p diuisiōes possunt accipi omnes

differentie vsq; ad vltimā. q̄ quod qd ē pote-
rit notificari p̄ viā diuisionis. Respōdet aref.
q̄ licz diuisio facit cognoscere qd qd est q̄ ad
ei⁹ differentias: nō tñ facit cognoscere ipm qd
quid est sillogistice z demonstratice. Scda obie-
ctio. via diuisionis tradit s̄ forma sillogistica
q̄ potest notificari qd qd est sillogistice. Res-
pōd; aristoteles q̄ licz pcedat sillogistice ad
pcludendū vnā differentia cū suā opposita de
aliq; nō tamē ad notificandū qd qd est.

Sciendum secūdo. q̄ in hoc:

Prima glosa
In hoc capitulo intēdit aristoteles tres p̄clusiones
grū. Prima est ista: methad⁹ diffinitia non
ē pueniēs ad demonstrandū qd qd ē de eo c⁹
est. pbat duab⁹ rōib⁹. Prima est hec. qz in t̄i
p̄cessu dīto petif p̄nci m: cū accipiat id qd in
tendit p̄bari. q̄ talis p̄cessus p̄ dīoēz est insuf-
ficiēs. Adīoz possit p̄bari arguēdo sic: omīa
oratio indicas qd est p̄ p̄ziū gen⁹ z p̄ziām
differentiā p̄ziā et p̄uertibilis cū dīto est dīssi-
nitio ei⁹. s; animal rōale est hmōi respectu ho-
minis. q̄ aīal rationale est dīo homis. par; q̄
modo in mīoze petif p̄ncipiū. qz eq̄ ignoti ē
hāc orationē animal rōale indicare qd est ho-
minis: p̄ gen⁹ et differentia p̄uertibilis: et eam⁹
dem orōēz eē dīoēz hoīs. Scda rō. ad cōclū-
dēdū aliq; p̄clusionē sillogistice nō capif dīo
sillogismi p̄ medio. q̄ ad demonstrandū dīoēz
de dīto nō debet capi ei⁹ dīo p̄ medio. verū
tamē si factū aliq; sillogismo neget aliq; hui⁹
mōi. p̄cessum fore sillogisticū: tūc sillogisans
poterit accipere dīoēz sillogismi ad p̄bandū
qz talis p̄cessus sit sillogistic⁹. Scda p̄clusio
quod qd est vni⁹ p̄ziū nō potest ostēdi p̄ quod
qd est vltēr⁹ p̄ziū. vt arguēdo sic. esse diuisi-
bile z eē i diuisibile sunt dīa: z sil⁹ bonum z
malū sunt dīa. s; eē diuisibile est dīo mali. q̄
eē indiuisibile est dīo boni. pbat p̄clusio dua-
bus rōibus. Prima est hec. eo qz in tali p̄cessu
petif p̄ncipiū. qz in mīoze accipif qz quid ē
quod debet ostēdi. nam eq̄ dubiū est qz eē di-
uisibile sit dīo mali: sic qz eē indiuisibile sit dīo
boni. Et subdit vnā rōēz p̄munē ad p̄sens ca-
pitulū z ad p̄cedens. qz ille p̄cess⁹ ē min⁹ suf-
ficiēs qz nō pcludit de necessitate vnitate dīoīs
s; neq; p̄ p̄cessū diuisiū diffinitū aut sillogi-
sticum cōcludit de nccitate vni⁹ dīoīs. q̄ oīs
talis p̄cessus est min⁹ sufficiēs. Adīoz patet.
qz p̄ p̄cessum diuisiū aut sillogisticum potest
pcludi qz hō est music⁹ z ḡmatic⁹ vbi p̄dicatū
nō est quid vnū sed plura. Tertia p̄clusio sic
tribus mōīs p̄dicatis p̄ acceptōēz terminōz p̄uer-
tibilitū in forma sillogistica p̄ viam diuisionis
aut p̄ cōēz dīoīs diffinitōīs nō potest demonstra-

ri quod qd est: sic neq; tribus alijs mōīs p̄ de
mōstrari. qz Prim⁹ est: quod qd est demon-
stratōe p̄pter qd nō potest demonstrari. qz de
mōstratio p̄p̄ qd debz p̄cedere ex p̄oib⁹ z
notioib⁹. s; nihil est p̄us aut non⁹ de dīto qz
sui qd qd est: q̄ non p̄ p̄pter qd demonstrari
de eo cui⁹ est. Scd⁹ mō⁹ est. quod qd ē nō p̄
p̄ inductōēz ostēdi. qz inductio solū p̄cedit
ex singularib⁹: est ostēdat aliqd de aliq; nō tñ
ostēdit s̄ inē hui⁹ in eo quod qd ē. Tert⁹ mo-
dus ē. quod qd ē non potest ostēdi demonstra-
tūe ad sensū qz qd qd ē: ē obiectū intellect⁹
et nō sens⁹. q̄ quod qd est sensu aut dīgito. i.
tactu p̄cipi non p̄t: et p̄ p̄ns quod qd est nō p̄t
demonstrari ad sensū. Ex qb⁹ oib⁹ extra textū
inferf qz nullo p̄oictōz mōz p̄t quod qd ē de
mōstrari: quod par; qz ad demonstrandū aliq; p̄-
dicatū de aliq; s̄bictō debz capi mediū dīo
nati ad illud p̄dicatū. s; in omnib⁹ p̄dicatis
capif mediū inordinatū ad p̄dicatū: quod est
hec oratio est dīo hui⁹ s̄bicti: vel ad p̄cludē-
dum istā dīoēz tāq; quodcūq; p̄dicatū: et nō
s̄b rōē q̄ est quod qd est.

Sciendum tertio. q̄ in quin-

to capitulo adducit aristoteles nouē rōēs cō-
munes ad p̄bandū qz ipm qd qd est nō p̄t de
mōstrari de eo cui⁹ ē. in eo qz qd est. Et inen-
dit tres p̄clusiones. quaz Prima tāgit vnā p̄-
p̄oictōēz q̄ est hec. Sciētē qd est hō. aut qd
libet aliud nccē est scire qz est: patet qz de eo
quod non est null⁹ p̄t scire qd ē: licz de eo qd
nō ē p̄tingat scire qd ē: vel dīo exponēs sca-
tōēz nomis. vt p̄tingit scire qd scat s̄ nō tra-
gelaph⁹. i. hircoceru⁹: s; qd ē tragelaph⁹ im-
possibile est scire: eo qz tragelaph⁹ nō habet
esse. Scda p̄clusio quod qd ē nō p̄t demo-
strari. pbat trib⁹ rōib⁹. Prima est hec. im-
possibile ē scire qd est non scīto quia ē: s; nō
ē eadē notificatio ipi⁹ qd ē et qz est. q̄ cū qz ē
ostēdat p̄ demonstratōēz: seqf qz qd est non p̄t
ostēdi p̄ demonstratōēz. Scda rō. totūz quod p̄
demonstratōēz ē: ē qz est. q̄ qd ē nō p̄t p̄ demo-
stratōēz ostēdi. Et si qz obiciat qz eē sic qz ē p̄t
net ad s̄bstantiā. i. ad quod qd ē rei. q̄ demō-
stratio qz ē demonstrat aliqd p̄ncēs ad quod
qd ē. R̄nder aristoteles dīcēs eē autē nō s̄ba
ē nulla. i. eē sic qz ē nō est de s̄ba aut de q̄n-
tate alicui⁹ rei. quod poss; sic p̄bari. qz qz qd
ingredif q̄ntatē rei vel est gen⁹ vlt differentia
nō dīa. qz dīa ē p̄ncipiū distinctū i⁹ c⁹ ē dīa.
eē autē null⁹ ē p̄n m̄ distinctū: s; magis p̄n m̄
p̄ueniētē: nō est etiā vt gen⁹. qz ens nullius
est gen⁹. q̄ neq; eē siue qz ē. tenz p̄ns qz est
et ens sunt idē. qd pbat aristoteles exēplo.

Secundus

Posterioꝝ

quia geomet̄ accipit. i. supponit qd fecer̄ trian-
 gulus: nō autē demonstrat qd ē triangul⁹. qz
 si geomet̄ demonstraret qd ē triangul⁹: tūc p il-
 lam demonstratōez sciret qd ē triangul⁹: et tūc
 nō sciret qz ē triangul⁹: qd est cōtra suppositi-
 onē p̄us declaratas. Tercia rō. diffiniē dīoe
 qd nois notificat aliq̄lī qd qd ē: licz nō noti-
 ficat qd rei: et tūc nō sil' notificat qz est. q̄ ostē-
 dens qd est nō sil' ostēdit aut manifestat qz est
 Minor pars qz si diffiniat̄ circul⁹ dīoe qd no-
 mis dīcedo qz circul⁹ ē figurā ex e⁹ puncti me-
 dio omēs linee recte ad circūferentiaz ducte
 sunt eq̄les: p talē dīoez scil' qd fecat p nomen:
 et tamē nō sciret qz ē: eo qz pgnita tali dīoe qd
 nois adhuc p̄tingit q̄rere. p̄p̄ qd sit circulus
 qz p talē dīoez nō est sumpta causa sui eē. Si
 milis si diffiniat̄ mons ene⁹ dīdo qz c corp⁹
 eneū in alnū vsqz qz diffinū: scita tali dīoe cō-
 tingit adhuc q̄rere. Utrū talis mons sit in re-
 rū natura: s; b nō p̄tingeret si dīo manifesta-
 ret qz est. q̄ non simul ostēdit vel manifestat
 qd est z qz ē. Tercia conclusio qd qd est aliq̄
 p dīoez ē demonstrabile. pars qz qlibet diffini-
 ens p suā dīoez intēdit demonstrare seu mani-
 festare qd est res aut qd f' nomē. Si q̄ nulla
 dīo ostēdat qd ē res: s; tantū ostēdat qd fecat
 p nomē: seq̄t qz dīo nihil aliud ē q̄ ratio vel
 oratio explicās illud qd fecat p nomē: s; b est
 incōueniēs. qd pbat aristoteles trib⁹ rōib⁹.
 Prima ē hec. si dīo nihil aliud est; q̄ ratio di-
 cēs qd fecat p nomē: sequeret̄ duo incōueni-
 entia: scz qz nō s̄bap et etiā eoz q̄ nō sunt eēz
 dīo. p̄na pars. qz nō ens potest p aliq̄ nomē
 notificari. s; c' qlibet nois potest eē aliq̄ rō ex-
 plicatiua illi⁹ qd p tale nomez fecat: siue illud
 fuerit in intellectu siue extra intellectū. Secda rō
 qz si dīo sit idēz p̄scife qd oratio explicatiua qd
 nomis: sequeret̄ qz oēs nostre locutōes z dis-
 putatōes essent dīoes. p̄na pars qz cuilibz ora-
 tioni quānticūqz plire p̄t aliq̄ nomez imponi
 correspōdens tali orōi q̄ erat declaratiua illius
 nomis. seq̄ret etiā q̄ p̄lias. i. poema homeri
 de bello troiano erit dīo: qd videt̄ ridiculosū.
 Tercia rō. nulla scia demonstrat qd nomis: s;
 in qlibet scia p̄supponit: eo qz sciatū nominis
 est ad placitū: s; interdū demonstrat̄ dīoes: vt
 infra patebit. q̄ dīos nō scant solū nois inter-
 prationē: et p̄ his dīoes declarat̄ seu manifest-
 tant ip̄m qd qd ē. Lōsequēt̄ epilogat. mani-
 festū est ex dictis qz dīo et sil' mō. i. demonstra-
 tiuus nō sunt idē: nec etiā eiusdē est dīo et sil'
 logisim⁹: et qd qd est nō ē p diffinitōez demō-
 strabile: neqz p demonstratōez: aut p dīoez qd
 nomis: aut simplicif scire qd quid est. Ex qb⁹

omnib⁹ patet qz qd est nō p̄t demonstrari de
 eo cui⁹ est in eo qd qd est. Extra tertū dicit̄ qz
 dīo quid rei sic a lin. diffiniē. Est oratio cōpo-
 sita ex smonib⁹ s̄ntibus res p̄dicabiles q̄ sunt
 possibiles in natura et qz ordinatō et p̄iunctio
 est possibilis in natura p modū q̄ ordinant z
 p̄iungunt in smone diffinitio. et in tali dīoe
 nihil dicit̄ nisi qd habz: vey eē in natura vl' sal-
 tem qd ē ens nō p̄hibiti. S; dīo qd nois ab
 eodē sic dī: est sermo p̄posit⁹ q̄ intēdit explica-
 re rem et p̄tes ex quibus componit̄ apud ino-
 tellectū: siue sit similis p̄positio in natura siue
 nou. et talis dīo nō explicat qd sit res: s; quid
 sit nomē siue qd res scata est sm eē qd habet
 in intellectu: siue habeat eē extra animā; siue
 non.

Conclusio responsalis quod
 qd est non potest demonstrari de eo cui⁹ est in
 eo qd qd est. patet satis ex dictis.

Dubatur primo Vtrū qz:

qd est possit ostendi p sillogisimū dialecticū. p
 r̄sione supponit qz tert⁹ tractat⁹ in q̄ d̄eret
 minar aristoteles veritate eozū q̄ in p̄cedenti-
 bus sunt disputata de ipo qd qd est: continet
 duo capitula. In qz p̄mo dat generalē modū
 demonstradi ip̄m qd qd est. Et p̄tinet duas p-
 tes. in qz p̄ma intendit duas conclusōes. Pri-
 ma est hec. Speculadū est qd eozū q̄ dicta sūt
 sit bñ dicit̄: et qd nō bene. z cui⁹ sit dīo: z vtrū
 ip̄ius qd qd est sit demonstratio dīo aut sillogi-
 sm⁹. Secda conclusio. idē est scire qd est et sci-
 re causam q̄stionis si est. pars. qz ip̄i⁹ si est ne-
 cessario est aliq̄ causa. vel q̄ illa causa ē eadez
 cū ipo qd est: et sic habet̄ intemū. vel est alia:
 et tunc vel est demonstrabilis vel indemonstra-
 bilis. si demonstrabilis tunc ip̄ius erit aliq̄ cau-
 sa media p quā demonstrat̄ in p̄ma figura: cū
 p̄dicet vl' z affirmatiue. et illa causa media
 erit q̄stio qd est. Ex qbus infert̄ tria correlaria
 Primū est. vnus mod⁹ demonstrandi qd qd ē
 talis ē: scz qz potest demonstrari p aliud quod
 qd est. qz ip̄oz mediū debz esse p̄p̄tū. Sec-
 cundū correlariū q̄ntā qd qd ē est demonstrabi-
 le: Aliud autē est indemonstrabile. Tertium
 correlariū. iste mod⁹ ostēdi qd qd ē nō ē de-
 monstratiū: s; ē sillogisim⁹ logicus. Extra ter-
 tum pbat̄ exēplo quemō vnus qd qd est p̄t
 p aliud demonstrari. nā virtutis duplex assignat̄
 dīo. Una est finalis: scz qz virt⁹ est ha-
 bitus ad beatitudinē pducēs. Alia est dīo vir-
 tutis: scz qz virtus ē habitus p rectā rōez ope-
 rans. et ista p̄t demonstrari p p̄mā sic arguēdo
 ois habit⁹ pducēs ad beatitudinē est p rectaz

rōez opans. s; vir^o est hmoi g^o zc^o
Dubitarur secundo vtrū dif-
 finitio sit aliq^o mō p^o demōstratōez uctificabi-
 lis. Pro solutōe supponēdū est q^o in scōa pte
 ondit arestoteles q^o ipius qd^o qd^o est sit aliq^o mō
 demōstratio: nō q^o ipm qd^o ē demōstrati pos-
 sit. s; q^o potest ex demōstratōe tanq^o medium
 elici. Et inēdit tres conclusiōes: q^o p^oria ē hec
 q^o n^o scim^o q^o ē et ignoram^o ppter qd^o: Aliq^o
 vero scim^o q^o est et ppter qd^o: s; impossibile ē
 scire p^o qd^o et ignorare q^o ē. Sil^o aliq^o sci^o
 q^o ē. i. si ē et ignoram^o qd^o est: aliquādo vero
 sil^o gnoscim^o si ē et qd^o ē. s; impossibile ē scire
 qd^o ē ignorato si ē. Scōa conclusio possibile ē
 scire si est duplicif. Uno mō fm accidēs: z d^o
 hoc nō dat exēplū. Alio mō p aliud qd^o est de
 qd^o qd^o est ipi^o rei: et de b^o ponit arestoteles q^o
 tuoz exēpla. Primū ē. possum^o cognoscere
 tonitruū eē p b^o q^o son^o nubū ē. Scōm exem-
 plū. possum^o gnosocere eclipsim eē p b^o q^o p^o
 uatio lumis ē. Tertiu exēplū. possum^o gnos-
 cere hominē eē p hoc q^o al^o ē. Quartū possu-
 mus gnosocere aiaz eē p b^o q^o mouens seipm
 est. Tertia conclusio quādo si ē. alieu^o scif p
 mediū accitiale tūc ignorat ipm qd^o qd^o ē. pa-
 tet. q^o p mediū accidētale nō scif si est nisi fm
 accit. q^o tūc ignorat qd^o est. p^oria tenz q^o q^o rere
 qd^o est nō habētes q^o est. i. si ē nihil est q^o rere.
 Quarta conclusio. sil^o scim^o qd^o ē et ppter qd^o. p^o
 rōe et duob^o exēplis. Rōe sic. q^o habētes q^o
 est. facile est hre qd^o ē: s; qd^o est. ē causa ipi^o
 q^o ē. Causa autē et p^o qd^o idē sūt. q^o scito qd^o
 est sil^o scif p^o qd^o. Primū exēplū est illud. q^o
 scim^o lunaz eclipsari ppter b^o q^o est puatio lu-
 mis pueniēs exinterpositōe vmbre terre: et b^o
 est qd^o qd^o est. Scōm exēplū. si scierem^o toni-
 trū eē eo q^o est son^o fact^o in nubib^o. ppter ex-
 tinctōez ignis in nube: tūc ibi est qd^o ē et p^o
 qd^o. Et hoc exēplūz deducit arestoteles in for-
 ma sillogistica: ita q^o c. i. minor extremitas.
 sit-nubes: et a. i. maior extremitas sit tonitruū
 b^o vero. i. mediū sit extinctio ignis. ptingit eni
 demōstrare q^o in nube ē tonitruū p b^o q^o in nu-
 be ē extinctio igis: Ex q^o videt arestoteles vel
 le dioez p^odicati siue passiōis eē mediūz inde-
 mōstratōe. q^o dio tonitruū qd^o ē p^odicatū conclusi-
 onis capif ibi p medio. qd^o autē sit dicēdū pa-
 tebit in vltima q^ostioe hui^o scōi.
Dubitarur tertio vtrū nullo
 mō p dioez ptingat qd^o qd^o ē demōstrari. Pro
 responsione supponit q^o in hoc scōo capitulo
 arestoteles ostēdit q^o qd^o qd^o est possū p dioz
 demōstrari de es^o cui^o ē. Et ptinget sex conclusio-

nes. q^o p^oria est hec. dio formalis demōstratōe
 strat dioez materialē de suo dīto. p^obas p^omit-
 tēdo talē suppositōez: s; q^o q^o fundā dīom est
 altera causa: q^o fundā autē nō est altera causa
 sic dioes facte fm spēm. i. dioes formales nō
 habēt mediū: neq^o causas q^o possunt demōstra-
 ri. S; dioes facte fm materiā. i. dioes mate-
 riales possunt hre mediū siue causas. Tūc
 formaf sic rō. q^o rōiūq^o ē aliqua causa p^osc: illa
 possunt p illā causas demōstrari. s; dio mate-
 rialis hab: causā: s; dioez formalē q^o pot de-
 mōstrari de suo dīto p causas formale. Scōa
 conclusio. dioes q^o nō est alia causa sunt inde-
 mōstrabiles de suis dītis: s; dioes q^o est alia
 causa sunt de suo dīto demōstrabiles. P^oria
 ps patz. q^o pncipia demōstratōes sūt indēmo-
 strabilia: et de ipis p^osupponit q^o est. s; dioes
 q^o nō est alia causa sūt pncipia demōstratōis
 q^o sūt indēmostrabiles. Et de ipis oportet p^o
 supponere q^o verū ē eas inē suo dīto. sic arif-
 metie^o p^osupponit qd^o ē vnitatis: z q^o verū ē dīf-
 finitōez vnitatis sibi puenire. Subdit tūc are-
 stoteles q^o si alif nō sūt t^oles dioes manifeste d^o
 dīto: nō debēt demōstrari: s; nisi aliq^o leui rōe
 dialetica p^obari. Scōa ps patz in conclusiōe p^o
 dent. Subdit tamē arestoteles q^o licz t^oles dīf-
 finitōes hūites alias causas sūt demōstrabi-
 les de suo dīto: nō tamē demōstrant in eo q^o
 qd^o est. Tertia conclusio tāgit vna dīuisionem
 diois. et ē hec. dīom qdā est ozo scaria ipius
 qd^o qd^o ē. Alia est ozo ipi^o qd^o scar nōmē: et illa
 vocat dio qd^o nois. Alia est dio q^o ē rō demō-
 strans p^o qd^o ē. Quarta conclusio tāgit du-
 plicē dīa; inf duo mēbra p^odicte dīuisiōis: s;
 inf dioez qd^o nois z dioez qd^o rei. P^oria ē hec
 q^o g^ognita dioe qd^o rei: sil^o gnoscit qd^o res est
 s; g^ognita dioe qd^o nois ptingit iterū q^o rere p^o
 ter qd^o res est: eo q^o p talē dioez qd^o nois non
 scif simplicif qd^o res ē: s; tūc fm accit. Scōa
 dīa q^o dio qd^o nois solū ē vna p^ouictōe: q^o vnitā-
 te erit vni vt ylias. i. poema de historia troya-
 na. s; dio qd^o rei ē vna simplicif: ostēdes vnum
 de vno nō fm accit: s; p se. Ex q^o pcludit de-
 as dioes dīffinitōis. P^oria ē hec. dio ē ozo sca-
 tiua ipi^o qd^o qd^o ē. Scōa dīo: dio est oratio de
 mōstrans p^o qd^o est. Quinta conclusio tāgit
 duas dīas inter dioez qd^o rei et dioez p^o qd^o
 P^oria dīa est hec. q^o dio qd^o rei nō demōstrat
 ipm qd^o qd^o ē. S; dio ppter qd^o demōstrat
 qd^o qd^o ē: et est tota demōstratio sola possiōe
 dīus. Scōa dīa est. q^o licz dio qd^o rei et dio p
 pter qd^o fecit eandē rōez: hoc ē tamē fm aliū
 et aliū modū. q^o dio p^o qd^o est illa dio q^o rē
 q^o tonat eo q^o ignis extinguit in nube: z scar

Præmissa quæ sunt præter se prædemonstratio probat per
 quædam præmissa secundum prædemonstratio rem prædemonstrat
 per quædam præmissa quæ sunt prædemonstratio
 prædemonstratio per quædam præmissa prædemonstratio

Posterior

Illam rōez p modū demonstratōis cōtinue: q̄si
 non distincte p diuersas ppōes. eo q̄ accipit
 p̄tinue oēs terminos demonstratōis sine ordine
 et situ ip̄oz in p̄positōne. S; dīo qd rēi ē illa
 dīo q̄ dicit tonitruū ēē sonus ignis extincti in
 nubibus: et f' eandē rōez p modū termini id ē
 dīois: et est solū p̄clusio demonstratōis. Sex
 ta p̄clusio colligit tres mōs definitionum di
 uersimode ad demonstratōez se habētū. et est
 hec. Dīo q̄ est in medio. i. sine medio: q̄ scilicet
 nō hab; mediū siue causā: ē omnino indemo
 strabilis: f' ē p̄ncipiū demonstratōis. et i' ē dīo
 q̄ dicit p̄pter qd. Alia dīo dīcēs qd n̄: et il
 la est demonstrabilis: et p̄clusio demonstratōis
 Alia est dīo dīcēs qd et p̄pter qd: et illa est tota
 demonstratō solū dīctis ab ea s̄m p̄strōez et or
 dinē terminoz. Consequēt ep̄ilogat dīcēs ma
 nifestū ē ex dīctis q̄līē ip̄i' qd qd est: ē demo
 stratio: et q̄m nō: et q̄m qd qd ē potest ēē de
 monstratio: et q̄m nō: q; illoz qd qd est q̄ non
 habēt causas; nō est demonstratio. Manifestū
 est etiā q̄t mōis dī dīo: q; tantū q̄tuoz modis
 dī. nā q̄dam est dīo qd nōis: q̄dam autēz qd
 rēi. q̄dam dīcēs p̄pter qd. et q̄dā dīcēs qd r' p̄
 p̄ter qd. Dīctū est ultra quō p̄pter qd ē demo
 straf se; inquitū p dīoēz nōificat solū s̄ntem
 p̄pter qd. Et dīctū ē quō dīo se habeat diuer
 simode ad demonstratōez: et quomō cōtingit
 q; eiusdē est demonstratio et dīo: et etiam quō
 hoc nō cōtingit.

Ad rationes ante oppositū.
 Ad p̄mā dī: q; ip̄m qd qd est potest demonstra
 ri p̄ p̄p̄iam passiōez demonstratōe q; est et a
 posteriori: nō autē demonstratōe p̄pter qd et a
 priori. Ad scōdāz p̄cedēt q; ip̄m qd qd est pōt
 demonstrari: s; nō in eo qd qd est. Ad tertiā
 sitz dī q; qd ē vni' p̄ij bene potest demonstra
 re quod qd est alteri' p̄ij: s; nō in eo qd qd ē.

Queritur quarto vtrūz per
 q̄libet gen' cause possit fieri demonstratio.
 Et arguit q; nō. q; oīs demonstratio est ex pri
 mis. s; finis nō est p̄mum. q; p̄ causas finales
 nō fit demonstratio. Scōdo sic materia nō est
 p̄gnosabilis: cū sit ens in pura potētia q; non
 pōt ēē p̄ncipiū demonstratōis. Tertio sic ad
 eē cause nō seq̄t ēē effect'. q; p̄ causas nō p̄tin
 git effectū demonstrari. an̄s patz q; n̄ seq̄t do
 mificator ē. q; domus est. In oppositū ē aref.

Sciendum primo. q; in hoc
 q̄rto tractatu ostēdit quomō p̄pter qd siue cau
 sa se habeat ad demonstratōez. Et cōtinet tria

capitula. Quoz p̄mū ē quomō p diuersa ge
 nera causarū p̄t fieri demonstratio. Et continet
 duas p̄tes p̄ncipales in p̄ma intēdit duas cō
 clusiones. q; p̄tia t̄git sex suppositōes. Pri
 ma est hec. scire opinamur cū causā p̄gnosci
 mus. Scōda suppositio. q̄tuoz sunt cause. vna
 qdā est qd qd erat ēē. i. causa formalis. Alia
 vero est quā n̄cē est ēē cū hec sint. i. causa ma
 terialis. Altera autē q; aliqd p̄mū mouet. i. ef
 ficieus. Altera vero cui' causa ē. i. finis. Ter
 tia suppositio. oēs p̄clusiōes demonstratōis de
 monstrant p̄ mediū q; est causa. Quarta sup
 positio. causa debz ēē t̄is q; cū ip̄a sit: necesse
 est effectū ēē. Quinta suppositio. licz idemo
 stratōe solū capiāt vna causa: nō tamē debz
 capi solū vna ppō: s; due adminus. Sexta
 suppositio. ille due ppōes debēt h̄re vni' me
 diū sic dispositū q; ex tali sit n̄cē seq̄ p̄clusiōe.

Scōda p̄clusio p̄ q̄libet gen' cause sit demon
 stratio. p̄bat inductiue de oib' causis. Et pri
 mo de causa materiali de q; dat t̄e exēplū ma
 thematicū. oīs angul' q; p̄tinet adēq̄te duas
 medietates duoz rectoz anguloz ē rect'. S; q;
 angul' trianguli in semicirculo descripto ē h'
 mōi q; rē. De causa formali nō dat exēplū: s;
 dicit q; ip̄m qd qd erat ēē. i. causa formalis ē
 mediata et n̄cīa. i. mediū necessarius ad de
 monstrandū effectū. S; de causa efficiēte dat
 tale exēplū. vt p̄pter qd bellū medoz factū ē
 cōtra atheniēses q; atheniēses insardos cō
 miserūt. et sic fit demonstratio. oēs q; p̄miserūt
 insardos debellari sūt a medis. s; atheniēses
 cōmiserūt insardos. q; debellari sūt a medis.
 de causa finali dat duo exēpla. P̄mū ē. p̄pter
 qd ambulat q; p' cenā: vt san' fiat. et sic for
 mal' demonstratio. oīs faciēs non cminere ci
 bos iuxta os ventris vult sanus fieri: sed am
 bulans post cenā facit nō em̄inere cibos iux
 ta os ventris. q; ambulans post cenā vult san'
 fieri. Scōm exēplū. p̄pter quid vult san' fieri
 Respondet vt saluet s; id est indiuidū. Et s; b
 dit q; si iste rationes p̄mutentur: ita q; de ma
 iori extremitate fiat mediū: tunc vnaq; rati
 onū magis apparebit ēē p̄ causā finalē. Sub
 dit etiā differentiam inter causam efficiētem
 et finalē: quia causa efficiēns generatōe pri
 or est suo effectū: sed effectus cause finalis p̄
 us generatione p̄ducitur quam ip̄sa causa fi
 nalis.

Sciendum secūdo q; in scō
 da parte hui' capituli intēdit arestoreles qui
 q; conclusiones. quartū p̄ma est hec: ca
 dem conclusio potest demonstrari per plures

causas. patet duobus exemplis. Primum ut si
 q̄ratur ppter quid lumen transit p pellem lu-
 cerne: potest dupliciter responderi. Primo per
 causam materiale. quia lumen est diuisibile in
 parua corpora: q̄ possunt transire p poros lucer-
 ne: qui sunt maiores partibus lumis. Et forma-
 tur sic demonstratio. omne diuisibile in parua
 corpora transit per poros lucerne largiores:
 sed lumen est h̄m̄ōi. q̄ r̄ē. Sec̄do potest respō-
 deri p causam finale. q̄ causa finalis p̄p̄t
 quā causam lumen transit per pelles lucerne ē
 ut beneficio luminis denoc̄te ambulantes nō
 offendam̄ pedes. Sc̄d̄m̄ exēplū. v̄t̄i querat̄
 ppter quid tonat. potest respōderi p̄mo per
 causam materiale: sc̄z q̄ tonat ppter extincti-
 onem ignis in nube. Igne enim extincto ne-
 cesse ē sc̄ssire id ē fremitum facere siue tona-
 re. Sc̄do potest responderi p causam finale.
 Dicunt enim pitagorici q̄ tonat causa mina-
 rum: ut sc̄z illi qui sunt in tartaro timeant.

Sec̄da conclusio. ut in pluribus effect̄ natura-
 les fiunt a diuersis causis. q̄ natura agit p̄p̄t
 finem. Et̄ in actionib̄ naturalib̄ de ne-
 cessitate requirit̄ materia. Tertia conclusio. in
 naturalib̄ et moribus duplex inuenit̄ necessi-
 tas. p̄z de lapide qui de necessitate fert̄ sur-
 sum et deorsum. s̄z non est ppter eandē ne-
 cessitatem. q̄ forte necessitate materie fertur
 deorsum. de necessitate autem impellētis fertur
 sursum. Quarta conclusio ea q̄ sunt ab intel-
 ligentia. i. ab intellectu p̄ntico: cuiusmodi s̄nt
 artificialia: bene fiunt ppter finem: s̄z nō ex
 necessitate. pat̄z q̄ nec dom̄ nec effigies fiunt
 de necessitate: s̄nt tamē ppter finem. ppter
 finem. Quinta conclusio. illa q̄ fiunt a fortuna
 d̄nt̄ ab his q̄ fiunt a natura vel ab arte. quia
 illa q̄ fiunt a natura vel ab arte semp̄ fiunt p̄p̄t
 aliquē bonum finē. sed ea q̄ fiunt a for-
 tuna non fiunt ppter aliquē finem bonū.

Sciendus tertio q̄ circa hūc
 textū incidit̄ due difficultates. Quar̄ prima
 est hec. vtrum angul̄ descript̄ in circūferen-
 tia semicirculi sit rectus. Respondet̄ q̄ sic sic
 pat̄z tertio euclidis. p̄ cuī tamē p̄batione p̄-
 mittunt̄ quor̄ suppositōes. Quar̄ p̄ma est
 hec. Describat̄ semicircul̄ qui vocet̄ a b c: e
 corda q̄ est diam̄ circuli diuidat̄ p mediū
 in puncto d. q̄ d̄c̄m̄ punctū est cent̄z: sup
 quo centro erigat̄ linea ppendicularis q̄ tan-
 gat̄ circūferentiā circuli in puncto b. et ab il-
 lo puncto ducant̄ due linee recte ad duo pun-
 cta q̄ sunt a c. Sc̄da suppositio. q̄ ex his om-
 nibus lineis p̄st̄munt̄ duo triāguli: quorum

vnus vocet̄ d b c: et alius d b a. Tertia sup-
 positio. angul̄ ist̄i triāguli d b c. est medio-
 tas vnus anguli recti. pat̄z q̄ omnis triāgu-
 lus hab̄z tres angulos eq̄les duob̄ rectis. q̄
 triāgulus d b c habet tres angulos equales
 duobus rectis. Sc̄z angul̄ triāguli d b c. est
 rectus: cū causet̄ a linea ppendiculari b c d.
 q̄ alij duo anguli dicti triāguli: q̄ v̄t̄i angu-
 lus est d c: et alius est angul̄ d̄o in circūferen-
 tia semicirculi incidēt̄ sunt eq̄les v̄t̄i angu-
 lo recto. quia isti duo anguli incidēt̄ in cir-
 cūferentia semicirculi s̄nt eq̄les inter se: eo q̄
 linea ppendicularis d b: et linea d c p̄ quas
 constituunt̄ triāguli: sunt eq̄les. q̄ qlibet du-
 orum angulorū in circūferentia semicirculi in-
 cidentū est medietas v̄t̄i anguli recti. 2 per
 p̄ns angulus triāguli semicirculi est medio-
 tas v̄t̄i anguli recti. Quarta suppositio. an-
 gulus ist̄i triāguli d b a est medietas vnus
 anguli recti. p̄batur sic p̄cedēs. Ex his forma-
 tur sic ratio. omnis angul̄ adēq̄te p̄nt̄s du-
 as medietates duorū angulorū rectorū est rect̄
 sed totalis angul̄ a b c. incidēs in circūferen-
 tia semicirculi p̄nt̄ adēq̄te duas medietates
 duorū angulorū rectorū. q̄ totalis angulus ca-
 dens in circūferentia semicirculi est rectus.
 Sc̄da difficultas. qualis est notū q̄ p causam
 formale possit̄ fieri demonstratio. Respondet̄
 q̄ ex p̄babit̄ dupliciter est notū. p̄mo q̄ p
 bari ē q̄ dio materialis p̄ formale potest de-
 monstrari. Sc̄do est notū p̄ p̄dictū exemplū da-
 tum de causa materiali: q̄d etiā ad causas for-
 male p̄t̄ p̄nt̄ri. Nā si in p̄dicto exēplo ma-
 thematice intelligit̄ aliquid demonstrari de ro-
 to p̄ partes: tunc illud exemplū p̄nt̄ ad cau-
 sam materiale: eo q̄ partes cōparate ad totū
 habent rationē materie: ut dicit̄ sc̄do philoso-
 rum. Si vero intelligat̄ q̄ mediū dicte demō-
 stratiōis: eo q̄d est esse mediū duorū rectorū sit
 ratio dicēs q̄d quid recti anguli: tunc talis de-
 monstratio reducitur ad causā formale: eo q̄ ip-
 sum q̄d q̄d est habet rationē cause formalis.

Conclusio responsalis. per
 quolibet genus cause potest fieri demonstratio.
 Conclusio satis patet ex p̄mo notabili.

Dubatur primo vtrum per
 eandem causam possit̄ demonstrari effectus q̄
 diuersis differētis temporū. Pro solutiōe sup-
 ponitur q̄ aristoteles in 8 sc̄do capitulo ostē-
 dit quomodo in diuersis rebus fit demonstratio
 p̄ causam diuersimode: s̄m q̄ talis causa
 est vel non est cū suo effectu. Et continet̄ du-
 as p̄tes. In prima intendit̄ vnam conclusionē

Posteriorior

que est hec. In causis q̄ simul sunt et non sūt
cū suis effectibus sic se habent cause ad effe-
ctus q̄ causa in fieri demonstrat effectū in fieri
et causa in eē demonstrat suū effectus in eē: cau-
sa vero in fuisse et fore demonstrat effectus in
fuisse v̄l in fore. Hanc conclusionem probat lin-
ratione sic. q̄ posita tali causa ponit effectus.
ideo posita causa in facto eē: ponit effectus in
facto esse: et posita causa in fieri ponit effectus
in fieri. S̄ eadem cōclusio ab aristotele p̄ba-
tur duobus exēplis. Primū est. si q̄ratur p̄-
ter qd factus est defectus lune: Respondet q̄
est propter h̄: quia terra fuit in medio: et erit
defectus p̄pter id q̄ terra erit in medio: et ē defe-
ctus p̄pter id q̄ terra est in medio. Scdm̄ ex-
emplum. si cristallū sit aq̄ cōdensata p̄pter to-
talem defectum caloris: et q̄ratur p̄pter quid
factus est cristallus: Respondet q̄ p̄pter id:
q̄ facta est aqua condensata ex totali defectu
caloris: respondet ad eandē cōclusionēz inter-
rogatā sub alijs differentijs tēpor̄.

Dubitarur secundo Vtrūz in
causis q̄ nō sunt simul cū suis effectib⁹ sit idēz
mod⁹ demonstrandi sicut in alijs. Pro solutio-
ne supponit q̄ in scōa pte huius capituli intē-
dit aristoteles duas cōclusionēs. Quaz p̄ma
tangit vnam q̄stionē q̄ est hec. Vtrū in causis
q̄ non sunt simul cū suis effectib⁹ sit eadēz rō:
ita q̄ aliorū effectū sint alie cause: sic q̄ effe-
ctus facti sit causa facta: et effectus futuri sit cau-
sa futura. Scda cōclusio tangit solutioēz p̄-
dicte q̄stionis. et est hec. a facto esse posteri-
ris siue effect⁹: ad factū eē prioris. i. cause est
bona demonstratio. Et similis a fieri postero-
ris ad factū esse prioris. sed a priori ad postero-
ra non est bona demonstratio: nec in facto eē
nec in fieri. Scda; p̄tem p̄bat aristoteles scz
q̄ a facto esse cause non sequat factū esse ef-
fectus. quia inter factū esse cause: et factū eē
effectus: est adhuc mediū. q̄ in illo tempore
medio v̄z est dicere causā esse: et falsum est
dicere effectū factū esse. an̄s patet. q̄ duo fa-
cta esse nō copulant ad inuicē. qd̄ p̄z q̄ duo
puncta nō sunt adinuicē copulata: q̄ nec duo
facta esse. tenet p̄na. q̄ v̄traq; sunt indiuisibi-
lia. Scdo p̄bat q̄ ad factū esse cause non
sequatur fieri effect⁹. quia factū esse est indi-
uisibile. q̄ nō potest p̄nuari ad aliq̄d fieri. re-
net p̄na q̄ aliqd fieri est diuisibile. patz etiaz
p̄na a simili. quia sic se habz punctū ad lineā
ita factū esse ad fieri. S̄ punctus nō copula-
tur ad lineā. q̄ nec factus eē ad fieri. Maior
patz. quia sic in lineā sunt infinita puncta: ita

in eo qd̄ fit sunt infinita facta esse. Tertio p̄-
batur duobus exēplis q̄ ad factū esse effect⁹
sequat factū esse cause. Primū exēplū. q̄ bñ
sequit: dom⁹ est facta. q̄ lapides sunt defcisi.
Scdm̄ exēplū. q̄ bene sequit fundamentū est
factū. q̄ necesse est esse lapides defcisos. am-
be p̄ne patēt. q̄ ex opposito p̄ntis inferitur op-
positū antecedētis. Nā si lapides non sint de-
fcisi: nec etiā fundamentū est factū: nec etiam
domus facta est.

Dubitarur tertio: Vtrum in
his q̄ generant circularit̄: fiant demonstratōes
circulares. Pro solutioē supponit q̄ aristote-
les in tertio capitulo intēdit duas cōclusionēs.

Quaz p̄ma est. in his q̄ generantur circularit̄
rit̄ fit etiā demonstratio circularis: v̄l tamē
semp arguatur a posteriori ad prius. Q̄ au-
tem aliq̄ generant circularit̄ p̄bat aristote-
les exemplo. q̄ ex terra depluta fit vapor: et
ex vapore fit nubes: ex nube h̄o generat plu-
uia: et iterum ex pluuia generat deplutio ter-
re: et sic semp p̄cedēdo v̄l p̄us. et in his con-
tingit demonstrare circularit̄. v̄l sicut demon-
strat q̄ terra ē depluta p̄ hoc q̄ vapores sur-
sum eleuant: ita etiā econtra. Scda conclu-
sio: in his q̄ sunt vel fiunt semp: necesse ē ca-
pere medium qd̄ sit vel fiat semp in his q̄ sūt
vel fiunt frequent̄. Scdam partem declarat
aristoteles exemplo et ratione. Exemplo sic.
nā q̄ omnis homo mascul⁹ in maxillis sit bar-
batus nō accidit semp: sed sicut frequent̄. iō
ad hoc demonstrandū oportet capere medium: v̄l
frequent̄. Ratōe probat sic. quia si medium
esset vel fuisset semp: oporteret tales rem esse
vel fieri semp: qd̄ ē contra suppositū. q̄ in his
q̄ sunt vel fiunt frequent̄ debet capi medium
v̄l frequenter. Consequent̄ epilogat dicēs q̄
p̄ius dictum est quō qd̄ ē potest assigna-
ri in terminis sillogisticis: quando scz ostēsus
est q̄libet singula genera causarū in omnib⁹ dif-
ferentijs rerū debeant capi pro medio demō-
stratōis. Dicitū est insup qualiter ipsius qd̄
est: est vel non est demonstratio vel dīo.

Ad rationes ante oppositū.

Ad primā d̄ q̄ licet finis sit vltimū inexecuti-
one: est tamen primū in intentione. Ad se-
cundam parebit qd̄ sit dicendū in primo p̄bi-
ficorū: q̄ scilicet materia est de se cognoscibilis.
pro nunc tamen potest dici q̄ licet de se non
sit cognoscibilis: est tamen cognoscibilis in
analogia ad formā. Ad tertiam tam patuit
quomodo ad esse cause et ad esse effectus v̄z
vel non valet consequētia.)

Queritur quinto **utrum** partes definitionis debeant esse in plus quam diffinitum. Et videtur quod non. quia dicit aristoteles septimo metaphysice quod conveniendum est ad ultimas differentias: quod habetis tot erit species que erunt differentie. sed hoc non esset possibile si quilibet differentia esset in plus quam sua species. quod non quilibet pars definitionis est in plus quam diffinitum. Secundo sic in eodem septimo dicit quod nihil est in dicitur aliud quam genus et differentia: et quod possibile est dicitur quod est in plus quam genus: quorum unum sit genus et aliud sit differentia. sed dicitur non est extra genus alioquin non videtur esse divisiva per se ipsius generis. sed dicitur converti cum specie. Tertio sic octavo metaphysice dicit quod ratio que est ex differentiis videtur esse speciei et actus id est forme. modo quod quilibet speciei est una propria forma: que nulli alii convenit. ergo differentia ultima non excedit speciem. In oppositum est aristoteles.

Sciendum primo quod pro declaratione terminorum solet poni talis distinctio. Duplex est differentia. quedam est differentia circumlocutiva. Alia est circumlocuta. sic declaratur. quia secundum aristoteles septimo metaphysice forme essentielles rerum non sunt per se nobis note: sed manifestantur per aliquam accidentiam que sunt signa illius forme. non autem per actum per propria illius speciei. quia talia debent per definitionem demonstrari de specie. ideo forma speciei notificatur per aliquam accidentiam communiam et talia actum circumlocutione vocantur dicitur circumlocutiones. que per tanto dicuntur dicitur species: quia inducuntur ad declarandum formam specialem: licet sint communiores specie. Ille vero forme que significant per illas dicitur circumlocutiones dicuntur differentie circumlocute. Sed contra distinctionem ponuntur due propositiones prima est. quilibet dicitur species sumitur a forma substantiali et propria eius speciei cuius est differentia. Secunda propositio. nulla dicitur species est in plus quam species. per ipsam constituta. quia forma substantialis a qua sumitur talis dicitur convertitur cum ipsa specie. Aliter imaginatur linea per cuius imaginatione ponitur una suppositio una distinctio: et unum dictum. Suppositio est hec. quodlibet genus subalternum quantitativum constituitur aliquomodo ex parte sui materiali et ex parte formali. Distinctio est hec. cuiuslibet generis subalterni due sunt prime divisiones. Quarum una sumitur ex parte forme: et alia ex parte materie. verbi gratia posito quod corpora celestia sunt animalia: tunc animalia ex parte forme est dicitur

Aliqui sic videntur in Aristotele
 Secundo ad hunc modum
 dicitur ad hunc modum
 dicitur ad hunc modum
 dicitur ad hunc modum
 dicitur ad hunc modum

Opinio Aristotelis
 dicitur ad hunc modum
 dicitur ad hunc modum
 dicitur ad hunc modum
 dicitur ad hunc modum

veniret una prima divisio: qua scilicet divideretur per mortale et immortale. sed animalia ex parte materie eius que est corpus veniret alia prima divisio: que scilicet divideretur per mortale et immortale. Primum dicitur est istud. differentie formales prius debent ordinari in dicitur quam differentie materiales sumptae ex parte materie. patet. quia illud quod est essentialiter dicitur debet ordinari in sua dicitur. sed differentie sumptae ex parte forme sunt magis essentielles dicitur quam materiae. Secundo dicitur quilibet pars definitionis est in plus quam dicitur: licet totum aggregatum convertatur cum dicitur. patet exemplo quod homo dicitur quod est rationale mortale. constituitur autem quod rationale mortale est in plus quam homo: quia convertitur brutis. sed tamen illa tota dicitur de nullo est verificabilis nisi de homine: ideo tota dicitur redditur convertibilis cum homine. Sed contra illam opinionem sunt due predicte propositiones. per solutionem tamen philosophi dicitur quod talis dicitur essentialis non est nominata nisi per nomen commune sibi et alteri: et ideo dicitur quilibet partem dicitur esse in plus quam dicitur.

Sciendum secundo quod quintus tractatus in quo docet aristoteles venari quod quid est continet quinque capitula. Primum capitulum docet modum venandi quod quod est per duas propositiones. Et in dicitur quatuor conclusiones. Quarum prima tangit intentionem et est hec. Dicitur quilibet dicitur notatur quod quod est: et dicitur quod quod est vel per ter quod accipiat tanquam medium indemonstrabile nunc dicitur est quod oportet venari ea que predicantur in eo quod quod est. Secunda conclusio tangit duas divisiones. Prima est hec. eorum que predicantur quodam sunt in plus quam illa in quibus sunt: que dicitur vero non. Dicuntur autem illa esse in plus quam predicantur vel de aliis: et non solum de illis: sed etiam de aliis. Secunda divisio. eorum que sunt in plus quam quodam sunt extra genus illo quibus insunt: et quod non. Et de his duabus divisionibus dicit aristoteles. unum exemplum. quia aliquid est quod in eo trinitati: sicut ens in eo trinitati. sed non solum trinitati: nec enim am in eo numero que est genus trinitatis. ideo ens est extra genus trinitatis. Sed imp in eo trinitati quod et vel: et est in plus quam: quia convertitur ternario. Sed tamen non est extra genus ternarii. nihil enim quod non trinitati sed numero dicitur imp. Tertia conclusio tangit tria dicitur ad agnoscendum predicata que dicitur ingredi quod quod est per se. omnia predicata ingredi dicitur quod quod est dicitur esse in plus quam dicitur: non tamen dicitur esse extra genus dicitur. Secundo dicitur. tot dicitur accipi predicata que totum aggregatum fiat convertibile cum dicitur dicitur. quia totum aggregatum ex ipsis debet significare esse sentiam dicitur. Ex quibus infert tres dicitur trinitatis. Quarum prima est. ternarius est numerus

Posterioꝝ

Impar utrobique primus. Secunda est ternarius est numerus impar: qui non potest alio numero mensurari. Tertia ternarius est numerus impar ex alijs numeris non compositus. Tertium documentum omnia predicata ingredientia quod quid est debet esse necessaria. quod debent esse uniuersalia modo uniuersalia sunt necessaria. Quarta conclusio. Licet quelibet pars istius orationis numerus impar utrobique primus: sit in plus quam ternarius: tamen tota oratio sit sumpta est definitio conuertibilis cum ternario. Prima pars patet. quod ista particula numerus impar: conuenit cuilibet numero impari. et vltima particula. scilicet utrobique primus: conuenit duplicato. id est binario. Secunda pars patet. quod quicquid predicatur de aliquo in eo quod quid est: vel est genus vel definitio eius. sed predicta oratio predicatur de ternario in eo quod quid est: et non est genus. ergo definitio eius. Prima pars minoris patet. quod quicquid predicatur necessario de aliquo: predicant de illo in eo quod quid est. Sed predicta oratio predicatur necessario de numero. ergo predicatur in eo quod quid est. Secunda pars minoris patet. quod genus semper in pluribus speciebus conicitur. modo predicta oratio solum conuenit arithmetis. id est in diuisis trinitatis. non est genus trinitatis.

Sciendum tertio. quod circa hunc textum incidunt due difficultates. Quarum prima est hec. quot modis aliquis numerus potest dici primus. Respondetur cum are in textu quod duobus modis. Uno modo. quod sola vna unitate mensuratur et non potest numero mensurari. et sic omnis numerus impar est primus. Secundo dicitur numerus esse primus. quod non componitur ex aliquibus numeris. et sic dualitas est numerus primus. Et potest addi tertius modus: quando scilicet talis numerus non est compositus ex duabus dualitatibus. Secunda difficultas. utrum impar sit de dione ternarij. Respondetur per distinctionem. quod aliquid potest esse de definitione alicuius dupliciter. Uno modo tamquam differentia essentialis: essentialiter constituens speciem que diffinit: et sic impar non est de dione ternarij. quod nulla passio propria alicuius superioris est de dione inferioris sui inferioris: sed impar est passio numeri. ergo non potest esse de dione ternarij. Alio modo potest aliquid esse de dione alicuius per modum alicuius circumloquentis orationem specialem nobis inueneratam. et sic impar bene ponitur in dione numeri ternarij.

Conclusio responsalis. que

libet pars dionis est in plus quam diffinitio: dum tamen ore substantiali conuertibili cum spe diffinita non sit proprium nomen impositum. Conclusio satis patet ex prius dictis.

Dubitatur primo. utrum per viam diuisionis possit inuestigari dionis. Pro solutione supponitur quod in hoc 2o capitulo docet are 10o venari quod quid est per viam diuisionis. Et continet duas partes. Quarum prima intendit duas conclusiones. Prima conclusio tangit tria documenta ad inuestigandum quod quid est. Primum est istud. Si volumus diffinire aliquam speciem: conueniens est ut diuidamus genus in suas species arithmetas. id est indiuisibiles et specialissimas: sicut numerus diuiditur in trinitatem et dualitatem: et postea oportet temperare. id est assignare dionem earum. ut dionem recti linee circuli et recti anguli secundum documentum. diuisio genere in suas species: si velimus assignare dionem ipsarum: oportet per videre cuius generis sint utrumque. sicut de genere quilibet vel quilibet: et postea per per se conueniens speculari proprias passionem eorum. quod ex his passionibus sunt manifesta quedam arithmetas. id est ore indiuisibilis ex quibus componitur species. Illud enim quod est similitudine sicut genus et dionem est per se diuisio dionum. Tertium documentum. Si faciliter volumus cognoscere genus et dionem alicuius: tunc vtilis sunt diuisiones generis secundum dionem. Et hoc processus diuisionis non sit vtilis ad demonstrandum quod quid est: tamen est vtilis ad colligendum predicata ingredientia ipsorum quod quid est. Secunda conclusio tangit duo documenta de modo ordinandi illa predicata. Primum est istud. differt preponere prius posteriori: et posteriori priori. ut differt dicere animal mansuetum bipes: et bipes animal mansuetum. Secundum documentum. nihil relinquendum est de his que predicantur in eo quod quid est. Aspiciendo autem omnia que predicantur in eo quod quid est oportet diuidere genus non secundum diuisionem alicuius suorum inferiorum. quod illa non contineret omnia inferiora illius generis. ut ista diuisionis animalium. aliud totum pennatum. aliud diuisum pennis: non continet omne animal: sed solum continet omne animal pennatum. vocatur autem animal totum pennatum quod habet alas integras et continuas: sicut vespertilio. Sed animal diuisum pennis est animal cuius ale distinguunt per diuersas pennas: sicut coruus. id est animal diuisum sua prima diuisione. Vocatur autem prima diuisionis alicuius in quas incidit quodlibet inferius istius diuisionis ut illa est prima diuisionis animalis in quas incidit omne animal. ut illa est prima diuisionis piscis in quam incidit omnis piscis. Illa etiam est prima diuisionis auis: in quam incidit omnis auis. Ex quibus concluditur aristoteles. quod si

aliquis sic procedat in diuidendo q̄ totum diuisum contineatur in partibus diuisionis. ex hoc poterit cognoscere q̄ nihil est relictū de pertinentib⁹ ad diffinitionē.

Dubitaturscundo. Vtrū necesse sit diffinientem omnia cognoscere. Pro solutione supponitur q̄ are^{1^o} in 2^a parte huius capituli excludit duos errores: et intendit tres conclusiones. Quarum prima tangit solutionem primi erroris. Dicebant eni quidam q̄ necesse erat diffinientem et diuidentes oīa scire. quod sic probabant. q̄ non est possibile cognoscere differentias alicui⁹ rei nisi cognoscatur quodlibet: nec etiā est possibile cognoscere aliquod qd̄ differt ab alio nisi cognoscatur a quo non differt: et a quo differt: et a quo est alterum. ergo non est possibile diffinire nisi cognoscatur quodlibet ens. Istū errorē soluit tripliciter. Primo dicit hoc esse falsum: sc̄z q̄ omnes differentie faciunt alterum. Secūdo dicit q̄ non oportet cognoscere omnes differentias per quas aliquis d̄ est alterum ab alio. q̄ in diuiduis eiusdem speciei multe sunt differentie que non faciunt differre fm substantiam neq̄ per se. Tertio dicit q̄ ex quo per diuisionem accipimus oppositas differentias: et scimus q̄ omne suppositū diuisi incidit huic: .i. sub vna differentia: aut inde. .i. sub alia differentia: scimus etiam determinate q̄ species diffinienda continetur sub hac differentia: tūc nihil differt si sciamus vel nesciamus que differentia predicet de alijs aut non. q̄ siue sciamus siue non: si processerimus eodem modo quo dictū ē: habebimus omnē rationem substantie. .i. totalem diffinitionem speciei diffiniende. Secūda conclusio tangit reprobationē sc̄di erroris. Dixerunt eni quidam q̄ in diffinitionibus semper oportet repetere .i. petere q̄ quodlibet suppositum diuisi contineatur sub altero mēbro diuisionis. Illum errorem excludit are^{1^o} dicens q̄ non est necessarium hoc petere. q̄ si illa diuisio fiat p̄ immediata necesse est omne suppositū diuisi contineri sub mēbris diuisionis. Tertia conclusio tangit tres conditiones ad debite constituendum diffinitionem per viam diuisionis. Prima p̄ditio. q̄ debent capi solū predicata que predicant in eo quod quid est. Secūda conditio. q̄ talia predicata sint debite ordiata: ita q̄ magis comune precedat et minus comune sequatur. Tertia conditio. q̄ nihil p̄mittat eoz que pertinent ad qd̄ quid est. Ad saluandum primam conditionem oportet videre de propleumate

accidētis et de propleumate generis. Sed ad saluandum 2^{am} conditionem oportet q̄ illud quod sequitur ad alia sit primū. Et habito illo oportet videre que sunt sibi propinquiora: et illa sunt priora. propter 3^{am} conditionē oportet diuidere genus fm differentias continentes omne suppositum diuisi. et sic accipiuntur omnia que predicant in quid de specie atboma: cuius diffinitionem querimus.

Dubitaturtertio. Vtrū per viam resolutionis possit venari quod quid ē. Pro solutione supponit q̄ in 3° capitulo docet are^{1^o} inuestigare diffinitionem per viam resolutionis. Et continet duas conclusiones principales. Quarum prima tangit vniū documentum: quod est tale. Si velimus per viā resolutionis aliquid diffinire: oportet accipere aliquid que sunt similia fm speciem: et videre si sit eis aliquid comune. Secūdo oportet accipere alia que sunt diuersa ab illis fm speciem: et videre si sit aliquod comune quousq̄ perueniamus ad aliam rationem. et illa comune ratio est diffinitio. Si hō nō possit inueniri vna cōis ratio: sed tūc due vel plures. tūc manifestum est q̄ tale diffiniendum nō erit vniū sed plura. Quod declarat per vniū exemplum. Si velim⁹ scire quid ē magnanimitas: oportet videre ad alijs magnanimos sicut ad ancipiam. de. .i. hercolem et achillem et ad ayacē. Isti eni fuerūt magnanimi: et eis comune erat nō tolerare iniuriā. q̄ p̄pter hoc ancipiades dimicauit. Achilles hō insaniuit. et ayax seipsum interfecit. Consequēter oportet videre ad alios magnanimos vt ad alexandrum et socrates et videre quid erat eis comune. Erat eni eis comune indifferenter se habere ad prosperari et in prosperari: siue equanimitē se habere i prosperum et aduersum. Postea oportet accipere illa duo: sc̄z impassibilitatem circa fortunas: et non tolerantia iniuriarum: et videre si ipsorum sit aliqua cōis ratio: et si sic: illa erit diffinitio magnanimitatis. Si hō ipsorum non sit vna comune ratio: tūc erunt due species magnanimitatis. Secūda conclusio tangit tria correlaria. Quoz primū est. q̄ omnis diffinitio est alicuius vniuersalis. Patet q̄ medicus non diffinit quid sit sanum in hoc oculo: sed vniuersaliter diffinit sanū fm diuersas species eius. sicut quid est sanum in colericis: et quid est sanū in flegmaticis. Secūda correlariū. Facilius est diffinire singulare. .i. minus vniuersale q̄ vniuersale. Patet tripliciter. Primo. quia oportet ascendere a singularib⁹ ad vniū.

Posterioꝝ

Secūdo. q. equiuocationes magis latent in vniuersalibus q̄ in arboribus. i. in speciebus specialissimis. Tertio. q. sicut in demonstrationibus oportet accipere aliquid ex aliquo certo: sic etiam in definitionibus oportet accipere aliquid quod quid est ex aliquo certo. Hoc autem fit accipiendo aliquid eorum q̄ singulariter dicitur ut si velimus cognoscere simile: non accipimus omne simile. i. simile in vniuersali sed accipimus simile in coloribus et figuris. Similiter accipimus acutum quod est in voce. Tertium correlatiuū. sicut non contingit disputare per membra foras: ita non contingit diffinire per membra foras. sicut dicendo q. homo est arbor versa. Rationes autem oppositum soluantur ex primo notabili.

Queritur sexto. Vtrum plurium questionum possit esse idem mediū. Et videtur q. nō. q. vel ille questiones essent subordinatæ vel non. Non primū. q. media non sunt subordinatæ. Non secundū. q. tunc questiones essent totaliter diuersæ: et per consequens nō possent comunicare in medio. Secūdo sic plures questiones possunt ostendi per idem mediū. ergo eadem questio potest ostendi per plura media. consequens ē falsum. q. demonstrationes nō augentur per media. ergo et antecedens. Tertio sic. Mediū demonstrationis debet esse propriū. ergo plurium questionū non potest esse idem mediū. In oppositum est ar^{tes}.

Sciendus primo. q. in quarto capitulo ostendit quō oportet inuestigare propter quid. Et intendit 4as conclusiones. Quarum prima tangit vnum documentū ad inuestigandū propter quid. quando ipsum ē vniuocum et nominatum. et est istud. Si velimus inuenire propter quid. i. primū subiectū alicuius passionis: oportet capere superius siue genus subiectiui ipsorum quibus inest ipsa passio: et videre an illa passio inest cuilibet inferiori illius superioris: sic tñ q. nulli alteri: et tunc illud superius erit primum subiectum illius passionis. vt data aliqua passione animalis (cuiusmodi est sompnus aut vigilia) si velimus scire q. animal sit eius. ppter quid: oportet videri si inest omni animali: vt omni equo: et sic de alijs: et si sic: animal erit primum eius subiectum. Secūda conclusio tangit vniū documentum ad inueniendū propter quid. qñ ipsum est innotiatū. et est istud. si sit aliquid cōmune innotiatum quod inest aliquibus vel

pluribus: oportet videre que necessario consequuntur illud cōe: et tunc illud cōe erit propter quod illorum. vt ad habere cornua sequuntur duo: scilicet non habere dentes vtrobiq. videlicet in superiorum mandibula: et habere duos ventres propter necessitatē ruminacionis. Ideo illud cōe quod est animal habens cornua est mediū dicens propter quid ille passiones inest pluribus animalibus. Tertia conclusio tangit vniū documentum ad inueniendū propter quid in analogis et ē illud. Si aliqua passio inest analogice pluribus: oportet capere pro medio aliquid cōe analogum: quod dicat propter quid talis passio inest illis pluribus. vt sepion spina et os cōueniunt in aliquo cōmuni analogo quod ē esse fundamentum corporis et stabilimentum carnis. Nam illud quod vocatur os in animali gressibili: vocatur spina in pisce. et illud idem dicitur sepion in maleste: et in quibusdam vermicibus. Est autē maleste animal mollis carnis cuius creatio ē ex cartilagine. Quarta conclusio. plurium questionū propositarū potest esse idem mediū. Patet. q. quedam sunt que habent idem mediū in genere vt eichon iris et ydolum. Omnia enim sunt propter repercussionem. sed tñ ille repercussiones differunt specie q. sonus eichon causat ex repercussione aeris et corporis moti sonare ad aliquod corpus concavū. Sed iris causat ex repercussione radiolarum solarium ad vapores humidos. ydolum vero apparet in speculo propter hoc q. imitatio mediū repercutitur ad speculum. Alia vero sunt propleumata quorum mediū sunt ad invicem subordinatæ. vt si queratur propter quid nullus magis inundat in fine mensis: respondet q. hoc est propter hoc: q. finis mensis est magis pluuialis. Et si vltimū queratur propter quid finis mensis est vernior. i. magis pluuialis: respondetur q. est propter hoc q. luna deficit: que habet dominium super humores. Et ideo deficiente lumine eius magis cōmouentur vapores ex quibus generatur pluuia.

Sciendus secundo q. in hoc quinto capitulo completo sermone de diffinitione: ostendit q. vnius demonstrati per se et non secundum accidens est vna causa per se et vnius mediū demonstratiui. Et mouet duas quæstiones et secundum hoc sunt due partes in hoc capitulo. In prima intendit quinque conclusiones. Quarum prima tangit primam questionem que est hec. Vtrū causa et causatus sint simul: ita q. sicut ad esse cause sequitur esse effectus: ita e contra ad esse effectus sequitur esse cause. Hanc quæstionem declarat ar^{tes} duobus exemplis. Pri^{mo} ē. vtrū sic ad arborē

Quarta conclusio
repercutitur
repercutitur
repercutitur

habere lata folia sequitur folia arboris fluere. i. cadere. ita etiam e contra sequatur. Scdm exemplū. vtz ad defectū lune seq̄t interpositio terre. sic ad interpōe; terre se² defect^o lune. Scda conclusio. Si vni^o causati nō sit nisi vna causa tūc causa 7 causatum simul sunt. Patet duabus rationib^o. Prima. cuiuslibet causati ē aliqua causa. vel ergo posito causato penitur illa causa: 7 tūc habet intentū. vel nō ponit illa causa: 7 tūc necesse est q̄ ponat alia: 7 sic illius causati erit alia causa. Scda rō. causa 7 causati per se inuicē demonstrant. ergo simul sunt. Ans patet per duas demonstrationes. Prima est. omne habens latū foliū fluit folio: foliū vitis habet latū foliū. ergo vitis fluit folio. 7 in ista demonstratiōe demonstrat effectus per suā causam. Scda demonstratiō. oē fluens folio habet latū foliū vitis fluit folio ergo habet latū foliū. ista ē demonstratiō cause per effectū. Tertia conclusio. Causa est p̄ eo cui^o est causa. Patet. q̄ nō cōtingit idem esse p̄i^o 7 p̄sterius. q̄ cum interpositio terre sit causa eclipsis: sequit^o q̄ eclipsis nō potest esse cā interpositiōis. Q̄ autē interpositio sit cā eclipsis patet. q̄ in diffinitōe eclipsis ponit^o interpositio 7 nō e contra. Quarta conclusio. Si vni^o causati sint plures cause: h̄ ex causa sequat^o effectus: nō tū e contra. Hanc conclusionē declarat are^o in litteris. sed p̄t sic declarari in terminis. Nā vituperabile eē cōuenit audaci propter excessum 7 timido propter defectū. ideo isti^o cōclusionis aliquid est vituperabile: sunt duo media causalia: scz vel q̄ ipsum ē audax. vel q̄ ipsum ē timidū. 7 ex qualibet illarū causarum seorsum cōtingit in ferre effectū. vt bñ sequit^o: iste est audax. q̄ est vituperabilis. 7 etiā iste est timidus. q̄ est vituperabilis. Nō tū sequit^o e contra vt nō sequit^o: iste ē vituperabilis. q̄ est audax vel timid^o seorsum: h̄ sequat^o sub disunctiōe. ideo ad positionē talis effect^o nō sequit^o positio cui^o libet cause seorsum. Quinta conclusio. Ad cām vniuersalem semp sequit^o effect^o vniuersalis tali cause p̄portionatus. Patz q̄ mediū debet esse equale vel cōuertibile cum effectū. Patet etiā per duas demonstratiōes. Quarū prima est hec. ois arbor habens humidū condensatū facili^o desiccabile fluit folio. sed ois arbor habens lata folia est huiusmodi q̄ rē. Scda demonstratiō p̄cedit ab effectū ad causam. vt omne fluens folio habet humidū condensatū facilius desiccabile. sed omnis arbor habens lata folia fluit folio. ergo omnis

arbor habens lata folia habet humidum condensatum.

Sciendū tertio. q̄ in secunda parte mouet are^o 2^{am} questionē. Et incedit sex cōclusiones. Quarū prima tangit vna questionem cū eius solutione. questio ē hec. vtz vnus 7 eiusdem effect^o possunt esse diuerse cause. Ad quam resp̄ndet are^o q̄ vnus effectus ē vna causa per se: q̄ ratio vltimi termini. i. subiecti est medium siue causa. modo vni^o rei est vnica rō. Sed vni^o effectus possunt esse plures cause per accidēs. Scda conclusio. qm̄ effectus tū habet vna causam p̄ se tūc ipsa debet esse p̄portionata effectui: ita q̄ si effectus sit vnus genere: medium erit vni^o genere: 7 si effect^o sit analogus mediū erit analogum. Patet duob^o exemplis. Primi q̄ p̄portionabiliter cōmutari conuenit: numeris 7 lineis fm̄ analogiam. ideo medium est analogum. Scdm exemplū. similitudo cōuenit analogice numeris 7 figuris 7 colorib^o. ideo medium est analogū. Tertia conclusio. passio potest demonstrari deduci subiecto. s. itaq̄ de primo subiecto 7 nō primo. Si de subiecto primo demonstrat^o tunc d̄ demonstrari de vno itaq̄ de primo subiecto. Si demonstrat^o de subiecto nō primo tunc debet capi rō primi termini. i. maioris pro medio. Quarta conclusio. Eadem passio potest demonstrari de diuersis subiectis per diuersa media: h̄ demonstratur de cōmuni ad illa plura subiecta per idē mediū cōmune. Probat per duo exēpla. Primi exemplū. q̄ illa passio que est habere angulos extrinsecos: demonstrat^o de aliquo cōmuni ad triangulum 7 quadrangulū per vna rationem cōm: q̄uis tū de triangulo 7 quadrangulo per diuersas ratiōes sp̄ciales. Scdm cōmū exemplū. hec passio que ē folio fluere. primo demonstrat^o de aliquo cōmuni ad vitē ad ficū 7 ad alias arbores habētes lata folia: per aliquod mediū cōmune: qd̄ est humidū condensatū in contactu folij ad ramū: 7 illud mediū ē ratio primi termini. i. maioris extremitatis. Nam si querat^o quid est folio fluere. resp̄ndet q̄ est humidū in cōtactu folij ad ramū condensari. Quinta conclusio. Vnius effectus possunt esse plures cause. Patz q̄ esse longe vite demonstratur inesse quadrupedibus p̄ h̄ mediū quod est non habere coleram. Sed de volatilibus demonstrat^o per illud mediū qd̄ ē eē ficū. Sexta 2°. Si me^o propriū p̄ qd̄ uenit aliq̄ passio aliquib^o pluribus nō sit nobis statim manifestū: tūc oportet

Posteriorum

per plura media demonstrari illam passionem : Ita procedendo quod primo capiat medium propin-
quum subiecto de quo querimus passionem : et sic
semper ascendendo a medijs minus vniuersali-
bus ad media magis vniuersalia quousque de-
ueniamus ad aliquod commune conuertibile cum ipsa
passione. Losequitur aristoteles epilogat omnia
determinata in hoc libro.

**Conclusio responsalis . plu-
rius questionum . i . conclusionum dubitabiliu potest
esse idem medium . Conclusio satis patet ex dictis**
**Dubitatur primo . Vtrum sit
necesse demonstratorum determinare de habi-
tu principiorum . Pro solutione supponit : quod iste
est sextus tractatus et vltimus in quo aristoteles ostendit
qualiter principia sunt nobis nota . Et continet
tres partes . in quarum tangit tres conclusiones .
Quarum prima continet duas suppositiones . Pri-
ma suppositio est hec . dicendum est de princi-
pijs : et qui sint habitus illorum : et hoc primo dubita-
tione . Secunda suppositio . Impossibile est non cog-
noscentem prima principia : aliquid scire per de-
monstrationem . Secunda conclusio tangit tres
questiones . Prima est hec . vtrum principiorum ime-
diatorum sit eadem cognitio cum conclusionem vel non .
Secunda questio . vtrum omnium principiorum immediatorum
sit scientia : vel nullorum : vel aliquorum sit scientia et
aliorum sit aliquis alius habitus . Tertia questio .
vtrum habitus principiorum fiat in nobis de nouo :
ita quod in nobis prius non fuerint : vel si fuerint
in nobis et latuerint nos . Tertia conclusio tan-
git duo argumenta ad vtriusque partes questio-
nis tertie . Primum argumentum probat quod sit incon-
ueniens tales habitus fuisse in nobis et latuisse
nos . quod inconueniens est certissimas cogniciones
per demonstrationem acquiras esse in nobis
et latere nos . ergo inconueniens est quod habitus prin-
cipiorum qui sunt certiores sint in nobis et lateant
nos . Secundum argumentum probat quod habitus prin-
cipiorum non possunt in nobis de nouo acquiri .
quod omnis nostra cognitio fit ex preexistente cog-
nitione sed cognitio principiorum non potest fieri ex
preexistente cognitione : cum sint prima principia et
immediata . ergo habitus principiorum non fit in no-
bis de nouo . Ex prima ratione infert quod manife-
stum est quod non est possibile nos habere habitus
principiorum : et quod lateat nos . Ex 2^a ratione infert
manifestum esse quod non est possibile ignorantes
ipsa principia de nouo acquirere habitum ipsorum**

**Dubitatur secundo . Vtrum ha-
bitus principiorum sit in nobis de nouo acquisibili-
lis . Pro solutione supponit quod in 2^a parte huius**

tractatus soluit aristoteles 3^{am} questionem prius motam
Et continet quinque conclusiones . Prima tangit
duas suppositiones . Prima suppositio est hec .
Necesse est acquirentes cognitionem principiorum
habere quandam potentiam : cuius tamen cognitio
non est honorabilior nec certior cognitionem prin-
cipiorum . et ista potentia videtur inesse omnibus anima-
libus . Patet quod omnia animalia habent quandam poten-
tiam naturalem iudicativam quam vocamus sensum .
Secunda suppositio tangit tres diuisiones animalium .
Prima est hec . Licet omnia animalia habeant sensum :
aliqua tamen habent mansionem . i . memoriam sensi-
bilis in eis absentia aliquid autem non . Illa autem in
quibus non est memoria non habent cognitionem
sensibilium nisi quando actu sentiunt sensibile . Se-
cunda diuisio animalium in quibus est memoria .
quedam habent ratiocinationem : quedam non
Tertia diuisio animalium habentium ratiocinationem
quedam habent experimentum : et quedam non .
Secunda conclusio tangit medium generationis habi-
tus principiorum : et est hec . Ex sensu fit memoria :
ex memoria autem multotiens facta fit experi-
mentum . Patet . quod multe memorie habent vnum
experimentum numero . ex experimento autem fit
vnum vltimum preter multa quiescentia in anima acce-
ptum ex omnibus singularibus . et illud idem est prin-
cipium artis et scientie . quod si fit circa generationem
et factionem agibilem et factibilem tunc est princi-
pium artis . si vero sit circa esse speculabilem tunc est
principium scientie . Tertia conclusio que est
correlativa est hec . quod habitus principiorum non
sunt nobis determinati . i . innati : neque generan-
tur in nobis ex habitibus notioribus : sed ex sen-
su . Probat aristoteles per simile . quod sicut in euerstione
machie . i . pugne : vno statu stat alter : et postea
alter : quousque tot agere generatur quod ex his fiat
vnum principium pugne . Similiter ex memoria
vnum singularis : et ex memoria alterum fit expe-
rimentum : et ex experimento fit vniuersale : quod
est principium artis et scientie . Quarta conclu-
sio . Per sensum potest accipi vniuersale . patet quod
cum anima stat in consideratione multorum indif-
ferentium in vno communi : tunc in anima fit vnum
vniuersale . ideo habet sentire fit rei singularis : tamen
sensus . i . aptitudo ad sentiendum est rei vniuer-
salis . vt hominis et non callie hominis . Secundo pro-
bat idem a signo . quod ex singularibus iudicamus
vnum vniuersale : quousque deueniamus ad vni-
uersale imprius . i . ad primum vniuersale . vt ex
cognitione huius animalis venimus ad cog-
nitionem animalis in communi . Quinta conclusio
Necesse est cognoscere prima principia ex in-
ductione . patet quod sensus facit vniuersale per
inductionem .

Dubatur tertio. Vtrum habitus principiorum sit intellectus. Pro responsione supponit quod Aristoteles in ultima parte huius tractatus soluit primam et secundam questionem per motas: ponendo talem conclusionem. habitus principiorum est intellectus. per quod habitus principiorum non est scientia. sed habitus principiorum est intellectus. per hanc probationem ponendo tale diuisiue habituum potest intellectus: quod quidam sunt habitus qui sunt per se circa verum. ut intellectus et scientia. Alii sunt habitus qui sunt indifferentes circa verum et falsum. ut opinio et ratio. id est suspensio. Ans probat quatuor rationibus: scilicet quod habitus principiorum non sit scientia. Prima ratio est hec. principia demonstrationis sunt notiora et certiora conclusionibus. sed habitus principiorum erit notior et certior huius conclusionibus quam veritas scientia. et per hanc habitus principiorum non est scientia. Secunda ratio. omnis scientia acquiritur cum ratione. sed demonstrationis. sed habitus principiorum non acquiritur cum demonstratione. sed habitus principiorum est verior et certior quam scientia. sed habitus certissimus intellectus est ille habitus qui vocatur intellectus. sed habitus principiorum est intellectus et non scientia. Quarta ratio. principium scientie non est scientia. sed habitus principiorum est principium scientie. sed habitus principiorum non est scientia. Maior patet. quod principium demonstrationis non est demonstratio. sed neque principium scientie est scientia. Ex quibus infert duo correlaria. quorum primum est. cum nullus sit alius habitus cognoscitivus veri a scientia quam intellectus. relinquitur quod habitus principiorum est intellectus. Secundum correlativum. scientia huius libri fit se habet ad cognitionem omnium rerum.

Ad rationes ante oppositum.

Ad primam dicitur quod per plura questionum. id est conclusionum demonstrabilium possit esse idem medium in genere: tamen illarum sunt plura media specie dicitur: et etiam ad invicem subordinata. Ad secundam concedit ans et per hanc. Et ad probationem respondet quod unum effectus sunt plures cause: et unum cause sunt plures effectus: et quilibet causa potest accipi per diversa media: et per idem medium possunt demonstrari plures conclusiones. Ad tertiam dicitur quod medium demonstrationis est duum. quoniam est adequatum et ultimum: et tale est unum tamen: et de illo loquitur Aristoteles cum dicit quod demonstrationes non autem generantur per media. Aliud est medium non adequatum nec totale: sed tamen pariale: et tale non est proprius: imo eiusdem conclusionis possunt esse plura media partialia.

Queritur septimo. Vtrum diffinitio

subiecti sit medium demonstrationis. Et videtur quod non. quod medium demonstrationis potest esse vera positione medium: ita scilicet quod sit per unam extremitatem et posterius alia. Sed diffinitio subiecti est prior utraque extremitate. sed non est medium demonstrationis potest esse. Secundo sic. Aristoteles in primo capitulo tertii tractatus dicit quod ratio primi termini est medium demonstrationis. ergo diffinitio subiecti non est medium sed diffinitio passionis. tamen sit maior extremitas. Tertio sic. Diffinitio subiecti se habet ad passionem in genere cause efficientis. Diffinitio vero passionis se habet ad causam formalem ad passionem non potest esse demonstratio que fit per causam formalem sed diffinitio passionis erit medium demonstrationis potest esse. In oppositum arguitur per Aristoteles in ultimo capitulo tertii tractatus ubi dicit quod ratio ultimi termini est medium demonstrationis potest esse. sed ultimum terminus est subiecti: cum sit minor extremitas. ergo diffinitio subiecti est medium.

Sciendum primo. quod pro intellectu questum ponit talis distinctio. Duplex est demonstratio propter quod quedam est demonstratio propter quod non potest esse in qua scilicet demonstratur propria passio de subiecto per diffinitionem ipsius passionis. et in tali diffinitio subiecti non est medium: sed diffinitio passionis. quod probatur per Aristoteles in loco allegato in 2° argumentum ubi dicit quod potest esse manifestum quod a sit in c. i. quod tonitruum sit in nube. sed contingit ad hoc propter quod. Illud autem propter quod erit ratio alteri termini. ut in his que sunt ipsi a. i. erit diffinitio ipsi a. modo a est predicatum. sed diffinitio predicati erit medium propter quod ad demonstrandum illud predicatum de subiecto. Et confirmatur per eundem ibidem. quod si demonstraretur tonitruum esse in nube: ita quod nubes sit subiecti: et tonitruum predicatum conclusionis demonstrande: accipitur pro medio illa oratio que est extinctio ignis in nube: tunc accipitur ibi medium dicens propter quod: et tamen illa oratio est ratio ipsi a b primi termini. id est maioris extremitatis sue predicati conclusionis. ergo diffinitio predicati seu passionis est medium dicens propter quod. Alia est demonstratio propter quod et potissima. ad quam requiruntur tres conditiones. Prima est quod in conclusionem predicet passio de proprio et adequato suo subiecto: vel aliquid quod se habet per modum proprie et adequate passionis. Secunda conditio: quod talis passio non sit corruptibilis in subiecto. Tertia conditio quod procedat ex premissis immediatis: quorum medium sit ultima causa

Posterioꝝ

inherentie passionis ad subiectuꝝ ultra quam non p̄tingit ulterius querere. Ex quo sequitur q̄ nulliꝝ demonstratioꝝ potissime dicitur passiois est mediũ. Patet q̄ ois p̄p̄o in qua p̄dicatur diffinitio passiois de subiecto e mediata.

Sciendũ secundo q̄ de medio demonstratiois sunt varie opinioes. una est dicentiu nulla diffinitio esse mediũ demonstratiois. pro q̄ ponit tres suppositioes: et tria dicta. Prima suppositio e hec. sola passio cõcretiue designata e demonstra^o et scilicet de subiecto cõcretiue significato. Patet q̄ passio in abstracto no p̄dicat de subiecto in abstracto: eo q̄ dicitur diuersas formalitates. ut ista no e vera humanitas e risibi^o. Secõda suppositio abstractũ e cã formalis cõcreti. Tertia suppositio passioes q̄ insit alicui tãq̄ p̄ subiecto causant a forma totũ subiecti et no ab altera parte ipsiꝝ subiecti. ut risibi^o no causat nec a corpore nec ab aia seorsum: sed a toto cõ^o. Primũ dictũ. Diffinitio subiecti no est mediũ ad demonstrandũ passionẽ de subiecto. Patet q̄ passio dicitur p̄ verificari de medio q̄ de subiecto. Sed passio p̄ verificari de suo subiecto q̄ de genere vel ora q̄ explicat p̄ diffinitionẽ sui subiecti q̄ r̄. Scõm dictũ. Diffinitio passiois no est mediũ patet q̄ mediũ dicitur esse p̄ subiecto. sed diffinitio passiois e posterior subiecto q̄ r̄. Tertiu dictũ. Quintas subiecti abstractiue designata e mediũ demonstratiois potissime. patet q̄ talis q̄ntitas e cã formalis subiecti dicens: cã inherentie passiois ad subiectũ q̄ ipsa est mediũ.

Sciendũ tertio. q̄ quidam albertiste dicit diffinitionẽ passionis e mediũ demonstratiois potissime. Quoz opinio stat in duabꝝ distinctioibꝝ: et tribꝝ dictis. Prima distinctio e hec. Du^o e demonstratio. q̄dã e potissima: in q̄. s. passio demonstrat de suo p̄ et adeq̄to subiecto per p̄^m propter qd. s. per mediũ: qd e vera cã inherentie passiois ad subiectũ. ois autẽ alia dicit demonstratio no potissima. Scõda distinctio. Du^o e diffinitio passionis. q̄dã est diffinitio formalis dicens quid ipsiꝝ passionis. et e illa diffinitio q̄ indicat abstractiue essentia passiois fm q̄ e sp̄s suborõinata alicui generi. et illa dat per verũ gen^o et p̄ verã dram ipsiꝝ passionis. Alia e diffinitio materialis. et e illa q̄ indicat e inhesiũ ipsiꝝ passionis materia^o et effectiue causari a subiecto et a p̄ncipijs subiecti. Et illa e du^o. quedã e q̄ dat per adeq̄tũ subiectũ passionis cũ natura

li aptitudine ipotata p̄ ipsam passionẽ. ut risibile e hõ apt^o natus ad ridendũ. Alia e q̄ constituit ex cõpleta diffinitioẽ subiecti et ex ipsa aptitudine. ut dicẽdo q̄ risibile e aial r̄on: le aptimatu ad ridẽdũ. et talis diffinitio dicit qd et p̄pter qd ipsiꝝ passionis. Primũ dictũ. Diffinitio formalis passiois no est mediũ demonstratiois potissime. patet q̄ mediũ demonstratiois potissime dicitur qd et p̄pter qd ipsiꝝ passionis. sed illa dicit tũ qd passiois et no propter qd: cũ no explicet esse inhesiũ ipsiꝝ passionis: sed solũ explicat e essentia eius. Scõm dictum. Diffinitio materialis passiois data p̄ eiꝝ subiectũ no est mediũ demonstratiois potissime. patet q̄ tunc mediũ (salte p̄ pte) intraret cõpositionẽ. Tertiu dictũ. Diffinitio cõpleta passionis: q̄ sc̄z constituit ex diffinitioẽ subiecti et aptitudine ipotata p̄ passioes e mediũ in demonstratioẽ potissima. patet p̄ r̄ones aũ oppositas. Et p̄firmat. q̄ talis diffinitio dicit qd et p̄pter qd passiois. q̄ e mediũ sufficiens demonstratiois potissime.

Conclusio responsalis. diffinitio subiecti no passiois e mediũ demonstratiois potissime. patet q̄ illud e mediũ demonstratiois potissime qd explicat ultimã cã vltra quã non p̄tingit querere. p̄pter qd. Sed dicitur subiecti e huiusmodi: no autẽ passiois q̄ r̄. Ad id no patet p̄ are^o passu pallegato: ubi post q̄ dicit q̄ mediũ demonstratiois est r̄o ipsiꝝ a b p̄mi termini: statim subdit: si autem itez huiꝝ aliud mediũ sit: ex reliquis erit r̄onibus. quasi dicat si p̄ q̄ ita e q̄ huiꝝ minoris p̄positionis demonstratiois: in qua sc̄z demonstrabatur lunã eclipsari per diffinitionẽ eclipsis vlt etiam tonitruũ esse in nubibus per diffinitionẽ tonitruũ quod e p̄dicatum conclusiois: si inquam ita dicit q̄ huius minoris p̄positionis sit aliud medium per qd possit demonstrari illud mediũ erit sumendum ex reliquis rationibus: sc̄z ex diffinitione ipsiꝝ minoris ex tremis que est subiectũ conclusiois. Ex q̄ manifeste apparet esse de mente aristotilis in B passu q̄ semper cõtingit querere: propter qd in demonstratioẽ quousq; accipiat diffinitio subiecti pro medio. et ideo in demonstratioẽ simpliciter propter quid et potissima diffinitio subiecti erit mediũ.

Dubitatur primo. Vtrũ diffinitio subiecti ut est effectiue causata sit mediũ demonstratiois potissime. Rõdet qdã albertiste p̄ duas distinctioes: et duo dicta. Prima distinctio. Subiectũ pot dupliciter cõsiderari

Uno modo absolute pro ipsa quantitate intrinsece perfecta per substantialia sui generis. Alio modo potest considerari per ipsam quantitatem ut ex ipsa et suis principiis fluat et effectiue causantur passionem talis subiecti. Secunda distinctio. Subiectum potest dupliciter diffiniri. Uno modo diffinitione indicante quantitatem eius absolute: que resultat ex quantitate generis et differentie ipsius subiecti. ut animal rationale est diffinitio hominis. Alio modo potest diffiniri diffinitione explicante quantitatem subiecti ut est effectiue causatiua passionum illius subiecti. et illa constat ex genere et differentiis subiecti et ipsa aptitudine importata per diffinitionem. ut animal rationale aptum natum ridere est diffinitio hominis. et ista coincidit cum diffinitione completa passionis. Primum dictum. Diffinitio subiecti primo modo considerati non est medium demonstrationis potissime. Pater quod illa non explicat causam inherenter ipsius passionis. Secundum dictum. Diffinitio subiecti secundo modo considerati est medium demonstrationis potissime. Pater quod illa coincidit cum diffinitione completa passionis. sed supra probatum est quod diffinitio completa passionis est medium generis et rationis.

Dubatur secundo. Vtrum diffinitio logica vel physica subiecti sit medium demonstrationis. Respondet doctor sanctus per 4^{am} dicta. Primum est quod medium demonstrationis potissime debet esse ultimum propter quod siue ultima causa ultra quam non contingit ulterius querere cuiusmodi est diffinitio subiecti. Secundum dictum. Quelibet passio potest demonstrari de subiecto per diffinitionem ipsius passionis. Pater quod diffinitio passionis natura prior est ipsa passio ergo per eam potest demonstrari. Tertium dictum. Diffinitio passionis demonstratione propter quod et potissima potest demonstrari de subiecto per diffinitionem subiecti. Pater quod diffinitio passionis est eadem cum passioe: et habet causam inherenter ei ad subiectum. ista autem causa est diffinitio subiecti. ergo per eam potest demonstrari. Quartum dictum. Diffinitio subiecti siue sit logica siue physica predicatur immediate de subiecto. ideo non est demonstrabilis de subiecto. Ex quo concluditur quod diffinitio subiecti siue logica siue physica est medium demonstrationis potissime: sed non diffinitio physica sit verum medium.

Dubatur tertio. Vtrum per diffinitionem passionis in demonstratione propter quod et potissima possit demonstrari passio extrinseca de subiecto. Respondet per talem distinctionem. Duplex est passio alicuius sub-

iecti. quedam est passio extrinseca: que per causa totali cum principiis extrinsecis subiecti necessario prerequiritur aliquo extrinsecum. sicut eclipsis non solum causatur a principiis lune: sed etiam causatur ab aliquo extrinseco: scilicet ab interpositione terre. et tales passionem sunt quosdam necessario demonstrant per diffinitiones illarum passionum: et non per diffinitiones subiectorum: cum non procedant causaliter a principiis intrinsecis illius subiecti. Alie sunt passionem intrinsece que totaliter et effectiue causantur a principiis intrinsecis subiecti. ut risibilitas respectu hominis. et tales demonstrant per diffinitiones subiecti. Sed contra eos ponitur talis propositio. nulla passio potest esse extrinseca subiecto: sic quod causatur ab aliquo extrinseco quod non sit principium subiecti. Pater quod talis passio destructo illo extrinseco potest non inesse subiecto: quod falsum est. quod passio per nullam potentiam separabilis est a suo subiecto propter realitatem demeritatem eius cum subiecto. Ex quo sequitur: quod eclipsis non est passio lune: sed eclipsabilis. quod eclipsis contingenter predicatur de luna.

Ad rationes ante oppositum.

Ad primam respondet negando maiorem. sed sic intelligi quod sit causa totalis conclusionis. et non debet esse prior utraque extremitate. Ad 2^{am} dicitur quod inter subiectum et passionem est duplex ordo. Primum est ordo filio: et sic passio est primum terminus. Alium est ordo nature: et sic subiectum est primum terminus. vel potest responderi per distinctionem factam in primo notabili. Ad 3^{am} conceditur assensum et negatur consequentia. quod sufficit quod medium sit causa formalis subiecti.

Et tunc de 2° libro posteriorum.

Secidus

Thopicoꝝ

libus vel etiā assentiēdi alicui cōclusioni p̄babilib⁹. et sic dyaletica est opinio et non scia. Alio mō accipit p̄ actu v̄l habitu deducēdi p̄prias passiones fillogismi dyaletici de ip̄o ex p̄ncipijs nēcessis ei⁹: vel etiā p̄ actu vel habitu assentiēdi cōclusioni sic deduce. et sic dyaletica est scia acq̄sita per v̄nū fillogismū demōstratiū: cui⁹ mediū ē dīo fillogismi dyaletici: et mior extremitas est p̄p̄ria et adequata passio fillogismi dyaletici.

Terzia distinctio. duplex est p̄babilitas. q̄dā est p̄babilitas in genere: q̄ t̄m valet sic fides vel credulitas: et talis ē passio necessario p̄p̄ria fillogismū sim⁹ ⁊ quālibz ei⁹ sp̄m: alias nūlla petitio p̄ncipij peccaret p̄ra fillogismū sim⁹ plicif. Alia est p̄babilitas in sp̄e: q̄ in sua rōe includit formidīnē vel modū formidīs: et cōtūgentiā vel rōez p̄tūgentie. et talis est d̄ra essentialis p̄bens fillogismū p̄batū ad esse fillogismi dyaletici.

Sciendū secūdo q̄ liber thopicoꝝ

in quo determinat aristoteles. de fillogismo dyaletico p̄tinet octo libros p̄tiales. In quoz p̄mo determinat de fillogismo dyaletico in se: videlicet quātū ad p̄tes eius subiectias et integrales. Et p̄tinet tres tractat⁹: q̄z p̄mus est p̄babilis p̄tines v̄nicū capitulū: in quo p̄munt q̄daz p̄ambula valētia ad declaratiōez sui p̄positū. Et p̄tinet tres p̄tes. In p̄ma intēdit decē cōclusiones. P̄tima tagit intēti. et ē bec. p̄positū .i. intētiō p̄sentis negotij est intētiō v̄nā methadū p̄ quā ex p̄babilib⁹ poterimus p̄babi⁹ fillogisfare de omni p̄p̄lcumate. Et nosipi disputatiōez sustinētes nihil dicim⁹ repugnans .i. p̄positū n̄re. Et p̄mo dīcēdū est qd sit fillogism⁹: et q̄ sūt ei⁹ d̄re .i. sp̄es: vi ex illis sumat fillogism⁹ dyaletic⁹. qz hūc q̄rim⁹ fm̄ p̄positū negotiū. Sc̄da conclusio tangit dīoēz fillogismi. et est bec. fillogism⁹ est ozo in qua qbusdā p̄positis aliqd aliud a p̄positis ex necitate accidit p̄ ea q̄ p̄posita sunt. Tercia cōclusio. demōstratio est q̄n ex p̄mis et veris fillogism⁹ erit: aut ex talib⁹ q̄ p̄ aliq̄ p̄ma ⁊ vera ei⁹ q̄ circa ip̄a sūt sue agnitōis p̄n̄ sup̄scrūt.

Quarta conclusio: fillogism⁹ dyaletic⁹ ē q̄ ex p̄babilib⁹ est fillogisfat⁹. Quinta conclusio. p̄ria et vera sunt q̄ non p̄ alia s̄z p̄ se ip̄a fidē habēt patet qz indīscriptibilib⁹ et in sc̄is nō oportet īngere de p̄ncipijs p̄pter qd sunt vera s̄z v̄nū qdōz p̄ se habet fidē. i. credulitatē. Sexta cōclusio. p̄babilia sūt q̄ vident omnib⁹ aut pluribus aut sapiētib⁹: et his aut oib⁹ aut maiēnotis et p̄cipuis. Septia conclusio. fillogism⁹ litigiosus est q̄ ex his q̄ vident p̄babilia ⁊ nō

De p̄babilib⁹
Terzia distinctio
Sciendū secūdo q̄ liber thopicoꝝ
Sciendū primo q̄ pro de
claratione terminoz ponunt tres distinctiōes.
P̄tima: duplex ē dyaletica: sc̄z docēs et v̄tēs
Dyaletica docēs est habit⁹ quo agnoscim⁹ fillogismū dyaletici in se in suis p̄ncipijs et p̄stionibus. ⁊ per talē habitū intellect⁹ agnoscit formā et modū formādī fillogismos dyaleticos. ideo virtute istī habit⁹ p̄ducti: intellect⁹ format v̄nū actū fillogisticū: p̄ quez format in aliq̄ sc̄ia v̄nū fillogismū dyaletici: et ex illo et cōsimili actu frequēnt elicitō in illa sc̄ia et in alijs generat v̄nus habit⁹: virtute cui⁹ in termino c⁹ liber sc̄ie siue in q̄libet sc̄ia p̄t̄ intellect⁹ formate fillogismos dyaleticos. et talis habitus vocat dyaletica v̄tēs. Ex quo sequit qz dyaletica v̄tēs et docēs sūt habit⁹ distincti. qz v̄n⁹ effectie causat ab alio: et etiā v̄n⁹ est sc̄ia: ali⁹ vero non. Sc̄da distinctio. dyaletica p̄t̄ capi duplicif. Uno mō p̄ actu vel habitu p̄ducendi cōclusiones p̄babilē ex p̄missis p̄babilib⁹

Irea initius p̄mi thopicoꝝ

Queritur primo v̄trū fillogismus sub ratione p̄babilitatis sit subiectus adequatum dyaletice. Et videt qz non. qz dyaletica non est sc̄ia. q̄ non habet subiectum. asis patet qz dyaletica acq̄ritur p̄ fillogismū dyaleticum: cū ad saniles actus inclinat habit⁹ ex q̄bus generat. q̄ dyaletica est dispositio et non sc̄ia. Sc̄do sic p̄babilitas p̄uenit fillogismo demōstratiō. q̄ non p̄t̄ esse ratio formalis fillogismi dyaletici. Tercio sic fillogism⁹ sub ratione p̄babilitatis nō est subiecti methaphisice. q̄ nec dyaletice. tenet p̄na p̄ p̄mentatoez sup̄ q̄to methaphisic⁹ q̄ dicit qz methaphisica dyaletica ⁊ sophistica p̄ueniūt in subiecto. In oppositū est aristoteles et sui oppositōes. dicit enim aristō: hunc enim q̄rim⁹ fm̄ p̄positū negotiū.

Sciendum primo q̄ pro de

claratione terminoz ponunt tres distinctiōes. P̄tima: duplex ē dyaletica: sc̄z docēs et v̄tēs. Dyaletica docēs est habit⁹ quo agnoscim⁹ fillogismū dyaletici in se in suis p̄ncipijs et p̄stionibus. ⁊ per talē habitū intellect⁹ agnoscit formā et modū formādī fillogismos dyaleticos. ideo virtute istī habit⁹ p̄ducti: intellect⁹ format v̄nū actū fillogisticū: p̄ quez format in aliq̄ sc̄ia v̄nū fillogismū dyaletici: et ex illo et cōsimili actu frequēnt elicitō in illa sc̄ia et in alijs generat v̄nus habit⁹: virtute cui⁹ in termino c⁹ liber sc̄ie siue in q̄libet sc̄ia p̄t̄ intellect⁹ formate fillogismos dyaleticos. et talis habitus vocat dyaletica v̄tēs. Ex quo sequit qz dyaletica v̄tēs et docēs sūt habit⁹ distincti. qz v̄n⁹ effectie causat ab alio: et etiā v̄n⁹ est sc̄ia: ali⁹ vero non. Sc̄da distinctio. dyaletica p̄t̄ capi duplicif. Uno mō p̄ actu vel habitu p̄ducendi cōclusiones p̄babilē ex p̄missis p̄babilib⁹

Sciendum primo q̄ pro de
claratione terminoz ponunt tres distinctiōes.
P̄tima: duplex ē dyaletica: sc̄z docēs et v̄tēs
Dyaletica docēs est habit⁹ quo agnoscim⁹ fillogismū dyaletici in se in suis p̄ncipijs et p̄stionibus. ⁊ per talē habitū intellect⁹ agnoscit formā et modū formādī fillogismos dyaleticos. ideo virtute istī habit⁹ p̄ducti: intellect⁹ format v̄nū actū fillogisticū: p̄ quez format in aliq̄ sc̄ia v̄nū fillogismū dyaletici: et ex illo et cōsimili actu frequēnt elicitō in illa sc̄ia et in alijs generat v̄nus habit⁹: virtute cui⁹ in termino c⁹ liber sc̄ie siue in q̄libet sc̄ia p̄t̄ intellect⁹ formate fillogismos dyaleticos. et talis habitus vocat dyaletica v̄tēs. Ex quo sequit qz dyaletica v̄tēs et docēs sūt habit⁹ distincti. qz v̄n⁹ effectie causat ab alio: et etiā v̄n⁹ est sc̄ia: ali⁹ vero non. Sc̄da distinctio. dyaletica p̄t̄ capi duplicif. Uno mō p̄ actu vel habitu p̄ducendi cōclusiones p̄babilē ex p̄missis p̄babilib⁹

sunt fillogisat: aut q ex pbabilibus z ex his q vident pbabilia est appares. Q: aut no oc qd videt pbabile sit pbabile patet. qz aliqua solum sunt pbabilia insupfuit: et nihil boeu debz omnino santash. i. pbabilitate. q aliqd videt pbabile qd no e pbabile. anis patz qz h sepius accidit circa pncipia litigiosaru dis- positionu. Illi enim q pua .i. subtilia possunt videre statim indicat falsitate taliu pncipioru falsoy. Octava conclusio tangit oraz inf sillo- gismu sopbisticu peccat in materia et pecca- tem in forma. qz sillogismu peccas in materia est sillogismu litigiosu et ena sillogismu. Sed sil^{mo} peccas in forma est bene litigiosu. s; no e sillogismu: eo q videt sillogisare et no sillo- gisat. Nona conclusio sillogismu falsigraphu est q ex puenicibz qe dicitur sic: no autem ex veris sil^{mo} fecit. ut ille q dicitur semicircu- los non vt oportet: z inducit lineas no vt du- cende sunt facit sillogismu falsigraphu. De- cima conclusio tangit oraz inter sil^{mo} falsigraphu z alios sillogismos. qz sil^{mo} falsigraphu no sillo- gisat ex pms z veris sic demonstratu: nec ex pbabilibz sic dyalectice. na in dioe sillogismi falsigraphi no penit illud qd videt omnibus aut pluribz aut sapientibz. Ex qbus cludit qz spes sillogismoz sut ille q dicte sunt.

Sciendus tertio q in hac se- cunda pre b^o capituli ingrit pbilosophus mo- dus pcededi in hac scia. Et pmet vna conclusio: q est hec. Dicendu est vlt de omnibz spe sillogismi: et postea dicendu e q de nullo eoz sbale roez appetim assignare: s; aliquantulu de ipis figuratit dicere. qz id arbitramur ee sufficiens fm pdicta methadu: s; posse agnos- cere vnu qd qz sic. Losequer in tertia pre ostē dit. ad q ista scia est vtilis. Et continet duas co- clusiones. Quaz pma est. ista scia e vtilis ad tria s; ad exercitades: obuiatades: z fm pbiaz disciplias. Pna ps pz. qz hec scia e vtilis ad exercitades p qua facilis possum argumen- tari de qliber pposito. s; hac methadu. sequē tes l bntes o pposito facile argumctari pote- rim. q est vtilis ad exercitades. Scda ps pz qz illa scia est vtilis ad obiectades p quaz non ex extraneis s; ex ppris possum trasumere qqd videt nobis he dicit h est p qua faciliter possum dicitere positoi rntis. Tertia ps patz quabz roibus. Pna est. illa methadu valz ad fm pbiaz disciplias q reddit nos poties ad dubitadu de vtraqz pre dicitois: et ad facilis speculadu qd sit verz et qd sit falsum. s; pfens methadu est h^o vti qz. Scda ro pns metha- dus est vtilis ad pma pncipia q sut circa vna;

quaz disciplina. q e vtilis ad fm pbiaz: oiscl- plinas. anis pz qz pncipia vni cuiusqz disci- pline no pnt pbari p aliqd ipi scie: sed solum pbant p aliq coia. s; hoc e ppru dyalectice. cu em sit ingritia veritatis ad omniu metha- duoru pncipia via habz. Scda conclusio tangit qta documtu ad docedu qn aliqz habz ple- ct: habitu dyalectice. et est hec. Quicqz aliqz habz oia nccia reqsita ad dyalectice disputadu pfecte habz habitu dyalectice. pz p sil^{mo} qua ista methadu sit habet sic reboica et alie p- ticulares scie. s; reiboz no de eo qz semp pua debz: s; qz nihil obmittit. I. ignorat de nccio re- gis ad psuadedu. S; medic^o non de eo qz semp sanauit: s; qz nihil obmittit de his q sit nccia ad sanadu. qz ena sil^{mo} e de dyalectice. Ul- tra terti de q exercitatio in pposito est qdam pmpitudo faciendi sillogismos ex ppo pbabilibz. s; obuiatio est qda pmpitudo q faci- lis possum obuiare positoi rntis p roes pba- biles.

Conclusio responsalis sillo- gismu sub roe formali pbabilitatis e sbiectu; ad qm dyalectice. pz p dioez sbiecti attrib- tionis. Et pbatur aliunde. qz illud de e pms pncipis et passionibz determinat in aliq scia videt ee sbiectum: z pncipale sbideratu in ea dem. s; in hac scia determinat de pncipis sillogismi dyalectice et de pibus ei^o integrali- bus: sicut de quoz pdicatis: z de plicumae et de ppositioe dyalectice: ena de pibus sbie- ctis: sic sunt sbideratades p qz terminat plicu- mata quoz pdicatorum: de passionibz ei^o: si- milit qz pcedat ex pbabilibz et sic de aliis. q sillogismu sb ratione pbabilitatis est sbiectu dyalectice.

Dubitatur primo vtru sillo- gismu demonstratu z litigiosu abinuit dicit- rant. Et videtur q no. qz vterqz sit in materia speali scie spealis. Rndetur pmitendo duas suppositoes. Pna duplex est demonstratio. qz- dam e qz est: et de illa nihil ad ppositu. Alia est demonstratio ppter qd. qz iteru subdividit qdam enim est ex pms et veris simpliciter et notioibus. et illa tangit p pnam pncula ois- finitoidis sillogismi demonstratu pus data; in scdo notabili. Alia est demonstratio pcept qd qz procedit ex veris et necessariis: non tamē ex pms et simplicif notioibus. et illa tangit p scda; pncula. Scda suppositio. sillogismu li- tigiosus est triplex s; peccans in materia m. q ex apparenter pbabilibz recte sillogisat. vt ois stama est naturalis. bercoles est stama

*Sillogismu falsigraphu
e qz abt qd...
alio pta p male in intellectu...
ut ad lina dicit a magis nudi...
ad ncciam p qd qd...
lucra scia x curia p...
p capto*

*Sciendus tertio q in hac se-
cunda pre b^o capituli...*

*Sci^o sunt
ad scia*

pro

Sci^o

Tophicoz

hercules est naturalis. Iste fillogism^o peccat ex apparet pbabilib^o. qz maior dicit vere pbabilis p vnum fillogismu peccantes in forma: scz p istu: omne es est naturale. statua est es. q statua est naturalis. veritatem qz pdict^o fillogism^o obstat debita forma fillogismi et peccat ex maiori apparet pbabili: ideo dicit esse fillogism^o peccas in materia et no in forma. Sec^o est fillogism^o peccas in forma. Tertio est fillogism^o peccas in vtroqz: q ex apparet pbabilib^o fillogisar. vt omnis ho est aial. qz azinus est animal. q azinus est homo. pmisse sunt pbabiles: cu sint necie. et ibi solu apparet saluat forma fillogismi: id dicit esse fillogism^o peccas in forma. Tertio est fillogism^o peccas in vtroqz: q ex apparet pbabilib^o fillogisar. vt omnis ho est aial. n^o risibile est homo. q nullu risibile est aial. Iste est apparet fillogism^o. q arguit moze negatiua. ideo peccat in materia in pma figura. Etia minor est pbabilis apparet p tale fillogismu peccante in forma. Nullu accidens est homo. omne risibile est accidens. q nullu risibile e homo. Tunc dicit ad dubiu qz fillogism^o litigiosus ort a fillogismo demonstratio. qz fillogism^o demonstratiu^o semp peccat ex veris z recte fillogisar: no aut litigios^o vt patuit. Sz ad ratone dubij dicit q licet fillogism^o litigiosus fiat in materia spali alicuius scie spalis sicut z demonstratiu^o capiendo materia pmutiter: scz p terminis et ppositionib^o ex qbus pstituit fillogism^o. no tam capiendo materias specialit: scz p qda pditione pmisaru fillogismi q dicit necessitas pbabilitas ve apparet pbabilitas. Et si qrat qre no enumerat arestoteles fillogismu temptatiu^o sic in pmo elencozu. Respondet qz hic diuidit arestoteles fillogismu ex pre materie: et qz fillogism^o temptatiu^o non determinat sibi aliquas certam materiam. sed quandoqz fit ex necessariis: quando qz ex pbabilib^o: et quandoqz ex impossibilib^o ideo pntef sub dialetico. Sed in pmo elencoz diuidit fillogismu ex pre finis: et qz fillogismi dialetici et temptatiui no est idem finis: ideo ibi idem distinguit ipm a dialetico.

Dubitatur secundo vtruz in hoc libro sit determinandū de omnib^o spcib^o fillogismi. Et videt qz sic. p arestoteles q dicit vlz aut dicendum de omnib^o pdictis. s. spcibus fillogismi. In oppositu arguit. qz in libro prioru determinat de fillogismo simplicif: et in libro posterioroz de fillogismo demonstratiu^o: In libro aut elencoz de fillogismo litigioso: qz. Respondet qz in hac methado e vlz dicendum de omnib^o spcibus fillogismi: s. pnc

cipalif de fillogismo dialetico: de alijs aut minus pncipalif: et p quanto subiacet sub pposito. Et si vltra obicit qz scia videtur e difficilium et subilium. q insufficient videt dicere qz de nullo pderadoz in hac methado assignabit ratione subtilem. Potest dici qz in hac scia (cu sit comunis) intendit solu comunia ad vtramqz ptem pdictis p tractare: ideo potest dici qz p rationem subtilez intelligit rationem facta a daliqz ppositu: altera partem pdictionis de terminare plectes. hic aut intedat de fillogismo dialetico: qui se extendit ad vtramqz ptem pdictionis. ideo dicit qz figuratif vult per masure: z nullā ratione subtile vult de illis assignare.

Dubitatur tertio vtrū diale

tice sint tantū tres fines: scz exercitatio: obuiatio: et disciplina fm pbiam. Et videtur qz sint pauiiores. quia vnus rei tantū est vnus finis. Respondet p vnam distinctōez: et duo dicta. Distinctio est hec. dialetice duplex e finis. scz intrinsec^o: qui e pfecta cognitio fillogismi dialetici quatum ad pncipia z passionez et. Ali^o est finis extrinsecus: qui e qdam vsus argumentationis dialetice: que habem^o ex applicatione eius ad diuersas scias. Primū dictū dialetice vnus est finis intrinsecus. patz quia cuiuslibz scie est tantū vnus finis pncipalis. z vltimatus: et ille est finis intrinsecus qz. Secundum dictū. dialetice tantū sunt tres fines extrinseci puz enumerari. patz quia ad sciam habendā (ad quā finalit tanquā ad fines extrinsecū ordinat dialetica) tria pncipalif reguntur. Primo requiritur vehemens et fortis retentio. i. memoria. et hoc tagit cu dicit ad exercitacionē. quia exercitatio est causa memorie. Sec^o ad scias habendā requirit errorum extirpatio: qz fit p obuiationes. Tertio requirit veritatis inqfitio. ideo subdit fm pbiam disciplinas. Et isti tres fines sic adinicez ordinat quia exercitatio pmutior est obuiatio: et obuiatio puz est qz ille qui ad fm pbilosophiam disciplinas. Et p hoc patet responsio ad dubium: et ad ratione factā in oppositu.

Ad rationes ante oppositu:

Ad pnam neget antecedēs cu pbatōe. quia dialetica non dicit ideo dialetica qz acquiratur p fillogismu dialeticu: s. quia eius subiectum e fillogism^o dialetic^o. Ad scda; patz solutio in pmo notabili. Ad tertiā dicit qz methaphisica et dialetica bene pueniunt in subiecto quatum ad applicationē: eo qz subiectuz vtriusqz est cuiuslibet scientie applicabile: sed

non veniunt in eadē rōe formali sibiectiva.

Queritur secundo Vtrū sint tria quorū pdicata dyaletica. Et videt q nō. qz sūt quinq; pdicabilia. q sunt quinq; pdicata. tenet qna qz oē pdicabile est pdicatu. Scdo sic spēs est pdicatu. q sunt plura pdicata q q tuoz. ahs piz. quia spēs pdicat in ppositione terminabili p artē dyaleticā. Tertio sic tū sūt tria pdicata: scz ppiū gen^o et accns. q nō sūt quoz. ahs patz p phim in textu dicentē q ois ppō et oē ppleuma aut ppiū aut genus aut accns indicat: In oppositu est aresto.

provident caput dicit

primus dyaleticus

Sciendū primo qz pro decla ratione terminoz ponit vna distinctio: et vni dicit. Distinctio est hec. pdicatu capis dupli citer. Uno ° p^o intētoalif adiectie et picipia liter: et sic pdicabile z pdicatu nō dnt nisi p nes actū z aptitudiez: sic amabile et amatus. Alio mō p^o capi scōe intētoalif sstantie et noialif: et tūc sic dicitur. P^odicatu dyaleticū ē qd natū ē pdicari de aliq in ppōe p artē dya leticā terminabili: nō reducile ad aliqd pns eo fm easdē p^oderatōes. Dicitū est illud. ex pdi ca di. e pnt elici tres cōditōes nccio require ad B q aliqd sit pdicatu. P^oia est hec. q tale sit natū pdicari de aliq. rōe cui^o nullū indiu^o ouū ē pdicatu. Scda p^oditio q ppō in q pdi catur tale pdicatu de suo directo et immediato s^obi^o sit terminabilis p artē dyaleticam. Illa eni ppō d^o cē terminabilis p artē dyaleticā q p^o cē p^ois alicui^o p^oie dia^o. i. q p^oari p^o ali quē locū dyaleticū. Tertia p^oditio est q tale p^o dicatu non sit reducibile ad aliqd pns eo fm easdē p^oderatōes. et B addit ppter annexa pdicatoz q nō sūt pdicata. Ex scda p^oditōe in fert p^omo flitas op^ois dicitū q ad ppōem terminabilē p artē dyaleticā regrif q s^obiectū z pdicatu sint termi cōes: eo q singl^oaria relin quēda sūt ab arte. qd solū vez ē quātū ad nu mez ipoz: z nō ad pdicata sbalia verfica^o de ipis indiu^ois. Scdo seq^o p^o eosdē q spe ties ē pdicatum dyaleticū. qz ppō in q pdi cal spēs d^o suo directo z immediato s^obiectibili p^o tmiari p aliqū locū dyaleticū. Tertio se^o q g^oralif qlibz d^ora siue g^onerica siue speci^o ē p^o dicatu dia^o. p^o ex intētoe p^obi dicitis q d^ora g^oralis cū genere collocāda ē. iō ista pdicata q sunt spēs z d^ora p^otinēf sub genere: nec faciūt pdicatu ab alijs distinctū.

Sciendū secūdo qz secūdo tractat^o p^oiet quoz pres. In qz p^oma t^ogit sex cōclusōes. Quaz p^oma ē hec. p^omū p^oderā-

dum est ex qbus scz pncipijs pplexis vel inco plexis ē p^osens metbad^o: et si sūperim^o id est p^ognoueri^o ex qb^o est illa metbad^o: p^onter erit dicēdū ad q^o valet et ad q^o: z ex qbus sūt oza tōes. i. argumētatōes: z de qbus sūt sillogif mi: et quō his abundem^o: qb^o p tractatis suf ficiēf habebim^o p^opositū declarant. Scda cō clusio. ppleumata de qb^o sūt sillogifmi dya lantici: z o^odes. i. ppōes dyaletice ex qb^o sūt sil^o sil^o dyalet^o sūt eadē z numero cōg^olia. Ter tia p^oclusio t^ogit numez pdicatoz. et ē hec. ois ppō aut ppiū aut accns aut gen^o indicat. et s^obit q d^ora g^oralis cū genere ordināda ē. Quarta p^oclusio t^ogit diuisiōes ppiū. z ē hec. q^ontā ē ppiū qd ē qd qd est cē rei: z i^o vocat termi^o. Aliud ē ppiū qd nō ē qd qd cē rei: et illi nō ē nome ipositu: s^o vocēf noie sui ge neris scz ppiū. Ex q inferit ex dicitis ē maste stum q quoz sūt pdicata: scz termi^o. i. d^oio ge nus ppiū z accns. Quinta p^oclusio remouet q^ontā dubiū. qz poss^o aliqs credere q aliqd il loz pdicatoz cēt pplexū. B remouet dices. ne mo autē. p^ontef nos dicere q vniq^oqz pdica toz p^oie dicitur: sit ppō vel ppleuma: s^o ex his sūt ppleumata. i. ppōes. Sexta p^oclusio t^o git d^ora: m^o ppōes dyaleticā z ppleuma dya leticā. qz ppō dyaletica solū q^ont vna p^oie d^ois. vi putas ne aial gressibile bipes sit d^oio hois: z putas ne al^o sit gen^o hois. S^o ppleu ma dyaleticū q^ont vtrāq; p^oie d^ois. vi putas ne al^o gressibile bipes sit d^oio hois vt nō. Et ex B inferit q ppleumata z ppōes dyalet^o sūt q^o lia numero: qz ois ppō sit ppleuma z cōtra sūptō mō interrogadi. Lōsequēf in scda p^o deterniat de quoz pdicatis diffinitie. et cōt net quoz p^oiculas. In q^ont p^oma deterniat de p^omo pdicatu scz de d^oioe t^ogēdo duas p^oclusio nes. P^oia ē hec. termin^o. i. d^oio ē o^o qd est cē significas. Et s^obit bitudine d^ois ad d^oia dicens q aliqū assignat o^o p^onomie aut o^o p^o o^ode. qz p^o ē qdā eoz q sūt p^o o^odes: f^oma ri. i. d^ori. Ex q p^ocludit cē maximū p^o qd illi q vtunt vno solo noie p^o d^oioe nō bene diffini unt: eo q ois d^oio ē o^oo. Scda p^oclusio idē et diuersū ē d^oitū. i. annexū d^ois. vi vtrū bonū et honestū sint idē: et vtrū scsus z disciplina sint idē et diuersa. p^obat ouab^o rōib^o. P^oia qz p idē et diuersū sit pluria altricatio z maximū labor circa assignatōem d^oionū. q idē z diuer su: sūt annexa d^ois. Scda rō. qz illud ē annexū d^ois qd terminat p eadē metbadū sic ipa d^oio. s^o ppleumata de eodē z diuerso sunt h^omōi q zc. Q^oioz p^oz. qz si probaueri^o aliq nō cē: suf ficiēf probauim^o q vni nō ē d^oio alteri^o: sed

Thopicoꝝ

nō ecōtra. nō enim ad cōstituēdū dices suffi-
 cit ostēdere B q̄ nō ē idē illi. q̄ si alq̄ sint ea-
 dē nō opozt; dices eē easdē. In scdā p̄tula
 dēterminat de ppzio ponēdo duas p̄clusiōes.
 P̄tia tāgit dices ppzii. et est hec. Propriū ē
 qd nō indicat eē rei. soli autē inest: z quersim
 p̄dicat de re. vt eē grammatice susceptibile est
 ppzii hois. qz si hō est: tūc grammatice suscepti-
 bile est. et si grammatice susceptibile ē: etiā hō ē.
 Q̄ autē ppzii ueniat soli p̄t. qz nihil eozū
 q̄ alteri inest. ppzii. ḡ signū ē q̄ ppzii soli
 inest. añs patz. qz dormire nō ē ppzii hois:
 eo q̄ alteri inest. nō enī necē est q̄qd dormit
 eē hoies. Scdā cōclusio. illud qd soli inest p̄
 aliq̄d r̄p̄ forte vocabit̄ ppzii: s; tamē nō p̄t
 v̄ri ppzii simplicif: s; ppzii qñ v̄l ad aliqd
 vt quādo aliq̄ ē a dextris: tunc eē a dextris ē
 sibi ppzii. sic esse bipedē est ppzius hois ad
 aliqd: s; in ordie ad equū et canē.

Sciendūz tertio q̄ circa hūc
 textū incidūt quinq; difficultates. P̄tia ē qd
 est anerū. Respōdet q̄ anerū ē p̄dicatū m̄
 p̄n 1°: p̄dicato cui anerū fere: id terminabile
 p̄ easdē p̄dicatōes qbus z p̄ncipale p̄dicatū
 Scdā diffi^o. v̄trū d̄ra sit anerū generis v̄l sit
 p̄dicatū. Respōdet p̄ v̄nā distinctiōez: et duo
 dicta. Distinctio ē hec. ou² ē d̄ra. qdā ē gene-
 rica alia speciūoca. P̄rimū dictū. nulla d̄ra est
 p̄dicatū: cū q̄libet d̄ra sit re ducibilis ad aliqd
 p̄us eo. Tertiu dictū q̄libz d̄ra ē anerū alicui
 p̄dicatū. vt d̄ra generica ē anerū hō p̄dicatū qd
 est gen^o: et d̄ra speciūoca ē anerū sp̄i. Ter-
 tia diffi^o v̄trū sp̄s sit p̄dicatū vel anerū ppzii
 R̄ndet p̄ duo dicta. P̄rimū sp̄s nō ē anerū
 ppzii. qz ppzii ē p̄teri^o sp̄i. Ex q̄ seq̄t q̄ idē
 ppzio nō ē anerū ppzii. qz idē ppzio aut est
 sp̄s aut ppzii. s; nec sp̄s nec ppzii ē anerū
 ppzii. ḡ ex illo se² q̄ ppzii n̄m̄ habet anerū.
 Scdm̄ sp̄s ē p̄dicatū s̄b genere p̄tēnū patz qz
 sibi uenit d̄o p̄dicatū sup̄i^o posita. Quarta
 diffi^o q̄t mōis d̄nt pp̄o d̄y² z p̄pleuma. re-
 spōdet q̄ ex textū du² d̄ra p̄t elici. P̄tia ē qz
 pp̄o d̄ia² p̄supponit inherētū p̄dicatū ad s̄b
 iectū: z q̄rit de p̄sensu r̄ntis: p̄pleuma vero ta-
 les inherētū nō p̄suppoit. Scdā d̄ra. qz pp̄o
 dialerica solū q̄rit alterā p̄tē d̄ictiōis: p̄pleu-
 ma vero nō. Quinta diffi^o q̄t sū mōi ppzii
 R̄ndet q̄ ex textū tres mōi p̄nt elici. qz q̄taz
 ē ppzii ad aliqd. vt eē bipedez: qd p̄ tāto d̄z
 ad aliqd: qz est ppzii respectu hois p̄pat ad
 q̄drupedia. et s̄l: eē grammatice d̄z ppzii ad ali-
 qd p̄ respectū ad nō h̄ntes grammatice. Et s̄b hoc
 mō p̄p̄dūf duo p̄m̄i mōi a p̄p̄birio assign-
 nati. Aliud ē propriū qñ: qd s; uenit alicui p̄

aliq̄ tpe. sic canescere uenit hōi infenecrite:
 vel dormire qñq; uenit hōi: nō tamē necio z
 uertibilif. Aliud ē ppzii sim²: qd necio cō-
 uertibilif z acc̄ntalif cōuenit alicui. vt risibile
 hominif. q̄ zc.

Conclusio respōsalis. tantū
 quoz sūt p̄dicatā. p̄bat aresto. inductiōe z sil-
 logisimo. Inductiōe sic. ois pp̄o z oē p̄pleu-
 ma aut ē ex d̄ioe aut ex genere aut ex ppzio
 aut ex acc̄ntē. q̄ sūt t̄nū quoz. Si^{mo} sic. qz oē
 qd p̄dicat aut p̄dicat quersim aut nō quersim
 si quersim B ē ou². vel indicat esse rei: et sic ē
 d̄io. v̄l nō indicat qd ē eē rei: z sic ē ppzii. Si
 autē p̄dicat nō quersim B ē ou². qz vel p̄dicat
 eēnalif ita q̄ ponat in d̄ioe illi^o de q̄ p̄dicat:
 et sic ē gen^o z d̄ra: eo q̄ d̄io ex genere z d̄ra
 ē. v̄l p̄dicat acc̄ntalif ita q̄ nō ponat in d̄ioe
 illi^o de qd p̄dicat. et sic ē acc̄ntis.

Dubitatur primo. Vtrū idēz
 et diuersum sit anerū generis. Pro solutiōe
 supponit q̄ i tertia p̄tula dēterminat aresto.
 de 3° p̄dicato q̄ ē gen^o ponēdo duas p̄clusiō-
 nes. P̄tia tāgit dices generis z ē hec. Gen^o
 est qd p̄dicat de plurib^o d̄ntib^o sp̄i in co qd
 qd est. Ultima p̄tula p̄bat aresto. q̄ illud p̄-
 dicat in qd q̄ uenit respōdet ad it̄roga-
 tōez factā p̄ qd. s; gen^o ē h̄mōi ḡ zc. M̄d̄oz p̄z
 qz aliq̄s it̄rogar^o qd ē hō uenit respō-
 debit q̄ est animal. Scdā conclusio idem et
 diuersum genere est generale. i. anerū gene-
 ris. patet qz p̄pleumata de eodem et diuerso
 genere terminant p̄ eādē m̄tbadū sic p̄pleu-
 mata de genere ḡ est anerū generis. antecē-
 cedens patet qz disputātes qm̄ animal est ge-
 nus hominis et bouis disputātes erim^o qm̄
 ista sunt sub eodem genere. Similiter si ois
 derimms q̄ animal sit genus hominis et non
 est genus lapidis ostēdentes erim^o quoniā
 non sunt sub eodem genere. Consequēt in
 quarta p̄tula dēterminat de quarto p̄dica-
 to q̄ est accidens ponendo quatuor p̄clusiōes
 P̄tia tangit v̄nam diffinitionēz accidētis.
 q̄ est accidēs est q̄ nihil horūm est neq; diffi-
 nitio neq; propriū neq; genus inest autem
 rei id ē subiecto. Scdā conclusio tangit se-
 cundam diffinitionēz accidētis et est hec ac-
 cidēs est q̄ cōtingit v̄nī et idem inesse et nō
 inesse vt sedere quādoq; inest alicui z aliqua
 d̄o non inest idem. Similif autē et albu; nō
 eidem nihil p̄hibet quādoq; quide; z albu;
 quādoq; qdem non albu; inesse. Tertia
 conclusio tangit diff̄rentiam inter istas duas
 diffinitiones quā scdā ē melior quā p̄m̄ a co

aut dicit ea
 rei a d̄io
 aut nō dicit
 eē rei a d̄io
 aut nō dicit
 eē rei a d̄io
 aut nō dicit
 eē rei a d̄io

Gen^o sit d̄ra

aut dicit ea

aut nō dicit ea

quod secunda per se finita est ad cognoscendum sed ad sciendum primam oportet scire quid sit genus quod proprium et quid diffinitio. Quarta conclusio comparationes secundum magis et minus facte sunt annexum accidentis ut utrum pulchrum vel bonum vel quod magis expedit sit magis eligendum et utrum vita que est secundum virtutem sit suavior illa que est secundum fragilitatem id est illa vita que est secundum delectationes sensuales sicut posuit epicurus et sui sequaces ut recitat aristoteles philosophorum. Hanc conclusionem probat sic philosophus quod in omnibus accidentibus potest fieri questio secundum magis et minus que et comparatio secundum magis et minus est annexum accidentis. Ex his inferat quod proprium quando et proprium ad aliquid non sunt simpliciter proprium sed pertinent sub accidente.

Dubitarur secundo utrum alia

predicata a diffinitione sint annexum diffinitionis pro solutione supponit quod aristoteles in tertia parte reducit omnia predicata ad diffinitionem. Et intendit sex conclusiones. Prima genus proprium et accidens sunt quodammodo diffinitiva id est annexum diffinitionis. pater. quia si ostendam aliquid non solum inesse sicut genus per hoc ostendemus quod tale predicatum non est diffinitio. Et si ostendemus quod tale predicatum inesse accidentis et non per se in eo quod quid est sicut proprium et accidens: simul ostendemus quod non inest ut dicitur. Secunda conclusio. non omnium predicatorum est una certa methodus. patet quia dato quod ipsorum esset una methodus: tamen non esset eam facile invenire: et dato quod inveniremus: tamen esset adhuc omnino incerta: et raro utilis ad propositum negotium. Tertia conclusio data propria methodo de unoquoque istorum predicatorum: est facile cognoscere unumquodque ipsorum. Quarta conclusio idem dicitur tripliciter scilicet idem numero genere et specie. Eadem numero sunt quorum nomina sunt plura: res autem est una. ut tunica et vestis. eadem specie sunt que cum sint plura sunt indifferentia secundum species ut homo est alteri homini idem in specie: et equus equo. Etiam eadem specie sunt illa quecumque sunt eadem specie continent. ut sortes et plato. Et similiter eadem genere sunt quecumque sunt eodem genere continent. ut homo et equus. Quinta conclusio tangit solutionem cuiusdam dubii. Nam due aquae descendentes ab eodem fonte videntur habere aliquam differentiam propter differentias oppositas predictis dempstrantibus: eo quod due aquae que sunt eiusdem fontis plene conveniunt que specie. que plus conveniunt que due aquae diversorum fontium: que

tamen sunt eiusdem speciei: et tamen plures aquae eiusdem speciei differunt numero. que inter dempstrant numeralis et speculativa est una dempstrant media. Rursum aristoteles: quod si inter duas aquas eiusdem fontis sit maior dempstrant que inter duas aquas diversorum fontium: Illa tamen dempstrant non est eternalis: sed accidentalis: eo quod una est validior clarior et leuior alia. non omnis aqua eadem: omni specie dicitur. Ex quo concludit quod illa que sunt eadem numero sunt maxime et indubitabiliter eadem: Sexta conclusio. idem numero dicitur quadrupliciter scilicet idem numero nomine: quod diffinitio est supra. ut tunica et vestis. Idem numero dicitur. ut alii sibi bipes et homo. Tertio dicitur idem numero pro proprio. ut discipline susceptibile est idem homini: et quod natura sursum fertur est idem igni. Quarto dicitur idem accidente. ut sedere et musicum sunt idem secretum. Et si ultimum membrum scilicet quod accidens et subiectum sunt eadem numero probat aristoteles. signo sic. quod quando volumus aliquid vocare ad nos tubam eum vocari nomine accidentis. ut disputat ut sedere te opinamur idem secundum nomen et secundum accens signum. que signum est quod subiectum et accens sunt eadem numero.

Dubitarur tertio utrum diffi-

nitio sit reponibilis in aliquo predicamento. pro solutione supponit quod in quarta parte intendit aristoteles. quatuor conclusiones. Quae prima est hec. tamen quatuor sunt predicata. quae probat sic dicitur est in conclusione rursus ad questum. Secunda conclusio: dicitur sunt predicamenta scilicet quod: quod: quantum: ad aliquid: ubi: quando: sicut esse: bene: facere: et pati. Tertia conclusio semper proprium accens et dicitur sunt in aliquo istorum predicamentorum. patet quia omnes propositiones que sunt ex his predicatis significant aut quod aut quod quantum et sic de alijs. Quarta conclusio. cum non sint nisi quatuor predicata: et sint decem predicamenta: oportet unum illorum predicatorum in pleribus predicamentis repieri. Et si probat esse secundum de genere. quod illud quod si quod sic genus quatuordecim: sed: quatuordecim: quantum: aliquid: aliorum predicamentorum. ut si dicatur homo est aliquid: predicatum illi propositio dicitur quod est esse genus respectu subiecti: et si subiectum. id est illud predicatum quod est aliquid reponit in predicamento subiecti: si aliquid dixerit quod albedo est color quod dicitur et si quod aliquid. id est predicatum. illi propositio est genus subiecti: et est de primo quantum qualitas. Si: si quis dixerit quod magnitudo cubitalis est magnitudo: quod dicitur et quantum: eo quod predicatum est genus respectu subiecti: et ponit in primo quantum quantitas. Et sic explicatum est quod genus invenit in illis primo: ita per exemplificationem de alijs. Ex quo concludit aristoteles. quod illa de quibus sunt disputantes dicitur et ex quibus sunt similes dicitur et sunt bipes et tata. Ex his dicitur ad dubium quod dicitur non secundum se totum: sed secundum suas partes in predicamento res

Thopicoꝝ.

ponitur. Pro declaratione dubij precedentis dicitur extra tertius q̄ ad hoc q̄ aliquid sit p̄prie predicatum aut annexum tria requirunt. Primo q̄ sibi primo competat proprius modus predicandi: et suo annexo ex consequenti. Secundo q̄ habeat per se proprias consideraciones per quas possunt construī et destruī p̄pleumata de ipso: et annexi illas habeat ex consequenti. Tertio q̄ tale predicatum habeat per se habitudines: et annexi nō nisi ex consequenti modo stat q̄ predicatum accidentis generis et proprii habet sibi se proprium modum predicandi: proprias consideraciones: et habitudines locales. ideo nō merentur dici annexa diffinitionis. sed q̄ per easdem consideraciones communes construuntur et destruuntur p̄pleumata de illis sicut de diffinitione: p̄ tanto dicuntur ad diffinitiones reduci. Rationes ante oppositum solvuntur ex dictis.

Queritur tertio. Vtrius diffinitio propositionis dialece sit sufficiens. Et arguitur primo q̄ non: q̄ nihil quod interrogat est interrogatio. sed propositio dialece interrogatur. ergo nō est interrogatio. Secundo sic diffinitio propositionis dialece est nugatoria. ergo nō est sufficiens. Antecedens patet. q̄ probabile et probabilis diffinitio ponit sine coniunctione media. Tertio sic. Nihil quod videtur omnibus ē interrogabile. sed aliqua propositio dialece videtur omnibus. ergo aliqua non est interrogabilis: et per consequens male dicitur q̄ propositio dialece ē interrogatio. In oppositum est p̄ba.

Sciendus primo. q̄ pro declaratione terminorum ponuntur tres distinctiones. Prima est hec. Interrogatio capitur tripliciter. Uno modo ut est interrogantis actio. Alio modo ut est interrogate rei passio et sic non capitur hic. Tertio modo capitur p̄ propositione interrogata: et sic capitur hic. Secunda distinctio. Probabile capitur dupliciter. Uno modo ut probabilitas est ratio formalis sillogismi dialece: distincta contra necessitatem et demonstratorem: et sic nō capitur hic. In diffinitione propositionis dialece: Alio modo generaliter prout probabile idem ē quod apparet: et sic est magis commune q̄ probabilis primo modo dictum: et sic capitur hic. Tertia distinctio. Aliquid potest videri omnibus dupliciter. Uno modo vere et certitudinaliter et sic illud quod videtur omnibus non est dubitabile. Alio modo dubitative et apparenter: et

sic capitur hic.

Sciendum secundo. q̄ in hoc

2º capitulo determinat are^{1º} de p̄tibº integº libº p̄p̄inquis sil^{1º} dia^{1º}: et continet tres p̄tes. q̄ru¹ prima (In qua determinat de p̄pone dialece) continet 4º conclusiones. Prima tangit intentum: et ē hec. Dicendum ē post h quod sumemus. i. abundabim^º in sil^{1º} dialece: et p̄ q̄ facile poterimº. i. abudare. et p̄ determinat qd ē p̄po dialece: et qd sit p̄pleuma dialece. Secunda conclusio. Nō ois p̄po nec p̄pleuma dialece ē. Patet. q̄ nullº q̄ mente h̄z ponit illud p̄pleuma esse dialece q̄ nulli videt. i. q̄ ē manifeste falsum: vel qd oibº vel pluribº est manifestum. q̄ talia nullā penitus h̄nt dubitationē. Tertia conclusio tangit diffinitionē propositionis dialece: et ē hec. Propositio dialece est interrogatio p̄babilis oibº aut pluribº aut sapientibº: et bis vel oibº vel pluribº vel maxime notis nō extranea. Hęc vltimā p̄ti^{1º}. i. q̄ p̄po dialece nō sit extranea. Probat are^{1º}. q̄ dialece ponit illā p̄pone q̄ videtur sapientibº: nisi sit p̄ia opinionibº multoz. q̄ signū ē q̄ p̄po dialece nō ē extranea. Quarta p̄ti^{1º} tangit divisionē propositionis dialece in tria genera. Nā qdā sūt p̄posiciones dialece eo q̄ sūt sil^{1º} p̄ba. Aliq̄ sūt dialece eo q̄ sūt p̄ie: sūt t̄i p̄ie s̄m p̄ dictionē. Vocat autē p̄po p̄ia s̄m p̄ dictionē p̄reā q̄ ē de p̄º p̄io et mō enūtiandi p̄dicto. ut iste: fortes ē albº: fortes non est niger. Alie sūt dialece. q̄ sūt opiniones s̄m vnaquāq̄ artem inuente. Primum membrum declarat per duo exempla. Primum est. si sit probabile p̄ioz esse eandem disciplinā: erit etiā p̄ba p̄ioz esse eundē sensus. Secūm exemplū. si sit p̄babile grāmaticā eē vna nūero: etiā p̄ba erit musicā eē vna nūero. et si sit p̄ba eē plures grāmaticas: erit etiā p̄babile esse plures musicas. De 2º mēbro dat duo exēpla. Primum ē. de p̄dicatis p̄ioz et mō enūtiandi p̄dicto. ut si sit p̄babile q̄ amicis oportet benefacere etiam erit p̄babile q̄ amicis nō oportet malefacere. q̄ amicis benefacere: et amicis non benefacere p̄triant. Secūm exemplū est. de subiectis cōtrariis et mō enūtiandi p̄dicto. ut si sit p̄babile q̄ amicis oportet bñfacere. etiam erit p̄babile q̄ iimicis nō oportet bñfacere. q̄ amicis bñfacere et iimicis nō benefacere p̄triant. Et s̄dit q̄ ē q̄nā p̄babile in p̄bola: cui^{1º}. i. s̄biectū ē p̄iū s̄biecto p̄ba^{1º}: et p̄dicatū p̄º copula manente eadē. ut si sit p̄babile q̄ amicis oportet benefacere: etiam probabile erit q̄ iimicis oportet malefacere. Cōsequens repetit 3º mēbro divisionis propositionis dialece. Patet

lam autem est qm̄ quecuq; opiniones fm̄ ar-
tes: sunt propositiones dialectice. Patz. qz dia-
leticus ponit illa que videntur his qui proba-
ti sunt z experti in sua arte. vt in geometria il-
la que videntur ei qui est geometer: z in me-
dicina illa que videntur ei qui est medicus.

Sciendū tertio. q̄ circa hūc
textum incidit talis difficultas. vtrum aliqua
propositio necessaria vel impossibilis sit diale-
tica. Respondetur per vnaz suppositionem: z
vnā distinctionē. Suppositio est hec. Ista tria
.s. dialecticū: opinabile: z probabile sunt idem
Distinctio est hec. Propositio dialectica pot̄ ca-
pi dupliciter. Uno mō generaliter p̄ oi ppōe
cui pot̄ intellectus assentire cū fortitudine sui
oppositi. i. dubitādo de veritate sui op̄. z sic
ois ppō ē dia^{ca} p̄ter propositionē p̄ se notā
z ei^{ca} oppositā. Alio mō capif̄ sp̄tialiter pro
ppositione dubitabili cōingenti cui^{ca} oppo^m
est pbabile intellectui. z sic nulla ppō per se
nō ē dia^{ca}. Silt̄ nulla propositio nēcia vel im-
possibilis ē dialectica. Sed ois ppō dialectica
ē cōingens. nō tñ ois propositio p̄ingēs est
dialectica. qz quedaz sunt ppōnes cōingēs
q̄ sunt sil̄es p̄ se notis. ideo tales nō sunt dia-
lectice.

Conclusio responsalis. diffi-
nitio propositiōis dialectice ē suffitiēs. q̄ sic d̄z
expōi. Propositio dialectica ē propositio iter-
rogata nō extranea probabilis. i. apparēs oi-
bus vel plurib^{ca} vl sapiētib^{ca}. Et iste p̄ticle po-
nunt̄ propter multitudinē propositiōnū dia-
lecticariū. Lōclusio patet ex dictis.

Dubitatur primo. vtruz dif-
finitio p̄pleumatis sit suffitiēs. Pro solutiōe
supponit̄ q̄ in z^{ca} p̄e hui^{ca} capituli determinat̄
are^{ca} de p̄pleumate dialectico. z cōinet 4^{ca}
p̄clusiōes. Prima tāgit dionē propleuma-
tis: z ē hec. Propleuma dialecticū ē speculatio
p̄tendēs ad electionē z fugā: vel ad veritates
z sciam: aut vt ipsuz: aut vt amniculās: aut vt
aliq̄ huiusmodi. Scōda cōclusio tāgit p̄^{ca}
diuisione propleumatis: z ē hec. Propleuma
tū quedā sūt de quib^{ca} neutro mō opinamur.
quedā sūt de quib^{ca} plures. i. vulgares p̄tiant̄
sapiētib^{ca}. z sapiētes plurib^{ca}: z qdaz sunt de
quib^{ca} sapiētes p̄tiant̄ sapiētib^{ca}: z plures plu-
rib^{ca}. Et de eis ponit albert^{ca} exemplū. De p̄ vt
vtruz mundus sit etern^{ca}: aut vt vtruz astra sint pa-
ria vel iparia. De z^{ca} vt vtruz dialectica sit melior
arte sutoria: de isto p̄tiant̄ plures sapiētib^{ca}. Ex
emplū de 3^{ca} vt vtruz quelibet stella fixa visibi-
lis a nobis sit maior tota terra: De q̄ p̄tiant̄ sa-

¶ Dialecticū p̄t capi dicitur.

¶ Sicut dicitur in 2^{ca} p̄t hui^{ca} capituli determinat̄ are^{ca} de p̄pleumate dialectico.

¶ Prima cōclusio tāgit p̄ diuisione propleumatis.

¶ Solent d̄z a p̄o qd̄ d̄z p̄tiant̄ sapiētib^{ca} z plures plurib^{ca}.

p̄tiant̄ plurib^{ca}. Exemplū de 4^{ca} vt vtruz ars pel-
liparia sit melior arte sutoria: De q̄ plures co-
trariāt̄ inter se. De 5^{ca} vt vtruz quintitas generis
sit formaliter z ex natura rei distincta a ora vel
sp̄e: de q̄ sapiētes inter se p̄tiant̄. Tertia cō-
clusio tāgit z^{ca} diuisione propleumatis. Nā
qdā sunt propter electionē z fugā. vt vtruz vo-
luptas sit eligēda vel nō. Quedaz sūt propter
sare tñ. vt vtruz mund^{ca} sit eternus vel nō. Alia
sūt q̄ volum^{ca} nō propter se: sed propter aliud
vt. s. per ipsa aliqd̄ aliud cognoscam^{ca}. Et sub-
dit q̄ propleumata neutra sūt illa de quibus
sūt sil̄^{ca} p̄tiant̄ rōnes. vt vtruz mund^{ca} sit eter-
nus vel nō. Quarta cōclusio tāgit 3^{ca} diui-
sionē propleumatis. nā quedā sūt propleuma-
ta neutra q̄ ad vtrāq; p̄t b̄nt rōnes probabi-
les. z qdā sunt de quibus rōnem nō habent^{ca}
propter eoz difficultatē. vt vtruz mund^{ca} sit eter-
nus vel nō sit etern^{ca}.

Dubitatur secundo. vtrum
ois propositio sit propleuma. Pro solutiōe
supponit̄ q̄ in 3^{ca} p̄e determinat̄ are^{ca} de po-
sitiōe: ponēdo 4^{ca} cōclusiōes. Quaz p̄ma tā-
git dionē positiōis: z ē hec. Positio ē opinio
extranea alicui^{ca} notoriū fm̄ p̄tiam. Declarat̄
trib^{ca} exēplis. Primo dicendo q̄ nō contingit
p̄dicere. sic dicebat aristotiles: aut q̄ oia mo-
uent̄: sicut dicebat eraclit^{ca}: aut q̄ oia sūt vnuz
ens: sicut dicebat mellissus. Et subdit q̄ p̄tiant̄
les nō debent^{ca} disputare. Nam quelibet vna
opinionib^{ca} p̄ferētē sollicitū esse stultū est.
Scōda cōclusio tāgit aliā dionē positiōis: q̄ est
hec. Positio ē propositio de q̄ rōne habemus
cōtrariā opinionib^{ca}. vt q̄ nō oē qd̄ est ē factū
vel eternū. queāmodū dicit sophiste. Dicit
enī musicū eē grāmaticū: z tñ nō ē factū neq;
eternū. Tertia cōclusio. Nō oē propleuma
ē positio. sed ois positio ē propleuma. Prima
ps patet. qz de oi positiōe p̄tiant̄ sapiētes plu-
rib^{ca} vel ecōtra: vel sapiētes inter se. igitur ois
positio ē propleuma. Quarta cōclusio. Nō
oē propleuma ē terminandū. patz qz propleu-
mata sensualia z penalia nō sunt termināda.
q̄ enī dubitat vtruz deos oporteat vereri z pa-
rētēs honorare pena indiget. z q̄ dubitat vtruz
nix sit alba sensu indiget.

Dubitatur tertio vtruz sint
tñ due species argumentatiōis dialectice. Pro
solutiōe supponit̄ q̄ in 3^{ca} ca^{ca} hui^{ca} tractat^{ca} de
terminat̄ are^{ca} de sp̄b^{ca} argumentatiōis dia^{ca}.
Et intēdit 4^{ca} cōclusiōes. Quarum prima
est. Due sunt sp̄s argumentatiōis dia^{ca}: scilicet

Thopicoꝝ.

Inductio et sil^m. Sec^{da} cōclusio. Dio sil^m data ē pri^o: scz versus principiū hui^o. Ter^{cia} cōclusio. Inductio ē a singularib^o ad vltiā pgressio. vt gubernator erudit^o ē optim^o: au riga erudit^o ē optimus. ergo omnis qui est eruditus est optimus. Quarta cōclu^o tāg^t dōram inter sillogisimū et inductionē. qz induc^o tio ē verifil^o: planior: fm sensum notior: et plurib^o cōis. sed sil^m ē violentior et ad dictionē efficacior. Et q^o patet q^o tm sunt due spēs argumētatiōis dia^o. Enthimeuma vō ad sil^m reducif. et exēplū ad inductionē. Rationes añ oppositū solunt ex pmo notabili.

Queritur quarto. Vtrū sint 4° instrumēta abundādi in sillogisimis dia^o leticis. Et videt q^o nō. qz nulla sūt instrumēta abundādi in inductionib^o dia^o. q^o nō aliqua instrumēta abundādi in sillogisimis dia^o leticis. Sec^{da} sic. Propositio sūptio nōo regrif ad sil^m dia^o leticū. q^o nō ē instrumētū abundādi in sillogisimis dia^o leticis. Tertio sic. Multi^o distinctio p^oinet ad sōphistā: differētiā inuē^o tio et sil^m tudinis p^o sideratio p^o inet ad metha^o phisicū. q^o nō sūt instrumēta abundādi in sillo^o gisimis dia^o leticis. In oppositū ē are^o.

Sciendū primo q^o in tertio tractatu determinat are^o de instrumētis abundādi in sil^m dia^o leticis. et diuidit in duo ca^o. quoz p^o continet 4° ptes. In p^o deter^o minat de p^o instrumēto abundādi in sil^m dia^o leticis. et intendit octo p^o clusiones. Prima tāg^t numez instrumētōz: et ē hec. Instrumē^o ta p^o que abundamus in sil^m dia^o leticis sunt 4°. p^o mū est p^o positionū sūptio. 2° est multi^o plicis distinctio. tertiu^o ē differētiā inuē^o tio. et 4° est sil^m tudinis p^o sideratio. Sec^{da} p^o clusio tria vltima instrumēta q^o dāmō continent in p^o q^o est p^o positionū sūptio. Patet. qz q^o disti^o guim^o bonū eligendū in bonū sūaue et bonū expediēs: tūc sumim^o p^o pōnes. et q^o disti^o guim^o mus sensū a disciplina: eo q^o amittētes disci^o plinā p^ont eā resumere: sed amittētes sensum nō p^ont recuperare. Sil^m r^o q^o dicim^o q^o sicut se bz sanatiū et ad sanitatē: ita se bz euechiū ad euechiā: tūc sumim^o p^o pōnes. mō p^o istoz est multiplicis distinctio: et fm differētiā inuē^o tio: Tertiu^o vō sil^m tudinis cōsideratio. q^o q^olibz istoz est p^o positionū sūptio. Tertia cōclu^o sio tāg^t primū documentū ad sumendū p^o positiones: et ē hec. volens sumere p^o pōnes d^o ad quinqz cōsiderare. Primo d^o cōsiderare ad ea que dicta sunt in p^o pōne dia^o letica. s. q^o

sumat opiniones oim: aut pluriū: aut sapiētiū aut hoz oim: vel pluriū: vel nouissimoz. Sec^{da} d^o sumere p^o pōnes p^o ababilibus. Tertio d^o sumere opiniones q^o fm quacūqz artes sunt inuente. Quarto d^o sumere p^o pōnes p^o ababilib^o extētas fm dictionē. Quinto d^o sumere p^o pōnes siles p^o ababilibus. Et de isto dat duo exempla. Primū. vt si sumam^o p^o pōzū eē eandē disciplinā: sumere debem^o p^o pōzū esse eundē sensus. Sec^{da} m^o exemplū. vt si q^o sumat q^o videm^o it^o suscipiētes aliq^o: et nihil extra mittētes: p^ont etiā sumere q^o int^o audim^o susci^o piētes: et nihil extra mittētes. et h^o facim^o eodez mō. Quarta cōclusio tāg^t 2° documentū q^o est tale. volēs assumere p^o pōnes: d^o sumere illud q^o videt oibus aut plurib^o tāg^t p^onci^o piū vey. Quinta cōclusio tāg^t tertiu^o docu^o mentū. volēs sumere p^o pōsitiōes d^o sumere d^o nes et descriptiōes pluriū. vt diffinitiones bouis aut aialis. Sexta p^o clusio tāg^t 4° do^o cumētū. volēs sumere p^o pōsitiōes: d^o sumere opiniones singulorū. vt euechades dicit 4° elemēta corpoz eē. qz dia^o letic^o p^ont pone^o re illud q^o ab aliq^o probabi^o dicitū est. Sec^{da} prima cōclusio tāg^t g^ontū documentū. Pro^o pōsitiōes dia^o letice et oia p^o p^oclumata diuidun^o tur per tres ptes. Nā quedā sūt p^o pōsitiōes ethice. vt vtrum oporteat magis parentib^o v^o legib^o obedire si dissentiat. Alie sūt logice. vt vtz p^o pōzū sit eadē disciplina vel nō. Alie sūt p^o phice. vt vtz mund^o sit etern^o vel nō. Verūm p^o dicit p^o pōsitiōes nō debēt oīno a dia^o letico diffiniri. qz diffinire ē assignare diffinitiones eoz: s^o sufficit eas cognoscere p^o exēpla. et ali^o ter p^o h^o habebit diffinire fm veritatē. In dia^o letica autē fm opinionē tm. Octaua cōclu^o sio tāg^t sextū documentū: et ē tale. volēs su^o mere plures p^o pōnes: p^o d^o sumere p^o pōnes magis v^oles: et deinde diuidere eas in singu^o lares: vt p^o oportz sumere q^o oppositoz ē eadē disciplina: Deinde q^o p^o pōzū est eadē discipli^o na: Et ad aliq^o ē eadē disciplina: boni et malē et etiā albi et nigri: calidi et frigidī et de alijs. **Sciendum secundo. q^o are^o** stoules in 2° parte determinat de multiplicis disti^o sione. et cōinet 4° p^o tulas. In p^o ma p^o it aliq^o cōsideratiōes de multiplicis disti^o sione In p^o p^o tico ad opposita: et cōinet nouē p^o clusiones. In prima tāg^t tale documentū nō solum op^o ortet determinare diuersos mo^o dos multiplicis: sed oportet assignare ratio^o nes ipsozū modozū ipsius multiplicis. Et nō solum oportet dicere q^o bonum dicitur de iustitia et fortitudine: de euechiū et sanatiū

qz quidā dicit bona preter ea q̄ sunt talia. q̄
 da aut̄ propt̄ b̄ q̄ sūt p̄fectia alicui⁹. Sc̄da
 cōclusio tangit primā p̄siderationē in sp̄itiēdo
 ad cōtraria: z est hec. Si p̄positū habeat plu-
 ra cōtraria sp̄e z noie differentia ipsū ē multi-
 plex. Declarat trib⁹ exemplis. Primū exēplū.
 qz acuto in voce h̄iat graue: z acuto in mag-
 nitudine h̄iat obtusum. ideo acuti dicit mul-
 tipliciter sicut ei⁹ h̄iat. Sc̄dm̄ exemplū. graui
 in voce h̄iat acuti: z graui in magnitudine
 cōtraria leue. iō graue est multiplex. Tertū
 exemplū. bono in aiali h̄iat fedū: z bono in
 domo cōtraria pestilēs. iō bonū ē multiplex
 Tertā cōclusio tangit 2^{am} cōsiderationē: z ē
 hec. Si p̄positū habeat plura h̄ia eodē no-
 mine z sp̄e d̄ra p̄po^m ē multiplex. P̄z duob⁹
 exēplis. Primū. albo in voce h̄iat nigrū i vo-
 ce: z albo i colore h̄iat nigrū i colore. vox enī
 z alba z nigra dicit: z sil'r z color. ergo cōtra-
 riū in voce z in colore sunt eadē noie. Sed qz
 differant sp̄e patet. qz eoz q̄ sunt eadē sp̄e est
 idē sensus. sed istoz non est idē sensus. qz al-
 bū z nigrū in voce iudicam⁹ auditu: sed albū
 z nigrū in colore iudicam⁹ visu. Sc̄dm̄ exem-
 plū. acuto in humorib⁹ h̄iat obtusum: z simi-
 liter acuti in magnitudinib⁹ h̄iat obtusum.
 ista m̄ differūt sp̄e. qz vnū percipim⁹ tactu: et
 aliud gustu. Quarta cōclusio tangit 3^{am} cō-
 siderationē. Si p̄positū in vno habeat cōtra-
 riū z in alio nō: ipsū ē multiplex. Patet duo-
 bus exēplis. Primū exemplū. Delectationi q̄
 est in siti h̄iat tristitia: sed delectatiōe q̄ ē in
 p̄siderando qz diamiter ē coste assimiter nihil
 est h̄iat. ideo delectatiō ē multiplex. Sc̄dm̄ ex-
 emplū. amare qd̄ ē fm̄ aiām quandā p̄trariaf
 odire. Sed amare qd̄ est fm̄ corporeale actum
 nihil ē cōtrariū. iō amare est equocū z multi-
 plex. Quinta cōclusio tangit 4^{am} p̄sidera-
 tionē. Si inter p̄positum z vnū suoz h̄ioz sit
 mediū: z inter ipsum z aliud cōtrarium nō sit
 mediū: p̄positū est multiplex. Sexta cōclu-
 sio tangit qntā p̄siderationē. qz si inter p̄posi-
 tū z vnū suoz h̄ioz sit vnū mediū: z iter ipsū
 z aliud cōtrariū nō sit idē mediū: p̄positum ē
 multiplex. De istis duab⁹ cōsiderationib⁹ dat
 vnū exemplū. qz mediū albi z nigri in colorib⁹
 bus ē fustū. sed inter albū z nigrū in voce nō
 est mediū nisi forte raucū. Quidā enī dicunt
 raucā vocē eē mediū. iō albū erit multiplex: et
 sil'r nigrū. Septima cōclusio tangit sextā cō-
 siderationē: z est hec. Si inter p̄positū z vnū
 suoz p̄trarioz sint plura mediā: z inter ipsū z
 aliud p̄trariū sit m̄ vnū mediū: ipsū est multi-
 plex. vt inter albū z nigrū in colorib⁹ sūt plu-

ra mediā: sed inter albū z nigrū in voce ē be-
 ne vnū mediū: scz raucū. Octaua conclusio
 tangit vnā cōsiderationē. insp̄itiēdo ad p̄di-
 ctoria: z est hec. Si vnū cōdictorioz sit multi-
 plex z reliquū. vt si nō videre sit multiplex: ita
 z videre ē multiplex. Nā. nō videre vno mō
 valet sicut nō habere visum: z opponit vide-
 re qd̄ tū valet sicut habere visū. Alio mō nō
 videre tū valet sicut nō vti visu: cui opponit
 videre qd̄ est vti visu. Nonā conclusio tan-
 git vnā cōsiderationē insp̄itiēdo ad p̄tratiue
 opposita: z est hec. Si vnū p̄tratiue opposito-
 rū dicat multi^r z reliquū. vt si sentire dicatur
 fm̄ aiām z etiā fm̄ corp⁹: etiā insensibile dicitur
 fm̄ aiām z corp⁹.

Sciendū tertio. qz in secun-
 da p̄ricula docet are^{lcs} cognoscere multiplex
 insp̄itiēdo ad casus z itēdit talem cōclusiōez
 Si vnū casuū dicatur multi^r z reliquū. vt si
 iuste dicat multi^r. s. in cognoscendo z iudi-
 cando: etiā iustu dicit multi^r. Et si sanatiū
 dicatur multipliciter. s. qz est sanitatis efficiū:
 aut sanitatis significatiū: aut sanitatis conser-
 uatiū: etiā sanatiue dicit multi^r. s. effectiue cō-
 seruatiue z significatiue. Cōsequēter in ter-
 tia p̄ricula docet agnoscere multiplex insp̄itiē-
 do ad genera. z itēdit duas cōclusiōes. Qua-
 rū p̄^a tangit primā cōsiderationē: q̄ est hec. Si
 p̄positū reperiat in diuersis p̄dicamentis ipsū
 ē multi^r. Patet trib⁹ exēplis. Primū exēplū.
 bonū in cibis est efficiū voluptatis: bonū vō
 in medicina ē efficiū sanitatis. Et bonū in aia
 est q̄lesfactiū v^l qualesfactiū aie. facit enim
 aiām castā forte z iustā. Et sil'r de bono in ho-
 mine. iō bonū est equocū z multiplex. Sc̄dm̄
 exemplū color ē gen⁹ albi in corpore: z bene-
 audibile ē gen⁹ albi i voce. Tertū exē^m acu-
 tū ē m^ltiplex. qz vox dicit acuta: eo qz ē veloz
 z angul^r dicit acut⁹ qz mior ē recto. z cultel-
 lus dicit acutus qz hz angulū acuti. Sc̄da
 p̄^a tangit 2^{am} p̄siderationē: q̄ est hec. Si p̄po^m
 pueniet reb⁹ diuersoz genēz nō subalternas
 tum positoz ipsū ē multiplex. vt b̄ nomē asin⁹
 pōt cōuenire ei qd̄ ē aial: z ei qd̄ ē vas: q̄ sūt
 genera nō subalternati posita. Nā: asin⁹ ē de
 genere sbe. s. vas ē de ḡne q̄li^{lcs} in 4^a sp̄e.
 Si hō ḡna sint s̄alternati posita non oportet
 ipsū esse multiplex. vt aial z auis sūt genera
 s̄alternati posita respectu corui. Lozū enī d̄:
 aial volatile bipes: z etiā d̄: auis. tū qz aial z
 auis sunt genera subalternati posita: iō nō
 oportet qz coru⁹ sit multiplex. Hoc etiā pōt
 fieri resp̄itiēdo ad genera. Cōsequēter i 4^a
 particula docet cognoscere multiplex resp̄i-

Thopicoꝝ.

ad d'ras. z intendit gnoꝝ cōclusiones. Quarus
 p'ima tāgit p^m cōsiderationē que ē bec. Na
 tis significatis alicui⁹ p'positi. oportet inspicē
 ad d'iones eoz: z p'p'io genere oportet videre
 si p'fice remaneat eadē d'ra. z si nō p'p'ositi
 est multiplex. vt album in colore sic diffinitur
 est corp⁹ h'is albedineꝝ. Sed albū in voce sic
 diffinitur: est vox bñ audibilis. mō interem
 p'io p'p'io genere. s. corpore z voce nō rema
 net eadē d'ra. qz nō est idē habere talem colo
 rē z esse bñ audibile. iō album ē multiplex. Et
 subdit q' in diffinitionib⁹ sepe latet assequē
 equocū. iō oportet vidē re si p'dicata in diffini
 tione posita zueniāt diffinito fm diuersas rō
 nes. vt si q' diffiniat significatus sanitatis vel
 p'fectū sanitatis dādo eandē d'ionē vtriusqz
 .s. q' est mediocriter se h're ad sanitatē. nō dis
 cendū ē. s. sine distinctione: sed inspiciendū ē
 qd vtrūqz dicit. qz significati dicit mediocrit
 se habere ad sanitatē: q' f' illā. z p'fectū sa
 nitatis dicit mediocriter se habere ad sanita
 tē qz facit illā. Scda cōclusio tangit z^{am} cō
 siderationē: que ē bec. Si significata p'positi
 nō sint compabilia fm magis z min⁹ aut fm
 equale: ipsum ē multi⁹. vt vox albi z vestis al
 ba nō sunt compabiles. Silt' humor acutus z
 vox acuta nō sunt compabiles. iō albū est eg
 uocū: z silt' acutū est equocū. nā oē vniocum
 est compabile fm magis aut min⁹ aut fm eq
 le. Tertia cōclusio tāgit z^{am} cōsiderationē
 que ē bec. Diuersoz generē z non s'balternati
 postroz diuerse sunt spēs z d're. vt aialis z sci
 entie. iō considerandū ē si p'positū sit d'ra di
 uerzoz generū z non subalteruati postroz: qz
 tūc p'positū erit multiplex. Paret exemplo. qz
 acutū ē d'ra vocis z magnitudinis. Differt enī
 vox a voce: eo q' vna sit acuta z alia g'uis. sic z
 magnitudo differt a magnitudine. iō acutū ē
 equiuocū. Diuersoz enī generū z nō subalter
 nati postroz diuerse sunt spēs z d're. Quar
 ta cōclusio tangit z^{am} cōsiderationē. Si p'po
 siti sub eodē noie habeat differētiās diuerso
 rū generū ipsū ē multi⁹. vt color q' est in cor
 porib⁹ h'z istas d'ras q' sunt disgregare z con
 gregare visū. Sed color qui ē in melodijs ta
 les differētiās nō h'z. Quinta conclusio tan
 git qntā cōsiderationē: q' est bec. Lū spēs nul
 lius sit d'ra: Nā hō z hos nulli⁹ sūt d're. iō cō
 siderandū ē si p'positū sub eodē noie sit spēs
 vni⁹ z d'ra alteri⁹: qz tūc p'positū erit multi⁹.
 vt albū iñ corpore ē spēs coloris: z albū in vo
 ce ē d'ra. Differt enī vox a voce: eo q' alba sit.

Conclusio responsalis. tan
 tū sunt 4^{or} instrumenta abundandi in sil^m

dialecticis. Paret p' sufficiētiā. qz p'ungit abū
 dare in sil^m dialecticis ex p're vocis vel ex p'
 te rei: Si p^m B est ou⁹. Uel ex p're vocis cō^{re}:
 z sic ē p'p'om sumptio. Uel ex p're vocis incō
 plere: z sic ē mul⁹ distinctio. Si ex p're rei B
 est ou⁹. Uel ex p're zueniētiē: z sic est sil' iudi
 nis cōsideratio. Uel ex p're d're: z sic ē d'rarū in
 uētiō. Et vocat instrumentū p'p'ritudo qdam
 ad recipiendū faciliter z p'p'ite plura media
 ad eandē conclusionē dialectice probandā.

Dubitatur primo vtrum de
 similitudinis cōsiderationē tractare spectet ad dia
 lectici. Pro dubio sup'pōit q' are^{leo} in 3° p're
 p'n¹ hui⁹ tractat⁹ d'eterminat de differētiarū
 inuentiōe: ponēdo duas cōclusiones. Quaz p^a
 tangit primā cōsiderationē: q' est bec. oportet
 cōsiderare d'ram eoz q' sunt eiusdē generis. vt
 qd est illud in q' differt iustitia a fortitudine: z
 p'udētia a tēperantia. Bec enī oia sunt ex eo
 dē genere. s. ex genere virtutis. Scda con
 clusio tangit z^{am} cōsiderationē. oportet cōside
 rare d'ram eoz q' sunt in diuersis generibus:
 q' nō nō nimū differūt. vt in q' differt sensus a
 scia. Nā in his que nimū differūt: manifeste
 sunt oēs differētiē eoz. Consequēter in 4^a
 p're p'n¹ ponit tres cōclusiones ad cognoscen
 dū similitudinis cōsiderationē. Prima 2° tan
 git primā cōsiderationē: que ē bec. oportet co
 gnoscere similitudinē eoz q' sunt in diuersis ge
 nerib⁹ q'liter se habeat vni ad alterū: Nā sic
 se h'z aliud ad aliud. vt sicut disciplina se h'z
 ad disciplinā: ita sensus ad sensati. Opor
 tet etiā cognoscere q'liter alterū ē in altero: qz
 sic aliud ē in alio. vt sicut visus i oculo: ita mēs
 ē in aia. z sicut tranquillitas ē in mari: ita serenē
 tas ē in acre. Scda cōclusio tāgit z^{am} cōsi
 derationē: q' est bec. oportet cōsiderare similitu
 dinē eoz q' multū differūt. qz per eā faciliter po
 terim⁹ accipere similitudinē in alijs. Tertia cō
 clusio tangit z^{am} cōsiderationē: q' est bec. oportet
 cōsiderare similitudinē eoz q' sunt in eodē
 genere. vt videre si sit aliqd cōe qd oibus insit
 vt hōi z eq' z cani inest aliqd cōe in quo sunt
 sil'ia. hoc sup'posito r'ides p' tale distinctionē
 cōsideratio similitudinis dupli⁹ pōt cōsiderari.
 Uno mō vt rōne ipsi⁹ aliqd inferat. z sic ē lo
 cus dialectic⁹ z nō instrumentus. Alio mō vt p'
 eā intellectus accipiat plures terminos q' p'nt
 eē media ad sillogisandū dialectice. z sic ē in
 strumentū.

Dubitatur secundo. ad quot
 est utilis multiplicis distinctio. Pro solutio
 ne sup'ponit q' are^{leo} in B z^o ca^o d'eterminat

p' sufficiētiā p'z. s. cō instrumentū

instrumentū

prima q'nta

consideratio similitudinis dupli⁹ pōt cōsiderari

Multiplix significatio dicitur ad rem

de utilitatibus predictorum instrumentorum. et continet tres partes. In quarum prima intendit talem conclusionem. Multi^{ca} distinctio est utilis ad tria. Primo ad manifestandum propositum. quod propositum multiplex non potest esse manifestum nisi sciamus quotiens ipse dicitur. Secundo est utilis ad hoc quod fiat disputatio ad res et non ad nomen. quoniam si multiplex sit indistinctum tunc opponens et respondens non capiunt propositum pro eodem: et sic disputat ad nomen. Sed si multiplex sit distinctum: tunc opponens videbitur ridiculosus nisi capiat ipsum sicut et respondens. Tertio est utilis ad non paralogisari et paralogisari. quod si opponens sciat distinctionem multiplicis poterit paralogisare respondentem non scientem distinctionem multiplicis. hoc tamen non semper accidit: sed solum quando multiplex in uno sensu est verum et in alio falsum. Et subdit quod paralogisare respondentem non est modus conveniens dialectice: quod verendum est omnino dialecticis ad nomen disputare nisi de proposito non posset aliter disputare.

Dubatur secundo. ad quot est utilis differentiarum inveniatio. Pro responsione supponit quod in 2^a parte huius capituli docet utilitates differentiarum inveniatio. et intendit talem conclusionem. Differentiarum inveniatio utilis est ad duo. Primo ad sillogismos de eodem et diverso. quod si inveniatur oram aliquorum: ostendemus ea non esse eadem: sed diversa. Secundo est utilis ad cognoscendum diffinitiones uniuscuiusque. quod per differentias sepamus propriam rationem cuiuslibet substantie a cuiuslibet alia. Consequenter in 3^a parte ponit talem conclusionem. Similitudinis consideratio est utilis ad tria. Primo ad inductivas ratiocinationes. quod propter similitudinem singularium ex ipsis singularibus agredimur inducere universale. ergo est utilis ad inductiones. Aliis patet. quod non est facile indicare ignorantem similia. Secundo est utilis ad sillogismos ex oppositis. quod probabile est quod sicut se habet in uno similitudo sic se habeat in reliquis. ideo quod ostendimus de uno similitudo: possumus ostendere de aliis. Tertio est utilis ad diffinitionum assignationem. quod per similitudinis considerationem possumus cognoscere aliquod commune in quo aliqui conveniunt: quod commune est genus si predicatur in quid. Nam de numero communium illud quod maxime in eo quod quid est predicatur genus erit. Valeret etiam in illis que non sunt eiusdem generis quod illud quod est commune illis que non sunt eiusdem generis potest poni pro genere. hoc declarat per duo exempla. Primum exemplum. tranquillitas in mari et serenitas in aere conveniunt in hoc quod utri-

Deus dicitur vult subdit

Similitudo dicitur de similitudine

est quies. ideo quies est de diffinitione unius usque. Secundum exemplum. punctum in linea et unitas in numero conveniunt in hoc quod utriusque est principium. ideo principium est de diffinitione eorum. Nam unitas est principium numeri: et punctum est principium linee. Consequenter epilogando continuat dicta in isto primo: determinandis in 2° dices. Instrumenta per que sunt sillogismi dialectici sunt hec 4^{or} predicta. Sed tunc ad quos hec predicta instrumenta sunt utilia sunt hic quod dicendi sunt. scilicet in 2° dicitur.

Ad rationes ante oppositum.

Ad primam dicitur. quod 15 predicta instrumenta primo et per se sunt instrumenta abundandi in sillogismis dialecticis: ex parte tamen sunt instrumenta abundandi in inductionibus dialecticis. Uel posset concedi antecedens et negari consequentia. quod instrumentum dialecticum debet reddere hominem promptum ad statim reperendum plura media ad eandem conclusionem dialectice probandam. modo eadem conclusio non potest inductive probari nisi per unum medium: videlicet per aggregatum ex suis singularibus. ideo nulla sunt instrumenta abundandi in inductionibus dialecticis. Ad 2^{am} dicitur. quod 15 propositionum sumptio sit necessaria ad sillogismum dialecticum: tamen habitus qui docet nos sumere plures propositiones per quas potest eadem conclusio dialectice probari est instrumentum utile ad abundandum in sillogismis dialecticis. Ad 3^{am} primo responderetur ad primam partem quod multiplicis distinctio potest tripliciter considerari. Uno modo ut per eam intentiones non intentione remoueantur: et que sunt ad propositum acceptentur. et sic ad quolibet sciamus pertinet distinctio multiplicis. Secundo potest considerari ut per eam argumentationes solent dissoluantur. et sic pertinet ad sophisticam. Tertio potest considerari ut per talem distinctionem habeamus plures terminos et ex parte plura media ad eandem conclusionem probandam. et sic pertinet ad dialecticam. Ad 4^{am} partem respondet quod differentiarum inveniatio potest dupliciter considerari. Uno modo ut per ea habeatur differentie ad demonstrandum conclusiones: et ad diffiniendum terminos. et sic pertinet ad demonstratoriam et metaphisicam. Alio modo consideratur ut per ea reperiantur plures termini qui possunt esse media ad sillogisandum dialectice. et sic est instrumentum dialecticum. De similitudinis consideratione patuit in primo dubio.

Et tamen de primo topicorum.

num qdā insunt subiecto indiuisibili: sicut ac-
 cidentia anime. Alia insunt subiecto diuisibi-
 li habenti pres. Et illa sunt duplitia: qz qdā
 insunt toti sbiecto: Alia autē solū insunt vni p-
 te subiecti. Et iterū illa sunt duplitia: qz qdā
 sunt q̄ sibi determinat certā ptem in subiecto
 vt simitas sibi determinat nasū: qdā vero sūt
 q̄ non determinat sibi certā ptem in subiecto.
 Et illa sunt duplitia: qz qdā sunt in subiecto
 maiori et pncipale pti. et qdā insunt minus
 pncipali pti. Et illa iterū sunt duplitia. qz qdā
 sunt talis nature q̄ cuiusqz pti insunt suffici-
 unt denominare totū: sicut lesura et egritudo
 et alia non sufficiunt de nominare totū: sic al-
 bedo in dente.

Sciendū secūdo qz secūdū li-

ber thopicorum in quo determinat arestote-
 les de ppleumate accidentis diuidit in duos
 tractatus. Quorū primus p̄inet vnicū capitulū
 quod habet duas ptes. In qua primā intēdit
 philosoph⁹ tres conclusōes. Prima conclusio
 tangit vnam suppositiōē: q̄ ē hec. Popleu-
 matum qdā sunt vniuersalia: vt ois volup-
 tas ē bonū: et nulla voluptas est bonū. Alia
 sunt pticularia: vt qdā voluptas est bonū: q̄
 vna voluptas nō est bonū. Secūda conclusio ta-
 git scōas suppositiōē: q̄ ē hec. ppleumata vtra-
 ra affirmatiua q̄ negatiua sunt pōa pticulari-
 bus. Patz qz ostendēs vtrē simul ostendit ptic-
 ulare. vt ostendēs qz aliqd omni inest: ostē-
 dim⁹ qz alicui inest. Et ostendēs qz nulli in
 est simul ostendim⁹ qz alicui nō inest. Ter-
 tia conclusio tangit terciā suppositiōē: q̄ est
 ppleumata negatiua sunt pōa affirmatiua. pa-
 tet qz vt in plurib⁹ verbis asserūt ppositiōes
 affirmatiuas. ideo arguētēs cōtra ipsos habēt
 ipsis destruere pbando ptem negatiua. ideo
 ppleumata negatiua sunt pōa affirmatiua. Cō-
 sequēt in scōa pte hui⁹ capituli determinat
 arestoteles de ppleumate accētis: ponēdo q̄
 duos conclusōes. Quarū p̄ma est hec. in accide-
 ntibus difficilimū est pueniētē denominatiōē
 cōuertī: s; in alijs bene cōtingit. patet exēplo
 et ratione. Exemplo sic. qz in diffinitōē bene
 conuertitur. vt si aial gressibile bipes inest ali-
 cui: ipsum erit animal gressibile bipes. Simi-
 liter in genere: vt si aial inest alicui ipsus erit
 animal. Similiter in p̄cipio. vt si grām atice
 susceptibile inest alicui ipsi est grām atice sus-
 ceptibile. Ratione sic pbatur. qz n̄hil horū
 trium contingit fm qd̄ inesse vel non inec: qz
 qd̄libet horū aut simpliciter inest aut simpliciter
 non inest: Sed in accidentib⁹ n̄bil pbibet q̄
 aliquid inest fm qd̄: vt albo vel iustitia. iō

prima gto
 ppleumate
 gto
 gto
 prima gto
 gto
 prima gto
 gto

Ireca initium secūdi thopico- rum queritur primo. Vtrum

in accidentibus ab inesse ad esse sit formalis
 cōsequētia et ecōtra. Et videt qz sic. quia cau-
 sa formalis non separatur a suo effectu. ergo
 impossibile est albedinē alicui inesse et ipsus
 non esse album. et p̄sequēs ab inesse ad ec̄
 valebit vniuersaliter p̄sequētia. Scōo sic.
 accidentis esse et eius in esse sunt idem. ergo
 ab vno ad aliud valet p̄sequētia et econtra.
 Ans patet p̄ arestotele p̄mo methaphisice di-
 centem qz accidentis esse est inesse. Tertio
 sic ois forma q̄ pdicat denominatiōē de aliquo
 est ei realit inberens. q̄ ab inesse ad esse valet
 cōsequētia. tenet p̄sequētia: qz omne acci-
 dens denominatiue pdicatur de suo subiecto
 In oppositū est aresto.

Sciendū primo qz pro decla-

ratione terminorum in q̄stione positorū ponū-
 tur due suppositiōes et tres distinctiōes. Pri-
 ma suppositiō est hec. inec alicui est ec̄ in illo
 fm aliquē modū essendi in. Scōa supposi-
 tiō accidēs esse est ipm pdicari de suo sbiecto
 Ex quo sequit qz q̄rere vtrū ab inesse ad esse
 valeat p̄na ē q̄rere vtrū a ppositiōe significa-
 te accidēs inberere suo subiecto: ad ppositi-
 onem in qua pdicatur accidēs de subiecto va-
 leat p̄na. Vel vtrum ad ppositiōē significātē
 accidēs inberere suo subiecto sequat. ppositi-
 tiō in qua pdicat accidēs de subiecto. vt al-
 bedo inberet fori. q̄ fortes est alb⁹. Prima
 distinctiō est hec. Accidentiū qdā insunt sb-
 iecto sub esse p̄fecto: sicut color sub esse intē-
 so. Alia insunt sub esse in imp̄fecto: vt color
 sub esse remisso. Scōa distinctiō accidētū
 qdā insunt inesse p̄manētē: vt rubedo na-
 turalis. Et qdā insunt inesse trāseūtī: vt ru-
 bedo ex verecūdia. Tertia distinctiō. accide-

Sicut
 p̄na
 scōa
 tertio
 scōa
 p̄na
 scōa
 tertio

ad ostendendum aliqd esse album vel iustus non sufficit ostendere qd albedo vel iustitia sibi insit. Scda conclusio tangit duo peccata cuitanda a dialetico. et est hec. Duo sunt peccata incidentia in ppleumatibus. Prmu est mentiri: quod accidit quando dicim⁹ inesse illud quod non inest. Scdm peccatum est tra sgre di ppositam locutione: qd ptingit quado nominam⁹ res extraneis nomib⁹. vti appellamus homine platani id est arbores euerfa Tertia conclusio tangit vna consideratione ad terminandu ppleumata accidentis. et est hec. Si predicatu quod inest fm modum in essentia alioru predicatoz assignetur inesse vt accidens peccatum e in assignatioe accidentis. Quarta conclusio ostedit circa qd pdicatu maxime ptingat b peccatum. et est hec. hoc peccatum maxime accidit in genere. patet exemplo et ratione. exemplo sic . si quis dicit colorem inesse albedini vt accidens peccat. quia non accidit albo colore esse: cum color sit genus albi. Ratione sic pbatur. quia ille qui assignat aliquid in esse vt accidens assignat ipsum in esse fm denominationem. s; si quis assignet gen⁹ inesse vt accidens peccat. vt si qd dicat albedinem colorari: vel ambulationem moueri: peccat. qz a nullo genere denominatione pdicatio de specie dicit: s; omnia genera vniuoce de specie pdicantur. Nam nomen et ratione generu species suscipiunt. Ex hoc infert qd qui dicit coloratum inesse albo non assignat hoc inesse vt genus ppter denominationem: Neqz vt ppru: aut diffinitio. qz illa non insunt alteris a ppris subicibilibus. qz multa alia ab albedine colorantur. vt lignus equ⁹ lapis homo zc.

Sciendu tertio qd circa hunc textum incidunt quatuor difficultates. Quaz prima est vtrum pdicta diuisio ppleumatum sit sufficiens. Et videtur qd non. quia vniuersale et particulare sunt passionis ppositioni conuenientes. sed ppleuma non est ppositio s; zc. Item sicut est aliquod ppleuma vniuersale: ita est aliquod propleuma in diffinitum. Respondet p tales distinctionem. ppleuma potest capi dupliciter. Uno modo proprie vt est questio: vtramqz partem contradictionis conplectens. Alio modo capitur minus proprie: scilicet pro ppositione data a respondente ad ppleuma primo modo dictum pposita. et sic capitur hic. Et per hoc patet solutio ad pma rationem factam. Et ad secundam dicitur qd ppleuma indefinitum continet s; ppleuma

te particulari. Scda difficultas. quid est ppleuma accidentis: Respondet qd est illud quod qritur pdicatum inesse subiecto cum ex pssione ipsius accidentis vt vtri color insit corpori vt accidens. Tertia difficultas quare primo determinat de propleumate accidentis. Respondet qd ppter tria. Primo propt eius difficultatem. Scdo propter eius terminabilitate: qz solum e terminabile negatiue modo pbatur est in textu qd ppleumata negatiua sunt ppa affirmatiuis. Tertio ppter conuenientia cu ppleumate simplicis inherentie. Quarta difficultas vtri genus de specie possit predicari denominatione. Suppositis his q dicta sunt in pdicamento in capitulo de denominationis: pronunc respondet p duas suppositioes: et duo dicta. Prima suppositio e hec. gen⁹ pdicari de specie denominatione est pperum generis pdicari de ipsa specie abstractiue designata vt albedo e colorata. Scda suppositio passio superioris multoties nominat noie pcrei ipsius superioris. vt quanti est id e qd diuisibile vel habens ptes. Primum dictu concre tum generis captu ppassione ipsius generis denominatione pdicatur de ipsa specie sicut passio. vt linea est quata id est linea e diuisibilis vel habens ptes. Scdm dictu pperum generis vt generis est nunqua pdicatur de spe. vt ista est falsa: linea est quanta: si sit sensus: linea habet quantitate: vel linea habet subiectu quantitate. Et quo patz responsio ad difficultatem: scilicet qd nullum genus pdicatur denominatione de specie. Patet quia dictum est in textu qd a nullo genere denominatione pdicatio de spe dicit.

Conclusio respōsalis. in omnibus accidentibus ab inesse adesse et econtra est formalis psequencia. patet p rationes factas ante oppositum. sed autoritates aristotelis debent intelligi de accidentibus q impfece insunt: aut intransitu: aut pti que no suffiunt denominare totum. Scda ps etiam debet intelligi de accidentibus q pdicantur denominatione denominatione intrinseca.

Dubitatur primo. vtrum propleuma simplicis inherentie sit terminabile p locos dialeticos. Pro q supponit q aristoteles in secundo tractatu docet terminare propleumata simplicis inherentie. Et ptingit duo capitula. In quorum pmo docet terminare ppleuma simplicis inherentie p locos intrinsecos. Et continet quinqz ptes. in pma pte terminat ppleuma simplicis inherentie p locum a toto.

Scda glosa

Tertia glosa

Quarta glosa

Quinta

Prima difficultas

Alteuma p pmp dicitur

Scda glosa
Tertia glosa
Quarta glosa
Quinta glosa
Prima difficultas
Alteuma p pmp dicitur

Thopicoꝝ

In quantitate: ponendo vnā considerationē: q̄ talis est. Si aliquod predicatū assignet ali cui subiecto omni vel nulli oportet considerare ad suas species et nō in infinitis id ē in indiuiduis: et si nō sit instantia in speciebus oportet iterum diuidere vsq; ad indiuidua: et si in aliquo inueniatur instantia: destruendum est p̄pleuma. vt si volumus ostendere q̄ omnium oppositorū eadē disciplina: oportet primo uidere si eorum q̄ sunt ad aliquid et contrariorū et eorum q̄ fm priuationē et habitū et eorum q̄ sunt fm contradictionē sit eadez disciplina. Et postea oportet videre ad indiuidua vt si iusti et iniusti: dupli et dimidiū cecitans et visus: esse et non esse: sit eadē disciplina. Nā si predicatum alicui istoz non inest: destruendum est p̄pleuma. valet etiam iste locus ad construendum. quia si respondens videat p̄dicatum inesse omnibus aut pluribus: tūc debet concedere p̄positum aut ferre instantiam in aliq̄: Aliter erit ad inueniēdū ductus. Ex q̄ patet responsio ad dubium.

Dubitatur secūdo Vtrū propleuma simplicis inherētie sit terminandū p̄ locū a diffinitione. Pro solutione supponitur q̄ aristoteles in sc̄da parte terminat p̄pleuma simplicis inherētie p̄ locum a diffinitione ponendo vnā conclusionem: q̄ tangit talez cōsiderationem. Si aliquod predicatum assignetur alicui subiecto inesse: oportet videre si p̄dicatum p̄ueniat oioi subiecti: et etiam si diffinitio p̄dicati cōueniat diffinitioni subiecti: si non: destruendum est p̄pleuma: et si sic: construendum est. Declarat p̄ tria exempla. Primum est. si quis dicat deum facere iniuriam: oportet videre quid sit iniuriā facere. Nā iniuriā facere est sponte nocere: deo autē nō p̄uenit sponte nocere: ideo nec deo conuenit iniuriā facere. Sc̄dm exemplū. si dicatur q̄ studiosus est inuidus: oportet videre quid sit inuidia. est enim tristitia de apparenti prosperitate alicuius boni. tunc manifestū est q̄ studiosus non est inuidus: qz esset prauus. Tertium exemplū. si dicatur q̄ rephensor ē inuidus: videndum est vtrūq; . Rephensor enim est qui tristatur in maloz prosperitate. Sed inuidus est qui tristatur in bonoz prosperitate. ideo manifestum est q̄ rephensor non est inuidus: Ex hoc patet responsio ad dubium.

Dubitatur tertio: Vtrū propleuma simplicis inherētie sit p̄pleuma diu leticum. Pro dubio supponit q̄ ad declarationem p̄siderationū p̄cedentū ponit aristoteles

tr̄a documenta. Primum documentū si in diffinitione subiecti vel p̄dicati acceptum sit aliquid obscurum: accipiēda est diffinitio subiecti vel p̄dicati ipsi termini obscuri: do nec veniamus ad notitiā p̄positi. Sc̄dm documentū. si respondens velit sumere aliquā p̄positionem vniuersalē: et contra eaz videat instantiam: debet eam sumere cum sua instantia. Nā instantia est argumentū ad p̄positū Tertium documentū q̄ res appellande sunt vt plures eas appellat. Sed q̄ insunt ipsis rebus vel non insunt hoc nō est accipiēdū a pluribus. Nam q̄ sanatiū sit p̄fectiū sanitatis deberet dici vt plures dicunt. Sed vtrū sanatiū sit effectiū sanitatis nō est dicendū vt plures: sed vt medici.

Rationes ante oppositū soluntur ex dictis.)

Queritur secūdo Vtrū multiplex destruendum sit vel construendum in vtroq; sensu vel in altero tantum. Et videtur q̄ non sit construendū in vtroq; sensu. quia multiplex importat sua significata disiunctiue. sed ad p̄struendum disiunctiuam sufficit construere vnā partē. q̄ ad p̄struendum multiplex sufficit ipsuz p̄struere in vno sensu. Maior patet p̄ aristotelem in p̄sentī textu qui ponit significata istius multiplicis opportunitate disiunctiue sic. opportunus est expediens aut bonum. Sc̄do sic q̄ non sit destruendū in vtroq; sensu: quia multiplex importat sua significata copulatiue. s; ad destruendū copulatiuam sufficit destruere vnā partē. q̄ ad destruendum multiplex sufficit destruere in vno sensu. Maior patet per aristotelem p̄mo per hermenias q̄ dicit q̄ si tuica fecerit boiezz equi nihil differt dicere istam copulatiuam hō est albus: et equus ē alb⁹. Tertio sic autoritate aristotelis dicentis q̄ ad destruendū vel cōstruendum aliquod multiplex sufficit ipsū destruere vel cōstruere in vno sensu. In oppositum est aristoteles dicēs tēptandū est penes ambo ipsum p̄struere vel interimere.

Sciendū primo q̄ pro declaratione terminozum ponunt due suppositiones et due distinctiones. Prima distinctio ē hec. Multiplex non importat sua significata copulatiue nec disiunctiue: s; in cōiuncte. qz quando termin⁹ iponebat ad significandum vnū suoz significatorum: tunc ipositor non habuit respectū ad aliud significatum. Sc̄da distinctio quilibz multiplex ē distinguē

dum: et nullū ē concedendū: supposito etiaz q̄ in vtroq; sensu esset verū. Similif nullum multiplex ē negandus: supposito q̄ in vtroq; sensu esset falsum. *Pr̄ia distinctio duplex est multiplex: q̄tam est multiplex incōplexū sine equocū. et sub tali multiplicitate nō p̄t̄n̄git descendere ad sua significata nec copulata sine nec disunctiue. Aliud est multiplex complexum et amphibologicum. et talis p̄positio non equiualeat p̄positioni copulatiue nec disunctiue: s; equaleat pluribus kathegrāmaticis in cōiuncte captis. Sc̄da distinctio duplex est multiplex. quottam est latens: cuius multiplicitas later vel opponentem vel respondētē. et apud illum q̄ later tale multiplex habet rationem vniuoci. Ideo sufficit destruere vel construere ip̄m in vno sensu. Aliud ē multiplex manifestū: cuius multiplicitas est manifesta respondentem vel opponentem. et apud illum cuius talis multiplicitas ē manifesta debet p̄bari in vtroq; sensu.*

Sciendū secūdo. q̄ in tertiā p̄te huius capituli docet aristoteles terminare p̄leuma simplicis inherētie inspiciēdo ad multiplex. Et intendit quinq; cōclusiones. Quaz p̄ma tangit vnam p̄siderationē in multiplici equoco latente: que est hec. Si multiplicitas p̄positi lateat respondētē tūc p̄positū est cōstruendū vel destruendū s̄m vnu sensū: si non possit destrui vel p̄strui s̄m omnem sensum. Et subdit q̄ tale multiplex diuersimode ē p̄struendū v̄l destruendū. q̄ ad destruendū ip̄m sufficit destruere vnu sensum sine aliqua p̄conessione: s; ad p̄struendū ip̄m oportet v̄t p̄conessione: s; q̄ sicut est in illo sensu ita est in alio. Nō enim verū est q̄ si anima hominis sit immortalis: q̄ omnis anima sit immortalis. id̄ p̄us oportet v̄t p̄conessione: ita q̄ sicut est in vna anima ita ē in omni alia. hoc autem non contingit in illo multiplici cuius est vna communis rō. sicut geomif. p̄bat q̄ ysocheles habet tres angulos eq̄les duobus rectis: et p̄t̄ inferre sine aliqua p̄conessione q̄ omnis triāgul⁹ habet tres angulos: eo q̄ omnium triāguloz est vna cōmunis ratio: p̄ quā conuenit eis illud p̄dicatū qd̄ est habere tres angulos. **Secunda cōclusio tangit sc̄daz p̄siderationē** de multiplici equoco manifesto et non latente et ē hec. Si multiplicitas p̄positi sit manifesta tunc p̄positum est p̄struendum vel destruendum in vtroq; sensu. v̄t si oportunū sit multiplex ad expediens aut bonū: tunc ad cōstruendum ipsum oportet p̄bare q̄ oportunū

fit bonū et expediens. Et ad destruendū oportet p̄bare q̄ neq; sit bonum neq; expediens. **Tertia cōclusio tangit tertiā p̄siderationē** aspiciēdo ad multiplex non equocum: sed ad multiplex cōplexiue. et est hec. Si p̄positum sit multiplex nō s̄m equocationē: sed alio mō tunc ipsum oportet destruere in vtroq; sensu sed sufficit ipsum construere in vno sensu tantum. v̄t illa est multiplex habens tres sensus disciplina est vna pluriū. v̄t vniū tanquā finis et alterius tanquā eius qd̄ est ad finem. sicut medicina est faciēdi sanitatem v̄t finis: et cibandi v̄t eius quod est ad finem. **Sc̄d⁹ sens⁹ disciplina est vna pluriū** sic q̄ amboz tanq; finium. v̄t disciplina est vna cōtrariozum. In cōtrariis enim nihil ē magis finis altero. **Tertius sensus est q̄ disciplina est vniū p̄ se** et alterius per accidens. v̄t triangul⁹ p̄ se habet tres angulos eq̄les duobus rectis. sed eglatero per accidens p̄uenit. q̄ accidit triangulo esse triangulum eglaterū. **Quarta cōclusio tangit quartā considerationem. q̄ est hec. Si p̄positum fuerit multiplex sic q̄ sit verum in vno sensu et falsum in alio: oportet aspiciere in quo sensu est verum et in quo falsum. et si nos hoc lateat: tunc ipsum ē construendū et destruendum sicut p̄positum multiplex. parz duobus exemplis. Pr̄mū exemplū. disciplina potest esse pluriū duplicif: v̄t prius dictū est. Sc̄dū exemplū. desiderū ē pluriū: v̄t v̄t finis. sicut sanitas est finis medicine: alterius v̄t eius quod ad finē. sicut confectio medicinalis respectu medicine. Tertio desiderū est alicui⁹ s̄m accidens. velud in vino in q̄ est amarum et dulce. Desideram⁹ enim vinū non in eo q̄ vinum: s; quoniā dulce est. nam dulce p̄ se est desideratū: vinū autē s̄m accidens. Si enim austerū sit: iam non desideratur. **Quinta conclusio tangit quinta considerationem. Si in distinctione p̄positū ponatur aliquod nomē incertū: tunc oportet se trāsfere ad nomen certum. v̄t p̄plano opinabili sufficit ponere certum vel planū: pro inuestigare oportet ponere p̄quirere.** **Sciendū tertio q̄ in quarta** p̄te huius capituli docet aristoteles terminare p̄pleumata simplicis inherētie p̄ locum a sp̄tie ad genus et econtra. Et intendit quoz conclusiones. **Pr̄ma tangit vnam considerationem circa locum a genere ad sp̄ties. et ē hec. Si volum⁹ videre an p̄dicata cōtraria insint eidem sp̄tie: videndū est v̄t insunt generi illi⁹ sp̄tiei: et si sic p̄struendū ē p̄pleumata****

De Cap. multiplex

Pr̄ia distinctio duplex est multiplex

Pr̄ma ḡto

Pr̄ma ḡto

Thopicoꝝ

pbaf vno exēplo. si volumus scire vtrum cō-
tingat sentire recte et non recte: videndū est
vtrum ptingat iudicare recte et non recte. mō
contingit iudicare recte et non recte. q̄ contin-
git etiam sentire recte et non recte. p̄na tenet
quia iudicare est genus sentire. qui enim sen-
tit quodāmodo iudicat. Scda conclusio tā-
git scda; considerationem circa locū a specie
ad genus: et est hec. si volumus vidēre an p̄-
dicata cōtraria insint eidem generi: videndū
est si insint speciei. si sic construendū ē ppleu-
ma. patet exēplo. Si enim disciplina sit p̄na
et studiosa: et dispositio. q̄ dispositio est ge-
nus discipline. Consequens epilogando di-
cta sua subdit differentia inter p̄dictas consi-
derationes: quia p̄ma q̄ est circa locum a gene-
re ad speciem nō valz ad construendū ppleu-
ma. Sed scda cōsideratio q̄ ē a specie ad gen-
us est bona p̄na ad p̄struendum. Patz quia nō
est necessarium q̄ q̄cunq; insunt generi q̄ il-
la speciei insint. nam aial est volatile et q̄dru-
pes: homo autē non. sed q̄cunq; insunt spe-
ciei: necessario insunt generi. si enim homo ē
studiosus: necessario animal studiosum est.
Scda differentia. quia p̄mus locus qui est a
genere ad speciem est ver^o ad destruendum:
Secund^o autē est falsus. patet q̄ q̄cunq; ge-
neri nō insunt: necesse est illa speciei nō inesse.
sed q̄cunq; speciei non insunt: nō est necesse
q̄ illa generi non insint. Pro tertia cōclusiōe
p̄mittit duas regulas generales. Quaz p̄ma
est. de q̄buscunq; p̄dicatur genus: necesse est
de illis speciem aliquam illius generis p̄dica-
ri. Scda regula. q̄cunq; denominatiue dicitur
a genere: necessario dicuntur denominatiue
ab aliq̄ suarum specierū. De p̄ma regula dat
tale exemplū. vti de aliquo p̄dicetur disciplina
de eodem necessario p̄dicabitur gramatica
musica vel logica vel aliqua aliaz disciplinaz.
De scda regula dat aristoteles tale exemplū.
si aliquis habeat disciplinā a qua dicitur de-
nominatiue: necessario habebit gramaticam
logicam vel musicā vel aliq̄ aliaz disciplina-
rum a qua dicitur denominatiue. Ex his dua-
bus regulis infert aristoteles talem cōsidera-
tionem. Si aliq̄ p̄dicatur assignet inesse ge-
neri: videndum est vtrum insit alicui suaz spe-
tierum: si sic p̄struendū est ppleuma: et si nō
destruendum est tale ppleuma. B pbaf p̄ ex-
emplum. vti quis dicat animā moueri: consi-
derādū est si aia possit moueri fm aliquā spe-
ciem specierū motus: vtrūta augeri minui cor-
rumpi vel generari vel quacunq; alia spē mo-
tus moueri. Si enim anima fm aliquā spē

moueat: tunc manifestū ē q̄ moueat. Et si fm
nullam specierū motus moueat: palam ē q̄
non moueat. Quarta conclusio tangit tale do-
cumentū. si aliq̄ non sit copiosus in arguen-
do: tunc debet aspiciere ad plures diffinitōes
et descriptiones p̄positi: nam ad diffinitōes
vel descriptiones facilis est argumentatio.

Conclusio responsalis. mul-
tiplex construendū ē et destruendū in vtroq;
sensu. hec conclusio satis nota est ex dictis in
p̄mo notabili.

Dubitatur primo vtrum ad
esse antecedentis sequat esse p̄ntis. Pro du-
bio supponit q̄ aristoteles in sexta pie huius
capituli docz terminare ppleuma simplicis in-
herentie inspiciendo ad antecedētia et p̄na.
Et intendit decem conclusiones. Quaz p̄ma
tangit vnā suppositōes: q̄ est hec. ans p̄-
positi est illud quo existente necesse est p̄po-
situm esse. Sz p̄ns p̄positi est illud qd ex ne-
cessitate est: p̄posito existente. Scda cōclu-
sio tangit vnā consideratiōes: q̄ est hec. Si
volumus construere p̄positum construendū
est ans illius p̄positi. Et si volum^o eā destrue-
re: destruendum est p̄ns ipsius p̄positi. Ter-
tia conclusio tangit scda; considerationē: q̄ est
hec. Si aliquid ponat necessario seq̄ ad ali-
ud: videndum est si p̄ aliquo tempore nō seq̄
tur ad illud: et si sic tunc non erat eius conse-
quens. patet duobus exemplis p̄nam est.
Augeri non necessario sequit ad nutrirī. sem-
per enim nutrirī aialia: non tamen augent^r
Scdm exemplū. reminisci non sequit de ne-
cessitate ad scire. quia reminisci solum est rei
preterite: sz scire est tam rei p̄sentis q̄ future
Dicimur enim scire p̄sentia et futura. vt quā-
do erit defect^o solis. sz nō cōtingit reminisci
nisi illud qd est p̄teritum. Quarta conclusio
tangit vnā suppositionem: q̄ est hec. mod^o
sc̄p̄bisse est ducere suum respondētē ad ma-
teriam in q̄ sit idoneus ad arguendū. et hoc
quandoq; est necessariū: quandoq; vero est
apparens necessarium: quandoq; vero neq;
apparens neq; necessariū est. Est enim neces-
sarium quando opponens accipit antecede-
tia aut p̄sequētia in q̄bus ē idoneus ad argu-
endum: q̄ tamen sunt vtilia ad construendū
vel destruendum p̄positum. quia si respōdēt
negauerit ea: tunc necessariū est vt opponēs
se transferat ad p̄bandū ipsa. Est autē ap-
parens necessarium quando opponens solū
sumit antecedētia et p̄sequētia q̄ apparēt esse
vtilia ad construendū vt destruendū p̄positū

Sed non apprensus neque necessarium est si opponens solum intendat se transferre ut redarguat respondentem. Quinta conclusio tangit unum documentum. Dialecticus debet cauere ne utatur aliquo istorum duorum modorum. quod ultimus modus videtur omnino semotus et extraneus ad dialecticam. Sexta conclusio tangit secundum documentum. si contingat ut illo tertio modo: respondens non debet esse discolor sed debet concedere omnia que non sunt utilia ad propositum. quod ex omnibus talibus oppositis licet poterit opponens concludere: non tamen contra propositum. Septima conclusio tangit unam considerationem quolibet propositum habet multa prima: ideo ad destruendum propositum sufficit destruere unum illoz consequentium. quia uno istorum consequentium interempto interimitur propositum. Quod autem propositum habeat multa consequentia probatur. quia ille qui dicit unum dicit quodammodo multa. ut ille qui dicit hominem esse: dicit animal esse: et animatum: et discipline susceptibile esse. Octava conclusio tangit secundam considerationem. opponens debet cauere ne assumat alius difficilius ad probandum quam consequens et e contra. Nona conclusio tangit tertiam considerationem. Si fuerint duo opposita quorum necesse est alterum illoz inesse eides: ut homini egritudinem vel sanitate: Si volumus ostendere quod unum illoz predicatum inest vel non inest: considerandum est ad reliquum. quod si oppositum inest: tunc propositum non inest: et si oppositum non inest tunc propositum inest. Decima conclusio tangit quartam considerationem: que est hec. in disputatione necesse est aliquando et maxime congruum assumere orationes pro nomine ut pro equanimo non debemus capere modestum: sed istam orationem equam animam habens. Et pro magnanimo non debemus accipere fortem vel robustum: sed magnam animam habentem. Similiter pro bene fortunato debemus accipere illam orationem cuius fortuna fuit: sed vel studiosa. quodammodo dicit socrates quod bene fortunatus est ille qui habet studiosam animam. hanc enim dicebat unus cuiusque fortunam esse. Ex his patet responsio ad dubium.

Dubitatur secundo Vtrum illud quod ex necessitate inest inest ut in pluribus et e contra. Pro dubio supponitur quod in secundo capitulo docet aristoteles terminare proplema simplicis inherentie per locos extrinsecos: Et continet quatuor partes, in prima docet termi-

nare proplema simplicis inherentie incipiendo a contrario. et continet duas particulas. Quarum prima tangit quatuor conclusiones. Prima conclusio tangit unam diuisionem que est hec. Rerum alie sunt ex necessitate. alie vero insunt ut in pluribus. et alie ad vtrumlibet. Secunda conclusio tangit unam considerationem quodrimembrem. et est hec. Si illud quod inest ex necessitate assignetur inesse ut in pluribus: et si illud quod inest ut in pluribus assignetur inesse ex necessitate: et si contrarius eius quod inest ut in pluribus assignetur inesse ex necessitate: et illud quod inest ad vtrumlibet assignetur inesse ex necessitate vel ut in pluribus: mala est assignatio. Prima pars patet. quia illud quod ex necessitate inest omni inest: si illud quod inest ut in pluribus non omni inest. et sic assignatur non omni inesse illud quod omni inest. Secunda pars patet. quia homines sunt sui ut in pluribus: non tamen sunt omnes prauit: nec ex necessitate. Tertia pars patet. quia primum eius quod inest ut in pluribus inest ut in paucioribus. ut si homines in pluribus sunt sui: in paucioribus erunt boni. Secunda consideratio (que tangitur in tertia conclusione) que est hec. Si respondens dicat aliquod predicatum alicui subiecto inesse non determinando vtrum inest ex necessitate vel ut in pluribus: tunc opponens debet ipsum accipere inesse aut ex necessitate aut ut in pluribus: sed si fuerit sibi vtile. ut si respondens dicat suos esse exheredandos: tunc opponens debet capere illud esse ex necessitate. Quarta conclusio tangit quartam considerationem. Si idem ponatur sibi ipsi accidere: eo quod significat diuersis nominibus mala est assignatio. ut pro digno. id est talis philosophus diuidebat voluptates in gaudium iocunditatem et letitiam. Si quis ponat gaudere accidere huic quod est letari: tunc dicit idem sibi ipsi accidere. Et quo patet solutio ad dubium.

Dubitatur tertio: Vtrum sit possibile tria eidem simul inesse. Pro dubio supponitur quod in secunda particula intendit aristoteles septem conclusiones. Quarum prima tangit unam suppositionem que est hec. Contraria possunt complecti ad inuicem sex modis. Primo quando predicata et subiecta sunt contraria. et hoc duo. primo ut in istis suppositionibus: amicis oportet bene facere: et inimicis oportet male facere. Secundo modo e contrario. ut inimicis oportet bene facere: et amicis male facere. secundo modo quando duo tria predicantur de eodem subiecto. et hoc dupliciter. ut amicis oportet benefacere: et amicis malefacere. vel inimicis oportet

Thopicoꝝ

benefacere: et inimicis malefacere. Tertio quoniam idem predicatum predicatur de duobus contrariis et dupliciter. ut amicis oportet benefacere: et inimicis oportet benefacere: vel amicis oportet malefacere: et inimicis oportet malefacere. Secunda conclusio tangit secundam suppositionem: quod est hoc. due prime pplexiones non faciunt contrarietatem. quia illud quod est amicis benefacere: non est contrarium ei quod est inimicis malefacere. quia utriusque sunt eligenda et eiusdem moris. Similiter illud quod est amicis malefacere non contrariatur ei quod est inimicis benefacere. quia utrumque est spernendum et eiusdem moris. non videtur autem spernendum spernendo esse contrarium: nisi unum sit secundum supabundantiam. Aliud vero secundum egestates. id est defectum quia supabundantia et egestas sunt de genere spernendorum. Tertia conclusio tangit tertiam suppositionem: et est hoc. Alie quatuor contrarietates faciunt contrarietatem. patet quia illud quod est amicis benefacere contrariatur ei quod est amicis malefacere. quia sunt a contrario more. unum enim est bonum moris: et aliud est primum moris. et unum est spernendum: Aliud vero eligendum. et similiter in quolibet alia contrarietate est quod semper unum est eligendum: et aliud spernendum. et unum est bonum moris: et aliud primum moris. Quarta conclusio tangit vnam considerationem. quod est hoc. contingit eadem inesse plura propria ut amicis benefacere et inimicis malefacere. sed inimicis benefacere et amicis malefacere. Quia quatuor tangit secundam considerationem. Si aliquid contrarium assignetur inesse alicui subiecto: videndum est an suum contrarium inest: et si sic destruendum est propleuma. quia impossibile est contraria eadem simul inesse. Sexta conclusio tangit tertiam considerationem. Si aliquod predicatum assignetur inesse alicui subiecto videndum est si propter talem considerationem vel assignationem contingit propria simul inesse eadem et si sic destruendum est propleuma. ut si quis dixerit formas. id est ideas esse in nobis: tunc accedit moueri et quiescere eadem inesse. et similiter sensibile et insensibile. quia forme videtur esse immobiles. sed si sint in nobis erunt mobiles. Nam mouentibus nobis necessarium est etiam quod in nobis sunt omnia moueri. et iste forme sunt intelligibiles: et si sint in nobis sunt sensibiles. quia per sensum visus agnoscimus formam quod est in unoquoque singularium. Septima conclusio tangit quartam considerationem. Si aliquid contrarium assignetur inesse alicui subiecto: videndum est an suum contrarium possit illi inesse et si non: destruendum est propleuma. quod ideas est

susceptibile priorum. quod patet duobus exemplis. Primum est. si quis dicat odium esse in appetitu irascibili: videndum est si contrarium odij videlicet amicitia sit in appetitu irascibili: et si non tunc odium non erit in appetitu irascibili: sed in concupiscibili: Secundum exemplum. susceptibile discipline non est in appetitu concupiscibili ideo susceptibile ignorantie non est etiam in appetitu concupiscibili. Et sicut quod iste locus valet destructive. et non constructive. Et per hoc patet solutio ad dubium. Rationes ante oppositum solvuntur ex primo notabili.

Queritur tertio: Utrum consequentia contrario et propria in ipso sint formales proprie. Et videtur quod non. quia non sequitur deus est ens. quod non ens est non deus. quod est. et illa negatio tenet negantem: et tunc ipsa est falsa cum equaleat isti: nullum ens est non deus: vel tenetur infinitatem. et sic erit affirmativa cuius subiectum per nullo supponit. quod ipsa esset falsa. Secundo sic. non sequitur dignitas est virtus. quod illiberalitas est virtus. quod propria in ipso non est formalis. Tertio sic. non sequitur album est dulce. quod nigrum est amarum. Nec sequitur verum est contrarium quod falsum est incongruum. quod propria in ipso non est formalis. In oppositum est aristoteles.

Sciendum primo quod pro declaratione terminorum ponitur sex distinctiones. Prima est hoc. duplex est propria. quidam est propria contrario. Alia est propria in ipso. Secunda distinctio. Consequentia contrario est quadruplex. quidam est quod fit in contradictoriis. alia in contrariis. alia in pplexione oppositis. alia in relatione oppositis. Tertia distinctio. propria contrario secundum quodlibet predicatum modorum est duplex. quidam est propria contrario terminorum. Alia est propria contrario propositionum. Unde propria contrario terminorum in contradictoriis est illa in cuius ante dicitur aliquid predicatum de aliquo subiecto: et in consequente contradictorium subiecti dicitur de contradictorio predicati. ut omnis homo est animal quod non animal est non homo. Sed propria contrario propositionum in contradictoriis est illa cuius ante dicitur aliquid predicatum de aliquo subiecto: et in consequente contradictorium subiecti dicitur de contrario predicati. ut iustitia est virtus. quod iniustitia est vitium. Sed propria contrario propositionum in contrariis est illa cuius ante dicitur aliquid predicatum

Consequentia contrario est in opposito
quod siue falsum erudiat oppositum
quod siue falsum erudiat oppositum
quod siue falsum erudiat oppositum

Consequentia contrario est quadruplex

Consequentia contrario est quadruplex

Consequentia in ipso terminorum est
in amodo pro pro
subito et digne pro
oppositum pro d'oppositum
ut et ut iustitia virtus

Consequentia in ipso terminorum est
in amodo pro pro
subito et digne pro
oppositum amodo pro
ut et ut iustitia virtus
si hoc est pro d'oppositum
ut et ut iustitia virtus

Consequentia in ipso terminorum est
in amodo pro pro
subito et digne pro
oppositum amodo pro
ut et ut iustitia virtus

Consequentia contrario terminorum est
in amodo pro pro
subito et digne pro
oppositum amodo pro
ut et ut iustitia virtus

in qua ad aliquod aīis sequitur aliquod cōse
quens: et eius consequens est vna alia condi
tionalis in qua ad contrarium consequentis
sequitur contrarium antecedētis. vt si omnis
homo currit: omne rationale currit. q̄ si nullū
rationale currit: nullus homo currit. vt simili
ter diffiniretur consequētia econtrario termi
noz v^l p^positionū in p^patiue et relatiue op
positis. Quarta distinctio. consequentia in
ipso est q̄druplex fm̄ quoz genera oppositio
nis: sicut dictum est de consequentia econtra
rio. Quinta distinctio. consequentia in ipso
fm̄ quodlibet p^pditionum quoz membrozum
est duplex. quia quedam est consequentia in
ipso terminozū. alia est consequentia in ipso
p^positionum. Unde consequentia in ipso ter
minoz in contradictorijs est illa in cui⁹ ante
cedente enuntiatū aliquod p^pdicatum de aliq̄
sbiecto: et inconsequente contradictoriū p^pdi
dicati d^r de cōtradictorio sbiecti. vt hō est al
q̄ non homo est non animal. S^c p̄na in ipso
p^positionum. in contradictorijs est illa cuius
antecedens est vna conditionalis in qua ad
antecedens aliquod sequit̄ aliquod p^psequens
et eius consequens est vna alia p^pditionalis in
qua ad contradictoriū antecedentis sequitur
contradictorium p^psequentis. vt si homo est:
risibile est. q̄ si nullus homo est: nullum risi
bile est. S^c consequentia in ipso terminozum
in contrarijs est illa in cuius antecedente enū
tiatū aliq̄ p^pdicatū de aliq̄ sbiecto: et incōse
quente h^rium p^pdicatū d^r de contrario sbie
cti. vt iustitia est virtus: q̄ iniustitia est vitium
Consequentia vero in ipso p^positionum in
contrarijs est illa in cuius antecedente deno
tatur aliquod consequens sequi ad aliq̄ an
tecedens: et in consequente denotat contrari
um consequētis sequi ad contrariū aītis: vt
si aliquid est liberalitas illud ē virtus. q̄ si ali
quid est illiberalitas illud ē vitium. Et p̄similit̄
diffiniretur consequētia in ipso terminoz v^l p^p
ositionū in alijs oppositis. Sexta distinctio
duplicif̄ potest formare argumentū in oppo
sitis: Uno mō arguēdo ab vnicō opposito ad
reliquum. sicut arguēdo sic. fortes ē non al
bus. q̄ fortes non est alb⁹. et sic nō capitur h̄:
s^c de loco illius argumenti determinat a pe
tro his. in tractatu locozū dialecticoy. Alio mō
potest argui a plurib⁹ oppositis ad sua oppo
sita. et talis locus argumētū p^prie solet vocari
locus ab oppositis. Ex his inferunt duo. Pri
mū q^d p̄na econtrario solū tenet formalit̄ in
contradictorijs: et p̄na in ipso formalit̄ tenet
in alijs oppositis. Sc̄do sequit̄ q^d in p^psequētijs

Consequentiā in ipso h̄ q̄druplex

Consequentiā in ipso fm̄ quodlibet p^pditionum quoz membrozum est duplex

Uno mō p^p formalit̄ arguēdo ab vnicō opposito ad reliquum

tia econtrario terminozū negatio debet teneri
infinitanf: et in p̄na econtrario p^positionum
negatio debet teneri neganf.

Sciendū secūdo q^d in secun/
da pte docet arestoteles terminare p^pleu
ma simplicis inherētē p psequētia econtrario
et cōsequentiā in ipso. Et intendit sex conclusi
ones. Quaru p̄ma est hec. in cōtradictorijs
semp valet p̄na. econtrario affirmatiue et negati
ue et p̄uerbilif. Q^d val: ar affirmatiue patz
dubius exemplis. P̄imū exemplū: quia be
ne sequit̄ hō est animal. q̄ nō animal est non
hō. Sc̄dū exemplū. vt bene sequit̄. si homo
est: animal est. q̄ si non animal est: nō homo
est. Sed q^d nō valet negatiue patet quia si
cut sequitur bonum est suaue. q̄ non suaue ē
non bonū. ita etiam sequitur nō suaue est nō
bonum. q̄ bonū est suaue. Sc̄da conclusio
cōsequentiā in ipso valet in h^rijs. p̄ tribus ex
emplis. P̄imū est. si fortitudo est: virtus est.
q̄ si debilitas est: vitium est. Sc̄dū exemplū. si
fortitudo ē: eligendū est. q̄ si debilitas est: su
giendum est. et similit̄ valet in alijs. q̄ p̄na in
ipso valet in omnib⁹ h^rijs. Tertia conclusio.
sequentiā econtrario raro valet in h^rijs: s^c in ip
sis vt in plurib⁹ v^z p̄na in ipso. p^p q^d bene se
euechia est. q̄ sanitas est. s^c nō sequit̄. egritu
do ē. q̄ cathexia ē. Quarta conclusio p̄na eco
trario nō v^z in p̄uatis oppositis: s^c semp valz
p̄na in ipso. q^d bñ seq̄ vis⁹ ē sens⁹. q̄ cecitas ē
in sensibilitas. Quinta conclusio. p̄na in ipso sp
valet in relatis. p̄ trib⁹ exemplis. P̄imū ex
plū. bñ se⁹ triplū ē multi⁹. q̄ sb triplū est sub
multiplex. Sc̄dū exemplū. bñ seq̄ scia est opi
nio. q̄ scibile est opinabile. Tertiu⁹ exemplū. bñ
sequit̄ visus est sens⁹. q̄ visibile est sensibile.
Subdit vna instantiā. quia nō sequit̄ sensibi
le ē scibile. q̄ sens⁹ est scia. soluit p̄ interemp
tionē. nō enim v̄m ē q^d scibile sit scibile. m̄ lū
eni dicit scibile nō ē sciaz. Sexta conclusio.
p̄na in ipso bñ valet negatiue in relatiuis. q^d bñ
se⁹ sensibile nō ē sci⁹. q̄ sens⁹ nō est scia.

Sciendū tertio q^d arestote.
in tertia pte docet terminare p^pleuma simplicis
inherētē p locū a casib⁹ z p̄iugatis. Et p̄tiet du
as p̄ctas. q̄ p̄ a tagit tres conclusōes. P̄na
tagit duas sup̄pōes. z ē hec. Lōiugata sūt q̄
cūq^d se bñt sic abstractū z p̄cretū nois. vt iusti
tia z iustū: fortitū o z forte. Sc̄da sup̄pō cas⁹
sūt q̄cūq^d se bñt sic abstractū z p̄cretū adūbū:
vt iusti⁹ z iustē: fortitū o z fortif. Sc̄da z t̄ā
git p̄mā p̄sideratōz. q̄ ē h̄ q̄cqd p̄t⁹ d vno cō
iugatoz i o p̄t⁹ de oib⁹ q̄ sūt ciuidē p̄iugatoz

Demonstrat
consequentiā
in ipso h̄ q̄druplex
Consequentiā in ipso fm̄ quodlibet p^pditionum quoz membrozum est duplex
Consequentiā in ipso terminozū
Consequentiā in ipso p^positionum
Uno mō p^p formalit̄ arguēdo ab vnicō opposito ad reliquum
Alio mō potest argui a plurib⁹ oppositis ad sua opposita
Sciendū tertio q^d arestote.
in tertia pte docet terminare p^pleuma simplicis
inherētē p locū a casib⁹ z p̄iugatis
Et p̄tiet duas p̄ctas
q̄ p̄ a tagit tres conclusōes
P̄na tagit duas sup̄pōes
z ē hec
Lōiugata sūt q̄ cūq^d se bñt sic abstractū z p̄cretū nois
vt iustitia z iustū
fortitū o z forte
Sc̄da sup̄pō cas⁹ sūt q̄cūq^d se bñt sic abstractū z p̄cretū adūbū
vt iusti⁹ z iustē
fortitū o z fortif
Sc̄da z t̄ā git p̄mā p̄sideratōz
q̄ ē h̄ q̄cqd p̄t⁹ d vno cōiugatoz i o p̄t⁹ de oib⁹ q̄ sūt ciuidē p̄iugatoz

Thopicoꝝ

Dicuntur autē coniugata z casus esse eiusdes coniugationis. vt si iustitia sit laudabiliū: tunc iustus iustu z iuste sunt laudabiliū. z sicut iustitia est laudabilis: ita quod iuste sit laudabiliter fit. Tertia cōclusio tangit z^m considerationem. Si aliquid contrarium predicatur de vno coniugatorum: tunc contrarium talis predicati predicabitur de cōtrario coniugati. vt si iustitia sit scientia tūc iniustitia erit ignorantia. z quod iuste fit scienter fit: z quod iniuste fit ignoranter fit. In scda p̄tula docet terminare propleuma simplicis inherētie p̄ locum a generatione z corruptione. z intēdit duas conclusiones. Quarū prima est hec. Locus a generatione z corruptiōe valet affirmatiue z negatiue. De loco a generatione ponit tres maximas. Prima est. quozū generatio nes sunt bone ipsa bona sunt. Scda. quecuq; sunt bona eoz generatio nes sunt bone. Tertia. si generationes sunt male ipsa sunt mala. Pro loco a corruptiōe ponit duas maximas. Prima. quoz corruptiōes sunt bone ipsa sūt mala. Scda maxima. quozū corruptiōes sūt male: ipsa sunt bona. Scda conclusio. Locus a generantibus ad corripēda similiter valet affirmatiue z negatiue. Probat p̄ duas maximas. Prima est. si generantia sunt bona z ipsa genita sunt bona. Scda. quoz corrupēda sunt bona ipsa sunt mala.

Conclusio responsalis. con sequētia cōtrario tenet formaliter in cōtra dictorijs: z consequētia in ipso tenet formaliter in alijs oppositis. Conclusio satis patet ex dictis.

Dubitatur primo. Vtrū per locum a simili possit terminari p̄pleuma simplicis inherētie. Pro solutiōe supponit q̄ in 4^a parte hui⁹ caputuli docet terminare p̄pleuma simplicis inherētie p̄ alios locos dialeticos: ponendo talē conclusionē. In silibus siliter se habent vt si disciplina sit vna pluriū z opinio erit vna pluriū. Et si visus habere sit videre: siliter habere auditum erit audire. Et subdit quonā documentū. q̄ in silibus oportet arguere ea pte q̄ sunt silia: z non ea pte q̄ differūt. Ideo nō sequitur q̄ si scire ē intelligere: q̄ vnu scire sit vnu intelligere: z q̄ plura scire sit plura intelligere. qz cōtingit plura scire: intelligere autē nō. Scdo terminat p̄pleuma simplicis inherētie fm magis z minus: ponēdo talē cōclusionē. Si sim^r ad sim^r z magis ad magis. vt si voluptas sit bonum: magis voluptas erit magis bonū. Et si iniuriā facere sit malū: magis iniuriā facere ē magis

malū. z tenet iste loc⁹ tā affirmatiue q̄ negatiue. Tertio docet terminare p̄pleuma simplicis inherētie per locū a maiori sit trib⁹ modis. Primo qm vnu predicatur: predicatur de duob⁹ subiectis. Maxima. si cui magis videtur inesse nō inest: nec cui minus. Et si cui minus videtur inesse inest: z cui magis. Scdo fit qm duo predicata de vno subiecto predicantur. Maxima. si illud qd magis videtur inesse non inest: nec illud qd minus videtur inesse inest. Et si illud qd minus videtur inesse inest: z qd magis. Tertio fit qm duo predicata predicantur de duobus subiectis. Maxima. si illud qd magis videtur inesse: nō inest illi cui magis videtur inesse: nec id quod minus videtur inesse inheret ei cui minus videtur inesse. Et si illud qd minus videtur inesse inest illi cui minus videtur inesse: z illud qd magis videtur inesse inheret ei cui magis videtur inesse. Et subdit q̄ ex illis tribus modis sit locus a simili: vt deducit per exempla.

Dubitatur secundo. Vtrū per locum a fm quid ad simpliciter possit terminari propleuma simplicis inherētie. Pro dubio supponitur q̄ in hac vltima p̄tula docet aristoteles terminare propleuma simplicis inherētie. Primo p̄ locū ex appositione: ponendo tres cōclusiones. Prima tāq̄ vnam cōsiderationem: que ē hec. Si aliqd appositū alteri fatiat ipsum tale: ipsum appositū erit tale vt si aliqd appositū alteri fatiat ipsum bonū: vel albū: illud qd est appositū erit bonū vel album. Scda conclusio tangit z^m considerationē: que est hec. Si illud qd appositū alteri facit ipsum magis tale ipsum ē magis tale. Et subdit q̄ solū valet in his que suscipiūt magis z min⁹. Tertia conclusio tangit tertiam considerationē: que ē hec. Illud qd magis et min⁹ inest: etiā simpliciter inest. qz si aliqd nō sit albū v. l. bonū: ipsum non erit magis z minus albū vel bonū. Et subdit q̄ iste locus nō tenet negatiue. qz fortes nō dicitur magis v. l. minus hō: z tū propterea nō dicitur non hō. Consequēter in h⁹ p̄tulo hui⁹ p̄tule docet terminare p̄pleuma simplicis inherētie p̄ locū a fm qd ad sim^r: ponēdo z^m cōclusiones. Quarū p̄^a tangit vnā cōsiderationē: q̄ est hec. Si aliqd predicati inest alicui subiecto fm quid: cōtingit etiā ipsum inesse sim^r: z silr si inest quādo vel vbi. Patet. qz illud qd est impossibile sim^r in esse alicui: nō inest sibi fm quid neq; quādo neq; vbi. Scda conclusio tangit sex instantias contra predictam conclusionem. Quartus

prima est hec. Isti sunt naturaliter studiosi liberales et casti. ergo ipsi sunt simpliciter studiosi liberales et casti. consequentia non valet. Secunda instantia. non sequitur: contingit aliquando aliquod corruptibilem non corripitur. ergo simpliciter contingit aliquod corruptibilem non corripitur. Tertia instantia. non sequitur: expedit vii dyeta in locis egroris. ergo simpliciter expedit vii dyeta. Quarta instantia. non sequitur: possibile est tamen unum ens esse in hoc loco. ergo simpliciter est tamen unum ens esse. Quinta instantia. non sequitur: bonum est mactare patrem in triuallis. ergo simpliciter bonum est mactare patrem. Sexta instantia. medicina expedit egroranti. ergo simpliciter medicina expedit. Tertia conclusio. Illud dicitur simpliciter quod nullo addito dicitur. et illud dicitur bonum simpliciter quod nullo addito dicitur bonum. ideo mactare patrem non est bonum simpliciter: sed solus est bonum alicubi. Sed deos honorare est bonum simpliciter.

Dubatur tertio. Vtrum lo-
 ci a simpliciter ad magis: ab appositione: et a sim quid ad simpliciter teneat formaliter. Ad prima parte respondeo per duas suppositiones: tres distinctiones: et tria dicta. Prima suppositio est hec. Simpliciter in proposito vocatur terminus non comparativus sumptus sine adverbio magis. Et magis vocatur in proposito terminus comparativus gradus: vel terminus positivi gradus sumptus cum illo adverbio magis. Secunda suppositio. arguere a simpliciter ad magis est arguere ab antecedente in quo ponitur aliquis terminus non comparativus sine adverbio huius adverbii magis: ad consequens in quo ponitur idem terminus cum illo adverbio magis. ut arguendo sic. fortis non est albus. ergo fortis non est magis albus. Prima distinctio dupliciter potest argui a simpliciter ad magis. Uno modo ab uno simpliciter ad aliud magis. sicut nuper argutum est. Alio modo arguendo a pluribus simpliciter ad plura magis. Et hoc fit quoniam in antecedente sunt plura simpliciter: et in consequente sunt plura magis. ut arguendo sic: albus est coloratum. ergo magis album est magis coloratum. Secunda distinctio dupliciter potest argui a pluribus simpliciter ad plura magis. Uno modo in propositionibus categoricis. quoniam scilicet antecedens est propositio categorica: in qua tam subjectum quam predicatum sunt termini simpliciter sumpti. et quoniam est alia categorica: cuius subjectum et predicatum sunt idem termini sumpti cum adverbio magis. ut iustus est virtuosus. ergo magis iustus est magis virtuosus. Alio modo potest argui a

pluribus simpliciter ad plura magis in propositionibus hypotheticis conditionibus. sic quoniam antecedens est una conditionalis: in qua ad unum simpliciter denotatur sequi aliud simpliciter: et quoniam est alia conditionalis: in qua ad unum magis denotatur sequi aliud magis. ut si aliquid est iustus illud est virtuosum. ergo si aliquid est magis iustum illud est magis virtuosum. Tertia distinctio. Dupliciter potest fieri comparatio de simpliciter ad magis. Uno modo per compositionem proprie dictam. quoniam scilicet dispositio in qua fit comparatio perit utriusque comparabilium: unum tamen magis in certa et determinata proportione quam alteri. sicut quoniam homo et equus comparantur in albedine. Aliter fit comparatio de simpliciter ad magis per compositionem abusivam: quoniam scilicet comparabilia aliter se habent quam dictum sit. et de isto non est in proposito sermo. Primum dicitur est istud. Ab uno simpliciter ad unum magis tenet formaliter omnia negativae: sed e converso tenet affirmativae. Prima pars patet. quoniam boni sunt ethiops non est albus. ergo ethiops non est magis albus: et sic de similibus. Secunda pars patet. quoniam boni sequitur petrus est melior seu magis bonus quam iudas. ergo petrus est bonus et sic de aliis. Posset etiam probari per illam maximam: quod comparativus semper superponitur sui positivi: sed non e contra. Secundum dicitur est. A pluribus simpliciter ad plura magis arguendo in categoricis. Prima conditio est quod illa que ponuntur esse simpliciter possunt recipere comparationes. defectu cuius non sequitur: homo est aialis. ergo magis homo est magis aialis. Secunda conditio est quod predicatio de simpliciter sit quantitativa. defectu cuius non sequitur: albus est extensus. ergo magis albus est magis extensus. nec sequitur: albus est dulce. ergo magis albus est magis dulce. Tertia conditio. quod unum simpliciter non dicatur quantitativae de alio simpliciter et de suo opposito. id non sequitur: albus est coloratum. ergo magis albus est magis coloratum. quod coloratum dicitur quantitativae de albo et de nigro quod est eius oppositum. Quarta conditio. quod in ante ponatur constantia terminorum quoniam defectu cuius non sequitur forma: iustus est virtuosus. ergo magis iustus est magis virtuosus. quod positum quod omnes homines equaliter eunt iusti: ante est verum et quoniam falsum. Istis conditionibus observatis fecerit malis tria. ut sequitur formaliter: iustus est virtuosus. et magis iustus est magis virtuosus. Tertia dicitur. In hypotheticis conditionibus velis forma: quoniam a pluribus simpliciter ad plura magis: observatis tribus primis conditionibus predictis. ut boni se: aliquid est iustum. id est virtuosum. ergo si aliquid est magis iustum ipsum est magis virtuosum. Ad 2am partem dubii respondeo per unum dictum. Locum ab apertis regulas per duas maximas tertio enumeratas in dubio procedenti: et tenet utriusque tribus

Prima p. aqua n. ad
secunda p. aqua n. ad
tertia p. aqua n. ad
quarta p. aqua n. ad
quinta p. aqua n. ad
sexta p. aqua n. ad
septima p. aqua n. ad
octava p. aqua n. ad
nona p. aqua n. ad
decima p. aqua n. ad
undecima p. aqua n. ad
duodecima p. aqua n. ad

Secunda p. aqua n. ad

Secundus
tertius
quartus
quintus
sextus
septimus
octavus
nonus
decimus
undecimus
duodecimus

conditionibus obseruatis. Prima est qd illud quod apponitur non sit forma illius cui apponitur. defectu cuius non sequitur albedo addita fori facit fortem album qui prius non erat albus. ergo albedo est vel erat prius alba. Nec sequitur: anima addita corpozi facit ipsum animatum. ergo anima est vel erat prius animata. Secunda conditio: qd propter appositionem vnius ad alterum non reddatur resultans tale per alterationem illoꝝ inter se. Ideo non sequitur: aqua addita calci: reddit calcem calidam. ergo aqua est vel erat prius calida. Nec sequitur: calidissimi additum frigidissimo facit resultans tepidum: ergo calidissimi est vel erat prius tepidum. Tertia conditio: qd appositum non faciat aliud tale per accidens. ideo non sequitur: diuitie appositae homini reddunt hominem peiorē. ergo diuitie sunt male. Ad tertiam partem dubij respondetur per vnum dictum. Locus a fm qd ad simpliciter tenet formaliter constructiue 4° conditionibus obseruatis. Prima est qd determinatio faciens dictum fm quid sit natura conuenire toti: et non sit restricta ad partē que non sufficiat denominare totum. ideo non sequitur: ethiops est albus fm dētes. ergo ethiops est alb^o. Secunda conditio qd talis determinatio non conueniat solum dicto simpliciter fm significationem attributiua et min^o principalem. ideo non sequitur: lapis est homo sculptus. ergo lapis est homo. Tertia conditio qd talis determinatio non faciat dictum simpliciter aliter supponere vel pro alio. ideo non sequitur: chimera est ens in opinione. ergo chimera est ens. Quarta conditio qd talis determinatio et dictum simpliciter non sint determinationes accidentales: nate seinnicē. vno modo denominare et seorsum aliqđ tertium alio modo. ideo non sequitur: fortes est bonus faber. ergo fortes est bonus.

Ad rationes ante opposituz
 Ad primam dicitur qd ad debite arguendum in contradictorijs requiruntur due conditōes. Prima est qd negatio sumatur infinitanter. Secda est qd antecedens sit propositio vniuersalis affirmatiua vel negatiua vel particularis negatiua. ratione cuius hec consequentia non valet. non asin^o est non homo. Nec ista: homo est animal. ergo non homo est non animal. Requiritur etiam qd in antecedente ponatur constanua terminozum cōsequentis. Ratio qd cōsequentia econtrario terminozum in contradictorijs equipollet conuersioni per contrapositionem. Ad 2^{am} dicitur. qd ad debite argu-

endum in contrarijs oportet arguere in predicationibus per se et in contrarijs inter que non est medium. et ad arguendum in priuatiuis oportet arguere in predicatis per se. qd priuatio habet^o superioris restringitur per priuationem habitus inferioris. Sed ad arguendum in relationaliis sufficit arguere in predicatis per se. Et per hoc respondetur ad tertiam.

finis scđi thopicoꝝ.

[Faint bleed-through text from the reverse side of the page, mostly illegible.]

Interea tertium thopicorum aristotelis Queritur pri-

mo utrum illud quod est in genere sit magis eligendum: eo quod est extra genus: et bonum simpliciter sit melius: eo quod est bonum alicui. Et arguitur primo contra primam partem. quia substantia est magis proprie hoc aliquid quam accidens. ut patet per philosophum quarto metaphysice. ergo substantia est magis proprie hoc aliquid quam accidens. modo iustum est substantia: cum homo sit iustus: et iustitia est accidens. ergo iustum est magis proprie hoc aliquid quam iustitia. et per consequens iustum magis dicitur esse in genere quam iustitia. Secundo sic. Iustum est substantia: et iustitia est accidens. modo quicquid substantia a toto genere melior est et perfectior accidente. ut patet septimo metaphysice. ergo iustitia non est melior iusto. et per consequens non magis competit iustitie esse in genere quam iusto. Tertio sic contra secundam partem arguitur. quia si aliquid est bonum alicui sequitur quod est bonum simpliciter per locum a parte in modo ad suum totum. et etiam e converso. sequitur si est bonum simpliciter: ergo est bonum alicui ergo unum non est dignius altero. In oppositum est aristoteles.

Sciendum primo. quod pro declaratione ponuntur tres suppositiones et unum dictum. Prima suppositio est hec. Ex prima parte questionis motu communiter eliduntur tres propositiones. Prima quod iustitia sit hoc aliquid et non iustum. Secunda quod iustitia sit in genere et si iustum. Tertia quod iustum sit melior iusto. Ex quibus sequitur quarta. quod aliquid acci-

dens simpliciter loquendo melius est aliqua substantia. Secunda suppositio que facit ad intellectum suppositionis precedentis est hec. quod per hoc aliquid intelligitur philosophi forma. quia forma est que dat esse rei: et esse hoc aliquid. et non solum intelligit formam substantialem: sed etiam accidentalem que dat esse aliquale vel aliquantum. Sed per non hoc aliquid intelligitur subiectum forme: quod in questionibus huiusmodi est ens in potentia. Tertia suppositio. quod aristoteles in proposito loquitur de genere boni et de bono bonitate naturali: Non autem de bonitate naturali. quod satis patet per hoc quod postea subiungit. Nam hec quidem in genere bono: illud autem non. Ex quo infertur tale dictum. de intentione aristotelis est. quod illud quod est hoc aliquid. scilicet forma iustitie et quod est in genere boni melius est: eo quod non est hoc aliquid nec est proprie in genere boni: nec de per se sicut iustitia que est hoc aliquid: est in genere boni de per se melior est bonitate naturali quam iustum. id est subiectum iustitie a quo circumscribitur iustitia. et illud subiectum ut sic dicitur non hoc aliquid: et etiam non esse in genere boni bonitate naturali. Pro secunda parte questionis ponitur talis distinctio. Bonum simpliciter potest dupliciter intelligi et considerari. Uno modo ut simpliciter tantum valet sicut sine addito: et sic non capitur hic. Alio modo potest capi bonum simpliciter pro eo quod est bonum omnibus vel pluribus. Et bonum alicui capitur pro eo quod est bonum uni soli et paucis: et sic ceteris paribus bonum simpliciter melius est eo quod est bonum alicui. quod ceteris paribus quanto bonum convenit pluribus tanto melius est.

Sciendum secundo quod tertius liber thopicorum in quo determinat aristoteles de annexo accidentis. scilicet de compactione finis magis et minus continet duos tractatus. quorum primus continet novem capitula. In primo intendit octo conclusiones. Quarum prima est hec. Dicendum est de duobus vel pluribus quod ipsorum sit magis eligendum. Secunda conclusio. Non oportet determinare de compactione earum que nimium distant. Nam nullus dubitat quod virtus sit magis eligenda quam divitie. Sed dicendum est de his de quibus dubitatur quod eorum sit magis eligendum eo quod non videmus unius ad alterum preminentiam. Tertia igitur tangit unam considerationem que est hec. Diurnum vel certius est magis eligendum: intelligendo ceteris paribus. quod homines sunt meliores lignis et lapidibus quam sunt diurniora. Quanta

Thopicoꝝ

conclusio tangit scđam cōsiderationē. magis eligendum est quod eligit prudens vel bon⁹ vir vel lex recta vel studiosus circa singula : eo q̄ tales sint sciētes in vnoquoq; genere vl' quecūq; plures vel omnes eligunt. vt in medicina eligendum est quod plures medicorū vel omnes eligunt. Etiam eligendum est qđ generaliter omnes eligunt sicut bonum. Diā enī bonum appetunt. Quinta cōclusio tangit tertiam cōsiderationem. Illud est simpliciter melius ⁊ magis eligendum: quod ē fm̄ meliorem disciplinam. Sed illud est magis eligendum alicui quod est fm̄ propriam disciplinam. Sexta conclusio tangit quartam cōsiderationem: que est hec. Illud quod est hoc aliquid est magis eligendum : eo q̄ non est in genere. vt iustitia iusto. Iustitia enim ē in genere boni: non autem iustum. Septima conclusio tangit quintam cōsiderationē: quod est propter se eligendum est magis eligendum: eo q̄ propter aliud est eligendum. vt sanum esse est magis eligendum q̄ exercitari quod ordinatur ad sanitatem. Octaua conclusio tangit sextam cōsiderationem. Illud quod per se est eligendum est magis eligendum q̄ illud quod per accidens ē eligendum vt magis est eligendum amicos iustos q̄ inimicos. Volumus enī amicos esse iustos ⁊ si nihil inde debeat fieri nobis: ⁊ etiā si sint apud iudeos. Sed volumus per accidens inimicos esse iustos: vt nihil nobis nocent.

Sciendū tertio. q̄ secundū capitulū in quo aristoteles determinat de bono comparato fm̄ modum causalitatis: continet quatuor particulas. quarū prima tangit duas conclusiōes de bono comparato ad genus cause efficiētis. Quarum prima est hec. Illud qđ est causa per se boni magis est eligendū eo q̄ est per accidens. vt virtus est magis eligenda q̄ fortuna. Secda conclusio. Illud quod est per se causa mali magis est fugiendū q̄ quod per accidens. vt vitium est magis fugiendū q̄ casus spetiei. In secūda particula tangit tres conclusiōes inspitiēdo ad causā formalem. Prima conclusio tangit primā cōsiderationem. Illud quod ē simpliciter bonum magis est eligendum: eo q̄ est solū bonum alicui. vt sanum fieri quod est bonū simpliciter magis est eligendum q̄ secare quod solum est bonum alicui: scilz indigenti sectione. Secunda conclusio tangit scđam cōsiderationem quod est bonū a natura magis

est eligendum eo q̄ non est bonum a natura vt iustitia que est bonum a natura magis est eligenda q̄ iustum quod est bonum acquisitum. Tertia conclusio tangit tertiam cōsiderationē: qđ meliori ⁊ honorabiliori inest illud est magis eligendū. vt quod inest deo q̄ quod inest homini. ⁊ anime q̄ quod inest corpore. In tertia particula ponit duas cōclusiōnes inspitiēdo ad causam efficiētē. Prima conclusio tangit vnam cōsiderationem: quod est propriū melioris ē melius illo qđ est propriū peioris. vt quod dei q̄ hominis. Nam licet deus ⁊ homo habeant vnam cōuenientiam: differunt tamen adinuitē in proprijs differentijs. Secda conclusio tangit secundam cōsiderationem. quod est in melioribus vel in prioribus vel in honorabilioribus est melius. vt sanitas melior est robore vel de core. q̄ sanitas cōsistit in humidis ⁊ siccis: ex quibus prius constitutum est animal. Sed robur consistit in neruis ⁊ ossibus. decore autem est quedam cōmensuratio membrorum. In quarta parte ponit quatuor cōclusiōes inspitiēdo ad finem. Prima tangit vnam cōsiderationem. Finis ē magis eligendus q̄ ea que sunt ad finem. Secda conclusio tangit scđam cōsiderationem. quod est in medio ordinatoꝝ quod est propinquius fini magis est eligendum. Et subdit q̄ illud est vite magis appetibile quod est ad finem vite: q̄ quod est ad aliud. vt medium ad beatitudinē magis est eligendum q̄ medium ad prudentiam: ⁊ medium possibile. i. facile magis ē eligendum medio impossibile. i. difficili. Tertia conclusio tangit tertiam cōsiderationem duobus existentibus effectis: cuius finis est melior ipsum est melius. Et subdit quod ad documentum ad cognoscendum meliorem finē ⁊ est illud. Si vnus finis plus super alium finem q̄ alius finis super suū propriū effectum: tunc primus finis est magis eligendus tāq̄ melior. vt beatitudo plus super sanitatē q̄ sanitas sanati. ergo effectū beatitudinis ē melius sanitate. Quarta conclusio tangit quartam cōsiderationem. quod est melius per se ⁊ honorabilius ⁊ laudabili⁹ id est magis eligendum. vt amicitia diuitijs: ⁊ iustitia sanitate ⁊ robore. Nā nullus honorat diuitias propter se: sed propter aliud. amicitiam vero propter se: ⁊ si nihil propter eam debeat nobis inesse. Consequenter in tertio capitulo determinat de bonis comparatis ad pluralitatē ⁊ paucitatē: ⁊ continet quinq; cōclusiōes. Prima

tangit vnam considerationem. quodcumque erunt aliqua duo sibi inuicem valde similia: ita quod non possumus conspiciere preminentiam vnius ad alterum videndum est ad presequentiā ipsorum: quia cuius consequens est magis bonum id est magis eligendum. Si autem consequentia sint mala: cuius est minus malum id est magis eligendum. Secunda conclusio tangit secundam considerationem. plura bona sunt paucioribus bonis magis eligenda. Et subdit vnam instantiam: vbi vnum est eligendum propter alterum vnum tamen est magis eligendum quod vtriusque. vt sanitas et sanum fieri non sunt magis eligenda quam sanitas per se: eo quod sanus fieri eligimus propter sanitatem. Tertia conclusio tangit tertiam considerationem. nihil prohibet non bona esse magis eligenda quibusdam bonis. vt beatitudo et aliquid aliud quod non est bonum sicut debilitas sunt magis eligenda iustitia et fortitudine. Quarta conclusio tangit quartam considerationem. eadem bona sunt magis eligenda cum voluptate quam sine voluptate. Quinta conclusio tangit quintam considerationem. eadem bona sunt magis eligenda sine tristitia quam cum tristitia.

Conclusio responsalis. illud quod est in genere est magis eligendum illo quod non est in genere: et bonum simpliciter est magis eligendum eo quod est bonum alicui. vt ad sensum declaratum est in primo notabili.

Dubitat primo. Vtrius annexum accidentis per locum a generatione et corruptione sit cognoscibile. Pro dubio supponitur quod aristoteles in quarto capitulo determinat de bono comparato ad tempus: ad indigentiam: et ad generationes et corruptiones: et continet tres conclusiones. Prima tangit duas considerationes de bono comparato ad tempus. Prima est hec. vnumquodque est magis eligendum in tempore in quo magis valet. Patet tribus exemplis. Primum exemplum. tristitia est magis eligenda in senectute quam in iuuentute. Secundum exemplum. vt prudentia est magis eligenda in senectute quam in iuuentute. Nemo enim iuuenes eligit duces: eo quod non constat eos esse prudentes: sed fortitudo magis est necessaria in iuuentute quam in senectute. Tertium exemplum. vt temperantia est magis eligenda in iuuentute quam in senectute. Magis enim iuuenes quam senes concupiscentiis molestantur. Secunda consideratio. Illud quod in omni tempore vel in pluribus est vtilius hoc est magis eli-

gendum. vt iustitia et temperantia que sunt semper vtilis sunt magis eligende quam fortitudo: que aliquando est vtilis. Secunda conclusio tangit vnam considerationem de bono comparato ad indigentiam. et est hec. Illud quo habito non indigemus altero est magis eligendum quam illud quo habito indigemus altero. vt iustitia est magis eligenda fortitudine. Nam si omnes essent iusti nihil esset vtilis fortitudo. Si autem omnes essent fortes adhuc esset vtilis iustitia. Tertia conclusio tangit vnam considerationem de bono comparato ad generationes et corruptiones: et est hec. quorum corruptiones et abiectioes sunt fugiende ipsa sunt magis eligenda et quorum generationes et sumptiones sunt magis eligende: ipsa sunt magis eligenda. Longe sequenter in quinto capitulo determinat de bono comparato penes proximitatem et similitudinem. et intendit quatuor conclusiones. Prima tangit vnam considerationem que est hec. quod est proximius bono est magis eligendum. Secunda conclusio. Quod est bono similius est magis eligendum. vt iustitia iusto. Tertia conclusio. Quod est meliori similius est magis eligendum. vt dicunt quidam ayacem esse meliorem vlixe: eo quod ayax sit melior achille. Et subdit vnam instantiam. quod nihil prohibet ayacem esse meliorem achille non in eo quod optimus est. Solutum quod si sit solum similis in ridiculioribus: non oportet quod sit melior. vt simia que est similior homini quam equus: et tamen simia non est melior equo. Quarta conclusio. Illud quod est similius meliori est melius et magis eligendum quam id quod est similius peiori. Subdit instantiam. quod nihil prohibet illum qui est similis meliori parum similem esse: aut qui est similis peiori contingit esse valde similem in melioribus. vt si ayax sit parum similis achilli: et vlixes sit valde similis nestori: sic quod ayax sit parum similis achilli in peioribus: et vlixes sit nestori peiori valde similis in melioribus. et equus est magis similis asino in melioribus: Simia vero est magis similis homini in peioribus. Hanc instantiam non soluit aristoteles: sed posset solui sicut precedens. et per hanc responsio ad dubium.

Dubitat secundo. Vtrius illud quod est ad acquirendum difficilius sit magis eligendum. Pro dubio supponitur. quod in sexto capitulo determinat de bono comparato penes nobilitatem et difficultatem. et intendit. xiiii. conclusiones. que sunt. xiiii. conclusiones. Prima est hec. Nobilius est magis eligendum: eo quod est minus nobilitate. Secunda

Thopicoꝝ.

cōclusio. Quod ē ad acquirendū difficilius. i. magis eligendū. magis enī amam⁹ cū babe mus qd nō ē facile sim⁹. Tertia 2°. Illud qd est magis ppriū ē magis eligendū: eo qd est cōius. Quarta cōclusio. Illud ad quod nulla difficultas sequit⁹: ē magis eligendū q̄ illud ad qd sequit⁹ difficultas. Quinta con clusio. Si hoc sit meli⁹ illo: optimū huius erit melius optimū illi⁹. vt hō est melior q̄ equ⁹. ideo optimus hō est melior optimo eq̄. z ecō tra: si optimū huius sit meli⁹ optimo illius: et simpliciter hō erit melius illo. vt si optimus hō sit melior optio equo: z hō simpliciter erit me lior equo. Sexta cōclusio. Illa sunt magis eligenda: in quib⁹ amici possunt picipare: q̄ illa in quib⁹ non possunt picipare. Septi ma cōclusio. Illud ē magis eligendū qd vo lum⁹ ad amici facere q̄ illud quod volumus ad quēlibet facere vt iuste agere z bñfacere: ē magis eligendū q̄ videre bñfacere. nā ami cis bene volum⁹ facere: alijs autem sufficit vi deri benefacere. Octava cōclusio. Ista sūt meliora z magis eligēda que sumunt cū cir cūstantijs necessarijs. vt bene viuere qd ē bo nū ex circūstantia est magis eligendum q̄ vi uere qd est bonū simpliciter. Nonā cōclu sio. Aliqñ meliora nō sunt magis eligēda. vt philofophari simpliciter melius est q̄ vitari: tñ indigenti meli⁹ est vitari eligendū q̄ phi lofophari. Decima cōclusio. Bonū ex circū stantia est magis eligendū bono necessario. Undecima cōclusio. Qd nō indiget alio ma gis ē eligendū q̄ illud quod alio indiget. vt iustitia fortitudine. Duodecima conclusio. Quod nō est eligendum sine alio: z aliud nō est eligendū sine eo: illud est magis eligēdū vt potestas sine prudētia nō est eligēda. pru dentia vō sine potestate ē eligēda. Tredec ima conclusio. Quicūq; aliqua duo sic se hñt qd negam⁹ vnū nobis inesse vt reliquū videat ur nobis inesse tñ. illud qd volum⁹ nobis vi deri inesse est magis eligendū. vt ingeniosū esse magis est eligendū inesse q̄ studere. nā studere negamus vt ingeniosi eē videamur. Decimaquarta cōclusio. Siquis amittēs duo bona de quib⁹ grauer contristet: tunc de e⁹ tristitia minus est increpādus ē magis eligē dum. Sed si de altero amisso nō tristat ma gis sit increpandus: tunc ipsum est magis eligendum. vt si perdens sciam z pecuniam nō tristetur. de perditione sciētie magis sit in crepandus q̄ de amissione pecunie: tunc sciē tia ē eligibilior pecunia. z ex hoc patet solu tio ad dubium.

Dubitat⁹ tertio vtrū pro prium bonū sit magis eligendū bono comu ni. Respondet per vnam distinctionē: z tria dicta. Distinctio est hec. Duplex est bonum proprium. quoniam ē cuius vsus vnus nō im pedit vsus alterius: sicut est de lumine in or dine ad vsus. Aliud ē bonū cuius vsus vn⁹ impedit vsus alteri⁹. vt pecunia vel equus q̄ si ab vno possideat impedit vsus alteri⁹ cir ca ea. Primi dictum. Bonū primo modo dictum quanto est cōmunius tanto ē melius: saltē de per se vel per accidens. Et sic intelli gitur dictum aristotilis primo ethicoꝝ dicen tis: qd quanto bonū est cōmunius tanto meli⁹ est z diuini⁹. sic etiam intelligit consideratio superius posita in isto tertio qd simpliciter bo nū est magis eligendum: eo qd alicui est bo num. Scdm dictum. Bonū 2° modo dictū quanto est magis propriū alicui tanto est sibi melius. vt melius ē homini vni qd vnus equ⁹ sit solum sui q̄ sui: z cū hoc alteri⁹. Tertius dictum. Licet bonū 2° modo dictum quanto magis est propriū tanto sit melius illi: tñ non sequitur qd sit meli⁹ simpliciter. qd simpliciter bonum quod est cōmuni⁹ dicitur simpliciter melius: eo qd bonū sui ipsius sit diffutiuū. Su peraddunt insuper tres difficultates pro de claratione text⁹. Prima. vtz nō bona quibus dam bonis sint eligibilia. Et videtur qd nō. qd si sic: sequerē qd malū in aliquo casu esset eligibile: imo etiam peccatū mortale esset eli gibile cum iungeret cum alio maiori bono. Respondetur per vnā distinctionē: duo dicta z vnam suppositionē. Suppositio est hec. nō bona dicuntur aliqua duo: quorum vnū ē bonum z aliud nō bonum: quod tñ non ē ma lum moraliter. Distinctio est hec. Duplex ē malum. quoniam est malū: fm se: sic qd propter quēcūq; finem fiat semper est malum: sicut ē odium dei. Aliud est malum quod lz fm se sit malum tñ propter ordinationem eius ad de bitum sine potest reddi bonū. vt sustinere fa mē vel frigus est de se malum. tñ sustinere fa mē vel frigus propter scientiam consequen dam non est malum. Primi dictū. Si ali qua sint non bona: ita qd vnum sit malum pri mo modo: illa nō sūt eligibilia: sicut felicitas z odium dei. Scdm dictū. Aliqua non bo na: scz quoz vnum est bonum eminēs: z alte rum est malum z^o modo: illa sunt bene eligē da. sicut esse in luto z habere centum marcas auri sunt eligibilia: q̄ habere duos dena rios. Similiter summa felicitas cum parua febre sunt eligibilia q̄ scientia z diuitie.

Ad rationē dicitur q̄ homo eligēdo malum primo mō peccaret mortaliter nō aut eligēdo malū 2° modo. Scōda difficultas. vtrū si oēs homines essent iusti nō indigerem^o fortitudine. Respondet per tres distinctiones: 2 tria dicta. Prima distinctio est hec. Duplex ē fortitudo. quedā ē corporalis fm quā. s. homo pōt portare magnū pondus: 2 de illa nō intēdit are^{1^o}. q̄ q̄nto homines essent iusti adhuc indigerēt tali fortitudine. q̄ adhuc indigerēt laborare ad subueniendum necessarijs ad vitā a quibus nō preseruaret nos iustitia. Alia ē fortitudo moralis de q̄ est in presenti sermo: 2 ē quidam habitus moderati^o passiu^o sic nū. q̄ sunt timor 2 audacia. Scōda distinctio. fortitudo moralis duplices habet actū. q̄dam ē interior 2 est electio ad aggrediendūz terribilia: vel expectandū vel fugiendū tpe et loco cōgruis fm dictamen rōnis. Ali^o est act^o exterior q̄ ē exercitatio vel executio corporalis. vt pugna cōtra bellicosos vel iniustus: vel circa ferocia aialia. Primū dictū. si oēs homines essent iusti adhuc indigerem^o fortitudine capiēdo fortitudinē tā pro ipsa virtute q̄ pro actu interiori. Patet. q̄ fortitudo que ē virt^o 2 etiā act^o eius interioris sunt quedā pfectiones aie ipsam intrinsece pficiētes. ergo si oēs hoies essent iusti adhuc indigerem^o fortitudine. Scōz dictū. si omnes hoies essent iusti adhuc indigerem^o actu exteriori fortitudinis. p̄z q̄ adhuc indigerem^o exercitatio bellico cōtra feras. Tertiu dictū. si oēs hoies essent iusti nō indigerem^o actu exteriori fortitudinis circa hoies. Patet. q̄ si oēs homines essent iusti: tūc vnusq̄q̄ veller tribuere alteri qd̄ suū est. 2 ideo non esset cā belli. Tertia difficultas. vtz illud qd̄ est difficili^o sit eligibilis. Respondet per vnā distinctiōez 2 tria dicta. Distinctio ē hec. difficultas rei potest dupliciter attendi. Vno mō ex pre vsus. Alio mō ex pre acquisitionis. Primū dictū est illud. res que ē difficili^o vsus ceteris parib^o nō est melior. Patet. q̄ difficultas acquisitionis est quedā acq̄sitiō malitie 2 fatiēs ad maiorē eligibilitatē. iō dicit are^{1^o} q̄ ea ad q̄ nulla difficultas seq̄ sunt eligibiliora. Scōm dictū. illa res que ē difficili^o acq̄sitiōis anteq̄ acquirat: ē minus eligibilis. patet sicut p̄cedens. Tertiu dictū. res acq̄sita que cuz maiori difficultate fuit acq̄sita ceteris paribus est magis eligibilis q̄ ad cōseruationem Ita q̄ eligibil^o est ipsum cōseruare q̄ aliā ceteris parib^o. Rō est. q̄ talis res nō ita de facili acquirif sic: alia. Rationes aut oppo-

tum solunt ex primo notabili:

Queritur secundo. Vtrum illud quod ē additū alteri fatiēs ipsum magis tale sit magis tale. Et videt q̄ non. q̄ sol facit terram magis calidā q̄ lignū: 2 tñ sol nō est magis calid^o q̄ lignū q̄ tñ. Scōdo sic. Paruus ignis cui apporimat calefacibile facit ipsum magis calidū q̄ magn^o ignis cui non ita calefacibile apporimat: 2 tñ paru^o ignis nō est magis calidus q̄ magn^o q̄ tñ. Tertio sic. Albedo maior apposita alicui subiecto facit ipsum magis albu^o q̄ minor albedo: 2 tñ maior albedo nō est magis alba: cū idē de se ipso nō predicet denoiatue. In oppositum est are^{1^o}.

Sciendū primo. q̄ in septimo capitulo dat p̄hs sex cōsiderationes de bono cōmpato penes virtutē: 2 fm hoc sunt sex cōclusiones. Prima ē hec. Eoz que sūt eius dē sp̄iei illud qd̄ habet propriā virtutē ē magis eligendū: eo q̄ nō habet: 2 vtriq̄q̄ habentib^o propriā virtutē illud ē magis eligendū qd̄ maiorē hz virtutē. Scōda cōclusio. Illud qd̄ additū alicui facit ipsum bonū magis est eligendū q̄ illud qd̄ sibi additū nō facit ipsum bonū. Et si ambo fatiat illud est magis eligendū q̄ facit ipsum magis bonū. patet per sile. q̄ illud est calid^o qd̄ calefacit q̄ illud quod nō calefacit 2 ambob^o calefacientibus illud qd̄ magis calefacit ē calid^o. Tertia cōclusio. Illud qd̄ facit principal^o esse bonū magis ē eligendū q̄ illud qd̄ facit minus principale. vt virt^o que facit aiam bonam magis ē eligenda q̄ sanitas q̄ facit corp^o bonū. Quarta cōclusio. Inspiciēdo in casib^o 2 vsib^o actib^o 2 operib^o. q̄ si hoc sit magis eligendū tūc casus vsus 2 opatio eius magis debet eligi q̄ casus vsus 2 opatio alteri. vt si illud qd̄ iuste fit sit magis eligēdū q̄ illud qd̄ fortiter fit: tūc iustitia ē magis eligēda q̄ fortitudo Silt^o autem 2 in alijs. Quinta cōclusio. Si aliquid additū alteri fatiat ipsum magis bonū: 2 aliud additū sibi fatiat ipsum minus bonū. illud qd̄ magis facit bonū: illud ē magis eligendū. Sexta cōclusio. Illud ē magis eligendū cui^o superabundātia ē magis eligenda. vt amicitia ē magis eligenda pecunijs. su perabundātia amicitie ē magis eligēda q̄ su perabundātia pecuniari.

Sciendū secundo. q̄ in octavo capitulo in octo cōclusionib^o tāgit octo cōsideratiōes de bono cōmpato penes appositōes

Thopicorum

oblationem. Prima est. si aliquid appositum alteri faciat totum aggregatum magis eligendum: et aliud eidem additum faciat totum aggregatum minus eligendum: tunc primum est magis eligendum. Et subdit quod hec consideratio. non habet veritatem quando unum illorum quod addunt est instrumentum illius cui fit additio et alterum non. licet enim falsum sit magis eligenda quam ferrum: tamen ferrum sociatum cum arte fabricandi magis est eligendum quam falsum socium arte fabricatoria. Secunda conclusio. illud est magis eligendum quo remoto ab aliquo illud a quo remouetur remanet minus bonum. Tertia conclusio. illud est magis eligendum quod est eligendum propter se quam illud quod est eligendum propter gloriam. ut sanitas est magis eligenda quam decor. Dicit enim illud esse ad gloriam quod nullo sciente non festinaret inesse. Quarta conclusio. illud quod eligitur propter se et propter gloriam simul est magis eligendum quam illud quod eligitur propter gloriam tantum. Quinta conclusio. si aliquid duo sint eligenda propter se et propter gloriam: illud quod est honorabilibus est magis eligendum. Sexta conclusio. illud quod est ad omnia vel ad plura utile est magis eligendum. Septima conclusio. quod est propter melius magis est eligendum. ut illud quod est propter virtutem est magis eligendum quam illud quod est propter delectationem. et sic: illud est magis fugiendum quod est maioris boni impedimentum. ut egritudo est magis fugienda feditate. id est. in puritudine quod egritudo est impedimento studiositatis virtutis et voluptatis. Octava conclusio. illud est magis eligendum quod semper est eligendum quam illud quod quandoque est eligendum et quandoque fugiendum.

Sciendum tertio quod nonum capi tulum continet duas partes. In primo determinat de bono tractato et non parato: ponendo duas considerationes factas in duabus conclusionibus. Prima est hec. si illud quod est magis utile sit magis eligendum: etiam utile est eligendum. et si honorabilius sit magis eligendum: etiam honorabile est eligendum. Secunda conclusio. illud quod naturaliter est bonum est eligendum. In secunda parte in septem conclusionibus tangit septem considerationes de bono parato et non tractato. Prima est hec. quod est naturaliter tale est magis tale quam illud quod non est naturaliter tale. Secunda illud quod facit aliud tale est magis tale quam aliud quod non facit ipsum tale. et si utraque faciat talia. illud quod magis facit est magis tale. Tertia si aliquid duo parantur ad aliquid quod tertium et unum sit magis tale quam illud tertium: et aliud sit minus tale: tunc primum est magis tale utroque eorum. Quarta. si aliquid additum alteri fa-

ciat totum magis tale et aliud eidem additum facit totum minus tale: tunc primum est magis tale. Quinta illud quo ab alio remoto facit ipsum minus tale. ipsum est magis tale: Sexta. illa que sunt impmixtura suis contrariis sunt magis talia. ut illud est albius quod est nigro impmixtum. Septima illud cui magis puenit deo ipsum est magis tale: ut si deo albi sit color disgregatum visus. illud est albius quod est magis color disgregatum visus.

Conclusio responsalis si aliquid apopositi alteri faciat ipsum magis tale tunc illud erit magis tale. Et debet hec conclusio intelligi in causis efficientibus uniuocis que scilicet suscipiunt denominationes effectus sui. debet etiam intelligi in causis naturalibus et non voluntariis. Ad eandem etiam faciunt conditiones prius enumeratae in secunda parte secundi libri questionis vltime.

Dubitatur primo utrum pro- pleuma particulare sit eiusdem locis dialecticis terminandum sic propleuma vltimo. Pro dubio supponitur quod aristoteles in secundo tractatu de terminis. propleuma particulare. Et dicitur duo capitula. In primo intendit sex conclusiones scilicet que sunt sex considerationes. Prima est hec. propleuma particulare est eodem modo terminandum sicut vltimo. Nam intermixtes constituentis siue constituentes vltimo interimunt et destrunt particulare. ut si probetur quod omni inest: etiam probatum est quod alicui inest. Et si fuerit probatum quod nulli inest etiam erit probatum quod alicui non inest. Secunda conclusio ad terminandum propleuma particulare inspiciendum est ad locum ab oppositis: a coniugatis: et a casibus. Patet exemplo. primo in oppositis contrarie. nam sicut sequitur si omnis voluptas est bona: quod omnis tristitia est mala. ita sequitur: si aliqua voluptas sit bona: quod aliqua tristitia sit mala. Secundo patet de probatiuis. ut si aliquid sensus non est potentia: quodam insensibilitas non est impotentia. Tertio patet de relatis. ut si quantum oppiatum sit disciplinatum: quodam opinio erit disciplina. Quarto patet de iudicialibus. ut si quantum iniustum sit malum: quantum iustum erit bonum. Quinto patet de casibus. ut si iniustum sit malum: quod iuste sit bene fit. et si quantum delectabile sit fugiendum: sequitur quod quodam delectatio erit fugienda: pro locum a coniugatis. Et etiam per eundem locum sequitur quod si aliquid delectabile sit proficiens: quodam delectatio est bona. Tertia conclusio. ad terminandum propleuma particulare inspiciendum in generationibus et generatiuis et similibus in corruptiuis et corruptiuis. Patet

tribus exemplis. Primum exemplum. quod si aliquod corruptivum delectationis et discipline sit bonum quodam delectatio et disciplina erit mala. Secundum exemplum. si quodam corruptio discipline sit bona vel eius generatio sit mala: quodam disciplina erit mala. Tertium exemplum. si oblitusci feda id est turpia quae aliquis agit sit bonum vel ea reminisci sit malum: tunc scire illa erit malum. Quarta conclusio. ad terminandum propleumata particularia inspiciendum est ad locos a maiori: a minori: et a simili. Et subdit differentiam inter istos locos. quia locus a maiori solum tenet destructivum. ut si disciplina videatur magis bonum quam voluptas: tunc si aliquid disciplina non sit bona: etiam aliqua voluptas non erit bona. Sed locus a minori tenet constructivum. ut si voluptas videatur minus bona quam disciplina: tunc si voluptas sit bona: etiam disciplina erit bona. Sed locus a simili tenet tam constructivum quam destructivum. ut si quodam potestas sit bona: quodam disciplina erit bona. Et si nulla potestas sit bona: nulla disciplina erit bona. et hoc si potestas et disciplina sint bona. Quinta conclusio. si illud quod videtur maxime inesse non in sit: tunc nihil in erit. ut si prudentia non in sit: tunc nulla alia disciplina erit bona. Sexta ad terminandum propleumata particularia inspiciendum est ad locum ex hypothese. quia si fuerit concessum sic esse vel non esse in omnibus sicut est in uno: tunc si fuerit probatum de uno: etiam probatum est de omnibus. ut si fuerit concessum quod si anima hominis sit immortalis: quod omnes alie erunt immortales: tunc si probaverim animam hominis esse immortalem: simul probaverim omnes alias esse immortales.

Dubitatur secundo quot modis constructuntur et destruntur propleumata indefinita. Pro solutione supponit quod in secundo capitulo docet terminare propleumata indefinita. Et primum tres partes. In prima intendit unam conclusionem: quae est haec. Propleumata indefinita destruntur uno modo: sed constructuntur duobus modis. ut illud propleumata voluptas est bonum: destruitur per istam: nulla voluptas est bonum: et constructuntur per istas duas. omnis voluptas est bonum: et quodam voluptas est bonum. In secunda parte docet destruire propleumata sumpta cum de terminatione: ponendo talem conclusionem. Propleumata indefinita sumpta cum de terminatione dupliciter destruntur. patet tribus exemplis. Primum est. si ponatur ista copulativa. aliqua voluptas est bonum: et aliquid voluptas non est bonum: potest destrui per ista: omnis voluptas

est bonum: et per istam nulla voluptas est bonum. Secundum si ponatur ista propositio indefinita exclusiva tantum una voluptas est bonum: potest destrui tripliciter. vel quod omnis voluptas est bonum: vel quod nulla voluptas est bonum: vel quod plures voluptates sunt bone. Tertium exemplum si positum sit quod sola prudentia est scientia virtutum potest destrui quadrupliciter. vel quod omnis virtus est scientia: vel quod nulla virtus est scientia: vel quod alia virtus ut iustitia est scientia: vel quod ipsa prudentia non est scientia.

Dubitatur tertio: quid est utile ad terminandum propleumata particularia. Pro solutione supponit quod in tertia parte huius capituli ostendit a se. ad quod debemus aspicere ad terminandum propleumata particularia. Et intendit tres conclusiones. Prima est haec. ad terminandum propleumata particularia utile est aspicere ad singularia. quod si nulli singularium in sit destruentum est propleumata. si vero in sit alicui constructivum est propleumata. Secunda conclusio. inspiciendum est ad genera et species dividendo ea usque ad individua: et tunc si predicatum in sit omni vel pluribus constructivum est propleumata: vel contra est instantia. Tertia conclusio. ad terminandum propleumata particularia contradictoria inspiciendum est ad species predicati accidentalis. ut si quis dicat quod tempus non movetur videndum est ad omnes species motus: et si nulla in sit tempori: manifestum est quod tempus non movetur. Sed si volumus probare quod anima non est numerus oportet dividere numerum. nam omnis numerus aut est abundans aut perfectus. ideo si anima non sit numerus abundans neque perfectus non erit numerus. Rationes ante opposita solvantur ex specificatione conclusionis.)

Finis tertij thopicoꝝ.

Thopicoꝝ.

Intra quartum thopicoꝝ que- ritur primo vtrū quidditas

generis sit a quidditate differentie realiter disti-
cta. Et videtur quod sic quod impossibile est idem re-
aliter esse principium realiter puenientie et differen-
tie. scilicet quidditas generis est principium realiter pue-
nientie specierum eius: et quidditas differentie est
principium realiter differentie illarum specierum: ergo
quidditas generis et differentie sunt realiter distincte:

Secundo sic genus et differentia sumuntur a diuersis re-
bus. ergo distinguuntur realiter. anis patet. quod ge-
nus sumitur a materia: differentia vero sumitur a forma.
Tertio sic. genus non predicatur de differentia. ergo
ab inuicem realiter distinguuntur. anis patet per p.
in textu dicitur quod neque genus de differentia neque dif-
ferentia de genere predicabitur. In oppositum
arguitur quidditas generis non est realiter distincta
a quidditate speciei: nec etiam differentie differentie. ergo ab in-
uicem non distinguuntur realiter quidditas generis
et differentie: anis patet quia quidditas generis et
etiam differentie predicantur per se primo de ipsa specie.

Sciendum primo quod pro decla-

ratione quidditas est una opinio que ponit tria dicta.
Primum dicitur. in rebus simplicibus abstractis
scilicet a materia est tantum una compositio: que est
compositio ex esse et essentia. in rebus vero materi-
alibus est duobus compositio realiter. Una est compositio
ipsius esse cum essentia. Alia est compositio ma-
terie cum forma. Secundum dicitur. omne in predica-
mento reponibile. habet essentiam realiter disti-
ctam ab esse. Tertium dicitur. eadem essentia pre-
dicatur importatur per modum generis differentie et
speciei: licet tamen illa notitia sumuntur a diuersis
proprietas realiter. quod declarat. Nam in re-
bus simplicibus est una essentia per modum ipotention-
nalis respectu ipsius esse: ideo ab essentia sumi-
tur nomen generis. quod est potentionale respec-
tu differentie: tamen illud nomen adequatur sig-

nificat totum compositum ex essentia et esse. adhuc
inuenitur in talibus ipsum esse quod se habet per mo-
dum actualis respectu essentie et ab eo sumitur no-
men differentie: sicut in adequatur totum compositum: et ab utro-
que sicut supra videlicet a primo ex essentia et esse su-
mitur nomen speciei. Sed in quidditate compositio ex mate-
ria et forma. Aliter sumitur genus et differentia. nam a ma-
teria que se habet per modum potentionalis in ordine ad
formam sumitur nomen generis: quod adequatur se to-
tum compositum ex materia et forma: et ab ipsa forma
que se habet per modum actualis respectu materie sumit
nomen differentie. que etiam se totum compositum. et a forma
totum que resultat ex unione forme partis cum mate-
ria sumitur nomen speciei. Alia est opinio que ponit duo
dicta. Primum quidditas generis non distinguitur
realiter a quidditate differentie. quod si sic tunc genus de nega-
tione de differentia: Secundum dicitur. quidditas generis et qui-
dditas differentie distinguuntur ex natura rei. quod illa disti-
guntur ex natura rei de quibus verificatur per se. Ad-
eundem: quod alterum est reale: Sed genus et differentia sunt
hominum ut probat prima ratio an oppositum ergo per se.

Sciendum secundo quod quartus

liber thopicoꝝ inquit determinat ares. de ppleu-
mate generis diuidit in tres tractatus. In primo
determinat de genere proprio ad species vel differentias
non tractat. Et ponit sex capitula. in primo docet
terminare ppleuma generis per se quod est predi-
cari in quod. et ponit sex conclusiones. Quarum prima
tagit intentionem. et est hec. post ea que dicta sunt nunc di-
cedum est de genere et proprio: quod sunt elementa rationum
Alie quique conclusiones tagunt quique considerationes. que
runtur prima est hec. si aliquid assignetur esse generi alicuius:
videndum est si in se omnibus potentis sibi: et si de aliquid
non de predicetur destruedum est ppleuma. ut si bo-
num ponatur esse generi voluptatis: videndum est si aliquid
voluptas non sit bonum: et si sic: tunc bonum non erit ge-
nus voluptatis. Secunda si ponatur aliquid esse generi:
videndum est si predicetur de eo in eo quod quod est: et si non
destruedum est ppleuma. ut albi in quod non predicatur
de nunc: quod non sit quod ipsi nunc: sed potest esse quod
quod. Sed: modo non predicatur in quod de anima. Mo-
do enim non sit quod: sed quod faties aut paties. idem mo-
bile non est generi anime. Tertia si aliquid assignetur per
genere: videndum est an sibi in se dicitur accitio: et
si sic destruedum est ppleuma. ut albo respectu ni-
uis: et mouere seipsu respectu anime puenit dicitur
accitio. quod vtrique ptingit eadem in eam et non in eam.
Quarta si aliquid assignetur generi alicuius speciei:
videndum est an ipsum et illa species sint in eodem potentionale:
et si non: mala est assignatio. ut si genus sit quod: sic
albi: et species assignata sit sibi: sic nix vel cigni
tunc albi non erit generi nuius neque cigni. Sed: dis-
ciplina est ad aliquid: bonum vero et pulchrum est quod
D z

Idem hō^m et pluri nō sūt gen^o discipline. nā eoz q̄ sūt ad aliqd: genera sūt ad aliqd: vt ml^{ti} est gen^o duplicis: et vtrūq; ē ad aliqd: Et q̄ in fert correlative q̄ vlt^o gen^o et spēs dnt contineri s̄ eodē p̄n^o. vt si gen^o et s̄ba: spēs debz eē s̄ba. Si vō gen^o fuerit q̄le spēs debet eē q̄lis. Quia si aliqd assignet p̄ genere alicui^o sp̄ci: vidēdū ē an ip̄m p̄cipiet illā spēm: et si sic destrūcū est p̄pleuma. qz p̄cipere ē rōez p̄ci p̄tis suscipere. mō spēs suscipit rōez generis et nō ecōtra. vt si vni vel ens ponat eē gen^o aliqd: tūc p̄tingeret gen^o p̄dicare spēm. nam de omnib^o q̄ sūt: ens et vni p̄dicat: quare et eozum ratio.

Sciendum tertio qz secundū capitulū in q̄ docz terminare p̄pleuma generis inspiciedo ad spēs p̄tinet quiqz p̄clusiones fm quiqz p̄sideratōes. Prima si aliqd assignetur p̄ genere alic^o sp̄ci: vidēdū ē si talis spēs p̄dicet de aliq̄ de q̄ nō p̄dicat ḡn^o: et si sic destrūcū ē p̄pleuma. vt ens et scibile nō sūt gen^o op̄iabilis. qz op̄iabile p̄dicat de si ente: m̄ ta enī nō entia op̄iabilia sūt. s̄ ens et scibile nō p̄dicat de nō ente. Idē ens et scibile nō sūt gen^o op̄iabilis. Scōda si aliqd assignet alicui^o in eē vt gen^o: et nō sit spēs ime^a vidēdū ē si p̄cipiet rōez alicui^o sp̄ci illi^o generis: et si nō: destrūcū ē p̄pleuma. nā impossibile ē gen^o p̄dicare qd nulla sp̄ci p̄cipiat. vt si mor^o ponat gen^o voluptatis: vidēdū ē. an voluptas p̄cipiet coruptōez: vlt^o alteratōez vlt^o aliq; spēm mor^o: et si nō: tūc mor^o nō erit gen^o voluptatis. Nā idiuidua p̄cipiat spēs et gen^o. vt aliquis hō p̄cipiat gen^o et spēm. Tertia si gen^o assignatū p̄dicet de p̄tiorib^o qz spēs destrūcū ē p̄pleuma: vt op̄iabile p̄dicat de pl^{ib} qz ens. nā ens et nō ens sūt op̄iabilia. idē op̄iabile nō ē spēs entis. semp enī gen^o de pl^{ib} qz spēs p̄dicat. Quarta si ḡn^o assignatū et species p̄dicet de cōlib^o destrūcū ē p̄pleuma. vt ens et vni et oia trāscēdētia p̄uertūt. oia enī sūt ens et vni. idē ens nō ē gen^o vni^o nec econtra. Sicut p̄^m et p̄n^m p̄uertūt. qz oē p̄n^m ē p̄m. et oē p̄m ē p̄n^m: idē neutri ē gen^o alteri^o. qz sp̄ gen^o p̄dicat de pl^{ib} qz spēs et oia. Quinta. si aliqd assignet ḡn^o alicui^o et illud habeat gen^o qd nō p̄tineat s̄b genere assignato destrūcū ē p̄pleuma: vt si aliq; ponēs lineas insecabiles generi s̄b genere qd ē indiuisibile mala ē assignatio. qz alie linee recte eiusdem sp̄ci cū lineis insecabilib^o sūt diuisibiles: et p̄tinet s̄b genere qd ē indiuisibile: qd nō cōtinet s̄b genere qd ē indiuisibile. Indr̄ntes enim sibijuncte sunt fm sp̄cie recte linee oēs.

Conclusio responsalis. qtti/ tas generis si distinguit realit a q̄titate d̄re. Cōclusio satis p̄t p̄ rōez p̄ oppositū factā.

Dubitatur primo vtrum sit possibile eandē spēs poni s̄b diuersis generibus nō s̄b alternatim positis. Pro dubio supponit qz in 3° capitulo determinat ares. de p̄pleumate generis inspiciedo ad aliud ḡn^o extra neū. et p̄tinet quiqz p̄sideratōes factas in quiqz p̄clusionib^o. Prima si alicui^o sp̄ci assignent duo genera si s̄b alternati posita destrūcū ē p̄pleuma. Idē iustina nō ē spēs vtrius et scie. qz n^o vtrius p̄tinet s̄b scia: nec scia s̄b veri^o. Et s̄bit instātia. qz prudētia ē spēs veritatis et scie. et tū neutri p̄tinet s̄b alio. Soluit instātia dices qz nō p̄cedit ab oib^o prudētia ē scie tia: et si aliq; admittat prudētia ē scia: tūc d̄ qz sufficit alterū s̄b altero p̄tineri. vlt^o qz ambo p̄tineat s̄b eodē tertio. sic vtrius et scia p̄tinet s̄b eodē genere qd ē habit^o et dispositio. Secūda qz si aliqd assignet tanq; ḡn^o alicuius sp̄ci: vidēdū ē si t̄le assignatū et qdlib; suū superius p̄dicet de sp̄ in eo qd qd ē et si sic: cōstrūcū ē. Si vō aliqd sup̄ior vlt^o ip̄m assignatum nō p̄dicet inq; destrūcū ē p̄pleuma. Tertia qz si assignatū p̄ genere vlt^o aliqd suū sup̄ior p̄cipit: spēm destrūcū ē p̄pleuma nullū enī sup̄ior p̄cipiat illud qd ē inferi^o. Quarta si aliqd assignet p̄ genere: vidēdū ē si aliqd sup̄ior illi^o generis p̄dicet in qd d̄ spēs assignata: et si sic cōstrūcū ē p̄pleuma. qz si vni sup̄ior de aliq; p̄dicet in eo qd qd ē: etiā oia sup̄iora et inferiora si p̄dicet de illo p̄dicant in qd. Et s̄bit qz si dubitem^o vtrū gen^o assignatū sit gen^o alicui^o sp̄ci: nō sufficit ostēdere qd aliqd sup̄iorū p̄dicet de illa sp̄ i qd qz illa spēs p̄tineri s̄b aliq; inferiore illi^o sup̄ioris. Quia p̄clusio. si videm^o gen^o assignatū eē gen^o: p̄mo vidēdū ē si aliqd sup̄ior p̄dicet in qd de spēs generis assignatū: p̄ca vidēdū ē si illa spēs p̄tineat s̄b aliq; inferiori alicui^o sup̄ioris: et si nō: tūc assignatū p̄ genere nō erit gen^o. vt si latio assignet p̄ genere ambulatōis: nō sufficit ostēdere qz mor^o p̄dicet de ambulatōe in qd: s̄ cū B oportet videre si ambulatio p̄tineat s̄b aliq; alia spēs mor^o: et si nō tunc latio erit genus ambulatōis.

Dubitatur secūdo vtrūz necesse sit oia sup̄iora alicui^o generis p̄dicari in eo qd qd ē de q̄lib; spēs illi^o generis. Pro dubio supponit qz ares. in q̄to capitulo determinat de genere p̄pato ad sua sup̄iora. Et intēdit tres p̄clusiones. Quaz p̄ma ē b^o. si aliquid

Thopicoꝝ.

assignet p genere alicui⁹ sp̄i: vidēdū est an
ip̄m v^l aliq̄d suoz supioꝝ p̄dicet in qd de sp̄e
assignata: z si ip̄m gen⁹ v^l aliq̄d suoz supioꝝ
nō p̄dicet i qd de sp̄e: destrūcū ē p̄pleuma
Scōa 2°. si aliq̄d assignet p genere alicuius
sp̄i: vidēdū ē an tūc gen⁹ cū sua sp̄e p̄dicet d
oib⁹ suis idiuuidis ingd: z si sic p̄strūcū ē p
pleuma. Et addit q⁹ gn⁹ n̄ debz eē s̄b sua sp̄e
s; magis eē sp̄es debz eē s̄b genere. Tertia
2°. si aliq̄d assignet p genere alicui⁹ sp̄i: vi
dēdū ē si rō illi⁹ gn̄is p̄dicet de ip̄a sp̄e z d oī
bus idiuuidis p̄cipatib⁹ i^{am} sp̄ez. z si sic cō
strūcū ē p̄pleuma. Si vō dissonat i aliq̄: de
strūcū est p̄pleuma.

Dubatur tertio Vtrū neces
se sit gen⁹ sp̄i⁹ de suis sp̄eb⁹. p dubio sup
ponit q⁹ in B s^o ca^o 1° poit aref. nouē p̄sidera
tōes p̄pando gn̄ ad d̄as: Et fm B erit nouē
p̄does in B ca^o 1°. Quaz p^o a ē h^o. si d̄a assigne
t p genere: mala est assignatio. vt inōdie
nō ē gen⁹ dei. qd p̄z. qz d̄a nulli⁹ ē gen⁹. s;
imortale ē d̄a. q̄ n̄ ē gn̄ dei. A^o p̄z. qz n̄ a
d̄a f^o qd: s; magis q̄le. B^o p̄z. qz imortale
ē d̄a aialis. Dicim⁹ eni aialiu alia sūt morta
lia: alia sūt imortalia. Scōa. si d̄a assignet p
sp̄e ip̄i⁹ generis mala ē assignatio vt abūdās
ē d̄a numeri. iō nō ē sp̄es numeri. qz d̄a nō
p̄cipat gn̄. s; si ip̄a poneret vt sp̄es: tūc ip̄a
p̄ciparet gen⁹. q̄ d̄a n̄ ē sp̄es. Tertia. si sp̄es
assignet eē gen⁹ sui gn̄is mala ē assignatio.
vt si p̄nuitas assignet p genere cōtignuitatis
mle assignatū ē. qz nō oē p̄tignū ē p̄nuiti: s;
oē p̄nuiti ē p̄tignū. S^o p̄tignū nō ē gen⁹ mix
ture. qz nō oīs mixtura ē ip̄antia. qz mixtura
ficcōz n̄ ē ip̄antia. S^o latio nō ē gen⁹ loci mu
tatis. qz nō oīs loci mutatio ē latio. Nā am
bulatio nō vi^o latio eē z iō qz sol⁹ mor⁹ local⁹
violēt⁹ p̄prie d̄ latio. Quarta si d̄a assignet
p sp̄e mala ē assignatio. vt imortale nō ē sp̄es
dei: eo q⁹ acci^o sp̄ez d̄ici de plib⁹ q̄ d̄a: s;
d̄a semp de eq̄lib⁹ aut plib⁹ q̄ sp̄es p̄dicat.
Quita si d̄a assignet p gn̄e sui gn̄eris ma
la ē assignatio. vt color nō ē sp̄es p̄gregati: n̄
numer⁹ ē sp̄es ip̄aris. Si gen⁹ assignet vt dif
ferētia: mala ē assignatio iō mixtura nō ē genus
ip̄antie: nec loci mutatio ē gn̄ latōis eo q⁹ ge
nus sp̄ p̄dicat de plib⁹ q̄ d̄a. Septia. si n̄ la
d̄a generis assignatū p̄dicet de sp̄e illi⁹ gn̄e
ris ip̄m nō erit gen⁹ ip̄i⁹ sp̄i. vt de aia nō p̄di
cat abūdās neqz p̄fectū: iō numer⁹ nō ē gn̄
aic. Octaua. si sp̄es assignata sit pus natura
q̄ gen⁹: v^l possit iterimere gn̄: mala ē assign
natio. qz magis vi^o p̄ritū eē. Vi^o eni gen⁹ eē
pus natura suis sp̄eb⁹: et eas iterimere. No
na si gen⁹ assignatū v^l ei⁹ d̄a possit nō incē

sp̄i mala ē assignatio. vt moueri nō ē gn̄ aie
nec fm et st̄m sūt gen⁹ opiniōs. vi^o eni gn̄
et d̄a seq sp̄ez: et semp p̄dicari de ip̄a q̄ d̄a
sit sp̄ies.

Ad rationes ante oppositus
dicat q⁹ bene p̄bāt gen⁹ z d̄as aliq̄lif d̄ilig⁹
ui ex natura rei: s; nō p̄bant gen⁹ et d̄as d̄if
tingui realit.

Queritur secūdo Vtrū gen⁹
sit v^o a pte rei. Et vi^o q⁹ nō qz nihil qd eēnalit
p̄dicat de mltis distinctis ē vni⁹ a pte rei. sed
gen⁹ ē h̄mōi q̄. A^o p̄z qz nihil habz vnitatē
sibi p̄p̄ia ita q⁹ fm illā vnitatē sit natū actu p̄
dicari de plib⁹. qz q̄libet sit ip̄m nisi ab in
tellectu: q̄ nihil qd actu eēnalit ē p̄^o de plib⁹
bz vnitatē ex natura rei. Scōo si forma
generis a pte rei est vna: v^l illa est eadē cū
oib⁹ sp̄eb⁹ v^l nō. si sic: q̄ nō erit vna s; plēs:
sic z ip̄e sp̄es sūt plēs. Si autē sit diuersa: v^l
q̄ erit diuersa genere sp̄e v^l nūero. nullū isto
rū est p̄^o q̄ nō est p̄^o gn̄ dicere vni⁹ a pte
rei. Tercio sic oīs forma vna dat esse sim⁹. q̄
si forma generis eēt vna distincta a formis spe
tiaz seq̄ret q⁹ daret esse distinctū ab esse speci
fico: z sic oē ens est; plura entia. In oppositū
ar^o vnitatis scie potētiēt passidōis realis argu
it vnitatē obiecti z s̄biecti realis. s; aliq̄ est scia
et etiā aliq̄ potētia q̄ h̄nt p obiecto gen⁹: sicut
arismetria pro obiecto habet B genus qd est
numer⁹: z B gen⁹ qd ē color. est obiectū vis⁹
q̄ sic scia z potētia h̄nt vnitatē realē: ita etiā ob
iectū debet habere vnitatē m realem.

Sciendū primo q⁹ pro intel
lectu q̄ntū est vna opio. q̄ poit tria dicta. Prim
q⁹ gen⁹ est vni⁹ vni⁹ p̄cept⁹. Scōm q⁹ gen⁹
est vni⁹ vni⁹ rōis rei rōina^o se tenētis ex p
te obiecti: nō autē d̄ vni⁹ vni⁹ rōis rōina^o se
tenētis ex pte intellect⁹. Nā a pte rei in q̄li
bet sp̄e cor̄ndet vna rō v^l vni⁹ apparēs cōie
in q̄ apparētū est ip̄ositū nomē generis. vt in
oib⁹ sp̄etieb⁹ aial⁹ recipit i^o apparēs cōie qd ē
sentire a quo ip̄ositū est nomē generis. Ter
tiū dictū. nomē generis de p̄mario f^o nō ē
mltas sp̄es: s; f^o eēntiā p̄positā ex materia et
forma: l^o ex esse eēntiā: q̄ tū eēntiā nō ē vna
s; realit est plēs sp̄es. Alia est opinio q̄ poit
vni⁹ dictū: scz q⁹ q̄libz gen⁹ f^o vna q̄ntitatem
realē: ita q⁹ sic est vna q̄ntitas q⁹ nō plēs q̄nti
tes: licz tū sit plurificā^o et p̄cipabilis a plu
ribus suppositis. vt al^o f^o vna q̄ntitātē scz aiali
tatez distinctā ex natura rei s; oēs q̄ntitates tā
inferiores. q̄ supiores: q̄ tō sine sui diuisione
p̄p̄erit in q̄libet indiuiduo z in q̄libet sp̄e.
D 3

Sciendus secundo qd in hoc

6° capitulo potit ares. quin qd consideratōes de genere inspicien^o ad equocatoēs z meibapbozam. Prōia si aliqd assignet p genere vidēdū est an illa speties pncipz hriū gnīs assigni: z si sic m'la ē assignatio. qz alias idē sit hria pnci^o. Scda si aliqd assignet p genere alicui^o spēi pmuticatis in aliq i q nullū pnciū sb i^o genere p pmuticare mala ē assignatio. vt numer^o nō ē gn^o aie. qz aia ē p n^o vitē: z ei ictt viuere: f n'li spērū numeroz ictt viuere. Tertia si gn^o equoē p dices de spē assignata: mala ē assignatio. qz gn^o z spēs sūt vni^o. Quarta si aliqd assignet p genere alicui^o spēi: vidēdū est si illi^o generis possit eē alia spēs: z si nō: mala est assignatio: qm ois generis spēs sūt plēs. Quinta si illud qd trāsupric p dicit de aliq assignet eē gen^o ei^o: mala ē assignatio. vt psonātia nō p pte p dicit d p pātia: s; solū trāsupric. ois eni psonā^o p pte dicta ē in sonis: iō psonātia nō est gen^o p pte.

Sciendum tertio qd secund

traciat^o in q dēterminat de genere ptracto z nō pparato pnciū qtuoz ca^o. In p dēterminat de genere ptracto ad hria: ponē^o sex p dēterminatōes. Prōia si aliqd assignet p gnere alicui^o spēi vidēdū est si spēs habeat hriū: nō autē gen^o: z tūc si hriū spēi sit in eodē gnere cū ipa spē: bona ē assignatio. qz hria dnt eē in eodē genere s; si vtriqz sit aliqd hriū tūc hriū spēi debz poni i hrio gnēris. Scda si hriū spēi assignate nō sit in aliq: s; sit gen^o alioz: tūc ipa nō debz assignari p spē: s; p genere alioz. vt bo^m ē genus z nō spēs: iō malū qd ē suū hriūz erit genus z nō spēs. Tertia si tā gen^o qz spēs habeat hriū: si inf gen^o et suū hriū nō sit mediū etiā inf spēs z suū hriū nō d; eē mediū. vt inf vitū z vītutē nō ē mediū: nec etiā inf iustitiā et iustitiā. Subdit vnā istātia. qz inf ista duo genera bo^m z malū est mediū: et tū inf istas spēs egritudo z sanitas nihil est mediū q zc. Hāc istātia nō soluit ares. possz tū dīci qz sanitas p capi p de^o z pgrua p mēsuratiōe q^o qlitatu p mē: egritudo vō p i pportōe earūde qlitatu: z sic inf ea nō ē mediū. Alitō p capi sanitas p hmoi pportōe qtuoz p mē qlitatu egritudo vō p i pportōe earūde qlitatu facta ēū excessū: z sic dicit medic^o inf sani^o z egritudinē eē mediū. Quarta si inf gen^o z suū hriū sit mediū solū p abnegatōes: tūc pbabile est q inf spēs z suū hriū ē solū mediū p abnegatōes. Quinta si spēs habeat hriū z nō gen^o: et inf spēs et suū hriū sit mediū: vidēdū ē an illud mediū sit in eodē genere cū illa spē: z si

nō: mala est assignatio. in q enī genere sūt extrema z mediū. vt albu z nigrū z mediū colorē sūt in gnere coloris. Et sbdit istātia: qz sup abundantia z defect^o sūt extrema z sūt in genere mali: mediocre autē est mediū z est in genere boni. q nō oportz q extrema sint in eodē genere cū medio. Nō soluit ares. possz tū dīci q nō sūt hria p pte: s; large. v' enā q sūt in eodē genere p dicitur: licz nō in eodē genere moris. Sexta si gen^o assignatū habeat hriū z nō spēs: mala ē assignatio. Subdit in istātia qz sanitas hria egritudo: z tū febris et obthalmia q sūt spēs egritudo nō hnt hriū. Est enī obthalmia qdā egritudo oculoz. hāc istātia nō soluit ares. possz tū dīci qz febris z obthalmia hnt hria: nob tū in omiata. Lōsequē epilogā^o resumit tres p dēterminatōes p dicitas. Quaz p^o est. si gen^o nō habeat hriū z spē: f hēat. tūc vidēdū est si hriū spēi sit in genere z si sic: ppleuma est pstruendū. Scda si inter hriū spēi z ipaz spēi sit mediū cōtēntū sb eodē genere cū extremis: ppleuma est pstruendū. Tertia si gen^o et spēi habeat hriū vidēdū est si contrariū spēi sit in contrario generis. et si sic: spēs est in genere contrario assignato. qz si hriū in hrio: et ppositū in pposito.

Conclusio responsalis gen^o

dicit vni a pte rei. p; qz pl^o pueniūt realiter hō et asin^o qz hō et planta. q cōueniūt in vno aliq reali in q nō pueniūt hō z plāta: s; illud vni reale ē gen^o: s; animal. q gen^o dicit v^o a pte rei:

Dubitatur primo vtruz pro

pleuma generis sit terminādū p locū a p iugata z a casib^o. Pro solutiōe supponit q i scdo ca^o potit ares. vnā p dēterminatōes ad terminādū ppleuma de genere inspicie^o ad cas^o et p iugata. z est h^o. ad terminādū ppleuma de genere oportz aspiciere ad cas^o ad p iugata: ad similia: ad gnātōes z corruptōes: ad gnātia z corruptia: qz si vni sit gn^o vni^o: alitē erit gn^o alteri^o. Exemplū de coniugatis. vt si iustitia sit disciplina: z qd iuste fit disciplinate fit: et etiam iust^o est disciplinat^o. Exemplū de simib^o. vt sic se h; suave ad volup^o: ita p ficiēs ad bo^m s; suave est gen^o volup^o. q p ficiēs est gn^o boni. Exēplū de gnātōib^o. vt si edificare est opari. edificatū eē opatū. z si viscere ē remissis: z didicisse ē recordatū eē. Exēplū dē corruptis. vt si dissolutū sit corruptū: dissolutū est corruptū: z si generatiū est effectiū: gnari est fieri. et generatio est factio.

Thopicoꝝ.

Dubatur secundo. Vtz pzi uatio sit eiusde generis cu suo hitu. Pro solutioe suppoit q i 3o caplo dat are gncꝝ pfi deratōes ad terminādū ppleuma generis i spitiēdo ad puatie z pdictorie op^{ta}. Pzia ē b^c. Si aliqd assignet p gñe alic^o hit^o: vidē dū ē an puā Ali^o hit^o sit i illo gñe: z si sic de fruedū ē ppleuma. qz puatio i n^o gñe sim^o ē. Est aut nō eē i vltio. i. i prio genere. vt si vit^o sit sens^o: cecitas nō erit sens^o. Scda. si gene ri z spēi oppoat puatio: tūc si puatio generis nō sit gen^o puatiois spēi. destruedū ē ppleu ma. Tertia. si puatio generis sit gen^o puatiois spēi: cōstruedū ē ppleuma. qz si oppo^m in op^o: z ppo^m i ppo^o. vt si cecitas sit isen^o si^{as}. z vit^o erit sens^o. Alic^o due pdiderationes sūt de pdictorijis. Pzia est b^c. Si aliqd assignet p gñe: vidēdū ē si pdictio^m generis isit spēi assigne: z si sic destruedū ē ppleuma. vt si suauē sit nō bonū: bonū nō erit gen^o suauis. Scda. si aliqd assignet p gñe alic^o: vidēdū ē an pdictio^m generis sit gen^o pdictorij spēi. z si sic pstruedū ē ppleuma. vt si bonū sit genus suauis: nō bonū erit gen^o nō suauis.

Dubatur tertio. Vtrū opoz teat spēm eē ad aliqd si sui gen^o sit ad aliqd Pro dubio suppoit q i 4o caplo poit are octo pdideratōes ad terminādū ppleuma generis: inspitico ad relatie op^{ta}. Pzia est b^c. si spēs sit ad aliqd: tūc sui gen^o erit ad ali qd. Sz si gen^o sit ad aliqd non opozt qz spēs ei^o sit ad aliqd. Exēplū pmi. Duplū ē ad aliqd sic sui gen^o qd est multiplex. Exēplū z. disci plina ē ad aliqd: nō aut grā^{ca}. Subdit instan tiā. qz nō videt vey i^o qd dicitū ē i p^a pte die ete pdideratōis. qz bonū z pulcrū sūt. gñā vtu tis: z tū hit^o ē ad aliqd: bonū vō z pulcrū non sūt ad aliqd: sz qñā qz tē. Scda pdidera^o. si spēs non referat ad idē correltū fm se z fm gen^o: destruedū ē ppleuma. vt duplū di^o dimidiū duplū. z filr duplū dō dimidiū multi^o. Tertia. si spēs f. n sui gen^o primū z fm oia genera supioza nō referat ad idē correltū: destruedū ē ppleuma. Subdit istātiā. qz scia fm se referat ad scibile: sz fm sui gen^o qd est hit^o z dispositio nō ē relatiuū scibil^o: sz aie. Quarta. opozt videre si spēs referat ad suū correlatiuū z etiā gen^o sb habitu^m eiusde ca sus: z si nō: destruedū ē ppleuma. Subdit i stātiā. qz dñs referat sb habitudine dñi casus z etiā p^m: z tū diuersū qd est gen^o eoz referat sb babi^m ablti casus. Quinta. si correltū z relatiuū referat ad seinuicē sb babi^m: eiusde casus: z si sic pstruedū ē ppleuma. vt duplum

dō alic^o duplū. z filr multi^o dō alic^o multi^o: et etiā ecōuerso dō dimidiū duplū dimidiū. z sb multi^o sb multi^o sb multi^o. Et filr dsciplia tū z opina^{lc} referat ad sua correlaria sb ha bitudie ablti cas^o: z tū opio z disci^{na} referat ad dscipliatūz opabile sb hitu^m gñi cas^o. iō opabile nō ē gen^o dsciplinari: nec opio ē ge nus dscipline. Sexta. cōsiderādū est si spēs referat ad suū correlatiuū z gen^o ad suū sub habitudine eqñiū casuū. vt donū dō alicui^o z alicui: sit datio q ē gen^o ei^o dō alicui^o vel ali cui. Est enī donū datio irredidibil^o. In aliqb^o aut nō accidit ad eqñia dici. qz duplūz dō alic^o supans aut mai^o aliq^o: z fm aliqd dō: iō supas z mai^o nō sūt genera dupli. oc enī supans et mai^o aliquo supat: z aliqd supat. Septia. si vñū reltū sit gen^o alterius: tūc correltū gene ris ē gen^o correlti ipst^o spēi. vt multi^o ē gen^o dupli: iō sb multi^o ē gen^o dimidiū. Ex qz pclu dit qz sens^o nō ē gen^o scie: qz nō oē scibile est sensibile. nā itelligibi^m quedā sūt scibilia. Octaua. si relata qñū vñū nō ē i altero pōaf esse i altero: vel si i^o qd nō ē i altero pōaf posse nō esse i altero: mala est assign^o. vt man sio scie q est memo^o dō pōi i aia z nō in scia sz māio scibil^o dō pōi i sci^o z nō in aia. Ex b p^o solu^o ad du^m. qz si speties sit ad aliqd fm esse: ita etiā sui gen^o erit ad aliqd z econtra. nō aut opozret de reltis fm dici. Rōnes aū oppositū solunt ex dictis.

Queritur tertio. Vtrum ens sit gen^o. Et vi^o q sic. qz ens p^o de plib^o diffē rētib^o spē i eo qz qd est. g est gen^o. Añs p^o qz si qñā qd ē hō. puenienter rñ^o qz ē ens: z si qñā qd ē equ^o: etiā rñ^o qz ē ens. Scdo sic. ens ē analogū. g ista ē vera ens ē genus. t^o. qz analogū p se sumptū stat p famosiori suo f^o. qz tū dō ens est gen^o: ens stat p famosiori suo f^o: scz p sba q est gen^o. g ista est va: ens est gen^o. Tertio sic. ens est p^o: z nō aliud qz gen^o. g ens est gen^o. Añs parz. qz ens aptū natū est pdicari de plib^o. In oppo^m est pbs.

Sciendum primo qz tertius tractat i q dēterminat are^o de ppleu^o gene ris ptracte: pñet sex capla. In pñtendit sex pdidera^o. Quax p^o ē b^c. si act^o assignet p genere hit^o aut ecōra: mala ē assignitio. vt sen sus nō ē mor^o. qz sens^o ē hit^o: mor^o autē ē act^o Silt^o memoria nō ē hit^o pñtū opinionis. qz nulla memoria ē hit^o: sz mggis act^o. Scda si qs assignerit potētiā pseq ad hitū p gene re illi^o hit^o: mala ē assignitio. vt māfuctudo nō ē abstinētia ire: neqz fortitudo ē abstinētia

tionis. et si iustitia non est abstinentia lucrozum
Tertia. si i^o qd se² ad aliud assignet p^o gne
illi: mala e assigne: na tristi a se² ad ira: et opi
nio ad fidem: in tristitia non est genus ire: nec
opio e gen^o fidei. Quarta. Si gen^o sit i aliq
videt^o e si spes sit nata ee i illo: et si si: mala e
assignio. vt tior no e gen^o beatidie: qz vercu^o
e i appetitu roali: tior aut i aiosi^o. i. appetitu
irroali. Si i^o tristi a no e gen^o ire. qz tristi a e i
appetitu deupisci^o: ira aut e i appetitu irasci
bili. Quinta. Si spes pnciper genus fm qd:
mala e assignio. qz homo no e aial fm qd: nec
gra^o e disci^o fm qd. Ex q^o ifert q^o sen^o z vi
si^o no snt gen^o aialis. qz aial fm qd e sensi^o
z vi^o. s. p^o vnu co: p^o. qz fm aiam no e sensi^o
neqz vi^o. Sexta. Si ps iteglis assignet p
gene sui toti: mala e assignio. qz nullo^o de to
to ps pdicabif. io co: p^o no e genus aialis: eo
qz e ps illius.

**Sciendum secundo. q^o in se/
cundo ca^o poit are^o z^o p^o de^o ppleu^o ge
neris comtracto ad eligibile z fugibile. P^oia. si
poit^o aut p^o assignet p^o gne vitupabilium
vel fugiedoz: mala e assignio. vt sopbista vel
detractor vel latro no est ille q pot lateter ex
tranea furari. P^oo^o du^o. P^oio qz seqref qz
de^o eet latro: z pu^o studios^o. p^oz p^oia. qz pot^o
vel studios^o pua agere aut pminere. s. itas co
sequetis p^oz. s. qz de^o z studios^o no snt pu^o. qz
qlibz di^o pu^o fm appetitu. Scdo sic. ois p^oas
e eligeda. g n^o p^oas e gen^o vitupabiliu. An^os
p^oz p locu a mior. qz puoz p^oates snt eligede
eo qz gqd due^o deo vel studioso e eligedu.
s; deu z studiosu dicim^o h^o e p^oates puoz. qz
pot^o de^o z studios^o pua age. g zc. Scda co
fide^o. Si p^oas p^o vel effectiu poaf gen^o bo
norabil: mala e assignio. qz viuere ho^o p^opf
se e eliged^o. s; ois p^oas: o^o p^oz: z o^o effectiu e
eligedu ppter aliud. g zc. Tertia. Si aliqd
i duob^o vel plurib^o generib^o sit: z assignet ee i
altero illoz n^o: mala e assignio. vt seductor vel
detractor: no e ille q appetit ip^o z no pot:
vel q pot z no appetit: s; q pot z appetit sit.**

**Sciendu tertio. q^o in tertio
cap^o poit are^o z^o p^o de^o ppleu^o ge
neris copato ad d^oaz. P^oia. Si qs assignet d^oaz
p genere vel eotra: mala e assignio. vt stupor
no e supabudatia admiratois: nec fides e ve
hemetia opionis. io supabudatia z vehem^o
no snt genera s; d^ore. Probat p^oh^o tri^o. P^oio
p dione ipsaz. qz stupor e admiratio supabu
das. z fides e opitio vehem^o. g admiratio z
opio snt genera: supabudatia vo z vehem^o
snt d^ore. Scdo sic p^o. qz seqref qz inaiata fide
faceret z stupefaceret. Patet. qz i^o stupefacit**

cui inest vehem^o opionis vel supabudatia
admiratois. s; supabudatia admiratois ict
admiratio. g admiratio stupefacit: z vehem^o
tia opionis ict opioni: io opio fide facit. T^o
no p^o id^o. qz seqref qz vehem^o esset vehe
m^o: z supabudatia supabudas: na fides e ve
hem^o. g z fides e vehem^o: z tuc vehem^o
erit vehem^o. Si i^o stupor e supabudas. g si
stupor e supabudatia: nuc supabudatia erit su
pabudas. Scda p^o si^o. Si qs assignerit pas
sion^o ee spem pass: mala e assignio. vt imorta
litas non e spes vite sempitene: s; ei^o passio.
Patet. qz si pingat aliquet ex mortali fieri im
mortale: no dicim^o illu alia vita sumere: s; di
cim^o illu noua passion^o acquiuisse. io vita non
e gen^o immortalitatis. Tertia p^o si^o. Si passio
alicui^o subiecti assignet p genere illi^o sbiecti
mala e assignio. vt ver^o no e aer mobilis. s; ma
gis aeris mot^o. qz aut ver^o sit aer mobilis pa
tet. qz si remaneret id^o aer ipso mouete z ges
cete z aere gescete fieret mor^o. Ex q^o ifert are^o
qz male dicebat antig niue ee aqua coagula
ta: z lutu ee terra humido tparata: qz neqz nix e
aq: neqz lutu terra. Si i^o male dixerit qz vinu
e aq putrefacta i vite: sic empedocles dicit vi
nu ee aqua putrefacta in ligno. qz sim^o vinu
no est aqua.

**Conclusio responsalis. Ens
no e gen^o. Patet qz nullu eg^o e gen^o. ens est
eg^o vel salt^o analogu. g ens no e gen^o. Uel
sic pot pbari sustinedo qz ens sit vniuocus. qz
nullu gen^o pdicaf g^oitate de suis differ^ois
s; ens p^o g^o g^oitate de d^ois suis g^o n^o e gen^o.**

**Dubitatur primo. Vt om/
ne gen^o sit vniuoci. P^oo dubio suppo^o qz in
isto q^o caplo ponit are^o g^oz p^o ad inue
niendu ppleuma generis ispi^o ad trascede^o.
P^oia. Si assignu p gene null^o sit gen^o: mala
e assignio. Scda. Si oia p^ota sb gene assign
to sint ei^o qe sp^o: mala e assignio. vt alba nihil
d^oit sp^o. g nullu gen^o erit albu. qz ois gene
ris spes snt d^oites. Tertia. si i^o qd se² ad oia
poaf gen^o vel d^o a: mala e assignio. Et sbdit qz
pla snt q ad oia sequit. vt ens z vnu: in ens
no e gen^o. qz ic eet gen^o oim: z p^o p^o eet ge
n^o vni^o: mo vnu z ens quertuf. g v^o pdicaref
de eqlib^o sic ens: z p^o p^o spes pdicaref de eq
lib^o sic sui gen^o: qd e flm. qz oportet spes de
pautio: ib^o p^o. Si vo dicaf vna ee d^oaz entis
se² adhuc qz d^oaz pdicabif d^o eq^o sic sui gn^o
qd e flz. Quarta. si assignu p gne sit sbiectie
i sp^o assigna: mala e assignio. vt albu sbiectie e
i niue. io albu n^o e gen^o niuis. Quinta. si gn^o
assignu no sit vniuoci: mala e assignio. na d^o o
bus spetieb^o vniuoce pdicaf gen^o.**

Elencorum

Dubitatur secundo. Vtrius si scēs suscipiat magis z min^o sit necesse q^d ge-
nus suscipiat magis z min^o. Pro dubio sup-
ponit q^d in qnto ca^o 1° ponit are^o 4° confi-
deratiōes ad terminandū ppleuma generis
p locū a magis ad min^o: z a fili. Prima ē. Si
tū generi q^d spetici sit aliqd dūm: si tūc illud
dūm quod ē ineli^o ponat in genere, peioris
mala ē assignatio. vi statio melior q^d mor^o. iō
aia magis v^o dicit stabilis q^d mobilis. Scda
Si gen^o suscipiat magis z min^o z spēs neq^z
fm se neq^z f. n rē significatā per ipsā suscipi-
at magis z min^o: mala est assignatio. Nam si
virtus suscipiat magis z minus: etiā iustitia z
iustum suscipit magis z min^o. Tertia. Si il-
lud qd magis vel fil^r videt esse genus nō sit
gen^o: neq^z illud qd n. inus aut fil^r videt esse
genus erit gen^o. vt tristitia z opinio eq^z fil^r vī
dent esse gen^o ire: cū tristat eni irat^o z opina-
tur se examinasse: z tū tristitia nō ē genus ire
z neq^z opinio. z cōsil^o is p^o sideratio possit dari
de spē. Quarta. Nō oportet q^d si aliq^z duo
sic se habeāt q^d ambo suscipiant magis z mi-
nus q^d ergo vnu sit genus alterius. vt bonū z
albū suscipiūt magis z minus: z tū neut^z est
genus alterius.

Dubitatur tertio. Vtrū pro-
pleuma generis sit p^o structie terminādū. Pro
solutione supponit q^d in sexto z vltimo ca^o
ponit are^o tiles tres p^o sideratiōes ad cōstru-
ctiue terminādū ppleuma generis. Prima.
Si aliqd predicet de plurib^o differētib^o spe-
tie in eo q^d quid est: illud erit genus illoz.
Scda. Si gen^o assignati predicet de plurib^o
in eo q^d qd est: vidēdū est si possit de plurib^o
alijs spetib^o p^o dicari. Et si sic: ipsū erit genus.
Et subdit tres d^o as inter gen^o z d^o as. Prima
q^d genus p^o dicat de plurib^o q^d d^o a. Scda. ge-
nus magis idicat qd ē eē rei q^d d^o a. Nā q^d vi-
dit hoicm eē aial magis indicat qd est homo
q^d qui dicit hoicm eē gressibile. qz d^o a semp
f^o q^d litatē generis. iō qui dicit hoicm eē gres-
sibile q^d le quid dicit q^d vō dicit hoicm eē aial:
vidit qd z non quale qd. q^d d^o a a genere ē se-
panda. Et h^o patet tertia d^o a. qz gen^o f^o quid
d^o a vō q^d le qd. Tertia p^o sideratio. Si vnum
p^o iugatoz sit gen^o vni^o: z alter^z erit genus al-
teri^o. vt si music^o sit scia: musica ē scia. z si am-
bulans mouet: ambula^o ē mor^o. Subdit vnu
documentū. Si aliqd sp^o sequat ad aliud z cūz
eo nō p^o ciat: difficile ē separe q^d non sit ge-
nus vt quies sp^o sequit ad tranquillitatē z nō
ecōtra: z diui^o ad numerū z nō ecōverso. nō

nō oportet q^d ipsū sit gen^o. Patet vando in f^o a
nā. qz nō ens sequit oē qd sit: nā eē quod sit
nō est: z nō cōuertit. nō eni econuerto: qd nō
est sit: z tū nō ens nō est gen^o est quod sit. nō
eni sunt non eni spēs.

Ad rationes ante opposituz
Ad p^o m^o d^o. q^d ens p^o dicat eq^z z nō vniuo-
ce. Vel pōt dici p^o babiliter q^d lic^o hō z equus
differāt spē respectu aialis: nō tū respectu en-
tis: eo q^d spēs debēt sb suo genere distingui
p d^o as diuisiuas generis. nō entis nulle sūt
differētie. Ad 2° nēzet p^o a. respondef
ad p^o bationē q^d regula h^oz veritatē respectu p^o
dicatoz p^o me in tēctiōis: nō autē respectu p^o di-
catoz z tēctiōis. Ad 3° dicit. q^d ens ē
predicabile cōter sumptū z nō p^o p^oie sūptū.

Et tū de 4° thopicoz.

Ira initiū p^oimi libri elēco- rū Queritur primo. Vtrū de

sillogismo sophistico sit scia sophistica distin-
cta ab alijs p^oibus logice. Et arguit p^o cōtra p^o
mā partē. qz de subiecto presupponendū est
qd est z qz est. sed de sil^o sophistico nō p^o
supponit qz ē: imo inuestigat ipsū esse. vt pa-
tebit in textu. q^d de ipso nō est scia. Scda sic
Scia sophistica ē apparet sapientia z nō ex-
istens. vt patet in textu. q^d scia sophistica nō ē
scia sophistica. Tercio sic. Sillogism^o diale-
cticus z sophisticus adinuicē opponunt: s^o op-
posito^z eadē est scia. q^d scia sophistica nō est
distincta a dialetica: de qua terminat in libris
thopicoz. In oppositiū est are^o. Tū primo.
qz in p^oncipio hui^o dicit se determinatur: de
elencis sophisticis z de his q^d vident elenci.
Tū scdo. qz in fine scōi hui^o dicit se inuenisse
istā sciam q^d scia sophistica ē scia.

Sciendum primū q^d pro de-
claratione terminoz ponit tres distinctiōes.

Handwritten notes in a smaller script, likely a commentary or gloss, covering the bottom half of the page. It includes phrases like 'Sciendum primū q^d pro de-claratione terminoz ponit tres distinctiōes.' and discusses various logical and philosophical points related to the main text.

Prima e' hec. Sil^m sophisticus pot' capi du-
 pliciter. Uno mo' p'meintioaliter. s. p' duab'
 p'missis appareret obfuaib' tres p'ditiones vl'
 altera' triu' co'ditionu' regitay ad vey elencuz
 que sunt illatio: contradictio: z probatio. Et sic
 non est subiectum cum sit quid complexum.
 Alio mo' pot' capi z' intencionaliter. s. p' vna z'
 intencioe' denoiatiue' p'dicabili de sil^m appa-
 r'et obfervate tres p'dictas p'ditiones vel ali-
 qua' earu'. z sic capitur hic. Secda' distinctio.
 Sil^m sophistic' pot' du' considerari. Uno'
 q'ntu' ad defectu' quo peccat' vey elencu'. z sic
 est sola p'iuatio sil^m dialettici z puru' no' ens
 Alio mo' pot' considerari q'ntu' ad illud p'ofituu'
 in q' fundat' apparcia bonitatis: rone' cui' fi-
 bi' co'p'ent habere cas' z p'ncipia a quib' na-
 turaliter caufat' z bz' p'fiones p' illa p'ncipia
 demost'rabiles: z sic capit' in p'posito. Ter-
 tia' distinctio. Scia' pot' dici sophistic' dupli-
 ter. Uno' mo' formaliter z intrinsece: ita q' appet
 esse habit' scientific' z t'm erit habit' errone'
 vel deceptori: z talis no' est scia'. Alio mo' di-
 cif' aliqua scia' sophistic' denoiatiue' extrinse-
 ca z ab obiecto: ita q' ei' obiectum sit sil^m so-
 phistic'. z scia' sophistic' e' habitus vni' p'clu-
 sionis. habentis p' subiecto sil^m sophisticu' et
 p' p'edicato p'fiones: adequata' sil^m sophi-
 stici: que e' demost'rata per p'pria p'ncipia e'cn-
 tialia ei'. z sic scia' sophistic' est scia'. Quar-
 ta' distinctio. Aliqua scia' pot' dici vna dupli-
 ter. Uno' mo' formaliter z intrinsece: z sic ipse
 sil^m dialettici z sophistic' no' est eadem scia'.
 Alio mo' pot' dici vna obiectiue' z extrinsece: z
 hoc tripliciter. Uno' mo' ab vnitare co'clusiois
 demost'rabilis: z sic sil^m dialettici z sophistic'
 ei' no' e' vna scia'. Alio mo' pot' dici ab vni' ob-
 iecti p'mi de q' z suis partib' demost'rant p'f-
 siones p' p'ncipia illi' subiecti. z sic ad huc sil-
 logismi dialettici z sophi' si e' vna scia'. Alio
 mo' pot' dici vna ab vnitare obiecti p'imi de q'
 p'siderant o'es veritates z omnes defect' circa
 ipsu' p'ingentes. z sic scia' thopicoy z elencoy
 possit dici vna.

Sciendum secundo. q' liber
 elencoy in q' determinat are^{tes} de elenco so-
 phistico co'tinet duos libros p'iales. In p'mo
 determinat de p'stituioe' elencoy sophisticoy
 z continet 4os tractat' p'rim' e' p'hemialis: q'
 p'incit vnicu' capitulu' z quq' conclusiones.
 Prima co'clusio ta'git intero: z e' hec. Dicemus
 incipietes a p'mis fm natura' de elec'is sophi-
 sticis z de his sil^m q' vident' elenci no' sunt
 t'm elenci s; sunt fallogismi. Secda' co'clusio.
 Sillogism' sophi' e' parz 4os r'onib'. Pri-

ma e' hec. quida' sillogismi sunt q' vident' esse
 sillogismi z sunt vere sillogismi. Alij sunt qui vi-
 dent' ee' sillogismi z t'm no' sunt sillogismi. mo-
 tales dicunt' ee' elenci sophistic'. q' elec' so'
 e'. Ans' p'z p' sil'e. q' sicut e' in reb' ita e' in o'ro-
 nibus sillogisticis s; aliq' res apparcnt esse ta-
 les q'les s'nt. Alique bo' apparcnt ee' tales q'les
 no' s'nt: igit' etiā erit ita in sillogismis. H' p'z
 p' in reb' aiatis tam ex pte' corp'is q' ex pte'
 aie'. Ex pte' aie' sic: quida' vident' habere bonu'
 habitu' z vere h'nt illu'. Alij aut' tribualiter. i. de
 aliq' tribu: vident' h're. vt infantes z fingetes
 se semp' h're habitu' que' no' h'nt. Ex pte' corpo-
 ris. p'bat sic. q' quida' vident' pulcri z vere s'nt
 pulcri p'pter deco're eoz. Alij aut' vident' sul-
 cri s; no' s'nt z co'ponunt fugut' z ornant se vt
 appareant pulcri. Secdo' patet idē i' aiatis. qz
 q'dam apparcnt argetea z vere s'nt argentea. z
 q'da' aurea z vere s'nt aurea. Alia apparcnt esse
 argetea vel aurea z no' s'nt. vt litargiria q'daz
 z stagnia apparcnt ee' argetea z auricaltia vel
 letincta vident' ee' aurea. Secda' r'o. aliq' sunt
 apparcntes sillogismi. q' aliq' s'nt apparcntes
 elenci. tenet p'na. qz elec' e' sillogism' p'dictio-
 nis. Ans' patet. qz distates a longe no' iudicat
 res tales q'les s'nt. q' a sil'i. Imperiti in arte sil-
 logisandi p'pter sua' impit' iudicant aliq's ee'
 sillogismos q' t'm non sunt. p'na tenet. qz impit'
 velud distates a lo'ge speculant'. Tertia' r'o. lo-
 cus sophistic' p' noia fact' est. q' elenci' sophi-
 stic' est. p'na tenet. qz locus qui sit p' noia e' ad
 decipiendu' ap'issim' z publicissim'. Ans' p'z.
 qz multi credut' sic ee' in reb' sicut est in noib'
 z t'm no' est sil'e. q' r'o. Maior' patz. qz nos no' se-
 rimus res ipsas ad disputatioes: sed vtimur
 noib' notis p' rebus. io' credim' sic ee' in re-
 bus sicut e' in noib': qd' t'm est falsu'. na' noia fi-
 nita sunt z o'ronu' multitudo etiā e' finita. res
 aut' sunt numero infinite. ideo n'ce est eandē
 orationē z nomē vnu' plura significare. Quar-
 ta' r'o. multi ignari sepe decipiunt' z sophisti-
 cant' a sapie'tib' in disputatioe'. q' sunt aliq' sil-
 logismi sophistic'. p'na no' est. Ans' patet. qz
 sicut in numeris expellunt' a sapie'tib' illi qui
 no' sunt p'mpti numeros ferre z co'ferre cum
 alijs numerando: ita etiā illi qui sunt ignari z
 no' cognoscetes veritates noim de facili palo-
 gisant'. q' sequit' q' talis sillogism' e' apparcns
 z no' ex'ns. talis aut' vocat' sillogistic'. q' sillo-
 gismus sophistic' est.

Sciendum tertio: q' circa huc
 textu' incidut' tres difficultates. Prima e' vtru'
 sit p' incipiendu' a p'mis fm natura'. R'o' q' sic
 p'rimo qz in ista pte' terminat' qd' si e' que fm

Handwritten marginal notes in red and black ink, including the word 'una' and various symbols and abbreviations.

Handwritten marginal notes in red and black ink, including the word 'una' and various symbols and abbreviations.

Elencorum

naturā pcedit alias qdes. Secdo qz p determi
 nat de methis q fines sūt artis sopbi^{cc}: s; fi
 nis naturaliter p^o est bis que sūt ad finē g^o zc.
 Secda disti^o. vtz possibile sit vni no^o z vnaz
 orōne plura f^o. Rū^o p^o vnā distinctionē. qz
 no^o pōt dici vni du^o. Vno^o vnitare rōnis si
 gnificadi: z sic imp^o e^o vni nomē plura f^o.
 Alio^o pōt dici vni vnitare vocis: z sic p^o e^o
 vni no^o plura f^o. Tertia disti^o. vtz elencus
 sopbi^o sit pura puatio veri elenci. Rū^o p^o di
 stinctionē. qz in elenco so^o duo sunt p^o siderā
 da. Vni est materiale qd e^o due p^o misse z vna
 cōclusio. Aliud e^o formale qd est vna apparēs
 obseruātia triū cōditionū regitari ad verum
 elencū: z talis apparētia formaliter e^o puatio
 veri elēci. s; fundamētaliter sit qd positiuū: vt
 dicit^o e^o in p^o notabili. Vt talis apparētia sem
 p^o fundat in aliq^o positiuo. vt in fallatia equo
 catiōis fundat in apparētia vnitare dictionis.

Conclusio responsalis. De
 fil^o sopbi^o tāq^o de subiecto attributiōis e^o
 scia sopbistica ab alijs p^o b^o logicē distincta.
 Cōclusio satis patet ex p^o notabili.

Dubitatur primo. quot sunt
 oya sapientis. Pro dubio supponit q^o are^o
 in z^o cōclusionē tāq^o duo oya sapientis. Pri
 mo p^o mittens istā suppositionē. q^o magis ope
 pretiū est sopbi^o videri sapiētē q^o esse z nō
 videri. Patet. qz sopbistica scia e^o apparēs sci
 entia z nō existēs. Sopbista emi est copiosus
 ab apparēti sapientiā z non existēt. q^o sopbiste
 magis volūt videri sacre oya sapientis q^o sa
 cere z nō videri. Sunt emi duo oya sapientis:
 quoz p^o se tenet ex pte rōnis. s; nō mēiri: de
 quib^o nouit z cōsistit in bñ cōcedendo vel ne
 gādo. Scdm se tenet ex pte opponentis. z est
 mententē manifestare posse. z b^o p^o sistit in bñ
 iprobādo dicta ridentis. Ex quib^o infer^o q^o
 disputatio sopbistica e^o nēia sopbistis. qz talis
 disputa^o maxie facit sopbistas videri sapiē^o
 Quarta^o hui^o ca^o e^o bec. Quatuor sūt g^oia
 disputatiōis. s; doctrinalis: dia^o: tēptatiua: z
 litigiosa. Disputatiōes doctrinales sūt q^o pce
 dūt ex p^o p^oncipijs vni cuiusq^o discipline:
 z nō ex his q^o vident rōni. Vltimā p^oculā de
 clarat. qz opozt eū credē q^o addiscit. Dia^o sūt
 q^o ex pba^o collectie sūt p^o dictionū. Tēptatiue
 sūt q^o sillogisat ex his q^o vidēt rōni. qz nce est
 eū scire q^o se silat hē sciam. S; litigiose sūt q^o
 ex his q^o vidēt pba^o z nō sūt sillogisat. De
 demonstratis dictū e^o in analēticis. De dia^o
 vō z tēptatis in tho^o. S; de agonistis z li
 tigiosis nūc dicem^o.

Dubitatur secundo. quot sūt
 methē. Rūder are^o ponēdo quā p^o lōne: q^o e^o
 bec. Quinq^o sūt methē. s; redargutio: fl^o m: in
 opinabile: solocōsim^o: z nuga^o. Per p^o am op^o
 ponēs sopbista vult videri redarguere rūde
 tē. Per z^o am vult sibi monstrare fl^o s; Per tertiā
 vult q^o dicat p^o opinionē pluriū vel sapientis.
 Per 4° am vult ipsū fm locutionē barbarisare
 .i. incōgruitatē p^o mittere. Per 5° am vult idē ip^o
 frequētē dicere.

Dubitatur tertio. vtrū om
 nis p^o p^o se esse verā. Rū^o p^o ponēdo quq^o
 descriptiōes: 4° sup^o pōes: z tria dicta. P^oia
 descriptio. p^o p^o isolu^o e^o illa: q^o h^o reflectiōes
 sup^o se. Di^o autē p^o p^o h^o reflectiōne sup^o se q^o
 f^o seipsā aliq^o iter eē vel nō eē: v^o pura eē v^oz
 v^o falsū: eē dubiā vel creditā: eē vlem vel p^o
 cularē vel eē affirmatiua v^o negatiua. z h^o rōe
 alicui^o termi i ea positi. qz licz generali f^o t^one
 ois p^o p^o se eē verā nō tū di^o ois insolu
 bilis. qz non dicit info^o eo q^o nullo mō pōt
 solui. s; qz cū disti^o solui pōt. Secda descrip
 tiō e^o h^o. p^o p^o va e^o q^o q^o lterciūq^o f^o ita e^o. Tertia de
 scriptio. p^o p^o fl^o e^o q^o nō q^o lterciūq^o f^o ita est.
 Quarta. p^o p^o p^o e^o q^o q^o lterciūq^o f^o ita pōt
 eē. Quinta. p^o p^o nēia e^o q^o q^o lterciūq^o f^o ita nē
 eē. P^oia sup^o pō. In p^o p^o nōb^o affirmatis
 z veris sbiectū z p^o dicitū dnt p^o eodez sup^o t^o
 s; in affirmatiua fl^o nō dnt sbiectū z p^o dicitū
 sup^o t^o p^o eodē. Secda sup^o pō. Proposi^o af
 firmatiua f^o idē eē p^o q^o supponit sbiectū z p^o dī
 cātū. Tertia. Propositio negatiua f^o nō esse
 idē p^o q^o supponit sbiectū z p^o dicitū. Quar
 ta e^o Imp^o e^o eandē ppōne sil eē verā. z fal
 sū. Primū dictū. Ois p^o p^o mūdi f^o se esse
 verā. Patet. qz ois p^o p^o mūdi e^o affirmatiua v^o
 negatiua. s; ois p^o p^o affirmatiua f^o eē idē p^o q^o
 supponit sbiectū z p^o dicitū: z ois neg^o f^o nō
 eē idē p^o q^o supponit sbiectū z p^o dicitū. q^o ois p^o
 positio f^o se eē verā. s; qz ois ppōne eē vāz
 eē idē p^o q^o supponit sbiectū z p^o dicitū. Sil^o
 ppōne negatiua eē verā e^o nō eē idē p^o q^o sup
 ponit sbiectū z p^o dī. Secda dictū. Ois p^o p^o
 f^o se eē verā z se eē fl^o e^o fl^o. P^oz. qz p^o 4° am
 sup^o pōes ip^o e^o eandē ppōes sil eē vāz z fl^o z
 q^o nō q^o lterciūq^o ipa f^o ita e^o. q^o ipsa e^o fl^o. z p^o
 descriptiōes ppōis fl^o. Ter^o am. Vniūz
 copulatiue p^o aliq^o distiūcia cōstituta ex p^o b^o
 p^o dicitū p^o b^o copulatiue. P^o. qz tales nō p^ont
 sil eē vere nec sil eē fl^o: z cā fl^o vātis vni^o e^o for
 maliter cā veritatis alteri^o z ecōuerfo. P^oia: cā
 veritatis copulatiue e^o h^ore ambas ptes veras:
 sed ad hoc sequit^o ambas partes disiunctiue

Quinta gdo

methe solocōsimi & nuga aliq^o p^o m^o f^o solocōsimi

pp^o p^o solubilis

fl^o m

pp^o p^o fl^o

pp^o p^o nēia

pp^o p^o p^o

pp^o p^o mūdi

pp^o p^o p^o

pp^o p^o fl^o

pp^o p^o p^o

pp^o p^o p^o

Libet

Sumus

constitute ex partib⁹ contradicentibus esse falsas. q̄ ad veritate copulatiue sequitur falsitas disunctiue sibi contradicentis. Si iter ca falsitatis copulatiue est habere altera parte falsam mo ad hoc sequitur disunctiua habere altera parte vera. q̄re ad falsitate talis copulatiue sequit formaliter veritas disunctiue.

Ad rationes ante opposituz

Ad prima dicit q̄ sicut patuit p̄ posterioz. I. de subiecto oporteat presupponere qz est: n̄ per demonstratione pot̄ inuestigari ca. p̄pter qua ipsum esse inest subiecto. Vel pot̄ dici q̄ scia cois cuiusmodi e scia sophistica pot̄ probare suu subiectu esse saltes a posteriori sicut a signo qliter probat are^{1co} sillo^m sophisticum ee. Ad 2^{am} dicit q̄ lz scia sophistica sit apprens sapientia z no exis: n̄ scia que denotminat ab obiecto sophistico e vere scia z no apprens n̄. Ad 3^{am} patuit solutio in primo notabili.

Queritur secundo. Vtz omnis

propositio in q̄ ponit termin⁹ equiuocus sit distinguenda. Et videt q̄ no. qz ista est simpliciter negada z no distinguenda: ho est pictus: z n̄ in ea ponit termin⁹ equiuoc⁹. q̄ zc. Secdo sic. Nulla ppositio in q̄ ponitur terminus analog⁹ est distinguenda: z n̄ aliquis terminus analog⁹ est equiuoc⁹. Maior patet. qz vel illud analogu ponit cum aliqua dictione restringente vel no. Si sic: tunc tenet fm exigentiam restringentis. Si no: tunc tenet pro principali significato p̄ illam maximam analogu per se positu stat pro suo famosiori significato.

Tertio sic. Dis terminus equiuocus importat sua significata aut disunctiue aut copulatiue ḡ nulla ppositio talis e distinguenda: An̄s p̄t qz non e sumere significata alicuius nisi p̄ aliquam coniunctione. In oppositum e are^{1co}.

Sciendum primo qz pro de

claratione terminoz ponitur vna distinctio et quinqz regule. Distinctio e hec. Duplex est termin⁹ equiuocus. Quidam est equiuoc⁹ a casu q̄ diuersis rationibus z eque p̄ diuersa significat. Alius est termin⁹ equiuocus a consilio qui diuersis ronibus plura significat. vnu n̄ per pri⁹ z alteru per posterius. Prima regula. predicati nuqz restringit subiectuz quo ad significatu illi⁹ pdicati. vt cu dicit: ho est viu⁹ lz viuū non restringit hoiem ad standu p̄ hominibus viuus: vt satis videt probare pe. hif. in suis restrictionib⁹. Secda regula. nullus terminus pot̄ restringi q̄ ad significatum restrin

gentis nisi restringens termino restricto immediate addat. Tertia regula. ois termin⁹ equiuocus a consilio non restrictus stat p̄ suo significato principali iuxta illa maxima: analogu p̄ se positu stat p̄ famosiori significato. Quar regula. termin⁹ equiuocus a consilio restrictus stat fm exigentia restringentis. Quinta regula. ois termin⁹ equiuocus a casu cui immediate addit aliqua determinatio precise ueniens alteri significatoz stat precise p̄ illo significato. Si ho talis termin⁹ sit equiuoc⁹ a consilio sumptus respectu predicati ueniens determinate vni significatoz z no alteri. stat precise pro illo significato p̄ illa maxima. talia sunt subiecta qlia premittunt ab eoz predicatis.

Sciendum secundo. qz secun

dos tractat⁹ in quo determinat are^{1co} de locis sophisticis siue de sillogisimis. continet sex capitula. In quoz primo sunt tres pres. Prima corinet tres p̄tulas. In quaz prima sunt sex conclusiones. Prima conclusio est hec. Duo sunt modi arguedi sophisticie. Vaz quida sunt in dictione. Alii sunt extra dictione. Secda conclusio. Modi arguedi in dictione sunt sex: scz equiuocatio: amphibologia: copositio: z diuifio: figura dictionis: z accent⁹. Probaf dupliciter inductione z rone. Inductio sic. qz equiuocatio e falla⁹ in dictione. amphibologia copositio z accent⁹ z figura dictionis sunt in dictione z no sunt plures. ḡ sunt n̄ sex falla⁹ in dictione. Ratione pbaf sic. ois deceptio facta ex eo qz eisdē noibus vel orationib⁹ no idem significam⁹ e falla⁹ in dictione: sed illa sex: scz equiuocatio: amphibologia zc. sunt deceptioes facte ex eo qz eisdē noibus vel orationib⁹ no idē significam⁹ ergo sunt sex falla⁹ in dictione. Tertia conclusio tangit 4^{oz} exempla de fallatia equuocatiois: per que tangunt tres modi illi fallatie. Primu exemplū. quicūqz discit sunt sapientes. gramatici discit: ḡ gramatici sunt sapientes. Solutur dicens qz discere est equiuocū ad vti disciplina siue dare disciplinā z ad disciplinā accipere: primo mo maior: e vera z minor: falsa z modo ecōtra. Et in hoc tangit primū modū equiuocatiois: qui fit qn̄ vna dicitio p̄ncipaliter plura significat. Scdm̄ et exemplū. quecūqz expediunt sunt bona mala expediunt. ḡ mala sunt bona. Solutur dices. Expediens dicit dupliciter: scz de expedite in bonis z de expedite in malis qz dicit necessariū. Primo maior e falsa z minor: vera. Secdo mo ecōtra. Et in h tangit scdm̄ modū equiuocatiois qui fit qn̄ vna dicitio f⁹ vnu prin⁹ z alterz transumptiue vel ex vsu loquendi: non

equiuoc⁹
Ab
p̄t
p̄t
p̄t

Sciendum
Sciendum
Sciendum

Elencorum

non autē ex impositōe. nā expediens pncipali
ter significat expediens in bonis: s; fm qd ei
ex usu loquēdi significat expediens in malis.
Tertium exemplum quicumq; surgebat stat.
sedens surgebat. ergo sedens stat. Quartum
exemplum. quicumq; sanabatur san^o est. labo-
rans sanabatur q; laborans san^o est. Istud ex-
emplum soluit. q; laborans capis dupli-
citer: s; p illo qui nunc est laborans: vel pro
illo q; fuit laborans. Primo mō minor est s; a
et etiam conclusio: s; scōdo modo maior est vera
et etiā conclusio. Et in hoc tangit tertiu modū
qui fit quando vna dicitio p se sumpta tantum
vnu significat: addita vō alteri plura signifi-
cat. vt laborans p se tantū significat laborantē
nunc: s; si iungatur cū hoc verbo sanabat sig-
nificat tam illum qui est laborans q; illū qui
fuit laborans. Quarta conclusio tangit quin-
q; exempla de fallacia amphi. Prīmū est. qd
cumq; vellem me accipere velle q; illi acciperet
me. s; pugnantes velle accipere. q; velle q; pug-
nantes acciperet me. Scōm exemplū. qd scit
B scit. lapidem scit aliquis. q; lapis scit. Ma-
ior enim est duplex. q; possibile est scientem
significari illa orōe qd scit B scit: si enim p
nomen hoc cōstruatur cū pmo verbo apparte
post tunc s; sciti. Si vero cōstruatur cum ver-
bo apperteante tunc significat scientē. Tertiu
exemplū. qd videt hoc videt. lapidem videt
aliquis. q; lapis videt. potest solui eodē mō si
cur pcedens. Quartū exemplum. qd tu dicis
esse. h tu dicis esse. s; lapidē dicis esse hoc. q;
tu lapis dicis esse. soluitur sicut pce dēs. Qui-
tum exemplū. qd quid contingit dicere contin-
git loqui. s; tacentem contingit dicere. q; ta-
centem contingit loq. Soluit ares. minor eni
est duplex. quia vel significat q; tacēs potest
loqui: vel q; contingit dicere aliquem esse ta-
centem. Quinta conclusio tangit tres mo-
dos generales equiuocationis et amphibolo-
gie. Unus est quando oratio vel nomen pnci-
paliter significat plura. vt piscis canis. Ali^o
est quando soliti sumus sic dicere id ē quando
fit transumptio in significatōe dictionis vel ora-
tionis. Tertius est quando compositus plura
significat: separatim vō simpliciter id est v^m
significat. vt scit seculum ista est duplex. vel
quia significat aliquem habere scientiā de se-
culo: vel seculum habere scientiam de aliq.
Sexta conclusio cōcludit q; amphibologia et
equuocatio semp fiunt circa hos modos.

**Sciendū tertio: q; circa hūc
textum incidunt sex difficultates. Quarū p^a**

ma est hec. vtrum terminus equuocus signifi-
cet sua significata copulatiue vel disunctiue.
Respondetur p vnam distinctionem: q; ter-
minū equiuocus significare sua significata
copulatiue vel disunctiue potest duplicif intel-
ligi. Uno modo sic q; talis cōiunctio copula-
tiua vel disunctiua cōiungat inf istud verbū
significare pluries sumptum. sicut dicendo q;
sicut canis significat canem latrabilem: et sig-
nificat fidus celeste: ita et significat piscē ma-
rinum. et sic omnis terminus equiuocus sig-
nificat omnia sua significata copulatiue et eti-
am disunctiue. Alio modo q; illa coniunctio
coniungat inter significata termini equoci: ita
q; vocalis in quo ponit terminus equiuocus
correspondet vni mentali copulatiue vel dis-
iunctiue compositae ex significatis illi^o termini eq-
uoci: et sic nullus terminus equiuocus signifi-
cat significata copulatiue nec disunctiue: sed
in coniuncte. quia nisi sic sequeretur q; ista pro-
positio et consimilis: canis est substantia: cēt
propositio vna equipollens vni copulatiue vel
disunctiue. sequeretur etiam q; nulla ppositio
esset distinguēda. Et hoc est q; intelligit egi-
dius de roma ponēs talē distinctōes. Termi-
equoc^o potest duplicif cōparari ad sua signifi-
cata. Uno modo p impositōes quā ille ipoz
tat et sic de ea hre s; copulatiue: lic; in suo sig-
nificato nullam copulationē importet. Alio
vt p intellectus ad ea referret. et sic d; ipoztare
disiunctiue p sili^o q; scilicet in habē^o ea habz
quādā similitudie cū illis: tamē infē nō inclu-
dit disiunctōes. Scōda difficultas. ex q; hec di-
ctio canis non eqpolleret aggregato ex suis tri-
bus s^o qre ē nomē equuocū. Rōndetur p mī-
tēdo il'ez suppositōes. Nomē equuocū ē termi-
nus s; sua significata diuersis pceptib^o solū
b^o nō sinonomis. Lic; d; q; ista vox canis s;
ordinat diuisim et seorsū trib^o pceptib^o solū
representatib^o sua significata tria. Nā s; bordi-
nat tāquā pceptui totali pceptui specificō la-
trabiliū. et etiā alijs cōceptib^o. et inde ē q; d;
nomē equuocū. Tertia diffi^o vtrū signū v^o
additū termino equoco distribuatur ipm p om-
nibus significatis. Respondet q; non q; dis-
tribuere aliquē terminū est facere sic ipm sta-
re q; sub ipo ad q;libz; p quo distribuif copula-
tiue descendēdo valeat pna. S; ista pna non
valz; omnis canis currit. q; canis latrabilis cur-
rit: et piscis maris currit: et fidus celeste cur-
rit: ideo illa v^o equipolleret tribus mentalibus
in cōiuncte sūptis cū signo v^o. Quarta dif-
ficultas vtrum analogū per se positū stet pro
pncipaliori significato pncise. Respondetur p

prima difficultas

scōda difficultas

nō equuocū

tertia difficultas

quarta diffi^o

distinctione. qz duplicif potest intelligi analogum p se poni. Uno mō extra ppositionē sic qz sumat sine quocunqz addito. et sic tenetur p utroqz significato indifferent. Alio mō p̄t intelligi qz sumat sine restrictōe ipm restrictōe ad standū p̄scise p̄ significato min⁹ p̄ncipali: et sic analogus p̄ se sim⁹ stat p̄scise p̄ncipali significato. Quia difficultas vni sit ponēda vna fallatia vniuocatiōis sic equocatiōis. R̄s̄d̄et qz non qz in omni palogismo in quo terminant fallatie necesse ē ēē aliquaz causam apparētie. S; p̄ sui aliqz paralogismus hīs causaz apparētie ex p̄te equocatiōis non autē ex p̄te vniuocatiōis. q̄ nō est ponēda fallatia vniuocatiōis sic equocatiōis. P̄ma ps̄ minoris p̄t: nā ex quo oīs termin⁹ equocatus ē vn⁹ et idē i materia et forma: apparētia est qz etiā habeat vniū significatiū vel vnuz modū significādi. Sc̄da pars minoris partz. qz si aliquis terminus sit idē in materia et forma nec est app̄tia qz debeat ēē diuersus in significato vel in modo significādi. Sexta difficultas vtrū isti paralogismi laborans sanabatur: sedens surgebat: peccant p̄ tertium moduz fallatie equocatiōis. R̄s̄p̄d̄etur qz peccant p̄ fallatiā accidentis vel p̄ntis et nō equiuocatiōis. Pro cuius probatione ponūtur due suppositōes. P̄ma ē hec. fallatia in dictione est cuius causa apparētie se tenz ex p̄te dictionis ad placitū institute: vel eius consideratiōis: ita qz non posset fieri talis fallatia sine dictionibus ad placitū institutis vel earum consideratiōib⁹. Sc̄da suppositio: fallatia extra dictionē est fallatia cuius causa apparētie se tenet ex p̄te dictionis rei significate vel conceptus mentis: sic qz p̄t fieri sine dictionibus ad placitū significantib⁹: vel cōsideratiōib⁹. Tunc sic fallatia equocatiōis (cū sit in dictione) nō potest fieri sine dictionib⁹ ad placitū institutis. s; p̄dicti paralogismi possunt fieri et causari deceptionez dato qz nulla esset dicitio ad placitū instituta. q̄ non peccāt contra fallatiā equocatiōis. Maior est nota per primā suppositionem. Minor probat. qz isti paralogismi in voce causant fallatiaz per talem causam apparētie: scilicet qz dicitio eadem in materia et forma in p̄missis vel in altera p̄missarum et cōclusionē debet teneri p̄ eodem supposito vel pro eiusdem suppositis. S; talis causa apparētie inuenitur in paralogismis mentalib⁹ dato qz nulla ēēt dicitio ad placitū instituta. Sed causa defectus est ex eo qz dicitio vna capitur pro diuersis suppositis suis propter coniunctionem cū aliā z aliā

dictione. sed talis causa potest etiā inueniri in conceptibus vltimatis: dato qz nulla esset dicitio ad placitū instituta. Aliiter potest responderi fm̄ mentem aristotelis ponendo talem suppositionem. omnis deceptio proueniens ex variatione modi significandi grāmaticalis peccat per tertiu modum fallatie equocatiōis. ut isti paralogismi: q̄nqz sunt episcopi sunt sacerdotes. sed asini sūt episcopi. q̄ asini sunt sacerdotes: et similes peccant p̄ tertium modum fallatie equiuocatiōis. Et soluitur per distinctionē: eo qz illa dicitio episcopi potest esse genitiui cas⁹ vel noiani cas⁹ plalis numeri. Tunc dicit qz p̄dicti paralogismi possunt dupliciter considerari. Uno modo vt intelliguntur causare deceptionez ex variatione amoliationis: et tunc peccant per fallatiam accidentis et p̄ntis: erguēdo a magis ā p̄o ad minus amplū sine distributiōe ex parte s̄iecti minoris. quia in minore ampliatur ad supposita p̄sentia vel p̄terita: et in cōclusionē restringitur ad supponendū p̄ p̄sentib⁹ tantum. Alio mō possunt intelligi causare deceptionē ex variatiōe mōi significandi q̄ est ipsius: eo qz illud p̄ncipiū sedens potest cōstrui cū illo verbo surgebat rōe p̄sentis tēporis vel rōe p̄teriti p̄ ipsum p̄notari: et tunc peccant p̄ tertiu modū fallatie equocatiōis.

Conclusio rei pontalis. propositio in qua ponit terminus equocus ē distinguenda. p̄t̄ satis ex dicitis.

Dubitat̄ primo vtrūz penes multiplex potētiōale possit sumi aliqua fallatia. Pro dubio supponit qz aref. in sc̄da p̄ricula determinat de fallatijs peccatib⁹ penes multiplex potētiōale. z intēdit duas cōclusiones. Quaz p̄ma tāgit̄ quoz exēpla de fallatia cōpositiōis et diuisionis: q̄ peccāt penes multiplex potētiōale in oratione. P̄mū exempluz est illud. Sedentē p̄ 1° est ambulare. q̄ p̄positio si sit cōposita est falsa: qz significat qz hec est possibilis sedēs ambulat. Si vero sit diuisa est vera: et tunc significat qz hec est possibilis hoc ambulat: demonstrādo sedēte. Sc̄dū exemplū nō scibentē scribere ē p̄ 1°: q̄ solū sicut p̄cedens si sit cōposita est fl̄a. si vero sit diuisa est vera. Tertiu exemplū. quicūqz scit literas nunc vidit illas. Si B aduerbiū nunc determinet hoc verbū scit: sic est cōposita vera. S; si determinet B verbū didicit est diuisa et falsa. S; si hoc verbū didicit dicat esse p̄ncipale determinabile: tunc hoc: aduerbiū nunc sibi iunctū facit sensum cōpositū: et ab eo se

Plura gdo

Capitulum diffinitio

gdo

Elenchor.

paratum facit sensu diuisum. Quartum exemplum quod unum solum potest ferre plura potest ferre. Si hec determinatio solum determinat istud determinabile unum: tunc est vera et diuisa. Si vero determinet huius verbum preteritum est facta et composita. Sensus diuisus est iste: aliquid quod potest unum solum ferre potest plura ferre. Sed sensus compositus est iste: aliquid quod solum potest ferre unum: potest plura ferre. Secunda conclusio tangit quatuor exempla circa fallacias diuisiois. Primum est istud: quinque sunt duo et tria. Quinque sunt paria et imparia. Anus est diuisiua. Quia si illa coniunctio et coniungat inter terminos sic est composita et vera. Si vero coniungat inter propositiones est falsa et diuisa. Secundum exemplum quod est tantumdeus et amplius est maius vel equele. sed maius est tantumdeus et amplius. Quia maius est equele. premissa sunt distinguende. quia vel illa coniunctio coniungit inter terminos: et sic maius est falsa et minor vera. vel inter propositiones: et sic e contra maius est vera et minor falsa. Tertium exemplum ego te posui seruum existens liberum. Nam si hec determinatio existens determinat hunc actum seruum: sic est sensus: ego te posui existens seruum liberum: et sic est composita et vera. Si vero determinet hunc actum liberum: sic est diuisa et falsa: et est sensus ego posui te existens seruum liberum. Quartum exemplum. quadraginta virosum centum reliquit diues achilles. Hec propositio est distinguenda. quia si ille genitiuus virosum determinet per hanc dictionem quadraginta: sic est diuisa et falsa et sic est sensus: de quadraginta viris achilles reliquit centum. Si vero iste genitiuus virosum determinetur per hanc dictionem centum: sic est composita et vera. et est sensus: de centum viris achilles reliquit quadraginta. Ad dubium respondetur quod fallacie compositionis et diuisiois peccant penes multiplex potentiale in oratione. patet quia multiplex potentiale est dictio vel oratio eadem secundum substantias: diuersa secundum formam plura significans. Sed fallacie compositionis et diuisiois proueniunt ex ydeitate materiali compositae vere cuius diuisa facta vel e conuerso. Quia compositio est eorum quod debent componi falsa separatio. Et ideo quinque cumque sensus compositus est verus et diuisus falsus est fallacia diuisiois. e contra est fallacia compositionis:

Dubatur secundo Vtrum fallacia accetus peccet penes multiplex potentiale in oratione. Pro dubio supponitur quod in

tertia conclusio presentis pte ponit aref. duo exempla de fallacia accentus: premitendo hanc suppositionem: quod fallacia accetus fit magis inscripturis et poematibus quam in voce: eo quod in pronuntiatione satis perspicitur oratio accentuum. Primum exemplum est illud: metuo longas preecunte noctes lidia dormis. Nam illa dictio metuo potest esse una dictio verbalis: et tunc idem significat quod metuo: vel potest esse due dictiones. et huiusmodi quod vel est unum nomen cum interiectione: et sic est sensus: o lidia dormis longas noctes metu preecunte: vel potest esse duo pronomina: et sic est sensus lidia dormis longas noctes me existente tuo preecunte. vel potest esse tres dictiones scilicet duo pronomina et una interieccio: et tunc est sensus. O lidia tu dormis longas noctes me preecunte. Secundum exemplum. heu quod nam tanti cinerum ethera nimbi. hec dictio quod nam potest proferri accentu accuto: et tunc tenetur interrogatiue. vel potest proferri accentu graui: et tunc pro causam doloris: Dicunt tamen quidam quod de fallacia accentus non posuit aristoteles exempla: sed a translatoribus posita sunt illa duo. Quia primum sumptum est ab oratio: et vero a virgilio. Loquent in tertia pte determinat de fallacia figure dictionis. ponendo duas conclusiones Quarum prima est hec. Fallacia figure dictionis fit quando non idem sit interpretatur. ut masculinum femininum: vel e contra femininum masculinum. vel quod inter hec est alterum horum id est quod neutrum interpretatur. ut masculinum vel femininum. Sed quando quale interpretatur quantum: vel faciens patiens: vel dispositus: vel patiens agens. Secunda conclusio tangit unum exemplum: ut vigere dicit eodem modo sicut secare vel edificare: quamuis vigere significet affectus. id est qualitate: Alia vero significant facere. Ex quo patet quod fallacia figure dictionis est fallacia in dictione. quod sumit causam apparentie ex similitudine vocis cum voce. Quia fallacia in dictione.

Dubatur tertio Vtrum ad veritatem propositionis requiratur et sufficiat esse ita qualitercumque per ipsam significatur. Et videtur quod non. quia ista est vera homo est asinus: eo quod ipsa significat hominem esse et asinum esse: et ita est. Quia ipsa est vera. Secundo sic arguitur Ista propositio omnis propositio est ptecularis: et consimiliter ista: nulla propositio est negatiua non possunt esse vere: et tamen preteritum esse ita qualitercumque per eas significatur. Quia tunc. Tertio sic. iste conceduntur vere. cesar est mortuus: et antecristus est generandus: et tamen non est ita qualitercumque per ipsas significatur quia nihil est quod per ipsas significatur. cum autem

supra e bec
Nulla calidus e fregidus
describitur a calidus
e descriptio no e fregidus
describitur a calidus
e descriptio no e fregidus
describitur a calidus
e descriptio no e fregidus
describitur a calidus
e descriptio no e fregidus
describitur a calidus
e descriptio no e fregidus

in gub. fi

in gub. fi

in gub. fi

cristus non sit: nec etiam cesar $\bar{g}$ $\bar{z}$. Quarta
 sic. ista $\bar{e}$ vera aial est homo: et tamen non $\bar{e}$
 ita $\bar{q}$ litercumq; ipsa significat $\bar{g}$ $\bar{z}$. Maior patet
 quia ipsa significat $\bar{q}$ quodlibet al' sit homo:
 qd' nō est ita a pte rei. Maior patet quia signi-
 ficat aliqd' animal esse hominē et nō pl' vni
 animal q; aliud. $\bar{g}$ significat qd'libet aial esse
 hominē. Quinto sic. q'quid significat p
 istam propositionem quodlib; animal est hō
 significatur p illam: animal est hō: cū sit psci-
 se ex eisdem terminis. S; pma significat qd'
 liber animal esse hominē. $\bar{g}$ $\bar{z}$. In oppositū
 est aref. in postpredicamentis dices q' ab eo
 q' res est vel non est oratio vera vel falsa $\bar{e}$.
 Et etiā quinto metabaphisice vbi dicit ampli-
 esse et est significat qd' verum: non esse autē
 et non est significat quod non est verum sed
 falsum est. aut sil' de affirmatione et negatio-
 ne ex qbus autoritatibus videt q' ad veritatē
 propositionis requiritur et sufficit q' $\bar{q}$ litercū-
 q; significat ita sit. Ad rationes pbantes op-
 positum. rīdeat ad primam negando conse-
 quentiam. Ad pbationes concedit asis: $\bar{z}$ cō-
 ceditur etiam q' ita est qualiter significat ista
 propositio homo est asinus: sed non $\bar{q}$ litercū-
 q; significat ita est. quia licet significat hoīez
 esse et asinum $\bar{e}$: tamen significat cum hō
 minem esse asinum: quod non est ita. Ad se-
 cundam cōcessis maiore et minore negatur cō-
 sequētia. q' licet $\bar{q}$ litercūq; significant possit
 ita esse: tamen p nullo tempore potest $\bar{v}$ di-
 ci est ita $\bar{q}$ litercumq; significant dicte ppositio-
 nes. Nam ppositio idē non $\bar{e}$ significare nī
 si quando est. modo quā diu est illa ppositio
 omnis ppositio est p'cularis: non est ita $\bar{q}$ lit-
 cumq; ipsa significat. Ipsa enī significat om-
 nem ppositionem esse p'cularem: et non est
 ita: cum met sit vniuersalis et nō particularis
 ideo licet ipsa non possit esse vera: tamen ipa
 est possibilis. Et consimiliter est dicendū de
 ista: nulla ppositio est negatiua. Ad tertiā
 negatur minor. ad pbationem dicit q' illa q'
 sunt: sunt in duplici differentia. Nam qdam
 sunt q' sunt entitates simplices et sic concedit
 q' per istas propositiones non significat ali-
 quid quod sit: cum hoc tamen stat q' semper
 manent propositiones vere. Alia sunt q' sunt
 entitates complexe: cuiusmodi est significati
 totale propositionis. vt hominem esse aial. $\bar{z}$
 sic negetur q' nihil sit significati per dictas p-
 positioes. et de talibus intelliguntur autozita-
 tes adducte ad oppositum dubij. Ad quartā
 concessa maiore negetur minor. et ad probā-
 tionem negetur maior. Ad cuius pbationem

dicitur q' licet animal nō significet plus vni
 animal q; alterum: significat tamen disunctiue
 quodlibet animal esse hominem et non copu-
 latiue quemadmodum significatur per illam
 vniuersalem quodlibet animal est homo. Ad
 quintam concessa antecedente neget conse-
 quentia. q' licet q'quid significatur per vna;
 illarum significetur etiam per aliam: non ta-
 men qualitercumq; significat vna et altera. q'
 vniuersalis significat de quolibet animali co-
 pulatiue q' ipsum sit animal: s; alia particula-
 ris significat de quolibet animali disunctiue
 solum q' sit animal.

**Rationes ante oppositū sol-
 uuntur ex pmo et tertio notabilibus.**

Queritur tertio: Vtrum

tantum sint septem fallacie extra dictionem.
 Et arguitur primo q' non. quia omnis falla-
 cia est extra dictionem. ergo non sunt tantū
 septem fallacie extra dictionem. antecedens
 patet quia omnis fallacia est deceptio. s; om-
 nis deceptio est extra dictionem: cum omnis
 fallacia sit indecipiente vel indecepto. $\bar{g}$ $\bar{z}$.
 Secō sic. omnis fallacia est in dictione ergo
 nulla est extra dictionem. antecedens patet. q'
 omnis fallacia est paralogismus. s; omnis pa-
 ralogismus fit in dictione. $\bar{g}$ $\bar{z}$. Tertio sic fal-
 lacia ignorantie elēci $\bar{e}$ cōmūnis ad alias fal-
 lacias. ergo non sunt tantū septem fallacie ex-
 tra dictionem. In opppositum est aristoteles
 in textu.

Sciendū primo q' in secun-

da parte principali huius capituli determinat
 aristoteles de fallacijs extra dictionem. Et cō-
 tinet tres particulas. quarū prima cōtinet tres
 conclusiones. Prima est hec. eorum para-
 lagismorum q' sunt extra dictionem septē sūt
 species. Prima est fallacia accidentis. secun-
 da est fm quid ad simpliciter. Tertia est falla-
 cia ignorantie elēci. Quarta est fallacia con-
 sequentis. Quinta est fallacia petitionis prin-
 cipij. Sexta est fallacia non cause vt cause.
 Septima est fallacia fm plures interrogatio-
 nes vt vnam. Secō conclusio. paralogismi
 accidentis habent fieri quando idem fuerit
 assignatum simul inesse rei subiecte et accide-
 ti: hoc est dictū: quando attributum conueni-
 ens rei subiecti indifferenter attribuitur acci-
 denti cōmittitur fallacia accidentis: patet quia
 multa eidem accidunt q' non est necesse sibi
 inesse. Tertia conclusio tangit duo

Elenchoz.

exempla. Primum exemplum est illud. coriscus est aliter ab homine. coriscus e homo. ergo coriscus est aliter a seipso. Scdm exemplum. coriscus est alter a socrate. socrates est est homo g socrates est alter ab homine.

Sciendus secundo qz in secu

da particula ostendit arestoreles quatuor conclusiones. Quarum pma est hec. fallacia q fm quid ad simpliciter fit quando aliquod dictum solum inest fm quid et sumis inesse simpliciter. patet tribus exemplis. Primum est istud. quod est opinabile est. z quod non est est opinabile. ergo quod non est e. Soluit negando consequentiam. quia non est idem ee fm quid et esse simpliciter: sicut esse opinabile et esse: Scdm exemplum. quod non est homo: non est substantia. s; aliquid est quod non est homo. g aliquid est quod non est. soluit vt prius negando consequentiam. Tertiu exemplum. indus id est erbiops est niger. z indus est albus fm dentes. ergo est albus z niger: et sic erit albus et non albus. Et subdit qz in aliquibus difficile est cognoscere defectum. et h contringit quauo vtrumqz oppositorum videtur inesse sbiecto. similiter siue equaliter. vt si vna medietas rei sit alba: et alia medietas sit nigra: dubium est vtru totum sit album vel nigrum. Scda conclusio. sillogismi fallacie ignorantie elenci habent fieri qn obmittitur aliquid pertinens ad orationez sillogismi aut elenci: Est enim elencus cotradictio vnius et eiusdem non nominis tantum: nec rei tantum: sed nominis et rei simul: non sinonomi: sed eiusdem ex bis que data sunt de necessitate accidere: no conumerato quod erat in principio: ad idem: fm idem: similif: et in eodem tempore. Et subdit duo exempla Primum exemplum est. duo sunt duplu vnius: et non sunt duplum trium. ergo sunt duplum et non duplum. Soluit qz hoc est respectu diuersorum: et non ad idem. Scdm exemplum est istud. Istud est duplum fm longitudinem: et non est duplum fm latitudine ergo est duplum et non duplu. Soluit qz no arguitur fm idem. Tertia conclusio. fallacia petitionis principij fit totiens quotiens cotingit petere hoc quod est in principio. et puenit ex hoc qz non possumus inspicere vtru conclusio fit eadem vel diuersa a premissis. Ex hoc patet qz causa apparentie est apparet diuersitas antecedentis et consequentis. Lausa vero defectus est eozu idempitas. Quarta conclusio. Fallacia consequentis fit quando

credimus consequentiam conuerti q tamē nō potest conuerti. quia cum antecedens est: de necessitate consequens est: sed cum psequens est: putamus antecedens ex necessitate esse. hoc daclarat sex exemplis. Primum est. si mel est: rubium est. ergo si rubium est: mel e Soluitur negando consequentiam. quia arguitur a positione consequentis ad positionez antecedentis. Scdm exemplum est. si pluit: terra est madida. ergo si terra e madida: pluit. Tertium exemplum. iste est comptus. g est adulter. Quartum exemplum. iste est erabundus de nocte. ergo est fur. Ad hec oia responderetur per negationem consequentie. quia arguitur a positione consequentis ad positionem antecedentis. Quintum exemplum est ratio mellisi per quam probabat qz vniuersum est infinitum. et arguebat sic. quod e factum: habet principiu. g quod non est factum: non habet principiu. sed vniuersum non est factum. quia ex nibilo nihil fit. g vniuersum non habet principiu. et per consequens est infinitum. Respondet arestoreles negando primam consequentiam. non enim sequitur omne quod est factum habet principiu. ergo quod habet principiu est factu Sextum si aliquis sit febricitans ipse est calidus. ergo si ipse sit calidus ipse est febricitans

Sciendum tertio qz in tertia

particula inendit arestoreles duas conclusiones. Prima est hec. fallacia fm non causa vt causam comittitur quando assumitur aliqz premissa que non est causa falsitatis conclusionis: et tamē creditur qz ipsa sit premissa ppter quam sequitur talis conclusio falsa. Et subdit qz solum habet fieri in sillogismo ad impossibile. Quod pater. quia solum habet fieri in illo sillogismo. in quo necesse est interire aliquam premissam. s; hoc solum cotingit in sillogismo ad impossibile. Adior patet vno exemplo. vt si fit illa ypothesis: anima et vita sunt idem: et arguatur sic. Anima z vita non sunt idem: z si generatio alicui corruptioni sit contraria: necesse est aliquam generationem alicui corruptioni esse contrariam. sed mors est quedam corruptio contraria vite. g vita est generatio: et viuere est generari. sed illud consequens e impossibile. ergo impossibile est animam et vitam esse idem. Respondet arestoreles qz licet conclusio sit impossibilis: non tamen hoc prouenit propter illa ypothesim: aia z vita nō sunt idem: sed propter istam minorem: mors e corruptio cotraria vite.

Ex istis infert aristoteles q̄ ista conclusio nō est insillogisata simpliciter. sed est insillogisata ad propositum. quia cōclusio non inferitur ex alia premissa que postea interimitur. Et subdit q̄ per hanc fallatiam contingit ita bene interimentes id est opinantes de ipi sicut respondentes. Secūda conclusio. fallatia fm plures interrogaciones vt vnam fit quando plures interrogaciones sumuntur s̄ vno interrogante: et ad eas datur vna responsio: ac si esset interrogatio vna. patet quatuor exemplis. Primum vnum terra fit celum aut mare. Scdm exemplum. vt si dicatur. est ne hic et hic homo. si dicatur q̄ sic. ergo q̄ percussit hunc et hunc: percussit hominem et nō homines. Tertium exemplum. demonstratis duobus quorum vnum sit bonum et alterum malum vtrum illa sint bona vel non bona. Si dicatur q̄ sint bona: sequitur q̄ aliquod non bonum est bonum. Et subdit q̄ aliquando respondens est redargutus si responderet affirmatiue: Aliquando vero apparenter si responderetur negatiue. Subdit secundo q̄ si data fuerit responsio negatiua: tunc ex aliquibus suppositis contingit facere verum elencus cōtra respondentem. Quarum exemplum. demonstrato vno ceco et alio vidente vtrum ista sint ceca vel non ceca. Addit q̄ multoties cōtingit deceptio eo q̄ similiter diffinim⁹ res in singulari et in plurali. vt cecum est quod non habet visum: natum est tamen habere. sed ceca sunt que non habent visus: nata sunt tamen habere.

Conclusio responsalis. tantum sunt septem fallacie extra dictionem. Conclusio satis patet ex dictis.

Dubitatur primo vtrū scutū cuius medietas est alba: et alia nigra: sit albu vel nigrum. Respondetur per tria dicta. Primum dictum est tale. scutum non est albu nec nigrum. quia nihil denominatur simpliciter tale nisi maior pars eius fm quolibet sui sit talis. Scdm dictū. ista copulatiua est falsa: Istud scutum est nigrum et istud scutum est album. et similiter disiunctiua sibi correspondens est falsa. Tertium dictum. ista de copulato predicato: istud scutum est album et nigrum est vera sicut ista conceditur vera si sit de copulato predicato quinq; sunt duo et tria. Nec requiritur quodlibet corpus eē coloratum: sed sufficit q̄ omne corpus sit coloratum aut coloratis. Et proportionabiliter dicetur q̄ ista est falsa: Illa sunt ceca: demō-

strato vno ceco et alio vidente. declaratur y duas regulas. Quarum prima est hec. a propositione affirmatiua de copula pluralis numeri: ad duas affirmatiuas copulatiue sumptas de copula singularis numeri est bona cōsequentiā. vt bene sequitur. isti currunt. ergo iste currit: et iste currit. Scda regula. a negatiua pluralis numeri ad duas negatiuas disiunctiue sumptas de copula singularis numeri ē bona consequentiā. vt bene sequitur. Ista non sūt ceca. q̄ ille non est cecus: vel ille non est cecus. Ex his inferuntur tria correlaria. Primum est q̄ casu stante: ista est falsa: Illa sunt non ceca. patet. quia equipollet vni copulatiue false. Scdm correlarium. ista est falsa. ista non sunt ceca. q̄ similiter equipollet vni copulatiue false de predicatis infinitis. Tertium correlarium. iste due sunt vere. Ista non sunt ceca: et ista non sunt videntia. quia quelibet illarum equipollet vni disiunctiue cuius altera pars est vera.

Dubitatur secūdo vtrū fallacie extra dictionem sumant suas causas apparentie ex parte rei vel sermonis. Pro solutione dubij ponuntur septem partiales difficultates. Prima est hec. quid est accidens a quo denominatur fallatia accidentis. Respondetur q̄ in quolibet paralogismo peccate per fallatiam accidentis requiritur attributum quod dicitur esse predicatum conclusio nis: et res subiecta que est subiectum eius: et accidens quod est medium. quod pro tanto dicitur accis: eo q̄ est extraneum in parte idē et in parte diuersum. Nam in vna premissarū sumitur fm vnam habitudinem eius ad alteram extremitatem: et in alia premissarū sumitur fm aliam habitudinem vel rationē ad alteram extremitatem. Et inde est q̄ partialis ydemptitas accidentis et rei subiecte: prop̄ quam creditur q̄ sicut attributum est natum affirmari vel negari de accidente: sic etiam sit natum vere affirmari vel negari de re subiecta: est causa apparentie. Sed causa defectus est partialis diuersitas accidentis et rei subiecte. Scda difficultas vtrum a quolibet dicto fm quid ad quodlibet simpliciter sit loc⁹ sop̄ histicus. Respondetur per distinctionem. Dicitur fm quid potest dupliciter capi. Vno modo large pro quacūq; dictione sumpta cum aliqua determinatiōe: siue illa sit diuiniens ampliāns vel distrabens aut nō. et sic a dicto fm quid ad simpliciter est bonus locus dialecticus: tenens per locū a parte in mō

Elenchoz.

ad suum totum. Alio modo capitur dictum fm quid stricte pro quacunq; dictione sumpta cum determinatione: non tamen restringente: s; distrabente ampliante vel diminvente. et sic semper causatur locus sophisticus. Et si q̄ratur quomodo potest cognosci q̄ determinatio sit diminvens vel restringens tantum. Respondetur q̄ quando ratio dicti simpliciter continetur in ratione dicti fm quid in recto respectu copule de presenti: tunc talis determinatio est solū restringens. vt ista determinatio albus: est determinatio restringens respectu huius dicti simpliciter homo. qz ista est vera: homo albus est animal rationale habens albedinem sufficientem ad sui denominationē. Sed quando ratio dicti simpliciter includitur in ratione dicti fm quid in obliquo vel respectu alterius copule q̄ de presenti tūc talis determinatio est distrabens amplians seu diminvens. sicut ista determinatio pictus est distrabens respectu huius dicti simpliciter homo qz homo pictus sic diffinitur q̄ est figuratus ad similitudinē animalis rationalis. similis mortuus est determinatio amplians seu diminvens respectu huius dicti simpliciter homo. qz homo mortuus sic diffinitur: q̄ fuit animal rationale viuens. Ex quo patet q̄ causa apparentie in fallacia fm quid ad simpliciter est apprensus inclusio rationis dicti simpliciter in ratione dicti fm quid. Sed causa defectus est cuiusdam insufficientis inclusio. Tertia difficultas vtrum paralogismi fallacie ignorantie elenci peccent in forma. Respondetur per distinctionem. fallacia ignorantie elenci potest capi dupliciter. Uno modo large pro omni deceptione proueniente ex obmissione alicuius conditionis requisite ad verum elencum. et sic aliqui paralogismi peccantes per talem fallaciā peccant in forma. quia aliqui tales peccant fallationem. Alio modo capitur fallacia ignorantie elenci stricte pro deceptione proueniente ex obmissione alicuius illarum conditionū ad idem: fm idem: similiter: et in eodem tempore: et tunc paralogismi non peccant in forma. Ex quo patet q̄ causa apparentie illi fallacie est apprensus obseruantia istarum quatuor conditionum: ratione quarum aliquis pro cessus rationenatiuus creditur pbare contradictoriorum preconcessi a respondente: quod tñ nō probat. Sed causa defectus est obmissio alicuius illarum quatuor conditionū. Quarta difficultas vtrum fallacia consequentis sit distincta a fallacia figure dictionis. Respondetur per vnam suppositionem et vnam distinctionem.

Suppositio est hec. ad causandus fallatiam consequentis requiruntur due consequentie. Quatuor prima est bona: et secunda mala: que tamen apparet esse bona propter apparentem conuertibilitatem bone consequentie in ipsam. Distinctio est hec. in processu rationationis causatio fallacie consequentis potest sumi duplex causa apparentie. Una sumitur propter similitudinē ipsius ad bonam consequentiam, et sic causatur fallacia figure dictionis. Alio modo potest sumi causa apparentie propter apparentem conuertibilitatem bone consequentie in seipsam: et sic committit fallacia consequentis. Quinta difficultas. qd est principium a quo denominat fallacia petitionis principij. Respondetur q̄ principium est conclusio quam intendit opponēs probare contra respondentem. quia talis conclusio est principaliter et primo intenta a respondente. et etiam eadem conclusio vocatur finis. quia est finis argumentationis opponētis. vocat etiam contrarius. quia est contraria positioni respondentis. Ex quo patet q̄ causa apparentie est apprensus diuersitas antecedentis et consequentis: vel apprensus probabilitas antecedentis: propter quam creditur consequens esse probatum. Sed causa defectus est ydemptitas antecedentis et consequentis: vel est ipm antecedens non esse notius consequente. Sexta difficultas. vtrum fallacia fm non causam vt causam sit ab alijs distincta. Respondetur per vnam suppositionem et vnam distinctionem. Suppositio est hec. causa est propositio q̄ confert ad illationem conclusionis: Sed non causa est propositio q̄ nihil facit ad illationem conclusionis: apprensus tamen aliqd facere. Distinctio est hec fallacia fm non causam vt causam potest capi dupliciter. Uno modo large: s; pro omni deceptione causata ex antecedente qd ponitur tanquam causa illatiua vel probatiua conclusionis: cum tamen nō sit ita. et sic est comunis omnibus fallarijs. Alio modo capitur stricte pro deceptione causata ex premissa q̄ apparet aliquid facere ad illationem conclusionis: q̄ tamen nihil facit. et propter illā apparentiam ex falsitate et impossibilitate conclusionis creditur talis premissa esse falsa aut impossibilis: cum nō sit ita. et sic est fallacia specialis ab alijs distincta. Ex quo patet q̄ causa apparentie est apprensus conuenientia premissæ non causæ cum premissa causa. Sed causa defectus est diuersitas earundem. Septima difficultas vtrum fallacia fm plures interrogationes vt vnā sit distincta a fallacia

equiuocatiōis Respondetur p̄ duas supposi-
tiones et vnam distinctionem. Prima sup-
positio est hec. interrogatio ē propositio sup-
ta cum signo interrogatiuo. vt vtrum homo
currat. Scda suppositio interrogatio vna est
illa in qua interrogatur vnu de vno: vel vnu
de pluribus: vl̄ plura de pluribus coniuncte
sumptis. Sc̄ interrogatio plures est illa in q̄
interrogat̄ pl̄a de vno: vel pl̄a de plurib⁹: et
inconiuncte. Distinctio est hec. interrogatio
plures est duplex. q̄da est pl̄es implicite: in q̄
sc̄z alter terminorum est terminus equocus. z
fin talem interrogacionem sumit fallacia eq̄-
uocatiōis. Alia ē interrogatio plures expli-
cite. et est in qua explicite et inconiuncte pre-
dicantur plura de vno: vel vnum de pluri-
bus vel plura de pluribus. Et ab illa sumi-
tur fallacia sc̄dm plures interrogaciones vt
vnam.

Dubitat̄ tertio Vtrūq; pro-
positio affirmatiua significet idem pro q̄ sup-
ponunt subiectum et predicatum. Et videtur
q̄ non. quia si sic: sequer̄ q̄ iste essent pos-
sibiles: omnis propositio est particularis nul-
la propositio est negatiua: et nulla propositio
est vniuersalis. consequens est falsum q̄ zc̄.
consequentia patet. quia ista propositio: om-
nis propositio est particularis: significet om-
nem propositiōem esse particularem: et cū
hoc significat subiectum et predicatum suppo-
nere pro eodem: qd̄ est falsum. quia si sic: tūc
ipsa haberet esse: et si ipsa sit: tunc aliqua p̄-
positio erit vniuersalis. et per consequens nō
erit ita sicut per eam significatur. Et consimi-
liter probaretur de alijs. Sc̄o sic quia si sic:
sequeretur q̄ omnis propositio categorica
esset copulatiua. Nam ista propositio: tu cur-
ris: significat te currere: z esse idem. p̄ quo sub-
iectum et predicatum supponunt. Tertio
si sic sequeretur q̄ nulla propositio mundi es-
set necessaria. patet quia ois propositio mū-
di est contingens: cum equiualeat vni copula-
tiue cuius vna pars est contingens. q̄ zc̄. Ad
no: patet quia ista: deus est eternus: signifi-
cat deum esse eternum: et esse idem pro quo
subiectum et predicatum supponunt. modo
prima pars est contingens: cum non est idē
pro quo subiectum et predicatum supponunt
nisi quando propositio est. sed propositio cō-
tingenter est. ergo zc̄. In oppositum arguit̄
q̄ omnis propositio affirmatiua affirmat ali-

quid de aliquo: et non affirmat nisi predica-
tum de subiecto. ergo affirmat subiectum et
predicatum pro eodem. et per consequens sig-
nificat esse idem pro quo subiectum et predi-
catum supponunt. quia suppositio non est ni-
si acceptio termini pro aliquo. Ad dubiū res-
pondetur per vnam suppositionem et duas
distinctiones. Suppositio ē hec. aliud re-
quiritur et sufficit ad propositiōem esse pos-
sibilem: et ad propositiōem esse veram. quia
ad propositiōem esse possibilem si sit affirma-
tiua sufficit q̄ possit esse ita sicut per eam sig-
nificatur: nec requiritur subiectum et predi-
catum supponere pro eodem. sed ad propo-
sitiōem affirmatiuam esse veram requiritur
et sufficit esse idem pro quo subiectum et pre-
dicatum supponunt. Prima distinctio est
hec. propositiōis duplex est significatio. q̄-
dam est significatio materialis: que est de re
ad extra: siue que oritur ex significatiōe ter-
minorum. Alia est significatio formalis: que
est de re non ad extra: sed de terminis alicu-
ius propositiōis. Uel est illa que euenit ip̄-
si propositiōi ratione copule coniungentis vni-
cum altero: sicut illa propositio: homo est ani-
mal: significatiōe materiali significat homi-
nem esse animal: s; significatiōe formali sig-
nificat esse idem pro quo subiectum et predi-
catum supponunt. Et similiter diceretur de ista
negatiua: homo non est asinus: que de signi-
ficatiōe materiali significat hominem nō ēē
asinum: et de significatiōe formali significat nō
esse idem pro quo subiectum et predicatum
supponunt. Scda distinctio. propositiōes
significare se esse veram potest dupliciter in-
telligi. Uno modo q̄ significat se esse propo-
sitiōem: et esse veram. et sic non omnis pro-
positio significat se esse veram: quia ad hoc q̄
aliqua propositio significet illo modo se esse
veram duo requiruntur. Primo q̄ significet
seipsam esse: z secundo q̄ significet idem ēē
pro quo subiectum et predicatum supponunt.
modo manifestum est predictas tres propo-
sitiōes esse: et cum hoc esse ita sicut significat
significatiōe materiali. Alio modo potest
intelligi q̄ propositio significet se esse veram:
ita q̄ significet rem dictam per eam esse ve-
ram. et sic omnis propositio significat se esse
veram. vt ista propositio: omnis homo ē ani-
mal: non significat q̄ ipsamet propositio om-
nis homo est animal sit vera: sed significat q̄
verum est omnem hominem esse animal. Sic
etiam hec propositio: omnis propositio est p̄-

Elenchoz.

particularis: non significat qd hec propositio: omnis ppositio e particularis sit & a: s; significat qd om e oes ppositione e particularis. z s; r diceret de alijs. Ex quo patz qd omnis propositio si sit affirmatiua significatione formali significat esse idem pro quo subiectum z predicatum supponit. Si vo fuerit negatiua significat no ee idem: pro quo subiectum z predicatum supponunt: z per consequens omnis propositio significatione formali significat se esse veraz qd idem est subiectum z predicatum supponere pro eodem: z propositio affirmatiua esse veram. Et similiter idem est subiectum et predicatum non supponere pro eodem: z propositio negatiua non esse veram. Ad rationes dubij. Ad primam negetur psequenria. Ad probatione; dicitur qd ista propositio Omnis propositio est particularis: non significat subiectum z predicatum supponere pro eodem. sed significat idem esse pro quo subiectum z predicatum supponunt. modo l; subiectum z predicatum illius propositiois nuq; supponerent pro aliquo: tñ possibile e idem esse pro quo nunc supponit subiectum z predicatum. Et inde est qd illa propositio z conuincitiles nuq; possunt esse vere: l; tamẽ sint possibles. Ad secundam negetur consequentia. qd l; propositio kathegorica equipolleat in consequendo illi copulatiue: ita qd ponat illas duas propositioes copulatiue: non tñ ee senda est copulatiua. Nam propositio vniuersalis ponit copulatiue omnes suas singulares z tamen non est dicenda copulatiua. Ad tertiaz dicitur qd illa propositio est necessaria que quocuq; formatur idem est pro quo subiectum z predicatum supponunt. sed contingens est illa que quando formatur aliqui idem est pro quo subiectum z predicatum supponunt: z aliquando no est idem. ideo l; subiectum z predicatum istius propositiois: deo est eternus: aliquando non supponant p eodem. vtpote quando talis propositio non est: quando tñ formatur subiectum z predicatum; semper supponunt pro eodem.

Ad rationes ante oppositus

Ad primam dicitur qd fallatia non dicitur in dictione vel extra dictionem ex pte cause defectus: qd scilicet deceptio ipsa sit in dictione vel extra dictionem. sed dicitur talis ex parte cause apparentie: eo scz qd sumit suam causã

apparentie ex parte dictionis ad placitum significantis: vel ex parte rei aut conceptus mentalis. Ad scdam dicitur similiter. Ad tertiam patet solutio ex secundo dubio.

Queritur quarto. Vtrũ omnes fallatie sint ad ignorantiam elenci reducende. Et videtur qd non. quia sicut in sillogismo dialectico est: ita est in sillogismo sophisticato. sed in locis dialecticis non est aliquis communis locus: ad quem alij loci reducuntur. ergo nec in sophisticis est aliquis communis locus ad quem alij loci sophistici reducuntur. Secundo sic. Si omnes fallatie reducerentur ad fallatiam elenci hoc sic maxime esset (vt dicit textus) qd omnium fallatiarum sunt sillogismi imodificati. sed hoc est falsum. Nam in petitione principij est bona consequentia. ergo tales sillogismi non sunt imodificati. Tertio sic. In fallatijs in dictione sunt sillogismi in dictione. ergo nec peccant contra elencum. Antecedens patet. qd seruato vno significato multiplicis remanet debita propositio sillogismi. In oppositum est are^{tes}.

Sciendum primo. qd in secundo capitulo docet aristoteles reducere qualibet fallatiam ad comunem defectum: scilicet ad ignorantiam elenci. Et continet vnam conclusionem. que est hec. Omnes paralogismi fallatiarum peccant contra verum elencum. Probat sillogismo z inductione. Sillogismo sic. Omnes sillogismi imodificati peccant contra elencum; sed omnes paralogismi fallatiarum sunt imodificati. ergo omnes peccant contra elencum. Minor patet. qd omnes paralogismi fallatiarum peccant contra aliquam particulam positam in diffinitione elenci. Secundo probatur eadem conclusio inductione sic. Primo de fallatijs in dictione. qd omnes sunt fm mlti. ergo omnes peccant contra elencum. Antecedens patet. qd equiuocatio amphibologia similis figuratio. i. figura dictionis: omnes habent idempritate vocis: sed non habent idempritate significati qd regrit ad verum elencum. copositio autẽ z diuisio z accetio non habent idem nomen: nec eandem rationem: ideo ibi e multiplicitas nominis vel orationis: z tñ ad verum elencum; requiritur idẽpritas nois sicut z rei. vt si hoc nomen tunica debeat poni in sillogismo: no debet poni hoc

Conclusio sicut
Probat sillogismo z inductione. Sillogismo sic. Omnes sillogismi imodificati peccant contra elencum; sed omnes paralogismi fallatiarum sunt imodificati. ergo omnes peccant contra elencum. Minor patet. qd omnes paralogismi fallatiarum peccant contra aliquam particulam positam in diffinitione elenci. Secundo probatur eadem conclusio inductione sic. Primo de fallatijs in dictione. qd omnes sunt fm mlti. ergo omnes peccant contra elencum. Antecedens patet. qd equiuocatio amphibologia similis figuratio. i. figura dictionis: omnes habent idempritate vocis: sed non habent idempritate significati qd regrit ad verum elencum. copositio autẽ z diuisio z accetio non habent idem nomen: nec eandem rationem: ideo ibi e multiplicitas nominis vel orationis: z tñ ad verum elencum; requiritur idẽpritas nois sicut z rei. vt si hoc nomen tunica debeat poni in sillogismo: no debet poni hoc

nomen vestis: sed tunica. Secdo probat indu-
ctiue in fallatijs extra dictionem. z primo de
fallatia accidētis. qz fallatia accidētis peccat
contra fillogismum. ergo z contra elenci. te-
net cōsequētia. qz eadem est diffinitio fillo-
gismi z elenci: p̄ter hoc qz elencus supra fil-
logismum addit contradictionem. Nam elen-
cus est fillogism⁹ contradictionis. Antecedēs
pater. qz in fallatia accidētis cum antecedēs
sit: non est necesse consequens esse: z tamen
hoc requiritur ad fillogismum. ergo fallatia
accidētis peccat contra fillogismum. Maior
pater. qz non sequitur: triangulus habet tres
angulos equales duobus rectis fm qz huius
modi. Sed triangulus est figura. ergo figu-
ra fm qz figura habet tres angulos equales
duobus rectis. illud consequens est falsum: z
tñ antecedens est verum. Et subdit qz fm istā
fallatiā artifices z omnino scientes ab inscis
arguunt. i. redarguuntur. fm accidens enī fa-
tiunt fillogismos contra sapientes. Unde qui
non possunt diuidere. i. videre diuersitatē ha-
bitudinis ad extrema: concedunt conclusionē
quam opponens vult inferre. De fallatia fm
quid ad simpliciter pater. qz in ipsa nō est af-
firmatio vel negatio vnius z eiusdem de eo-
dem. qz negatio fm quid albi: est fm qd non
album: z negatio simpliciter albi est simplici-
ter non album. cum ergo fallatia fm quid ad
simpliciter capiat non album simpliciter p̄ ne-
gatione fm quid albi vel econtra: sequitur qz
non capit affirmationem vel negationem de
eodem. De fallatia ignorantie elenci pater. qz
sic nuncupata est: eo qz obmirabar aliquā p̄i-
culam positam in diffinitione elenci. De falla-
tia non cause vt cause pater. qz in omni elen-
co oportet conclusionem sequi de necessitate
ex premissis: sed sic nō est de nō causa vt cau-
sa. De fallatia petitionis principij pater. qz in
ea cōnumeratur illud quod erat in principio
De fallatia consequentis pater. qz fallatia ac-
cidētis peccat contra elencum. ergo z falla-
tia consequentis. tenet consequentia. qz falla-
tia consequentis est pars fallatie accidētis.
Et subdit differentiam inter fallatiam accide-
tis z consequentis. qz accidens fit de vno so-
lo modo. vt idem est rubeum z mel: album et
cignus. sed consequens semper fit in plurib⁹
qz regulatur p̄ istam maximam: quecuqz vni
z eidem sunt eadem: illa sunt sibi inuicem ea-
dem. qz autem talis maxima fit sophistica p̄-
bat duobus exemplis. qz nix z cign⁹ sunt ea-
dem in albo: z tñ non sunt eadē inter se. Se-
cundum exemplum est mellissi. qz factum eē

z habere principium sunt eadem vni tertio: z
tñ non oportet qz inter se sint eadem saltē cō-
uertibiliter. De fallatia fm plures interroga-
tiones vt vnam. pater. qz paralogismi isti fal-
latie non sunt ex propositionibus. ergo pec-
cant contra elencum. tenet consequentia. qz
omnis fillogismus fit ex propositionibus. sed
elencus est fillogism⁹. ergo fit ex propositioni-
bus. Antecedens principale pater. qz para-
logismi huius fallatie sunt ex propositionib⁹
plures: z nō ex propositionibus que sunt vna
in qua scz predicatur vni de vno. ergo fit ex
pluribus. tenet consequentia. qz eadem ē dif-
finitio vnius solius rei z rei simpliciter: z ea-
dem est diffinitio hominis simpliciter z vni⁹
hominis. Et subdit qz aliquando aliquis ē be-
ne redarguendus per hanc fallatiam: si dede-
rit vnam responsonem: aliquando autem so-
lum apparenter: si non dederit vnam respon-
sionem: sed solum videatur dedisse. Ex quib⁹
concludit qz omnes fillogismi sophistici redu-
cuntur ad ignorantiam elenci. qz omnes fal-
latie in dictione peccant cōtra contradictionē
sed fallatie extra dictionem peccant cōtra dif-
finitionem fillogismi.

Sciendus secundo. qz in ter-
tio capitulo dat arestotiles modos apparētie
omnium tredecim fallatarum. Et intendit ta-
lem conclusionem. In omni fallatia est aliqd
causans deceptionē in intellectu nostro. Pa-
ter inductive. qz in omni fallatia equiuocatio-
nis z amphibologie accidit deceptio p̄pter B
qz non distinguimus multiplex: eo qz non est
ydoneum quedam distinguere. vt ens z vni⁹
z idē. Sz in falla^a cōpositiōis z diuisiōis acci-
dit deceptio propter B qz credim⁹ qz ois ora-
tio composita z diuisa sunt idem. In fallatia
accentus accidit deceptio propter hoc qz cre-
dimus orationem intensam. i. prolata m ac-
centu acuto significare idem cum oratione re-
missa. i. prolata accentu graui. Sed in fallatia
figure dictionis accidit deceptio propter simi-
litudinem dictionis cum dictione. qz difficile
ē videre oram eoz q̄ conueniūt in voce. z qui
pōt B facere: est prope videre vey. Et subdit qz
falla^a fi^c dictionis ē fallatia i dictione. Probat
duab⁹ rōnibus. Prima rō. per fallatiā figure
dictionis homo magis decipitur cūz alio dis-
putando qz p̄ seipsum considerando. sed hoc
proprium est fallatijs in dictione. qz confide-
ratio in aliā alio fit per oratiōes z dictiones.
consideratio autem per seipsum non fit p̄ di-
ctiones igif zc. Secda ratio. qz fallatia figure

Elenchor.

ditionis causat ex similitudine dictionis cũ dictione. sed in fallacia accidentis accidit deceptio: eo q̄ nō possumus diuidere .i. distinguere inter idem et diuersa: vñi et multa. Et similiter in fallacia cōsequētis q̄ fallacia cōsequētis est pars fallacie accidentis. Etia; in fallacia cōsequētis accidit deceptio: eo q̄ credimus q̄ sicut antecedens nō separatur a consequente: q̄ consequēs nō possit separari ab antecedente. Sed in fallacia a fm qd ad simpliciter. et ignorācie elenci accidit deceptio eo q̄ obmittuntur conditiones vere cōtradictōis. Sed in fallacia petitiōis p̄ncipi; non cause vt cause: et fm plures interrogatōes vt vnā accidit deceptio: eo q̄ ignoram^{us} diffinitionem p̄positionis et sillogismi.

Sciendus tertio q̄ circa hūc textū incidunt 4te difficultates. Prima ē qd est reducere paralogismos fallatiarū ad elencū. Respondet per duas suppositiones: et vnū dictum. Prima est hec. de ratione elenci veri sunt tria. Primo q̄ sit illatiu^s. Secūdo q̄ sit probatiu^s. Tertio q̄ sit cōtradictiu^s. Rōne p̄mi dicit esse sillogisimus. Ratione 2^a est dialecticus. et rōne cōtradictionis est elenc^{us}. Et q̄ inferunt tria correlaria. P̄miū ē. q̄ iste tres differentie. fallatio p̄batio et cōtradictio sunt differentie subordinate. quarū prima est magis cōis q̄ 2^a: et 2^a q̄ 3^a. Secūdo sequit^{ur} q̄ iste consequentia sunt bone. iste sillogisimus est cōtradictiu^s. ergo est probatiu^s. et vltra est probatiu^s. ergo est illatiu^s. Tertio sequitur q̄ ab illatiuo ad probatiuū: et a p̄batio ad cōtradictiuū cũ istis verbis peccare et apparere est bona cōsequētia. q̄ ista verba includunt negationē. modo a superiori ad inferi^{or} negatiue est bona cōsequētia. Secūda suppositio. ignorantia elenci est obmissio cuiuscūq̄ particule in diffinitione elenci positae. Dicitur est istud. Reducere paralogismos fallatiarū ad elencū ē ostendere qualiter tales paralogismi peccāt cōtra elencū: obmittēdo aliquā particula; in dīoe elenci positā. Secūda difficultas. vtz paralogismi omniū fallatiarū sunt imodificati. Respondet per distinctionē duplex est modus. Quidā est qui est dispositio seu conditio sil^l inferentis. et sic nō oēs paralogismi sunt imodificati. q̄ multi sunt q̄ nō peccāt cōtra illationē: sed sunt in debito modo et debita figura formati. Alio modo capitur modus p̄o modificatione siue cōditione sil^l tā illati q̄ probati v^t dicitur. et sic oēs paralogismi sunt imodificati. Tertia difficultas. vtz fallacia consequentis sit pars falla-

cie accidentis. Respondet q̄ proprie nec est pars subiectiua nec materialis aut integralis sed similitudinarie ē pars materialis equiuoca in qua. quia in quocūq̄ paralogismo inuenitur fallacia consequentis: in eodem inuenitur fallacia accidentis et nō eodē modo: Quarta difficultas. vtz sit eadem diffinitio rei simpliciter et vnus rei. Respondet q̄ cui non conuenit diffinitio vnus rei nec eidem conuenit diffinitio rei. q̄ res et vnū conuertuntur. ergo idem est res et vna res. ideo est eadem diffinitio rei et vnus rei: et hoc capiēdo vnū transcendenter.

Conclusio responsalis. omnes fallacie reducende sunt ad ignorantiam elenci. Conclusio satis patet ex p̄mo notabili.

Dubitatur primo. quot modis sit apprensus elencus. Pro solutione supponitur q̄ aristoteles in hoc 4° capitulo determinat de sillogismo peccante in materia. et continet duas partes. In p̄ma tangit 4te conclusiones. Quarū prima est hec. Habemus p̄ quot p̄ncipia sillogismi sunt apprensus: et ex hoc habemus p̄ quot p̄ncipia sunt sillogismi sophistici peccantes in materia. Secūda cōclusio tangit vnā diuisionē elenci sophistici. Nam quidā est qui videtur esse sillogisimus et non est. Alius est. qui est sillogisimus: s; nō est cōueniens rei. non procedit ex veris. P̄mius dicit peccans in forma. Secūdo vō ē peccans in materia: Qui sic adinuicē differūt. q̄ sillogismi peccantes in materia nō arguunt fm rem. i. ex veris et monstrant ignorātes. i. ignorantia respondentis quod ē propriū temptatiue: scz sumere experientiam de scientia vel ignorantia respondentis. q̄ dialectica sillogisat falsum propter ignorantia respondentis: qui p̄cedit p̄missas falsas. ergo et temptatiua tenet cōsequētia. q̄ temptatiua est pars dialectice. Sed elenci sophistici peccantes in forma nō manifestant ignorantia respondentis. q̄ impediunt tā scientem q̄ ignorāte. Tertia cōclusio. Sillogismoz peccantium in materia et sillogismoz peccantium in forma est eadem scientia. Pars. q̄ p̄missarū et cōclusionis est eadē scientia. sed p̄missae sil^l peccantis in materia sūt conclusio sil^l peccantis in forma. q̄ si debeat p̄bati p̄missa falsa: oportet q̄ p̄bet p̄ sil^l peccatē in forma. Quarta p̄to: modis sit apprensus elenc^{us}. q̄ modis sit ver^{us} elenc^{us} patet. q̄ oēs elencus apprensus peccat p̄ aliquā p̄ti^ā in dīoe elenci positam. igit^{ur} cē. Aliis probatur inductiue: sicut p̄batum ē in p̄

notabili. Et subdit qd elenc^o sophisticus nuq^q est verus elencus: nec similiter fillogism^o: sed bene quo ad aliquid: sicut patet apud illum z ignorat multitudinem terminorum. Et per h^o patet solutio ad dubium.

Dubatur secundo. Vtru omniū paralogismoz sit eadem sciētia. Pro solutione supponitur qd in 2^a parte hui^o capituli pbat aristoteles tres cōclusiones. Prima ē Non omniū elencoz eadem est sciētia. patz qz fortassis infinite sunt scie. ergo etiā infinite sunt demonstrationes: sed quicqd cōtingit demonstrare cōtingit illi p elenci contradicere. vt siqs diceret diametrū esse cōmensurabilem coste: cōtra ipsum posset fieri elenc^o: probādo qd diameter sit coste incōmensurabilis. Scda conclusio. Non omniū elencoz falsozū est eadem scia. patet qz fm vnāquāqz artē potest fieri fillogism^o falsus. vt fm geometriam pot fieri fillogism^o falsus: z fm medicinā medicinalis. Tertia cōcl^o. Omniū elencoz est eadē sciētia cōis. s. dialetica: sub dialetica cōprehendendo dialecticā proprie dictā z sophisticā. Patet. qz dialetica dat pncipia cōia ad formandū elencū fm vnāquāqz disciplinā. Ex quibus inferit qd p istam sciētiā nō solū habemus cōpositionem palogismoz: sed etiā ipsoz solutionē. qz istātie ipsoz solutiones sunt. Et p hoc patz solutio ad dubiū

Dubatur tertio de Veritate hui^o insolubilis. hec ppositio quā ego pfero est fil^o illi quā pferit plato: casu posito qd nullā aliam pferam ab illa: z plato pferit vnā falsam. s. istam hō est asin^o. Probat sic. qz vel illa ppositio plata a me est vera vel falsa. Si vera: habet ppositus. Si sit falsa: ergo ē fil^o ppositio quā pferit plato: cum ppositio platoni sit falsa z vltra. si fil^o ppositio quā pferit plato. g ita est apte rei qlirer ppositio platā a me f^o: z per pns ipsa est vera. Improbab. qz vel talis ppositio platā a me est vera vel falsa. Si falsa: habet intentū. Si sit vera. g vey est qd ppositio quam pfero fil^o ē ppositio quā pferit plato. Sed ppositio quā pferit plato est falsa. g ppositio quā ego pfero est falsa. z p pns si ipsa est vera: ipsa ē falsa. Respondet qd ppositio platā a me ē falsa qz ad ipsam esse verā sequit ipsam eē falsā. g ipsa est falsa. tenet pns. qz impossibile ē eadē ppositionē fil^o esse veram z falsam. Ans patet. qz ex improbatione sophisticatis. Et ad pbationem dicit qd ipsa ē falsa. qz lz sit ita qliter. ipsa significat: tñ non est ita qliter: qz

ipsa significat. qz non solum significat se esse falsam: sed fil^o significat scipsam esse verā et se eē falsam. Et fil^o diceret de ista ppositioe: ego dico falsum: posito casu qd nihil aliud dicā. fil^o ipsa est falsa. qz ipsa significat se eē verā z se esse falsam. g oportet ipsam fil^o esse veram z falsam: qd est impossibile. Antecedēs patet. qz bene sequit ista ppositio: ego dico falsum ē vera. g ita est qualiter ipsa significat sed significat me dicere falsum. g ita ē qd ego dico falsum: z tñ nihil aliud dico a pdicta ppositione. ergo pdicta ppositio est falsa.

Ad rationes ante oppositū
Ad pma patuit quō falla^o reducitur ad ignorantiam elenci nō specialiter sed generaliter supia. Ad alias patuit solu^o ex tertio nobili.

Queritur quinto. Vtru orationes litigiose bene diuidantur qd alie sunt ad nomen disputabiles z alie ad intellectū. Et vi def qd sic per are^o versus finēz pmi thopicoz dicentē qd multiplicis distinctio valet ad hoc qd nō fiat disputatio ad nomē: sed ad intellectū. ergo oportet aliquas esse orones disputabiles ad nomen z aliquas ad intellectū. Scdo sic. Diuisio fallatiarū in dictionē z extra dictionē est sufficiens. g z precedens. tenet cōsequētia. qz oēs orationes peccantes per fallatias in dictione sunt disputabiles ad nomē. Orationes vō fallatiarū extra dictionē sunt disputabiles ad intellectum. Tertio sic. Diuisio disputatiōis ad intellectū z ad nō intellectū est bona. g z pcedens. tenet pns. qz disputatio ad nomen est disputatio nō ad intellectum. In oppositū est are^o.

Sciendum primo. qd in hoc quinto capitulo improbat are^o vnā diuisiōnem positā ab antiquis per quā ipsi dabāt artem de fil^o sophisticis. z continet duas pres. In prima intēdit tres cōclusiones. Quaz prima est. Diuisio orationū in orationē disputabilem ad nomē z orationē disputabilem ad intellectum nō est sufficiens. Probat 4° rōnibus. Pria rō. eadē orō pot disputari ad nomē z ad intellectū. g diuisio ē insufficiens. Ans patz qz disputare ad intellectū siue ad nomē non est aliud qd opponētē z respōdentē vti aliq multiplici p diuersis significatis ei^o. Sed disputare ad intellectū ē vti aliquo multiplici in eadē significatiōe. sed manifestū est qd de ali qua orōe multi^o pnt opponēs rōs credere ipsā tñ vni f^o. z sic ipsi disputabūt ad intellectū. Si vō credūt qd plura f^o: z opōnēs

Elenchoy.

utatur vna significatiōe: rīdēns vō alia: tunc
disputabunt ad nomē. ergo eadem oratio est
disputabilis ad nomen et ad intellectū. Scōda
rō. oīs oratio est disputabilis ad nomē: et oīs
oratio est disputabilis ad intellectū. ergo di-
uisio est insufficientis. Añs pro 2ª parte patet
qz possibile est qz in qualibet oratione oppo-
nens et respondēs ferant suos intellectus ad
idē: et sic erit disputatio ad intellectū. Prima
pars antecedētis patet. qz omnis oratio pōt
disputari non ad intellectū: ergo ad nomen.
Tenet psequētia. qz idē ē disputare ad no-
men et nō ad intellectū. Ad hāc rationē respō-
dent antiqui qz orationes multiplices sūt dis-
putabiles ad nomē: nō multiplices vō ad in-
tellectum. Contra hāc rationē arguit aristotiles.
qz nō omnes orationes multiplices sunt
disputabiles ad nomen. Quod patet. nō enī
dicat oratio disputabilis ad nomē nisi in rela-
tione ad respondētē qui dat alium intellectū
qz intendit opponens. sed possibile est qz re-
spondens nullum intellectū dederit. ergo talis
paralogism⁹ non ē disputabilis ad nomē
Tertia rō. oīs oratio multiplex potest disputa-
ri ad intellectū: et oratio non multiplex potest
disputari ad nomē. ergo diuisio ē insufficientis.
Antecedēs patet qz cō multiplex potest dis-
tingui et accipi in determinato sensu: orō vō
non multiplex potest a disputantib⁹ accipi vt
multiplex. ergo rē. Quarta rō. illa diuisio so-
lum tenet se ex parte elenci et non ex pre sillo-
gismi. ergo est insufficientis. Tenet cōsequētia
Primo qz incōueniens est disputare de elen-
co et non de sillogismo: cum elenc⁹ sit sillogis-
mus. Scōdo. qz aliqui sillogismi sophisticī pec-
cant cōtra sillogismi nō: vt contingit tacentē
dicere. aliqui cōtra elencum nō. vt omnis cir-
culus est figura. poema homeri est circulus.
ergo poema homeri ē figura. Aliqui vō pec-
cant cōtra vtrūqz: vt aliquis solū dat vni de-
narium. et non habet vniū solum denariū. er-
go dat quod non hz. Scōda conclusio. oēs
oratiōes doctrinales sunt disputabiles ad no-
men: cui⁹ oppositi dicebant antiqui. Proba-
tur sic. qz ista: omnis triangulus habet tres ē
doctrinalis: et nō est disputabilis ad nomē. er-
go rē. Adinoz patet. qz possibile ē qz videatur
opponētū vel respondētū qz triangulus plu-
ra significat. Tertia cōclusio (que similiter
datur cōtra antiq⁹) est hec. Oratiōes multi-
plices sunt disputabiles ad intellectū. Pro-
batur tripliciter. Primo sic. qz possibile est qz
opponens et respondēs ignorent terminū cō
multiplicem. et tūc accipient eū in eadē signi-

ficatiōe: et sic erit disputatio ad intellectum.
Scōdo sic. qz possibile est qz opponens distin-
guat multipliciter terminū: et querat veritatē
in vtroqz sensu: et tūc si rīdēns concedat vel
neget in vtroqz sensu: manifestū est qz sit dis-
putatio ad intellectū. ergo nō omnes oratio-
nes multiplices sunt disputabiles ad nomen
Et quo patet qz nō ē ponendum aliquod ge-
nus orationū ad nomen disputabilū: quā il-
le possint disputari ad intellectum.

Sciendum secundo. qz in se-
cunda pre hui⁹ capituli reprobat are^{1^o} et am^{2^o}
opinionem antiquoz. Ponendo talē conclu-
sionem. opponens arguēs contra respondē-
tem nō tenetur distinguere multiplex: qd est
cōtra antiquos dicentes nullā orationem dis-
putari ad nomen: nisi ex vitio opponētis. iō
opponēs arguēdo debebat pri⁹ distinguere
multiplex. Lūius oppositi probat aristotiles
4° rationibus. Prima est hec. Nullus tenet
distinguere quod ignorat. sed possibile ē qz
opponens ignoret multipliciter orationis
ergo nō tenetur distinguere. Scōda ratio. op-
ponens nō tenetur docere suū respondētē.
sed distinguendo multiplex doceret ipsū: cū
aliquādo tale multiplex ignorat. qz rē. Tertia
ratio. in nō multiplicibus potest fieri disputa-
tio ad nomen. ergo distinctio multiplex non
tollit disputatiōē ad nomē. Antecedēs pro-
bat duobus exemplis. Prīmū. si querat vtrū
in quaternario vnitates sint equales binariō:
vnus potest respondere qz nō. qz quatuor sūt
vnitates et duo binarij. Alius potest respōde-
re qz sic. qz quatuor vnitates sunt duo binarij.
Scōm exemplum. Si querat vtrum quaternario-
rum sit eadem disciplina: vnus potest respon-
dere sic: intelligendo de cōtrarijs notis: et ali⁹
qz non: intelligendo de cōtrarijs ignotis.

Quarta ratio. si opponens sophisticā haberet
distinguere multiplex: sequeretur qz disputare
sophisticē esset docere quod est incōueniens

Sciendus tertio. qz circa hūc
textum incidunt due difficultates. Quaz pri-
ma est hec. vtrum sit aliqua disputatio ad no-
men. Respondent aliqui per distinctionem: et
tria dicunt. Distinctio est hec. orationes quedā
sunt disputabiles ad nomen: et sunt ille qbus
opponens et respondēs vniuntur pro diuersis.
Alie sunt disputabiles ad intellectum: quib⁹
opponens et respondēs vniuntur pro eodem
Primum dictum. Omnes paralogismi in di-
ctiōe sunt orōnes dispu^{1^o} ad nomē: sed nulli
palo⁹ ext⁹ dictionē sūt dispu^{1^o} ad nomē: s; ad

intellectu. Scdm dictum. talis variatio disputationu sumitur ex parte disputantium et non ex parte orationu. Tertiu dictum. nulli sillogismi doctrinales sunt disputabiles ad nomē. Hanc opinionē reprobant aristotiles ut patuit in dmo nobili. Alia fuit opinio dicentium qd nullu oratio erat disputabilis ad nomē. ergo si esset aliqua oratio multiplex. tūc opponens in arguendo haberet distinguere tale multiplex. et hanc opinionē reprobavit are¹⁰ in 2° notabili. Scda difficultas. ut sit saluabile aliquo modo diuisione orationu in orationes disputabiles ad nomē et ad intellectū esse sufficientē. Respondet per duas suppositiones: et vnu dictum. Prima suppositio ē hec. refert dicere aliquā orationē disputari ad nomē: et eē disputabile ad nomē. qd disputari ad nomen se tenet ex pre disputantiu. Sed disputabilitas se tenet ex pre orationu. Scda suppositio oratio disputabilis ad intellectū ē illa que ex se nata est causare vnu intellectum et vnu sensum. Ex quo sequit qd nulla oratio multiplex est disputabilis ad intellectū. Sed oratio disputabilis ad nomē ē que ex se nata ē causare diuersos conceptus vel diuersos sensus. Ex q sequit qd nulla oratio nō multiplex est disputabilis ad nomē. Dicitur ē istud. Diuisio orationu in orationes disputabiles ad nomē et in orationes disputabiles ad intellectū est insufficientis. Licet enī eadem oratio sit disputabilis ad nomē et disputet ad intellectū: tū implicat contradictionē eandem orationē esse disputabile ad nomē et esse disputabile ad intellectū. Et ad are¹⁰ dicit qd sue rōnes nō concludūt nisi qd illa oratio que disputat ad nomen disputat etiā ad intellectū: quod est antiquos dicentes qd oratio que disputat ad nomē nō posset disputari ad intellectū.

Conclusio responsalis. Diuisio orationis p̄dicta est bona. Conclusio posset pbari per rōnes factas ante oppositū.

Dubitatur primo. quō differet disputatio doctrinalis a tēptatiua. Pro dubio supponit qd in b sexto capitulo ostendit are¹⁰ differētiā inter diuersa genera disputationu. et cōtinet duas pres. In quarū prima tangit tres cōclusiones. Prima tangit differētiā inter disputationē doctrinalem et tēptatiuā. qd ad tēptatiuā p̄tinet distinguere et interrogare de veritate cuiuslibet pris: eo qd sumit experimentū de scia respondentis. B autē nō p̄tinet ad doctrinalē. Scda conclusio. Disputatio tēptatiua sumit experimentū de sci

entia ridentis. qd p̄siderās de oib⁹ pōt sumē experimentū de scia respondentis. sed tēptatiua est huiusmodi. Adiorē pbat are¹⁰. qd tēptatiua ē quedā dia^{ca}. sed dia^{ca} p̄siderat de oibus. qd et tēptatiua. Tertia cōclusio. Dialectica et sophistica differūt et pueniūt. Nā cōueniūt in hoc: qd vtraq; cōsiderat de oib⁹. Sed differūt. qd dia^{ca} p̄siderat de oibus fm rē. i. fm veritatē et pbilitatē. Sed so^{ca} p̄siderat de oibus fm apparentiā. In 2^a pre comparatiua fil¹⁰ adinuicē. Et cōtinet 4as cōclusiones. Prima tangit talē diuisionē sillogismoz. Quidam ē litigiosus: qui ē apparens et nō exns. i. peccās in forma. Alius est sillo¹⁰: sicut fil¹⁰ peccās in materia. qd quīs cōclusio cor sit vera: tū nō sunt sophistici: eo qd lz nō decipiant nos credēdo qd conclusio falsa sit vera: tū decipiūt nos credēdo qd cōclusio sit pbata que tū nō est pbata. et de istis cōsiderat dia^{ca} tēptatiua. Scda cōclusio tangit differētiā inter fil¹⁰ litigiosum et falsigraphū. qd falsigraphus fit ex proprijs principijs alicui⁹ artis: nō autē litigiosus: sed ex oib⁹. Exemplū p̄mi. vt rō p̄p̄cratis per quā voluit pbare qd raturā circuli. Exemplū 2°. vt rō p̄p̄sonis per quā etiā voluit pbare qd raturā circuli. Tertia cōclusio tangit differētiā inter fil¹⁰ litigiosum et sophistici. qd lz idē sit fil¹⁰ litigiosus et sophistic⁹. B est tū sub alia et alia rōne. qd sicut boies illi dicunt litigiosi et rixē amatores qui cōcedūt p̄pter solā victoriā: et illi dicunt sophistici. qd cōtendūt propter gloriā. sic etiā ille fil¹⁰ est litigiosus cui⁹ finis est apparens victoria. et etiā ille est sophistic⁹ cui⁹ finis est apparens gloria. qd sophistica est apparens quidā sapientiā nō autē existens. Quarta cōclusio comparat litigiosum ad falsigraphū in ordine ad illos a quib⁹ deficiūt. litigiosus enī deficit a dialectico: qd sicut se habz litigiosus ad dialecticum: ita se bz falsigraph⁹ ad demonstratiuū. qd sicut falsigraph⁹ p̄cedit ex p̄ncipijs demonstratiuis: ita litigiosus p̄cedit ex dia^{ca}. Et B infert duas differētiās inter litigiosum et falsigraphū. Prima est hec. qd falsigraph⁹ p̄cedit ex proprijs p̄ncipijs alicui⁹ discipline: sed litigiosus p̄cedit ex oibus. Scda differentia. fil¹⁰ falsigraphi nō possūt applicari ad plures artes: cū procedūt ex proprijs. Sed litigiosi qd procedūt ex oib⁹ p̄tnt applicari ad plures artes. Patet duob⁹ exemplis. Primū est de ratione quā fatiebat aniphon ad fatiendū quadraturā circuli: suppōebat enī qd continuū erat cōpositum ex punctis indiuisibilib⁹. hoc autē p̄ncipiū ē applicabile ad geometriā: ad naturales

ad disputabilem ad intellectum

ad disputabilem ad nomen

ad disputabilem ad intellectum

Elenchor.

phiam: et ad alias plures artes. Scdm exem-
plum est de rōne zenonis qui pbabat qd non
erat bonum ambulare post cenam: eo qd nihil
contingit moueri. et hoc principium est appli-
cabile ad multas artes. Ex quib⁹ infert aresto-
tiles qd nō eodem mō se habet falsigraphus
ad demonstratiuū sicut litigiosus ad dialecticū.
qd falsigraph⁹ est falsus respectu demonstra-
tiui: s; litigiosus nō est litigiosus respectu dia-
lectici.

Dubitatur secūdo. quot sunt
conditiones dialectice. Responder arestiles
in hoc ultimo capitulo qd sunt quatuor. Pri-
ma est. dialectica nō est alicui⁹ generis deter-
minati. qd subiectum suū est applicabile ad
omnia sub quacūq; ratione cōsiderandi. Se-
cunda. qd nullius conclusionis ē ostensua. qd
est intelligendum circa materiam specialem:
non autem circa materiā cōmunes. Tertia. qd
nō est talis qualis metaphisica. qd metabi-
sica est cōmunit: eo qd suū subiectum ē cōmu-
ne in predicationē ad subiecta omniū aliar⁹
scientiarum: sed subiectum dialectice ē cōmu-
ne per applicationē. et sic dialectica erit cōmu-
nis per applicationem. Quarta cōditio. diale-
tica ē interrogatiua: alie autem artes specia-
les nō sunt interrogatiue. Sed interrogatio
fit quādo respondens eligit parrē quā vult:
sed demonstratiue scientie nō habent dispu-
tare ad vtrāq; partem. ergo nō habent inter-
rogare. Et subdit qd ille 4° conditiones con-
ueniunt tēptatiua. Et pmo probat primā con-
ditionem sibi puenire duab⁹ rationibus. Pri-
ma ē hec. multi nescientes artes speciales ha-
bent tēptatiuā ergo etc. Antecedens pars. qd
multi ignorantes artes speciales possunt su-
mere experimentū de ignorantia responden-
tis: et possunt petere talia ad que responden-
tes non possunt respōdere: et tūc ipsi iudican-
tur ignorātes. Scda ratio. tēptatiua vtrūq;
principijs cōmunit⁹ cuilibet applicabilib⁹. qd
nō est circa aliqđ genus determinati. Ex qđ in-
fert arestiles qd oēs scientes et ydote vtun-
tur dialectica et tēptatiua: sed diuersimode. qd
ydote picipāt imperfecte dialecticā: sed scie-
tes picipant eā perfecte. Subdit insup duas
differētiās inter tēptatiuā et metaphisicā. Pri-
ma ē hec. qd metaphisica ē ars demonstratiua:
et nō sumit experimentū de ignorantia respō-
dentis. Tēptatiua vō nō est demonstratiua: et
sumit experimentū de ignorantia responden-
tis. Scda differētia. sicut se h; falsigraph⁹ ad
litigiosū: ita se habet metabi^{ca} ad tēptatiuā:
sed sicut falsigraphus nō est litigiosus. g; meta-

phisica nō est tēptatiua. Ex quib⁹ infert are-
stiles qd ad dialecticū pertinet considerare de so-
elencis. Patet qd ad dialecticū pertinet deter-
minare de oibus que sūt ex cōibus. sed elen-
ci sophistici sunt ex cōibus g; etc.

Dubitatur tertio de verita-
te isti⁹ insolubilis: Plato dicit falsus: casu po-
sito qd plato dicat istam ppositionē: sortes di-
cit ver⁹: et sortes dicat illā: plato dicit falsum.
Probat sic. qd hec ppositio plato dicit s; ita:
vel est vera vel falsa. Si vera: habet intentū.
Si falsa: ergo sua cōraria est vera. s; ista: pla-
to nō dicit falsum: sed plato dicit sortes dicere
ver⁹. et per consequens verū est sortes dicere
ver⁹. sed sortes nullam aliam dicit nisi istam:
plato dicit falsum. ergo ista est vera: plato di-
cit falsum. Improbaf sic. vel ipsa est vera vel
falsa. Si falsa: habet intentū. Si vera: ergo
ver⁹ est platonem dicere falsum. sed plato nō
dicit nisi istam sortes dicit ver⁹. ergo falsum ē
sortes dicere ver⁹. et per cōsequens sortes dicit
falsum: et nō nisi istam: plato dicit falsum. er-
go ista: plato dicit falsus est falsa. Respōdet
qd predicta ppositio ē falsa. qd significat se
esse verā: cum sit ppositio affirmatiua: et signi-
ficat se esse falsam: vt patuit ex probatioe. Et
ad probationem respondet sicut de p. e. edē
tibus. Vel posset respōderi sicut alias patuit
in libro peri hermenias: vbi dabaf contradi-
ctoria istius: ego dico falsum. Et similiter dice-
retur de ista ppositioe: hec ppositio ē fals-
sa: per ly hec demonstrando ipsāmet pposi-
tionem. Nam significat seipsam esse veram
et seipsam esse falsam. qd ex significatiōe ma-
teriali significat se esse falsam. sed ex signifi-
cacione formali significat se esse veram.

Ad rationes ante opposituz
Ad primā dicitur concedendo qd aliquando
sunt disputationes ad nomen: et aliquādo ad
intellectū: sed negat qd predicta diuisio sit suf-
ficiens: eo qd mēbra diuisionis nō sunt oppo-
sita. Ad scda; patuit quomodo in fallacijs
in dictōne sunt aliquando disputationes ad
nomen: et aliquando ad intellectum. Ad
tertiā negat antecedens. et ad probationē
dicit. qd disputabile ad intellectum et nō dis-
putabile ad intellectum bene opponuntur: si-
cut possibile esse et non possibile eē opponū-
tur: sed p⁹ eē p⁹ nō eē opponūf g; etc. Et
ad omnes rationes simul dicitur. qd si dispu-
tabile dicat actum tunc diuisio est insufficiens:
sicut bene dixerunt ratione are⁹ totalis. sed si
disputabile sit nomē aptitudinis tunc diuisio

est sufficiens: et sic intelligit titulus questionis.

Quiritur sexto. Vtrum caute
tele ducentes ad ultimas quatuor methas sint
in textu sufficiens assignare. Et videt qd non.
qd peccata et vitia in nulla scientia sunt docen-
da: sed cautele sunt quedam vitia qd rē. Secūdo
sic. In isto libro non ponunt cautele respon-
dentis. ergo nō debent poni cautele opponē-
tis. Tertio sic. In tertia cautela dicit are^{lea}
qd opponēs debet laudare dictū respondentis
et tñ postea dicit qd debet prouocare ipsū ad
iram que nō potest facere laudando. qd rē.
In oppositū est aristoteles.

Sciendum primo qd tertius
tractatus in quo determinat are^{lea} de argu-
mentationib⁹ sophisticis. in q^{tu} p eas oppo-
nens nitit⁹ ducere suū respondentē ad aliquā
quatuor metharū. continet tria capitula. In p^o
dat cautele quibus opponēs pōt ducere res-
pondentē ad metham falsi et inopinabilis cō-
iunctū et diuisim. et intēdit quatuor cōclusio-
nes. Prima tangit q^{tu} cautele ad ducē-
dum ad methas falsi et inopinabilis cōiuncti.
Quarū prima est hec. qd opponēs debet elā-
re propositum: hoc est conclusionē ad quā ni-
titur ducere suū respondentē. qd si respōdēs
videret fallum ad qd opponēs vult eū ducere
facilius cōcedet propositū. ideo dicit tert^o:
Nam oia dicentes peccant magis bone autē
dicūt qñ nihil habent propositū. Secūda caute-
la est. opponēs debet multum interrogare. qd
difficile est respondere ad multa et nō conce-
dere vni ex quo fallum intentū sequit. Ter-
tia cautela est. opponēs debet laudare respo-
dentē et approbare dicta sua. qd sic magis allē-
citur ad cōcedendū dictum opponētis: per
que finaliter concedit fallum et inopinabile.
Quarta cautela. si respōdēs fuerit bñ instru-
ctus in pposito suo: ita qd cōcedat solū conce-
denda: et neget solum neganda: tūc opponēs
debet se transferre ad aliud propositū in quo
sit magis ydone⁹ arguere et respondens mi-
nus ydone⁹ respondē. hoc tñ fatiendū ē caute-
le. ne respondens dicat opponenti qd nescit
arguere ad propositū. Quinta. qd opponens
statim nō debet interrogare: sed debet finge-
re se velle primo addiscere a respondente. qd
tūc respōdēs facilius audebit cōcedere di-
cta sua. Secūda tangit vñ cautele ducentes
respondentē ad metham falsi: et est hec. oppo-
nens debet ducere respondentē ad illa in qui-
bus magis abundat orationib⁹ et argumētis

et talis duct⁹ pōt bene fieri vel male. vt dictus
est in tho⁴⁶. Tertia conclusio tangit 4° cau-
telas ducentes respondentē ad metham inopi-
nabilis. Quarū prima est hec. qd opponēs de-
bet videre de qua secta. est respondens et in-
terrogare aliqua que ille de illa secta videt
cōcedere contra opinionem multorū. Et subitū
git aristoteles qd facile est soluere illud quod
respondēs dicit. qd ipse cōcedat talia qd sunt
contra opinionē multorū. hoc tñ non est vi
argumentatiōis opponētis sed propria volū-
tate. Secūda qd opponēs inspiciat ad cōtrarieta-
tem que est in voluntatib⁹ et in dictis: non enī
eidē volunt⁹ et dicit: sed decoratissimas dicit
orationes. Volunt autē ea que videntur pro-
desse. sicut dicunt: melius ē bñ mori qd viuere
voluptuose: et qd meli⁹ est egere iuste qd diui-
tijs praeuere. volunt autē contraria: ideo
si respondens cōcedat aliquid fm voluntatē:
tūc est ducendus ad cōtrarietate in dictis et
econtra. Tertia est. qd opponēs debet conside-
rare cōtrarietatem que est inter legē et natu-
ram. Nam multi opinati sunt legē et naturā
cōtraria esse. vt iustitiā fm legem esse bonam
fm autē naturā esse non bonā. et tūc respon-
dens dicat aliquid fm naturam: tūc ducend⁹
est ad cōtrarietate que est fm legē et naturā
et ecōtra. Quarta. opponens debet p̄siderare
cōtrarietate que est inter sapientes et plures.
et si respondens p̄cedat aliquid fm opinionē
sapientiū: oportet ei cōtradecere per dicta plu-
riū et econtra. Et huius dat tria exempla. Pri-
mū est. vtz obediendū magis sit sapientibus
qñ parentibus. Secūm exemplū. sapientes di-
cunt qd est melius iniuriam pati qñ alteri no-
cere. Tertium exemplum. Sapientes dicunt
felicem de necessitate esse beatum. oppositū
tñ dicunt plures. i. vulgares. qd improbable
est regem esse infelicem. Et subdit. qd p̄tie-
tas que est inter legem et naturā est inter plu-
res et sapientes. qd lex ē opinio plurium. Sa-
pientes autē fm naturam et fm veritate dicūt.
Sciendum secūdo. qd in hoc
secundo capitulo dat aristoteles duas caute-
las ducentes ad metham nugationis. Quarū
p̄ma est hec. si opponēs dicat qd nihil differt
nomē vel oratio ad nomen per se sumptū vel
alteri coniunctū ponere facilius ducet ad nu-
gationem. Qd declarat tribus exemplis. Pri-
mū. si sit idem dicere: duplū et dimidiū duplū
tūc cū dicimus duplum dimidiū duplū. loco
huius nois duplum licebat ponere hanc ora-
tionē dimidiū duplū. Et sic duplū erit dimidiū
duplum. et sic est ibi nugatio. Secūm exemplū

Amoio

Colla. nō debet parā lauda. infāre mēdū
Expone. si finge. si nō geluda. flūy

Elenchor.

Si dicatur concupiscentia delectationis si tunc loco huius nominis concupiscentia ponatur hoc totum concupiscentia delectationis tunc erit nugatio dicendo concupiscentia delectationis delectationis. Tertium exemplum. si dicatur appetit delectationis. tunc si loco huius nominis appetit liceat ponere hanc orationem appetit delectationis: tunc pugatio. ut dicendo appetit delectationis delectationis. Et subdit quod duplum appetit et concupiscentia sunt ad aliqd: non solum secundum sua genera: sed secundum seipsa. quia duplum est diuidium dupli: et concupiscentia alicui concupiscentia: et appetit alicui appetit. Secunda cautela. si in habitibus et passionibus concedat respondens quod non differt dicere nomen vel orationem facilliter ducens ad nugationem. Pars quod talia dant per se intelligere sua subiecta. eo quod sua subiecta includunt in diobus eorum. sic patet duobus exemplis. Primum exemplum. si sit idem diuidans sit numerus mediu habes: tunc abundans erit numerus mediu habes. Secundum exemplum. si quis dicat ille habet nasum curui: tunc loco curui potest accipi huiusmodi nasus curui: et tunc dicitur quod ille habet nasu curui. Et subdit ares. quod aliquando opponentes vident ducere ad nugationem sed non ducunt. quia non est eis prius concessum quod non differt dicere nomen et orationem.

Sciendus tertio quoniam in tertio capitulo dat cautelam ducens ad methodum soleocismi. Et continet duas conclusiones. Prima est hec. soleocismus est vniuersum pertinens ad sophisticum. pars quod contingit aliquando quod opponens videtur ducere respondentem ad soleocismum et tamen non ducit. Aliquid videtur non ducere: et tamen ducit. quod danda est aliqua ars propositi: quod poterit ducere respondentem ad soleocismum. asis pars quod dicens sic manras ducetur ad soleocismum secundum faciliantem dicentem quod si quis sit masculini generis secunde declinationis. Sed secundum plures alios non ducet ad soleocismum. Similiter qui diceret certam finem ducet ad soleocismum secundum illos qui dicunt quod finis est masculini non autem secundum alios plures. Secunda conclusio tangit duas cautelas. Prima est hec. maxime possumus ducere ad soleocismum vitando neutro genere. Tum primo quia in neutro genere non omnes casus distinguuntur secundum diuersas terminationes: eo quod neutrum genus semper habet tres casus similes. Tum secundo quod neutrum genus videtur significare masculinum et femininum. ut si queratur quid est hoc: dicimus quod

est ignis: vel aqua. et et B fit paralogismus conrespondentem: quod credit dixisse masculinum pro feminino. vel casum pro casu. Secunda cautela quod opponens aliquando mutet locutiones. ut nominatum in actum vel verbum indicatum modi in verbum infinitiui modi. ut ista propositio lapis est: debet mutari in ista propositio lapis est. Et subdit quod paralogismi et cludentes soleocismum pertinent ad fallatiam figure dictionis.

Conclusio responsalis caute le ducens ad vltimas quatuor methas sunt in textu sufficienter assignate. Conclusio satis patet ex dictis.

Dubitatur primo quot sunt cautele opponentium contra respondentes in generali. Pro dubio supponitur quod ares. in ultimo tractatu dat cautelam aliquas opponentium contra respondentes. Et continet quatuor partes. In prima tangit quatuor cautelas contra respondentes: Quarum prima est hec. Opponens debet ponere suas premissas sine ordine: ne respondens credat quod et his possit concludere. Secunda opponens debet interrogare multa. quia difficile est simul multa concipere. Tertia opponens debet festinare contra suum respondentem. quia tardiores magis preuident. Quarta quod opponens debet turbare suum respondentem: et ipsum puccare ad iram. Nam conturbati et irati homines minus possunt considerare dicta sua. puocat autem respondens ad iram quando sibi dicit quod fruiale vel perue respondeat vel quod nihil sciat et hoc est quod dicit tertus quod opponens dicat respondenti quod velit iniuste facere id est perue et sine ratione respondet: et quod velit circa omne inprudens esse. i. inuerecundus et sine pudore non concedenda concedere. Quinta quod debet occultare propositum: quod facit interrogando permutatim propositiones diuersorum sillogismorum: siue sint ad eadem conclusionem siue ad oppositas. Et huius ratio est. quia occultatio est causa latendi: et latere est causa fallendi. In secunda parte dat aristoteles quinque cautelas contra respondentes perueos. Quarum prima est. Si respondens velit habere propositionem affirmatiuam: tunc opponens debet interrogare negatiuam: et semper debet interrogare contrarium illius quod respondens vult habere. Secunda. si respondens concesserit plures singulares alicuius vniuersalis: tunc opponens non debet interrogare illam vniuersalem: sed debet eam accipere tanquam conuersam: quia respondens putabit tunc eam concessisse: vel saltem

audientibus videbitur q̄ cōcesserit. Tertia. si volumus aliquid pbare in illis in quib⁹ vniuersale significatur vno noie: vtendū est similitudine. q̄ plerūq; similitudo latet. Quarta. si volumus aliquam propositionē p̄cedi a respondente. tunc debem⁹ eam interrogare cui⁹ sua cōtraria. q̄ falsitas sue contrarie facit propositionem quā volumus habere: videri probabiliorem. vt si velimus habere istā concessam q̄ in omnibus est obediendū patri: debemus sic interrogare. An in omnib⁹ sit patri obediendū: aut in nullo sit patri obediendū. Appositis enī iuxta se p̄iis: et maiora et minora vident: et peiora et meliora omnib⁹. Quinta. oportet accipere tāq; bene conclusus: illud quod solum apparēter sequitur ex dictis respondentis. Nec oportet interrogare de p̄na q̄ forte respondens cōsideraret circa eā: et p̄ciperet illum defectum.

Dubitat̄ur secūdo quot sunt cautele opponentis cōtra respondētes exercitatos. Pro solutiōe supponitur q̄ in tertia parte ponit aristoteles duas cauteles p̄tra respondentes fatuos. Prima est. si respondens concesserit aliquid inopinabile: debemus eū cōmendare et laudare: vt confirmetur in suo p̄posito. et tunc proponere aliquod pbabile: ad quod sequit̄ oppositum cōcessit. quod si cōcedat redarguetur: et si neget duces ad inopinabile. Secūda cautela. sicut in rethoricis considerandum est ad diuersitates et p̄rietates testium vel dictorū: ita etiā in elencis primo cōsiderandū si cōcesserit aliqua cōtraria: aut aliquid quod est cōtra opinionē illoꝝ quos insequitur. et 2° si dixerit q̄ sit contrariū omnib⁹ vel pluribus. Consequēter in 4^a parte ponit quinq; cauteles cōtra respondētes exercitatos. Quarū prima est hec. si r̄ndens quā videt redargui sit sollicit⁹ distinguere ordēz faciendū eam multiplicē: tūc opponēs debet instare cōtra ipsum: dicendo q̄ accepit illam in illo sensu et non in alio. Secūda. si opponēs videat solutionem quā datur⁹ est respondēs: debet eam p̄uenire dando ipsam et instando cōtra eā. Tertia. si opponēs nō sit promptus arguere ad propositū: tūc debet se trāferre ad aliud propositū: et illud laudare: dicēdo q̄ illud propositū ē meli⁹. sicut licophon qui extollebat lirā super oīa instrumenta: quā sibi ponebatur q̄ nihil sciebat in arte cithari sandi. Quarta. si respondens petat ab opponente quid velit cōtra ipsum inferre: tūc non debet statim illud manifestare: s; solū dicere q̄ ipse velit cōtradecere dictis suis: et sic scela

bit suū propositum. Quinta. q̄ opponēs nō debet interrogare cōclusionē: sed p̄missas. imo aliquando nō debet interrogare p̄missas: sed debet eis vt tāq; cōcessis. Consequenter epilogat dicta in toto isto primo: dicens ex quibus ergo fiant interrogationes: et quō interrogandū sit in agonistis exercitationibus dictum est.

Dubitat̄ur tertio de veritate huius insolubilis ois propositio ē falsa: casu posito q̄ nō sint nisi tres propositiōes: quarū due sint a et b: et sint falsae: et tertia sit illa propositio: ois propositio est falsa: que vocetur c. Probaf sic. q̄ vel est vera vel falsa. Si vera habet propositum. Si falsa. ergo nulla ē propositio quin ipsa sit falsa. Nam a et b sunt falsae per casum: et similiter c cōcedit̄ falsa. ergo ita est qualiter significat: et per p̄na c est propositio vera. Improbaf sic. q̄ vel ē vera vel falsa. Si falsa: habetur intentū. Si vera arguit sic: Nec est vera: omnis propositio est falsa. sed ipsamet est propositio. q̄ ipsa est falsa: et p̄ cōsequens si ipsa sit vera ipsa est falsa. Ad dubium respondef. q̄ ipsa est falsa. q̄ significatione materiali significat se eē falsam: sed significatione formali significat se esse veram sed impossibile est eandē propositionē simul esse veram et falsam. ergo nō est ita qualiter cumq; ipsa significat: et per cōsequēs ipsa erit falsa. Et ad probationē cōceditur q̄ nulla est propositio quin ipsa sit falsa. et cōceditur vltimus q̄ ita est qualiter significat de significatione materiali: sed nō est qualitercūq; f.

Ad rationes ante oppositū
Ad primā dicif. q̄ vitia sunt docenda non vt fiant: sed vt vitent. Ad 2^{am} negaf p̄na. q̄ in isto primo instruit aristoteles opponētēz sophistam. ideo solum determinat de cautele que fiunt ad propositum opponētis. Sed in 2^a vbi docet solutiones paralogismoꝝ: instruit respondentem: et ponit cauteles pertinentes ad respondentem. Ad 3^{am} dicif. q̄ opponēs debet laudare dictum respondentis quā cōcessit aliquid falsum aut iopinabile: vt firmitus maneat in sua opinione. Sed quādo respondens p̄terit respondet ad ea q̄ proponit opponēs: tūc ad perturbandū ipsum p̄uocandus est ad iram.

Finis primi elencor.

Contra fatuos

Cōtra exercitatos

Elenchoz.

Intra secundum elenchoz. Queritur primo

mo vtrum in hoc libro oporteat determinare de solutione paralogismorum. Et videtur qd non. quia in primo libro sunt sillogismi soluti. ergo superfluit iste liber. Secundo sic in primo libro determinatum est de causis apparentis et defectus paralogismorum ergo sufficienter sunt soluti oēs paralogismi fallaciarum. tenet cōsequētia qz ostendere defectum est soluere paralogismū. Tertio sic. eadez sunt pncipia pstitutionis et resolutionis paralogismorum. s; p p̄dicta in p̄mo possumus faciliter paralogismos constituere. q̄ et soluere. In oppositū ē aref.

Sciendus primo qz in hoc secundo libro determinat aref. de solutione paralogismoz. Et continet quatuor tractatus. In p̄mo ponit vtilitatē et necessitatem huius libri p̄ tres conclusiones. Quarū prima est hec. videndum est de responsione paralogismoz: et ad quam vtilitatem valeat solutio eoz. Secunda cōclusio. ista scia est vtilis ad duo. Primo ē vtilis ad pbiam. qd patet p̄mo de fallacijs in dictione. qz illi qui sciūt distinguere orationes multiplices: meli⁹ sciunt qz in reb⁹ nō accidit eodem mō sicut in orationibus. ideo tales meli⁹ se habent ad philosophiā. Secdo patet idem de fallacijs extra dictionē. qz p fallacias extra dictōez decipimur magis ab alio q̄ a nobis ipsis. s; p solutionez paralogismorum evitamus hmoi deceptionē igit. Secdo est vtilis ad gloriā: qz solutio paralogismorum facit respondentē videri exercitātū circa omnia: z in nullo inscie se habere. Et si nō sciat soluere paralogismos: videbit esse grauis et confusus ppter impitiā. Et subdit vnum

argumentū. quia in p̄mo libro sufficienter dictum est q̄liter obuiandum est ad huiusmodi orationes so^{ca}. q̄ iste liber superfluit. Ad illō argumentum responderet aref. ponēdo tertiam conclusionem: q̄ est hec. necesse est in hoc scdo libro determinare de solutione paralogismoz. qd patet tribus rationib⁹. Prima. non est idem scire pncipia solutionum z soluere in propria forma. nec etiā est idē scire defectum paralogismoz: et posse p̄mpte obuiare ipsis. quia quod scim⁹ sepe transpositū ignoramus. s; in p̄mo libro dantur pncipia solutionū: In scdo vero soluntur in propria forma q̄ zc. Secda ratio. p̄ dicta in scdo libro sum⁹ exercitati in solutionib⁹ paralogismozū q̄ necesse fuit in B scdo determinare de solutione paralogismoz. tenet cōsequētia quia multotiens decipimur ppter defectū exercitiij. Tertia ratio. sicut est in figuris mathematicis: ita econtra est in orationibus sophisticis sed in figuris mathematicis cōtingit aliqui qz eas scimus destruere: s; rursus eas componere nescim⁹. q̄ in elencis sophisticis accidit qz scim⁹ pponere paralogismos: et tamē ipsos soluere dubitam⁹.

Sciendus secundo qz in secundo tractatu determinat aref. de apparēti solutione paralogismoz. Et continet tria capitula. In quoz p̄mo intendit talē cōclusionē. aliqua do magis eligendum ē apparēti soluere q̄ recte. pbat duabus rationibus. Prima ē qz quandoqz magis est eligendū apparēti arguere q̄ vere. q̄ etiā magis ē quādoqz eligendū apparēti soluere quā vere. Secda rō quia litigiosi magis arguunt apparēti q̄ vere. q̄ magis ē eligendū dare eidem apparēti solutionē q̄ veram. anis p̄t qz opponēs non facit huius elencū cōtra respondentē: eo qz nō sillogizat: sicut quādo facit equocationem vel amphibologiam: vel nō contradicit. Si autem non sillogizat nō bene arguit. et si nō contradicit non arguit cōtra respondentē. Et s̄dit aref. obiectionem poss; enim alqs dicere qz si opponēs nō vere arguat cōtra respondentē: tunc respondens nō tenet nec debz soluere orationez opponentis. Respondet qz licet non arguat cōtra respondentē: tamē videtur arguere. et ideo si nō solueret: videtur redargutus: qd cauere debet respōdēs.

Sciendus tertio qz in hoc secundo capitulo intendit aref. talem cōclusionē. Si respondens fuerit interrogat⁹ ab opponente de aliqua oratione multiplici. tunc respōdēs

Q z

prima glo

secunda glo

conclusio 85

conclusio 86

debet distinguere tale multiplex. pbat qua-
 tuor rationibus. Prima est. qz si nō disting-
 ueret. et postea esset coactus ad distinguēdū
 videref. audientib⁹ qz esset redargut⁹. Secūda
 ratio. quia distinguēdo multiplex corrigit vi-
 tium opponentis: ostēdēdo qz ipse male inter-
 rogauit: cū nihil debeat interrogari nisi illud
 al qd sequitur aliquid contra respondentem:
 vt per hoc acquireret sibi gloriā. q̄ multiplex
 erat distinguēdū. Et quia possit aliqis dicere
 qz equocatio non impedit verū elencum. q̄ mul-
 tipler equocatio nō est distinguēdū. Respo-
 det arefctores qz equocatio impedit verū elē-
 cum. qd patet. qz si nō: tunc aliquando esset
 impossibile respondentē euitare cōtradictio-
 nem. qz respondens affirmabit illud multiplex
 in vno significato: et postea crit coactus nega-
 re fm aliud: q̄ si equocatio non impediāt fm
 elencum ipsa exit vere redargut⁹. vt sint duo
 homines qz qlibet vocet coriscus: et vnus sit
 musicus. alius vero non. tunc respondēs erit
 coactus concedere qz corisc⁹ est musicus: et qz
 coriscus nō est musicus. et sic erit duct⁹ ad cō-
 tradictionē. Ad B respondebāt antiqui qz iste
 due sunt simul vere corisc⁹ est music⁹: et coris-
 cus non ē music⁹. Nec cōtradicit. s; iste con-
 tradicunt. h coriscus est musicus: et hic coris-
 cus nō est music⁹. qz dicebant qz nunquā sie-
 bat contradictio in terminis singularibus nisi
 p additionē pnominis demonstratiui. S; hoc
 improbat aref. qz ille due orationes coriscus
 est musicus: et h coriscus ē musicus: omnino
 sunt eedem. eo qz coriscus ē termin⁹ singula-
 ris. ideo nō refert dicere coriscum simpliciter
 et hunc coriscū. Tertia ratio. ad interrogatio-
 nem plures nō est dāda vna responsio. q̄ ne-
 qz ad interrogatiōnē multiplicē. tenet p̄ia. qz
 omne multiplex facit interrogatiōnes plures.
 quod patz quia si esset vnū nomen equoce sig-
 nificans calliam et themistodē: tūc esset idem
 q̄rere vtrum hoc sit musicū: et vtrum callias et
 themistodes sint musici. Quarta ratio. ppo-
 sitio multiplex licet sit vera in vtroqz sensu: tñ
 est distinguenda. q̄ omne multiplex est disti-
 guendum. añs patet. quia sicut ad interroga-
 tionem plures non est danda responsio vna:
 dato etiam qz omnia interrogata sint va: ita
 etiam ad multiplex non est respondendū af-
 firmatiue vel negatiue: s; p distinctionē. añs
 patet. quia si ad interrogatiōnē plures detur
 vna responsio: tunc licet fm veritatez nihil ac-
 cidat incōueniens: tamen apparent⁹ videbif
 redargutus.

Conclusio respōsalis ad hūc

fm librum spectat determinare de solutiō-
 bus paralogismorum. Conclusio satis patz
 ex dictis.

Dubitatur primo quot sunt
 cautale ad soluendū apparent. Pro dubio
 supponit qz in tertio capitulo terminat aref-
 nouem cautelas ad apparentē soluendū para-
 logismos. Prima est hec. qz quando pponi-
 tur aliqua propositio dubia respondentī vel
 apparens dubia: nō debet eam simplicif cō-
 cedere vel negare: sed debet dicere ponatur
 qz ita sit: vel transeat. et sic respondendo mi-
 nime fiet contra se elencus. Secūda si respon-
 denti pponatur in oppinabile ad quod cogi-
 tur respondere: non debet ipsum simpliciter
 concedere: sed debet dicere qz illud videtur
 multis esse pbabile. Tertia. si antecedens
 opponentis sit multū propinquum conclusio-
 ni respondentis: respondens debet sibi dice-
 re qz petat principium. Quarta. Si respon-
 dens cōcessit opponenti aliquam ppositionē
 vniuersalem nō in propria forma: sed inpa-
 rabula id est in similitudine: respondens de-
 bet sibi dicere: qz non accipit eam in sensu in
 quo concessit: s; debet reperire similitudines.
 Quinta. si oōdes accipiunt in significatiōe p-
 pria: tunc necesse est respondere affirmatiue
 vel negatiue aut per distinctionem. S; si fue-
 rit oratio truncata aut imperfecta: respondēs nō
 debet eam cōcedere donec fuerit perfecta.
 Quod patet duobus exemplis. Primū quic-
 quid est danau: est possessio danau. s; alex-
 ander est danauum. q̄ est possessio danauum.
 Secūm exemplum. qcquid est animalium. il-
 lud est possessio animaliu. sed homo est ani-
 malium. q̄ est possessio animaliu. Maior e⁹
 libet illozum sillogismoz est truncata. Et po-
 test vno modo sic perfici. quicqd est danauum
 id est degente danauum: illud est possessio da-
 nauum: et sic est falsa. Alio modo potest sic p-
 fici qcquid est danauum id est possessum ada-
 nais: illud est possessio danauum: et sic est ve-
 ra. Et similiter diceretur de ista propositiōe.
 alexander est lacedemoniozum. Sexta. si
 respondentī pponantur duo: quozum vnum
 est añs: et alterum est cōsequens: tunc respo-
 dens debet concedere cōsequens et nō ante-
 cedens. quia concessio antecedente: concedi-
 tur et psequens et non econtra. Septima. si
 respondens dixerit aliqd esse genus ad aliq
 duo: et contra ipsuz sic arguat opponēs: vnu
 eozum habet contrarium: et alteruz nō. q̄ nō
 continentur sub eodem genere. Ad h debet

Elenchoz.

respondere q̄ alterum habet contrarium: sed ei non est nomen impositum. Octava. si respondenti pponatur aliquod propleuma de quo sunt contrarie opiniones: tunc debet dicere: q̄ quidam dicunt sic: Alij vero aliter. et hoc modo evitabit contradictionem. Exemplum est de isto propleumate. vtrum omnis anima sit mortalis vel immortalis. Non. si respondens prouiderit aliquod inconueniens sequi ad suam positionem: debet illud declarare: ne opponens sibi illud pponat.

Dubitatur secundo. Vtrum solutiones paralogismorum sint ad scientias utiles. Respondetur per talem distinctionem aliquid valere ad scientiam potest tripliciter intelligi. Uno modo perse et principia: ita: tamquam causans scientiam in nobis: et isto modo solutiones paralogismorum non valent ad scientiam. Alio modo potest aliquid valere ad scientiam dispositiue: tanquam disponens in intellectum ad inquisitionem scientie. et sic illo gismus dialecticus valet ad scientias. quia generat in nobis opinionem q̄ dispennit ad scientiam. Tertio dicitur aliquid valere ad scientiam indirecte: tanq̄ remouens prohibens. et isto modo solutiones paralogismorum valent ad scientiam. quia remouent errorem: qui multum impedit scientiam. Dicitur vltra. q̄ licet in primo libro aristoteles monstrauit sua exempla esse ad propositum: ex quo possunt aliq̄libet trahi solutiones paralogismorum: tamen in eodem non soluit adequate paralogismos. sed in sc̄o huius ponuntur solutiones paralogismorum tam apparenter q̄ recte. Ex quo patet q̄ habens notitiam eorum que in hoc libro traduntur: potest faciliter omnes paralogismos soluere.

Dubitatur tertio de Veritate istius propositionis: tot sunt dicta vera: q̄ falsa. casu posito: q̄ sint tantum quatuor propositiones sc̄z a: b: c. d. quarum due prime sunt vere: et tertia sc̄z c sit falsa. quarta vero sit ipsamet propositio: probatur. quia vel ipsa est vera vel falsa. Si vera: habetur intentum. si falsa: tunc arguitur sic. tantum sunt due vere et due false. q̄ tot erunt vere quot erunt false. Et vltra tot sunt vere q̄ sunt false. ergo ista propositio tot sunt vera dicta q̄ sunt falsa: erit vera. tenet consequentia. quia ita est qualiter ipsa significat. Improbatur. quia dicta propositio vel est vera vel falsa. Si falsa habetur p

positum. Si vera. tunc arguitur sic. tres sunt vere: et est vna sola falsa. q̄ non sunt tot propositiones vere quot sunt false. et per consequens predicta propositio significans esse tota vera quot sunt falsa: erit falsa. Ad dubium respondetur q̄ predicta propositio est falsa. q̄ de significatione formali significat se esse veram: s̄ de significatione materiali significat se esse falsam: significat enim duas propositiones esse falsas: et duas veras. et tamen p casum due sunt vere sine ipsa. ideo sequitur q̄ ipsa non potest esse vera: et sic ipsa erit falsa. Ad probationem dicitur q̄ licet sit ita sicut ipsa significat de significatione materiali: nō est tamen ita sicut significat de significatione formali.

Ad rationes ante oppositas Ad primam dicitur q̄ licet per ea que dicta sunt in primo libro possint trahi solutiones paralogismorum. non tamen ibi docet solutiones eorum: nec per ea possumus esse prompti et coartati ad dissoluendum paralogismos. Et similiter dicitur ad secundam. Ad tertia dicitur q̄ constitutio paralogismorum constituitur a principijs: et resolutio terminatur ad ipsa. ideo licet per artem componendi paralogismos possumus aliquando dissoluere paralogismos: non tamen sumus prompti et exercitati. ideo propter nostrum exercitium prefertur artem componendi paralogismos: necesse fuit dare artem dissoluendi eosdem.)

Queritur secundo Vtrum omnis solutio recta fiat per interemptionem aut per distinctionem. Et videtur q̄ non. q̄ nulla est solutio recta. ergo non omnis solutio recta per interemptionem aut per distinctionem erit. Antecedens patet quia vel solutio recta esset argumenti veri vel apparentis. Non primum. quia ex quo tale argumentum est verum non videtur indigere solutione. non est etiam argumenti apparentis. q̄ tali debet dari solutio apprens. Sc̄o sic. si diuisio esset sufficientis: sequeretur q̄ sillogismi peccantes in forma essent soluendi per distinctionem: et peccantes in materia per interemptionem. sed B est falsum: sicut patet de multis fallatijs extradictionem: que peccant in forma: et tamen nō soluntur per distinctionem. sed solum equiuocatio et amphibologia soluntur per distinctionem igitur etc. Tertio sic. nulla propositio

tio est distinguenda. ergo non omnis solutio recta fit per interemptionem aut per distinctionem. Antecedens patet. quia omnis propositio vel est vera simpliciter: et sic est concedenda. vel est falsa simpliciter: et sic est neganda. In oppositum est aristoteles.

Sciendus primo quod in tertio

tractatu determinat aristoteles de solutione recta paralogismorum. Et continet quatuor capitula.

In primo determinat de solutione recta in generali. Et continet sex conclusiones. Quarum

prima est hec. Solutio recta est manifestatio sillogismi falsi. sine quacumque interrogatione accidit falsum.

Secunda conclusio tangit unam diuisionem sillogismi falsi. et est hec.

Sillogismus falsus est duplex. quidam est sillogismus ex falsis: qui vocatur peccans in materia.

Alius apparet esse sillogismus et non est: qui vocatur sillogismus peccans in forma.

Tertia conclusio tangit solutionem generalem sillogismorum et est hec. orationes sillogistice id est sillogismi peccantes in materia debent solui per interemptionem: sed apparentes sillogismi id est peccantes in forma debent solui per distinctionem.

Quarta conclusio tangit unam aliam diuisionem sillogismorum: peccantium in materia. quia quidam habent conclusionem veram et aliquam premissam falsam.

Alii vero habent conclusionem falsam et aliquam premissam falsam. Quinta conclusio tangit solutionem paralogismorum. nam sillogismi habentes solum premissam falsam debent solui per interemptionem istius premissae falsae.

Sillogismi vero habentes premissam et conclusionem falsam debent solui per interemptionem premissae et conclusionis falsae.

Sexta conclusio tangit unum documentum. volens autem soluere aliquem sillogismum primo oportet aspicere. si consequentia valet aut non. et de inde utrum conclusio sit vera vel falsa. illo viso debet sillogismus solui per distinctionem vel per interemptionem sine modum superius dictum.

Solutio recta est manifestatio sillogismi falsi. sine quacumque interrogatione accidit falsum.

Secunda conclusio tangit unam diuisionem sillogismi falsi. et est hec.

Sillogismus falsus est duplex. quidam est sillogismus ex falsis: qui vocatur peccans in materia.

Alius apparet esse sillogismus et non est: qui vocatur sillogismus peccans in forma.

Tertia conclusio tangit solutionem generalem sillogismorum et est hec. orationes sillogistice id est sillogismi peccantes in materia debent solui per interemptionem: sed apparentes sillogismi id est peccantes in forma debent solui per distinctionem.

Quarta conclusio tangit unam aliam diuisionem sillogismorum: peccantium in materia. quia quidam habent conclusionem veram et aliquam premissam falsam.

Alii vero habent conclusionem falsam et aliquam premissam falsam. Quinta conclusio tangit solutionem paralogismorum. nam sillogismi habentes solum premissam falsam debent solui per interemptionem istius premissae falsae.

Sillogismi vero habentes premissam et conclusionem falsam debent solui per interemptionem premissae et conclusionis falsae.

Sexta conclusio tangit unum documentum. volens autem soluere aliquem sillogismum primo oportet aspicere. si consequentia valet aut non. et de inde utrum conclusio sit vera vel falsa. illo viso debet sillogismus solui per distinctionem vel per interemptionem sine modum superius dictum.

Solutio recta est manifestatio sillogismi falsi. sine quacumque interrogatione accidit falsum.

Secunda conclusio tangit unam diuisionem sillogismi falsi. et est hec.

Sillogismus falsus est duplex. quidam est sillogismus ex falsis: qui vocatur peccans in materia.

Alius apparet esse sillogismus et non est: qui vocatur sillogismus peccans in forma.

Tertia conclusio tangit solutionem generalem sillogismorum et est hec. orationes sillogistice id est sillogismi peccantes in materia debent solui per interemptionem: sed apparentes sillogismi id est peccantes in forma debent solui per distinctionem.

Quarta conclusio tangit unam aliam diuisionem sillogismorum: peccantium in materia. quia quidam habent conclusionem veram et aliquam premissam falsam.

Alii vero habent conclusionem falsam et aliquam premissam falsam. Quinta conclusio tangit solutionem paralogismorum. nam sillogismi habentes solum premissam falsam debent solui per interemptionem istius premissae falsae.

Sillogismi vero habentes premissam et conclusionem falsam debent solui per interemptionem premissae et conclusionis falsae.

Sexta conclusio tangit unum documentum. volens autem soluere aliquem sillogismum primo oportet aspicere. si consequentia valet aut non. et de inde utrum conclusio sit vera vel falsa. illo viso debet sillogismus solui per distinctionem vel per interemptionem sine modum superius dictum.

Solutio recta est manifestatio sillogismi falsi. sine quacumque interrogatione accidit falsum.

Secunda conclusio tangit unam diuisionem sillogismi falsi. et est hec.

Sillogismus falsus est duplex. quidam est sillogismus ex falsis: qui vocatur peccans in materia.

Alius apparet esse sillogismus et non est: qui vocatur sillogismus peccans in forma.

Tertia conclusio tangit solutionem generalem sillogismorum et est hec. orationes sillogistice id est sillogismi peccantes in materia debent solui per interemptionem: sed apparentes sillogismi id est peccantes in forma debent solui per distinctionem.

tiplices et non conclusionem. Alii habent conclusionem multiplicem cum aliqua premissa

rum. Secunda conclusio tangit unam aliam diuisionem. propositio multiplex aliquando est

vera sine utrumque sensum: et aliquando falsa in utroque sensu: aliquando vero est vera in uno sensu et in alio falsa.

Tertia conclusio tangit solutionem paralogismorum: equiuocationis et amphibologie: et hoc solutione generali. omnis oratio multiplex posita in sillogismo distinguenda est: et concedenda in sensu vero: et neganda in sensu falso. sicut iste tacentem contingit loqui: que expediunt bona sunt.

Quarta conclusio tangit unum documentum. Si multiplex latuerit respondentem. et concesserit multiplicem propositiones sine orationem sine distinctione: tunc si opponens fortiter instet: sic quod respondens possit percipere multiplicem debet statim corrigere suam solutionem: dicendo quod propositio preconcessa erat multiplex. ideo eam concessit in sensu vero.

Quinta conclusio docet soluere paralogismos compositionis et diuisionis. et est hec. Paralogismi compositionis et diuisionis soluntur ostendendo quod non est eadem oratio composita et diuisa.

Solutio recta est manifestatio sillogismi falsi. sine quacumque interrogatione accidit falsum.

Secunda conclusio tangit unam diuisionem sillogismi falsi. et est hec.

Sillogismus falsus est duplex. quidam est sillogismus ex falsis: qui vocatur peccans in materia.

Alius apparet esse sillogismus et non est: qui vocatur sillogismus peccans in forma.

Tertia conclusio tangit solutionem generalem sillogismorum et est hec. orationes sillogistice id est sillogismi peccantes in materia debent solui per interemptionem: sed apparentes sillogismi id est peccantes in forma debent solui per distinctionem.

Quarta conclusio tangit unam aliam diuisionem sillogismorum: peccantium in materia. quia quidam habent conclusionem veram et aliquam premissam falsam.

Alii vero habent conclusionem falsam et aliquam premissam falsam. Quinta conclusio tangit solutionem paralogismorum. nam sillogismi habentes solum premissam falsam debent solui per interemptionem istius premissae falsae.

Sillogismi vero habentes premissam et conclusionem falsam debent solui per interemptionem premissae et conclusionis falsae.

Sexta conclusio tangit unum documentum. volens autem soluere aliquem sillogismum primo oportet aspicere. si consequentia valet aut non. et de inde utrum conclusio sit vera vel falsa. illo viso debet sillogismus solui per distinctionem vel per interemptionem sine modum superius dictum.

Solutio recta est manifestatio sillogismi falsi. sine quacumque interrogatione accidit falsum.

Secunda conclusio tangit unam diuisionem sillogismi falsi. et est hec.

Sillogismus falsus est duplex. quidam est sillogismus ex falsis: qui vocatur peccans in materia.

Alius apparet esse sillogismus et non est: qui vocatur sillogismus peccans in forma.

Tertia conclusio tangit solutionem generalem sillogismorum et est hec. orationes sillogistice id est sillogismi peccantes in materia debent solui per interemptionem: sed apparentes sillogismi id est peccantes in forma debent solui per distinctionem.

Quarta conclusio tangit unam aliam diuisionem sillogismorum: peccantium in materia. quia quidam habent conclusionem veram et aliquam premissam falsam.

Alii vero habent conclusionem falsam et aliquam premissam falsam. Quinta conclusio tangit solutionem paralogismorum. nam sillogismi habentes solum premissam falsam debent solui per interemptionem istius premissae falsae.

Sillogismi vero habentes premissam et conclusionem falsam debent solui per interemptionem premissae et conclusionis falsae.

Sexta conclusio tangit unum documentum. volens autem soluere aliquem sillogismum primo oportet aspicere. si consequentia valet aut non. et de inde utrum conclusio sit vera vel falsa. illo viso debet sillogismus solui per distinctionem vel per interemptionem sine modum superius dictum.

Solutio recta est manifestatio sillogismi falsi. sine quacumque interrogatione accidit falsum.

Secunda conclusio tangit unam diuisionem sillogismi falsi. et est hec.

Sillogismus falsus est duplex. quidam est sillogismus ex falsis: qui vocatur peccans in materia.

Alius apparet esse sillogismus et non est: qui vocatur sillogismus peccans in forma.

Tertia conclusio tangit solutionem generalem sillogismorum et est hec. orationes sillogistice id est sillogismi peccantes in materia debent solui per interemptionem: sed apparentes sillogismi id est peccantes in forma debent solui per distinctionem.

Quarta conclusio tangit unam aliam diuisionem sillogismorum: peccantium in materia. quia quidam habent conclusionem veram et aliquam premissam falsam.

Alii vero habent conclusionem falsam et aliquam premissam falsam. Quinta conclusio tangit solutionem paralogismorum. nam sillogismi habentes solum premissam falsam debent solui per interemptionem istius premissae falsae.

Sillogismi vero habentes premissam et conclusionem falsam debent solui per interemptionem premissae et conclusionis falsae.

Sexta conclusio tangit unum documentum. volens autem soluere aliquem sillogismum primo oportet aspicere. si consequentia valet aut non. et de inde utrum conclusio sit vera vel falsa. illo viso debet sillogismus solui per distinctionem vel per interemptionem sine modum superius dictum.

Solutio recta est manifestatio sillogismi falsi. sine quacumque interrogatione accidit falsum.

Secunda conclusio tangit unam diuisionem sillogismi falsi. et est hec.

Sillogismus falsus est duplex. quidam est sillogismus ex falsis: qui vocatur peccans in materia.

Alius apparet esse sillogismus et non est: qui vocatur sillogismus peccans in forma.

Tertia conclusio tangit solutionem generalem sillogismorum et est hec. orationes sillogistice id est sillogismi peccantes in materia debent solui per interemptionem: sed apparentes sillogismi id est peccantes in forma debent solui per distinctionem.

Elenchoz.

nō citharisans citharisabit: s; ille qui est nunc non citharisans: postea potest citharisare. Et subdit q; pauca fiunt deceptiones per fallatiam accentus. Et ponit vnum exemplum. bonū est viros iustos pendere: et bonum ē viros iustos non pendere. ergo bonū est idē pendere et non pendere. Soluit q; pendere non significat idem qm̄ proferi accentu graui z quando profertur accentu accuto.

Conclusio responsalis

omnis solutio recta fit per interemptionem aut per distinctiones. patet q; omnis propositio aut est distinguenda aut neganda aut concedenda. Si fit concedenda: non soluitur: eo q; nihil facit contra respondentem. aut est neganda: et sic interimitur. aut ē multiplex: et sic est distinguenda.

Dubitatur primo vtrū

ex mutatione substantie in accidens comitatur fallatia figure dictionis. p̄ solutione supponitur q; aristoteles in tertia parte docet soluere paralogismos figure dictionis. Et continet tres particulas. In quarū prima intendit duas conclusiones. Prima conclusio tangit solutionem generalem paralogismorum fallatie figure dictionis et est hec. Paralogismi fallatie figure dictionis soluntur negando consequentiam. quia propter conuenientiam aliquorum in voce: non sequitur conuenientia eorum in modo significandi: nec in significato: nec e contra.

Secunda conclusio docet soluere paralogismos in specialibus. Primum quando mutatur vnum predicamentum in aliud. vt arguendo sic. idem potest simul videre et videri. ergo idem potest simul facere et fieri. Secūm exemplum. operari est facere: operari ē pati. ergo facere est pati. Prima pars antecedentis patet. quia vrere est facere: et vrere est operari. ergo operari est facere. Secūda pars antecedentis patet scilicet q; operari sit pati. quia vri est operari similiter terminantur. s; vri et secari sunt pati. ergo operari est pati. Respondetur negando consequentiam. quia propter similitudinem in voce nō

sequitur similitudo in significatione. Secūdo ponit vnum exemplum quādo substantia mutatur in accidens sc; in quantitatem vt quicquid heri habuisti et non habes amifisti. sed decem digitos habuisti z non habes: supposito q; vnum amiseris. ergo decem digitos amifisti. Soluit negando consequentiam: quia in maiore accipitur qd est: in minore autem accipitur quantum. In scda particula ostendit quomodo propter mutationes substantie in ad aliquid causetur fallatia figure dictionis. Et intendit sex conclusiones. Prima tangit tres paralogismos in quibus mutatur substantia in ad aliquid. Primus est. tu das soluz enim denarium. sed vnum solum denarium nō habes. ergo tu das quod non habes. Secūdo est. tu das scito. et non habuisti illud cito. ergo tu das quod non habuisti. Tertius est. tu percussisti illuz sola manu. sed solā manū non habes. ergo tu percussisti eum manu quam non habes. Et simile est de illo paralogismo: tu vidisti hunc solo oculo. s; solum oculum non habes. ergo vidisti oculo quem non habes. omnes istos paralogismos soluit negando consequentiam. quia hec dicitio soluz nō significat quid: sed ad aliquid. Sicut hec dicitio cito non significat quid: s; aliquo modo. ideo dare solum denarium non est proprie aliquid dare: sed aliquo modo dare. ideo ex illis paralogismis nihil sequitur: nisi q; tu dediti aliquid qualiter non habuisti. Secūda conclusio tangit tres solutiones antiquorum quibus antiqui nitebantur soluere predictos sillogismos. Prima ē qui concedit q; tu habes vnum solum oculum. quia qui habet plures habet vnum solum. Secūda concedit q; tu habes vnum solum oculum quo vidisti: sed negat te habere vnum solum oculum. Tertia concedit q; aliquis dat quod nō habet: vt si aliquis det vinū alicui quod postea fiat acetosum: tūc ille dedit quod non habuit. Tertia conclusio tangit in sufficientia istarū solutionum. quia non recte solunt: sed tantum solunt ad hominem. ergo non sunt bone. antecedens patet.

Quia concedendo oppositum solutio-
num ad huc predicti paralogismi p̄t
solui per distinctionem : que est inter
predicamenta. Quarta cōclusio tā-
git solutionem duorum paralogismo-
rum. Primus est. hec oratio tu sedes
est falsa. sed socrates scripsit illam ora-
tionem. ergo socrates scripsit falsus. po-
sito q̄ tu sedens scripsisses illam: et q̄
tu non amplius sedeas. Soluit quia
orationem esse veram vel falsam non
est aliud q̄ ipsam esse talem vel talē.
ergo mutatur quid in quale. Secun-
dus paralogismus. iste B̄ vidit tar-
de: et hoc cito discit. ergo non discit
quod vidit. Soluit q̄ ibi mutatur
quid in quale. Quinta cōclusio sol-
uit vnum paralogismū quando mu-
tatur quid in quando. vt quicquid ā-
bulas calcas. sed totam diem ambu-
las. ergo totam diem calcas. Sol-
uit negando consequentiam. quia to-
tam diem ambulare non est aliquid
ambulare: sed est aliquando ambula-
re. ideo mutatur quid in quando.
Sexta cōclusio soluit vnum paralo-
gismum in quo mutatur quid in vbi.
vt quicquid bibisti est in corpore tuo.
sed cibus bibisti. ergo cibus ē in
corpore tuo. Negat consequentiā qz
cibus bibere non est aliquid bibere:
sed est in aliquo bibere.

Dubitat̄ur secūdo vtz
propter mutationem singularis i plu-
rare cōmitatur fallacia figure dictionis
Pro solutione supponitur q̄ aristotē-
teles in tertia particula tāgit duas cō-
clusiones. Quarum prima tangit so-
lutionē vnius paralogismi in quo mu-
tatur singulare in plurale. vt quicquid
sciisti per inuentionem vel doctrinā
illud sciisti. sed istas cōclusiones sci-
uisti demonstrando duas cōclusiones
quarum vnam sciisti per inuentionē
et alteram per doctrinam. ergo illas
cōclusiones sciisti per inuentionē
vel doctrinam. Soluit negando con-
sequentiam. quia mutatur numerus
singularis in numerum pluralem.

Scōda cōclusio tangit duos paralogis-
mos in quibus mutatur hoc aliquid
in quale quid. Primus ē choriscus ē
alter ab homine: sed ipse est homo ḡ

ipse est alius a se. Soluit negando cō-
sequentiam. quia mutatur hec aliquid
in quale quid. Nam omne cōmune
quale quid significat: singulare vero
hoc aliquid. Secundus paralogis-
m⁹ si queratur vtrum choriscus musi-
cus sit alter a chorisco: et dicatur q̄ n̄
sic paralogisatur. ille quem vidisti. ē
alius ab illo quem nunq̄ vidisti. sed
aliquando vidisti choriscum et nunq̄
vidisti choriscum musicum. ergo cho-
riscus musicus est alter a chorisco. sol-
uit negando consequentiā. quia mu-
tatur qualequid in hoc aliquid. choris-
cus eni hec aliquid significat: s; cho-
riscus musicus significat quale quid.
Et predictis infert vnam solutionem
generalem ad omnes paralogismos
indictione. Et est hec. semper respō-
dens debet dicere q̄ accipit p̄posi-
tionem in sensu opposito sensui in quo
accipit opponens. vt si opponens p̄-
bat aliquam propositionem in sensu
composito: debet respondens dicere
q̄ eam concessit in sensu diuiso. et si
probat eam fm̄ accentū grauem: res-
pondens debet dicere q̄ concessit eā
fm̄ accentum acutum.

Dubitat̄ur tertio de ve-
ritate huius p̄positionis in solubil.
homo est animal et aliqua copulatiua
est falsa: casu p̄posito q̄ nulla sit p̄-
positio ab ista copulatiua nunc dicta.
probat̄ur sic. quia vel ipsa est vera v̄
falsa. si sit vera habetur p̄positū. Si
sit fl̄a tūc arguit̄ sic. qz ipsa signifi-
c̄ q̄ hō est aial et q̄ aliq̄ copulatiua ē falsa:
et ita est a p̄re rei. ḡ ita ē ql̄is f̄: et p̄
p̄ns est v̄a. Improbaf̄ sic qz vel ipsa
est v̄a v̄ fl̄a. si fl̄a: hētur intētus. si sit
v̄a. ḡ v̄traq; ps ei⁹ est v̄a: et p̄ p̄ns ista
ppo: aliq̄ copulatiua ē falsa: ē v̄a. sed
nulla ē copulatiua nisi ista. ḡ ipsa ē fl̄a.
et p̄ p̄ns si ipsa sit v̄a ipsa ē fl̄a. Ad dubi-
um r̄ndef̄ q̄ p̄dicta copl̄atiua ē fl̄a. qz
ad ip̄as eē verā se ⁹ ipsa eē fl̄a. Et ad
p̄batōez d̄: q̄ licz ita sit qualif̄ signifi-
cat: nō tamē qualitercūq; f̄ ita est.

Ad rationes ante oppo-
sitū. Ad p̄mā d̄: q̄ argum̄tu apparēs
duo p̄bēdēt: scz causā app̄ntie: z rōe
huius sibi debet dari solutio apparēs
Aliud est causa defectus: ratiōe c⁹ sibi

ctus sillogismus peccat in illatione: et hoc non dicit solutio. ergo zc. Tertia conclusio tangit tertiam solutionem quorundam dicentium qd ista propositio: canis est tuus: est distinguenda. Unus sensus est: qd canis possidetur a te. Alius qd genuit te. Hanc solutionem improbat aristoteles qd nihil soluitur per distinctionem nisi oratio vel nomen proprie dicatur multipliciter: sed ibi neq; nomen neq; oratio dicitur multipliciter. ergo zc. Quarta conclusio tangit unum argumentum quod facit aristoteles contra antiquos: confirmantes solutionem per solutiones cuiusdam paralogismi: scz huius: prudentia est disciplina malorum. sed prudentia est bona. ergo bonum est malorum. Dicebant enim qd illa est distinguenda: bonum e malorum: eo qd potest esse possessio malorum: vel aliqd aliud. Contra hoc arguit aristoteles. qd nulla oratio truncata est distinguenda ut illa non est distinguenda: homo est animalium. sed predicta propositio e truncata. ergo non est distinguenda. Uocat enim oratio truncata illa cui deficit aliquid quod est de intellectu eius. Maiorem probat aristoteles. qd ista oratio: da mihi illicita signam? ut iras pande mihi oca: Ex quo e truncata no est distinguenda.

Sciendum tertio: qd in tertia parte docet soluere paralogismos fm quid ad simpliciter. Et pertinet duas conclusiones. Prima tangit in generali solutionem que est hec. Inspiciendum est ad conclusionem paralogismi si vere contradicit positioni respondentis. Et ad hoc cognoscendum subdit qd dicto fm quid opponitur dictum non fm quid. ideo dictum simpliciter et dictum fm quid non contradicunt. Secunda conclusio tangit secundam solutionem ponendo no uem paralogismos Quoz primus e. quod non est ipsum est opinabile. ergo quod non est: est. Negatur consequentia. qd esse opinabile no e esse nisi fm quid. Secundus paralogismus. Aliqd quod est no est homo. ergo aliqd qd est: no est. Soluitur similiter. Tertius

paralogismus. Sortes iurat se periurare. ergo bene iurat. Soluit negando consequentiam. qz iurare se periurare no est bene iurare simpliciter: sed solum fm quid. Quartus. qui suadet furtum dissuadet no furtum. ergo qui suadet dissuadet. Soluit negando consequentiam. qz dissuadere non furtum non est dissuadere simpliciter: sed solum fm quid. Quintus paralogismus e. Ego dico falsum. Soluit qd dicens illam propositionem dicit falsum simpliciter: et verum fm quid: scz quo ad significationem materialem et formalem simul. Sextus paralogismus. diuinit sunt bone bene uenturi: et no bone male uenturi ergo no bonum est bonum. Respondet negando consequentiam. qz ex bono fm qd infert bonum simpliciter. Septimus. iustum est magis eligendum qm mori. ergo mori iuste est magis eligendum qm mori iniuste. Soluit qd iustum est magis eligendum quo ad agere: sed no quo ad pati. Octauus. scio hac rem non fuisse iuste adiudicata. ergo scio hanc rem esse meam: supposito qd res fuerit mihi adiudicata ppter falsos testes. Negat consequentiam. qz tale non est bene iudicatum simpliciter: sed solum fm quid. Nonus paralogismus. iniuste passus dicit se fuisse passus iniuste. ergo dicit iniuste. Respondetur negando consequentiam. qz dicit solum iniuste fm quid.

Conclusio responsalis:

Omnes paralogismi fallaciarum extra dictionem preter paralogismos fallacie petitionis principij soluendi sunt per interemptionem consequentie. Conclusio satis patet ex dictis et dicendis in dubijs.

Dubitatur primo. Vtrum idem possit sciri et ignorari. Pro solutione supponit qd in quarta parte intendit quatuor conclusiones. Quarum prima tangit solutionem paralogismorum ignorantie elenci. et est hec. Deo paralogismi fallacie ignorantie elenci soluentur dicendo qd semper obmittunt aliquam conditionem necessario requisitam ad contradictionem: scilicet ad idem: fm idem: similiter: et in eodem te-

Elenchoz.

poze. Declarat per duo exempla. Primum e-
tu scis de corisco qd est veniens: z ignoras qd
fit musicus. ergo tu scis z ignoras idem. Re-
spondet concedendo consequens: sed hoc no
est fm idem. Secundum exemplum. tetracu-
bitum est maius tricubito: sed tetracubitu fm
longitudinem e tricubitu fm latitudinem.
ergo tricubitu est maius tricubito. z per co-
sequens idem est maius z minus. Secun-
da conclusio tangit solutionem paralogismo-
rum petitionis principij. Nam omnes solu-
ti sunt: dicendo opponenti qd petit principiu
Et subdit qd si petitio principij lateat respon-
dentem debet dicere qd solum concessit ante-
cedens non pro quanto valet ad inferenduz
consequens. quia fieret petitio principij: sed
vt argueret contra concessum. Tertia con-
clusio tangit solutionem paralogismoz fal-
latie consequentis. Omnes eni solvantur per
negationem consequentie: ostendendo defe-
ctum talis consequentie. Et subdit qd est du-
plex consequentia. vna est simplex: per quam
ex particulari inferitur vniuersale. Alia est co-
posita: in qua scilz ex opposito consequentis
inferitur oppositum antecedentis. Exemplum
est de ratione mellissi: sic arguentis: quod fa-
ctum est habet principium. ergo quod no est
factum non habet principium. sed vniuersuz
non est factu. ergo vniuersum non habet prin-
cipium. z in talibus fit vere fallacia consequen-
tis. Quarta conclusio tangit solutionem non
cause vt cause. Nam oportet considerare si re-
moto illo quod interimitur: scilz premissa su-
perflua: adhuc sequatur impossibile: z si sic:
dicendum est qd talis premissa superflua que
interimitur non est causa totalis impossibili-
tatis conclusiois.

Dubatur secundo. Vtz ad
interrogationem plures sit danda vna respō-
sio. Pro solutione supponitur qd in quinta p-
te intendit aristotiles duas conclusiones. Qua-
rum prima est hec. Interrogatio vna est illa:
ad quam debet dari vnica respōsio. Si vero
aliqua interrogatio sit plures: ad eam no de-
bet dari vnica respōsio: sed debent dari plu-
res: fm proportionem interrogatiois. Se-
cunda cōclusio. Sicut in equiuocis veris aut
falsis in vtroq; sensu propter simplicem afir-
mationem vel concessionem non videtur seq-
aliquid inconueniens: ita etiam si interroga-
tio sit vera vel falsa pro vtraq; parte: z ad eas
datur vna respōsio: non sequitur aliquid in-

conueniens. Sed si sit vera p vna parte: z fal-
sa pro alia: tunc si respondēs det vnam respō-
sionem: poterit redargui. Declarat tribus exē-
plis. Primum est istud. Si queratur an illa sint
bona vel mala: demonstrato vno bono z alio
malo: z dicatur qd sic: tunc sequitur: ergo bo-
num est malum: z malum est bonum et si di-
catur qd non: tunc sequitur: ergo bonum non
est bonum: z malum non est malum. Secun-
dum exempluz. Si queratur: an quodlibet sit
sibiipfi z alijs idem vel diuersum: si dicatur qd
sic: ergo idem est diuersus: qd scipso. si dicatur
qd non: ergo idem non est diuersum ab alijs.
Tertium exemplum. Demonstrato vno equa-
li z alio inequali: si queratur vtrum sint sibiim
uicem equalia vel inequalia. Si dicatur qd sic
ergo idem est sibiipfi inequale. Si dicatur qd
non: ergo idem non est equale sibiipfi.

Dubatur tertio de Verita-
te istius propositionis: plato vult disputare:
casu posito qd plato non velit disputare ni-
si si cicero velit etiam disputare: et qd cicero
non velit etiam disputare nisi quando plato
non vult disputare: tunc queritur an plato ve-
lit disputare. Si non: ergo cicero non vult dis-
putare. Est cicero no vult disputare: ergo pla-
to non vult disputare. z per consequens si pla-
to non vult disputare: plato vult disputare.
Si dicatur qd plato vult disputare. ergo cice-
ro vult disputare: est cicero vult disputare:
plato no vult disputare: ergo si plato vult dis-
putare plato non vult disputare. Respondet
qd casus est impossibilis: ideo non est mirum
si ex eo sequatur contradictoria. qd autem ca-
sus sit impossibilis patet. quia secunda pars
casus destruit primam. Nam ad platonem velle
disputare: sequitur ciceronem velle dispu-
tare. sed ad ciceronem velle disputare sequi-
tur platonem non velle disputare. z ideo ad
platonem velle disputare sequitur platonem
non velle disputare.

Ad rationes ante opposituz
Ad primā patet responsio ex conclusione.
Ad secundam dicitur qd paralogismi peccan-
tes in forma: quozum solutio cadit supra pre-
missas: debent solui per distinctionem. Sed
paralogismi quozum solutio cadit supra con-
sequentiam: debent solui per interemptionem
Ad tertiam negatur asis. Ad pbationem di-
citur qd si in argumento concludatur particu-
lariter: tunc est bonus sil^{ms} expositiois: nec
est fallacia accidentis. S; si soludat vna sin^{tis}

supponens singulariter: tunc non est fillogismus
expositorius: sed est fallacia accidentis § 2c.

Queritur quarto. Vtrum di-
uisio orationum in orationes difficulter solu-
biles et in orationes faciliter solubiles sit suffi-
ciens. Et videtur quod non. quia eadem oratio est
facilis et difficulter solubilis. ergo diuisio est in
sufficiens. Secundo sic. Omnis ars est de
bono et de difficili. Sed de omnibus orationi-
bus sophisticis est ars. ergo omnes orationes
sophisticæ sunt difficiles. Tertio sic. Per pa-
ralogismos peccantes in forma decipiuntur:
tam scientes quam inscientes. ergo quilibet fillo-
gismus peccans in forma est difficilis ad sol-
uendum. In oppositum est aristoteles.

Sciendum primo quod in hoc
ultimo capitulo huius tractatus docet aristoteles
soluere paralogismos ducentes ad so-
leocismum et nugationem. Et continet duas
conclusiones. Quarum prima est hec. Ad sol-
uendum paralogismos ducentes ad nuga-
tionem: oportet negare istud principium so-
phisticum. nomen idem significat per se sum-
ptum et iunctum cum alio. quod autem istud sit fal-
sum probat aristoteles dupliciter. Primo in
relatiuis per duo exempla. Primum est. du-
plum per se sumptum significat dimidium: iun-
ctum autem cum dimidio amplius non signi-
ficat ipsum. Secundum exemplum. scientia per
se sumpta significat scibile: non autem iuncta
cum scibili. Secundo patet idem in passioni-
bus. Nam similitas per se significat nasum. iun-
cta vero cum naso amplius non significat ipsum.
Et subdit quod volens euitare nugationem de-
bet nomini per se sumpto addere suum adiu-
ctum in genitiuo. vel saltim in obliquo. ut si mo-
deus debet addi in genitiuo nasus: dicendo quod si-
mus est habens curuitatem nasi. Secunda
conclusio tangit solutiones paralogismorum
ducentium ad soleocismum per sex paralo-
gismos. Primus est. quod vere dicitur esse hoc
est. sed lapidem quod vere dicitur esse. § lapidem
est. Secundus. ut si querat: est ne hec illa res
et dicitur quod sic: tunc sic paralogisatur. Hec est
albus. hec est illa res. § illa res est albus. Ter-
tius. si queratur: est ne illud quod dicitur esse: si
dicatur quod sic: tunc arguitur sic: Tu dicitur esse
hoc. et dicitur istam esse aspidem. ergo hoc est
aspidem. Quartus. quem dico esse hunc: est
hic. Sed cleonem dico esse hunc. ergo cleo-

nem est hic. Quintus. tu scis hoc. sed hoc est
lapis. ergo tu scis lapis. Sextus. cuius scientiam
habes hoc scis. sed lapidis scientiam habes.
ergo lapidis scis. Respondet negando conse-
quentiam. quia in maiore non dicitur cuius sci-
entiam habes huius scis: sed dicitur quod hoc
scis. ideo non debet concludi: ergo lapidis scis:
sed lapidem scis. Similiter non debet conclu-
di ergo cleonem est hic: sed cleonem est hic. Et sub-
dit quod talis defectus non possit fieri in nomi-
nibus neutrius generis. quod bene sequitur. quod
quid vere dicitur esse hoc est. sed lignum vere
dicitur esse hoc. ergo lignum est. sed ille defe-
ctus faciliter accidit in alijs generibus.

Sciendum secundo quod quar-
tus tractatus in quo ostendit difficultatem so-
lutionis orationum: continet tria capitula. Pri-
mum continet duas partes. In prima tangit
quatuor conclusiones. Quarum prima est. Ora-
tionum quedam sunt faciles ad soluendum:
et quedam difficiles. Secunda conclusio. Om-
nes orationes sunt equiuocationem sunt faci-
les. quia equiuocatio est modus facilis et
leuissimus. Tertia conclusio. Pene omnes
orationes sunt equiuocationem sunt ridiculose. quia
manifeste sunt omnibus. Sicut patet tribus
exemplis. Quorum primum est istud. vir fere-
batur gradatim sedens. Ista est duplex. quia
vel significat quod vir sedens ferebatur per gra-
dus. et sic est vera. vel significat quod vir sedens
ferebatur gradiendo. et sic est falsa. Secunda ex-
emplum. boreas non est purus: perdidit enim.
afflixit pauperem. Nam purus duo significat.
Uno modo idem quod innocens. et sic boreas
non est purus. Alio modo idem est quod se-
uerus vel aerem purgans. et sic boreas est pu-
rus. quo regnante generantur masculi: sicut di-
citur tertio de animalibus. Tertium exemplum
vtra boui pariet ante: vel neutra: sed posteri-
us ambe. Ista dictio autem potest vno modo signifi-
care anteritatem temporis. et sic vtra. i. aliqua
bouum peperit ante. Vel potest significare an-
teritatem loci. et sic neutra bouum peperit ante.
Quarta conclusio. sunt equiuocationem sunt ali-
que orationes faciles: et alique difficiles. Nam
ille sunt difficiles de quibus sapientissimi sunt
dicant. Sed de aliquibus terminis sicut de vno
et ente iudicant sapientissimi: an sint vniuoci
et significant vnum: aut sint equiuoci significa-
tes plura. sicut zenon credebat ens unum si-
gnificare. Alij vero dicunt quod ens multipliciter
dicitur.

Elenchor.

Sciendum tertio. q^o in secun-
da parte determinat aristoteles de solutione
acris. et intendit sex conclusiones. Quar^a p^{ri}ma
est. Oratio acris est que maxime facit dubita-
re. Et dicitur acris eo q^o talis oratio maxime
mordet respondentem. Sec^onda conclusio est.
Oratio acris est duplex. quedam eni est sillo-
gizata: sicut est peccans in materia. Alia vero
est non sillogizata: que scz peccat in forma. et
inter illas ille que peccant in materia acerrime
sunt. Tertia conclusio est hec. Oratio sillo-
gizata acerrima est illa que ex maxime p^{ro}-
babilibus interimit maximum probabile. qz
in tali oratione semper ex opposito conclusio-
nis cum altera premissaru potest interimi al-
tera premissa: que est valde probabilis. et illa
est maxime acris in qua inferitur conclusio ma-
xime acris: ita q^o conclusio sit eque probabilis
sicut premissa. Quarta conclusio. Inter ora-
tiones no sillogizatas illa est maxime acris de
qua est dubium an sit sillogizata vel no: et vtz
sit sillogizanda per distinctione vel p^{er} interem-
ptionem. Et illa est acris quando no simul sci-
mus fin quam premissam debet fieri solutio
Quinta conclusio. Orationum peccantium in
forma quedam no sunt digne solutione: in q-
bus scz deest aliqua premissaru propter qua
debet sequi conclusio. et talis vocatur sillogis-
mus fatuus. alie sunt digne solutione: in qui-
bus scz defectus non prouenit ex defectu pre-
missarum: sed ex debito modo ordinandi.
Sexta conclusio tangit diuersos modos solu-
endi. Nam aliquando fit solutio ad oratio-
nem: et illa est vera et recta. Aliquando autem
fit solutio ad interrogationem. i. ad homines
ostendendo q^o male ordinat suas premissas.
sicut est in sillogismo fatuo. Aliquando fit so-
lutio ad tempus: quando scz solutio est plu-
ris temporis egēs q^o presentis temporis dis-
putatio erigat.

Conclusio responsalis. Diui-
sio orationu in orationes facile solubiles et dif-
ficulter: solubiles est sufficiens. i. dum tamen
illa facilitas vel difficultas non sumat ex par-
te nostri: sed ex parte ipsarum orationu. Nam
ille dicuntur faciles quarum causa defect^o no
est latens: sed manifesta. Ille vo difficiles q-
rum causa defectus est multum occulta nec de
facile percipienda. Conclusio satis parz ex
dictis.

Dubitatur primo. Vtru per
ea que dicta sunt in libris elenchorum sit ars so-
phistica sufficienter tradita. Pro solutione sup

ponitur q^o in scdo capitulo recapitulat aristoteles
tales ea que dicta sunt in libris thopicorum
q^o elenchorum. Et intendit talem conclusionem. Di-
ctus est prius ex quot et qualibus disputatio-
nib^o sunt paralogismi: et quomodo sit ducen-
du ad falsu et inopinabile: et quomodo oportet
interrogare: et quis ordo debeat obserua-
ri in interrogatione: et de utilitate orationum
et de solutione paralogismorum: et hoc quo ad
libros elenchorum. Sed in libris thopicorum di-
ctum est quomodo probabiliter poterim^o ar-
guere de vnoquoq^o propleumate: et quomo-
do sit defendenda positio a nobis: ac nos dis-
putationem sustinentes nihil dicemus repu-
gnantes. et hoc fuit necesse. qz licet fortes sci-
uerit interrogare: fatebat^{ur} in se nescire resp^o
dere. Et ex hoc passu trahitur ista autoritas
prouerbialis. Multi sunt arguentes: pauci vo
soluentes.

Dubitatur secundo. Vtz prin-
cipia sint maxima virtute et paruissima in ma-
gnitudine. Pro solutione supponitur q^o in B
ultimo capitulo declarat modum in duabus
conclusionibus quo ista scientia fuit inuenta
Prima conclusio tangit modum quo alie sci-
entie fuerunt inuente. Nam illa que inueniun-
tur in principio sunt parua: sed a posteriorib^o
particulariter elaborata augentur ab eis: q^oz
q^o scientia sit completa. Illud autem quod in
principio inuenitur vtilius est eo: q^o postea
additur. qz illud est principium quod est ma-
ximum in virtute et difficilimum. quanto eni
optimu potestate tanto est paruissimu in ma-
gnitudine. et quanto est minus in magnitudi-
ne: tanto difficilimu est videri: B est difficili^o
est ad videndu: sed illo paruissimo inueto fa-
cile est addere et augere reliqua. Et hunc mo-
du adinuete sunt pene oēs scie rethorice. qz
illi qui inuenerunt principia pauca dixerunt de il-
lis. Alij vo qui sunt famosiores in illa arte col-
ligunt dicta a multis. Unde post p^{ri}mos inue-
tores rethorice secut^o est hysyas: et post hysyas
secutus est theodorus: post quem multi multa
adinuenerunt. Inde est q^o ista ars ia maximu
bz incrementum. Sec^onda conclusio tangit mo-
du q^o ista ars fuit acquisita. qz ante temp^o suu
nihil oino fuerat traditu artificialiter: sed oia
erant inordinate et sine arte dicta. que ad m^o ac-
cidit in mercenarijs et in doctrina gorgie: q^o si-
ne arte tradita est. Non sicut mercenarij inor-
dinate vendunt res suas: no dātes artes eas
vendendi: et sutores apportant multos mo-
dos caltiorum: non tradentes artem fatten-
di eos. Sic ante tempus aristotelis erat facie

prima p^{ri}ma

sec^onda p^{ri}ma

tertia p^{ri}ma

quarta p^{ri}ma

quinta p^{ri}ma

sexta p^{ri}ma

prima p^{ri}ma

sec^onda p^{ri}ma

sec^onda p^{ri}ma

prima p^{ri}ma

prima p^{ri}ma

sec^onda p^{ri}ma

multe argumentationes rethorice: sed omni-
no nihil de sillogismis vere z certitudinaliter
erat dictum. qz sepe capiebāt sopbisticas pro
rethoricis z ecōuerso. z de his omnibus are-
stotiles dedit artem. Et ideo si videatur qz bec
ars sit completa quēadmodū z alie de omis-
sis quidam artis indulsionem petir: de inuen-
tis autem multas habere grates.

Dubitatur tertio de Verita-
te istius propositionis homo est animal. ergo
hec consequentia non valet. demonstrando
ipsamet consequentiam. Est eni duplex cō-
ditionalis. quedam est non assertiua: que scz
non asserit suum antecedens esse. sicut illa in
qua ponitur hec coniunctio si. Alia est condi-
tionalis assertiua: que scz asserit suum antece-
dens esse. sicut illa in qua ponitur hec cōiun-
ctio ergo: z illa proprie vocat rationalis. Tūc
queritur de veritate istius propositionis ho-
mo est animal. ergo hec consequentia nō va-
let demonstrādo ipsamet consequentiā. Pro-
batur z improbatur. probatur sic. qz vel illa cō-
ditionalis est vera vel falsa. Si vera habetur
propositum. Si autē sit falsa: tunc arguit sic.
Dicta conditionalis est falsa: cum impossibi-
le est antecedens esse verum nisi consequēs
sit verum: z si impossibile est antecede-
ns esse verum quin consequens sit verū: tunc ita erit
sicut ista conditionalis significat. ergo ipsa ē
vera. z per consequens si ipsa est falsa: ipsa ē
vera. Prima consequentia patet. qz si dicta cō-
ditionalis est falsa: tunc impossibile est homi-
nem esse animal. quin consequentia expressa
in dicta conditionalis non valeat. Sed hoc si-
gnificatur per consequens predicte conditio-
nalis: quod est istud: scz ergo hec consequen-
tia non valet. Et si dicta conditionalis sit falsa
impossibile est antecedens eius esse verum:
quin consequens sit verum. Improbatur au-
tem sic. vel ipsa est vera vel falsa. Si falsa: ha-
betur intentum. Si sit vera: tunc cum antece-
dens eius sit verum z nōium de necessitate
sui consequens erit verū: quod est istud: scilz
ergo hec consequentia non valet. z si sit verū
ergo verum est hanc consequentiā non vale-
re. Adodo si consequentia non valet: tunc di-
cta conditionalis erit falsa. z per consequens
si sit vera: ipsa erit falsa. Ad dubium respon-
detur qz dicta conditionalis ē falsa. qz ad ipsā
sequuntur duo contradictoria. qz si ponet ve-
ra: cum eius antecedens sit necessarium: suū
consequens de necessitate erit verū. ergo verū
erit consequentiā nō valere. z per psequēs
dicta consequentia valet z non valet: qd im-

plicat contradictionē. Ad probationem dicif:
qz l: ita sit q̄liter significat de significato ma-
teriali: non tñ ē ita qualiter significat de signi-
ficatione z significato formali. ideo non ē ita
qualitercūqz per eam significatur. quare ipsa
reddetur falsa. Rationes ante oppositū
soluuntur in declaratione conclusionis.

Finis questionū accurate visarū: z veteris et
noue logice are¹⁶: cū tertus explanatione lu-
culentissima: magistri Johānis de magistris
doctoris parisiensis eximij: subtilisqz scoti se-
ctatoris fidelissimi: heidelberge impressay p
Fridericum Wiscb: Anno dnice incarnationis
1488°: decimoquarto kalēdas Junij foeli-
citer adest.

